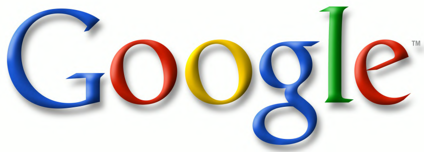
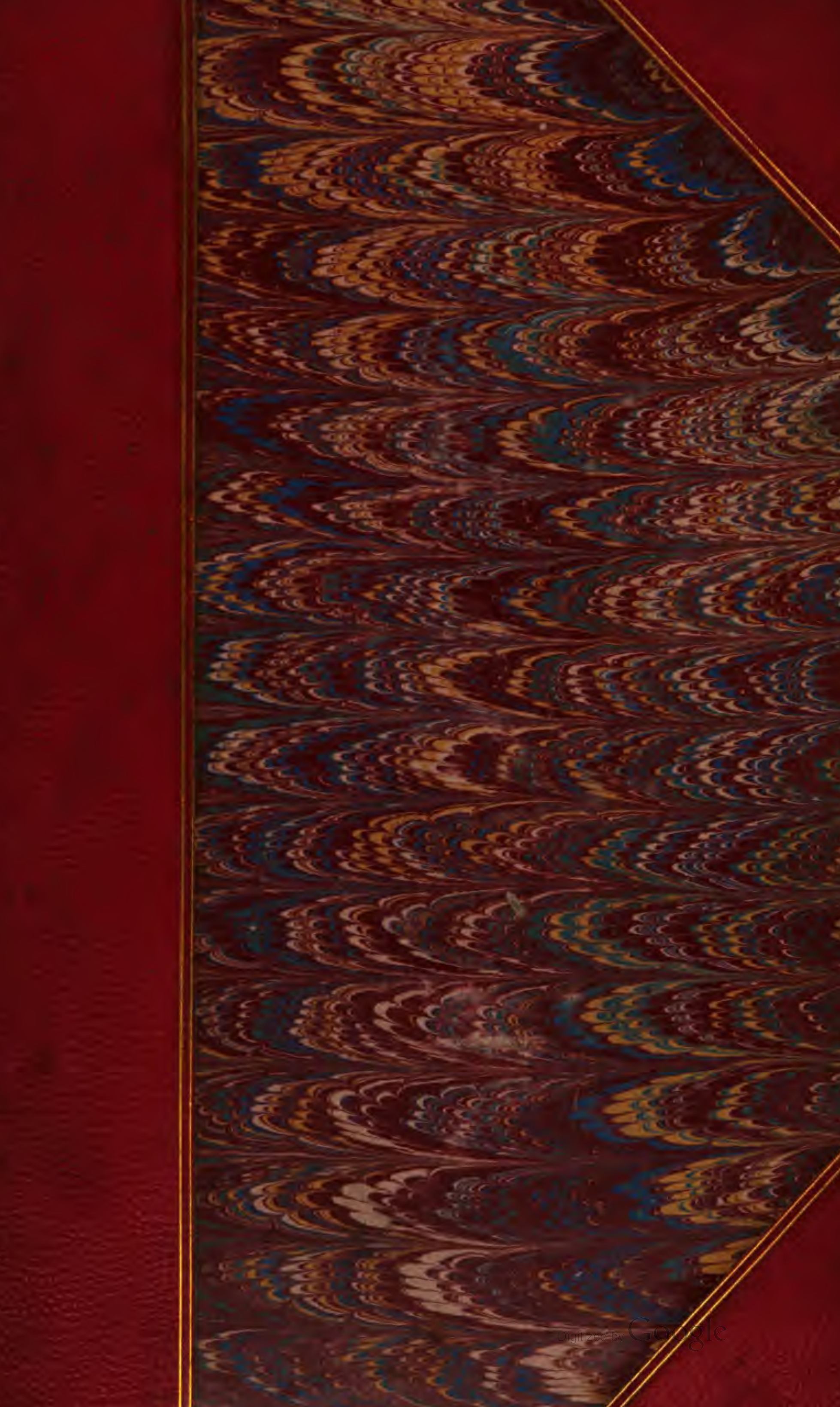

DOMI NUS ILLU
MINA TIO MEA
Taylor Institution.

302687661$

ΑΠΑΝΤΑ

ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΡΙΖΟΥ

ΤΟΥ

ΡΑΓΚΑΒΗ

ΤΟΜΟΣ Ι'

10.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

1882

TAYLOR INSTITUTION
UNIVERSITY
OXFORD
LIBRARY

Ο ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

Α'

Ὅσοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως ἀπήλαυσαν τῆς ἐνθουσιώδους φιλοξενίας τῶν Κεφαλλήνων, ἐνθυμοῦνται ἴσως εἰς Ἀργοστόλιον, τὴν πρωτεύουσαν τῆς νήσου, τὸν Συμβολαιογράφον Τάπαν, γέροντα ῥικνὸν, κυφὸν, ἀναφαλαντίαν, σεσηρὸς γελῶντα, καὶ καλύπτοντα ὑπὸ πράσινα δίοπτρα ὀφθαλμοὺς ὑελώδεις καὶ βλέμμα λοξόν. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτοῦ ἦν ὁποία δυστυχῶς ἡ τῶν πλειόνων Ἰονίων τότε, νόθον ἐξάμβλωμα Ἑλληνικῆς καὶ Ἰταλικῆς. Καὶ τοῦτο λέγομεν οὐχὶ εἰρωνευόμενοι, ἀλλὰ συλλυπούμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν νησιώτας, ὅτι ἐπὶ τῆς Ἐνετικῆς δυναστείας ἐκινδύνευσαν νὰ περικοπῶσι τὸ εὐγενέστατον τοῦτο τῶν ἐθνικῶν γνωρισμάτων, καὶ ἀπομάθωσι τὴν φωνὴν τοῦ Ὁμήρου, οἱ παῖδες τοῦ Ὀδυσσέως. συγχρόνως δὲ καὶ ἀφορμὴν ζητοῦντες, ἵν' ἀποδώσωμεν αὐτοῖς τὸν ἀνήκοντα φόρον ἐπαίνου, διότι ἤδη γενναίως καὶ ἐπιτυχῶς εἰσῆλθον εἰς τῆς βελτιώσεως τῆς ἐθνικῆς γλώσσης τὸ στάδιον καὶ ἱκανωτάτους ἔχουσιν ἐν αὐτῷ τοὺς πρωταγωνιστάς.

Οὗτος λοιπὸν, ὁ Κ. Τάπας, μίαν ἡμέραν ἐκάθητο περὶ τὴν δείλην εἰς τὸ γραφεῖόν του ἐπὶ χωλοῦ σκίμποδος, καὶ κατεγίνετο γράφων, χωρὶς πολὺ νὰ προσέχῃ εἰς τοὺς πολυαρίθμους πελάτας, τοὺς περιμένοντας τὴν σειράν των, ὅτε νεανίας διὰ διστάζοντος βήματος εἰσῆλθε διὰ τῆς θύρας καὶ προὐχώρησε πρὸς τὸν ὑπηρέτην τῆς Θέμιδος. Ὁ Τάπας ὕψωσεν ἐλαφρῶς τὰ δίοπτρά του, καὶ ὑπ' αὐτὰ ἐξηκόντισε κλοπιμαῖον βλέμμα. Ἀναγνωρίσας δὲ τὸν εἰσελθόντα, ἐστερέωσε τὰ δίοπτρα εἰς τὸ μέτωπον, τὸ κονδύλιον εἰς τὸ αὐτίον, καὶ τὸν προσεφώνησε κατὰ τὴν αὐτῷ συνήθη διάλεκτον, ἧς παραιτούμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν πάντας τοὺς Ἰταλισμούς.

— Ἡ ἀφεντιά σου εἶσαι, σιὸρ Ῥοδίνη; Καλῶς ὥρσες τζόϊα μου. Τί κομανδάρει ὁ σιὸρ κόντε Ναννέτος;

— Ὁ κόμης, κατὰ δυστυχίαν, ἀσθενεῖ πάντοτε, ἀπήντησεν ὁ νέος εἰς γλῶσσαν καθαρίζουσαν· καὶ δὲν ἔρχομαι ἐκ μέρους του, ἀλλ' ἐκ μέρους μου, νὰ σᾶς ζητήσω χάριν δι' ἐμὲ τὸν ἴδιον.

Ὁ Συμβολαιογράφος κατεβίβασεν αὐτομάτως τὰ δίοπτρά του, διότι ἡ λέξις χάρις τὸν ἐτρόμαξε, καὶ ἤθελεν εἰς τὰς ἀπαντήσεις του νὰ μὴ φλυαρῇ τὸν βλέμμα του, ὅταν ἐμφρόνως ἐσιώπα ἡ γλῶσσα.

— Ὢ μπένε! μπένε! εἶπε. Τί εἶναι τσὶ ὁρισμούς σου; Κομμάντι.

Ἴσως κατ' αὐτὰς θὰ μοὶ χρειασθοῦν ὡς χίλια δίστηλα· ἤθελον νὰ ἠξεύρω ἂν ἠμπορεῖτε νὰ μοὶ τὰ προμηθεύσητε.

Ὁ Συμβολαιογράφος ἐγέλασε τὸν συνήθη του ἀλώπεκος γέλωτα.

— Χίλια δίστηλα! εἶπε· πὲρ μπάκο, σιὸρ μίο, τὰ δίστηλα δεν τρέχουνε στὶ δρόμοι τσῆ Κεφαλλονιᾶς ἐτοῦ-

τοι τσὶ χρόνοι. Τὸ 'μπόριο εἶναι σκάρτζο, κάρο, ἡ πασολίνα ξεπεσμένη, καὶ ἡ κασέλαις ἄδειαις.

— Κύριε Τάπα, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, γνωρίζω τὰς δυσκολίας, καὶ διὰ τοῦτο σᾶς ἐνώχλησα ἀπὸ τοῦδε· ἀλλὰ μετά τινας ἡμέρας μόνον θὰ μοὶ χρειασθῇ τὸ δάνειον, ἂν καὶ διόλου μοὶ χρειασθῇ. Πρὸς περισσοτέραν εὐκολίαν ἐπιθυμῶ νὰ ἠξεύρῃς, ὅτι ὡς πρὸς τὸν τόκον καὶ τὰς λοιπὰς συνθήκας δὲν ἔχεις ἀνάγκην νὰ φειδωλευθῇς δι' ἐμέ. Εἶμαι ἕτοιμος εἰς πᾶσαν θυσίαν.

— Βὰ μπὲν, βὰ μπέν! Ἀλλὰ καθὼς ποῦ σοῦ 'ρίζω, κακοὶ καιροί, κάρο. Ὅποιος ἔχει ὄβολα σήμερα, τὰ φυλάγει, ἤ, ἂν τὰ δώσῃ, θέλει σιγουριταῖς φαρδομάνικαις.

— Δίδω τὴν ὑπογραφήν μου! εἶπεν ὁ Ῥοδίνης μετὰ τοῦ ὕφους Ἰσπανοῦ στρατηγοῦ, ὅστις ἔλεγεν· «Ἐνέχυρον δίδω τὸν μύστακά μου!»

— Τὴ φίρμα σου, κοσπέτο! σιὸρ Ῥοδίνη. Νά 'μουν ἐγὼ, καρίσιμο, σοῦ 'δινα τὸ βιὸς τοῦ Κρέζου, ἂν εἶχά το. Μὸν αὐτοὶ οἱ δανειστάδες, ποῦ κακὸ νὰ τσ' οὔρτη, δὲν εὐχαριστιοῦνται μὲ μόν' τὴ φίρμα.

— Ἃς κρατοῦν τὸν μισθὸν ὅπου μοὶ δίδει ὁ κόμης Ναννέτος. Δὲν τοῖς φθάνει αὐτός;

— Ἀμμὰ δὰ ποῦ λές· πῶς νὰ μὴ τσοὶ φθάνει; Μὰ ξέρεις τί σοῦ 'ρίζουν οἱ κακόσουρτοι; Ὁ μισθὸς λὲν σήμερα εἶναι, αὔριο δὲν εἶναι. Κ' ἔπειτ' ἀπὲ τὸ μισθὸ πὲς πῶς βγαίνουν οἱ τόκοι· μὰ τὰ καπιτάλια ποῦθε βγαίνουν;

— Ἔχει ὁ Θεὸς καὶ δι' ἐκεῖνα, φίλτατε· θὰ οἰκονομήσωμεν τὰ κεφάλαια, ἀπήντησεν ἰδιαρέσκως μειδιῶν ὁ Ῥοδίνης.

— Ὁ Θεὸς ἔχει χωρὶς ἄλλο, εἶπεν ὁ Τάπας ὑψῶν τοὺς ὤμους. Βλέπεις ὅμως, τζόϊα μου, ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ὑποχρεω-

μένος νὰ πλερώνῃ ταῖς καμπιάλαις εἰς τὴν προθεσμία τους. Πίστεψέ με, κάρο μίο, σάπια θεμέλια εἶνε τὰ δάνεια. Εἶνε πέτρα ποῦ δένεις στὸ λαιμὸ, καὶ σὲ πάγει φόντο. Παραιτήσου ἀπὸ τὸ δάνειο, ἄκου τὸ λόγο μου. Μὲ ξένα φτερὰ μακρυὰ δὲν πετᾷς.

— Ἰδὲ, ἀγαπητὲ συμβολαιογράφε, ἂν μ' εὑρίσκῃς τὰ χίλια δίστηλα, ὑπέλαβεν ὁ Ῥοδίνης, ὡς ἄνθρωπος ἔχων ἀνάγκην χρημάτων μᾶλλον ἢ συμβουλῶν· καὶ ἂν ὁ δανειστὴς δὲν εὐχαριστῆται ἐκ τοῦ μισθοῦ μου, εἰπὲ ὅτι ἠμποροῦν νὰ τῷ δοθοῦν ὑποστατικὰ εἰς ἀσφάλειαν.

— Τὸ σπῆτι σου εἰς τοὺς Κορυφούς; Μὶ δισπιάτζε, ὅμως οὔτε διακόσια δίστηλα δι' αὐτὸ δὲν εὑρίσκεις.

— Ἂν οὔτε αὐτὸ δὲν ἀρκῇ, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης, πρότεινε εἰς ἀσφάλειαν οἰκίας καὶ κήπους καὶ ἀγροὺς, καὶ σταφιδαμπέλους ἐδῶ εἰς Κεφαλληνίαν, κτήματα ν' ἀσφαλίσωσι δεκαπλασίαν ποσότητα.

Ὁ Συμβολαιογράφος ἐστράφη πρὸς τὸν Ῥοδίνην μετ' ἐκπλήξεως, ὡς ἂν τὸν ἐνόμιζε διὰ μιᾶς παραφρονήσαντα, καὶ τὸν κατεμέτρησε διὰ τῶν βλεμμάτων του ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Ὁ δὲ Ῥοδίνης πλησιάσας τότε εἰς αὐτὸν, τῷ εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ·

— Ἠμπορῶ, κύριε Τάπα, νὰ σ' εἰπῶ μερικὰς λέξεις ἰδιαιτέρως;

— Βὰ μπὲν, ἀφεντάδες, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς λοιποὺς πελάτας του. Βὰ μπὲν δούγκουε, αὔριο μιλοῦμε διὰ ταῖς ὑπόθεσαις ἐκειαῖς. Ἀριβεδέρλι, ἀφεντάδες.

Καὶ διὰ τοῦ μειδιάματος καὶ διὰ τῆς χειρὸς ἐξήγησε σαφέστερον τὴν ἰδέαν του, ἥτις ἦτο·

—Κατὰ τὸ παρὸν κάμετέ μοι τὴν χάριν ν' ἀναχωρήσητε.

Οἱ πελάται ἐνόησαν τὴν ἰδέαν, καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν εἰς τὸ γραφεῖον ἔμεινεν ὁ Ῥοδίνης μόνος μετὰ τοῦ Συμβολαιογράφου.

— Δούγκουε, ἔχουμε παλάτια καὶ καστέλια, κάρο ἀμίκο· εἴμαστε μιλλιονάριοι. Καὶ δὲν μὲ λὲς, εἶπεν οὗτος τοξεύων βλέμμα ὀξὺ, ἀλλ' ὑποκρινόμενος συγχρόνως ἔλλειψιν πάσης περιεργείας, πῶς ἔγεινε τὸ μιράκολο τοῦτο; καὶ ἂν εὑρῆκες πούποτε παραχωμένο τεζόρο, τί τὰ θέλεις τὰ δάνεια δὲν μ' ἐξηγεῖς;

— Φίλτατε Κύριε Τάπα, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, ὁ συμβολαιογράφος εἶναι σχεδὸν πνευματικός. Ἠμπορῶ νὰ σ' εἰπῶ ὅ,τι δὲν ἦτον ἀνάγκη ν' ἀκούσωσιν ὅλοι ἐκεῖνοι. Πρῶτον τὶ θέλω τὰ δάνεια εἶναι περιττὸν νὰ σοὶ τὸ εἰπῶ σήμερον· μετά τινας ἡμέρας ἴσως θὰ προσκληθῇς εἰς τελετὴν, ἥτις θὰ σ' ἐξηγήσῃ διατὶ εἶχον ἀνάγκην ἄφευκτον μετρητῶν.

— Ὢ ὤ! καπίσκω! πὲρ δίο. Σὲ γρατουλίρω, σιὲρ Ῥοδίνη. Ματριμόνιο μὲ μυρίζει ἐτούτ' ἡ δουλειὰ, πὲρ μπάκο! Καὶ μποροῦμε νὰ μάθουμε...

— Θὰ τὸ μάθῃς, ἀγαπητὲ, ὅταν γίνῃ.

— Ἀκοσπέτο! ματριμόνιο σεκρέτο! Ἄς εἶναι δά! Κάμμία χονδρὴ, φαρδομάνικη προῖκα; Αἴ! ἐτοῦτα εἶναι τ' ἀμπέλια καὶ τὰ καστέλια. Μὰ κάρο μὶ, δὲν ἠξέρεις πῶς ἡ προῖκα δὲν ἠμπορεῖ νὰ δοθῇ σιγουριτὰ ὑποτεκάλε;

— Τὸ ἠξεύρω, κύριε Τάπα, καὶ ἡ ἀσφάλεια ἣν προτείνω δὲν εἶναι προικῴα.

Πλησιάσας δὲ εἰς τὸ οὖς τοῦ συμβολαιογράφου, καὶ περιβλεψάμενος, ἵνα βεβαιωθῇ ὅτι δὲν ἀκούεται,

— Ἡ ὑποθήκη ἣν δίδω, εἶπεν, εἶναι ἡ περιουσία τοῦ κόμητος Ναννέτου. Μὲ ἀφίνει γενικὸν κληρονόμον του. Αὐ-

τὴ, ἐλπίζω, ἠμπορεῖ νὰ φανῇ ἀρκετὴ εἰς τοὺς δυσκολωτέρους.

— Κόμε, κόμε, κληρονόμο του, λέει; ἀνέκραξεν ὁ συμβολαιογράφος, ἀναπηδήσας ἐπὶ τοῦ σκίμποδός του, ὡς ἂν ἐτινάσσετο ὑπὸ ἐλατηρίου, καταβιβάσας τὰ δίοπτρά του, καὶ ἡμικλείσας τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς τὴν γαλῆν, ὅταν θέλῃ νὰ προσποιηθῇ ἀδιαφορίαν.

— Πὲρ δίο σάντο, ἐξηκολούθησεν, ὁ κόντες σ' ἀφίνει τὴν κληρονομία του; Μπέλλο, ὢ μπέλλο! Μὰ καρίσσιμο, εἶσαι βέβαιος; Ἐγὼ δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ ἔγραψα τέτοιο τεσταμέντο.

— Ὄχι, Κύριε Τάπα, ἡ διαθήκη εἶναι ἰδιωτική.

— Ὢ καὶ πότε ἔγεινε, δὲν μοῦ λέγεις;

— Ἔγινε σήμερον, αὐτὴν τὴν στιγμήν. Ἀλλὰ ἐννοεῖς ὅτι θέλω νὰ μὴ τὴν ἠξεύρῃ κανείς.

— Πὲρ δίο, ποῖον τὸ λέγεις; Διαθήκη τοῦ Κόντε Ναννέττου! Μὰ τὸν ἅϊ Γεράσιμο, σιγουριτὰ σόλιδη! Μὰ γιὰ ἀσπέττα! γιὰ ἀσπέττα, καρίσσιμο. Ὁ κόντες, θαῤῥῶ, ἔχει ἀνεψιόν· γιὰ δὲν ἔχει;

— Ὁ Γεράσιμος εἰς τὸ Ληξούρι εἶναι ἀνεψιός του.

— Δούγκουε; δὲν εἶναι ὁ κληρονόμος ἐκειός;

— Ἔπρεπε νὰ ἦναι, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης, καὶ πίστευσέ με, φίλτατε Κύριε Τάπα, εἶπα ὅ,τι ἐνεδέχετο, ἵνα δυσωπήσω τὸν θεῖον, ἀλλὰ ματαίως. Εἶδα μόνον ὅτι τὸν λυπῶ, χωρὶς νὰ κατορθῶ τίποτε. Καὶ ἐν ᾧ ἤμην ἕτοιμος καὶ τὸν θυμόν του νὰ ὑπομείνω καὶ νὰ μὴ δεχθῶ, — «μὴ μοὶ ἀρνεῖσαι, μοὶ εἶπε, καὶ μὴ μ' ἀναφέρῃς τὸ ὄνομά του. Τὸ ζοφερὸν ἐκεῖνο καὶ διηνεκὲς τῆς ζωῆς μου νέφος, μάκρυνόν το ἀπὸ τῆς νεκρικῆς κλίνης μου. Μὴ ἔχε οὐδεμίαν τύψιν τοῦ συνειδότος, ἐνδίδων εἰς τὴν παράκλησίν μου. Τὴν κλη-

ρονομίαν μου δίδω εἰς σὲ, διότι διὰ σοῦ θέλει περιέλθει εἰς ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἑκατονταπλασίως ἀνήκει, καὶ ὅστις ἐκ τῆς χειρός μου ποτὲ δὲν θέλει συγκατανεύσει νὰ τὴν δεχθῇ. Διὰ σοῦ τὴν δίδω εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἐλῃστεύθη ὑπὸ τοῦ ἀναξίου ἀνεψιοῦ μου, καὶ ὅμως ἐν τῷ ἡρωϊσμῷ τῆς φιλίας του ὑπέμεινε μᾶλλον πενίαν καὶ ἀτιμίαν, παρὰ νὰ μὲ λυπήσῃ, ἀποκαλύπτων μοι τοῦ συγγενοῦς μου τὸ ὄνειδος. Δὲν θέλεις νὰ δεχθῇς τὸν πλοῦτον ἀπὸ ἐμέ· ἀλλὰ δὲν θὰ θελήσῃς οὔτε νὰ μὲ βοηθήσῃς ν' ἀποθάνω εὐδαίμων, ὅτι ἐξεπλήρωσα τὸ ἱερώτερον τῶν χρεῶν μου;»—Ἐννοεῖς ὅτι ἔκτοτε ἡ ἄρνησις μοὶ ἦτον ἀδύνατος.

— Π è ρ δ ί ο! τὸν κόντε Γεράσιμο λοιπόν;...

— Τὸν ἐκήρυξεν ἀπόκληρον, καὶ κατάραν μ' ἀφίνει εἰς τὴν διαθήκην του ἂν τῷ δώσω ποτὲ ὅπως δήποτε κᾀνὲν μέρος τῆς περιουσίας του.

— Ἀπόκληρον! εἶπεν ὁ Τάπας μετὰ γέλωτος σπασμῳδικοῦ, καὶ σκιρτῶν ἐπὶ τῆς καθέδρας του. Ἀπόκληρον! ὢ μ π έ λ λ α κ ό ζ α! Σὲ συμβουλεύω ὅμως, κ ά ρ ο Ροδίνη, πρόσεχε μὲ τούταις ταῖς δουλειαῖς νὰ μὴν ἐμπλεχθῇς εἰς τ ρ ά β α λ α καὶ τρεχάματα. Χωρὶς ρ α τ ζ ι ό ν ε β α λ ά μ π ι λ ε δὲν ἠμπορεῖ κᾀνεὶς ν' ἀποκηρύξῃ τοὺς λ ε γ ά λ ε ς του κληρονόμους. Ἠμπορεῖ ὁ κόντε Γεράσιμος νὰ ζητήσῃ τὸ ν τ ι ρ ί τ ο τ ο υ ἀπὸ τὸ τ ρ ι β ο υ ν ά λ ε.

— Κατὰ δυστυχίαν, ἀπήντησεν ὁ Ῥοδίνης, οἱ λόγοι δὲν λείπουν, καὶ ὁ κόμης πρὸς ἀσφάλειαν τοὺς ἐξέθεσεν εἰς τὴν διαθήκην του. Διὰ τοῦτο τὴν ἔκαμεν ἰδιωτικὴν, ἐννοεῖς.

— Σ ι κ ο ῦ ρ ο, σ ι κ ο ῦ ρ ο! Ἄκουσα ἀμμὰ κ' ἐγὼ μερικαῖς ζουρλαμάδες τῆς τ ζ ο β ε ν τ ο ῦ ς τοῦ Κόντε Γερασίμου. Δι' αὐτήναις ὅμως νὰ θυμώσῃ τόσο ὁ Κόντε Διο-

νυσιος, ποῦ τὸν ἔχουμ' ἐδῶ γιὰ δεύτερο ἅγιο, δὲν μπορεῖ νὰ μοῦ χωρέσῃ 'ς τὸν νοῦ.

— Δὲν ἀνήκει εἰς ἐμὲ νὰ τὸν κατηγορήσω, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, ἀλλὰ δὲν πρέπει οὔτε τοῦ κόμητος Διονυσίου ἡ διαγωγὴ νὰ σοὶ φανῇ ἀξιοκατάκριτος. Ὁ Γεράσιμος ἠτίμασε τὸ σεβαστὸν ὄνομα τῶν Ναννέτων. Εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐφυλακίσθη διὰ κλοπήν. Τὸ αἶσχος τοῦτο προσέβαλε τὸν θεῖόν του ὡς βέλος εἰς τὴν καρδίαν, τὸν ἔῤῥιψεν εἰς τὴν κλίνην, ἣν θέλει ὁ τάφος διαδεχθῇ. Καὶ ὅμως εὐσπλαγχνισθεὶς αὐτὸν, καὶ δυσωπηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπιστολῶν του, αἵτινες ὅλαι ἔπνεον μετάνοιαν, ἀπέδωκε τὴν διαγωγήν του εἰς ἀνοησίαν νεανικὴν, τὸν ἔσωσεν ἐκ τῶν φυλακῶν, καὶ συνεκάλυψε τὴν ἀτίμωσίν του. Οἱ σχετικοὶ τοῦ κόμητος τὸν ἐδέχθησαν ἀνυπόπτως ὅλοι, καὶ ὁ Ἰωάννης Βοράτης, ὅστις ὑπῆρξεν εὐεργέτης ἄλλοτε, καὶ φίλος ἐπιστήθιος ἔπειτα τοῦ κόμητος Διονυσίου, ὁ πλούσιος ἔμπορος Βοράτης, τὸν ἐδέχθη ὡς φίλον, ὡς υἱὸν εἰς τὴν οἰκογένειάν του. Μίαν ἡμέραν ἀνεχώρησεν ὁ Βοράτης διὰ τὴν Κέρκυραν, καὶ ἀφῆκε τὸν Γεράσιμον εἰς τὸν οἶκόν του. Ὅταν ἐπέστρεψεν, ὁ Γεράσιμος εἶχεν ἀναχωρήσει εἰς ὁδοιπορίαν, καὶ λῃσταὶ εἶχον ἁρπάσει τὸ ταμεῖον τοῦ Βοράτου. Ἡ λῃστεία αὕτη ἠνάγκασε τὸν τίμιον ἔμπορον νὰ χρεωκοπήσῃ καὶ ἀπὸ πλουσίου τὸν κατέστησε πένητα. Ἐνθυμεῖσαι δὲ ἴσως πόσην ἔκπληξιν ἐκίνησεν εἰς τὸ δημόσιον, ὅτι ἀντὶ νὰ ἐπισπεύσῃ ὁ λῃστευθεὶς διὰ παντὸς τρόπου τὴν ἀνακάλυψιν τῶν κακούργων, ἐξ ἐναντίας αὐτὸς ἀνέστειλε τὰς καταδιώξεις, ὥστε καὶ ἐξετέθη ὡς καὶ εἰς τὴν ὑποψίαν δολίας χρεωκοπίας. Ὁ Βοράτης εἶδε τὴν ὑπόληψίν του καταστραφεῖσαν, εἶδε τὴν οἰκογένειάν του ἕρμαιον τρομερᾶς πενίας, καὶ ὑπέμεινε τὰ πάντα μᾶλλον, παρὰ νὰ σπαράξῃ τὴν καρδίαν τοῦ γέροντος καὶ ἀσθενοῦς

φίλου του. Ἔκτοτε ἡ ἀσθένεια τοῦ κόμητος ἔλαβε χαρακτῆρα θανατηφόρον. Ὁ κόμης Διονύσιος ὅμως ἐνόει καὶ τὸν αὐτουργὸν τοῦ ἐγκλήματος καὶ τὴν σιωπηλὴν ἀφοσίωσιν τοῦ Βοράτου, καὶ ἐκεῖνον μὲν ἔκτοτε ἀπεκήρυξεν ἐντὸς τῆς καρδίας του, ταύτην δὲ θέλει ν' ἀνταμείψῃ πλαγίως.

Τώρα ὅπου μ' ἐνόησας, φίλε Κύριε Τάπα, ἰδὲ ἂν ἠμπορῇς νὰ μοὶ προμηθεύσῃς τὸ δάνειον, ἂν μετά τινας ἡμέρας σοὶ τὸ ζητήσω.

Ὁ Ῥοδίνης ἐσιώπησεν· ἀλλὰ καὶ ὁ συμβολαιογράφος, καὶ αὐτὸς ἐσιώπα, καὶ τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς δύω του χεῖρας στηρίζων, ἔμεινε βεβυθισμένος εἰς λογισμούς. Μεταξὺ δὲ τῆς σιωπῆς ἥτις ἐπεκράτησε τότε, ἠκούετο τόνος κιθάρας, προερχόμενος ἐκ παρακειμένου δωματίου, καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ ᾄσματος, οὗ συνεχῶς ἀντήχουν αἱ λέξεις :

«Θὰ κρυφθῇ τὸ φεγγάρι ἀπὸ ζήλεια».

ψαλλόμεναι ὑπὸ δύω φωνῶν.

Τέλος ὁ Τάπας, ὡς ἀνακύψας ἀπὸ ὕπνου βαθέως, περιέφερε πέριξ βλέμμα ἐκπεπληγμένον, καὶ ἰδὼν τὸν Ῥοδίνην,

— Ἂ κάρο μίο, εἶπεν, ὡς συλλέγων τὰς διαφευγούσας ἰδέας του, τὸ δάνειο; ν ὸ ν ἔ β έ ρ ο; τὸ δάνειο; Β ὰ μ π ὲ ν β ὰ μ π έ ν. Αὔριο τὰ λέμε καὶ τὰ σιάζουμε. Ἀπόψε, κ ὸ ν π ε ρ μ έ σ ο, ἔχω ὀλίγη δουλειά. Αὔριο, χ α ρ ί σ σ ι μ ο σιὸρ Ῥοδίνη.

Καὶ οὕτω λέγων, ἠγέρθη. Ὁ δὲ Ῥοδίνης, ἐγερθεὶς καὶ αὐτὸς, ἀπεχαιρέτησε ν' ἀναχωρήσῃ.

— Τὰ ρ ι σ π έ τ τ α μου τὸν σινιὸρ κόντε, ἔκραξεν ὁ Τάπας εἰς αὐτὸν ἐξερχόμενον. Ἀ ρ ι β ε δ έ ρ λ ι.

Καὶ καθ' ἑαυτὸν ἐπρόσθεσε :

— Β ά δ ι ἀ λ δ ι ά β ο λ ο.

Ἔπειτα δὲ, πορευθεὶς πρὸς τὴν θύραν τοῦ παρακειμένου δωματίου, τῇ ἔδωκεν ἓν λάκτισμα καὶ ἠνεῴχθη.

Β'.

Εἰς τὴν φλιὰν τῆς θύρας ἐστάθη ὁ συμβολαιογράφος καὶ ἐσταύρωσε τὰς χεῖρας. Τὰ δίοπτρά του, τοὺς τηλεγράφους τούτους τῶν αἰσθημάτων του, τὰ εἶχεν ὑψώσει εἰς τὸ μέτωπον, καὶ ἀκάλυπτοι ἔπιπτον οἱ κεραυνοὶ τῶν βλεμμάτων του ἐπὶ δύω ἀτόμων καθημένων ἐπὶ τῆς ἐξέδρας.

Ὡραία νεάνις, γλαυκοὺς ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς, τὴν κόμην ξανθὴν καὶ μελαγχολικὴν τοῦ προσώπου τὴν ἔκφρασιν, ἔψαλλε διὰ γλυκείας φωνῆς, ἐρωτικῶς ἀτενίζουσα κατὰ μέσους τοὺς ὀφθαλμοὺς νέον, ὅστις προπετῶς καὶ ἀσχημόνως κατέκειτο μᾶλλον ἢ ὅτι ἐκάθητο πλησίον αὐτῆς, καὶ συνώδευεν αὐτὴν διὰ τῆς φωνῆς καὶ διὰ τῆς κιθάρας.

— Πῶς σὲ φαίνεται, κάρα, τοῦτο τὸ σὸλ διέζις; εἶπεν αὐτὸς, διακόπτων τὸν κιθαρισμόν. Ἀπὸ τὸν Ταμπουρίνην τὸ ἔμαθα. Ἡ πρίμα δόνα ἀσσολούτα εἰς τὸν Σὰν Κάρλον τῆς Νεαπόλεως ἔχασε τὸν νοῦν της ὅταν τὸ ἤκουσε, καὶ ἀπὸ τότε ἄλλο ὄνομα δὲν ἤθελε νὰ μοῦ δωσῃ καὶ μὲ ὠνόμαζε πάντοτε Σὸλ διέζις.

Τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην, ἀνακαλύψας τὸν συμβολαιογράφον εἰς τὸ σκότος τῆς θύρας ἱστάμενον,

— Αἲ καλησπέρα, σιὸρ Τάπα, τῷ εἶπε. Κρίμα, δὲν ἐπρόφθασες ν' ἀκούσῃς τὸ περίφημο σὸλ διέζις μου. Ὅμως ἀπόψε ἡ σεκατούραις ξώρας σ' ἐξεφορτώθηκαν.

— Ἡ ἀφεντιά σου πολὺ 'νωρὶς μοῦ κόπιασες, εἶπε σκυθρωπῶς ὁ γέρων.

— 'Νωρὶς λέγει; Νόστιμος εἶναι ὁ γέρο πατέρας. Καὶ

ξεύρεις ἀπὸ ποῦ ἔρχομαι; Ἀπὸ τοὺς Κορφοὺς δρίττο καὶ κατ' εὐθεῖαν γραμμήν! Σηκώνεις τοὺς ὤμους; Μὰ τὸν ἅϊ Γεράσιμο, τὴν ἀλήθεια σοῦ λέγω. Εἶναι δύω μῆνες ποῦ παρήγγειλα ἕνα περίφημο ἄλογο εἰς τὴν Μάλταν. Τότε ἐστοιχημάτισα μὲ τὸν Ταγματάρχην Ῥεδκόατ καὶ τοὺς ἀξιωματικούς του νὰ τρέξουμε ἀπὸ τὸ Ληξούρι ὡς ταῖς Φαλακράδες, καὶ νὰ φθάσω προτήτερα ἀπ' ὅλους πέντε λεπτὰ τοὐλάχιστον. Ἂν ἔχανα, ἐχρεωστοῦσα γεῦμα εἰς ὅλους τοὺς ἀξιωματικοὺς ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκωνται. Δέκα ἡμέραις ἐπέρασαν ὁποῦ μ' ἔφεραν τὴν φοράδα· ὀκτακόσια σελίνια τὴν ἐπλήρωσα,... ἢ θὰ τὴν πληρώσω ὅταν ἔχω. Νὰ τὴν ἰδῇς γεροπατέρα, θὰ σ' ἔλθῃ νὰ τὴν φιλήσῃς εἰς τὸ στόμα· εἶναι τόσον ὡραία. Προχθὲς ἐτρέξαμε, κ' ἐπετοῦσεν ἡ δαιμόνισσα σὰν τὸν ἄνεμο. Κοντὰ εἰς τὸ χωρίον ὅμως, δὲν ἠξεύρω τὶ τῆς ἦλθε, κ' ἐσηκώθηκεν εἰς τὰ δύω, καὶ μὲ ἐπῆρε κάτω. Τότε ὁ σημαιοφόρος Ὅρσουϊπ μ' ἔφθασε καὶ μ' ἐπέρασεν. Ἂν δὲν μ' ἐμπόδιζαν οἱ ἀξιωματικοὶ, εἶχα σηκώσει τὴν πιστόλαν νὰ τῆς χύσω τὰ μυαλά. Χθὲς λοιπὸν ἔδωσα τὸ γεῦμα εἰς τὸ Μεγάλο Βουνό· διὰ τοῦτο δὲν μὲ εἴδετε χθὲς τὸ βράδυ. Βάρβα Τάπα, ἡ ἀφεντιά σου ποῦ ξεύρεις τὴν ἱστορίαν, ἀπ' ὅταν ἐτράταραν τὸν Ὀδυσσέα οἱ Φαίακες, τέτοιο συμπόσιο δὲν εἶδαν τὰ ἑπτὰ νησιά. Ἤπιαμε τοκάϊ ποῦ οὔτε τὸ ὠνειρεύθηκεν ὁ Παλατῖνος τῆς Οὐγγαρίας.

— Μὲ ταῖς ὑγειαῖς σας, εἶπεν ὁ Τάπας διὰ φωνῆς μεμψιμοίρου.

— Καὶ τοῦτο δὲν εἶναι τίποτε, ἐπανέλαβεν ὁ Γεράσισιμος. Ὁ Ταγματάρχης Ῥεδκόατ, καθὼς καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἀξιωματικῶν, εἶναι εἰς Κέρκυραν. Χρεωστῶ λοιπὸν γεῦμα καὶ εἰς ἐκείνους· καὶ ἐπομένως ἐναύλωσα γολέτταν

τὴν ἐφόρτωσα γλυκίσματα καὶ κρασιὰ, καὶ τὴν εἶχα καὶ μᾶς ἐπερίμενε μὲ τὴν ἄγκυραν ἀπίκο εἰς τὸ Μεγάλο Βουνὸ ἐνῷ ἐτρώγαμεν. Καθὼς ἐτελείωσε τὸ συμπόσιον, ἀποχαιρέτησα τοὺς φίλους μου, ἀνέβηκα εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἀνοίξαμεν τὰ πανιά. Πλὴν δύω ἡμέρας δὲν εἶχα ἰδεῖ τὴν Μαρίναν καὶ δὲν τὴν εἶχ' ἀποχαιρετήσει. Τί κάμνω θαῤῥεῖς; Ἐνῷ ἡ γολέττα ἔκαμνε σημεῖα καὶ χαιρετισμοὺς εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς, καὶ ἔστρεφε τὴν πρῶραν πρὸς τὴν Κέρκυραν, ἐγὼ, χωρὶς νὰ μὲ ἰδοῦν αὐτοὶ, διότι μόλις ἀκόμη ἔφεγγεν, ἐμβῆκα εἰς τὴν λέμβον, καὶ ὀπίσω εἰς τὸ Ἀργοστόλι. Πρὶν 'ξημερώσῃ θὰ εἶμαι πάλιν εἰς τὸ μέγα πέλαγος. Τὸ γεῦμά μου θὰ κάμῃ κρότον, γεροπατέρα. Ὅλαις αἱ ἐφημερίδες τῆς Ἑπτανήσου θὰ ὡμιλοῦσαν δι' αὐτὸ, ἂν ἡ Ἑπτάνησος εἶχεν ἐφημερίδας. Ἐκεῖναι τῆς Νεαπόλεως, ἕνα μῆνα εἶχαν νὰ κάμουν μὲ τὸ πρόγευμα ὁποῦ ἔδωκα εἰς τὴν Πομπηΐαν, διότι ἐστοιχημάτισα μ' ἕνα Ἄγγλον, ἂν ἡ λαμπρότης τοῦ προσώπου τῆς κομπριμάριας ἦτον φυσικὴ ὡς τοῦ ἡλίου, ἢ δανικὴ ὡς ἡ τῆς σελήνης.

— Μαρίνα, πήγαινε, κόρη μου, νὰ φροντίσῃς τὸ δεῖπνον, εἶπεν ὁ Τάπας.

Ἀφ' οὗ δὲ ἡ νέα ἐξῆλθε,

— Ξεφάντωσες ἀμμὰ 'ς τὴ Νάπολι, σιὸρ κόντε, ἐξηλούθησεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Γεράσιμον.

— Ἀκοῦς λέγει! Περνοῦσα ζωὴ ἀθάνατη.

— Καὶ ἀφ' οὗ περνοῦσες ζωὴ ἀθάνατη, δὲν μοῦ λὲς, νὰ σὲ χαρῶ, γιατὶ ἔφυγες καὶ τὴν ἄφησες;

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ συμβολαιογράφος, διέστελλε σαρδωνικῶς τὰ λεπτὰ χείλη του.

— Ἔφυγα, κύριε Τάπα, ἔφυγα... ποῦ νὰ σὲ τὰ λέγω; Ἔφυγα διότι αἱ ἀρχαί μου δὲν ἐσυμβιβάζοντο πρὸς τὰς

ἀρχὰς τῆς ἀστυνομίας τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως. Ἤμουν λιμπεράλες ἐκεῖ, καὶ οἱ ὑπουργοὶ μὲ ὑπώπτευαν. Ἠθέλησαν νὰ μὲ φυλακίσουν ὡς καρβονάρην. Νὰ μὲ φυλακίσουν! Σερβιτὸρ οὐμιλίσσιμο! Ἐσύντριψα τὸ κλουβὶ καὶ πέταξα ᾿ς τὴ φωλιά μου ὀπίσω.

— Λεβέντης ἀμμά! σινιὸρ κόντε. Καὶ πῶς δὲν κάθησες ᾿ς τὴ φωλιά σου νὰ κλωσήσσῃς τ᾿ αὐγά σου, δὲν μὲ λές; μὸν δελόγγο πῆρες πάλιν ἀλλοῦ τὸ φύσημα; Μὰ ξέρεις καὶ τ᾿ ἄλλο; Μόλις ἔφυγες, καὶ τὸν Βοράτη τὸν πόβερο τοῦ κλέψαν τὴν κασσέλα μὲ ὅλο τὸ βιός του, καὶ τὸν ἀφήσανε φάντε μπαστούνη. Τὸ ἄκουσες, σινιὸρ κόντε ἐκειό;

— Τὶ καὶ ἂν τὸ ἤκουσα, εἶπεν ὁ κόμης μετ᾿ ἀνυπομονησίας. Μήπως εἶμ᾿ ἐγὼ φύλακας τῆς κασσέλας τοῦ σιὸρ Βοράτη;

— Γιά σου ἀμμά! γιά σου, σιὸρ κόντε! Παλαιὰ κουβέντα μοῦ ᾿ρίζεις. Ἐτοῦτα εἶπε καὶ ὁ γέρο Κάϊν μιὰ βολὰ γιὰ τὸν ἀδερφό του. Μὰ δὲ μὲ λὲς, μίο κάρο, τ᾿ εἶναι τώρα οἱ λογισμοί σου; Πῆγες ᾿ς τὴ Νάπολι, σ᾿ ἔῤῥιψαν ᾿ς τὴ φυλακὴ γιατὶ ἦσουν φιλελεύθερος· ἦλθες ὀπίσω, κ᾿ ἔφυγες δὲν ἠξεύρω γιατὶ, ὅταν ἔκλεψαν, ξέρεις, τὸν σιὸρ Βοράτη...

— Πῶς; τί σημαίνει τοῦτο; ἀνέκραξεν ὀργιζόμενος ὁ Γεράσιμος.

— Μὴ δὰ ξέρω κ᾿ ἐγὼ τί σημαίνει; Ἔννοια σου! Περασμένα, ξεχασμένα! Τώρα γιὰ ὅρισέ μου καὶ τοῦτο· τί σκοπὸ ἔχεις νὰ κάμῃς;

— Τὸ ξεύρεις πολὺ καλά. Καθὼς τὰ ξεφτήσῃ ὁ γέρος, θὰ πάρω τὴν Μαρίνα μου, καὶ μίαν καὶ εἰς τὴν Ῥώμην· ἀπ᾿ ἐκεῖ εἰς τὰ Παρίσια, ἔπειτα εἰς τὸ Λονδῖνον, νὰ χαροῦμε

τὸν κόσμο, καθὼς οἱ λόρδοι τὸν χαίρονται. Ἔπειτα θὰ ἔλθω ἐδῶ, νὰ κτίσω δύω παλάτια, ἔπειτα θ' ἀγοράσω ἕνα γιάχτι, ἔπειτα θὰ πάρω ἕξη ἄλογα καὶ ἔπειτα θὰ προσκαλῶ κάθε λίγο καὶ πολὺ τὸν λόρδον μέγαν Ἁρμοστὴν εἰς τὰ γεύματά μου.

— Θὰ κάμῃς δουλειὰ μάλαμμα, σινιὸρ Γεράσιμε. Μὸν ἕνα πρᾶγμα σὲ συμβουλεύγω· νὰ τὰ κάμῃς ὅλ' αὐτὰ, προτοῦ νὰ πάρῃς τὴν κόρη μου.

— Καὶ διατί τοῦτο, γεροπατέρα;

— Διὰ μία ρ α τ ζ ι ό ν ε πολὺ ἁπλή. Ἐπειδὴ τὴν κόρη μου δὲν θὰ τὴν πάρῃς ποτέ.

— Πῶς λέγει; ἀνεφώνησεν ὁ Γεράσιμος προπετῶς. Διατί δὲν θὰ τὴν πάρω;

— Γιὰ κειὸ ποῦ δὲν θὰ σοῦ τηνὲ δώσω.

— Νὰ χωρατεύσῃς θέλεις, κὺρ πεθερέ μου, ἢ δὲν μ' ἐξηγεῖς τί ἔχεις;

— Νὰ σ' ἐξηγήσω θέλεις; μπενίσσιμο! ἄκου δούγκουε! Γιὰ τὴν Μαρίνα ἔχεις τόση πρεμούρα, γιατὶ τὴν ξέρεις πλούσια.

— Ὤ! ἠθέλησε νὰ ὑπολάβῃ ὁ κόμης.

— Ἂς λείψουν τὰ ὦ! σου. Ἄκου αὐτὸ ποῦ σοῦ 'ρίζω, ἐπέμεινε λέγων ὁ Συμβολαιογράφος. Ὅσῳ ζῇ ὁ γέρο-Τάπας, καὶ π ὲ ρ μ π ά κ ο, ἐλπίζω πῶς δὲν θὰ κάμῃς τὸν κόπο νὰ τὸν θάψῃς ἡ ἀφεντειά σου, τὸ βιός του τὸ θέλει γι' ἀτόν του...

— Μήπως ἐγὼ, ὑπετραύλισεν ὁ Γεράσιμος σὲ ζητῶ τὴν Μαρίναν διὰ τὰ πλούτη της; τὴν θέλω διὰ τὰ κάλλη, διὰ τὰς ἀρετάς της.

— Σινιὸρ κόντε, 'ς τὴ φυλακὴ τῆς Νάπολις ἔμαθες τὴν πολιτική; ἠρώτησεν ὁ ἀνηλεὴς γέρων. Πῶς τὴν ἀγαπᾷς,

τὸ πιστεύω. Ἂν δὲν τὸ 'πίστευα, δὲν μ' ἔμβαινε ποτὲ ς' τὸν νοῦν νὰ σὲ τηνὲ δώσω. Ὅμως ἡ ἀγάπη ψωμὶ δὲν φέρνει. Καὶ δὲν θέλω, ὡς νὰ 'πεθάνω, ἡ κόρη μου νὰ ψωμοζητῇ μὲ τὸν ἄνδρα της.

— Νὰ ψωμοζητῇ μ' ἐμένα! γεροπατέρα; εἶπεν, ὑπερηφάνως γελῶν ὁ Γεράσιμος. Νόστιμον καὶ τοῦτο! Θαῤῥεῖς τὸν κόντε θεῖόν μου σιδεροκέφαλον, ἢ πῶς ἤπιε τὸ ἀθάνατο νερό; Αὔριο, μεθαύριο θὰ κοιμηθῇ ἐν εἰρήνῃ, καὶ τότε δὲν θὰ μ' εἰπῇς ψωμοζήτην.

— Ἂν πεθάνῃ ὁ σιὸρ τζίος, θὰ ξοδέψῃς γιὰ νὰ τὸν θάψῃς.

— Ἔννοια σου, γέρο Τάπα· θὰ ἐξοδεύσω καὶ μεγαλοπρεπέστατα. Θὰ τὰ ἐξοδεύσω ἀπὸ τὴν κληρονομίαν, καὶ ἡ κληρονομία του εἶναι ἓν ἑκατομμύριον.

— Μὶ ο κάρο, ἀπ' αὐτὸ τὸ πλευρὸ ἂν κοιμᾶσαι, ἡ κληρονομία σου εἶναι κούφια καρύδια.

— Πῶς! οὔτε ἡ κληρονομία μου δὲν σ' ἀρέσει τώρα; Δύσκολος εἶσαι, μὰ τὸν ἅγιον Γεράσιμο.

— Ἔκαμε φτερά, ποῦ σοῦ λέγω, ἡ κληρονομία σου. Φτερὰ ἔκαμε καὶ πέταξε! Δὲν μ' ἀκοῦς;

— Πέταξε; ποῦ πέταξε; ἠρώτησεν ὁ Γεράσιμος, ὡς μὴ ἐννοῶν ἂν παίζων ἢ σπουδάζων ὡμίλει ὁ γέρων.

— Εἰς τοῦ Ῥοδίνη τὸν κόρφον πέταξε. Μ' ἐνόησες τώρα;

— Τί θὰ εἰπῇ τοῦτο; αἰνίγματα μὲ λέγεις, Βάρβα Τάπα; ὑπέλαβεν ὁ νέος, γενόμενος ἤδη ἔμφροντις.

— Ὀρθὰ καὶ ξάστερα σοῦ 'ρίζω, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, ποῦ ὁ κόντε Ναννέτος σ' ἔκαμε τὴν ἀφεντιά σου απόκληρο, καὶ τὴν κληρονομία σου τὴν ἄφησε τοῦ Ῥοδίνη.

— Ἆ! ἆ! ἀνεκάγχασεν ὁ νέος. Παραμύθια μὲ λὲς, πα-

τέρα! Ὁ γέρων Μαθουσάλας ἀπόκληρον ἐμὲ, τὸ στήριγμα, τὸν δόξαν, τὴν ἐλπίδα τῆς οἰκογενείας του;

— Δὲν σὲ λέγω παραμύθια, κάρο, σὲ λέγω τὴν ἄσπρην ἀλήθεια. Τοῦ ἐκακοφάνη πῶς ἦσουν λιμπεράλες καὶ καρπονάρης ς' τὴ Νάπολι, καὶ πῶς δὲν κάθησες νὰ φυλάγῃς τὴν κασσέλα τοῦ σιὸρ Βοράτη. Ἔχει, ἀμμὰ, ὁ γέρο Μαθουσάλας δικαῖς του ἰδέαις.

— Καὶ λοιπὸν λέγεις;

— Καὶ λοιπὸν σοῦ 'ρίζω, πῶς τὴν κληρονομία τοῦ θείου σου πρέπει μιὰ γιὰ πάντα νὰ τὴν ξεγράψῃς ἀπὸ τὸ λίμπρο μαέστροσου. Ἔκαμε διαθήκη παρτικολάρε, καὶ δὲν σ' ἀφίνει μήτ' ἕνα μπικικίνι, σιὸρ κόντε.

— Τάπα! γέρο Τάπα! Ἂν δὲν ξαναμωράθηκες, γέρο πατέρα, ἂν δὲν ἔχασες τὰ λογικά·σου, θὰ μὲ κάμῃς νὰ χάσω τὰ ἐδικά μου, ἔκραξε φρυάττων ὁ Γεράσιμος. Ὁ παλαιόγερος ἐμένα! Ἀπόκληρον ἐμένα, τὸ κούφταλο! Τὸ αἷμά του θὰ ῥουφήξω, μὰ τὸν ἅγιον Γεράσιμον! — Ὡς τὸν λαιμὸν εἶμαι, Τάπα, εἰς χρέος! Νὰ μὲ κλέψῃ τὴν κληρονομίαν μου, να μὲ κλέψῃ τὸ ἔχειν μου θέλει, νὰ πάρῃ μελετᾷ τὴν ζωήν μου καὶ τὴν πνοήν μου! Θὰ ὑπάγω εἰς τὰ δικαςήρια!

— Ἐς τὸ καλὸ, σιὸρ κόντε! Θὰ πλερώσῃς καὶ τῆς δίκης τὰ ἔξοδα.

— Τί νὰ κάμω λοιπόν;

— Τί νὰ κάμῃς! πὲρ δίο! Νὰ πηγαίνῃς, ὢ γρὰν δεφενσὸρ δελλὰ λιβερτά! νὰ πηγαίνῃς 'ς τὴν Νάπολι

νὰ γεμίζῃς τὰ κανόνια
μὲ φιδὲ καὶ μακαρόνια!

— Σὲ βεβαιῶ, γέρο Τάπα, θὰ πάρω μαχαίρι καὶ θὰ σφαγῶ.

— Χρυσῆ δουλειὰ ποῦ θὰ κάμῃς, π ὲ ρ μ π ά κ ο. Ὁ Ῥοδίνης θὰ σοῦ γράψῃ τὸν ἐπιτάφιο.

— Εἶσαι λοιπὸν βέβαιος; Ἂν ἀποθάνῃ ὁ θειός μου μ' αὐτὴν τὴν γνώμην...

— Ἂν ὁ σιὸρ τ ζ ί ο ς σου ἀποθάνῃ, καὶ μείνῃ ἡ διαθήκη αὐτὴ, εἶμαι βεβαιότατος, κληρονομεῖ ὁ Ῥοδίνης, ν ὲ π ι ο ὺ ν ὲ μ έ ν ο.

— Πρέπει νὰ προφθάσω λοιπόν! ἓξ μῆνας τώρα ψυχομαχεῖ ὁ γέρος, κ' ἑπτάψυχον τὸν ἔλεγα, καὶ μ' ἐφαίνετο πῶς τὴν ψυχὴν τὴν εἶχ' ἐσφηνωμένην 'ς τὰ κόκκαλα. Τώρα φοβοῦμαι, Τάπα, μὴ μ' ἀποθάνῃ πρὶν τὸν καταφέρω. Τώρα τὸν θέλω, Τάπα, νὰ ζήσῃ.

— Γιά σου, τώρα λαλεῖς σὰν καλὸς ἀνεψιὸς, εἶπεν ὁ γέρων εἰρωνικῶς. Ἐ β ί β α ἴ λ τ ζ ί ο!

— Καὶ ἂν ὑπάρχῃ ἡ διαθήκη αὐτὴ δὲν εἶναι τρόπος ν' ἀκυρωθῇ; ἠρώτησεν ὁ κόμης, ἀναδιφῶν εἰς τὸν νοῦν του, καὶ τὴν δυστυχίαν του στρέφων καὶ βασανίζων παντοίως.

— Ἀκοῦς λέγει δὲν εἶναι; ἀπεκρίθη πάντοτε χλευαστικῶς ὁ πονηρὸς γέρων. Φθάνει νὰ μὲ κράξῃ ὁ σ ι ὸ ρ τ ζ ί ο ς καὶ νὰ μὲ 'πῇ· γράψ' ἐτοῦτο καὶ γράψ' ἐκειὸ, καὶ ἀπὲ νὰ τὰ ὑπογράψῃ κι' ἀτός του, καὶ ἀκυρώνεται μάλιστα.

— Νὰ σὲ κράξῃ καὶ νὰ σὲ εἰπῇ... Ὄχι! τοῦτο εἶναι ἀδύνατον! εἶπεν ὁ Γεράσιμος μετ' ἀπελπισίας. Εἰς αὐτὸ ποτὲ δὲν θὰ καταπεισθῇ! Τὸ γνωρίζω, τὸ ἐννοῶ!

Καὶ διέτρεχε τὸν θάλαμον μὲ μεγάλα βήματα.

— Ἂν ὅμως, ἐξηκολούθησε μετὰ μικρὰν σιωπὴν, ἀντὶ νὰ σὲ κράξῃ, τῷ φέρω ἐγὼ σχέδιον ἕτοιμον καὶ τὸ ὑπογράψῃ, δὲν ὠφελεῖ; δὲν εἶναι τὸ ἴδιον;

— Τὸ ἴδιο ἀμμὰ δὲν εἶναι· 'μπορεῖ ὅμως νὰ ὠφελήσῃ.

— Γράψε λοιπὸν, Τάπα, γράψε, γράψε ὅπως χρειάζεται.

— Αἴ! καὶ τί τὸ ὄφελος; Θὰ σὲ τὸ ὑπογράψῃ ποτέ;

— Γράψε, γράψε, σὲ λέγω. Στοχαζόμεθα, βλέπομεν ἔπειτα.

— Νὰ γράψω δὲν εἶναι ἡ δυσκολία, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, κινῶν τὴν κεφαλὴν, καὶ τοξεύων ὀξὺ βλέμμα πρὸς τὸν Γεράσιμον.

Ἀφ' οὗ δ' ἔγραψεν ἐπί τινα ὥραν, ἀνέγνω μεγαλοφώνως ὡς ἕπεται:

— Ὀμπρὸς 'ς ἐμένανε, ν ο τ ά ρ ο π ο ύ μ π λ ι κ ο 'ς τὸ Ἀργοστόλι, χώρα τῆς Κεφαλονιᾶς, καὶ 'ς τοῖς μαρτύρους, τὸν σιὸρ Νικολὸ Βαφούρα καὶ Διονύσι Σερβέτα, γνώριμοί μου, καὶ μὴ ἔχοντας μ' ἐμένανε συγγένεια ν ὲ ῥ ι λ α τ ζ ι ό ν ε . . . . . »

— Ἄ! μάρτυρες! εἶπεν ὁ Γεράσιμος ὠχριῶν. Πρέπει νὰ ὑπογράψουν καὶ οἱ μάρτυρες!

— Κύτταξε σὺ νὰ ὑπογράψῃ ὁ τ ζ ί ο ς, καὶ διὰ τοὺς μαρτύρους ἔννοια σου. Εἶναι καλοὶ καὶ τίμιοι ἄνθρωποι. Τρεῖς φοραῖς τοὺς ἐγλύτωσ' ἀπὸ τὴ φούρκα, καὶ ὅταν ὑπογράφουν δι' ἐμένανε, δὲν ἤξεύρ' ἡ ἀριστερά τους τὶ ὑπογράφει ἡ δεξιά τους.

Καὶ ἐξηκολούθησε τὴν ἀνάγνωσιν.

— « . . . ὁ σιὸρ Κόντες Διονύσις Ναννέτος δ ι κ ι α ρ ά ρ ι σ ε ἐτοῦτο ὁποῦ ἀκολουθάει. Ἔστωντας καὶ νὰ στοχάζεται ὅτι εὑρίσκεται 'ς τὸ ἀ ρ τ ί κ ο λ ο τοῦ θανάτου, δ ι κ ι α ρ ά ρ ε ι καὶ ῥ ι κ ο ν ο σ έ ρ ε ι μοναχὸν ἐ ρ έ δ ε καὶ κληρονόμον του νόμιμον καὶ ἰ γ κ ο ν τ ε σ τ ά β ι λ ε 'ς ὅλην του τὴν περιουσίαν μ ό β ι λ ε κ α ὶ ἰ μ μ ό β ι λ ε τὸν ἀγαπητόν του ἀνεψιὸν κόντε Γεράσιμον Ναννέτον. Καὶ ἐτούτη ἔστωντας ἡ μοναχὴ καὶ ἰ ῤ ῥ ε β ο κ ά β ι λ ε θέλησί του, κάνει νὰ γνωρίζουνε ὅλοι καὶ εἷς καθένας, ὁποῦ ποτὲ

δὲν ἐξέδωκε ἄλλο κανένα ἄττο τεσταμεντάλε ἢ πούβλικο ἢ πριβάτο αντεριόρε ἀπὸ ἐτοῦτο. Καὶ ὅτι πᾶσα ἄλλο, ὅπου ἤθελε εὑρεθῇ ἀπὸ τοῦτο ποστεριόρε, χωρὶς νὰ ἦναι κοδίτζιλο ἐτούτου τοῦ τεσταμέντου, εἶναι ψεύτικο καὶ φιτίβο.— Γινούμενο 'ς τὸ Ἀργοστόλι, χώρα τῆς Κεφαλονιᾶς... »

— Τὴ δάτα ἔβαλα πρὸ ἑνὸς μηνὸς, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ συμβολαιογράφος. Ὅλα εἶναι ἰν ρέγολα, σιὸρ κόντε. Ὁρίστε τὴν διαθήκη σας. Εἶσαι, ἀμμὰ, μιλλιονάριος, μίο κάρο. Κρίμα νὰ λείπῃ μιὰ μικρὴ λέξι αὐτοῦ κάτου. Πήγαινε, καλόπιασε, χάδεψε, κάμε μόμολες τὸν σιὸρ τζίο. Ἂν σοῦ τὴν γράψῃ τὴ μικρὴ λέξι, σοῦ κάνω τὸ κομπλιμέντο μου· ἂν δὲν σοῦ τὴν γράψῃ, μ πάρκα γιὰ τὴν Νάπολι.

— Θὰ τὴν γράψῃ, Τάπα, ἐφώναξεν ὁ Γεράσιμος ὡς βρυχώμενος. Μὲ τὸ καλὸ ἢ μὲ τὸ κακὸ, πρέπει νὰ τὴν γράψῃ.

— Μὲ τὸ κακὸ, λέγει! ὢ μπέλλο! Γνωστικὴ κουβέντα μοῦ κραίνεις, περδίο! ἀπήντησεν ὁ γέρων μεθ' ἀπαισίου βλέμματος. Κ' ἔτσι σοῦ ὑπογράψῃ μὲ τὸ κακὸ, δὲν ξέρεις πῶς τοῦ φθάνουν δύω λεπτὰ νὰ ζήσῃ ἀκόμα καὶ μιὰ λέξι νὰ πῇ γιὰ νὰ σὲ στείλῃ, ὄχι πιὰ 'ς τῆς Νάπολίς τὴ φυλακὴ, μὸν ἴσια καὶ δρίττα 'ς τὴν κρεμάλα, σιὸρ κόντε καρίσσιμο;

— Κι' ἂν σοῦ τὸ στείλω τοῦτο ὑπογραμμένον, ἠρώτησεν ὁ Γεράσιμος, μετὰ στιγμῆς σιωπὴν, εἶσαι καλὸς νὰ τὸ κάμῃς ἐκτελεστόν;

— Στεῖλέ το δὰ, εἶπεν ὁ Τάπας, καὶ ξεύρω πῶς νὰ κάμω νὰ ρισπετάρουν τοῦ Σιὸρ κόντε τὴν φίρμα καὶ τὴν οὔλτιμα βολουντά.

— Φέρε λοιπὸν, φέρε! ἀνέκραξεν ὁ νέος, καὶ ἂς βοηθήσῃ ὁ θεός· εἰδεμὴ,... ὁ διάβολος!

Ἐν ᾧ δὲ ἐξήρχετο, σταθεὶς εἰς τὴν θύραν,

— Ἐνθυμήσου, γέρο Τάπα, εἶπεν· ὅ,τι κάμῃς δι' ἐμένα, διὰ τὴν Μαρίναν τὸ κάμνεις.

Καὶ ἐῤῥίφθη ἐκτὸς τῆς θύρας.

— Τὸ θυμοῦμαι, ἀμμὰ, τὸ θυμοῦμαι, ἐψιθύρισεν αὐτὸς, ὅταν ἔμεινε μόνος. Ἂν δὲ τὸ θυμούμουν, ἔδαζα τὸ λαιμὸ 'ς τὴ θελειὰ γιὰ τὰ μαῦρα μάτια σου τζόϊα μου;

Μετὰ μίαν στιγμὴν ἡ θυγάτηρ τοῦ συμβολαιογράφου εἰσῆλθε σκιρτῶσα εἰς τὸ δωμάτιον, καὶ κράζουσα μὲ φαιδρότητα·

— Εἰς τὸ δεῖπνον, Κύριοι, εἰς τὸ δεῖπνον!

Ἀλλὰ διὰ μιᾶς ἐστάθη ἀκίνητος εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου, περιέφερε πέριξ της μετ' ἐκπλήξεως τοὺς μεγάλους γαλανοὺς ὀφθαμςύς της, καὶ ἠρώτησε·

— Ποῦ εἶναι λοιπὸν ὁ Γεράσιμος;

— Ἀνεχώρησεν, εἶπεν ὁ πατήρ της. Δὲν δειπνεῖ ἀπόψε μαζή μας.

— Δὲν θὰ δειπνήσῃ μαζή μας! ἀνέκραξεν ἡ κόρη μετ ἠλλοιωμένης φωνῆς· καὶ ἐν ᾧ τὸν εἶπα πῶς μόνη μου τὸν ἔκοψα τὰ κεράσι' ἀπὸ τὸ δένδρον μας!

— Ἄλλο δὲν ἔμεινε, εἶπεν ὁ πατήρ της, ἐπιπλήττων αὐτὴν ἐλαφρῶς, παρὰ νὰ κλάψῃς πῶς δὲ θὰ φάγῃ τὰ κεράσια σου, παιδί ποῦ εἶσαι! Εἶχε δουλειὰ ἀναγκαία κ' ἐπῆγε.

— Καὶ τόσο ἀναγκαία ἦτον ὥστε οὔτε καλὴ νύχτα δὲν ἠμποροῦσε νὰ μᾶς εὐχηθῇ; εἶπε ἡ Μαρίνα, καὶ ἐφαίνετο τῷ ὄντι ἑτοίμη νὰ κλαύσῃ.

— Παιδί! εἶπεν ὁ Τάπας. Τόσο δούγκουε τὸν ἀγαπᾷς ἐκειὸ τὸν Γεράσιμο;

Ἡ Μαρίνα χωρὶς ν' ἀποκριθῇ, ἥρπασε τοῦ πατρός της τὴν χεῖρα καὶ τὴν κατεφίλει, κρύπτουσα ὑπ' αὐτὴν τὴν φλόγα τῶν παρειῶν της.

— Ἔννοια σου, κόρη μου, ἔννοια σου, εἶπεν ὁ Τάπας· δὲν σὲ μαλώνω, ἀγάπα τον, π ε ρ δ ί ο! Ἀφ' οὗ τὸν θέλεις, πάρε τον. Καθὼς κληρονομήσῃ τὸν θεῖό του, θὰ εἶσαι ἡ ποιὸ πλούσια καὶ ἡ ποιὸ ζηλευμένη γυναῖκα 'ς τὰ ἑπτὰ νησιά.

Τότε ἡ Μαρίνα ἔῤῥιψε τὰς δύω της χεῖρας περὶ τὸν τράχηλον τοῦ πατρός της, καὶ τὰ δάκρυά της ἔῤῥεον ἀφθόνως. Καὶ ὁ συμβολαιογράφος δὲ ἐνέκλεισε τὴν εὔχαριν κόρην εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ τὴν ἐφίλει εἰς τὸ μέτωπον μετὰ ζωηρότητος καὶ περιπαθείας ἀνωτέρας τῆς ὅσην ἐδικαιούμεθα νὰ προσδοκῶμεν ἀφ' ὅ,τι ἐγνωρίσαμεν τοῦ ξηροῦ καὶ στριφνοῦ χαρακτῆρος τοῦ γέροντος. Ἀλλ' ὡς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐρημώσεως κατακεκαυμένων πεδίων ἢ ἐμβροντήτων κρημνῶν, θάλλει πολλάκις ἓν μόνον δένδρον, λείψανον εὐκόμων δασῶν, καὶ ἡ ἀκμὴ τῆς βλαστήσεώς του, τρεφομένη ἀπὸ τοῦ περισσεύοντος τῆς ἰκμάδος τῶν ἄλλων, ἐκπλήττει τὴν ὅρασιν, ὁμοίως εἰς καρδίας ἀπεσκληρημένας ἢ ἕρμαια γενομένας τῶν ταπεινοτέρων παθῶν συμβαίνει νὰ ἐπιζῇ πολλάκις ἓν μόνον αἴσθημα εὐγενὲς, καὶ τότε τοῦτο, διότι μόνον, ν' ἀναπτύσσηται εἰς καταπληκτικὴν εὐρωστίαν. Εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Τάπα τὸ αἴσθημα τοῦτο ἦν ἡ φιλοστοργία.

Νέος εἶχε νυμφευθῆ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν γονέων της τὴν θυγατέρα ἑνὸς τῶν ἐπισημοτέρων καὶ πλουσιωτέρων ἐμπόρων τῆς νήσου. Αὕτη ἦν ἡ πρώτη καὶ τελευταία νεανική του παρεκτροπὴ, εἰς ἣν ὅμως ὁ νοῦς δὲν εἶχε μείνει ἀργὸς θεατὴς τῶν νεανικευμάτων τῆς καρδίας. Ἡ γυνή του ἀπέθανε γεννήσασα τὴν Μαρίναν, καὶ αὐτὴ τῷ ἀπέμεινεν ὡς

ἐνθύμημα μὲν πρὸς αὐτὸν τῆς προσκαίρου του εὐτυχίας, ὡς μάρτυς δὲ πρὸς τοὺς λοιποὺς τοῦ θριάμβου τῆς φιλαυτίας του.

Διὰ τοῦτο συνεκέντρωσεν εἰς αὐτὴν ὅσην ἀγάπης δύναμιν περιεῖχον αἱ ἔσχαται τῆς καρδίας του, ἶνες καὶ τὸ αἴσθημα τοῦτο τοσαύτην ἔλαβεν ἔντασιν, ὥστε οὐ μόνον ἀπεῤῥόφα πάσας τὰς ἐλαχίστας εὐγενοῦς ἰκμάδος ῥανίδας, αἵτινες πάντοτε κυκλοφοροῦσι λανθάνουσαι καὶ εἰς τὰς μᾶλλον διεφθαρμένας ψυχὰς, ἀλλ' ἐτρέφετο καὶ ἀπὸ τῶν νοσωδεστέρων ἀκόμη αὐτῆς χυμῶν, καὶ εἶχε πᾶσαν τὴν ὁρμὴν ἀρετῆς συγχρόνως καὶ ἐλαττώματος.

Τῷ ὄντι δὲν ἤθελε διστάσει ἐνώπιον θυσίας, ὅσον καὶ ἂν ἦτον μεγάλη, ἀλλ' οὐδ' ἐνώπιον ἐγκλήματος, ὅσον ἀποτρόπαιον καὶ ἂν ἦτον, ἂν δι' ἐκείνης ἢ δι' αὐτοῦ ἐπρόκειτο ν' ἀγοράσῃ διὰ τὴν κόρην του πλοῦτον, ἀπόλαυσιν, εὐτυχίαν.

Γ'.

Ὁ δὲ Ῥοδίνης, ἀπὸ τοῦ συμβολαιογραφείου ἀναχωρήσας, διηυθύνθη πρὸς τὸ ἐνδότερον τῆς πόλεως, εἰς ὁδὸν σκολιὰν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν εὐπρεπῆ μὲν καὶ καθαρίαν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἧττον ἐπιφανῶν. Εἰς τῆς κλίμακος τὴν κεφαλὴν ἀπήντησε κατὰ σύμπτωσιν νέαν ποτίζουσαν ἄνθη εἰς γάστρας, καὶ ἦν ἐδυνατό τις νὰ ἐκλάβῃ ὡς ἀδελφὴν τῶν ἀνθέων. Τὸ σῶμα της ἦτον λυγιρώτερον τῶν περικλυμένων της, λευκότεραι τῶν ἰάσμων αἱ χεῖρες δι' ὧν ἐκράτει, ὡς ἀρχαία νύμφη, τὴν ἀργυρᾶν προχοΐδα της, καὶ ἐρυθρότερα τῶν γαροφάλλων της τὰ μειδιῶντα της χείλη. Ἡ νέα αὕτη ἦτον ἡ Ἀγγελικὴ, θυγάτηρ τοῦ Αὐγουστίνου Βοράτου.

Πρέπει δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ σύμπτωσις αὕτη, εἰς ἣν ὁ Ῥοδίνης ὤφειλε τὴν εὐτυχῆ του συνάντησιν, συνέ-

βαινε σχεδὸν καθ'ἑσπέραν, καὶ ὅτι λησμονούμενος ὁ Ῥοδίνης εἰς τῆς κλίμακος τὴν κεφαλὴν, ἐπροοιμίαζεν εἰς τὰς τακτικὰς ἐπισκέψεις του πρὸς τὸν κύριον Βοράτην διὰ συνδιαλέξεων μιᾶς ἢ δύο ὡρῶν μετὰ τῆς Ἀγγελικῆς· διότι ἠγαπῶντο οἱ δύο νέοι ὡς ἀγαπῶνται δύο ψυχαὶ συγγενεῖς, χωρὶς νὰ ὁμολογήσωσιν αὐτὸ πρὸς ἀλλήλας, καὶ ἴσως οὔτε πρὸς ἑαυτάς.

Τὸ αἴσθημά των ὅμως, ὡς ἀνεπιτήδευτον καὶ διαφανὲς, δὲν ἐλάνθανε τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ κ. Βοράτου. Ἀλλ' ἡ ἰδέα τῆς ἐνώσεώς των, ὅσον καὶ ἂν ἤθελε καταστήσει αὐτὸν εὐδαίμονα, οὐδὲ τῷ ἐπήρχετο κἂν κατὰ νοῦν, ἢ, ἂν τῷ ἐπήρχετο, ἦτον πηγὴ θλίψεως δι' αὐτὸν, διότι ἀνυπέρβλητον εἰς τὴν πραγματοποίησιν αὐτῆς ἀπήντα πρόσκομμα τὴν ἀμφοτέρων πενίαν. Τὸν δὲ Ῥοδίνην ἐπεφοίτα εἰς σπανίας τινὰς στιγμὰς ὡς οὐράνιόν τι ἀνέφικτον ὅραμα, ὡς χρυσοῦν τι, ἀλλ' ἄτοπον ὀνειροπόλημα, περὶ οὗ οὐδὲ λέξιν ἐπρόφερε ποτὲ πρὸς τὴν Ἀγγελικήν.

— Τρέχα, κύριε Ῥοδίνη, τῷ ἔκραξεν αὕτη, ἅμα μακρόθεν τὸν εἶδεν ἀναβαίνοντα τὴν κλίμακα· τρέχα νὰ ἰδῇς. Ἤνθησε τὸ ῥόδον τῆς Βεγγάλης ὅπου μ' ἔδωσας· καὶ ἀχάριστον θὰ ἦτον ἐὰν δὲν ἤνθει μετὰ τόσας περιποιήσεις μου· διότι ἀγαπῶ, κύριε Ῥοδίνη, τὰ ῥόδα τῆς Βεγγάλης... καὶ μάλιστα τοῦτο· ἐπρόσθεσε μετὰ φωνῆς σιγαλῆς καὶ δισταζούσης, ὅταν ὁ νέος ἔφθασε πλησίον της.

Ἀλλ' αὐτὸς, ἀντὶ ν' ἀποκριθῇ, καὶ ὡς ἄλλοτε πάσης προφάσεως δραττόμενος νὰ παρατείνῃ τὴν παρ' αὐτῇ διαμονήν του, ἥρπασε τὴν χεῖρά της, καὶ τὴν ἔφερε ζωηρῶς εἰς τὰ χείλη του, ὅπερ οὐδέποτε ἄλλοτε, οὐδὲ κατὰ διάνοιαν κἂν εἶχε τολμήσει ἀφ' ὅτου τὴν ἐγνώριζε· καὶ πρὶν ἡ ἐκπεπληγμένη νεάνις προφθάσῃ νὰ τῷ ζητήσῃ ἐξήγησιν

τῆς τοιαύτης ἐφόδου του, τὴν ἀφῆκε καὶ ἔδραμε πρὸς τὸν πατέρα της.

Τὸν ἠκολούθησεν ὅμως καὶ ἡ Ἀγγελικὴ ἀκροποδητὶ καὶ ἐλαφρὰ ὡς σκιά, περίεργος νὰ μάθῃ, ἂν δὲν τῇ ἀπηγορεύετο, τί τόσον σπουδαῖον εἶχε νὰ εἰπῇ εἰς τὸν πατέρα της ὁ Ῥοδίνης, ὥστε οὔτε μίαν λέξιν δὲν ἐστάθη νὰ τῇ ἀποτείνῃ.

Ἀλλ' ὁ Ῥοδίνης τίποτε σπουδαῖον νὰ εἰπῇ δὲν εἶχεν.

— Ὁ Κόμης Διονύσιος σᾶς παρακαλεῖ, εἶπεν, ἂν δὲν ἔχητε ἐργασίαν ἀπόψε, νὰ ἔλθητε μετὰ τῆς Κυρίας Ἀγγελικῆς ὀλίγον πρὸς αὐτόν, διότι μόνος στενοχωρεῖται.

Τὴν ἀδιάφορον ὅμως ταύτην πρόσκλησιν ἐπρόφερε μετὰ φωνῆς τόσον τεταραγμένης, ὥστε ἡ Ἀγγελικὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί τῷ συμβαίνει σήμερον.

Ἐν τούτοις ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἐπιθυμία τοῦ φίλου του ἦτον νόμος διὰ τὸν Βοράτην· ὅθεν λαβὼν ἀμέσως τὴν θυγατέρα του, συνώδευσε τὸν Ῥοδίνην εἰς τοῦ κόμητος.

Τὸν γέροντα εὗρον κλινήρη, ὡς ἦτον πρὸ πολλοῦ ἤδη, ἀφ' οὗ πρὸ πάντων ἡ ἐσχάτη κακουργία τοῦ ἀνεψιοῦ του εἶχε καταστρέψει τὴν ὑγείαν του, ὑπεσκαμμένην καὶ πρὸ τούτου ὑπὸ τῶν θλίψεων ἃς τὸν ἐπότισεν ἡ προλαβοῦσα αὐτοῦ ἐκδιαίτησις. Ἐπὶ τοῦ προσώπου του ὅμως, ἂν καὶ τὸν ἐβασάνιζον σωματικοὶ πόνοι, ἐπέλαμπεν ἡ φαιδρὰ ἠρεμία ἐκείνη ἣν παρέχει τῆς ψυχῆς ἡ γαλήνη, καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἐπληρώθησαν περιπαθοῦς θυμηδίας ὅταν εἶδε τοὺς φίλους του ἐρχομένους.

— Ἀγαπητὲ Βοράτη, εἶπε, σ' εὐχαριστῶ ὅτι ἦλθες μετὰ τῆς φιλτάτης Ἀγγελικῆς. Ὅσῳ γηράσκω, φίλοι μου, τόσῳ ἐγωϊστικώτερος γίνομαι. Τὴν ζωήν μου μετροῦσι στιγμαί, καὶ τὰς τελευταίας θέλω νὰ θερμάνῃ ἡ παρουσία σας, καθὼς ἄλλοι, ἐκπνέοντες, ἐπιθυμοῦσι τοῦ ἡλίου τὴν παρουσίαν.

— Μὴ, εἶπεν ὁ Βοράτης, φίλτατε κόμη, τὰς θλιβερὰς ταύτας λέξεις. Ἡ πρόνοια, ἐλπίζομεν, ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀκόμη δὲν θὰ μᾶς φθονήσῃ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ νὰ εἴμεθα ὁμοῦ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον.

— Μὴ τὸ πιστεύῃς, φίλε μου, εἶπεν ὁ κόμης, καὶ δι' ἐμέ... μὴ τὸ εὔχεσαι. Ἀλλ' ὅπως δήποτε, ἔχω ἓν χρέος, καὶ νομίζω ὅτι θὰ περιμένω καρτερικώτερον τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θέλει εὐδοκήσει ὁ κύριος νὰ μὲ καλέσῃ πρὸς ἑαυτὸν, ἀφ' οὗ ἀποτίσω τὸ χρέος τοῦτο.

— Ποῖον χρέος; πρὸς τίνα; ἠρώτησεν ὁ Βοράτης.

— Ὅταν τὸ αἷμά μου, ἀπεκρίθη ὁ γέρων, ὅταν τὸ αἷμά μου ἐκυκλοφόρει γοργότερον, καὶ τὸν βραχίονά μου ἐστήριζον νεανικώτερα νεῦρα, εἰς τὴν θέαν τῶν περιπετειῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν συνεχῶν μεταβολῶν τῆς πατρίδος μου, ὠνειρεύθην τὴν ἐντελῆ ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς καὶ τὸν καταρτισμὸν αὐτῆς εἰς ἑστίαν ἐλευθερίας δι' ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, καί τινες ἀπερίσκεπτοι πράξεις μου, πρόωρος ἐφαρμογὴ τοῦ προώρου ὀνειροπολήματος, εἵλκυσαν ἐπ' ἐμὲ τὴν καταδρομὴν τῶν ἀρχῶν, ἐπικίνδυνον κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὡς ἐνθυμεῖσαι.

Τότε εὑρέθη τις, ὅστις, ἐκτεθεὶς ὁ ἴδιος εἰς μέγιστον κίνδυνον, μ' ἐφυγάδευσε, καὶ ἀφ' οὗ ἔφυγον, τὰ κτήματά μου ἔμειναν εἰς διαρπαγὴν, καὶ ἂν ἐσώζετο ἡ ζωή μου, κατεστρέφετο πᾶσα ἡ μέλλουσα ὕπαρξίς μου. Ἀλλ' αὐτὸς ἐπροστάτευσε τὰ συμφέροντά μου, ἔσωσε τὴν περιουσίαν μου, καὶ αὐτόκλητος ἐπίτροπός μου, μοὶ τὴν παρέδωκεν ἀνέπαφον καὶ ἐπηυξημένην.

Ὁ αὐτὸς ἀκόμη, τῆς πρώτης εὐθέτου δραξάμενος περιστάσεως, μετεχειρίσθη τὴν ἐπιρροήν του, καὶ κατώρθωσε

τὴν διαγραφήν μου ἀπὸ των πινάκων τῶν διωκομένων, καὶ τὴν κάθοδόν μου.

«Ἰδοὺ ποῖον εἶναι τὸ χρέος μου, καὶ ἰδοὺ εἰς ποῖον θέλω νὰ τὸ πληρώσω».

— Θέλεις νὰ μὲ πληρώσῃς; ἠρώτησεν ὁ Βοράτης μετὰ φωνῆς εἰς ἣν διεφαίνετο δυσαρέσκεια.

— Δὲν ἐρωτᾷς πρῶτον τί πληρωμὴν σοὶ προτείνω, ἀλλ' ἐθύμωσες νὰ μὲ φάγῃς, ἀγριάνθρωπε! εἶπε μειδιῶν ὁ κόμης Ναννέτος.

— Δὲν σ' ἠρώτησα, ἀπήντησεν ὁ Βοράτης ἠπίως, διότι τῶν πράξεων ὅσας ἀπαριθμεῖς ἔλαβον ἀμοιβὴν ἑκατονταπλάσιον διὰ τῆς εὐχαριστήσεως ἣν ἀπ' αὐτῶν ἔδρεψα. Ποίαν λοιπὸν, ἃς ἴδωμεν, πληρωμὴν μοὶ προτείνεις, φίλτατέ μου χρεώστα;

— Εὐθυνὴν δι' ἐμὲ, εἶπε μειδιῶν ὁ γέρων, καὶ ἴσως διὰ σὲ ὠφέλιμον. Μίαν συμβουλήν.

— Ὢ! ταύτην μάλιστα, ἀνέκραξε περιχαρῶς ὁ Βοράτης. Καὶ ἑκατὸν δέχομαι ἀντὶ τῆς μιᾶς.

— Ἐκείνην τὴν κακὴν νέαν ἐκεῖ, ἥτις φαίνεται ὅτι συμμαχεῖ μετὰ τοῦ πατρός της κατ' ἐμοῦ, καὶ ὅτι θέλει νὰ μὲ φάγῃ διὰ τῶν μεγάλων της ὀφθαλμῶν, σὲ συμβουλεύω... νὰ τὴν ὑπανδρεύσῃς.

— Ἂν, πάτερ, αἱ ἐννενήκοντα ἐννέα ἄλλαι συμβουλαὶ, εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ ἐρυθριῶσα, ὁμοιάζωσι τὴν πρώτην ταύτην, κλεῖσον, ἂν μὲ πιστεύῃς, τὰ ὦτά σου.

— Ὢ! τὴν πονηρὰν ἀπόγονον τοῦ Ὀδυσσέως, εἶπεν ὁ ἀσθενὴς μετ' εὐθύμου ἀγαθότητος. Φοβεῖται τὸ ᾆσμα τῆς σειρῆνος.

Ὁ δὲ Βοράτης ἔκλινε τὴν κεφαλὴν σιωπῶν, καὶ νέφος θλίψεως ἐσκότισε τὸ μέτωπόν του. Ἀλλ' ὁ κόμης Ναννέτος ἐπροσποιήθη ὅτι δὲν τὸ παρετήρησεν.

— Αὐτὴ λοιπὸν ἡ πρώτη μου συμβουλή. Ἡ δευτέρα εἶναι νὰ τῇ εὕρῃς ἄνδρα ὅστις νὰ εἶναι ἀντάξιός της. Γνωρίζω τινὰ ὅςις σιωπηλῶς τὴν λατρεύει, ὡς λατρεύουσι τοὺς ἁγίους, ὅστις θέλει τῇ δώσει ὅλην τὴν δόσιν τῆς εὐδαιμονίας, ὅσης οἱ ἄνθρωποι εἰσὶ δεκτικοὶ ἐπὶ γῆς. Ἐρώτησόν την ἂν θέλῃ ν' ἀκούσῃ τὴν τρίτην συμβουλήν μου, καὶ ἂν δέχηται ἐκ χειρός μου τὸν Ῥοδίνην, ὅστις, ἰδέ τον πόσον εὐγλώττως σιωπῶν, παρακαλεῖ δι' ἐμοῦ. Ἀλλά, Ῥοδίνη τέκνον μου, ἴσως παρεξηγῶ τὴν αἰτίαν τῆς σιωπῆς σου.

Ὁ Ῥοδίνης ἐῤῥίφθη τότε εἰς τὴν χεῖρα τοῦ γέροντος καὶ καταφιλῶν αὐτήν,

— Εὐεργέτα μου, εἶπεν, ἔκρουσας δι' ἐμὲ τὴν πύλην τοῦ παραδείσου, εἰς ἣν οὐδὲ ν' ἀτενίσω ἐτόλμων. Μία λέξις περιμένω νὰ μοὶ τὴν ἀνοίξῃ....

— Ἀκούετε; εἶπεν ὁ κόμης, ἀποτεινόμενος ἰδίως εἰς τὴν Ἀγγελικήν, ἥτις ἔμενεν ἀκίνητος καὶ ὠχρά, ὡς παλαιὰ Καρυάτις.

— Ἀγαπητὲ φίλε, εἶπεν ὁ Βοράτης, λαμβάνων καὶ αὐτὸς τὴν χεῖρα τοῦ κόμητος Ναννέτου, ἡ κόρη μου εἶναι πτωχή. Ἄλλην εὐτυχίαν δὲν ἐδυνάμην νὰ ἐλπίσω δι' αὐτήν, εἰμὴ ὅσην ἐδύνατο νὰ τῇ παρέξῃ ἡ φιλοστοργία μου. Ἀλλ' ἀφοῦ, σεβαστὲ φίλε, σὺ τὴν ἐγκρίνεις διὰ τὸν Ῥοδίνην, ἀφ' οὗ ὁ Ῥοδίνης δέχεται τὴν πτωχείαν της, ἂν ἡ θέλησίς της δὲν εἶναι ἐναντία, ἐγὼ τῇ δίδω ὅ,τι ἔχω νὰ τῇ δώσω, τὴν πατρικήν μου εὐχὴν ἐκ μέσης καρδίας. Τί λέγεις καὶ σύ, ὦ κόρη μου;

Ἡ Ἀγγελικὴ ἐῤῥίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε συνεχόμενα αἰσθήματά της ἐξεῤῥάγησαν διὰ μιᾶς εἰς δάκρυα.

— Πάτερ, εἶπεν, ἡ τύχη μου εἶναι εἰς χεῖράς σου. Πρᾶξον περὶ ἐμοῦ ὅπως θέλεις.

— Ἀγαπητὲ Βοράτη, ἐπρόσθεσεν ὁ κόμης, μὴ ἀνησυχῇς ὅτι δὲν εἶναι πλούσιος ὁ Ῥοδίνης. Ὁ τίμιος ἐνταυτῷ καὶ δραστήριος ποτὲ δὲν φοβεῖται πενίαν. Ὁ Θεὸς δὲν ἐγκαταλείπει τὰς προσπαθείας του.

— Οὐδεὶς θησαυρὸς, ἀπεκρίθη ὁ Βοράτης, εἶναι ἰσόσταθμος δι' ἐμὲ τῆς εὐτυχίας τοῦ ν' ἀποκτήσω τὸν Ῥοδίνην υἱόν μου, τοῦ νὰ ἠξεύρω τὴν τύχην τῆς κόρης μου εἰς τὰς χεῖράς του ἐμπεπιστευμένην. Ὕπαγε, κόρη μου, εὐχαρίστησον τὸν ἀγαθόν σου ἐκεῖνον πατέρα, ὅστις σοὶ χορηγεῖ τὸ εὖ εἶναι.

Καὶ ταῦτα λέγων, τὴν ἔσπρωξεν ἐλαφρῶς, ὥστε ἡ Ἀγγελικὴ ἔκλινε γονυπετὴς ἐμπρὸς εἰς τὸν γέροντα, καὶ λαβοῦσα ν' ἀσπασθῇ τὴν σεβασμίαν του δεξιὰν, ἔκρυψεν εἰς αὐτὴν τὸ πρόσωπόν της, ἤδη ἐρυθρότερον ἀνεμώνης. Συγχρόνως δὲ καὶ ὁ Ῥοδίνης ἔλαβε καὶ αὐτὸς αὐτομάτως τὴν ἀριστερὰν τοῦ κόμητος, ὅστις ἑνώσας τῶν δύο νέων τὰς χεῖρας, καὶ θεὶς τὰς ἐδικάς του ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐφάνη ἐπί τινας στιγμὰς προσευχόμενος.

— Φίλοι μου, ὡμίλησε μετὰ ταῦτα, ἐπληρώθη εἰς τὴν γῆν ἡ ἐνθερμοτάτη τῶν ἐπιθυμιῶν μου. Φαιδρὸς τοὐντεῦθεν θ' ἀνοίξω εἰς τὸν θάνατον, ὅστις κρούει τὴν σαθρὰν θύραν μου. Αἱ εὐχαὶ πατρὸς εἰσὶν ἀγαθὸν ἐφόδιον εἰς τὸν βίον, καὶ ὑμεῖς ἔχετε τὰς εἰλικρινεστέρας πασῶν. Ἐὰν δὲ τέκνων εὐημερία τέρπῃ τὴν ψυχὴν τῶν ἀποθανόντων γονέων, εὐτυχεῖτε τέκνα μου, καὶ εὐδαίμων θὰ κεῖμαι ἐντὸς τοῦ τάφου μου.

Ὅλοι ἐῤῥίφθησαν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς των ἔρρεον δάκρυα.

— Ἀλλὰ, ἐπρόσθεσεν ὁ ἀγαθὸς γέρων, δὲν ἠξεύρω πόσας σταγόνας περιέχει δι' ἐμὲ ἀκόμη τῆς ζωῆς ἡ φιάλη εἰς

τόν πυθμένα της. Ἤθελον σᾶς φανῆ ὀχληρὸς, τέκνα, ἂν παρεκάλουν νὰ ἐπισπεύσητε τὴν τελετὴν τῆς ἑνώσεώς σας, ὥστε νὰ προφθάσω νὰ παρευρεθῶ εἰς αὐτήν;

— Φίλτατε εὐεργέτα, ἀπεκρίθη ὁ Βοράτης· ἐλπίζω νὰ ζήσῃς ἱκανὸν χρόνον, ὥστε καὶ τὰ παιδία των νὰ εὐλογήσῃς ὡς καὶ αὐτοὺς ηὐλόγησας. Ἀλλ' εἴμεθα πρόθυμοι νὰ τελέσωμεν τοὺς γάμους ἅμα θέλῃς, καὶ ἅμα ὁ ἀγαπητὸς Ῥοδίνης ἑτοιμασθῇ.

— Ἓν μόνον καθῆκον, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης ἔχω νὰ ἐκπληρώσω προηγουμένως, διότι προηγεῖται καὶ αὐτῆς τῆς εὐδαιμονίας μου· ἀπελθὼν εἰς Κέρκυραν, νὰ λάβω τὴν εὐχὴν τῆς μητρός μου.

— Ὕπαγε, φίλτατε, εἶπεν ὁ κόμης, ὕπαγε νὰ τῇ φέρῃς ἓν μικρὸν δῶρόν μου, καὶ νὰ ζητήσῃς ἐκ μέρους μου τὴν συγκατάθεσίν της. Ἡ εὐσέβεια πρὸς τοὺς γονεῖς ἁγιάζει τὸν βίον καὶ ἡ εὐχὴ τῶν γονέων στηρίζει τοὺς οἴκους.

Ὁ Βοράτης μετὰ τῆς Ἀγγελικῆς καὶ τοῦ Ῥοδίνου ἠγέρθησαν τότε ν' ἀναχωρήσωσιν. Ἐν ᾧ δὲ ἐξήρχετο ὁ Ῥοδίνης, ὁ κόμης τὸν μετεκάλεσεν.

— Αὔριον πρὸ τῆς αὐγῆς, τῷ εἶπεν, ἀποπλέει τὸ πλοῖόν μου, ὁ ἅγιος Γεράσιμος διὰ τὴν Τεργέστην. Ὕπαγε δι' αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἀργήσῃς, καὶ νὰ εἶσαι ταχέως ὀπίσω. Ἔχε ὑγείαν λοιπόν. Ὅταν θ' ἀναχωρήσῃς αὔριον, θὰ κοιμῶμαι.

Ὁ Ῥοδίνης ἐῤῥίφθη ἐκ νέου ἐπὶ τῆς χειρός του καὶ τὴν ἐφίλησε, καὶ ἔδραμεν ἔπειτα κατόπιν τῆς Ἀγγελικῆς.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ γέρων ἀπεκοιμᾶτο, ἴσως τὸν πρῶτον ἐλαφρὸν καὶ γλυκὺν ὕπνον ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς μακρᾶς ἀσθενείας του, ὀνειρευόμενος τοὺς ἀγγέλους προσμειδιῶντας αὐτῷ, ὁ Ῥοδίνης ἐβάδιζε πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς μνηστῆς του, διαλεγόμενος καὶ αὐτὸς περὶ μειδιώντων ἀγγέλων.

Δ΄.

Τὸ μεσονύκτιον εἶχεν ἤδη παρέλθει, ὅταν ὁ γέρων Νικολὸς, ὁ ἀρχαῖος ὑπηρέτης τοῦ κόμητος Ναννέτου, κοιμώμενος εἰς τὸ πρόσγαιων ἑστιατόριον τοῦ οἴκου, ἐνόμισεν εἰς τὴν ζάλην τοῦ ὕπνου ὅτι ἤκουσε βῆμα ὑπόκωφον ἀναβαῖνον τὴν κλίμακα. Τοῦτο ἤρχισε νὰ διεγείρῃ τὰς νεναρκωμένας αἰσθήσεις του.

Τὸ βῆμα ἀνέβη, καὶ εἰς τὸν ἄνω ὄροφον ἠκούετο ἠχηρότερον καὶ βαρύτερον. Ὁ ὑπηρέτης ἠθέλησε τότε νὰ πηδήσῃ τῆς κλίνης. Ἀλλὰ προσέξας, ἤκουσε τὸν περιπατοῦντα ὅτι ἐπορεύετο κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸ δωμάτιον τοῦ Ῥοδίνου, καὶ τότε ἀνεπόλησεν ὅτι οὗτος, ἀφ' ὅτου εἶχεν ἐξέλθει μετὰ τοῦ Βοράτου καὶ τῆς θυγατρός του, δὲν εἶχεν ἐπιστρέψει ἀκόμη.

Ἐννοήσας ἐπομένως ὅτι αὐτὸς ἦτον ὁ ἀναβὰς, καὶ ἔτι μᾶλλον πεισθεὶς περὶ τούτου, ὅταν ἤκουσε τὸ αὐτὸ βῆμα ἀπὸ τοῦ δωματίου τοῦ Ῥοδίνου διευθυνθὲν πρὸς τὸν κοιτῶνα τοῦ κόμητος, καὶ μετ' οὐ πολὺ ὁμιλίαν γινομένην ἐντὸς αὐτοῦ, πεισθεὶς, λέγομεν, ὅτι ὁ Ῥοδίνης ἐπανελθὼν ἔξωθεν, καὶ εὑρὼν τὸν κόμητα ἔξυπνον, συνομιλεῖ μετ' αὐτοῦ, καθησύχασεν ὁ γέρων Νικολὸς, καὶ ἐπέτρεψεν εἰς τὸν μόλις συνταραχθέντα ὕπνον του νὰ τὸν κυριεύσῃ καὶ πάλιν.

Ἐπί τινας στιγμὰς ἔτι ἡ ἀντήχησις τῆς συνδιαλέξεως ἔφθανε μέχρι τῆς ἠμβλημένης του ἀκοῆς, καὶ τέλος ἀπεκοιμήθη διόλου.

Τὴν δ' αὐγὴν, ἅμά ἐξυπνήσας ὁ ἀφωσιωμένος ὑπηρέτης, ἔσπευσε πρὸς τὸν κοιτῶνα τοῦ κυρίου του, καὶ ἐμβῆκεν ἡσύχως. Ἀλλ' ἐπειδὴ, ἀφ' οὗ ἐπρόσμεινε στιγμάς τινας, ὁ κό-

μης δὲν τῷ ὡμίλησεν, ἐξῆλθε κρατῶν τὴν ἀναπνοήν του. Εἰς τὴν μεγάλην δ' αἴθουσαν ἀπήντησε τὸν Ῥοδίνην ἐξερχόμενον τοῦ δωματίου του.

— Ἐξώρας ἐπεστρέψατε χθὲς, σιὸρ Ῥοδίνη, τῷ εἶπε.

— Τῷ ὄντι ἐξώρας, Γέρων Νικολό. Ἀλλὰ τί κάμνει ὁ κόμης;

— Κοιμᾶται.

— Κοιμᾶται; Εἰπέ τῳ λοιπὸν ὅταν ἐξυπνήσῃ, ὅτι τῷ ἀφίνω ὑγείαν καὶ ἀνεχώρησα...

— Πῶς, ἀναχωρεῖτε, σιὸρ Ῥοδίνη;

— Μάλιστα, φίλε μου, διὰ μερικὰς ἡμέρας. Ἔχω ἀνάγκην.

— Καὶ δὲν προσμένετε ν' ἀποχαιρετήσητε τὸν κύριον Κόμητα;

— Τὸν ἀπεχαιρέτησα χθὲς τὴν νύκτα. Δὲν ἠμπορῶ νὰ προσμείνω. Τὸ πλοῖον ἀναχωρεῖ.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν κατέβη, καὶ μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἀπέπλεε.

Κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ὥραν ἄνθρωπος ἄγνωστος παρέδωκεν εἰς τὸν συμβολαιογράφον ἐπιστολὴν ἐσφραγισμένην, καὶ ἀνεχώρησεν ἐν τῷ ἅμα. Ὁ Τάπας δὲ τὴν ἠνέωξε, καὶ εὑρὼν ἄλλο ἔγγραφον ἔγκλειστον ἐν αὐτῇ, παρετήρησεν αὐτὸ μετά τινος ἐκπλήξεως, καὶ τὸ ἐφύλαξεν εἰς τὸν κόλπον του. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέγνω τὴν ἐπιστολὴν μετὰ προφανοῦς ταραχῆς.

— Μ π ι ρ μ π ό ν ε! ἀνέκραξεν ἀφ' οὗ ἐτελείωσε, καὶ ἠθέλησε νὰ σχίσῃ τὴν ἐπιστολήν. Ἀλλ' ἅμα, μετανοήσας, ἔσυρε κρυπτόν τινα σύρτην τοῦ γραφείου του, καὶ τὴν κατέκλεισεν ἐν αὐτῷ.

— Τίς ἠξεύρει, εἶπε, τί ἠμπορεῖ νὰ τύχῃ; Αἴ! κ ι σ ά!

Μίαν δὲ ὥραν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ῥοδίνου, ὁ Νι-

κολὸς ἐμβῆκε πάλιν ἀκροποδητὶ εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ κόμητος. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ τώρα ἤκουσεν ἄκραν ἡσυχίαν, ἐξῆλθεν ὁμοίως, ἵνα μὴ ταράξῃ τὸν ὕπνον του. Τρὶς ἐπανέλαβε τὸ αὐτὸ κατὰ διάληψιν ἡμισείας ὥρας· τέλος δ' ἐκπλαγεὶς διὰ τὸν μακρὸν τοῦτον ὕπνον, ἐπλησίασεν εἰς τὴν κλίνην, ἤγειρεν ἐλαφρῶς τὰ παραπετάσματα, καὶ ποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς του, ὅταν εἶδεν ὅτι τὰ προσκεφάλαια ἔκρυπτον τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀσθενοῦς, ποία δὲ ἡ φρίκη του ὅταν, μακρύνας αὐτά, εἶδεν ὅτι ὁ γέρων ἦτο νεκρός, καὶ αἷμα ἐμίαινε τὸ πρόσωπόν του καὶ τὴν σινδόνην του!

— Ὁ κόμης! ἔκραξεν ὁ πιστὸς ὑπηρέτης, τρέχων ἔξω τοῦ κοιτῶνος ὡς μανιώδης, καὶ ἀποσπῶν τὰς λευκὰς τρίχας του. Ὁ κόμης Ναννέτος! Βοηθήσατε! ἀπέθανεν ὁ κόμης Ναννέτος.

Αἱ ἄγριαι αὗται κραυγαὶ εἵλκυσαν τοὺς ἐκπεπληγμένους γείτονας, καὶ ἡ ἀπαίσιος ἀγγελία ἀπὸ στόματος εἰς στόμα διεδόθη ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ εἰς ὅλον τὸ Ἀργοστόλιον, ὅπου ὁ γέρων κόμης ἠγαπᾶτο καὶ ἐτιμᾶτο ὡς παλαιὸς πατριάρχης.

Τὸ πλῆθος ὅλον τεθλιμμένον συνέῤῥευσε πρὸς τὴν νεκρικὴν οἰκίαν, καὶ διάφοροι μεταξὺ αὐτοῦ ἐκυκλοφόρουν φῆμαι, ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀλλοιούμεναι καὶ αὐξάνουσαι. Κατὰ τοὺς μέν, ἀποπληξία ἐπέφερε τὸν αἰφνίδιον τοῦ κόμητος θάνατον, κατ' ἄλλους λησταὶ ἐλθόντες τὴν νύκτα τὸν ἐθανάτωσαν, καὶ ἥρπασαν ἐκ τοῦ ταμείου του μεγάλην ποσότητα χρημάτων.

Μεταξὺ τῶν πρώτων ἀφιχθέντων ἦτον καὶ ὁ συμβολαιογράφος Τάπας, ὅστις, ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός του, εἶχε τὸ πλεονέκτημα νὰ πληροφορῆται συνήθως πρὸ τῶν λοιπῶν ὅλων ὅσα συνέβαινον ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ τῆς νήσου. Παραγκωνίζων τοὺς ἐπὶ τῶν κλιμάκων συνεσωρευμένους, τοὺς

ἀναβαίνοντας καὶ τοὺς καταβαίνοντας, εἰσῆλθε μετὰ σπουδῆς εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ἔκειτο ὁ νεκρός.

Φαίνεται δ' ὅτι τὸ οἰκτρὸν θέαμα τῆς σεβασμίας ἐκείνης μορφῆς, πελιδνῆς ἤδη, διεστραμμένης ὑπὸ τῆς ἀγωνίας καὶ ὅλης καθημαγμένης, ἐκίνησε βίαια εἰς τοῦ Τάπα τὴν καρδίαν αἰσθήματα, ὡς καὶ εἰς ὅλων τῶν περιεστώτων, καὶ εἰς αὐτὴν μάλιστα βιαιότερα, διότι ἂν ὅλων τὰ βλέμματα δὲν ἦσαν προσηλωμένα εἰς μόνην τὴν νεκρικὴν κλίνην, ἦτον εὔκολον νὰ ἴδῃ ἕκαστος τὸ πρόσωπον τοῦ συμβολαιογράφου γενόμενον διὰ μιᾶς ὠχρὸν ὡς αὐτοῦ τοῦ νεκροῦ.

Ἀλλὰ ταχέως ἐνίκησε τῆς λύπης του τὴν ὁρμήν, καὶ ἀναλαβὼν τὴν ὄψιν καὶ τὴν σοβαρότητα τῶν χαρακτήρων του, ἔσυρε μετ' εὐσεβοῦς χειρὸς τὴν σινδόνην τῆς κλίνης, καὶ ἐκάλυψε τὸν νεκρὸν ὑπὲρ τὴν κεφαλήν· ἔπειτα δ' ἐκάλεσε κατὰ μέρος τὸν ὀλοφυρόμενον Νικολόν.

— Κάρο, τῷ εἶπε, βέκιος ἦτον ὁ πόβερος· ἕνα κόλπο ἀποπληξίας μᾶς τὸν ἐπῆρε. Αἴ! τί ὠφελοῦν τὰ δάκρυα; μὴ γὰρ θὰ τὸν ἐξυπνήσουν; Σήμερα ἐτοῦτος, αὔριο ἐγώ, μεθαύριο ἡ ἀφεντιά σου. Τέτοιος εἶν' ὁ ἄνθρωπος. Σὰν σαπίσῃ, πέτα τον. Μὸν τώρα, κάρο, τί τοὺς θέλεις ἐτούτους ἐδῶ καὶ μὲ τοὺς ἐμάζωξες; Πρέπει νὰ ἔχουμε καὶ κομμάτι ρισπέττο γιὰ τὸν πεθαμένο, κοσπέττο! Τὴν ἀνάπαυσι ἐπῆγε νὰ εὕρῃ ὁ μεσχῖνος εἰς τὸν ἄλλον κόσμο. Δὲν πρέπει ἀμμὰ νὰ τὸν κάμωμ' ἐδῶ τοῦ κόσμου τὸ σπεττάκολο. Κλεῖσε τὴν θύρα, τζόϊα μου, καὶ βγάλε τους ἔξω ὡς νὰ 'λθουν οἱ παπάδες, τὸ καλὸ ποῦ σοῦ θέλω, νὰ τὸν σηκώσουμε χωρὶς βοὴ καὶ χωρὶς ταραχή, καθὼς ἔζησεν ὅλην του τὴ ζωή.

Ὁ πιστὸς ὑπηρέτης προθύμως πειθόμενος εἰς τοὺς λόλόγους τοῦ συμβολαιογράφου, συμφώνους πρὸς τὴν διάθε-

θεσιν τῆς ἰδίας του θλίψεως, ἥτις σιγὴν ἐπεζήτει καὶ ἡσυχίαν ἐπίσης, παρεκάλεσε τοὺς παρευρισκομένους νὰ μακρυνθῶσι, καὶ ἤρχισεν ὁ κοιτὼν νὰ κενοῦται, ὅταν εἰσώρμησεν ὡς ἔξω φρενῶν ὁ Βοράτης, καὶ ὀλοφυρόμενος ἐῤῥίφθη ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐνηγκαλίσθη τὸν ἐγκεκαλυμμένον νεκρὸν καὶ κατεφίλει τὸ ἄμορφον σῶμα.

Ὁ Τάπας τότε πλησιάσας εἰς τὸ οὖς τοῦ ὑπηρέτου, τῷ εἶπε λέξεις τινάς, καὶ ὁ Νικολός, προσελθὼν πρὸς τὸν Βοράτην, τὸν ἔλαβεν ἐκ τοῦ βραχίονος, καὶ ἐπροσπάθει διὰ πειθοῦς καὶ ἐλαφρᾶς βίας νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀπελπισίας του. Ἀλλ' ὁ Βοράτης ἐπέμενεν ὡς ἄνθρωπος οὗ ἐπείθετο μὲν ὁ νοῦς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ καρδία.

— Ἄφες τοὐλάχιστον νὰ ἴδω ἅπαξ ἀκόμη τοὺς σεβαστοὺς χαρακτῆράς του. ἀνέκραζεν. Ἡ τελευταία λέξις του ἦτον βεβαίως εὐχὴ πρὸς ἐμέ. Ἄφες νὰ τὴν λάβω ἐπὶ τῶν νεκρῶν του χειλέων.

Καὶ ὅλος τρέμων ἀνέσυρε τὴν σινδόνην, ἥτις ἔκρυπτε τοῦ κόμητος τὴν μορφήν. Ἀλλά, μόλις ἐγείρας αὐτήν, ἔμεινεν ὡς ἐμβρόντητος.

— Τὸν ἰατρόν, ἔκραξε· τρέξατε εἰς τὸν ἰατρόν.

— Τὸν γιατρόν; εἶπεν ὁ Τάπας. Τί τὸν θέλει τὸν γιατρόν; Μήτε ζωὴ ἔχει, μήτε πνοὴ ὁ μίζερος. Ἀπέθανε, πόβερο ἀμίκο. Κἀνένας δοτόρος δὲν τὸν ἀναστήνει πλέον.

— Τὸν ἰατρόν, ἔκραξε πάλιν ὁ Βοράτης τρέχων πρὸς τὴν θύραν. Ἀμέσως, φέρετέ τον ἀμέσως!

— Ἀφῆτε, εἶπεν ὁ Τάπας, μετὰ τόνου φωνῆς ἐκφράζοντος οἶκτον. Δὲν βλέπετε; ἡ λύπη τὸν ἐσκότισε. Κόπιασε, κάρο Βοράτη, κόπιασε ἔξω νὰ κλειδώσωμε τούτην τὴν κάμερα. Δεῖξου φρόνιμος ἄνθρωπος· ἐδῶ μόνον τὸν νοῦν

σου θενὰ χάσῃς καὶ τὴν ὑγεία σου. Κόπιασε, κ ά ρ ο.

Ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὴν στιγμὴν δύο τῶν παρευρισκομένων· οἵτινες εἰς τὴν πρώτην κραυγὴν τοῦ Βοράτου εἶχον ἤδη ἐξέλθει, ἵνα ἐκπληρώσωσι τὴν ἐντολήν του, εὑρόντες ἕνα τῶν ἰατρῶν διερχόμενον ἐμπρὸς τῆς οἰκίας, τὸν εἰσήγαγον. εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ πένθους.

Ὁ δὲ Τάπας, ἅμα τὸν εἶδε, κατεβίβασε τὰ δίοπτρα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του, ὅπερ ἔπραττεν ἢ ἐκ προθέσεως, ὅταν εἶχε νὰ κρύψῃ τινὰ ἰδέαν ἢ αὐτομάτως, ὅταν δυσηρεστεῖτο. Ἀλλὰ τίς εἶχε τὸν νοῦν του εἰς τὸν Τάπαν;

— Ἐξοχώτατε, εἶπεν ὁ Βοράτης, ἔμαθες ὅτι ἀπέθανεν ὁ ἀγαθὸς γέρων μας. Πλησίασον, ἐξοχώτατε, καὶ εἰπὲ, τί σοὶ φαίνεται; ἀπὸ τί ἀπέθανε;

— Κ ό λ π ο κ ο σ π έ τ τ ο! ἀνέκραξεν ὁ Τάπας. Ποῖος ἠμπορεῖ ν' ἀμφιβάλλῃ; φοβερὸ κ ό λ π ο ἀποπληξίας!

— Ἔχω τὴν ἀμφιβολίαν μου, ἀπεκρίθη ὁ Βοράτης. Ἀφῆτε τὸν ἰατρὸν νὰ εἰπῇ.

Ὁ ἰατρὸς ἐπλησίασε τότε τὸν νεκρόν· Ἐφάνη δ' ἡ πρώτη του ὄψις ὅτι κατέπληξεν αὐτὸν, ὡς εἶχε καταπλήξει καὶ τὸν Βοράτην, καὶ αὐτὸν τὸν Τάπαν. Μετὰ ταῦτα τὸν παρετήρησε προσεκτικώτερον, ἤγγισε διὰ τῆς χειρός του τὸν τράχηλόν του, ἐψηλάφησε τοὺς ἀδένας, καὶ σείσας τὴν κεφαλὴν,

— Σιὸρ Νικολὸ, εἶπεν, εἰδοποιήσατε τὴν ἀστυνομίαν νὰ ἔλθῃ.

— Π ὲ ρ μ π ά κ ο, τί κ ο υ β έ ν τ ε ς! ἀνέκραξεν ὁ Τάπας. Τὴν ἀστυνομίαν! Δὲν τὸν ἀφίνετε νὰ τὸν θάψουν μὲ τὴν ἡσυχίαν του τὸν Χριστιανό; Μὴ θὰ τὸν πάτε στὴν κρίσι σὰν τοὺς Φαραὼ τῆς Αἰγύπτου;

Ὁ ὑπηρέτης ἐδίστασεν. Ἀλλ' ὁ ἰατρὸς ἐπέμεινεν ἐντόνως·

— Σὲ καθιστῶ ὑπεύθυνον, σιὸρ Νικολὸ, εἶπεν. Εἰδοποίησε ἀμέσως τὴν ἀστυνομίαν.

Μετὰ δύω λεπτὰ, ἐφ' ὧν ὁ ἰατρὸς ἐξηκολούθησε σιωπηλῶς τὰς ἐρεύνας του, εἰσῆλθεν ὁ ἀστυνόμος μετὰ τοῦ ἀνακριτοῦ.

— Κύριοι, τοῖς εἶπεν ὁ ἰατρὸς, ὁ κόμης Ναννέτος ἀπέθανε. Κατὰ τὴν γνώμην μου, δὲν ἦτον ὁ θάνατος φυσικὸς, ἀλλὰ βίαιος. Ἐκτελέσατε τὰ τῶν καθηκόντων σας.

— Καὶ εἰς τί στηρίζετε τὴν γνώμην σας, ἐξοχώτατε; ἠρώτησεν ὁ ἀστυνόμος τὸν ἰατρόν.

— Ἡ συμπίεσις τοῦ φάρυγγος, ἀπεκρίθη, δεικνύων διὰ τῆς χειρὸς τὰ ἀπαριθμούμενα, αἱ μελαναὶ τοῦ τραχήλου κηλῖδες, ἡ ἐξοίδησις τῶν ἀδένων καὶ ἀμυγδάλων, ἡ ἐξόγκωσις τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ συστολὴ τῶν μυόνων τοῦ προσώπου, ἡ σπασμωδικὴ συστροφὴ τῶν ἄκρων καὶ ἡ αἱμοῤῥαγία αὕτη, ἀποτέλεσμα ῥήξεως τῆς σφαγίτιδος φλεβὸς, ἀποδεικνύουσιν ἀναμφισβητήτως ἀποπνιγμὸν βίαιον.

Ἡ ἐτυμηγορία αὕτη τοῦ ἰατροῦ καὶ αἱ φοβεραὶ ἀναπτύξεις ἐφ' ὧν τὴν ἐστήριξε βαθεῖαν ἀπετέλεσαν ἐντύπωσιν ἐπὶ τῶν παρεστώτων, πρὸ πάντων δ' ἐπὶ τοῦ Βοράτου, ὅστις ἐκάλυψε διὰ τῶν δύω του χειρῶν τὸ πρόσωπόν του, καὶ ἀδυνατῶν ν' ἀντιπαλαίσῃ πρὸς τὴν βίαν τῶν αἰσθημάτων του, ᾐσθάνθη τὰς δυνάμεις του ἐκλιπούσας, καὶ ἔπεσε λιποθυμῶν καὶ ὡς νεκρὸς πλησίον τοῦ νεκροῦ φίλου του. Ὁ Τάπας ἐπεμελήθη τότε ἀμέσως νὰ σταλῇ ὁ ἀσθενὴς εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ἐπικαλεσθεὶς τοῦ ἰατροῦ τὴν συγκατάθεσιν, παρήγγειλε μετὰ φιλαδέλφου σπουδῆς νὰ ῥιφθῇ εὐθὺς εἰς τὴν κλίνην του.

Εἶχε δὲ καὶ αὐτοῦ, φαίνεται, βιαίως συγκινήσει τὴν καρ-

δίαν του τὸ οἰκτρὸν θέαμα, διότι τὰ χείλη του ἦσαν λευκὰ ὡς κήρινα.

— Π έ ρ μ π ά κ ο, εἶπεν ἅμα ἐξῆλθεν ὁ Βοράτης· ὅποιος ἔχει τοῦ Κόντε Ναννέτου τὸ βιὸς πρέπει νὰ πέρνῃ καλὰ τὰ μέτρα του. Β έ κ ι ο ς κι' ἄῤῥωστος, χωρὶς ψυχὴ γεννητὴ νὰ τὸν φυλάγῃ, κάθεται μὲ τον γέρο-Νικολὸ μοναχὸς εἰς τὴν ἄκρη τοῦ κόσμου. Κ ο σ π έ τ τ ο! δὲν εἶναι σ τ ρ α ο ρ δ ι ν ά ρ ι ο ἂν ἐμβῆκαν δύω μ π ι ρ μ π ό ν ο ι τὴν νύκτα καὶ τὸν σ π ε δ ί ρ ι σ α ν. Ἡ θάλασσα εἶν' αὐτοῦ πέρα. Οἱ φονιάδες θὰ βγῆκαν ἀπὸ κανένα καράβι, καὶ τώρα τὰ π ρ ύ μ ν ι σ α ν τὶς ξέρει διὰ ποῦ. Ἄμε κάθου γύρευε!

— Τοὐλάχιστον τὸ καθῆκόν μας εἶναι, κύριε Τάπα, εἶπεν ὁ ἀστυνόμος, νὰ ζητῶμεν ἕως οὗ νὰ εὕρωμεν.

Ἔπειτα δὲ προσεκάλεσεν ὅλους τοὺς θεατάς, πλὴν τοῦ ἀνακριτοῦ, τοῦ Τάπα, τοῦ ὑπηρέτου καὶ τοῦ ἰατροῦ, νὰ ἐξέλθωσι, καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν τελευταῖον τοῦτον, τὸν ἠρώτησεν ἂν δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ ἐλειποθύμησεν ὁ κόμης διὰ νυκτὸς, καὶ τότε πεσόντα ἐπ' αὐτοῦ τὰ προσκεφάλαια νὰ τὸν ἀπέπνιξαν. Ἡ ἀπάντησις τοῦ ἰατροῦ ἦτον ὅτι ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου καὶ τῶν μελῶν ἡ θέσις ἀπεδείκνυον ἀγῶνα σφοδρὸν, καὶ οὐχὶ αἰφνίδιον θάνατον, συμβάντα ἐν μέσῳ λειποθυμίας.

Ὁ γέρων Νικολὸς, προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ, ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ τὰ προσκεφάλαια εἰς ἣν θέσιν τὰ εἶχεν εὕρει ὅτε πρῶτον εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ παρετηρήθη ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ πέσῃ κατ' ἐκεῖνον τὸν τρόπον ἡ κεφαλὴ αὐτομάτως, ἀλλ' ὅτι ἀναγκαίως πρέπει νὰ ἐτέθη καὶ ἐκρατήθη βιαίως ἐκεῖ.

Ὁ ἀστυνόμος ἀπεκάλυψε μετὰ ταῦτα τὸν νεκρὸν ἐντελῶς. Ἡ σινδόνη ἦτον ἐσχισμένη εἰς ῥάκη παρὰ τοὺς πόδας

του. Ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου ὁ ὑπηρέτης, ἀπήντησεν, ὅτι τὴν εἶχε στρώσει νέαν ἀφ' ἑσπέρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Ἦτον ἄρα προφανὲς ὅτι τὴν ἔσχισεν ὁ πάσχων ἐπὶ τῆς ἀγωνίας του.

Μετὰ ταῦτα ὁ ἀστυνόμος ἤρχισε τὴν ἐξέτασιν τῶν σκευῶν. Ἐπὶ κἀνενὸς δὲν ἐφαίνετο ἴχνος παραβιάσεως. Λαβὼν δὲ τὰς κλεῖδας παρὰ τοῦ Νικολοῦ, ἠνέωξε τὰ συρτάρια τοῦ γραφείου, καὶ εὗρεν εἰς αὐτὰ ποσότητα ὡς χιλίων διστήλων εἰς διάφορα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα.

Ὁ Τάπας, παρουσιάσας τότε τὸ γενικὸν ἐπιτροπικὸν τοῦ κόμητος Γερασίμου, ἀνεψιοῦ τοῦ ἀποθανόντος, καὶ ἐκ περισσοῦ ἀκόμη καὶ τακτικὴν διαθήκην τοῦ γέροντος, συντεταγμένην ἕνα μῆνα πρὸ τοῦ θανάτου του, καὶ κηρύττουσαν τὸν Γεράσιμον γενικὸν κληρονόμον του, ἀπήτησε νὰ τῷ παραδοθῇ ἐπὶ ἀποδείξει ἡ ποσότης αὕτη, εἰς ὃ προθύμως συνήνεσαν οἱ ὑπηρέται τῆς δικαιοσύνης.

Μετὰ τὰ σκεύη ἐξήτασεν ὁ ἀστυνόμος ἓν πρὸς ἓν τὰ παράθυρα. Ὅλα ἦσαν κλειστά· ἄνευ δὲ ῥήξεως, ἧς οὐδὲν ἴχνος ἐφαίνετο, ἦτον ἀδύνατον ν' ἀνοιχθῶσιν ἔξωθεν. Αἱ θύραι ἦσαν ἐπίσης ἀνέπαφοι.

— Παράδοξον! εἶπεν ὁ ἀνακριτής. Ὅτι ὁ κόμης ἐδολοφονήθη, φαίνεται βέβαιον· οἱ λησταὶ ὅμως δὲν ἀφίνουν χίλια δίστηλα εἰς τὰ συρτάρια, οὔτε εἰσέρχονται διὰ τῆς τρύπας τῶν κλείθρων. Δὲν εἶναι ἀλήθεια, σινιὸρ Τάπα;

— Σικοῦρο, σικοῦρο! ἔλεγεν ὁ συμβολαιογράφος, ἐνῷ ἀπέματτε τὸν ἱδρῶτα ἀπὸ τοῦ μετώπου του.

— Καὶ κατοικεῖ κἀνεὶς ἄλλος εἰς τὴν περιοχὴν αὐτῆς τῆς οἰκίας, ἠρώτησεν ὁ ἀνακριτὴς τὸν ὑπηρέτην.

— Κἀνεὶς, ἀπεκρίθη αὐτὸς, ἐκτὸς τοῦ κ. Ῥοδίνου, γραμματέως τοῦ μακαρίτου, καὶ ἐμοῦ.

— Καὶ κλείετε καθ' ἑσπέραν τὰς θύρας; ἐπρόσθεσεν ὁ ἀστυνόμος.

— Μάλιστα, καθ' ἑσπέραν.

— Ἐνθυμεῖσαι ἂν τὰς ἔκλεισες χθές;

— Ἐνθυμοῦμαι ὅτι τὰς ἔκλεισα καὶ χθὲς καθὼς πάντοτε.

— Καὶ σήμερον τὸ πρωῒ ὅταν ἐξύπνησας, ἐπανέλαβεν ὁ ἀστυνόμος, τὰς εὗρες κλειστάς;

— Ὄχι, ἀπήντησεν ὁ Νικολὸς, τὰς εὗρον ἀνοικτάς. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ κ. Ῥοδίνης ἔχει ἀντικλείδιον, καὶ χθὲς ἐπέστρεψεν ἐξώρας τὴν νύκτα δὲν ὑπώπτευσα παντελῶς, καὶ ἐνόμισα ὅτι ἐκεῖνος ἐλησμόνησε νὰ τὰς κλείσῃ.

— Ἄ! ὁ σινιὸρ Ῥοδίνης ἔχει ἀντικλείδι! εἶπεν ὁ Τάπας, καὶ διὰ μιᾶς ἐχρωματίσθησαν ἐρυθρᾶ τὰ μέχρι τοῦδε κάτωχρα χείλη του, καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ἀνέλαμψεν ἀστραπὴ αἰφνιδία ἀλλ' ἀόρατος, διότι τὴν ἀπεῤῥόφησεν ὁ ὕελος τῶν διόπτρων του.

— Ἂς ἔλθῃ ὁ κ. Ῥοδίνης, εἶπεν ὁ ἀνακριτής· δύναται νὰ μᾶς φωτίσῃ εἰς τὰς ἐρεύνας μας.

— Ὁ κ. Ῥοδίνης δὲν εἶν' ἐδῶ· ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Κέρκυραν, ἀπεκρίθη ὁ Νικολός.

— Κόμε! χθὲς ἐπέστρεψε ξώρας τὴν νύκτα, καὶ σήμερ' ἀνεχώρησε βουὸν ὥρα! πὲρ δίο σάντο! εἶπεν ὁ Τάπας, ὁμιλῶν καθ' ἑαυτὸν, καὶ, ὑψώσας τὰ δίοπτρα εἰς τὸ μέτωπον, ἐγύμνωσε τὸ βλέμμα του, ἐκφράζον ἔκπληξιν.

— Ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Κέρκυραν! ἐπανέλαβεν ὁ ἀνακριτής. Καὶ τί ὥρα ἦτον ὅταν ἐπέστρεψε χθὲς ὁ Ῥοδίνης;

— Κύριοι, εἶπεν ὁ Νικολὸς ἔντρομος, δὲν ὑποπτεύετε τὸν σιὸρ Ῥοδίνην βέβαια ὡς φονέα τοῦ κόμητος!

— Κάρο μίο, ὑπέλαβεν ὁ συμβολαιογράφος· ὁ Ῥοδί-

νίδης εἶναι νέος χρυσός· τὸν ἀγαπῶ σὰν τὰ μάτια μου· ὅμως ὅλ' οἱ ἄνθρωποι εἶναι παιδιὰ τοῦ Ἀδάμ, ὁ πειρασμὸς ἔχει πολλὰ παγίδια ἀκόμη. Ἔπειτα, ἀ μ ί κ ο, εἰς μίαν ὑπόθεσι τόσο ἰ μ π ο ρ τ ά ν τ ε, ἡ δικαιοσύνη πρέπει νὰ ἐξετάξῃ, καὶ χαρὰ 'ς ἐκεῖνον ποῦ εἶναι ἀθῶος.

— Καλὰ σὲ λέγει, ἐπρόσθεσε μεθ' ἡμερότητος ὁ ἀνακριτής. Τὸ χρέος μας εἶνε νὰ ἐξετάσωμεν ὅλας τὰς περιστάσεις. Τοῦτο μάλιστα συμφέρει εἰς τοὺς ἀθώους, διότι ἀποδεικνύει τὴν ἀθωότητά των, ὥστε σὲ παρακαλῶ ν' ἀποκριθῇς. Ποίαν ὥραν ἐπέστρεψε χθὲς ὁ Ῥοδίνης;

— Δὲν ἠξεύρω καλά, ἢ μεσάνυκτα ἢ καὶ μετὰ τὰ μεσάνυκτα, ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρέτης.

— Τότε δὰ σ ι κ ο ῦ ρ ο, εἶπεν ὁ Τάπας, ὡς σκέψιν ἥτις τῷ διέφυγεν, ὁ σιὸρ Νικολὸς ἐκοιμοῦνταν.

— Εἶδες τὸν Ῥοδίνην ὅταν ἦλθεν; ἐρώτησεν ὁ δικαστής.

— Ὄχι· τὸν ἤκουσα. Τὸ βῆμά του μ' ἐξύπνησεν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀπεκοιμήθην πάλιν.

— Καὶ δὲν ἤκουσας ἄλλην κᾀμμίαν ταραχήν;

— Ἤκουσα τὸν σιὸρ Ῥοδίνην ὅτι διευθύνθη πρὸς τὸν κοιτῶνά του· ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἔμβῃ, ἐπέστρεψε καὶ ἐμβῆκεν εἰς τοῦ κόμητος. Ἐκεῖ ἤκουσα ὅτι ὡμίλουν οἱ δύω, καὶ τότε ἀπεκοιμήθην.

Ὁ Τάπας ἔῤῥιψε βλέμμα ἐκφραστικὸν πρὸς τὸν ἀνακριτὴν καὶ τὸν ἀστυνόμον.

— Καὶ τὸ πρωΐ, εἶπεν, ὅταν ἔφυγεν, ἔζουσε βέβαια ἀκόμη ὁ κόντες.

— Δὲν ἠξεύρω, ἀλλὰ δὲν τὸ πιστεύω, ἀπήντησεν ὁ Νικολὸς, νέα δάκρυα χύνων.

— Πῶς; καὶ ἀνεχώρησε χωρὶς νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃ; ἠρώτησε πάλιν ὁ συμβολαιογράφος, ὅστις παρασυρόμενος

ὑπὸ τῆς περιεργείας καὶ ὑπὸ τῆς φιλίας του ἀναμφιβόλως πρὸς τὸν ἀποθανόντα, εἶχε σχεδὸν λησμονήσει ὅτι δὲν ἀνῆκεν εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακρίσεως, ἐν ᾧ ὁ ἀνακριτής, γνωρίζων τὴν μεγάλην του ἱκανότητα, τῷ παρεχώρει αὐτὸ εὐχαρίστως.

— Χωρὶς νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃ, ἀπεκρίθη ὁ Νικολός. Μοὶ εἶπεν ὅτι τῷ εἶχεν ἀφήσει ὑγείαν ἀφ' ἑσπέρας, διότι ἐβιάζετο, καὶ τὸ πρωῒ δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἐξυπνήσῃ.

Ὁ ἀνακριτὴς ἠτένισε τὸν ἀστυνόμον μετὰ παραδόξου βλέμματος, καὶ ἀμφότεροι ἐκίνησαν τὴν κεφαλήν των.

— Ὕποπτο, β ε ρ α μ έ ν τ ε, εἶπεν ὁ Τάπας, ὡς ἐξηγῶν τὴν ἰδέαν τῶν ὑπαλλήλων. Δὲν μοῦ χωρεῖ ὅμως εἰς τὸν νοῦν διὰ τὸν Ῥοδίνην. Τί αἰτίαν εἶχε, τί ἰ ν τ ε ρ έ σ ο γιὰ νὰ τὸ κάμῃ, ἀφ' οὗ καὶ τίποτες δὲν ἐπῆρε. Ζωντανὸς ὁ κόντες τὸν ἔτρεφε· πεθαμένον μὴ γὰρ ἔχει νὰ τὸν κληρονομήσῃ;

Καὶ λέγων τὰς τελευταίας λέξεις, κατεβίβασε τὰ δίοπτρά του.

— Ὅπως δήποτε, εἶπεν ὁ ἀνακριτής, ὁ Ῥοδίνης πρέπει νὰ ἔλθῃ. Τότε ἴσως πρὸς τοῖς ἄλλοις εὐκρινισθῶσι καὶ αἱ αἰτίαι.

Μετὰ ταῦτα δ' ἡ ἀστυνομία ἔδωκε τὴν ἄδειαν τῆς κηδείας, ἥτις ἐγένετο δημοτελεστάτη. Τὴν δ' ἐπαύριον ὁ Τάπας παρουσίασεν εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ δικαστηρίου τὴν διαθήκην τοῦ κόμητος, καὶ πέμπων αὐτὴν πρὸς τὸν Γ ε ρ ά σ ι μ ο ν, τῷ ἔγραφε·

— Κακαῖς, θλιβεραῖς ν ο β ι τ α ῖ ς, σιὸρ κόντε. Ὁ κ ά ρ ο ς τ ζ ί ο ς σ' ἀφῆκε χρόνους. Λάβε τὴν διαθήκη του, π ό β ε ρ ο ἀ μ ί κ ο, καὶ μὴν ἀποθάνῃς καὶ σὺ ἀπὸ τὴν λύπην σου. Μὴν ἔλθῃς διὰ κάμποσον καιρὸν εἰς τὸ Ἀργοστόλι, ὅπου ὅλα θὰ σὲ φανοῦν μαῦρα καὶ σκοτεινά. Μεῖνε αὐτοῦ ποῦ

εἶσαι· εἶναι καλήτερο· ἢ ζήτησε κονσολατζιόνε εἰς τὰ ταξείδια, ὡς νὰ περάσῃ... ἡ λύπη σου.

Ε'.

Ὁ Ῥοδίνης λοιπὸν ἀπέπλευσε πρὸς Κέρκυραν, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀτμὸς ἦτο σπανιότης τότε ἀκόμη, καὶ ὑπηρέτης τῶν πλουσιωτέρων μόνον ἐθνῶν, ἀπῆλθε διὰ πλοίου ἱστιοφόρου. Ἡ ἀνυπομονησία του ἦτο μεγάλη, ἀλλὰ τὰ στοιχεῖα ἀδιαφοροῦσι διὰ τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀνυπομονησίαν· ἐπομένως διήρκεσεν ὁ διάπλους του τέσσαρας ἡμέρας, αἵτινες τῷ ἐφάνησαν τόσῳ μᾶλλον τέσσαρα ἔτη, καθόσον ἤξευρεν ὅτι τῷ ἐχρειάζοντο τοὐλάχιστον ἄλλαι τόσαι διὰ τὴν ἐπιστροφήν.

Εἶναι περιττὸν νὰ περιγράψωμεν τὴν συνέντευξίν του μετὰ τῆς μητρός του. Μετὰ μίαν ὥραν τῇ εἶχε διηγηθῆ τὴν εὐτυχίαν του, εἶχε λάβει τὴν συγκατάθεσιν μετὰ τῆς εὐχῆς της, τῇ ἔδειξε τὴν διαθήκην δι' ἧς ὁ κόμης ἄφινεν ἀτομικῶς εἰς αὐτὴν τετρακισχίλια δίστηλα, καὶ ἀφ' οὗ ἤκουσεν ὅλας τὰς εὐλογίας, ὅσας ἡ εὐγνωμοσύνη τῇ ἐνέπνεε πρὸς τὸν ἐνάρετον γέροντα, ἔστρεφεν ἤδη τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν λιμένα, ἀντιπαλαίων κατὰ τῆς ἐπιμόνου προσκλήσεώς της ὅπως μείνῃ μίαν ἢ δύω ἡμέρας πλησίον της.

Συνήγορον ἔχουσα τὴν υἱϊκὴν τοῦ Ῥοδίνου στοργήν, εἶχεν ἤδη κερδίσει ἐπ' αὐτοῦ τινὰς ὥρας, καὶ τὸν ἔπεισε νὰ περιμείνῃ τὸ γεῦμα, εἰς τὴν τράπεζαν δὲ διεπραγματεύοντο περὶ τῆς νυκτός, καὶ ὁ Ῥοδίνης ἐπλησίαζε νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν θυσίαν καὶ ἄλλων τινῶν ὡρῶν ἵνα τὴν εὐχαριστήσῃ, ὅτε ὁ ὑπηρέτης τῷ ἐπέδωκεν ἐπιστολὴν φέρουσαν σφραγίδα ἐπίσημον.

— Τίς τὴν ἔφερεν; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδίνης.

— Τρεῖς Κοντεστάβιλοι τῆς ἀστυνομίας· ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρέτης, καὶ περιμένουν εἰς τὴν αὐλήν.

Ὁ Ῥοδίνης ἠνέωξε τὴν ἐπιστολὴν, καὶ προφανῶς ἐταράχθη.

— Ἰδοὺ, μῆτερ, εἶπε μειδιῶν, ἀλλὰ μετ' ἠλλοιωμένης φωνῆς· ἔχω σύμμαχον ἐναντίον σου.

— Ποῖον σύμμαχον;

— Τὴν ἀστυνομίαν τῆς Κεφαλληνίας. Μὲ προσκαλεῖ νὰ ἐπιστρέψω ἀνυπερθέτως.

— Πῶς; μόλις ἔφθασες. Τί δηλοῖ τοῦτο; Καὶ ἂν δὲν θελήσῃς νὰ ὑπάγῃς ἀπόψε, καὶ μείνῃς ὡς αὔριον. . .

— Οἱ κλητῆρες εἶναι διατεταγμένοι νὰ μὲ φέρουν χωρὶς νὰ θέλω.

— Ἀλλὰ τί εἶναι τοῦτο; ὦ θεέ μου! Τί τρέχει; ἔκραξεν ἡ φιλόστοργος μήτηρ. Ἡ ἀστυνομία νὰ σὲ συλλάβῃ... Τί εἶναι τοῦτο;

— Τὶ δηλοῖ, οὐδ' ἐγὼ ἐννοῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης· ἀλλ' ἡσύχασον μῆτερ, τίποτε σπουδαῖον δὲν εἰμπορεῖ νὰ εἶναι. Ἂς κράξωμεν τοὺς κλητῆρας.

Ἐκ τῶν κλητήρων ὁ εἷς, ὅστις εἶχε σταλῇ ἐκ Κεφαλληνίας ὡς κομιστὴς καὶ ἐκτελεστὴς τῆς διαταγῆς, ἐπροχώρισε πρὸς τὸν Ῥοδίνην μετὰ διστάζοντος βήματος, ἐν ᾧ οἱ δύω ἄλλοι, δοθέντες εἰς αὐτὸν ὡς βοηθοὶ παρὰ τῆς κεντρικῆς ἀστυνομίας Κερκύρας, ἔμειναν παρὰ τὴν θύραν ὡς ἵνα τὴν φυλάξωσι.

— Λοιπὸν, σιὸρ Τζανέτο, ἠρώτησεν ὁ Ῥοδίνης, μὲ προσκαλοῦν νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Κεφαλληνίαν; Ἠξεύρεις, ἢ ἔχεις τὴν ἄδειαν νὰ μ' εἰπῇς τί εἶναι;

Ὁ κλητὴρ ἐφαίνετο τεταραγμένος.

— Αὐθέντα, εἶπεν, ὁ κόμης Ναννέτος ἀπέθανε καὶ . .

εἶναι ὑποψία ὅτι ἐδολοφονήθη. Ἡ ἀστυνομία ἀνακρίνει, καὶ σᾶς προσκαλεῖ ὡς... μάρτυρα.

Ἡ ἐξήγησις αὕτη διάφορον ἀπετέλεσεν ἐντύπωσιν ἐπὶ τῆς μητρὸς καὶ ἐπὶ τοῦ υἱοῦ, διότι τῆς μὲν διεσκέδασε τοὺς φόβους, ἐπὶ τοῦ δὲ ἐνέσκηψεν ὡς κεραυνός.

— Ὁ κόμης!... ἀπέθανεν!... ἐδολοφονήθη... ὦ Θεέ μου! ἀνέκραξε, γενόμενος ὠχρὸς ὡς τὸν τοῖχον, καὶ ἔπεσε καταβεβλημένος ὑπὸ τῆς θλίψεως εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρός του. Οἱ δὲ κλητῆρες ἀντήλλαξαν συνεννοήσεως βλέμμα.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ῥοδίνης ἀποχαιρετήσας τὴν μητέρα του,

— Ἂς ὑπάγωμεν, κύριοι, εἶπε πρὸς τοὺς κλητῆρας. Ἡ εὐτυχία καὶ ὁ πόθος ἐδύναντο ἴσως νὰ περιμείνωσι. Τὸ πένθιμον καθῆκον ὅμως δὲν περιμένει.

Μετ' ὀλίγας δὲ ςιγμὰς ἀνεχώρουν ἐπὶ τοῦ πλοίου τῆς ἀςυνομίας, καὶ μετά τινας ἡμέρας κατέπλεον εἰς Ἀργοστόλιον.

Ὁ Ῥοδίνης, ἅμα ἀποβὰς, ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸν τάφον τοῦ εὐεργέτου του, καὶ νὰ τῷ προσφέρῃ τὴν σπονδὴν τῶν δακρύων του. Ἀλλ' οἱ κλητῆρες τῷ εἶπον, ὅτι ἔχουσι διαταγὴν νὰ τὸν ὁδηγήσωσι κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

Ἀκολουθήσας ἑπομένως αὐτοὺς, παρουσιάσθη εἰς τὸν ἀστυνόμον, καὶ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν τοῦ ν' ἀπέλθῃ. Ἀλλ' ὁ ἀστυνόμος τῷ εἶπεν ὅτι διαταγὴν ἔχει νὰ τὸν κρατήσῃ, καὶ τὸν παρέδωκεν εἰς τὸν δεσμοφύλακα· ὁ δὲ δεσμοφύλαξ τῷ εἶπεν, ὅτι ἔχει διαταγὴν νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ νὰ κοινωνήσῃ μετ' οὐδενὸς, καὶ τὸν κατέκλεισεν εἰς μεμονωμένην εἱρκτήν.

Ὁ Ῥοδίνης ἐνόμιζεν ὅτι ὀνειροπολεῖ, οὐδ' ἐδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί τῷ συμβαίνει· καὶ ἐνίοτε μὲν ὑπώπτευεν ὅτι ἡ κυβέρνησις, ἰχνηλατοῦσα συνωμοσίαν τινὰ, ἄωρον προϊὸν τοῦ ὑπερχειλοῦς ἐνθουσιασμοῦ τῶν ἐν ταῖς νήσοις συμπατριωτῶν ἡμῶν κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως,

συνέλαβε καὶ αὐτὸν ἐπί τινι ὑποψίᾳ ἀνυποστάτῳ, ἄλλοτε ὅτι ἐκρατήθη ἴσως ἀντ' ἄλλου κατὰ λάθος τῆς ἀστυνομίας, καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς μετέβαινεν ἀπὸ συμπερασμοῦ εἰς συμπερασμόν· ἀλλ' ἀπέπνιγε τὴν περὶ ἑαυτοῦ μέριμναν ἡ θλίψις διὰ τὸν θάνατον τοῦ εὐεργέτου του, τοῦ ἄλλου πατρός του.

Τῇ δ' ἐπαύριον, ἅμα ἀπὸ πρωίας, ἐκομίσθη εἰς τὸ δικαστήριον πρὸς μεγίστην χαράν του, διότι ἡ ἀνάκρισις ἔμελλε νὰ τῷ ἐξηγήσῃ τὴν θέσιν του. Ἰδοὺ περίπου ὁ τυπικὸς διάλογος τῆς ἀνακρίσεως.

— Πῶς ὀνομάζεσαι;

— Ἀθανάσιος Ῥοδίνης!

— Ποία ἡ πατρίς σου;

— Κέρκυρα.

— Πόσων ἐτῶν εἶσαι;

— Εἰκοσιτεσσάρων.

— Ποῖον τὸ ἐπάγγελμά σου;

— Γραμματεὺς τοῦ κόμητος Ναννέτου.

— Ποῦ ἔμαθες τὸν θάνατον τοῦ κόμητος;

— Εἰς τὴν Κέρκυραν παρὰ τῶν ἀστυνομικῶν φυλάκων οἵτινες μ' ἔφεραν.

— Πότε ἀνεχώρησας διὰ Κέρκυραν;

— Τὴν δεκάτην τοῦ ἐνεστῶτος μηνός.

— Ποίαν ὥραν;

— Τὴν πέμπτην τῆς πρωίας.

— Πῶς ἀφῆκες τὸν κόμητα Ναννέτον ὅταν ἀνεχώρησας;

— Κοιμώμενον.

— Πῶς τὸ ἠξεύρεις ὅτι ἐκοιμᾶτο;

— Μοὶ τὸ εἶπεν ὁ ὑπηρέτης του.

— Καὶ δὲν ἐμβῆκες νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃς;

— Ὄχι, μὴ θελήσας νὰ ταράξω τὸν ὕπνον του.

— Παράδοξον φαίνεται, ὅταν, ὡς εἶναι γνωστὸν, εἶχες τόσην οἰκειότητα πρὸς τὸν κόμητα, νὰ μὴ θελήσῃς νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃς πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς σου.

— Τὸν εἶχον ἀποχαιρετήσει ἀφ' ἑσπέρας, ἠξεύρων ὅτι θ' ἀναχωρήσω πολὺ πρωΐ.

— Ἀφ' ἑσπέρας εἶχες ἐξέλθει τῆς οἰκίας. Ποῦ ὑπῆγες καὶ ποίαν ὥραν ἐπέστρεψας;

— Ἐξῆλθα, καὶ ὑπῆγα εἰς τοῦ συμβολαιογράφου Τάπα, ἐκεῖθεν εἰς τοῦ κ. Βοράτου, μεθ' οὗ ἦλθον εἰς τοῦ κόμητος. Ἔπειτα δὲ μετὰ τοῦ κ. Βοράτου πάλιν ὑπῆγα εἰς αὐτοῦ τὴν οἰκίαν, ὅπου καὶ ἔμεινα μέχρι τῆς πρώτης μετὰ τὸ μεσονύκτιον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψα.

— Ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν, ποῦ διηυθύνθης καὶ τί ἔπραξας;

— Εἰς τὸν κοιτῶνά μου, καὶ συσκευάσας τὰ διὰ τὴν ὁδοιπορίαν μου, ἐκοιμήθην.

— Ὅταν ἐπέστρεψας εἰς τὴν οἰκίαν, ἦτον ἡ ἔξω θύρα κλειστή;

— Τὴν εὗρον ἀνοικτὴν, καὶ ἐνόμισα ὅτι ὁ ὑπηρέτης τὴν ἀφῆκε διά τινα αἰτίαν.

— Ἔχεις κλειδίον τῆς θύρας ἐκείνης;

— Ἔχω.

Μετὰ ταῦτα ὁ δικαστὴς ἐκάλεσε τὸν Τάπαν, ὅστις ὡμολόγησεν, ὅτι μετὰ μεσημβρίαν τῆς ἐννάτης τοῦ μηνὸς τῷ ὄντι ὁ Ῥοδίνης ἦλθεν εἰς τὸ γραφεῖόν του, ὅτι ἐνώπιον διαφόρων πελατῶν του τῷ ἐζήτησε νὰ τῷ προμηθεύσῃ δάνειον χιλίων διστήλων, εἰπὼν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλει ἔχει πόθεν νὰ τὸ ἀποδώσῃ· ὅτι δ' ἐρωτηθεὶς ἐπιμονώτερον ὑπ' αὐτοῦ,

:ῷ εἶπεν ἰδιαιτέρως, ὅτι ὁ κόμης Ναννέτος τῷ ἀφῆκε δι' ἰ-ἰογράφου διαθήκης ὅλην του τὴν περιουσίαν.

Ὁ Τάπας προσέθηκεν ὅτι δὲν ἠθέλησε νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω εἰς τὴν διαπραγμάτευσιν τοῦ δανείου, ὑποπτεύσας τινὰ ἀπάτην, διότι ἤξευρεν ὅτι πρὸ ἑνὸς μηνὸς ὁ κόμης Ναννέτος εἶχε διαθέσει τὰ ἑαυτοῦ διὰ συμβολαιογραφικῆς διαθήκης ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιοῦ του, καὶ ἂν ἔκτοτε ἤθελε νὰ μεταβάλῃ ἢ τὸ ὅλον ἢ μέρος αὐτῆς, ἔπρεπε, κατὰ τὴν τάξιν, καὶ καθ' ἓν ἄρθρον τῆς διαθήκης του, νὰ πράξῃ τοῦτο διὰ προσθέτου διατάξεως εἰς τὸ αὐτὸ ἔγγραφον.

Ἡ κατάθεσις αὕτη ἐφάνη λίαν σπουδαία εἰς τὸν ἀνακριτήν.

Μετὰ τὸν Τάπαν προσκληθέντες οἱ πελάται του, οἱ παρευρεθέντες κατὰ τὴν 9ην εἰς τὸ γραφεῖόν του, κατέθεσαν ὅλοι ὁμοίως ὅτι ἤκουσαν τὸν Ῥοδίνην ζητοῦντα τὸ δάνειον καὶ λέγοντα ὅτι θέλει ἔχει κτήματα ἀρκετὰ νὰ ἐξασφαλίσωσι δεκάκις τὰ χίλια δίστηλα.

Ὁ Βοράτης προσκληθεὶς μετ' αὐτοὺς ἐπεκύρωσεν ὅτι τὴν ἑσπέραν τῆς ἐννάτης ὁ Ῥοδίνης ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ τὸν συνώδευσε μετὰ τῆς θυγατρός του εἰς τοῦ κόμητος, καὶ ἐξετασθεὶς διηγήθη πῶς κατὰ προτροπὴν τοῦ κόμητος ἠῤῥαβώνισε τὴν Ἀγγελικὴν μετὰ τοῦ Ῥοδίνου.

— Μὲ συγχωρεῖτε ἂν φαίνωμαι ἐπεμβαίνων εἰς τὰς οἰκιακάς σας σχέσεις, εἶπεν ἠπίως ὁ δικαστής. Πιστεύσατε ὅτι περιορίζομαι ἀκριβῶς εἰς ὅσα μόνον δύνανται νὰ μὲ φωτίσωσιν εἰς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας. Ὁ Ῥοδίνης εἶναι πτωχός. Ὁ Κόμης Ναννέτος δὲν σᾶς τὸ εἶπεν ὅταν σᾶς τὸν ἐπρότεινεν ὡς γαμβρόν ;

— Ὁ Κόμης μοὶ εἶπεν ὅτι ἂν πλοῦτον ὁ Ῥοδίνης δὲν ἔχῃ, ἔχει ὅμως τὴν φέρουσαν τὸν πλοῦτον ἱκανότητα μετὰ τῆς τιμιότητος.

— Ἀφ' ἑσπέρας λοιπὸν τοῦ θανάτου, εἶπεν ἐπιμένων ὁ δικαστής, ὁ κόμης δεν σᾶς εἶπεν ὅτι ἀφίνει κληρονόμον του τὸν Ῥοδίνην;

— Κληρονόμον του τὸν Ροδίνην! ἀνέκραξεν ὁ Βοράτης· ὄχι! τοῦτο δὲν τὸ εἶπε. Τοῦτο εἶναι διαβολὴ κατὰ τοῦ Ῥοδίνου.

— Καὶ ἀπὸ τοῦ κόμητος ἀνεχωρήσατε ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ῥοδίνου τὴν ἑσπέραν ἐκείνην; ἠρώτησε πάλιν ὁ δικαστής.

— Μάλιστα.

— Καὶ ποίαν ὥραν ἀνεχώρησεν ὁ Ροδίνης ἀπὸ τῆς οἰκίας σας;

— Εἰς τὴν μίαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ἔπειτα δ' ἐξετασθεὶς ὁ Νικολὸς, ἐπανέλαβεν ἀπαραλλάκτως ὅσα καὶ εἰς τὴν πρώτην ἀνάκρισιν εἶχεν εἰπεῖ, ἐπιμένων πάντοτε ὅτι ἀφ' οὗ ὁ Ῥοδίνης ἐπέστρεψε τὴν νύκτα εἰς τὴν οἰκίαν, εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ κόμητος, καὶ ὅτι ἐκεῖθεν ἠκούετο συνομιλῶν μετὰ τοῦ γέροντος. Ἐρωτηθεὶς ἂν ἤξευρεν ὅτι ὁ κόμης ἀφῆκε κληρονόμον του τὸν Ῥοδίνην, ἀπεκρίθη ὅτι ποτὲ δὲν ἤκουσέ τι περὶ τούτου.

Μετ' αὐτὸν ὁ δικαστὴς μετεκάλεσε τὸν Ῥοδίνην ἐκ νέου.

— Τὴν ἐννάτην τοῦ μηνὸς, τῷ εἶπεν, ἐπροτείνατε εἰς τὸν συμβολαιογράφον νὰ σᾶς διαπραγματευθῇ δάνειον χιλίων διστήλων. Ἠμπορεῖτε νὰ μᾶς ἐξηγήσητε ποίαν ἀνάγκην εἴχετε τῆς ποσότητος ταύτης;

Καὶ βλέπων ὅτι ὁ Ῥοδίνης ἐδίσταζε ν' ἀποκριθῇ·

— Ἐνθυμεῖσθε, ἐπρόσθεσεν, ὅτι ὑπεσχέθητε καὶ ὅτι μᾶς ὀφείλετε ὅλην τὴν ἀλήθειαν.

— Ἂν τὸ δικαστήριον, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, ἔχῃ ἀνάγκην πρὸς φωτισμόν του νὰ εἰσδύσῃ καὶ εἰς τοῦ ἰδιωτικοῦ μου βίου τὸ ἄδυτον, καίτοι λυπούμενος δι' αὐτὸ, θέλω ὅμως

:ῷ τὸ ἀποκαλύψει προθύμως. Ἐζήτησα τῷ ὄντι τὸ δάνειον, :λλ' ὄχι ὁριστικῶς. Ἐπρόκειτο νὰ ζητηθῇ ὑπὲρ ἐμοῦ ἡ χεὶρ :ῆς Κ. Ἀγγελικῆς Βοράτου. Μόνον ἂν ἡ πρότασις ἐγίνετο]εκτὴ εἶχον ἀνάγκην αὐτοῦ.

—Ἀλλὰ εἴπατε εἰς τὸν συμβολαιογράφον ὅτι δύνασθε νὰ ἐξασφαλίσητε τοὺς δανειστάς σας διὰ κτημάτων δεκαπλασίας ἀξίας. Κτήματα δὲν ἔχετε εἰς τὴν Κεφαλληνίαν. Ποία ἦτον ἡ ἰδέα σας;

—Κτήματα τῷ ὄντι δὲν εἶχον, ἀπεκρίθη ὁ ἐξεταζόμενος, ἀλλ' ὁ κόμης Ναννέτος μοὶ ἀφῆκε τὰ ἐδικά του. Ἰδοὺ διατὶ ἐζήτουν δάνειον, διότι ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ εὐεργέτου μου δὲν ἐδυνάμην, δὲν ἤθελον κἂν, νὰ ἐγγίσω τὴν περιουσίαν του.

—Ὁ Κόμης Ναννέτος σᾶς ἀφῆκε λοιπὸν κληρονόμον του; Ἀλλὰ δὲν ἔχει τὸν ἀνεψιόν του; πῶς;

—Δὲν ἀνήκει εἰς ἐμὲ, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, ἀποφεύγων ν' ἀποκριθῇ εἰς ὅ,τι ἠνίττετο ἡ ἐρώτησις, νὰ κρίνω τοὺς λόγους δι' οὓς ὁ κόμης ἀφῆκεν εἰς ἄλλον καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ἀνέψιόν του τὴν κληρονομίαν του.

—Καὶ ἀφῆκε διαθήκην δι' ἧς σᾶς καθιστᾷ κληρονόμον του;

—Μάλιστα.

Ὁ Ῥοδίνης τὴν ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του, καὶ τὴν παρέδωκεν εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ὅστις τὴν ἀνέγνω μετὰ πολλῆς προσοχῆς.

—Ἡ ὑπογραφὴ εἶναι τοῦ κόμητος; ἠρώτησε τέλος.

—Μάλιστα, ἀπεκρίθη ἀταράχως ὁ Ῥοδίνης.

—Ἀλλὰ τὸ γράψιμον αὐτῆς δὲν ὁμοιάζει πρὸς τὸ τοῦ ἐγγράφου.

—Δὲν ὁμοιάζει βεβαίως, ἀπήντησεν αὐτὸς, διότι τὸ ἔγγραφον δὲν εἶνε γεγραμμένον διὰ τῆς χειρός του.

—Ἆ! ἀλλὰ διὰ τίνος χειρός; ἠρώτησεν ὑπόπτως ὁ ἀνακριτής.

—Διὰ τῆς ἐδικῆς μου.

—Πῶς τοῦτο; διὰ τῆς ἐδικῆς σας;

— Ναὶ, ἀπεκρίθη ἀφελῶς ὁ Ῥοδίνης. Μὲ ὑπηγόρευε καὶ ἔγραφον.

— Ἆ! σᾶς ὑπηγόρευε, κύριε Ῥοδίνη, κ' ἐγράφετε, εἶπεν ὁ δικαστὴς, προσηλῶν εἰς τὸν ἀνακρινόμενον ὀξύτατα βλέμματα. Καὶ πότε σᾶς ὑπηγόρευσε καὶ ἐγράψατε τὴν διαθήκην, δὲν μοὶ λέγετε;

— Τὴν ἐννάτην τοῦ μηνὸς, περὶ τὴν μεσημβρίαν.

— Ἆ! τὴν ἐννάτην; παρετήρησεν εἰρωνικῶς ὁ δικαστής. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ζωῆς του. Εὐτυχία, κύριε Ῥοδίνη, ὅτι δὲν περιέμεινε μέχρι τῆς δεκάτης.

Ὁ Ῥοδίνης ἔφερε τὸ χειρόμακτρον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του

— Περιμείνατε διὰ τὴν τραγικὴν ἐπίδειξιν τὴν δικάσιμον ἡμέραν, εἶπε μετὰ πικρίας ὁ δικαςής. Τότε ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ τι ἀποτέλεσμα. Κατὰ τὸ παρὸν ἐπιςρέψατε εἰς τὴν εἱρκτήν.

Ἐν ᾧ δὲ ἤλπιζεν ὁ Ῥοδίνης, ὅτι ἡ ἀνάκρισίς του ἤθελε φωτίσει καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς δικαστὰς, καὶ ἤθελε τῷ ἀνοίξει ἀμέσως τὰς πύλας τῆς φυλακῆς, ἐῤῥίφθη εἰς αὐτὴν ἐκ νέου μετὰ τῆς τρομερᾶς πεποιθήσεως ὅτι ἐθεωρεῖτο ὡς ὕποπτος δολοφονίας κατὰ τοῦ κόμητος.

ΣΤ'

Ἔκτοτε δ' ἐδόθησαν διαταγαὶ νὰ φυλάττηται αὐστηρότερον, καὶ εἰς οὐδένα ἐπετρέπετο νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ. Ἡ προσαγωγὴ τῶν ἀποδείξεων, ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων, ὧν τινες, ὡς ἡ μήτηρ τοῦ Ῥοδίνου, ἦσαν εἰς Κέρκυραν, ἀπή-

τησαν ὑπὲρ τὸν μῆνα. Τέλος δ' ἔφθασεν ἡ δικάσιμος ἡμέρα, καὶ πλῆθος ἄμετρον, οἷον εἰς οὐδένα ποτὲ ἄλλον δικαστικὸν ἀγῶνα, ἐπλήρου τὸ δικαστήριον. Οἱ ἀκροαταὶ εἶχον συῤῥεύσει οὐ μόνον πανταχόθεν τῆς Κεφαλληνίας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν παρακειμένων νήσων καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Κερκύρας, διότι ἡ ἀποτρόπαιος δολοφονία ἀνδρὸς σεβασμίου, ὁποῖος ὁ κόμης Ναννέτος, ἀγαθοεργοῦ, καὶ γενικῶς ἀγαπωμένου διὰ τὸ ἦθός του, ἐκίνει τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν· καὶ τινές μεν, ὅσοι εἶχον πεποίθησιν εἰς τὴν χρηστότητα καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν τοῦ Ῥοδίνου, ἐδυσπίστουν πρὸς τὴν ἐνοχήν του, εἰς δὲ τοὺς πλείστους τὸ ἔγκλημα ἐνέπνεε φρίκην, διότι οὐδέποτε ἠκούσθη ἀπαισιωτέρα ἀγνωμοσύνη, οὐδέποτε ὑπὸ φρικτοτέρους οἰωνοὺς ἐξετελέσθη πατροκτονία.

Ὅτε δὲ προσήχθη ὁ κατηγορούμενος, μόνον εἰς τοὺς γνωρίζοντας αὐτὸν ἐφάνη τὸ ἀθορύβητον τοῦ βλέμματός του καὶ τοῦ βήματός του τὸ θαῤῥαλέον ὡς ἔνδειξις καθαρᾶς συνειδήσεως· οἱ δὲ λοιποὶ τὰ ἔκρινον ὡς συμπτώματα ἀναιδοῦς ἀσεβείας, ὡς ἀποσκλήρυνσιν εἰς τὸ κακουργεῖν, καὶ ἡ προσπάθεια τοῦ ἀκροατηρίου ὑπὲρ ἢ κατ' αὐτοῦ ἦτον εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν τεταμένη.

Κατ' ἀρχὰς ἐξητάσθησαν ἐκ νέου οἱ προανακριθέντες μάρτυρες, καὶ ἀνεγνώσθησαν τῶν ἀπόντων αἱ καταθέσεις.

Μεταξὺ τῶν πρώτων ἰδίως εἵλκυσε τὴν προσοχὴν καὶ τὴν συμπάθειαν τοῦ κοινοῦ ὁ γέρων Νικολός. Ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν τὸν ἐκάλυπτον ἐνδύματα μελανά, ἡ πολιά του κόμη ἐκρέματο ἐπὶ τῶν ὤμων του ἑκατέρωθεν, ἡ κεφαλή του ἔκυπτε πρὸς τὴν γῆν, ὡς ἂν διπλῆς ἡλικίας ἄχθος τὴν εἶχε κυρτώσει ἀπό τινων ἡμερῶν, καὶ ἡ θλίψις ἦν γεγραμμένη ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ ἐπὶ τῶν ἐρυθρῶν ὀφθαλμῶν του. Ἡ ἀναμφισβήτητος τῶν λόγων του εἰλικρί-

νεια, καὶ ἡ ἀντίφασίς του πρὸς τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ Ροδίνου ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ καιροῦ αὐτοῦ κατὰ τὴν νύκτα τῆς δολοφονίας, ἐπροξένησαν μεγίστην ἐντύπωσιν καὶ εἰς τὸ ἀκροατήριον καὶ εἰς τοὺς δικαστάς.

Τοῦ Βοράτου ἡ λύπη δὲν ἦτον ὀλιγωτέρα. Ὅταν ἐκλήθη ὅπως ἐξετασθῇ, καὶ εἶδε τὸν Ροδίνην εἰς τὴν ἕδραν τῶν κατηγορουμένων, ἠθέλησε νὰ ῥιφθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἀλλ' οἱ κλητῆρες τὸν ἀνεχαίτισαν. Ἀφ' οὗ δὲ συνῆλθεν, ἐπανέλαβε τὴν μαρτυρίαν του, καὶ ἰδίως ἐβεβαίωσεν ἐντόνως, ὅτι δὲν ὑπῆρχε διαθήκη τοῦ γέροντος ὑπὲρ τοῦ Ροδίνου, πεπεισμένος ὅτι τοῦτο ἦτον ἀλήθεια, καὶ ὅτι ἡ ἀλήθεια εἶναι πάντοτε τῆς ἀθωότητος σύμμαχος.

Ὁ δὲ Ροδίνης ἠθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλ' ὁ πρόεδρος τὸν διέταξε νὰ σιωπήσῃ μέχρις οὗ ἐρωτηθῇ.

Ὁ δὲ Τάπας, ὅταν εἰσῆλθε νὰ μαρτυρήσῃ, εἶχε τὰ διόπτρα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν· ἐπὶ τῆς μορφῆς του ἐπλανᾶτο μειδίαμα ἐπαγγελλόμενον συμπάθειαν πρὸς τὸν κατηγορούμενον καὶ μετριοφροσύνην ὑπὲρ ἑαυτοῦ· εἰς τὴν φωνήν του ἐπροσπάθει νὰ δώσῃ τόνον ἐπαγωγὸν καί, οὕτως εἰπεῖν, μελιτώδη, καὶ ὁ κατηγορούμενος ἦτον δι' αὐτὸν πάντοτε ὁ ὀ ν ο ρ ά β ι λ ε ς σινιὸρ Ροδίνης, ὁ π ρ ε τ ζ ι έ β ο λ ε ς σινιὸρ Ροδίνης, καὶ ἐνίοτε ὁ χ α ρ ί σ σ ι μ ο ς σινιὸρ Ροδίνης. Οὗτος κατέθεσεν, ὅτι ὁ ἐ ς ι μ ά β ι λ ε ς σινιὸρ Ροδίνης, μερικαῖς ὥραις πρὶν β ι ρ β ό ν ο ι δολοφονήσουν τὸν π ό β ε ρ ο ν κόντε Ναννέτον, τῷ εἶπεν ὅτι εἶναι βέβαιος εἰς ὀλίγον καιρὸν νὰ ἔχῃ μεγάλα πλούτη· ὅτι τὸν ἐβεβαίωσε περὶ ὑπάρξεως διαθήκης τοῦ κόμητος, ὅστις τὸν ἄφινε γενικὸν κληρονόμον του· ὅτι τοῦτο ἐφάνη εἰς αὐτόν, τὸν Τάπαν, παράδοξον, διότι πρὸ ἑνὸς μηνὸς ὁ κόμης εἶχε συντάξει διαθήκην εἰς τὸ γραφεῖόν του, καὶ πᾶσα μεταβολὴ εἰς αὐτὴν ἔπρεπε

νὰ προστεθῇ ἐν εἴδει κωδικέλλου. Ἐρωτηθεὶς δ' ὁ Τάπας περὶ τῆς ὑπογραφῆς τῆς ἰδιωτικῆς διαθήκης, εἶπεν ὅτι ὁμοιάζει τὴν τοῦ Κόμητος, ἀλλὰ τῷ φαίνεται ὅτι ἔχει καί τινας διαφοράς.

Ἀφ' οὗ δ' ἐτελείωσεν ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων, ἔλαβε τὸν λόγον ὁ δημόσιος συνήγορος εἰς γλῶσσαν ἰταλικήν· διότι τότε ἀκόμη ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἦτον εἰς τὴν Ἑπτάνησον ἀποκεκλεισμένη ἀπὸ τῶν ναῶν τῆς Θέμιδος· ἐν Ἑλληνικαῖς χώραις δὲν ἐπετρέπετο εἰς τὴν Ἑλληνίδα μοῦσαν ἡ πρόσοδος πρὸς τὸ δικαστικὸν βῆμα, τὸ πρώτιστον τοῦτο καὶ βεβαιότατον διδασκαλεῖον τῆς ῥητορείας, καὶ ὁ ἑπτανήσιος, παρουσιαζόμενος ἐνώπιον τῶν δικαστῶν του, ἤκουε τὸν κατήγορον καὶ τὸν ὑπερασπιστήν του διακυβεύοντας τὴν τιμήν, τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τὴν ζωήν των, οἱ δὲ λόγοι των τῷ ἔμενον ἐντελῶς ἀκατάληπτοι.

Ἀλλ' οἱ ἐν ἐκείνῳ τῆς Ἑλλάδος τῷ τμήματι τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα τῶν γενναίων ἀναλαβόντες μεταῤῥυθμίσεων, διεπράξαντο, ἀνδρείως ἀντιστάντες εἰς πᾶσαν παραβίασιν τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν δικαιώματος, ν' ἀνασπάσωσι τέλος καὶ τὸ γελοῖον ἀτόπημα τοῦτο, τὴν νόθον παραφυάδα τῆς μισητῆς Ἐνετοκρατίας. Οὐδ' ἀνεχαίτισε τοὺς ἀπειροτέρους ὁ φόβος τῶν δυσχερειῶν κατ' ἀρχάς, καὶ τῶν παραδρομῶν τῆς ἀγυμνάστου των γλώσσης· ἀλλὰ πάντες ὥρμησαν μετ' ἐνθουσιασμοῦ πρὸς εἰσαγωγὴν καὶ ἐμπέδωσιν τοῦ προπατορικοῦ ἰδιώματος, γινώσκοντες ὅτι ἡ πεποίθησις εἶναι πάντοτε εὔγλωττος, ὅτι εἰς τὴν σκιὰν τοῦ Ὀδυσσέως ἡ πάτριος φωνή, καὶ μὴ καθαρίζουσα, ἔσται εὐπροσδεκτοτέρα πάσης ἐπιδείξεως ξένης καλλιεπείας, καὶ ὅτι εἰς Ἑπτάνησον ἡ ἐντελὴς ἀναγέννησις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἰσχυροτέρα διαμαρτύρησις τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνικότητος.

Ὁ δημόσιος λοιπὸν συνήγορος ὡμίλει ἰταλιστὶ, ὡμίλει ὅμως μετὰ πολλῆς εὐγλωττίας καὶ μετὰ μεγάλης σφοδρότητος. Ἡ λογική του ἦτον πυκνοτάτη, καὶ ἐφαίνετο ἀκαταμάχητος. Ἀνέφερεν ὅλας τὰς περιστάσεις, αἵτινες ἀπεδείκνυον ἀναμφισβητήτως ὅτι ὁ Κόμης ἐδολοφονήθη. Ὑπενεθύμισεν ὅτι ἡ θύρα τοῦ οἴκου εὑρέθη τὴν πρωΐαν τοῦ ἐγκλήματος ἀνοικτὴ καὶ οὐδόλως παραβεβιασμένη, ὥστε ἠνεώχθη ἀναμφισβητήτως διὰ κλειδίου, καὶ πλὴν τοῦ πιστοῦ ὑπηρέτου Νικολοῦ, ὅστις οὐδὲν εἶχε συμφέρον εἰς τὸν θάνατον τοῦ κυρίου του, ὃν ἐλάτρευε, τίς ἄλλος εἶχε κλειδίον τοῦ οἴκου, ἐκτὸς τοῦ Ῥοδίνου; Ἀνέπτυξεν ὅτι ὁ δολοφόνος δὲν ἦτο λῃστὴς, διότι τὰ χρήματα καὶ τὰ πράγματα τοῦ κόμητος εὑρέθησαν ἀνέπαφα ὅλα. Τίς λοιπὸν εἶχε συμφέρον εἰς τὸ φρικῶδες ἔγκλημα τοῦτο, εἰμὴ ὁ παρουσιαζόμενος ὅπως δρέψῃ τοὺς καρποὺς αὐτοῦ, ὁ φαινόμενος μετὰ διαθήκης τοῦ κόμητος εἰς τὴν χεῖρα Ῥοδίνης;

Ἀλλ' ἡ διαθήκη αὕτη, δι' ἧς ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τῆς πενίας ὁ Ῥοδίνης ἀνακύπτει εἰς μέγιστον πλοῦτον, ὁποία τις εἶναι; Ὅλη γεγραμμένη διὰ χειρός του, καὶ φέρουσα τοῦ κόμητος μόνην τὴν ὑποτιθεμένην ὑπογραφὴν, καὶ αὐτὴν ἀμφισβητουμένην ὑπὸ μαρτύρων τῶν μᾶλλον ἀξιοχρέων. Καὶ τοιαύτη οὖσα, ἰδιωτικὴ καὶ μὴ ἐπίσημος, ἡ διαθήκη αὕτη, ἀκυροῖ ἄλλην προϋπάρχουσαν καὶ συμβολαιογραφικὴν, χωρὶς νὰ ἦναι ἐκείνης κωδίκελλος, ἀπ' ἐναντίας ῥητοῦ ὁρισμοῦ τῆς πρώτης. Καὶ πότε συνετάχθη; ὀλίγας ὥρας πρὸ τοῦ ἐγκλήματος. Καὶ πότε παρουσίασεν αὐτὴν ὁ Ῥοδίνης; ἀφ' οὗ μόνον ἐπράχθη τὸ ἔγκλημα, ἀφ' οὗ ὁ κόμης δὲν ὑπάρχει πλέον ἵνα τὸν ψεύσῃ. Ὥστε τίς δύναται ν' ἀμφιβάλλῃ; Ἢ εἶναι πλαστὴ, ἢ ὑπεγράφη διὰ τῆς βίας.

Ἔπειτα ὁ Ῥοδίνης ἐπιστρέφει εἰς τὴν οἰκίαν τὴν νύκτα

τοῦ ἐγκλήματος μετὰ τὸ μεσονύκτιον, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ κόμητος, καὶ συνομιλεῖ μετ' αὐτοῦ. Διατί τὸ ἀρνεῖται; Ὁ κόμης ἔζη τότε ἀκόμη· τὸ πρωῒ εὑρίσκεται θῦμα χειρῶν δολοφόνων. Διατί ὁ Ῥοδίνης μόλις ἐξημέρωσε, καὶ μετὰ μεγίστης βίας δραπετεύει τῆς νήσου; Διατί ἀπέρχεται χωρὶς κἂν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ γέροντος, ὅταν τὸν προέτρεψεν ὁ ὑπηρέτης εἰς τοῦτο; Ὁ δημόσιος συνήγορος λοιπὸν συνεπέρανε λέγων, ὅτι ὁ Ῥοδίνης ἐπλαστογράφησε τὴν διαθήκην καὶ ἐδολοφόνησε τὸν κόμητα· ὅτι δὲν προτείνει τὴν εἰς αὐτὸν ἐπιβλητέαν ποινὴν, ἀλλ' ἀφίησιν αὐτὴν εἰς τῶν δικαστῶν τὴν ἐκτίμησιν, διότι γνωρίζει μὲν τὴν ὠμότητα τῶν λεόντων, τῶν τίγρεων τὸ αἱμοχαρὲς, τοιοῦτον ὅμως βαθμὸν θηριωδίας δὲν γνωρίζει εἰς τὸ ἀγριώτερον τῶν θηρίων, οὐδ' ἠξεύρει εἰς οὐδενὸς ἔθνους κώδηκα ποινὴν ἀνάλογον πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ἀνοσιουργήματος.

Ὁ Ῥοδίνης ἤκουε τὸν σωρείτην τοῦτον τῶν φοβερῶν συλλογισμῶν μετ' ἐκπλήξεως προϊούσης. Οἱ λόγοι τοῦ ὑπηρέτου τῆς δικαιοσύνης ἐφαίνοντο τόσον ἰσχυροὶ, καὶ τὰ συμπεράσματά του τόσον ὀρθὰ, ὥστε ᾐσθάνετο ὅτι καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον ἤθελον πείσει, ἂν δὲν εἶχε τὴν συναίσθησιν τῆς ἀθωότητός του.

Τέλος δ' ἐγερθεὶς βραδέως καὶ ἀξιοπρεπῶς, ἀφ' οὗ ὁ κατήγορος ἐσιώπησεν, εἶπεν ὅτι τὸ λυποῦν αὐτὸν μέχρι θανάτου εἶναι τὸ οἰκτρὸν τέλος τοῦ σεβαστοῦ εὐεργέτου του, πρὸς ὃν ἔτρεφεν ἀγάπην υἱοῦ· τὸ δ' ἐπίμετρον τῆς δυστυχίας του, τὴν ὑποψίαν ὅτι αὐτὸς ἐδολοφόνησε τὸν ἄλλον πατέρα του ὅτι δέχεται ἀγογγύστως ἤδη, ἀφ' οὗ εἶδε ποία παράδοξος περιστάσεων συγκυρία συνετέλεσεν εἰς ἐνοχοποίησίν του· ὅτι δικηγόρον δὲν ἠθέλησε νὰ ζητήσῃ, ἐλπίσας εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἀφελοῦς ἀληθείας· καὶ ἤδη δὲ, ὅτε αὕτη

φαίνεται τοσοῦτον δυσεξιχνίαστος, τὴν σωτηρίαν του ὅτι δὲν θέλει ζητήσει εἰς περινενοημένα λόγων τεχνάσματα, καὶ ὅτι εἰς τὰ φαινόμενα ἄλλο δὲν ἔχει ν' ἀντιτάξῃ, εἰμὴ τὴν ἁπλῆν ἄρνησίν του.

Ἐπανέλαβε δ' ὅτι ὁ Κόμης Ναννέτος τῷ ὑ π η γ ό ρ ε υ σ ε ν ἑκὼν ἄκοντι καὶ μετὰ ταῦτα ὑπέγραψε τὴν διαθήκην· ἀλλ' ἠρνήθη πεισματωδῶς νὰ εἰπῇ ἂν ἐγνώριζε τίνες λόγοι ἔπεισαν εἰς τοῦτο τὸν κόμητα· καὶ προσθεὶς ὅτι περὶ ἄλλης προγενεστέρας διαθήκης ποτὲ ὁ κόμης λέξιν δὲν τῷ εἶχεν εἰπεῖ, ὅτι τὴν ἑσπέραν ἐκείνην τῷ ἔδωκε τὴν ἄδειαν ν' ἀπέλθῃ ἀπὸ πρωΐας εἰς Κέρκυραν, καὶ τὸν ἀπεχαιρέτησεν ἵνα μὴ εἰσέλθῃ τὸ πρωῒ εἰς τὸν κιτῶνά του καὶ τὸν ταράξῃ κοιμώμενον, καὶ ὅτι ἀπῆλθε τῷ ὄντι οὐδὲν γνωρίζων περὶ τοῦ τρομεροῦ ἐγκλήματος, εἶπεν ὅτι αὕτη εἶναι ὅλη του ἡ ὑπεράσπισις, καὶ ἂν τὰ φαινόμενα εἰσὶν ἐναντίον του, ἡ ἀλήθεια εἶναι ὑπὲρ αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐκάθησεν ἥσυχος.

Ἡ ἀσθένεια τῆς ὑπερασπίσεως ταύτης ἐφάνη εἰς ὅλους κακὸς οἰωνὸς, καὶ οἱ μὲν ἀδιάφοροι ἐκίνησαν τὴν κεφαλὴν ἀπειλητικῶς, οἱ δὲ φίλοι τοῦ Ῥοδίνου ἐκάλυψαν τὸ πρόσωπόν των, καὶ ὁ Βοράτης ἤρχισε νὰ κλαίῃ ὡς παιδίον, μὴ προβλέπων τέλος καλόν.

Τὸ δικαστήριον ἀπεσύρθη εἰς διάσκεψιν· τὸ δὲ ἀκροατήριον ἐκινεῖτο ἠρεθισμένον σφοδρῶς, καὶ ὑπόκωφος ἐφέρετο ἐπ' αὐτοῦ μυκηθμὸς ὡς εἰς τὴν ἀγριαίνουσαν θάλασσαν, ὅταν ἐνσκήπτῃ εἰς αὐτὴν καταιγίς. Ὥστε ὅταν μετὰ μίαν ὥραν, ἐπανελθόντες οἱ δικασταὶ, ἐπρόφερον ὡς ποινὴν τῆς πλαστογραφίας καὶ δολοφονίας τὸν θ ά ν α τ ο ν, οὐδεμία φωνὴ οἴκτου ὑπὲρ τοῦ καταδικασθέντος ἠκούσθη, ἀλλὰ μάλιστα καί τινες ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τῆς εὐθυδικίας τῆς ἀποφάσεως.

Digitized by Google

Οὐδεμία δὲ λέγομεν, διότι παρὰ μὲν τοῖς λοιποῖς ἐνίκα τὴν εὐσπλαχνίαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν γνώριμον ἡ φρίκη πρὸς τὸν ἀπεσκληρημένον ἐγκληματίαν, ὁ δὲ Βοράτης ἅμα ἤκουσε τὴν φοβερὰν ἐκείνην λέξιν, ἐλειποθύμησε καὶ ἀπεκομίσθη φοράδην ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου.

Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἀπατώμεθα πάλιν, διότι ὁ εὔσπλαγχνος συμβολαιογράφος Τάπας, ἐξερχόμενος τοῦ ἀκροατηρίου, ἠκούετο ἐπαναλαμβάνων πολλάκις· Ὁ μεσκῖνος! ὁ ποβερέτος!

Ἅμα δὲ συνῆλθεν ὁ Βοράτης, ἔδραμεν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὅπου εὗρε τὸν φίλον του οὐχὶ μὲν ἀψυχοῦντα, οὐδ' ἀδιαφορίαν ὅμως καὶ περιφρόνησιν πρὸς τὸν βίον ἐπαγγελλόμενον, ἀλλ' εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν ἐκπεπληγμένον διὰ τὰ συμβαίνοντα εἰς αὐτόν, καὶ σχεδὸν τὰς ἰδέας του νὰ συνάψῃ δυσκολευόμενον.

— Τὴν χάριν, σπεῦσον νὰ ζητήσῃς τὴν χάριν, ἔκραξεν ὁ Βοράτης· ὁ νόμος σοὶ δίδει προθεσμίαν ἓξ ἑβδομάδων· σπεῦσον νὰ ζητήσῃς τὴν χάριν.

— Τὴν χάριν! ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης, ἀνοίγων ὀφθαλμοὺς ἔτι μᾶλλον ἐκθάμβους. Ἂν μοὶ ἐπετρέπετο νὰ ζητήσω δικαιοσύνην ἀκόμη, τὴν ἐζήτουν προθύμως· ἀλλὰ χάριν ζητεῖ ὁ ἔνοχος, καὶ ἔνοχος δὲν εἶμαι. Δὲν τὴν ζητῶ.

— Ἀλλὰ θὰ σὲ φονεύσουν, καὶ ἄλλος τρόπος σωτηρίας δὲν εἶναι.

— Θὰ μὲ φονεύσουν, εἶπεν ὠχριῶν ὁ Ῥοδίνης· τὸ ἤκουσα, καὶ λυποῦμαι ἐγκαρδίως ὅτι μὲ φονεύει ὀλεθρία παρεξήγησις περιστάσεων, δυστυχὴς ἀπάτη τῶν δικαστῶν. Λυποῦμαι νὰ ἐγκαταλείψω τὴν ζωὴν νέος τόσον, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν παρίστατο πρὸς ἐμὲ φέρουσα τῆς Ἀμαλθείας τὸ κέρας, περιεκτικὸν ὅλων τῶν εὐτυχιῶν. Ἐπὶ μίαν στιγμὴν μοὶ ἐπεφάνη

ὡς ὄραμα θεῖον ἡ ἕνωσίς μου μετὰ τῆς Ἀγγελικῆς, ἧς ὁ βίος μου ὅλος ἦτο λατρεία κρυπτή· καὶ τὸ ὄραμα τοῦτο θὰ σβύσῃ ἡ πνοὴ προώρου θανάτου. Ὡς καὶ τοῦ πλούτου τὰς ἀπολαύσεις, καὶ αὐτὰς ἐμέλλομεν ἀφθόνως νὰ ἔχωμεν, διότι ὁ Κόμης Διονύσιος, οὗ ὁ θάνατος ἔμελλε νὰ ἦναι τὸ μόνον νέφος τῆς ἐπιλοίπου ζωῆς μου ἂν μοὶ ἐδίδετο τοῦ λοιποῦ νὰ ζήσω, ὁ Κόμης Διονύσιος μὲ ἀφῆκε κληρονόμον του.

— Πῶς; φίλτατε Ῥοδίνη, διϊσχυρίζεσαι . . . .

— Δηλαδὴ, ἀπήντησε πικρῶς μειδιῶν ὁ Ῥοδίνης, ἡ καταδίκη μου ἔδωκε τὸ δικαίωμα καὶ εἰς τὸν φίλτερον τῶν φίλων μου νὰ δισπιστῇ πρὸς τὸν λόγον μου. Ναὶ, διϊσχυρίζομαι ὅτι ὁ Κόμης Ναννέτος μοὶ ἀφῆκε διὰ διαθήκης του ὅλην του τὴν κληρονομίαν· καὶ τὸ ἀκούεις τώρα πρῶτον ἀπὸ τοῦ στόματός μου, διότι ἡ διαθήκη ἐγράφη τῷ ὄντι τὴν τελευταίαν ἡμέραν πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ κόμητος, καὶ προσέτι διότι ὁ κόμης ἤθελεν ἐν ὅσῳ ἔζῃ νὰ μὴ τὸ γνωρίζῃς.

Ὁ Βοράτης ἐκτύπησε τὴν κεφαλήν του διὰ τῶν χειρῶν του.

— Δυστυχία! δυστυχία! ἀνέκραξεν. Ἀγρία τῆς τύχης καταδρομή! Ὡμολόγησον, φίλε μου, ὅτι πρέπει νὰ ἔχῃ τις ὅλην τὴν πρὸς σὲ ἀπεριόριστον πίστιν μου, ἵνα πιστεύσῃ τὸ πρᾶγμα τοῦτο.

— Τὸ ὁμολογῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης, διὰ τοῦτο δὲν ἀδημονῶ πρὸς τοὺς δικαστάς μου, μὴ δικαιούμενος ν' ἀπαιτῶ και παρ' αὐτῶν τὴν ἰδίαν πίστιν.

— Ἀλλ' ἡ ἄλλη διαθήκη ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιοῦ του! . . .

— Περὶ αὐτῆς, σ' ἐπαναλαμβάνω ὅ,τι κατέθεσα καὶ εἰς τὸ δικαστήριον, ὅτι οὐδὲ λόγον ποτὲ μοὶ εἶπεν ὁ κόμης. Ἡ ὕπαρξίς της μοὶ φαίνεται αἴνιγμα ἀνεξήγητον. Ὁ μακαρίτης

κόμης Διονύσιος, ὑπαγορεύων μοι τὴν διαθήκην ταύτην, ἐδύνατο ν' ἀναφέρῃ ἐκείνην, καὶ δὲν τὴν ἀνέφερεν· ἐξ ἐναντίας μάλιστα, ὅταν ἐγὼ ἐμεσίτευσα ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιοῦ του, μοὶ ἔδωκε μακρὰς ἐξηγήσεις, καὶ μοὶ εἶπεν ὅτι ἡ τελευταία του ἐπίμονος θέλησις εἶναι νὰ μὴ πὸριέλθῃ ποτὲ εἰς τὸν Γεράσιμον οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον τῆς περιουσίας του μέρος. Αἴνιγμα μοὶ φαίνεται ἡ ὑπόθεσις αὕτη, καὶ χρέος μου ἦτο νὰ ζητήσω τὴν λύσιν του ἀνίσως ἔζων.

—Ἀλλὰ πρέπει, πρέπει νὰ ζήσῃς ἀνέκραξεν, ἐναγκαλιζόμενος αὐτὸν, ὁ Βοράτης. Ζήτησον τὴν χάριν ἵνα ζήσῃς.

— Ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ ζήσω, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης μετὰ ζωηρότητος, ὅτι ἔχω λόγον νὰ ἐπιθυμῶ, τὸ ἤκουσας. Ἀλλὰ θέλεις νὰ προσάψω ἐγὼ αὐτὸς εἰς τὸν πόδα μου καὶ νὰ σύρω δι' ὅλης μου τῆς ζωῆς τὴν σφαῖραν τῆς ἀτιμίας; Θέλεις νὰ προσφέρω εἰς τὴν Ἀγγελικὴν ὄνομα δι' ὃ νὰ ἐρυθριᾷ; Θέλεις ὁ κόσμος νὰ μὲ δακτυλοδεικτῇ ὡς νέον Κάϊν, ὃν ἠμνήστευσεν ἡ Κυβέρνησις, εἰς τὴν ἀνανδρίαν μου χαρισθεῖσα, ἀλλ' ὃν ὁ Θεὸς δὲν θέλει ἀμνηστεύσει ποτέ; Οἱ δικασταὶ ἠπατημένοι μ' ἐκήρυξαν ἔνοχον. Ἔχουσι τὴν δύναμιν· ἂς μὲ θανατώσωσιν. Ἀλλ' ἔνοχος δὲν εἶμαι, καὶ διὰ τοιαύτης αἰσχρᾶς ὁμολογίας δὲν θὰ ἐξαγοράσω ποτὲ τὴν ζωήν μου. Χάριν δὲν θὰ ζητήσω.

Ὁ Βοράτης ἥρπασε τοῦ Ῥοδίνου τὴν χεῖρα καὶ τὴν ἔσφιγγεν εἰς τὰς ἰδικάς του, χύνων κρουνοὺς δακρύων.

— Ἔστω, μὴ ζητῇς λοιπὸν χάριν, ζήτησον δικαιοσύνην λοιπόν. Ἂν ἔχῃς τὴν ἐλαχίστην ἀγάπην δι' ἐμὲ, τὴν ἐλαχίστην εὐσπλαχνίαν διὰ ... τὴν Ἀγγελικὴν, φρόντισον διὰ τὴν σωτηρίαν σου. Δός μοι τὴν ἀναφοράν σου, καὶ δὲν θέλω ἀφήσει θύραν ἄκρουστον, λίθον ἀκίνητον, καὶ ἂν ὑπάρχῃ ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς αἰδὼς δικαιοσύνης, θέλεις σωθῇ.

Ὁ Ῥοδίνης λοιπὸν, δυσωπηθεὶς μέχρι τέλους, ἔγραψε τὴν ἀναφοράν του, ἀλλ' εἰς ὕφος πολὺ διαφέρον τῶν συνήθων αἰτήσεων χάριτος. Ἔλεγε δ' ὅτι, ἐπειδὴ εἶναι ἀθῶος τοῦ ἐγκλήματος, δι' ὃ κατεδικάσθη, ζητεῖ ν' ἀκυρωθῇ ἡ καταδίκη του. Ὁ δὲ Βοράτης ἔλαβε τὸ ἔγγραφον τοῦτο καὶ ἀπῆλθεν ἐν τῷ ἅμα ὅπως τὸ παρουσιάσῃ, ἐλπίζων νὰ συμπληρώσῃ διὰ τῶν λόγων του τὰς ἐλλείψεις αὐτοῦ.

Ζ'.

Παρακολουθήσαντες μέχρις ἐδῶ τὸν Ῥοδίνην, ἠναγκάσθημεν νὰ παραμελήσωμεν τὸ χαριέστερον τῶν προσώπων τοῦ ἡμετέρου δράματος, τὴν Ἀγγελικήν. Ἡ καρδία της, ἣν εἶχεν ἀλγεινῶς συστείλει ἡ διαγωγὴ τοῦ Ῥοδίνου, ὅταν εἰς τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας της οὐδὲ κἂν ἠθέλησε νὰ προσέξῃ εἰς τῆς Βεγγάλης τὸ ἀγαπητὸν ῥόδον, ἀνεπετάσθη εἰς τὸ αἴσθημα τῆς εὐδαιμονίας ὡς τὸ ἄνθος ἐκεῖνο εἰς τὴν ἐαρινὴν πνοὴν τοῦ ζεφύρου, ὅταν ὁ κόμης ἔθηκε τὴν χεῖρά της εἰς τοῦ Ῥοδίνου τὴν χεῖρα.

Μετ' ἐρυθήματος δ' εἰς τὰς παρειὰς καὶ μετὰ μειδιάματος εἰς τὰ χείλη ἐβάδιζε πλησίον τοῦ μνηστῆρός της ὅτε μετὰ ταῦτα ἐπέστρεφον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός της, ἢ ἵστατο παρ' αὐτὸν εἰς τὸν ἐξώστην ἀφ' οὗ ἐπέστρεψαν, καὶ ἤκουε τοὺς φλογεροὺς λόγους του. Τὸ ἥμισυ τῆς νυκτὸς καὶ ἐπέκεινα παρῆλθεν εἰς ψυθιρισμοὺς ἀμοιβαίων ὅρκων, ἐλπίδων, ὑποσχέσεων καὶ σχεδίων μακρᾶς εὐτυχίας, ἀψηφούσης τὰς περιστάσεις, διότι ἡ εὐτυχία των ἦτον ὁ καρπὸς τῆς ἀγάπης των, ἥτις ἦτο κρείττων τῶν περιστάσεων, καὶ οὐδεμία περίστασις τοῦ λοιποῦ ἤθελε τοὺς χωρίσει, ὡς οὐδ' αὐ-

τὸς ὁ θάνατος. ἐδύνατο νὰ διαιρέσῃ τὰς ἀδιαλύτως συνδεδεμένας ψυχάς των.

Καὶ ὅταν παρῆλθε τὸ μεσονύκτιον, καὶ ὁ Ῥοδίνης, κατ' ἐραστῶν ἔθος μυριάκις τὰ αὐτὰ ἐπαναλαβὼν δι' ἄλλων λέξεων, ἀνεχώρησε τέλος, ἡ φαντασία καὶ ἡ καρδία τῆς Ἀγγελικῆς, ἄγρυπνοι ἀμφότεραι μέχρι τῆς αὐγῆς, ἐξηκολούθησαν δραστηρίως στρέφουσαι τὸ λαμπρὸν τοῦ μέλλοντός της καλλειδοσκόπιον, ἐν ᾧ πάντα τὰ ἄνθη, ὅσα εὔνους τύχη ἐπιχέει εἰς τῶν ἐκλεκτῶν της τὴν κεφαλὴν, συνεπλέκοντο εἰς ποικίλους στεφάνους, καὶ μεταξὺ τῶν εὐαρέστων εἰκόνων αἵτινες τῇ προσεμειδίων, πρέπει, ἂν θηρεύωμεν τοῦ ἱστορικοῦ τὴν ἀλήθειαν, νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ ἐσχάτη δὲν ἦτον ἡ τῆς ὁλοχρύσου νυμφικῆς της στολῆς· καὶ ἐπέκεινα τοῦ λεπτοῦ ἔμεινεν ἐκλέγουσα τὸ ὕφασμα, μελετῶσα τὸ σχῆμα, σχεδιάζουσα τὰ ποικίλματα.

Τὴν δ' αὐγὴν, ὅτ' ἐξύπνησεν, ἢ μᾶλλον ὅτε ἠγέρθη, διότι δὲν ἐξυπνᾷ ὅστις δὲν ἐκοιμήθη, ἡ ἐκλογὴ τοῦ ὑφάσματος εἶχε γίνει. Ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶχεν ἀντηχήσει εἰς Ἀργοστόλιον ὁ νεκρικὸς κώδων τοῦ κόμητος Διονυσίου, καὶ ἡ Ἀγγελικὴ ἀντὶ νυμφικῆς, πένθιμον ἐνεδύθη στολήν.

Ἀφ' οὗ ὅμως ἔμεινε τρεῖς ὁλοκλήρους ἡμέρας βεβυθισμένη εἰς δάκρυα διὰ τὸν θάνατον τοῦ σεβαστοῦ φίλου τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ μνηστῆρός της, καὶ διὰ τούτου τὴν ἀπουσίαν, τὴν τετάρτην, πρὸς διασκέδασιν τῆς θλίψεώς της, ἤρχισε νὰ κεντᾷ τὸ ἐκλεγθὲν ὕφασμα, εὐδαίμων ὅτι καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Ῥοδίνου ἠσχολεῖτο εἰς ἔργον ἀναφερόμενον εἰς αὐτόν.

Τὴν μετάκλησιν καὶ τὸν φυλακισμὸν τοῦ Ῥοδίνου ὁ Βοράτης ἔκρυψεν ὅσον ἐδυνήθη ἀπὸ τῆς θυγατρός του, διαφό-

ρους πρὸς αὐτὴν ἐφευρίσκων δικαιολογίας διὰ τὴν παράτασιν τῆς ἀπουσίας του. Τέλος, μὴ δυνάμενος νὰ τῇ ἀποκρύψῃ ἐντελῶς τὴν ἀλήθειαν, τῇ εἶπεν ὅτι ἔφθασεν ὁ Ῥοδίνης εἰς Κεφαληνίαν, ἀλλ' ὅτι, ἐπειδὴ γίνονται αὐστηραὶ ἐξετάσεις περὶ τῆς δολοφονίας τοῦ κόμητος, τὸ δικαστήριον, ἐλπίζον νὰ φωτισθῇ πρὸ πάντων παρ' αὐτοῦ, ὡς συνοίκου καὶ φίλου τοῦ γέροντος, διέταξε νὰ μὴ κοινωνήσῃ αὐτὸς μετ' οὐδενὸς μέχρις οὗ περατωθῇ ἡ ἐξέτασις, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐδύνατο νὰ ἔλθῃ ὁ Ῥοδίνης νὰ τοὺς ἴδῃ.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἀνασκιρτήσασα εἰς τὴν πρώτην λέξιν ἣν ὁ πατήρ της ἐπρόφερεν, ἔμεινεν ὡς νενεκρωμένη εἰς τὴν τελευταίαν εἴδησιν, καὶ ἤρχισεν ἀκουσίως νὰ κλαίῃ· ἀλλ' ἐννοήσασα ὅτι τὰ δάκρυά της ἦσαν παιδαριώδη, ἐπραΰνθη, καὶ ἀπεφάσισε νὰ περιμείνῃ καρτερικῶς μέχρις οὗ περατωθῇ ἡ ἐξέτασις. Ὡς πέρας δὲ τῆς ἐξετάσεως ἐξελάμβανε τὴν δικάσιμον ἡμέραν, διότι ὁ πατήρ της, μὴ ἀμφιβάλλων ὅτι θέλει ἀπολυθῇ ὁ Ῥοδίνης, αὐτὴν τῇ εἶχε προσδιορίσει ἐν πεποιθήσει τὴν προθεσμίαν.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἐμέτρει τὰς ἡμέρας, τὰς ὥρας καὶ τὰς στιγμὰς μετὰ νευρικῆς ἀνησυχίας, καὶ ὅταν ἔμαθεν ὅτι ἡ ἡμέρα τέλος ἐπέστη, τὸ βλέμμα προσηλωμένον εἰς τὸν ἥλιον, ὑπελόγιζε τὴν πορείαν του, καὶ ἤλεγχε μετὰ δυσαρεσκείας τὴν βραδύτητά του.

Τέλος περὶ τὴν ἑσπέραν ἤκουσε θόρυβον εἰς τὴν κλίμακα, καὶ ἐπέταξε μᾶλλον ἢ ὅτι ἔτρεξε πρὸς αὐτήν. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἴδῃ, ὡς ἤλπιζε, τὸν Ῥοδίνην πτερούμενον ὑπὸ τῆς χαρᾶς, ἀπήντησεν αἴφνης τὸν πατέρα της ὠχρὸν καὶ ἀκίνητον, καὶ ὑπὸ τεσσάρων ἀνδρῶν φερόμενον. Τὸ αἷμά της ὅλον συνεστάλη εἰς τὴν καρδίαν της. Ἥρπασε τὴν προχοΐδα νὰ βρέξῃ τὸ μέτωπόν του, καὶ αἱ χεῖρές της ἔτρεμον, ὥστε ἠ-

ναγκάσθη νὰ τὴν ἀφήσῃ, κ' ἐκινδύνευσε νὰ πέσῃ πλησίον του ἄπνους ὡς αὐτὸς, διότι ᾐσθάνετο ὅτι τοῦ πατρός της ἡ λειποθυμία ἦτο κακῶν ἄγγελος. Ὡς δ' οὗτος συνῆλθε, λαβὼν τὰς ἀναγκαίας περιποιήσεις,

— Πάτερ! ἔκραξε, ῥιφθεῖσα εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ χύνουσα δακρύων κρουνοὺς, πάτερ! συνέβη μέγα δυστύχημα!

Ὁ δὲ Βοράτης, ἀπόφασιν ἔχων ν' ἀναχωρήσῃ ὅπως ἐπιμεληθῇ περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ φίλου του, ᾐσθάνετο ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ μὴ φθάσῃ ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του μέχρι τῆς θυγατρός του ἡ τρομερὰ ἀγγελία, καὶ ὅτι προτιμότερον ἦτον ἐκ τῆς χειρός του μᾶλλον ἢ ἐκ ξένης χειρὸς νὰ δεχθῇ τὸ ἀπευκταῖον ποτήριον, διότι αὐτὸς κἂν ἤθελε δοκιμάσει νὰ κολάσῃ, εἰ δυνατὸν, τὴν θανατηφόρον πικρίαν του.

— Κόρη μου, ἀπεκρίθη, ὁ βίος οὗτος εἶναι πάλη διηνεκὴς, καὶ μόνον οἱ ἰσχυροὶ τὴν καρδίαν ἀντέχουσιν εἰς αὐτόν. Ἡμεῖς δὲν τὸν ἐκλέγομεν, κόρη μου· μᾶς δίδεται μεθ' ὅλων τῶν ἀπολαύσεων καὶ μεθ' ὅλων τῶν συμφορῶν του, καὶ πρέπει νὰ τὸν δεχώμεθα ὁποῖος μᾶς δίδεται, καὶ ἕκαστος γογγυσμὸς εἶναι ἀσέβεια. Ἔπειτα, φιλτάτη Ἀγγελικὴ, πολλὰ φαινόμενα δυστυχήματα μᾶς στέλλονται μόνον ὡς δοκιμασίαι τῆς πίστεως καὶ τῆς καρτερίας μας, καὶ ἂν ὑποστῶμεν αὐτὰς γενναίως, ἀποβαίνουσι πολλάκις εἰς χαρὰν καὶ εἰς ἀμοιβήν μας. Πᾶν νέφος, κόρη μου, δὲν φέρει πάντοτε κεραυνόν· πολλάκις καὶ ὄμβρον ζωογονοῦντα. Καὶ τώρα φοβερόν τι φαινόμενον δυστυχίας ἐπικρέμαται ἐφ' ἡμῶν . .

— Τί πάτερ, τί; λέγε.

— Ἀλλ' εἶναι φαινόμενον μόνον. Ἀναχωρῶ ἀπόψε ἀμέσως, καὶ ἔχω πεποίθησιν, ἔχω θετικὴν βεβαιότητα, ὅτι θέλω διασώσει τὸν Ῥοδίνην, ὃν ἡ εὐήθεια ἀπατηθέντων δικαστῶν . . . ἐκήρυξεν ἔνοχον.

— Ἔνοχον! ἔνοχον! ὦ θεέ μου ἔνοχον! Καὶ τίνος τὸν ἐκήρυξαν ἔνοχον!

— Τί μᾶς μέλει πῶς καὶ τὶ αὐτοὶ ἐφλυάρησαν; Μήπως ἡ τύχη μας εἶν' ἐγκαταλελειμμένη εἰς χεῖρας αὐτῶν; ἐπρόσθεσεν ὁ Βοράτης, ὀλίγον ὑπερπηδῶν τῆς ἀληθείας τὰ ὅρια, ὅπως τὴν καθησυχάσῃ. Ἀπέρχομαι πρὸς τοὺς ἀνωτέρους αὐτῶν, τοὺς ἔχοντας καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατόν μας εἰς χεῖράς των. Ἐκεῖνοι θ' ἀποδώσωσι δικαιοσύνην εἰς τὸν ἀθῶον, καὶ θὰ τὸν σώσωσιν.

— Πάτερ! εἰς θάνατον καταδίκασαν τὸν Ῥοδίνην! ἔκραξεν ἡ Ἀγγελική, καὶ οἱ ὀφθαλμοί της διεστάλησαν σπιθαμιαῖοι, καὶ διὰ τῶν δύω χειρῶν τῆς κρατοῦσα τοὺς μήνιγγάς της, ἐν ᾧ πᾶσα χροιὰ ἀπεσύρθη τῶν παρειῶν της, ἐφαίνετο ὡς τὸ ἄγαλμα τῆς φρίκης ἢ τῆς παραφροσύνης.

— Θὰ μείνουν κατῃσχυμένοι, ὅταν μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπιστρέψας, τὸν ἐξάξω θριαμβευτικῶς τῆς φυλακῆς του.

— Εἰς τὴν φυλακὴν λοιπὸν τὸν ἔχουσιν, ἔκραξεν ἡ Ἀγγελική, εἰς τὴν συναίσθησιν ἑαυτῆς ἀνακληθεῖσα ὑπὸ τῶν τελευταίων λόγων τοῦ πατρός της. Πάτερ, φέρε με εἰς τὴν φυλακήν του. Ὅταν, θῦμα ἀθῶον, ἐκεῖνος ἄγηται εἰς τὸν θάνατον, ἡ θέσις τῆς μνήστῆς του εἶναι πλησίον του.

— Ἀλλά, ἄφρον παιδίον, σοὶ λέγω ὅτι ἀπέρχομαι ἵνα τὸν σώσω. Εἶναι ἀθῶος, καὶ δὲν ζῶμεν εἰς αἰῶνα ὅτε ἡ ἀθωότης δύναται νὰ μείνῃ ἀνεκτίμητος καὶ ἀδικαίωτος (καὶ πάλιν ἔρριπτεν εἰς τὴν πλάστιγγα τῆς ἀληθείας πρόσθετον παρηγορίας σταθμόν). Μένε ἥσυχος. Ὅταν ἐπιστρέψω, σ' ὑπόσχομαι νὰ μὲ συνοδεύσῃς εἰς τὴν φυλακήν του, καὶ νὰ ἦσαι σὺ ἥτις θὰ λύσῃς τὰ δεσμά του.

— Μοὶ τὸ ὑπόσχεσαι, πάτερ, μοὶ τὸ ὑπόσχεσαι λοιπόν!

Ὅταν ἐπιστρέψῃς θὰ σὲ συνοδεύσω εἰς τὴν φυλακήν του; «Ἂν τύχῃ λύπη ἢ χαρὰ» μοὶ τὸ ὑπόσχεσαι;»

— «Ἂν τύχῃ λύπη ἢ χαρὰ» σοὶ τὸ ὑπόσχομαι, ἀλλ' ἡσύχασον.

— Ἄπελθε λοιπόν· οὐδὲ λεπτὸν μὴ ἀργῇς, καὶ ὁ Θεὸς νὰ κατευοδώσῃ τὰ διαβήματά σου. Ἀλλὰ πότε, πάτερ, θὰ ἐπιστρέψῃς;

— Ταχύτερον ἢ ἀργότερον, δὲν ἠξεύρω, ἀλλ' ὑπὲρ τὰς ἓξ ἑβδομάδας ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει δὲν δύναμαι νὰ χρονοτριβήσω, εἶπεν ὁ Βοράτης, κλίνων τὴν κεφαλὴν μελαγχολικῶς πρὸς τὴν γῆν.

— Ἓξ ἑβδομάδας! ὢ Θεέ μου, ἀνέκραξεν ἡ κόρη του. Καὶ ζῇ ἄνθρωπος ἓξ ἑβδομάδας ἔχων σύντροφον τοσαύτην ἀνησυχίαν; Ἔστω θὰ προσπαθήσω.

Ἀλλ' ἡ Ἀγγελικὴ ἔζησε τὰς ἓξ ἑβδομάδας, ἔζησεν ἕκαστον λεπτὸν τῶν ἓξ ἑβδομάδων, διότι ἕκαστον ἦτον ἔγκυον αἰσθημάτων ἀρκούντων ὅπως πληρώσωσιν ὁλόκληρα ἔτη ἄλλης ζωῆς. Ὅλη δ' ἡ ζωτικὴ ἐνέργεια ἐσωτερικῶς μόνον ἐγίνετο, καὶ ἐξωτερικῶς ὀλίγον ἐπροδίδετο. Χωρὶς ν' ἀποθέσῃ τὰς μελανὰς ἐσθῆτας, ἃς εἶχεν ἐνδυθῇ διὰ τὸν θάνατον τοῦ κόμητος Διονυσίου, ἐξηκολούθει ἡ Ἀγγελικὴ κεντῶσα τὸ νυμφικὸν κάλυμμά της· ἀλλ' εἰς πολλὰ μέρη κηλῖδες ἐμίαινον τὰ ποικίλματα, κηλῖδες ἐκ σταγόνων δακρύων, διότι ἀφ' ὅτου ἠνεώχθησαν αἱ πηγαὶ τῶν δακρύων της, δὲν ἐκλείσθησαν πλέον.

Τέλος κατὰ τὴν αὐγὴν τῆς τελευταίας ἡμέρας τῶν ἓξ ἑβδομάδων, τὸ βλέμμα της ἀδιακόπως βυθιζόμενον εἰς τὸν ἀπώτατον τῶν θαλασσῶν ὁρίζοντα, ἀνεκάλυψε λευκὸν σημεῖον εἰς τὴν ἄκραν αὐτοῦ, καὶ σφοδρὸς παλμὸς τῆς καρδίας της τῇ εἶπεν ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ πλοῖον τὸ περιέχον τοῦ

Ῥοδίνου τὴν τύχην. Τὸ σημεῖον δ' ἐμεγαλύνετο καθ' ὅσον ἡ ἡμέρα προὐχώρει, καὶ μετὰ τοῦ ἡλίου τὴν δύσιν μέγα πλοῖον ἠγκυροβόλησεν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ἀργοστολίου, καὶ ἐξ αὐτοῦ κατέβη ὁ Βοράτης.

Εἰς τὴν αὐλείαν πύλης τοῦ οἴκου τὸν περιέμενεν ἡ Ἀγγελικὴ, καὶ ἅμα τὸν εἶδεν, ἐῤῥίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Πάτερ, ἀνέκραξε, πάτερ ἐσώθη! Νὰ ὑπάγωμεν! Ἂς ὑπάγωμεν νὰ λύσωμεν τὰ δεσμά του.

Ἀλλὰ τότε ᾐσθάνθη τὰς χεῖράς της βρεχομένας ὑπὸ δακρύων καταῤῥεόντων ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ πατρός της· τότε ἤκουσεν ὀλοφυρμὸν, ὡς παιδίου, ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ στήθους του, καὶ τότε ἀναβλέψασα παρετήρησε πρῶτον, ὅτι τὸ μέτωπόν του ἐσκάφη ὑπὸ ῥυτίδων γήρως, ὅτι ἡ κόμη του ἦτο πολιὰ, ὡς, ἐπὶ τῶν ἓξ αὐτῶν ἑβδομάδων, τεσσαράκοντα χειμῶνες ἂν εἶχον σωρευθῇ ἐπ' αὐτῆς.

— Ἄ! ἐννοῶ, εἶπε, θὰ τὸν φονεύσουν! Ὢ φρίκη! ὢ φρίκη!

Καὶ εἰς ταύτην τὴν λέξιν ἐξέπνευσεν ἡ φωνή της, καὶ ἡ κεφαλή της ἔκλινεν εἰς τὸ στῆθος τοῦ πατρός της ὡς κρίνον ὑπὸ καταιγίδος θλασθὲν, καὶ οἱ ὀφθαλμοί της ἐκλείσθησαν.

Τῷ ὄντι ἡ ἔκθεσις τοῦ δικαστηρίου οὐδεμίαν παρεδέχετο ἐλαφρυντικὴν περίστασιν, ἐξεφράζετο μάλιστα αὐστηρότατα κατὰ τοῦ διπλοῦ ἐγκλήματος, ἐπιβαρυνομένου ὑπὸ μελαίνης ἀχαριστίας· ὥστε, μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας τοῦ Βοράτου, οὐδεὶς εὑρέθη λόγος πρὸς ἀπονομὴν χάριτος, ὅτε μάλιστα καὶ ἡ περὶ αὐτῆς αἴτησις ἦτον ἀσθενεστάτη, καὶ μᾶλλον ἐφαίνετο ἀπεσκληρυμένου κακούργου αὐθάδης πρόκλησις.

— Γενναιότης, ἔλεγεν ὁ Βοράτης, ἐναγκαλιζόμενος αὐτὴν, καὶ χορηγῶν τὴν ἀναγκαίαν θεραπείαν. Γενναιότης,

κόρη μου. Ἂς ὑπομείνωμεν τὸ μαρτύριον, καὶ ὁ Θεὸς ὅστις μᾶς τὸ στέλλει, θέλει μᾶς δώσει, ἂν ὄχι εἰς ταύτην, εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν καὶ τὸν στέφανόν του.

— Ναὶ, γενναιότης! εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ, ἀνοίξασα τοὺς ὀφθαλμούς· ἰδοὺ εἶμαι γενναία, ὦ πάτερ. Ἐλθὲ, ἂς ὑπάγωμεν εἰς τὴν φυλακήν.

— Εἰς τὴν φυλακήν; τί λέγεις, Ἀγγελική μου! Μὴ ζητῇς τὴν τρομερὰν συνέντευξιν· οὔτε ἀνδρὸς καρδία δὲν δύναται εἰς αὐτὴν ν' ἀνθέξῃ.

— Μοὶ εἶπες, πάτερ, «ἂν ἔλθῃ λύπη ἢ χαρὰ» πῶς θὰ μὲ φέρῃς εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Ῥοδίνου. Ἰδοὺ ἦλθεν ἡμέρα λύπης, καθ' ἣν ἡ δυστυχία κατέβη ὡς μελανὴ ἅρπυια, καθ' ἣν ἡ γῆ ἔγινε σκοτεινὴ ἄβυσσος, καθ' ἣν ὁ οὐρανὸς σινδόνη νεκρώσιμος. Ἂς μὴ χρονοτριβῶμεν, πάτερ. Ἡ φυλακή του εἶναι ἀκόμη τὸ μόνον εὐήλιον σημεῖον ἐπὶ τῆς γῆς. Ἂς ὑπάγωμεν εἰς τὴν φυλακήν του.

— Ἀγγελική μου, τὸ θέαμα ἐκεῖνο δὲν εἶναι θέαμα διὰ σὲ, ἡ φυλακὴ δὲν εἶναι διὰ σὲ θέσις. Ζήτησον, δυστυχής μου κόρη, παρηγορίαν εἰς τὴν θρησκείαν.

— Πάτερ, εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ, ἂς μὲ συγχωρήσῃ ὁ Θεὸς ἐὰν βλασφημῶ, ἀλλ' αἰσθάνομαι, ὅτι ὑπάρχουσι θλίψεις ὑπέρταται, πρὸς ἃς καὶ ἡ θρησκεία εἶναι ἀνίσχυρος. Ἡ θέσις μου εἶναι τοῦ λοιποῦ ὅπου εὑρίσκεται ὁ μνηστήρ μου, εἰς τὴν φυλακὴν ἐν ὅσῳ εἶναι εἰς τὴν φυλακὴν, εἰς τὸν τάφον του ὅταν καταβῇ εἰς τὸν τάφον. Ἓν θέαμα ὑπάρχει ἀκόμη διὰ τοὺς ὀφθαλμούς μου, τὸ θέαμα τοῦ θανάτου του, καὶ μετ' ἐκεῖνο θὰ κλεισθῶσιν εἰς πᾶν ἄλλο θέαμα.

— Ἀγγελική μου, Ἀγγελική μου, ἀνέκραξεν ὁ Βοράτης, σφίγγων αὐτὴν εἰς τὸ στῆθός του, μὴ θέλῃς νὰ μὲ φονεύ-

σῃς. Δός μοι ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ παλαίσῃς καὶ θὰ ὑπομείνῃς ὡς κόρη γενναία.

— Ἂς μὴ σπαταλῶμεν τὰς πολυτίμους στιγμάς, εἶπεν ἐντόνως ἡ Ἀγγελική. Φέρε με εἰς τὴν φυλακήν, νὰ μὴ ἀποθάνω ἐδῶ ὑπὸ ἀπελπισίας, ἢ νὰ μὴ παραφρονήσω καταρωμένη τὴν στιγμὴν τῆς γεννήσεώς μου, καὶ ὑπόσχομαι, ὑπόσχομαι ὅ,τι θέλεις.

Ὁ Βοράτης ᾐσθάνθη ὅτι ὁ κίνδυνος ἦτο μείζων ἂν ἀνθίστατο εἰς τὴν θέλησίν της ἢ ἂν ἐνέδιδε, καὶ μετὰ σπαραττομένης καρδίας τὴν ὡδήγησε πρὸς τὴν εἱρκτήν, καὶ ζητήσας τὴν ἄδειαν νὰ ἴδῃ τὸν κατάδικον, εἰσῆλθεν ὅταν εἶχεν ἐπέλθει ἤδη ἡ νύξ.

Ὁ δὲ Ῥοδίνης, ὅστις ἠγνόει εἰσέτι τὴν τύχην του καὶ τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναφορᾶς του, ὅταν εἶδεν ἀνοιχθεῖσαν τὴν θύραν, καὶ εἰσελθόντα τὸν Βοράτην μετὰ τῆς θυγατρός του, ἠγέρθη τῆς ἀχυρίνης του κλίνης καὶ ἔδραμε πρὸς αὐτούς. Λαβὼν δὲ τὰς χεῖράς των,

— Ἤλθατε τέλος πάντων, ἔκραξεν, ἤλθατε· σᾶς βλέπω πάλιν! Ὢ φίλοι μου, σᾶς εὐχαριστῶ. Ἰδοὺ ἡ εὐτυχεστέρα τῆς ζωῆς μου στιγμή. Ὢ μακράν σας πόσας ἔζησα ὠχρὰς ὥρας, μακροτέρας τῆς αἰωνιότητος τοῦ θανάτου! Πῶς μονότονοι ἤρχοντο καὶ πῶς πένθιμοι παρήρχοντο αἱ ἡμέραι! Τὸ μόνον προσηλοῦν με ἀντικείμενον ἦτον εἰς τὸν οὐρανὸν ὁ χρυσοῦς Ἕσπερος, ὅταν ἀνέτελλεν εἰς τὸν στενόν μου ὁρίζοντα, διότι ἡ παραφερομένη καρδία μου μ' ἔπειθε, φιλτάτη Ἀγγελική, ὅτι εἰς τὰς ἀκτῖνάς του ἔβλεπον καθ' ἑσπέραν τὸ βλέμμα σου μειδιῶν. Καὶ τώρα εἰς αὐτὸν εἶχον προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ὁ νοῦς μου ἐπέτα πρὸς σᾶς εἰς τὰ πτερὰ τῆς ἐλευθερίας, ὅτε ἐμβήκατε, φίλοι, φέροντές μοι αὐτῆς τὸ οὐράνιον δῶρον. Ἀπὸ τοῦ στόματός σας

τὸ δέχομαι, διπλασίως φίλον. Σὺ, πάτερ, διὰ τῶν ἀγώνων σου μοὶ τὸ ἐξηγόρασας· σὺ, φιλτάτη Ἀγγελικὴ, ἔρχεσαι πρὸς ἐμὲ ὡς ἄγγελος τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ Ἀγγελικὴ εἰς τοὺς λόγους τούτους ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν της διὰ τῶν δύω χειρῶν της, καὶ ἤρχισε σφοδρῶς νὰ ὀλοφύρηται· ὁ δὲ Βοράτης λαβὼν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Ῥοδίνην,

— Ἡ ἐλευθερία, φίλε, τῷ εἶπεν, ἡ ἐλευθερία δὲν κατοικεῖ εἰς τῆς γῆς τὸν βόρβορον, ὅπου κυλινδεῖται ἡ ἀδικία, ὅπου βόσκει ἡ κακία, ὅπου διώκεται καὶ πάσχει ἡ ἀθωότης. Ἡ ἐλευθερία κατοικεῖ εἰς τὸν οὐρανόν. Εὐδαίμων ὅστις, πρὶν διαπορευθῇ ὅλην ταύτην τὴν θλιβερὰν τοῦ κλαυθμῶνος κοιλάδα, πρὶν πίῃ ὅλον τὸ ἀποτρόπαιον ποτήριον τῆς ζωῆς μέχρι τοῦ πυθμένος αὐτοῦ, δυνηθῇ ν' ἀναπτερωθῇ πρὸς τὸν ἐντελέστερον κόσμον· ἐκεῖνος εἶναι ἐλεύθερος. Εὐδαίμων ἐκεῖνος ἐξ ἡμῶν, ὃν ἤθελε πρῶτον καλέσει ὁ Θεὸς εἰς τοὺς κόλπους του, καὶ δυστυχεῖς ὅσοι λησμονηθῶμεν ὀπίσω!

Καὶ ταῦτα ἔλεγε μετὰ φωνῆς τρεμούσης καὶ πλήρους δακρύων· ὥστε ὁ Ῥοδίνης μετὰ μεγίστης ἐκπλήξεως ἔβλεπεν ἀλληλοδιαδόχως τὸν Βοράτην καὶ τὴν θυγατέρα του, μὴ ἐννοῶν τί ἤθελον οἱ μελαγχολικοὶ οὗτοι λόγοι καὶ αἱ ὑπερβολικαὶ ἐκεῖναι ἐνδείξεις τῆς θλίψεως, ὅτε ἤρχοντο φέροντές τῳ χαρᾶς εὐαγγέλιον.

Ἀλλ' ὡς ἵνα λύσῃ τὴν ἀπορίαν του, εἰσῆλθε κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ δεσμοφύλαξ, συνοδευόμενος ὑπὸ ἱερέως.

— Κύριε, εἶπε πρὸς τὸν Ῥοδίνην, σᾶς ἔφερα τὴν σεβασμιότητά του. Ἴσως εἰς τὰς στιγμὰς ταύτας ἔχετε ἀνάγκην τῆς βοηθείας του· διότι μοὶ ἐπεβλήθη τὸ θλιβερὸν καθῆκον νὰ σᾶς ἀναγγείλω, ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου... ἐπεκυρώθη.

— Ἐπεκυρώθη! εἶπεν ὁ Ῥοδίνης ἡσύχως. Ἐννοῶ. Σᾶς

εὐχαριστῶ, κύριε, διὰ τὴν φιλάνθρωπον πρόνοιάν σας. Ἐντὸς ὀλίγου θέλω προσφύγει εἰς τὴν πνευματικὴν ἐπικουρίαν τοῦ ἁγίου πατρός. Στείλατέ μοι μελάνην, παρακαλῶ, κονδύλιον καὶ χαρτίον.

Ὁ δεσμοφύλαξ ἐξῆλθεν, ὁ δὲ Ῥοδίνης λαβὼν τῆς νέας τὴν χεῖρα,

— Ἀγγελική, τῇ εἶπεν, ἤκουσας τί ἔλεγεν ὁ πατήρ σου. Εὐδαίμων ὅστις ἐγκαταλείψῃ τὸν κόσμον τοῦτον τῆς διαφθορᾶς, καὶ μεταβῇ εἰς τῶν κόσμων τὸν ἄριςον. Μὴ κλαίῃς, φίλη. Μακάριος ὅστις δύναται, παρουσιασθεὶς εἰς τὸν πλάστην του, νὰ τῷ φέρῃ ψυχὴν ἁγνήν, καρδίαν ἀμόλυντον. Μὴ κλαίῃς. Ἡ καρδία μου σπαράττεται διὰ τὸν πρόωρον χωρισμόν μας, ἀλλὰ τί εἶναι ὁ χωρισμὸς οὗτος; εἶναι στιγμὴ ἐνώπιον τῆς αἰωνιότητος, ἣν θέλομεν συζήσει εἰς τοὺς οὐρανούς. Ἐκεῖ θὰ σὲ περιμένω, καὶ μετὰ τῶν ἀκτίνων τοῦ Ἑσπέρου ἡ ψυχή μου θὰ καταβαίνῃ ἐπὶ τὸ μέτωπόν σου ὅταν κοιμᾶσαι, καὶ θὰ σοὶ ὁμιλεῖ περὶ ἐμοῦ εἰς τὸ ὄναρ σου.

— Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ κόμης Διονύσιος ἥνωσε τὰς χεῖράς μας, ἀπεκρίθη ἐπισήμως ἡ Ἀγγελική, σ' ὑπεσχέθην ὅτι οὔτε ἡ ζωὴ οὔτε ὁ θάνατος δὲν θέλει τοῦ λοιποῦ μᾶς χωρίσει. Ἰδοὺ ἦλθεν ἡ φοβερὰ στιγμὴ τῆς δοκιμασίας. Ὄχι, δὲν θὰ μὲ περιμένῃς· ὁμοῦ θὰ βαδίσωμεν εἰς τὴν καταδίκην, καὶ ἂν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν ἀδικίαν τὴν ἀσπλαγχνίαν προσθέτοντες, δὲν θελήσωσι νὰ μὲ θανατώσωσι μετὰ σοῦ, θὰ εὕρω τρόπον νὰ σὲ συνοδεύσω, καὶ αἱ ψυχαί μας ν' ἀναβῶσιν ὁμοῦ εἰς τὴν αἰωνίαν των κατοικίαν.

— Ἐπὶ τῶν νεκρῶν ῥαίνουσιν ἄνθη, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, λαμβάνων καὶ φιλῶν περιπαθῶς τὴν χεῖρά της. Σύ, φίλη, ῥαίνεις ἐπὶ τοῦ τάφου μου τὴν ὑπερτάτην παρηγορίαν. Αἱ λέξεις αὗται πληροῦσι πᾶν τὸ μέτρον τῆς ἐπὶ τῆς γῆς εὐ-

τυχίας μου. Μετ' αὐτὰς ἡ ζωὴ τίποτε δὲν μοὶ χρεωστεῖ.

— Φίλε, εἶπεν ἡ κόρη, ἀφ' ὅτου ἀνεχώρησας, ἠξεύρεις ποία ἦτον ἡ ἀσχολία μου; Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκέντων τὸ νυμφικὸν φόρεμά μου, καὶ καθ' ἑσπέραν ἐπότιζον τὰ ῥόδα τῆς Βεγγάλης. Αὔριον, πάτερ, ἐπρόσθεσεν μετὰ πικροῦ μειδιάματος, θὰ ἦναι ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου μου. Σὲ παρακαλῶ, μὴ μοὶ ἀρνηθῇς ταύτην τὴν χάριν, νὰ μ' ἐνδύσῃς τὸ νυμφικὸν φόρεμά μου, καὶ νὰ στέψῃς τὴν κεφαλήν μου διὰ τῶν ῥόδων τῆς Βεγγάλης.

Ὁ δὲ Βοράτης δὲν ἐδύνατο ν' ἀνθέξῃ περαιτέρω εἰς τὴν σκηνὴν ταύτην· ἡ καρδία του ἐκινδύνευε νὰ διαῤῥαγῇ. Ῥιφθεὶς δ' εἰς τὸν τράχηλον τῆς θυγατρός του, ἔκλαιεν ὡς βρέφος.

— Ἀγγελική μου, θύγατερ, ἔλεγεν ὀλοφυρόμενος, πῶς σπαράττεις τοῦ πατρός σου τὸ στῆθος! Ἐλθὲ, κόρη μου, ἐλθὲ ν' ἀναχωρήσωμεν. Ἡ ὥρα παρῆλθε, καὶ θὰ κλείσῃ ἡ φυλακή.

— Ν' ἀναχωρήσωμεν! ἔλεγεν ἡ Ἀγγελική· καὶ ποῦ ν' ἀναχωρήσωμεν, πάτερ; Ὑπάρχει δι' ἐμὲ ἄλλη θέσις ἐπὶ τῆς γῆς; Αὐτὴ εἶναι ἡ κατοικία μου. Ἄφες με, πάτερ μου, εἰς αὐτήν. Ναὶ, θὰ μετοικήσω τῷ ὄντι αὔριον εἰς ἄλλην κατοικίαν, καὶ ἐκείνη θα ἦναι αἰώνιος.

— Ὦ Θεέ μου, Θεέ μου! Ἡ κεφαλή της ταράττεται, Ῥοδίνη, ἔκραξεν ὁ δυστυχὴς πατὴρ, ὡς καλῶν αὐτὸν εἰς βοήθειαν.

— Ἀγγελικὴ, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, βλέπων τὴν ἔξαψιν τῶν αἰσθημάτων της, καὶ τὸν κίνδυνον ὃν διέτρεχε μένουσα· φιλτάτη Ἀγγελικὴ, ἐνόμιζον ὅτι θὰ μὲ προπέμψῃς ἔχουσα μειδιῶντα τὰ χείλη καὶ ἐλπίζουσαν τὴν καρδίαν. Ὁ σύνδεσμος τῶν ψυχῶν μας θὰ ἦναι ὀλιγώτερον ἰσχυρὸς, διότι δὲν

θὰ ἐπιπροσθῇ τὸ θνητὸν σῶμα μεταξὺ αὐτῶν; Καὶ ὁ ἔρως μας ἦτον φύσεως τοσοῦτον ἐφημέρου, ὥστε νὰ κατισχύσῃ αὐτοῦ ἡ ἄδικος ἐφαρμογὴ ἑνὸς νόμου, ἢ ἂν ἀντ' αὐτῆς ὑπήρχετο πυροβόλου σφαῖρα, ἢ πυρετοῦ προσβολή; Ὑπόμεινον, ἀδελφή, καὶ ἐπίμεινον. Μὴ δι' ἐγκλήματος ἐπιβουλευθῇς τὴν ζωήν σου, μήπως πρὸς τιμωρίαν στερηθῶμεν τῆς αἰωνίας ἑνώσεως καὶ τῆς ἀτελευτήτου εὐδαιμονίας, εἰς ἣν ἀποβλέπομεν πεποιθότες.

— Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ κόψω βιαίως τῆς ζωῆς μου τὸ νῆμα, ἐψιθύρισεν ἡ Ἀγγελική· θὰ διαῤῥαγῇ αὐτομάτως. Ἰδού, αὐτοὶ τῆς καρδίας μου οἱ παλμοὶ θὰ θραύσωσι τὸ στῆθός μου ἕως αὔριον, καὶ θὰ σὲ προλάβω, ὡς αἰσθάνομαι, εἰς τὴν οὐρανίαν μας κατοικίαν.

— Ὕπαγε ν' ἀναπαυθῇς, φίλη, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης· ἔχεις ἀνάγκην ἀναπαύσεως, καὶ δέχθητι τὸν πρῶτον, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τελευταῖόν μου ἀσπασμόν.

Καὶ ἐναπέθεσεν ἀδελφικὸν φίλημα εἰς τὰ χείλη της.

— Ν' ἀναπαυθῶ; εἶπε μειδιῶσα πενθίμως ἐκείνη. Δὲν εἶναι βία· αὔριον θέλω ἀναπαυθῇ. Μὴ θέλῃς ν' ἀπέλθω. Εἰς τὰς τελευταίας μας κἂν στιγμὰς μὴ θέλῃς νὰ χωρισθῶμεν.

— Ἀλλὰ πρέπει ν' ἀπέλθῃς, ἐπέμεινε λέγων ὁ πατήρ της, διότι ἤθελε νὰ τὴν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῶν τρομερῶν ἐκείνων ἐντυπώσεων, αἵτινες ἐντὸς ὀλίγου ἤθελον τὴν φονεύσει. Ὁ Ῥοδίνης θέλει, ἔχει ἀνάγκην, νὰ μείνῃ μόνος.

— Τῷ ὄντι, φίλη τῆς καρδίας μου, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης, ἔχω ἀνάγκην νὰ μείνω μόνος ἐπί τινας ὥρας, μόνος μετὰ τοῦ λειτουργοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα μόνος μετὰ τοῦ Θεοῦ.

— Ἐλθέ, κόρη μου, εἶπεν ὁ Βοράτης, σύρων τὴν Ἀγγελικὴν πρὸς τὴν θύραν.

— Λοιπὸν χωριζόμεθα, ἔκραξεν ἡ Ἀγγελική, ἐκπέμψασα

φωνὴν σπαράττουσαν τὴν καρδίαν. Ἰδοὺ ὁ τελευταῖος ἡμῶν χωρισμός. Αὔριον ἀπὸ πρωΐας, σοὶ τὸ ὑπόσχομαι, θὰ εἶμαι πλησίον σου, καὶ ἔκτοτε ποτὲ πλέον δὲν θὰ χωρισθῶμεν.

Ὁ Βοράτης ἐῤῥίφθη τότε εἰς τοῦ Ῥοδίνου τὰς ἀγκάλας καὶ ἤθελε νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλὰ τὰ δάκρυα τῷ ἔκοψαν τὴν φωνήν.

— Τὴν μητέρα μου, τὴν δυστυχῆ μου μητέρα! εἶπεν ὁ Ῥοδίνης. Ἂς μὴ μάθῃ τὸν τρόπον τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ της. Ἂς πιστεύσῃ ὅτι ἀσθένεια μὲ ἀνήρπασε. Παρηγό. ρησόν την, ἂν ἦναι δυνατόν. Εἶχε τόσην πρὸς ἐμὲ ἀγάπην! — Καὶ τώρα ὑπάγετε. Τὰς λοιπὰς παραγγελίας μου αὔριον.

Ὁ Βοράτης ἐξῆλθε σύρων τὴν κόρην του σχεδὸν ἀναίσθητον. Ἀλλ' ἡ Ἀγγελικὴ δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν της· ἀλλ' εὑροῦσα ἀνοικτὴν τὴν θύραν τῆς γειτονικῆς των ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν καὶ ἐῤῥίφθη γονυπετὴς ἐμπρὸς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἔμεινε προσευχομένη ἕως εἰς τὴν αὐγήν.

Ὁ δὲ Ῥοδίνης, ἅμα ἔμεινε μόνος, ἔλαβε τὸν κάλαμον καὶ ἔγραψε διαθήκην, δι' ἧς κατέλειπε κληρονόμον του τὸν Βοράτην, κηρύττων ὅτι ἡ τοῦ κόμητος Ναννέτου εἶναι ἀληθής, καὶ ἀπαιτῶν παρὰ τοῦ κληρονόμου του νὰ ἐπιδιώξῃ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τὴν ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος καὶ τὴν ἐπικύρωσιν αὐτῆς.

Μετὰ ταῦτα δ' ἐλθὼν πρὸς τὸν ἱερέα, ἐξωμολογήθη μετὰ πάσης ταπεινότητος, εἰπὼν ὅτι πολλὰ ἥμαρτεν ἐπὶ τῆς ζωῆς του, ἀλλ' ὅτι τοῦ ἐγκλήματος δι' ὃ κατεδικάσθη εἶναι ἀθῶος, ἂν καὶ ὁ ἱερεὺς ἐν ὀνόματι τῆς ψυχικῆς σωτηρίας του πολλάκις τὸν προέτρεψε νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἐνοχήν του, καὶ νὰ αἰτήσῃ τὴν συγχώρησίν του παρὰ τοῦ ἐλεήσαντος

καὶ συγχωρήσαντος τὸν ληστήν. Ἀλλ' ὅλαι αἱ συμβουλαὶ αὗται κατ' οὐδὲν μετέβαλον τὴν ἐξομολόγησίν του. Μετὰ ταῦτα δ' ἐζήτησε καὶ μετέλαβε τῶν ἀχράντων μυστηρίων, καὶ ἔπειτα, ἀφοῦ ὁ ἱερεὺς ἀνεχώρησεν, ἔμεινε βεδυθισμένος καὶ αὐτὸς εἰς προσευχὴν μέχρι τῆς αὐγῆς· καὶ βεβαίως αἱ εὐχαί του ἀπηντήθησαν πολλάκις μετὰ τῶν εὐχῶν τῆς Ἀγγελικῆς, ἐνῷ ἀνέβαινον πρὸς τὸν θρόνον τοῦ πλάστου.

Η'

Κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς ἐνάρξεως τοῦ παρόντος διηγήματος εἴδομεν πόσην κατήφειαν ἐπροξένησεν εἰς τὴν Μαρίναν, τὴν τρυφερὰν θυγατέρα τοῦ συμβολαιογράφου Τάπα, ὅτι αἰφνιδίως ἀνεχώρησεν ὁ κόμης Γεράσιμος, χωρὶς κἂν νὰ τῇ εἴπῃ καλὴν νύκτα, χωρὶς κἂν νὰ δοκιμάσῃ τὰ κεράσιά της. Οἱ λόγοι τοῦ πατρός της τὴν ἔπεισαν μὲν προσωρινῶς· ἀλλὰ διετέλεσεν ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην περιμένουσα τὴν ἐπερχομένην ἡμέραν, καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν περιμένουσα τὴν ἑσπέραν, ὅτε ἔπρεπε νὰ ἐπανέλθῃ ὁ Γεράσιμος, καὶ σχεδιάζουσα διὰ τίνων δηκτικῶν λόγων, διὰ τίνων χαριέντων μορφασμῶν θὰ τῷ ἀποδείξῃ τὴν ὀργήν της διὰ τὸν τρόπον του, καὶ ὁ πατήρ της ἂς λέγῃ.

Ἀλλ' ἡ ἑσπέρα ἦλθε, καὶ ὁ Γεράσιμος ὄχι· ὁ δὲ Τάπας, βλέπων τὰς ἀδιακόπους εἰσόδους καὶ ἐξόδους της, τὰ βλέμματά της πρὸς τὸ παράθυρον καὶ τὰς καταβάσεις της πρὸς τὴν θύραν, ἐνόει τὴν ἀνησυχίαν της. Ὅταν λοιπὸν ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ δείπνου, καὶ ἐκάθησαν εἰς τὴν τράπεζαν,

— Φαίνεται, δούγκουε, εἶπε, κόρη μου, ὅτι τὰ κεράσιά σου θὰ τὰ φάγωμεν μόνοι μας. Ὁ Κόντε Γεράσιμος, τοῦ κακοῦ τὸν προσμένεις, δὲν ἔρχεται.

— Δὲν προσμένω ἐγὼ τὸν Γεράσιμον, εἶπεν ἡ Μαρίνα μετὰ κινήματος κεφαλῆς ἐκφράζοντος μυστικὸν πεῖσμα.

— Δὲν τὸν προσμένεις; ἄ! βεραμέντε; κ' ἐγὼ ποῦ τὸ πίστευγα, ὅταν εἶδα ποῦ μ' ἄφησες νὰ προσμείνω τὸ πράντζο δύο ὥραις, κ' ἔβαλες κ' ἐκειὸ τὸ τρίτο σερβίτζιο, κ' ἐκεῖ κοντὰ τὰ μεγαλήτερα κεράσια ἀπὸ τὸ περιβόλι μου. Δὲν τὸν ἐπρόσμενες δούγκους; Τάντο μέλλιο, ἐπειδὴ διὰ μερικαῖς ἡμέραις πρέπει νὰ μὴ τὸν ἀσπεττάρῃς.

— Πῶς μερικὰς ἡμέρας; ἔκραξεν ἡ Μαρίνα μετὰ τόνου φωνῆς, ὅστις ἀπεδείκνυεν ὅτι τὸν περιέμενεν ἐξ ἐναντίας, καὶ ὅτι ἦτον ἀνήσυχος καὶ παρωργισμένη διότι δὲν τὸν ἔβλεπεν ἐρχόμενον.

— Ὁ κόντε Γεράσιμος, ἀπεκρίθη ὁ Τάπας, εἶχε, κόρη μου, δουλειὰ πρεσσάντε, πολὺ πρεσσάντε, κ' ἔπρεπε νὰ πηγαίνῃ. Δὲν μποροῦσε νὰ χάσῃ νὲ μένο ἕνα μινοῦτο. Διὰ ὀλίγον καιρὸν δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ τὴν ἀφήσῃ, χωρὶς νὰ κομπρομετάρῃ ὅλα τὰ ἰντερέσσα του.

— Δι' ὀλίγον καιρόν; καὶ πόσον καιρόν; ἠρώτησεν ἡ Μαρίνα.

— Πόσον καιρόν; πόσον καιρόν; μὴ γὰρ ἠξεύρω πόσον; Δέκα ἡμέραις, δεκαπέντε ἡμέραις, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, μὴ θέλων νὰ τὴν λυπήσῃ.

— Πῶς; δεκαπέντε ἡμέρας; ἀνέκραξεν ἡ Μαρίνα ἐν ἀπελπισίᾳ.

— Τὸ ἰντερέσσο του εἶναι καὶ ἰντερέσσο σου, κάρα μία, εἶπεν ὁ πατήρ της· ὅταν ἔλθῃ ὀπίσω θενὰ ἦναι δικός σου· Τότε θὰ γένῃς ἡ ποιὸ πλούσια καὶ ἡ ποιὸ περήφανη καὶ ἡ ποιὸ παινεμένη κοντέσσα τῆς Κεφαλλονίας καὶ τῶν ἑπτὰ νησιῶνε. Σήμερ' ἄκουσες ποῦ πέθανεν ὁ γέρο κόν-

τες· ὁ Γεράσιμος ὁ πόβερος δὲν εἶν' ἐδῶ νὰ τοῦ κλείσῃ τὰ μάτια, μὰ κτυπᾷ μιὰ κληρονομιὰ ποῦ δὲν ἔχει τὴν δεύτερή της. Ὀλίγη πασιέντζα, καρίσσιμα. Ὅσον νὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος, ἔχε κονσολατσιόνε τὰ γράμματά του.

— Ναὶ, εἶπεν ἡ Μαρίνα μετὰ φωνῆς τεθλιμμένης, ἂν αἱ μεγάλαι του ὑποθέσεις τὸν ἀφήσουν νὰ μᾶς γράψῃ.

Ὑπεσχέθη ὅμως νὰ ἔχῃ, ὡς ἐζήτει ὁ πατήρ της, ὑπομονήν· ἀλλ' ὑπεσχέθη πρὶν ἢ μετρήσῃ τὰς δυνάμεις της, διότι ἡ ἀνυπομονησία της ἤρχισεν ἀμέσως ἀπὸ τῆς ἐπαύριον. Ὁ δὲ Τάπας, εἰς οὗ τὴν καρδίαν, τὸ εἴπομεν, ἡ πατρικὴ φιλοστοργία ἦν τὸ μόνον ἐπιζῶν ἀνθρώπινον αἴσθημα, ὅστις ἠγάπα τὴν Μαρίναν μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζηλοτύπου ἐγωϊσμοῦ, μεθ' οὗ ὁ φιλάργυρος ἀγαπᾷ τὸν χρυσόν του, γνωρίζων τὰς ἐνδοτάτας πτυχὰς τῆς καρδίας της, ἤξευρεν ὁποίαν λύπην ἐνεστάλαξεν εἰς αὐτὴν ἡ ἀγγελία τῆς ἀπουσίας τοῦ Γερασίμου, καὶ τὴν παρεμόνευε δι' ἐμφρόντιδος ὀφθαλμοῦ.

Ἀμέσως μετὰ τὸ δεῖπνον τὴν παρετήρησεν, ὅτι ἔκρυψεν εἰς ἀργυροῦν ἀγγεῖον τοῦ κοιτῶνός της δεκαπέντε λευκὰ λιθάρια, ἰσάριθμα πρὸς τὰς ἡμέρας τῆς ἀπουσίας τοῦ μνηστῆρός της. Τὴν ἐπιοῦσαν τὸ πρωῒ ἀφήρεσε τὸ πρῶτον, καὶ εἰς τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας δεκάκις ἴσως ἐμέτρησε τὰ ἐναπολειπόμενα δεκατέσσαρα, καὶ πᾶσαν αὐγὴν τὸ πρῶτόν της ἔργον ἦν ν' ἀφαιρῇ ἓν λιθάριον, καὶ ἀριθμοῦσα τὰ λοιπὰ, ἐξίστατο πάντοτε ὅτι ἠλαττοῦντο τόσον βραδέως.

Ὁ πατήρ της τὴν παρετήρει, καὶ ἐτήκετο βλέπων αὐτὴν τηκομένην. Τὴν δεκάτην δ' ἡμέραν εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν ὁ Τάπας περιχαρὴς, καὶ τῇ ἐπέδωκε γράμμα τοῦ κόμητος, δι' ὃ ἡ Μαρίνα, ῥιφθεῖσα εἰς τὸν τράχηλον τοῦ πατρός της, τὸν κατεφίλει, κυριευθεῖσα ὑπὸ σπασμωδικοῦ γέλωτος, ἀναμεμιγμένου μετὰ δακρύων.

Εἰς τὴν ἐπιστολήν του, μηνολογουμένην πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος, ὁ Γεράσιμος ἔλεγεν, ὅτι ἔφθασε πρὸ δύω ἡμερῶν εἰς τὴν Κέρκυραν· φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ ζωηρότης τῶν εἰς τὸ ἐπίλοιπον μέρος τῆς ἐπιστολῆς ἐκφραζομένων αἰσθημάτων υτο εἶχε ταράξει τὴν μνήμην του ὡς πρὸς τὴν ἡμερομηνίαν, διότι αὕτη δὲν ἐσυμβιβάζετο παντάπασι μετὰ τῶν ὑπολογισμῶν τῶν πιθανοτήτων τῶν ἀνέμων καὶ ἀποστάσεων, καὶ κατ' αὐτὴν ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἀπέλθει τῆς Κεφαλληνίας τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας πρὸ ἐκείνης καθ' ἣν ἀληθῶς ἀνεχώρησεν. 'Αλλ' ἐννοεῖται ὅτι καὶ ἡ Μαρίνα ἔδωκε πολὺ ὀλιγωτέραν προσοχὴν εἰς τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἡμερομηνίας, ἢ εἰς τὰ περιεχόμενα τῆς ἐπιστολῆς.

Ὁ Γεράσιμος, τὰς ψυχροτέρας συσσωρεύων εἰκόνας, τῇ ἔλεγεν ὅτι εἶναι τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν του, τὸ ῥόδον τοῦ κήπου τῆς ζωῆς του, ἡ ῥοδόχειλος Οὐρί του, ὁ χρυσοκόμης του ἄγγελος, τὴν ἐβεβαίου ὅτι χωρὶς αὐτῆς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζήσῃ, καθὼς τὸ πτηνὸν χωρὶς ἀέρος, καθὼς τὸ ἄνθος χωρὶς ἡλίου, ὅτι ἅμα δυνηθῇ θὰ ἔλθῃ νὰ ῥιφθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας της, ν' ἀπολαύσῃ τῶν εὐτυχιῶν τοῦ παραδείσου, καὶ ἄλλα ὅσα ἐδύνατο ἐκ τῶν Ἰταλικῶν μελοδραμάτων νὰ μεταφέρῃ εἰς τὸ ἐπιστολιμαῖόν του ὕφος. Δι' ὑστερογράφου του δὲ παρεκάλει τὸν συμβολαιογράφον νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ ταχέως ἂν ἤδη ἐπεκυρώθη τὸ γνωστὸν ἔγγραφον.

Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην εἶχεν ἔκτοτε ὡς ἐγκόλπιον ἡ Μαρίνα. Αὐτὴ ὑπεστήριζε τὰς δυνάμεις καὶ ὑπέθαλπε τὴν γενναιότητά της μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐρρίφθη τὸ τελευταῖον λιθάριον ἀπὸ τοῦ ἀργυροῦ ἀγγείου.

Καὶ τὴν ἡμέραν δ' ἐκείνην, τὴν ἀτελεύτητον ἐκείνην ἡμέραν, βοηθείᾳ αὐτῆς τὴν διῆλθεν. Ἡ ταραχή της ἀπὸ τῆς πρωΐας ἦτον ἀνέκφραστος· στιγμὴν δὲν ἐδύνατο νὰ μείνῃ

εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, περιήρχετο εἰς ὅλον τὸν οἶκον, ἐλάμβανε διαφόρους ἐργασίας καὶ πάλιν τὰς ἄφινε, καὶ τότε μόνη ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Γερασίμου εἶχε τὴν ἰδιότητα νὰ πραΰνῃ ἐπί τινας στιγμὰς τὴν νευρικὴν ταύτην ἀνησυχίαν της.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας, ὁ πατήρ της τῇ εἶπεν, ὅτι ἔλαβε πάλιν ἐπιστολὴν τοῦ Γερασίμου, ὅστις τῷ ἀναγγέλλει, ὅτι α ὑποθέσεις του δὲν ἐπερατώθησαν ἔτι, καὶ ἀναγκάζεται ν' ἀναβάλῃ τὴν ἐπιστροφήν του ἐπί τινας ἡμέρας, χωρὶς νὰ δύναται νὰ προσδιορίσῃ πόσας.

— Δὲν ἔρχεται, δὲν ἔρχεται, ἐπανελάμβανεν ἡ Μαρίνα. καὶ ἄλλην λέξιν δὲν ἐπρόφερε δι' ὅλης τῆς ἑσπέρας, ἐκτὸς ὅτι ἐζήτησε νὰ ἰδῇ τὴν ἐπίστολὴν, ἀλλὰ ματαίως· διότι ἡ ἐπιστολὴ ἦτο τῆς ἐφευρέσεως τοῦ Τάπα ἵνα τὴν παρηγορήσῃ.

Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωῒ ὁ πατήρ της τὴν ἐπέπληξε διὰ τὴν ὀλιγοψυχίαν της, τῇ εἶπεν ὅτι προκαλεῖ τὴν τύχην ὅταν τόσον λυπῆται διὰ μικρὰν ἀπουσίαν, καὶ τὴν προέτρεψε νὰ ἦναι καρτερικὴ καὶ φρόνιμος. Ἡ Μαρίνα τὸ ὑπεσχέθη καὶ πάλιν, καὶ δὲν παρεπονέθη μὲν ἔκτοτε, ἀλλὰ, καθ' ὅσον παρήρχοντο αἱ ἡμέραι, τοὺς ὀφθαλμούς της περιεζώννυε μελανὸς κύκλος, ἐμαράνθησαν κατ' ὀλίγον τὰ ῥόδα τῶν παρειῶν της, τὸ μέτωπόν της ἔκλινε μελαγχολικῶς πρὸς τὸ στῆθός της, καὶ ἐσιώπησαν τὰ φαιδρὰ ᾄσματά της.

Θ'.

Εἷς καὶ ἥμισυς μὴν εἶχεν οὕτω παρέλθει χωρὶς ἔτι νὰ φανῇ ὁ Γεράσιμος, ὅπερ δὲν ἐξέπληττε διόλου τὸν Τάπαν, ἀλλὰ καὶ χωρὶς οὐδὲν ἄλλο νὰ δώσῃ σημεῖον ζωῆς ἐκτὸς τῆς πρώτης ἐπιστολῆς του, δι' ὃ ἐνδομύχως τὸν κατέκρινεν

ὁ συμβολαιογράφος, καὶ ἐνίοτε ἐψεύδετο πρὸς τὴν Ἀγγελικὴν ὅτι εἶχεν εἰδήσεις του.

Ἀλλ' ἡ ὑπόκωφος θλίψις τῆς Μαρίνης ηὔξανε διηνεκῶς, καὶ ὁ πατήρ της, προσπαθῶν νὰ τὴν διασκεδάσῃ, τὴν ἔφερε νὰ μείνῃ τινὰς ἡμέρας εἰς τοῦ κόμητος Κανίνου, εἰς τὸ Λιξούρι.

Ὁ κόμης Κανίνος ἦτο τότε μετὰ τὸν κόμητα Ναννέτον ὁ πλουσιώτερος τῆς Κεφαλληνίας ἰδιοκτήτης, καὶ ἂν πρὸς τὸ παρὸν δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς ἐφάμιλλος αὐτοῦ κατὰ τὸν πλοῦτον, ἀλλ' εἰς προσεχὲς μέλλον ἐφαίνετο ὅτι θέλει μεγάλως τὸν ὑπερβῇ ἐξ αἰτίας τῶν ἐκτεταμένων του ἐπιχειρήσεων καὶ σχέσεων μετ' ἐπισήμων τραπεζικῶν οἰκιῶν τοῦ Λονδίνου.

Ἡ μονογενὴς δὲ θυγάτηρ του Λουκία εἶχεν ἄλλοτε ἀνατραφῇ μετὰ τῆς Μαρίνης, καὶ τὴν ἠγάπα ὡς ἀδελφήν· ἀλλ' ὁ κόλπος τοῦ Ἀργοστολίου τὰς ἐχώριζε, καὶ εἰς τὴν Κεφαλληνίαν διὰ τὰς νέας, αἵτινες τότε ἀκόμη ἐκρατοῦντο ὡς χαρίεντα πτηνὰ πεφυλακισμένα ἐντὸς κλωβίων, ὁ κόλπος τοῦ Ἀργοστολίου δὲν ἦτον εὐπλοώτερος τοῦ Εὐξείνου, ὥστε αἱ δύω φίλαι σπανίως ἐβλέποντο.

Ἡμέρα λοιπὸν πανηγύρεως ἦτον εἰς τοῦ κόμητος Κανίνου ἐκείνη, καθ' ἣν ἦλθεν ἡ Μαρίνα μετὰ τοῦ πατρός της. Αἱ δύω νέαι, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐνηγκαλισμέναι, περιεφέροντο ὑπὸ τοὺς λεμονῶνας τοῦ κήπου, καὶ ἀνεπόλουν τὰς περιστάσεις τῆς παιδικῆς οἰκειότητός των, καὶ ἀνεθεώρουν μετ' ἀγαλλιάσεως τὸ ἀνθηρὸν παρελθόν των. Εἰς τοῦ παρόντος των ὅμως τὰ ὅρια ἅμα ἔφθανον, ὠπισθοδρόμουν ἀμφότεραι.

Ἀπὸ ἐκμυστηρεύσεως εἰς ἐκμυστήρευσιν, ἤθελεν ἔλθει καὶ αὐτοῦ ἡ σειρά· ἀλλὰ τὴν πρώτην ἡμέραν δὲν ἐτόλμων νὰ ἐγγίσωσιν ἔτι τὴν χορδὴν ἥτις ἀντήχει εἰς τὴν καρδίαν·

καὶ ἔπειτα αἱ ἐνθυμήσεις των ἦσαν τόσον πολυάριθμοι καὶ τόσον ποικίλαι!

Μετὰ τὸ δεῖπνον δὲ καὶ τὴν ἑσπερινὴν συναναστροφὴν, αἱ δύω νέαι ἀπεσύρθησαν εἰς τὸν κοιτῶνά των. Ἡ σελήνη ἦτο λαμπρὰ, καὶ ἐχρύσου τοῦ κόλπου τὸ στιλπνὸν κάτοπτρον, ὡς, ἀναδυομένη ἡ παλαιὰ Ἀφροδίτη, ἂν ἐφήπλου εἰς τὴν ὑγρὰν ἐπιφάνειαν τὴν ἀμβροσίαν της κόμην. Δροσερὰ ἦτον ἡ πνοὴ τοῦ κόλπου, ἡ ἀκτὴ ἀνέπεμπε γλυκὺν φλοῖσβον, ὡς ἐρωτικῶν μυστηρίων ψιθύρισμα, καὶ ὁ ζέφυρος, ἀδυνατῶν νὰ ῥικνώσῃ τὸ ὕδωρ, ἔφερε μόνον εἰς τὰ νωθρά του πτερὰ τὰ ἀρώματα τῶν πορτοκαλλεῶν καὶ τῶν ῥόδων, καὶ ἐπότιζεν ἡδυπάθειαν δι' ὅλων τῶν πόρων.

Ἡ Λουκία καὶ ἡ Μαρίνα, ἔχουσαι συμπεπλεγμένας τὰς χεῖρας, ἐστηρίζοντο εἰς τὸ παράθυρον, καὶ παρεδίδοντο εἰς τὸ θέλγητρον τῆς νυκτός.

Ἡ Μαρίνα ἐσιώπα, καὶ ἓν δάκρυ ἐφαίνετο ἀναβρύον εἰς τὰ βλέφαρά της· ὅπερ βλέπουσα ἡ Λουκία,

— Μελαγχολικὴ εἶσαι Μαρίνα, τῇ εἶπε, φιλοῦσά την εἰς τὸ στόμα. Ἔχεις κἀμμίαν θλίψιν, πτωχή μου Μαρίνα;

— Ἡ ὡραιότης αὕτη καὶ ἡ ἠρεμία τῆς φύσεως, εἶπεν ἡ Μαρίνα ἀποφεύγουσα τὴν ἐρώτησιν, ἐνεργεῖ παντοδυνάμως ἐπ' ἐμὲ, καὶ βαρυθυμεῖ ἡ καρδία μου. Ἀλλ' εἰς σὲ, εὐτυχής μου φίλη, τὰ κάλη τῆς φύσεως ἐμπνέουσιν εὐθυμίαν. Ὡς τὴν φαιδρὰν ἀηδόνα κελαδεῖ ἡ καρδία σου εἰς τῆς σελήνης τὸ φῶς καὶ εἰς τ' ἀρώματα τοῦ μαΐου. Εἶναι λοιπὸν τόσον ἐλαφρά; Τίποτε δὲν ἔχει νὰ τῇ βαρύνῃ;

— Νὰ τῇ βαρύνῃ; εἶπε γελῶσα ἡ Λουκία. Τί θέλεις νὰ τῇ βαρύνῃ; Ἡ ζωὴ εἶναι τόσον εὔκολος δι' ἡμᾶς. Ὅλαι αἱ ἡμέραι μου εἶναι μάϊος.

— Καὶ τοῦ μαΐου σου τὰ ῥόδα εἰσὶ χωρὶς ἀκάνθας κ' ἐκεῖνα;

— Ὤ! ἂν τολμήσῃ κἀνὲν νὰ μοὶ δείξῃ τὴν ἄκανθάν του, Ἶπεν ἡ Λουκία γελῶσα, εἰς τὴν στιγμὴν τὸ μαδῶ.

— Ἀλλ' ὑπάρχει ἕν, ἔχον ἀκάνθας, καὶ ὄχι μικράς· καὶ ἐκεῖνο δὲν μαδεῖται τόσον εὐκόλως. Ἐκεῖνο τὴν φαιδρὰν αὐτὴν καρδίαν ποτὲ δὲν τὴν ἤγγισεν; εἶπεν ἡ Μαρίνα, θέτουσα τὸν δάκτυλον εἰς τῆς Λουκίας τὸ στῆθος.

— Ὤ! τοῦτο εἶναι μυστήριον, μέγα μυστήριον, εἶπεν ἡ Λουκία, συστέλλουσα μετ' ἐπιτηδευτῆς ἐμβριθείας τὰ κοράλλινα χείλη της.

— Πῶς μυστήριον, πονηρά; ἀπήντησεν ἡ Μαρίνα. Δὲν μοὶ εἶπας, ὅτι μυστήριον δι' ἐμὲ δὲν ἔχεις;

— Σοὶ τὸ εἶπα, φιλτάτη, εἶπεν ἡ Λουκία, ῥίψασα τὰς ἀγκάλας της περὶ τὸν τράχηλόν της καὶ εὐθύμως γελῶσα. Σοὶ τὸ εἶπα, καὶ θὰ γίνῃ καθὼς σοὶ εἶπα. Σὺ μόνη θὰ μάθῃς, ὅτι ὑπάρχει τις ὅστις μὲ ἀγαπᾷ.

— Καὶ ὅστις ἄράγε ἀνταγαπᾶται;

— Ἐννοεῖται ἐκεῖνο· ἀλλέως δὲν σοὶ τὸν ἀνέφερον.

— Καὶ τίς εἶναι οὗτος ὁ τίς;

— Ἆ! τοῦτο εἶναι τὸ δεύτερον μυστήριον. Ἀπήτησε παρὰ τῶν γονέων μου νὰ φυλάξωσι τὸ μυστικὸν ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου μου· καὶ τότε, ἵν' ἀποφύγῃ ἐπισκέψεις καὶ ἐνοχλήσεις, πρὶν ἡ εἴδησις δημοσιευθῇ, θ' ἀναχωρήσωμεν διὰ τὴν Ἰταλίαν. Αὕτη, ἂν θέλῃς, εἶναι τοῦ ῥόδου μου ἡ ἄκανθα, ἀλλ' ἐγὼ γελῶ δι' αὐτήν. Σχεδὸν ποτὲ δὲν τὸν βλέπω ἡμέραν, ὥστε ἐνίοτε μ' ἔρχεται ἡ ἰδέα μήπως, ἀπατηθεῖσα, νυμφευθῶ κἀμμίαν νυκτερίδα μεταμορφωθεῖσαν. Ἀλλὰ περὶ ὅλων τούτων σιωπή.

— Καὶ δὲν ἔχει ὄνομα; ἠρώτησεν ἡ Μαρίνα.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἠκούσθη μελῳδία μεμακρυσμένη ἀναθρώσκουσα ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Κατ' ἀρχὰς ἦτο μόλις ἀντιληπτή, ὡς ἀσθενὲς ζεφύρου ψιθύρισμα, παίζοντος εἰς κόμην ἰτέας. Κατ' ὀλίγον ὅμως ἠκούετο πλησιάζουσα, καὶ τόνοι αὐλοῦ καὶ κιθάρας, σκιρτῶντες ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ κατόπτρου, ἔφθανον λαμπροὶ καὶ μετ' ἤχου μεταλλικοῦ εἰς τῶν δύω νεανίδων τὴν ἀκοήν.

Ἡ Λουκία ἔθεσε τὴν χεῖρά της εἰς τὸ στόμα τῆς φίλης της, καὶ διὰ τῆς ἄλλης τῇ ἔδειξε πλοιάριον ἐλαφρῶς ὀλισθαῖνον ἐπὶ τοῦ ὕδατος, καὶ φαινόμενον ὡς μέλαν σημεῖον ἐντὸς ἐκτάσεως ὁλοχρύσου.

Μετ' ὀλίγον δ' ὑπὲρ τὰς φωνὰς τῶν ὀργάνων ὑψώθη φωνὴ ἀνθρωπίνη, ψάλλουσα ταῦτα·

Τ' οὐρανοῦ οἱ ἀναρίθμητοι λύχνοι
ὅλοι ἀνάφτουν καὶ λάμπουν μὲ χάρι,
καὶ σεμνὸ προχωρεῖ τὸ φεγγάρι,
καὶ τὸ ὡραῖό του πρόσωπο δείχνει.

—

Διὰ τῆς φύσεως τὰ κάλλη τὰ χίλια
ἔβγα διὲ τα. Καθὼς σ' ἀντικρύσουν,
ἀπὸ ἕνα ἕνα τ' ἀστέρια θὰ σβύσουν,
θὰ κρυφθῇ τὸ φεγγάρι ἀπὸ ζήλια.

Εἰς τὸν πρῶτον ἦχον τῆς φωνῆς ταύτης, ὅσον μεμακρυσμένη καὶ ἂν ἦτον, ἡ Μαρίνα ἀνεκίρτησε βιαίως, καὶ μετὰ ταῦτα ὅλαι της αἱ αἰσθήσεις συνεκεντρώθησαν εἰς μίαν μόνην, τὴν ἀκοὴν, καὶ λησμονήσασα ποῦ εὑρίσκεται, λησμονήσασα τὴν Λουκίαν, ἥτις ἐμειδία πλησίον της, ἔχουσα τὸ στόμα ἡμιηνεῳγμένον αὐτὴ, ἐῤῥόφα τὰς ἐλαχίστας πνοὰς τοῦ ἀέρος αἵτινες τῇ ἔφερον τὸ διακεκομμένον μέλος καὶ τὰς ἀσυναρτήτους τοῦ ᾄσματος συλλαβάς.

Καθὼς δ' ἐτελείωσεν ἡ πρώτη στροφὴ, καὶ ἐν ᾧ ἡ κιθάρα καὶ ὁ αὐλὸς προανέκρουον τὴν δευτέραν,

— Ἐκεῖνος εἶναι, εἶπεν ἡ Λουκία.

— Ποῖος ἐκεῖνος; ἀνέκραξεν ἡ Μαρίνα, ὡς δι' αἰφνιδίου κλόνου ἀπὸ ὕπνου βαθέως ἐξυπνισθεῖσα.

— Ἡ νυκτερὶς ὅπου σ' ἔλεγον. Βλέπεις ὅτι διὰ νυκτερίδα δὲν ἔχει κακὴν φωνήν.

— Ἀλλὰ ποῖος εἶναι; ποῖος εἶναι; εἶπεν ἡ Μαρίνα μετὰ πολλῆς ταραχῆς.

— Σιωπή! ἀπεκρίθη ἡ Λουκία. Ἀρχίζει.

Τῷ ὄντι τὸ πλοιάριον εἶχε πλησιάσει, καὶ ἡ δευτέρα στροφὴ ἠκούετο καθαρώτερον.

Τοῦ μαΐου ὁ ψάλτης, τὸ ἀηδόνι,
εἰς τὸ δάσος γλυκὰ λαρυγγίζει,
καὶ τὸ δάσος, ποῦ ἄγρια βοΐζει,
μὲ τῆς νύκτας τ' ἀγέρι μαλώνει.

—

Ἅμα ἀνοίξῃς τὰ ῥόδινα χείλια,
μιὰ τὸ στόμα σου λέξι ὡς προφέρῃ,
θενὰ πέσῃ τῆς νύκτας τὸ ἀγέρι,
θὰ σωπάσῃ τὸ ἀηδόνι ἀπὸ ζήλια.

— Βλέπεις ὅτι τὰ ῥόδα μου ἀκάνθας δὲν ἔχουν, εἶπε γελῶσα ἡ Λουκία ἅμα ἐσιώπησε καὶ ἐκ δευτέρου ὁ ψάλτης. Μετὰ μίαν ἑβδομάδα θὰ στεφανωθῶμεν, καὶ ἀκούεις πῶς προοιμιάζει, ὡς ἂν δὲν εἶχε τὴν καρδίαν μου, καὶ ἂν ἐπρόκειτο ἀκόμη νὰ τὴν κερδήσῃ. Καὶ ἐν τούτοις εἶναι ἐντελῶς σύμφωνος καὶ μετὰ τῶν γονέων μου καὶ μετ' ἐμοῦ. Ὅλαι αἱ προετοιμασίαι ἔγιναν. Αὔριον θὰ σοὶ δείξω τὰ φορέματά μου καὶ τὰ στέφανα. Ὅμως κρυφίως· νὰ μὴ τὸ μάθῃ κἀνεὶς ὅτι σοὶ τὰ ἔδειξα.

— Ἀλλὰ ποῖος εἶναι; ἔλεγεν ἡ Μαρίνα, ὡς καθ' ἑαυτὴν μᾶλλον ὁμιλοῦσα ἢ ἀποκρινομένη. Ἐκεῖνο τὸ ἆσμα, ἡ φωνὴ ἐκείνη...

— Φαντάσου, εἶπεν ἡ Λουκία. Ἐκεῖνος ἤθελε νὰ γίνῃ ὁ

γάμος σήμερον. Ἀλλὰ δὲν εἴμεθα ἐντελῶς ἕτοιμοι, καὶ ὁ πατήρ μου τὸν παρεκάλεσε νὰ προσμείνῃ τὴν ἐρχομένην κυριακήν.

Ἐν τούτοις τὸ πλοιάριον προὐχώρει πάντοτε πρὸς τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον, καὶ αἱ κῶπαι ἔτυπτον μαλακῶς τὸ κῦμα, ἀκολουθοῦσαι τὴν ἁρμονίαν τοῦ ᾄσματος. Τῆς τρίτης στροφῆς καὶ αἱ λέξεις καὶ ἡ μελῳδία ἠκούοντο ἐντελέστατα.

Τὰ τριφύλλια, τὰ ῥόδα καὶ οἱ κρῖνοι
ὡς εἰς κάνιστρο ἀνθοῦν μυροβόλον,
καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν οὐράνιον θόλον
ἁρμονίας καὶ ἀρώματα χύνει.

—

Ὡς πατήσῃς ἰδοὺ τὰ τριφύλλια
μ' ἐλαφρὸν ἀλαβάστρινον πόδα,
μαραμένα θὰ πέσουν τὰ ῥόδα,
θὰ σφαλίσουν οἱ κρίνοι ἀπὸ ζήλια.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸ πλοιάριον, ἐγγίσαν σχεδὸν εἰς τὸ παράλιον, ἐστράφη πρὸς τὰ δεξιὰ ἵνα μακρυνθῇ, καὶ τὸ φῶς τῆς σελήνης ἔπεσε κάθετον ἐπὶ τῶν μουσικῶν καὶ τοῦ ψάλτου.

— Ἰδού, τὸν βλέπεις; Ἐκεῖνος ὅστις ἵσταται ὄρθιος. Πῶς σοὶ φαίνεται ἡ νυκτερίς μου;

— Ὁ κόμης Γεράσιμος! ἔκραξεν ἡ Μαρίνα, καὶ ἡ φωνή της ἐφαίνετο ὡς τελευταῖος στεναγμὸς ἐκπνέοντος.

— Ἆ! τὸν γνωρίζεις λοιπόν; εἶπεν ἡ Λουκία. Μὴ με προδώσῃς· ὁ κόμης Γεράσιμος Ναννέτος. Μετὰ μίαν ἑβδομάδα θὰ εἶμαι κομητέσσα Ναννέτου. Τί λέγεις; δὲν τὸ ἐγκρίνεις;

Ἀλλ' ἡ Μαρίνα δὲν ἔλεγε τίποτε. Ἡ μορφή της ἔγινε λευκοτέρα μαρμάρου, οἱ ὀφθαλμοί της ἐτάθησαν, οἱ ὀδόντες της συνεσφίχθησαν σπασμωδικῶς, καὶ ὡς λίθος ἔπεσεν ἄπνους κατὰ γῆς καὶ ἀναίσθητος.

— Μαρίνα, τί έχεις, ἀδελφή; τί έπαθες; Ὦ Θεέ μου! ἔκραξεν ἡ Λουκία, καὶ ἔλαβε τὰς χεῖράς της· ἀλλ' αἱ χεῖρές της ἦσαν ψυχραί.

— Βοήθεια, βοήθεια! ἐλειποθύμησεν ἡ Μαρίνα! ἔκραξεν, ἀνοίγουσα τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνός της· καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ συνέῤῥευσαν εἰς αὐτὸν ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς οἰκίας.

Ὁ Τάπας τὴν ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ ἐν ᾧ σταγόνες ἀγωνίας ἔῤῥεον ἀπὸ τοῦ μετώπου του, ἐπροσπάθει δι' ὕδατος, δι' ἐντριβῶν καὶ διὰ δριμέων ἀρωμάτων νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ εἰς τὰς αἰσθήσεις της.

Ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ὅλαι αἱ προσπάθειαι ἀπέβησαν μάταιαι· ἀλλὰ τέλος ἀνέπνευσεν ἐκείνη βαθέως, ἐκίνησε τὸ σῶμά της διὰ σπασμωδικοῦ κλονισμοῦ, ἠνέῳξε καὶ περιέφερε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκπεπληγμένη εἰς τοὺς περὶ αὐτὴν, καὶ μακρύνουσα διὰ τῶν δύω της χειρῶν τοὺς βοστρύχους ἀπὸ τοῦ μετώπου της,

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπε μετ' ἐλαφροῦ μειδιάματος. Δὲν εἶναι τίποτε. Ἔμεινα ἐξώρας εἰς τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον, καὶ τὸ ψύχος τῆς θαλασσίας αὔρας μ' ἔφερε τὴν λειποθυμίαν.

— Ἐλθὲ νὰ ἡσυχάσῃς, νὰ κοιμηθῇς, εἶπεν ἡ Λουκία, καὶ ἡ θερμότης τῆς κλίνης καὶ ἡ ἐπιμέλειά μου, ἐλπίζω νὰ σὲ ἰατρεύσουν.

— Σ' εὐχαριστῶ, ἀπεκρίθη ἡ Μαρίνα, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ. Αἰσθάνομαι τὸν πυρετὸν εἰς τὸ αἷμά μου. Πάτερ, σὲ παρακαλῶ, ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ ἐπιστρέψωμεν μᾶλλον εἰς τὴν οἰκίαν μας.

Μάτην ὁ κόμης Κανίνος καὶ ἡ Λουκία ἠθέλησαν νὰ τὴν πείσωσι νὰ περιμείνῃ τοὐλάχιστον τὴν αὐγήν. Ὁ Τάπας, ἀνήσυχος διὰ τὴν κατάστασιν τῆς θυγατρός του, ἔσπευσε

κατὰ τὴν παράκλησίν της νὰ ναυλώσῃ λέμβον ὅπως τὴν μετακομίσῃ εἰς τὴν οἰκίαν της.

— Ἀνάλαβε ταχέως, τῇ ἐψυθύρισεν εἰς τὸ οὖς ἡ Λουκία ὅταν ἀνεχώρει, καὶ τὴν ἐρχομένην κυριακὴν ἐνθυμήσου ὅτι εἶσαι προσκεκλημένη εἰς τοὺς γάμους μου. Θέλω νὰ ἦσαι παροῦσα· ἄλλως δὲν θὰ ἦναι ἡ εὐτυχία μου πλήρης.

— Φιλτάτη, ἀπεκρίθη ἡ Μαρίνα, ἐπίσης κρυφίως, ἐν ᾧ τὴν ἠσπάζετο· εὔχομαι νὰ ἦναι πλήρης ἡ εὐτυχία σου, καὶ ἂν ἐγὼ δὲν εἶμαι παροῦσα.

Ὅταν δ' ἔφθασεν εἰς Ἀργοστόλιον, ὁ Τάπας ἠθέλησε νὰ μηνύσῃ τὸν ἰατρόν· ἡ Μαρίνα ὅμως εἶπεν ὅτι ἀνέλαβεν ἐντελῶς, ὅτι μόνον ἡσυχίας ἔχει ἀνάγκην, καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸν κοιτῶνά της.

Κλείσασα δὲ τὴν θύραν, ἀντὶ νὰ πέσῃ εἰς τὴν κλίνην της, ἐῤῥίφθη σχεδὸν πρηνὴς ἐμπρὸς τῆς εἰκόνος ἥτις ἐκρέματο ὑπεράνω αὐτῆς, καὶ ἀφ' οὗ προσηυχήθη ὑπὲρ τὸ ἓν τέταρτον, ἠγέρθη, ἧψε τὸν λύχνον, καὶ καθεσθεῖσα εἰς τὴν τράπεζαν, ἤρχισε νὰ γράφῃ. Οἱ ὀφθαλμοί της ἦσαν πεφλογισμένοι, ἀλλὰ στεγνοί· ἡ χείρ της ἔτρεμε σπασμωδικῶς, ἀλλὰ τὴν ἐστήριζεν ἡ δύναμις τῆς θελήσεως. Ἔγραψε δὲ τὰ ἑξῆς·

«Πάτερ, μὲ ἠπάτησας ἵνα μὴ ἀποθάνω τῆς λύπης· ἀλλ' ἡ περίστασις κατέστρεψε τὸ τέχνασμα τῆς φιλοστοργίας σου. Δὲν εἶναι εἰς τὴν Κέρκυραν, οὔτε θὰ ἔλθῃ ὡς ὑπέσχετο, καὶ ὡς τὸν περιμένω πρὸ ἓξ ἑβδομάδων. Τὸν εἶδα χθὲς εἰς Ληξούρι. Τὴν ἐρχομένην κυριακὴν νυμφεύεται τὴν Λουκίαν. Δὲν τὸν καταδικάζω· ἡ Λουκία εἶναι ὡραιοτέρα, πλουσιωτέρα, εὐγενεστέρα μου. Ἀλλὰ συγχώρησόν με, πάτερ, ἂν νὰ ἐπιζήσω δὲν δύναμαι. Πᾶν ποτήριον πικρίας θὰ κατέπινον σιωπῶσα, ἂν ἤξευρον ὅτι ἡ μέλαινα καὶ τεθλιμμένη

ζωή μου ἐδύνατο νὰ συντελέση εἰς παρηγορίαν τῶν γηρατείων σου. Ἀλλ' ὄχι! ἄχθος ἀνυπόφορον δι' ἐμὲ, διὰ σὲ θὰ ἦναι διηνεκὴς βάσανος. Ἡ θέα τῆς ἀπελπισίας μου θὰ ἦναι αἰωνία ἀπελπισίας πηγὴ διὰ σέ. Ἄφες με ν' ἀπέλθω ὅπου ὑπάρχει ἀνάπαυσις, καὶ ἴσως καὶ λήθη. Καὶ ἂν δὲν δυνηθῇς, πάτερ μου, νὰ μὲ λησμονήσῃς καὶ σὺ, προσεύχου ἐνίοτε δι' ἐμέ.»

Μετὰ ταῦτα δ' ἠνέῳξε τὸ κιβώτιόν της, καὶ ἐξήγαγε φιάλην, περιέχουσαν ῥευστὸν ὑποπράσινον· καθεσθεῖσα δ' εἰς τὴν κλίνην της, ἔλαβε τὴν τελευταίαν ἐπιστολὴν τοῦ Γερασίμου ἀπὸ τοῦ στήθους της, ὅπου ἔμεινεν ἐναποτεταμιευμένη πρὸ τριάκοντα ἡμερῶν καὶ ἤρχισε νὰ τὴν ἀναγινώσκῃ. Οἱ ὀφθαλμοί της, ξηροὶ μέχρι τοῦδε, ἐπλήσθησαν διὰ μιᾶς δακρύων, καὶ περὶ τὸ μέσον τῆς ἐπιστολῆς ὀλοφυρμοὶ τὴν διέκοψαν. Ἀλλ' ἐπανέλαβεν ἀμέσως τὴν ἀνάγνωσιν πάλιν, καὶ εἰς τὸ τέλος, ὑψώσασα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἥρπασε σπασμωδικῶς καὶ ἐν παραφορᾷ τὴν φιάλην, τὴν ἔφερεν εἰς τὸ στόμα της, καὶ ἐῤῥόφησε τὸ ἥμισυ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς. Μετὰ ταῦτα δ' ἀνέτρεψε τὴν κεφαλήν της εἰς τὸ προσκεφάλαιον, ὡς καταβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ψυχικοῦ της ἀγῶνος.

Μετ' ὀλίγον ᾐσθάνθη στενοχωρίαν περὶ τὴν ἀναπνοὴν, καὶ μετά τινας στιγμὰς ἔπεσεν εἰς λειποθυμίαν. Ὅτε δὲ συνῆλθεν, ᾐσθάνετο μέγαν κάματον εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τοὺς πόδας, καὶ πόνους εἰς τοὺς ἁρμούς. Καὶ ἠθέλησε μὲν νὰ ἐγερθῇ, ἀλλὰ τὰ μέλη της ἦσαν ὡς τεθλασμένα. Ψυχρὸς ἱδρὼς περιεχύθη εἰς ὅλον τὸ σῶμά της, καὶ βίαια σπασμωδικὰ κινήματα ἤρχισαν νὰ τὸ τινάσσωσιν, ἀκολουθούμενα ὑπὸ ἀλλεπαλλήλων λειποθυμιῶν. Μετὰ ταῦτα δ' ᾐσθάνθη σφοδρὸν πόνον εἰς τὴν καρδίαν, ἠθέλησε νὰ φωνάξῃ,

ἀλλ' ἡ ἀγωνιῶσα φωνή της ἐξέλιπεν· ἔφερε δὲ μεθ' ὁρμῆς εἰς τὸ στόμα της τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἐκράτει, ἀφῆκε μέγαν στεναγμὸν, καὶ ἐξέπνευσεν.

Ἀνήσυχος ὁ πατήρ της, εἰσῆλθε τὸ πρωῒ ἀθορύβως εἰς τὸν κοιτῶνά της καὶ ἠρώτησε μετὰ φωνῆς ταπεινῆς·

— Μαρίνα, ἐξύπνησας;

Μὴ λαβὼν δὲ ἀπόκρισιν, ἵνα μὴ τὴν ταράξῃ, δὲν ἦλθε πρὸς τὴν κλίνην, ἀλλ' ἐπλησίασε πρὸς τὴν τράπεζαν, ὅπου ἀμέσως προσέβαλε τὰ βλέμματά του ἡ ἀνοικτὴ πρὸς αὐτὸν τῆς Μαρίνας ἐπιστολή. Τὴν ἥρπασεν ἑπομένως εὐθὺς διὰ τρεμούσης χειρὸς, τὴν διέτρεξεν ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, καὶ κτυπήσας τὴν φαλακρὰν κεφαλήν του διὰ τῶν δύω χειρῶν του,

— Μαρίνα μου, ἔκραξε, Μαρίνα μου!

Καὶ ἐῤῥίφθη εἰς τὴν κλίνην τείνων τὰς ἀγκάλας.

Ἐπ' αὐτῆς ἔκειτο ἡ Μαρίνα νεκρά. Ἡ κεφαλή της ἦτον ἐστραμμένη πρὸς τὰ ὀπίσω, ὠχρὰ ὡς ὁ μαραινόμενος κρῖνος, καὶ ἡ κόμη της λυθεῖσα ἐπὶ τῆς ἀγωνίας, ἐκρέματο εἰς μελανοὺς βοστρύχους ἐπὶ τῶν ὤμων της. Εἰς τὴν μίαν χεῖρα ἐκράτει τὸ γράμμα τοῦ Γερασίμου, εἰς δὲ τὴν ἄλλην τὴν ὀλεθρίαν φιάλην.

Ὁ Τάπας τὴν περιέκλεισεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τότε, καὶ κατακαλύπτων αὐτὴν διὰ φιλημάτων, κράζων αὐτὴν ἐπανειλημμένως, ἐπροσπάθει νὰ τὴν θερμάνῃ εἰς τὸ στῆθός του. Ἀλλὰ φεῦ! ἡ θέρμη φιλοστόργου ἀγκάλης δὲν λύει τὸν παγετὸν τοῦ θανάτου. Ὁ Τάπας ἐνόησεν ὅτι ἔθαλπεν ἐπὶ ματαίῳ ἄψυχον πτῶμα.

Τότε ἐγερθεὶς, ἤρχισε νὰ περιφέρηται ὡς φρενήρης ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος, καὶ ἦτον οἰκτρὸν καὶ φοβερὸν συγχρόνως τὸ θέαμα τοῦ γέροντος τούτου. Ἐνίοτε μὲν ἐμυκᾶτο ὡς τίγρις, ἧς ἐσυλήθη ἡ φωλεά, ἄλλοτε ἐκτύπα τὴν κεφαλήν του εἰς

τοὺς τέσσαρας τοίχους τοῦ δωματίου, ἄλλοτε ἠπείλει διὰ τοῦ γρόνθου τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανὸν, ἄλλοτε ἐκάθητο καὶ ἔκλαιεν ὡς μικρὸν παιδίον.

— Μαρίνα μου, κόρη μου, ἔλεγε· μ' ἀφῆκες μόνον, μ' ἀφῆκες ἔρημον εἰς τὴν γῆν. Μισῶ, περιφρονῶ τοὺς ἀνθρώπους. Σὺ ἦσο ἡ μόνη ἀγάπη μου, ἡ μόνη θρησκεία μου, τῆς καρδίας μου ἡ καρδία. Ὦ! νὰ τὰ σχίσω διὰ τῶν ὀδόντων μου τὰ σπλάγχνα τῶν φονέων σου!

Καὶ ἤρχισεν ἐκ νέου τὰ παράφορά του κινήματα.

Ἀλλ' αἴφνης ἤκουσεν ὅτι ἐκτύπων ἐλαφρῶς τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος, καὶ ἀνεσκίρτησε. Ῥίψας δὲ πέριξ τὰ βλέμματα, καὶ συνελθὼν, ἔκλεισε πρῶτον τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης τῆς κόρης του, κατεβίβασε μετὰ ταῦτα τὰ δίοπτρά του, καὶ ἠνέῳξε τὴν θύραν εἰς τὴν ὑπηρέτριαν ἥτις εἰσῆλθεν.

— Αὐθέντα, εἶπεν, ἤκουσα ὡς νὰ μ' ἐφωνάζετε.

— Ναὶ, ἀπεκρίθη ἡσύχως ὁ συμβολαιογράφος. Σ' ἐφώναξα νὰ σὲ 'πῶ πῶς ἡ Μαρίνα εἶναι ἄῤῥωστη, καὶ νὰ μὴν ἀφήσῃς κἀνένα νὰ ἐμβῇ εἰς τὴν κάμαρά της. Μήτε ἀτήσου νὰ μὴν ἐμβῇς, ἂν δὲν σὲ φωνάξῃ.

Καὶ κατόπιν τῆς ὑπηρετρίας ἐξῆλθε καὶ αὐτὸς, ἐκλείδωσε, χωρὶς ἐκείνη νὰ τὸν παρατηρήσῃ, τὴν θύραν καὶ ἔλαβε τὸ κλειδίον.

Ι'.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ κόμης Γεράσιμος εἰς Ληξούρι ἐλάμβανε παρ' ἀγνώστου κωπηλάτου ἐπιστολὴν ἔχουσαν ὡς ἕπεται·

— Καρίσσιμο κόντε· ἔμαθα πῶς ἐκόπιασες εἰς τὸ Ληξούρι· καλῶς ὥρσες. Διὰ τὴν δουλειὰ ὁποῦ ξεύρεις ἔχω

κάτι ἀναγκαῖο νὰ σοῦ πῶ. Ἔλ' ἀπόψε εἰς ταῖς ἐννέα τῆς νυκτὸς εἰς τὴ Λιβαθὸ εἰς τὸ καζίνο μου, καὶ κτύπησε τρεῖς κόλπους εἰς τὴν θύρα. Σὲ περιμένω εἰς τὸ δεῖπνον.»

Ὁ Γεράσιμος ὠχρίασεν ὅταν ἀνέγνω τὰς λέξεις «διὰ τὴν δουλειὰ ὁποῦ ξεύρεις.»

Ἀλλὰ τὴν ἑσπέραν, ἅμα ὁ ἥλιος ἔδυσεν, ἐτυλίχθη εἰς τὸν μανδύαν του, διέπλευσε τὸν λιμένα ἕως τὸ Ἀργοστόλιον, καὶ ἐκεῖθεν διηυθύνθη πεζὸς πρὸς Λιβαθόν. Ὁ οὐρανὸς ἦτο νεφελώδης καὶ ἡ νὺξ σκοτεινή. Εὗρεν ὅμως χωρὶς δυσκολίας τὸν δρόμον του πρὸς τὴν ἀγροικίαν τοῦ Τάπα, διότι καλῶς τὸν ἐγνώριζεν.

Ἐλθὼν δὲ πρὸς τὴν θύραν, ἔκρουσε τρὶς κατὰ τὴν ὁδηγίαν, καὶ ἔσωθεν τῷ ἠνέῳξεν αὐτὸς ὁ Συμβολαιογράφος. Εἰσῆλθε δ' εἰς αἴθουσαν ὁλοφώτιστον, ἔχουσαν εἰς τὸ μέσον τράπεζαν ἐστρωμένην διὰ δύω συνδαιτυμόνας, καὶ παρὰ τὸν τοῖχον ἀνακλιντήριον κεκαλυμμένον διὰ λευκοῦ ἐφαπλώματος.

— Σιὸρ κόντε, εἶπεν ὁ Τάπας μετὰ φωνῆς ἀποτόμου, καλῶς ὥρσες. Ἤσουν ἀμμὰ εἰς τὸ Λιξούρι, κ' ἐγὼ δὲν τὸ ἤξευρα.

— Αἴ... ἀπεκρίθη τεταραγμένος ὁ Γεράσιμος. Ἦτον, γέρο πατέρα, ὅ,τι ἔφθασα· καὶ ἤθελα νὰ ἔλθω νὰ μὲ ἰδῆτε ἔξαφνα.

— Ἔξαφνα! ὢ μπέλλο. Κάθου λοιπὸν, τζόϊα μου. Κάθου νὰ φάμε καὶ νὰ κουβεντιάσουμε. Τί κοιτάζεις γύρου γύρου. Ἔννοια σου. Εἴμαστε μονάχοι, ὁλομόναχοι εἴμαστε. Μὲ τὴν τρόμπαν τῆς Ἱεριχοῦς ἐδῶ νὰ φωνάζῃς, μία ὥρα γύρω δὲν εἶναι ποιὸς νὰ σὲ ἀκούσῃ. Κάθου ποῦ σοῦ λέγω.

Ὁ Γεράσιμος καὶ ὁ Τάπας ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν.

— Περίφημον δεῖπνον ἔχεις, εἶπεν ὁ Γεράσιμος τρώγων. Η σάλτσα ἐτούτη εἶν' ἐξαίρετος.

— Καὶ πῶς ἀμμά; ἀπεκρίθη ὁ Τάπας· ἤξευρα πῶς ἔχω νὰ ῥιτζεβέρω τὸν σινιὸρ κόντε Ναννέτο. Καὶ τὸν πόβερο τζίο λοιπὸν τὸν ἐσπεδίρισες ἄναυλα. Τὸν ἐφοβέρισες πῶς θὰ τὸν πνίξῃς μὲ τὰ χέρια σου γιὰ νὰ βάλῃ τὴ φίρμα του, καὶ ἀφ' οὗ τὴν ἔβαλε, τὸν ἔπνιξες μὲ τὰ μαξιλάρια· φαμόζο μὰ τὸν ἅϊ Γεράσιμο! Πῶς σὲ φαίνουνται ἐτούταις ἡ περδικούλαις;

— Θαυμάσιαις, εἶπεν ὁ Γεράσιμος ὠχριῶν. Ὅμως, γέρο Τάπα, τί ὁμιλίαις μὲ κάμνεις εἰς τὸ δεῖπνον; Ἄφησέ ταις, σὲ παρακαλῶ.

— Κουβένταις, καρίσσιμο, νὰ περνᾷ ὁ καιρός. Ἔλα δά! Εἶμαι βέβαιος, ἂν εἶχες ἐδῶ τοῦ σιὸρ τζίου τὸ κεφάλι παραγιομιςὸ, θὰ τὸ ἔτρωγες γιὰ τὴν κληρονομιά του.

— Τάπα, ἀνέκραξεν ἀγανακτῶν ὁ Γεράσιμος, καὶ ἀπωθῶν τὴν τράπεζαν, ἄφες αὐτοὺς τοὺς ἀστεϊσμοὺς ἢ ἀναχωρῶ.

— Ἔχεις δίκιο, ἂς τ' ἀφήσουμ' αὐτά. Ὅ,τι ἔγιν' ἔγινε καὶ δὲν ξεγένεται. Ἔλ' ἂς πιοῦμε 'ς τὴν ὑγεία τοῦ νέου σιὸρ κόντε Ναννέτου, καὶ ς' τὴν ὑγεία τῆς γιομάτης κασσέλας του.

Ἑκάτερος τῶν συνδαιτυμόνων εἶχεν ἐμπρός του φιάλην πλήρη οἴνου καὶ ποτήριον. Ὁ συμβολαιογράφος ἐπλήρωσε τὸ ποτήριόν του, καὶ τὸ ἔπιεν ὅλον, καὶ ὁ Γεράσιμος, ἐφιλοτιμήθη νὰ μὴ μείνῃ κατώτερος.

— Καὶ τί κάνεις ς' τὸ Λιξούρι, γιὰ δὲ μοῦ λές; ἐξηκολούθησεν ὁ συμβολαιογράφος.

— Σ' εἶπα ὅτι μόλις ἔφθασα εἰς τὸ Ληξούρι, ἀπεκρίθη ὡς ἀγανακτῶν ὁ Γεράσιμος.

— Ἄ! ναί, μὲ συμπαθᾷς, τὸ ἀστόχησα. Μὰ γιὰ πέ μου, καὶ οἱ γάμοι σου πότε;

— Ποῖοι γάμοι ἠρώτησε ταραττόμενος ὁ Γεράσιμος.

— Πῶς; ἀστόχησες κ' ὅλα πῶς ἔχεις νὰ παντρευτῇς; Ἐβίβα ἡ κοντεσσίνα Ναννέτα!

Καὶ ὁ συμβολαιογράφος ἔπιε δεύτερον ἰσοχειλὲς ποτήριον, καὶ ὁ Γεράσιμος τὸν ἐμιμήθη.

— Πῶς νὰ τὸ λησμονήσω; εἶπε τέλος αὐτὸς θαῤῥαλέως. Διόλου δὲν τὸ ἐλησμόνησα. Ἔχω ὅμως ὀλίγας ὑποθέσεις, ὀλίγας ἑτοιμασίας εἰς τὸ Αηξούρι, καὶ μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας, ὅταν τὰς τελειώσω, θὰ ἔλθω νὰ σὲ ζητήσω τὴν Μαρίναν.

— Ἄ! τὴν Μαρίναν! εἶπεν ὁ Τάπας μετὰ φωνῆς ὑποκώφου, ὁμοιαζούσης βρυχηθμὸν θηρίου. Ἄς πιοῦμε καὶ εἰς τοὺς γάμους σου μία.

Καὶ ἀμφότεροι ἐκένωσαν καὶ τρίτον ποτήριον.

— Ἀλήθεια, εἶπεν ὁ γέρων, ἀστόχησα νὰ σ' ἐρωτήσω, ἐτοῦτο τὸ κρασὶ πῶς σὲ φαίνεται;

— Εἶν' ἐξαίρετον, εἶπεν ὁ Γεράσιμος· ὀλίγον δυνατὸν μόνον. Βλέπεις, τὸ ἐτελείωσα ὡς τὸν πάτον.

— Παράξενο! κουριόζο πρᾶγμα! εἶπεν ὁ Τάπας. Ἐγὼ ἐθαῤῥοῦσα πῶς τὸ φαρμάκι πικρίζει τὸ κρασί.

— Ποῖον φαρμάκι;

— Ἄ! ἀστόχησα καὶ τοῦτο νὰ σοῦ πῶ, πῶς ἡ μπουτίλλια αὐτὴ ποῦ ἐτελείωσες ὡς τὸν πάτο, ἦτο μισὴ κρασὶ καὶ μισὴ φαρμάκι.

— Δὲν ἐννοῶ τί λέγεις, εἶπεν ὁ Γεράσιμος μετὰ προφανοῦς ταραχῆς.

— Δὲν μὲ νοιώνεις, πὲρ μπάκο! Ἔλα σινιὸρ κόντε, γιὰ νὰ μὲ νοιώσῃς. Γιὰ σήκω καὶ τράβηξ' ἀπ' ἐκεῖ ἐκειὸ τὸ σκέπασμα.

Ὁ Γεράσιμος ἠγέρθη τῆς τραπέζης, μὴ ἐννοῶν τὶ θέλει νὰ τῷ εἰπῇ ὁ Συμβολαιογράφος, καὶ πλησιάσας εἰς τὸ ἀνακλιντήριον, ἀνέσυρε τὸ πέπλωμα. Ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα ἀφῆκε φωνὴν φρίκης, ὠπισθοδρόμησε δύω βήματα, καὶ αἱ τρίχες του ὠρθώθησαν εἰς τὴν κεφαλήν του. Τὸ κάλυμμα ἀνασυρθὲν, ἀπεκάλυψε τῆς Μαρίνης τὸ πελιδνὸν πτῶμα.

— Τώρα νὰ σὲ κάμω νὰ νοιώσῃς, εἶπεν ὁ γέρων μετὰ φωνῆς ἥτις ἐβρόντησεν ὡς κεραυνός. Αὐτὴ ἦτον ἡ κόρη μου, σιὸρ Κόντε, ἦτον ὁ ἄγγελός μου, αὐτὴ ἦτον ἡ ζωὴ ὅλη μου. Ὅταν ἤσουν ζήτουλας κ' ἐκείνη πλούσια, τὴν εἶπες πῶς τὴν ἀγαπᾷς, πῶς θὰ τὴν πάρῃς γυναῖκά σου, καὶ ἡ δόλια σὲ πίστεψε, καὶ ξέχασε τὸν πατέρα της, καὶ ξέχασε τὸ Θεό της κ' ἤθελε μόν' νὰ λατρεύῃ ἐσένα. Ἀφ' οὗ ἔπνιξες τὸν τ ζ ί ο σου καὶ ἔκλεψες τὸ βιός του, τότες ἡ Μαρίνα δὲν σὲ φαίνεται ἀρκετὰ πλούσια, τὴν πρόδοσες, τὴν ἄφησες...,

— Ἐγὼ, φίλτατέ;...

— Σιωπή! Τολμᾷς καὶ λαλεῖς! Τὴν ἐπρόδοσες, σὲ λέγω, καὶ τὴν κυριακὴ παντρεύεσαι τοῦ κόντε Κανίνου τὴν κόρη. Τὴν πρόδοσες καὶ νάτηνε! Πῆρε φαρμάκι καὶ πέθανε. Αἴτην ἐκεῖ, ἀ σ σ α σ ί ν ε. Θέλεις νὰ πάρῃς τὴν καρδιά τῆς νὰ τὴν φᾷς μαζῆ μὲ τὸ κεφάλι τοῦ θειοῦ σου; Πῆρε φάρμάκι, ἀκοῦς; Ὅμως ἄνδρας καὶ γυναῖκα ἀπ' ἕνα ποτῆρι πίνουν. Τὸ μισὸ ἤπιεν ἡ κόρη μου καὶ πέθανε σὲ τρεῖς ὥραις. Τὸ ἄλλο μισὸ σὲ τὸ φύλαξα καὶ σὲ τὸ ἐπότισα, σιὸρ κόντε. Εἰς μίαν ὥρα θὰ γένῃς κρύος σὰν τὸ κρούσταλο, εἰς δύω θὰ ξεσχίσῃς μὲ τὰ δόντια τὰ κρέατά σου, εἰς τρεῖς ὥραις θὰ κ ρ ε π ά ρ ῃ ς ὡσὰν τὸν σκύλον.

— Μ' ἐφαρμάκισες, μ' ἐφαρμάκισες! ἐφώναξεν ὁ Γεράσιμος, καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἠνεώχθησαν ὡς σκελετοῦ φοβεροί.

— Σιωπή, σὲ λέγω, εἶπεν ὁ Τάπας, οὗ τὸ πρόσωπον εἶχεν οὐχὶ ἀνθρωπίνην, ἀλλὰ δαίμονος ἔκφρασιν. Σ' ἐφαρμάκωσα, ναί· μὰ τοῦτο εἶν' ἕνας θάνατος, καὶ ἤθελα χίλιους ἂν μπορῶ νὰ σὲ δώσω. Γι' αὐτὸ ἑτοίμασα καὶ τοῦτα γιὰ τὴ δούλεψί σου.

Καὶ ἀπὸ τῶν κόλπων του ἐξήγαγε δύω πιστόλια.

— Τί φωνάζεις; ποῦ τρέχεις, πολτρόνε, εἶπεν ὁ Τάπας, τρύζων τοὺς ὀδόντας. Δὲν σὲ εἶπα πῶς μιὰ ὥρα μακρυὰ ἀπ' ἐδῶ δὲν εἶναι ἄνθρωπος νὰ σ' ἀκούσῃ; Ἐκείν' ἡ πόρτα, τοῦ κακοῦ τὴν σεῖς, Εἶναι κιούζα, καὶ τὸ κλειδὶ τὸ ἔχω ἐγώ.

— Τάπα, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, δι' ὅ,τι ἀγαπᾷς εἰς τὸν κόσμον!... ἔκραξε τρέμων ὡς τὸ φύλλον ὁ Γεράσιμος.

— Ὅ,τι ἀγαπῶ εἰς τὸν κόσμον! Βιρβόνε. Ὅ,τι ἀγαπῶ εἰς τὸν κόσμον, αἶτο ἐκεῖ νεκρὸν, καὶ σὺ μὲ τὸ σκότωσες.

— Τάπα, ἀγαπητὲ Τάπα, εὐσπλαγχνίαν.

— Προσευχήσου, σὲ λέγω, 'ς τὸ διάβολο, νὰ ἔλθῃ νὰ φορτωθῇ τὴν ψυχή σου. Ἄφσε νὰ δοκιμάσω, ἐτοῦτο τὸ πιστόλι ἂν σημαδεύγῃ καλά.

Καὶ ἐπυροβόλησε τρία βήματα μακρὰν ἀπὸ τοῦ θύματός του, καὶ ὁ Γεράσιμος ἐκτείνας τοὺς βραχίονας, ἔπεσε νεκρὸς κατὰ γῆς.

— Καλά, πὲρ μπάκο, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος καταχθονίως γελῶν, καὶ ἂς ἔχῃ τοὺς ἑβδομήντα τὸ χέρι μου. Κ' αὐτὸ ἀμμὰ τὸ ἄλλο πιστόλι θὰ τ' ἀφήσω παραπονεμένο; Ἴσως ὁ σκύλος νὰ μὴν ἐξεψύχησε καὶ μπορεῖ νὰ αἰσθανθῇ καὶ τρίτο θάνατο.

Καὶ μετὰ ψυχρᾶς καὶ αἱμοβόρου θηριωδίας ἐκένωσε καὶ τὸ δεύτερον πυροβόλον ἐπάνω του.

Ἔπειτα δὲ, πλησιάσας εἰς τὸν νεκρὸν τῆς Μαρίνης, τὴν ἐφίλησεν εἰς τὸ μέτωπον.

— Κόρη μου, δὲν σὲ ἠπάτησα, εἶπε. Σὲ ὑπεσχέθηκα ἄνδρα νὰ σὲ τὸν δώσω. Αἴ τον ἐκεῖ σὲ τὸν ἔδοσα.

Καὶ μετὰ ταῦτα, λαδὼν τὴν κλεῖδα ἀπὸ τοῦ κόλπου του, καὶ ἀνοίξας τὴν θύραν, ἐξῆλθε, καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν πόλιν.

Ἡ νὺξ πέριξ του ἦτο σκοτεινὴ ὡς πίσσα. Τ' ἀντικείμενα διεκρίνοντο ἀβέβαια καὶ συγκεχυμένα· τὰ δένδρα ἐφαίνοντο ὡς γιγαντιαῖα πτώματα, κινοῦντα ἄνω καὶ κάτω τοὺς νεκρούς των βραχίονας, καὶ ὁ ἄνεμος συρίζων εἰς αὐτὰ ἐμιμεῖτο ὀλολυγμοὺς τῶν ἀποθνησκόντων.

Μεθ' ἑνὸς δὲ τετάρτου πορείαν εὗρεν ὑπὸ μέγα δένδρον περιμένοντα τὸν ὑπηρέτην του ἕτοιμον κρατοῦντα τὸν ἵππον.

Ὁ συμβολαιογράφος ἔδωκεν εἰς τὸν ὑπηρέτην ὀγκώδη ἐπιστολὴν, καὶ τῷ εἶπεν·

— Εἰς τὸν ἀ β ο κ ά τ ο φ ι σ κ ά λ ε. Νὰ τὸ ἔχῃ πρὶν ξημερώσῃ.

Καὶ ἐν ᾧ ὁ ὑπηρέτης διηθύνετο πρὸς τὸ Ἀργοστόλιον, αὐτὸς, ἀναβὰς τὸν ἵππον, ἔστρεψε πρὸς τὴν πόλιν τὰ νῶτα, καὶ ἀπεμακρύνθη καλπάζων.

ΙΑ'.

Ἡ πρωΐα τῆς ποινικῆς ἐκτελέσεως τοῦ Ῥοδίνου ἀνέτελλε, καὶ ὁ κατάδικος ἦτον ἤδη ἐκτὸς τῆς ἀχυρίνης του κλίνης. Ὄρθιος ἔμπρὸς τοῦ φεγγίτου τῆς φυλακῆς του παρεμόνευε τὴν πρόοδον τοῦ φωτὸς, καὶ ὅταν εἶδε τὸν ἥλιον ἐγερθέντα ὑπὲρ τοὺς λόφους, τῷ ἀπηύθυνε διὰ τῆς χειρὸς ἀσπασμὸν, καὶ ἐψιθύρισε·

— Διὰ τελευταίαν φοράν.

Μετὰ ταῦτα δὲ περιέφερε μετ' ἀγάπης τὸ βλέμμα εἰς τὴν πεδιάδα, εἰς τὸ ὄρος, ἐπὶ τὴν θάλασσαν, εἰς ὅλα τ' ἀντικείμενα ὅσα ἔκειντο ἐντὸς τοῦ ἐπιτόμου ὁρίζοντός του, καὶ ἔπειτα τὸ ἐστήριξεν εἰς τὸν οὐρανὸν, ὅπου ἀνέβη καὶ ἡ καρδία του ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς προσευχῆς.

Τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην ἡ σιδηρᾶ θύρα τῆς εἱρκτῆς του ἠκούσθη τρίζουσα ἐπὶ τῶν στροφίγγων της, καὶ ὁ Ῥοδίνης, μεταστραφεὶς, εἶδεν ἐπὶ τῆς φλιᾶς τὸν δεσμοφύλακα, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ ἄνθρωπον ἔχοντα τραχὺ τὸ βλέμμα καὶ τὴν ὄψιν ἀπαίσιον.

— Εἶναι καιρός; ἠρώτησεν ὁ Ῥοδίνης.

— Καιρὸς ἀπεκρίθη ὁ δεσμοφύλαξ. Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει.

— Καὶ ἀνατέλλει ὡραῖος, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοδίνης. Δὲν ἐζήτησε κἀνεὶς νὰ μὲ ἴδῃ ἀπὸ τῆς πρωΐας;

— Μάλιστα, εἶπεν ὁ δεσμοφύλαξ, ἀλλὰ διετάχθησαν νὰ προσμείνωσι κάτω. Ἂν εἶσθε ἕτοιμος καταβαίνομεν.

— Ἕτοιμος;... εἶπεν ὁ Ῥοδίνης. Μάλιστα εἶμαι.

Καὶ δίδων εἰς αὐτὸν ἓν δακτυλίδιον,

— Ἀλλὰ πρὶν καταβῶμεν, ἐπρόσθεσε, λάβε αὐτὸ εἰς ἐνθύμημα διὰ τὴν ἀγαθότητα ὅσην, ἂν καὶ δεσμοφύλαξ μου, ἔδειξας πρὸς ἐμέ.

Ὁ γέρων δεσμοφύλαξ ἔλαβε τότε μετὰ ζωηρότητος τὴν χεῖρα τοῦ Ῥοδίνου καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὰ χείλη του.

— Κύριε Ῥοδίνη, εἶπεν, ἡ χεὶρ αὐτὴ κ' ἑκατομμύρια ἂν μ' ἔδιδε, δὲν θὰ τὴν ἤγγιζον εἰς τὰ χείλη μου, ἂν τὴν ἐπίστευον δολοφόνον.

— Σ' εὐχαριστῶ, φίλε μου, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης. Ἡ πεποίθησις καρδίας ὡς τὴν ἰδικήν σου εἰς αὐτὰς τὰς στιγμάς μ' εἶναι ὑπερτάτη παρηγορία.

Έπειτα δὲ, στραφεὶς πρὸς τὸν συνοδεύοντα, τὸν δήμιον,

— Τὰ ἐνδύματά μου, τῷ εἶπε, σοὶ ἀνήκουν, νομίζω, δικαιωματικῶς. Εἰς τὸν κόλπον των θὰ εὕρῃς τὸ βαλάντιόν μου, περιέχον ὅσα νὰ σ' ἀποζημιώσουν διὰ τοὺς κόπους σου. Δὲν εἶναι σφάλμα σου ἂν αὐτοὶ δὲν μ' εἶναι εὐάρεστοι.

Καὶ βλέπων αὐτὸν προχωροῦντα μετὰ σχοινίου εἰς τὰς χεῖρας,

— Τί θέλεις; τὸν ἠρώτησεν ἡσύχως.

— Πρέπει, ἀπεκρίθη αὐτὸς, προσπαθῶν νὰ πραΰνῃ τὴν τραχύτητα τῆς φωνῆς του, πρέπει νὰ σὲ δέσω τὰ χέρια, ἂν ἦναι ὁρισμός σου.

— Ὁρισμὸν, φίλε μου, δὲν ἔχω, ἀπεκρίθη πικρῶς μειδιῶν ὁ Ῥοδίνης. Κάμε ὅ,τι εἶναι τοῦ χρέους σου.

Ἀλλ' ὁ δεσμοφύλαξ ἐμπόδισεν.

— Ἄφησε, ἄφησε, εἶπεν. Ἔχεις καιρὸν ὅταν φθάσῃς ἐκεῖ.

Οὕτω κατέβησαν τὴν κλίμακα τῆς εἱρκτῆς. Ἀλλ' ἔμπρὸς τῆς αὐλείας πύλης ὁ Ῥοδίνης ἐστάθη τεταραγμένος, διότι πρὸ τῆς φλιᾶς ἀπήντησε τὴν Ἀγγελικὴν, ἢ μᾶλλον τὸ φάντασμα τῆς Ἀγγελικῆς, μὴ δυναμένην νὰ κρατηθῇ εἰς τοὺς πόδας της, καὶ ὑποβασταζομένην ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπὸ τοῦ πατρός της, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ τοῦ γέροντος Νικολοῦ, τοῦ ὑπηρέτου τοῦ ἀποθανόντος κόμητος, οἵτινες ἀμφότεροι ἔκλαιον.

Ἀλλ' ἅμα τὸν εἶδε πλησιάσαντα ἡ Ἀγγελικὴ, ὡς ὅλα τὰ χαυνωθέντα ζωτικὰ ἐλατήριά της ἂν ἐνετάθησαν διὰ μιᾶς, ἐῤῥίφθη πρὸς αὐτὸν, καὶ κρεμασθεῖσα διὰ τῶν δύω χειρῶν της ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ὤμου του, ἤρχισε νὰ κλαίῃ σφοδρῶς. Συγχρόνως δὲ καὶ ὁ Βοράτης καὶ ὁ Νικολὸς ἔλαβον τὰς δύω του χεῖρας, καὶ τὰς ἔβρεχον καὶ αὐτοὶ διὰ τῶν δακρύων των.

Ὁ δὲ Ῥοδίνης ἔσφιγξεν ἀμφοτέρων τὰς χεῖρας μεθ' ὅλης τῆς ζέσεως τῆς διακαεστάτης εὐγνωμοσύνης, καὶ διὰ τοῦ βραχίονός του ἐστήριζε τὴν Ἀγγελικὴν, κινδυνεύουσαν νὰ πέσῃ καὶ πάλιν εἰς τὸ ἔδαφος. Οὕτως ἤρχισε τὴν τελευταίαν πορείαν του, καὶ βαδίζων αὐτὸς πρὸς τὸν θάνατον, ἔφερεν ἡμιθανῆ τὴν μνηστήν του, καὶ τὴν παρηγόρει καὶ τὴν ἐνεψύχου διὰ τῶν λόγων του.

— Τί φοβεῖσαι, τῇ ἔλεγε, δι' ἐμέ; Τὸν σωματικὸν πόνον; εἶναι στιγμῆς ἀγωνία. Τὸν προσωρινὸν χωρισμόν μας; ἔχομεν ἐδικήν μας τὴν αἰωνιότητα. Ὁ νυμφικὸς στέφανός μας ἂν ἐμαράνθη πρὶν ἢ πλεχθῇ, φίλη μου, ἀλλ' ὁ ἀστέρινος στέφανος τῶν μαρτύρων μᾶς περιμένει εἰς τὸν οὐρανόν. Μὴ λόγους, μὴ διανοίας ἀπελπισίας. Εἰς τὸ στέλεχος τῆς ἀρετῆς ἀνθεῖ ἡ ἐλπίς. Μὴ σπεύδῃς νὰ ἐξέλθῃς τοῦ σταδίου τῆς ζωῆς; εἰμὴ ὅταν σὲ καλέσῃ ὁ πλάστης σου, καὶ τότε ἔχω τὴν πεποίθησιν, αἱ ψυχαί μας θέλουσιν ἀπαντηθῇ εἰς τοὺς κόλπους του.

— Αἱ ψυχαί μας εἶναι ψυχὴ μία, ἐψιθύριζεν ὀλοφυρομένη ἡ Ἀγγελική· ὁμοῦ θέλουσιν ἀναπτερωθῇ πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἡ ἐδική μου περιμένει εἰς ἄκρα τὰ χείλη μου. Εἰς τὴν συνείδησιν τῶν δικαστῶν σου διπλῆ καταδίκη θέλει βαρύνει.

Οὕτως ἔφθασαν εἰς τὸν ἀπαίσιον ἀγρὸν, ὅπου ἐξετελοῦντο δι' ἀγχόνης αἱ θανατικαὶ ἀποφάσεις, καὶ ὅπου, πρὸς τρομερὸν παραδειγματισμὸν, παίγνια τῶν ἀνέμων καὶ βορὰ τῶν πτηνῶν, τὰ θύματα ἔμενον ἐκτεθειμένα ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας εἰς ὅλων τὰ βλέμματα.

Εἰς τὸ μέσον δὲ τῆς πλατείας ὑψοῦτο τὸ ἀποτρόπαιον ξύλον, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἐπὶ μεγάλης πυρᾶς ἔβραζεν εἰς εὐρὺν λέβητα πίσσα, δι' ἧς χριόμενα ἐταριχεύοντο τῶν ἀ-

πηγχονισμένων τὰ πτώματα, ὅπως ἀντέχωσιν εἰς τὴν πολυήμερον ἔκθεσίν των ἐπὶ τῆς ἀγχόνης.

Σπανίως κατάδικος ἐβάδισεν εἰς τὸν θάνατον ὡς ὁ Ῥοδίνης, συνοδευόμενος ὑπὸ φίλων καὶ συγγενῶν ὡς ἂν ἐπορεύετο πρὸς πανήγυριν, διότι σπανίως οἱ καταδικαζόμενοι εἰς τὸν ἀτιμωτικὸν θάνατον δὲν ἐπιφέρουσι καταισχύνην εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους των.

Ὅταν δ' ἔφθασεν ἐμπρὸς τῆς ἀγχόνης, ὁ δήμιος ἐπλησίασε πάλιν νὰ τῷ δέσῃ τὰς χεῖρας.

— Μίαν στιγμὴν, παρακαλῶ, εἶπεν ὁ Ῥοδίνης. Καὶ λαβὼν ἐκ τοῦ κόλπου του τὴν διαθήκην ἣν εἶχε γράψει καὶ σφραγίσει τὴν νύκτα, τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν Βοράτην.

— Σὲ καθιστῶ, τῷ εἶπεν, ἐκτελεστὴν τῆς διαθήκης μου. Ἀφ' οὗ ἀποθάνω, ἄνοιξον αὐτὴν, καὶ πρᾶξον ὡς διατάττω.

Ἔπειτα δὲ, ἀσπασθεὶς ἀλληλοδιαδόχως αὐτὸν, τὸν Νικολὸν καὶ τὴν Ἀγγελικήν,

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπεν, ὅτι μοὶ ἐδώκατε τὸ τελευταῖον τοῦτο καὶ δημόσιον δεῖγμα τῆς ἐμπιστοσύνης σας, συνοδεύοντές με καὶ δεχθέντες τὸν ἀσπασμόν μου. Καὶ τῶν καρδιῶν τὰ ἐνδόμυχα ἂν δὲν ἐγνώριζεν ὁ Θεός, ἡ μαρτυρία αὕτη ἤθελε τῷ ἀρκέσει ὑπὲρ ἐμοῦ.

Ἔπειτα δ' εἶπε πρὸς τὸν δήμιον·

— Τώρα εἶμαι ἕτοιμος.

Ἀλλ' ὁ Βοράτης, ῥιφθεὶς καὶ πάλιν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ,

— Ὕπαγε, τῷ εἶπεν, ὅπου σὲ περιμένουσιν οἱ ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐκεῖ προσεύχου ὑπὲρ ἡμῶν, ὅσοι μένομεν νὰ κλαύσωμεν ὀλίγον καιρὸν ἀκόμη, καὶ ἔπειτα νὰ σ' ἀκολουθήσωμεν.

Ὁ Νικολὸς τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ ἐκεῖνος, καὶ ἠθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλὰ τὰ δάκρυα ἔπνιξαν ἐντελῶς τὴν φωνήν του.

Τέλος ἡ Ἀγγελικὴ, ἐναγκαλισθεῖσα αὐτὸν ὡς ἡ μήτηρ ἐναγκαλίζεται τὸ παιδίον ἵνα τὸ προφυλάξῃ ἀπὸ ἐπικειμένου κινδύνου, δὲν ἤθελε ν' ἀποσπασθῇ ἂν καὶ δὶς ἐπροχώρησεν ὁ δήμιος.

— Ὄχι, ἔλεγε, δὲν θὰ ἐπιβάλητε χεῖρα εἰς τὸν ἀθῶον. Θῦμα ἂν θέλητε, ἰδοὺ λάβετέ με. Δὲν θὰ τὸν πλησιάσητε.

Ἀλλ' ὁ ἀξιωματικὸς, ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ποινῆς, ἐλθὼν τότε πρὸς τὸν Βοράτην, τὸν παρεκάλεσε ν' ἀποσύρῃ τὴν κόρην του, καὶ νὰ τῇ παραστήσῃ ὅτι εἶναι ἄτοπον εὐγενὴς κόρη νὰ ἐκτίθηται κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς τοῦ δημοσίου τὰ βλέμματα.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους.

— Ἄτοπον! ἔκραξε, λησμονοῦσα πᾶσαν τὴν φυσικὴν συστολήν της. Τὸν φονεύετε, καὶ λέγετε ὅτι εἶναι ἄτοπον! Δὲν εἶναι ἀστεϊσμὸς τοῦτο, εἶναι φρικτὴ ἀλήθεια. Τὸν φονεύετε! Ὄχι, δὲν θὰ τὸν φονεύσητε, ἢ θὰ μὲ θανατώσητε πρότερόν του.

— Ἂν δὲν μακρυνθῇ, εἶπε πάλιν ὁ ἀξιωματικὸς πρὸς τὸν Βοράτην, λυποῦμαι, ἀλλὰ θ' ἀναγκασθῶ νὰ διατάξω δύω στρατιώτας, νὰ τὴν ἀποσύρωσιν.

Ὁ Ῥοδίνης ἔῤῥιψε τότε βλέμμα ἀγανακτήσεως πρὸς τὸν ἀξιωματικόν· ἔπειτα δ' ἀποθέτων τελευταῖον ἀσπασμὸν εἰς τὸ μέτωπον τῆς Ἀγγελικῆς,

— Ἔχε ὑγείαν, τῇ εἶπε, καὶ τὴν ἀπώθησεν ὁ ἴδιος, ἐνῷ ὁ πατήρ της καὶ ὁ Νικολὸς, ἑνώσαντες τὰς δυνάμεις των, τὴν ἀπέσυρον.

Συγχρόνως δ' ὁ δήμιος, ἵνα βραχύνῃ τὴν σκηνὴν, πλησιάσας εἰς τὸν Ῥοδίνην, τὸν θανάσιμον βρόχον εἰς τὰς χεῖρας, τῷ εἶπε νὰ κλίνῃ τὴν κεφαλήν.

Ἀλλὰ κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν ἠκούσθη μακρόθεν φωνὴ ἐναγώνιος·

— Σταθῆτε, σταθῆτε!

Καὶ ἐφάνη τρέχων ὁ εἰσαγγελεὺς πρὸς τὸ μέρος τῆς καταδίκης.

— Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, σταθῆτε, ἐπανέλαβεν ἀσθμαίνων καὶ κινῶν ἔγγραφά τινα εἰς τὴν χεῖρά του, ἅμα ἔφθασε.

— Τί εἶναι; τί ἔγινε; ἠρώτησαν διὰ μιᾶς χίλια στόματα· καὶ οἱ ἀξιωματικοί, καὶ οἱ πρώτιστοι τῶν παρευρισκομένων τὸν περιεκύκλωσαν.

— Σταθῆτε, ἐπανέλαβε πάλιν, ὡς φοβούμενος μὴ δὲν τὸν ἐνόησαν. Ὁ Ῥοδίνης ἀπολύεται, ὁ Ῥοδίνης εἶναι ἀθῶος.

Καὶ ἐπιδείξας εἰς τὸν ἀξιωματικὸν διαταγὴν τοῦ Προέδρου τοῦ δικαστηρίου, ἀπήτησε νὰ τῷ παραδοθῇ ὁ κατάδικος.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἔσπευσε χωρίς τινος δυσκολίας νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν διαταγήν, καὶ ὁ Ῥοδίνης ἔσφιγξε τὴν χεῖρα τοῦ εἰσαγγελέως, καὶ ἀνοίξας τὰς ἀγκάλας του, περέκλεισε τὸ τριπλοῦν σύμπλεγμα τοῦ πενθεροῦ του, τοῦ πιστοῦ ὑπηρέτου, καὶ τῆς Ἀγγελικῆς, ἣν οἱ δύω ἐκράτουν. Καὶ ὁ μὲν Βοράτης τὸν ἐφίλησε περιπαθῶς εἰς τὴν κεφαλήν·

— Μᾶς ἀπεδόθης, υἱέ μου, ἔλεγε. Λοιπὸν ὑπάρχει δικαιοσύνη καὶ ἐπὶ γῆς.

Ὁ δὲ γέρων Νικολὸς ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα, καὶ κάμνων τρὶς τὸν σταυρόν του, ἔλεγε μετὰ φωνῆς ἐπισήμου·

— Μέγας εἶ σύ, Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου!

Ἡ Ἀγγελικὴ ὅμως ἐκυριεύθη ὑπὸ σπασμοῦ ὀλοφυρμῶν τοσοῦτον σφοδροῦ καὶ τοσοῦτον ἐπιμόνου, ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ τὴν μετακομίσωσιν εἰς τὴν οἰκίαν της, ὅπου ἔπεσε κλινήρης, καὶ ὑπέστη πολλῶν ἡμερῶν ἀσθένειαν.

Ὅλον δὲ τὸ παρευρισκόμενον πλῆθος, ἂν καὶ μὴ γνωρίζον τὰς αἰτίας, ἀνευφήμησεν ὅμως χειροκροτοῦν, διότι, ἂν ἡ ἀγάπη τῶν Κεφαλλήνων πρὸς τὸν δολοφονηθέντα γέροντα ἐκίνησεν εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν τὴν ἀγανάκτησιν αὐτῶν κατὰ τοῦ ὑποτιθεμένου καί, ὡς ἐνόμιζον, ἀποδειχθέντος φονέως του, ἀλλὰ τὸν Ῥοδίνην ἠγάπων καὶ ἐτίμων ἐπίσης ὅλοι κοινῶς, καὶ μετὰ μεγίστης χαρᾶς ἤκουον ἤδη ὅτι εἶναι ἀθῶος.

Ὁ δὲ δημόσιος συνήγορος ὡδήγησε τὸν αἰχμάλωτόν του κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπου, προειδοποιηθέντες οἱ δικασταί, εἶχον συνέλθει εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν. Λαβὼν δὲ τὸν λόγον,

— Κύριοι δικασταί, εἶπεν, ὁ πάνσοφος Θεὸς εἶναι μόνος ἀλάνθαστος. Μόνου ἐκείνου ὁ ὀφθαλμὸς διορᾷ πανταχοῦ καὶ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν· ἡ δὲ ἀνθρωπίνη κρίσις εἶναι ἀκροσφαλής. Ἀλλὰ χρέος μας κἂν εἶναι, ὅταν τέλος διὰ τῆς ἀχλύος τὴν ἀνακαλύπτωμεν, νὰ τὴν διακηρύττωμεν στεντορίως. Ἀνέστειλα, καθ' ὃ ἔχω δικαίωμα, τὴν ἐκτέλεσιν τῆς καταδίκης τοῦ κυρίου Ῥοδίνου, κατ' ἄδειαν τοῦ προέδρου, διότι νέαι περιστάσεις ἀνακαλυφθεῖσαι ἀποδεικνύουσι τὴν δίκην ἀνίσχυρον, καὶ δὲν θέλω, ὡς δὲν θέλετε βεβαίως ἐπίσης, νὰ πέσῃ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν τέκνων ἡμῶν τοῦ ἀθώου τὸ αἷμα.

Μετὰ τὸ προοίμιον δὲ τοῦτο, ὃ ἐκίνησε τοῦ δικαστηρίου τὴν ἔκπληξιν, ἀνέγνω ἐπιστολὴν πρὸς αὐτὸν τοῦ συμβολαιογράφου Τάπα, Ἰταλιστὶ γεγραμμένην, ἧς ἕπεται ἡ μετάφρασις.

«Κύριε δημόσιε συνήγορε. Ἡ μαρτυρία ἣν ἔδωκα εἰς τὸ δικαστήριον περὶ τοῦ θανάτου τοῦ κόμητος Ναννέτου ἦτο ψευδομαρτυρία. Ἡ διαθήκη τοῦ κόμητος ὑπὲρ τοῦ Ῥοδίνου

εἶναι ἡ μόνη γνησία. Ἡ ἄλλη ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιοῦ του Γερασίμου εἶναι πλαστή. Ἐγὼ τὴν ἔπλασα, συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ Γερασίμου, διότι μ' εἶχεν ὑποσχεθῇ ὅτι θὰ νυμφευθῇ τὴν κόρην μου. Εἰς ἀπόδειξιν, ἂς ἐξετασθῇ τὸ βιβλίον τῆς καταχωρήσεώς μου, ὅπου ἡ διαθήκη αὐτὴ δὲν ἐσημειώθη, οὔτε ὑπάρχει ἡ ὑπογραφὴ τοῦ κόμητος, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ τάξις. Ὁ Γεράσιμος, ἔχων ἀντικλείδιον τοῦ οἴκου τοῦ θείου του, ἐμβῆκεν εἰς αὐτὸν διὰ νυκτὸς, ἠπείλησε τὸν γέροντα ὅτι θὰ τὸν φονεύσῃ, καὶ τὸν ἐβίασε νὰ τῷ ὑπογράψῃ τὴν ψευδῆ διαθήκην· καὶ ἔπειτα, ἵνα μὴ δυνηθῇ ποτὲ ὁ κόμης νὰ καταμαρτυρήσῃ αὐτοῦ, τὸν ἔπνιξε διὰ τῶν προσκεφαλαίων τῆς κλίνης του. Ἐγκλείω ἐπιστολὴν τοῦ Γερασίμου, ὅπου εἶχε τὴν ἀφροσύνην νὰ μοὶ ἐμπιστευθῇ ἐγγράφως τὴν πρᾶξίν του. Μὴ ζητῆτε ματαίως τὸν φονέα, ἤ, ἂν τὸν ζητήσητε, ἀπέλθετε εἰς τὸ ὑποστατικόν μου εἰς Λιβαθόν. Ἐκεῖ θὰ εὕρητε τὸ πτῶμά του μόνον. Ἐγὼ θὰ προλάβω τὴν θείαν δίκην καὶ τοῦ δημίου τὸν βρόχον. Μετὰ μίαν ὥραν θὰ τὸν φαρμακεύσω διὰ τοῦ οἴνου τῆς τραπέζης μου, καὶ θὰ τῷ συντρίψω τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς σφαίρας τοῦ πυροβόλου μου, διότι ἠπάτησε τὴν θυγατέρα μου, καὶ τὴν ἐθανάτωσε διὰ τῆς προδοσίας του. Ἐκεῖ θὰ εὕρητε καὶ τὴν ἀθλίαν νεκράν· ἀποδώσατέ τῃ τὰ χριστιανικὰ καθήκοντα. Εἶναι θῦμα ἀθῶον. Ἐμὲ μὴ μὲ ζητεῖτε. Ὅταν λάβητε τὴν ἐπιστολήν μου δὲν θὰ εἶμαι εἰς Κεφαλληνίαν.»

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὁ εἰσαγγελεὺς παρέδωκε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην μετὰ τῆς ἐν αὐτῇ ἐγκεκλεισμένης εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου, καὶ ὡς μόνον συμπέρασμα καὶ ἐπίλογον προσέθηκε,

— Ζητῶ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ Ῥοδίνου.

Τὸ δικαστήριον ἀπεσύρθη πρὸς διάσκεψιν, καὶ μετ' ὀλί-

γον ἐπανελθὸν, ἀπεφήνατο, ὅτι θεωρεῖ τὸν Ῥοδίνην ἀθῶον καὶ ἀπολύσιμον, ὅτι ὅμως πρέπει νὰ διαμείνῃ ὑπὸ κράτησιν μέχρις οὗ ζητηθῇ καὶ δοθῇ ὑπὸ τοῦ Ἁρμοστοῦ ἡ ἐπικύρωσις τῆς ἐκτάκτου ταύτης ἀναδικίας.

Συγχρόνως δ' ἡ ἀστυνομία μετέβη εἰς τὴν ἀγροικίαν τοῦ Συμβολαιογράφου εἰς Λιβαθόν. Εἰς τὴν μεγαλητέραν αἴθουσαν εὗρεν ἐστρωμένην ἀκόμη τὴν τράπεζαν, καὶ κεκαλυμμένην ὑπὸ τῶν λειψάνων τοῦ δείπνου, εἰς τὸ ἓν μέρος αὐτῆς εἰς τὸ αἷμά του πλέον τὸ πτῶμα τοῦ Γερασίμου ἠκρωτηριασμένον, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς τραπέζης εἰς τὸ ἀνακλιντήριον νεκρὰν τὴν Μαρίναν, ὡς νύμφην ἐστολισμένην, τὰς χεῖρας ἔχουσαν ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, καὶ στέφανον ἀνθέων εἰς τὴν κεφαλήν.

Τὸ δικαστήριον, νομίσαν ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἔπρεπε νὰ λάβῃ πλήρη τὴν ἐφαρμογήν της, ἐδίκασε τὸν Γεράσιμον καίτοι νεκρὸν, καὶ τὸν κατεδίκασεν ὡς πλαστογράφον καὶ πατραλοίαν. Τὸ πτῶμά του ἑπομένως ἐκομίσθη εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, ἐνεβάφη εἰς τὴν ζέουσαν πίσσαν, καὶ ἐκρεμάσθη εἰς τὴν ἀγχόνην, ὅπου διέμεινεν ἐπὶ ἕνα μῆνα, ταλαντευόμενον ὑπὸ τῶν ἀνέμων, φοβερὸν θέαμα διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ Ἀργοστολίου, οἵτινες διερχόμενοι ἐμπρός του, ἀπεστρέφοντο καὶ ἔκαμνον τὸν σταυρόν των.

Ἡ δὲ Μαρίνα ἐνεταφιάσθη μετὰ πομπῆς, διότι ἡ περίστασις τῆς αὐτοδηλητηριάσεώς της δὲν ἦτο γνωστή. Ὅλη ἡ πόλις συνώδευσε τὴν ἐκφορὰν τῆς νέας καὶ ὡραίας κόρης, καὶ ἔκλαυσε τὸ θῦμα τοῦ κακούργου. Μετὰ τῶν λοιπῶν δὲ τὴν συνώδευσε καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ κόμητος Κανίνου, Λουκία, φοροῦσα ἐνδύματα μελανὰ, ἃ ποτὲ δὲν κατέθεσεν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, διότι ἀπεσύρθη διὰ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς της εἰς μοναστήριον.

Ὁ περιορισμὸς τοῦ Ῥοδίνου ἦτο πρὸς ἐκπλήρωσιν τύπου μᾶλλον ἢ πραγματικός, διὰ τοῦτο ἐνηργήθη μετὰ τῆς ἐνδεχομένης ἐπιεικείας, καὶ, κατ' ἐκλογὴν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἐντὸς τῆς οἰκίας τοῦ Βοράτου, ὅπου ἡ ἀσθένεια τῆς Ἀγγελικῆς τὸν εἶχεν ὑπὸ ἐκουσίαν καὶ πολὺ αὐστηροτέραν κράτησιν ἢ ὁ νόμος.

Ἡ ἐπικύρωσις τῆς ἀναδικίας δὲν ἀπήντησεν οὐδεμίαν δυσκολίαν ἐξ αἰτίας τῶν ἰδιαιτέρων περιστάσεων τῆς δίκης ταύτης, καὶ τῷ διεκοινώθη ἐπισήμως καθ' ἃς ἡμέρας εἶχεν ἀναλάβει καὶ ἡ Ἀγγελική. Ὁ γάμος των ἐπομένως ἐτελέσθη χωρὶς ἀναβολῆς, καὶ ἀμέσως μετὰ ταῦτα ἀμφότεροι μετὰ τοῦ Βοράτου ἐγκατέλιπον διὰ παντὸς τὴν Κεφαλληνίαν, τόπον ἀπαισίων καὶ θλιβερῶν ἐνθυμήσεων δι' αὐτούς, καὶ κατῴκησαν μίαν τῶν ἐμπορικῶν πόλεων τῆς Εὐρώπης, ὅπου ὁ Ῥοδίνης κατέστη εἷς τῶν ἐπισημοτέρων καὶ γενικῶς τιμωμένων ἐμπόρων.

ΙΒ΄.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἐνθυμεῖται ἕκαστος γέροντα ἑπτανήσιον ῥακενδύτην, ὅστις περιεφέρετο εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ στρατόπεδα, φέρων πήραν εἰς τοὺς ὤμους, καὶ εἰς τὰ ῥυπαρά του ἐνδύματα ἔχων προσερραμένα ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω πτερὰ πετεινῶν, οὐρὰς κυνῶν, καὶ ἄλλα ἀλλόκοτα προσαρτήματα, τοῖς παιδίοις ἵν' ᾖ γέλως. Αὐτὸς ἦτο πανταχοῦ τὸ παίγνιον τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἐκάγχαζον εἰς τὰ ἄσεμνα σχήματά του καὶ τοὺς ἀνοήτους του λόγους, καὶ εἰς ἀνταμοιβὴν τῷ ἔρριπτον τὰ κόκκαλα ἀπὸ τῶν τραπεζῶν των. Ἐνίοτε ἡ παραφροσύνη του ἐκορυφοῦτο εἰς μανίαν, ὅτε μάλιστα συνέπιπτε νὰ

ἰδῇ αἷμα. Τότε ἄφρονες λέξεις ἐξήρχοντο τοῦ στόματός του.

— Γιάσου, μωρὲ κόντε, ἠκούετο λέγων. Σφίξε, σφίξε καλὰ, νὰ σκάσῃ ὁ παλαιόγερος. Κοίταξέ τον! Γουρλώνει τὰ μάτια ὁ πόβερος. Ῥούφηξέ τον ἀμμὰ τὰ μάτια νὰ μὴ πεταχθοῦν ἀπάνω σου. Αἷ κανάλια! Τὸ ἔσφαξε τὸ ἄσπρο μου περιστέρι! Ἄ μπέστια! φαρμάκι τὸ πότισες τὸ γλυκό μου ἀρνί! Πιὲ, Γεράσιμε, σ' τὴν ὑγειὰ τοῦ Διαβόλου! ὁ τζίος σὲ τὸ κερνᾷ. Φωτιὰ καίει τὰ χέρια μου, Γεράσιμε, καὶ τὴν γλῶσσά μου! Νὰ πλύνω τὰ χέρια μου εἰς τὸ αἷμά σου! νὰ ῥουφήξω τὰ μυαλά σου νὰ δροσισθῶ.

Τὸ πρόσωπόν του, ὅταν ἐπρόφερε τὰς καταχθονίους αὐτὰς φαντασίας, ἐλάμβανεν ἔκφρασιν θηριώδη. Οἱ ἀγροῖκοι στρατιῶται ὅμως ἐκάγχαζον ἀκούοντές τον, καὶ τὸν παρώξυνον νὰ τὰς ἐπαναλάβῃ, ἂν καὶ ἤξευρον ὅτι ἅμα ἐξήρχετο τῆς φοβερᾶς ταύτης κρίσεως, ἀπεσύρετο ἐξηγριωμένος, καὶ ἐπὶ δύω ἡμέρας δὲν ἐφαίνετο πλέον.

Ὁ ἐλεεινὸς οὗτος ἐπαίτης ἦτον ὁ συμβολαιογράφος Τάπας. Μὴ ἔχων τὴν ἀνδρίαν νὰ ὑπομείνῃ εἰς τὴν πατρίδα του τὴν ἀμοιβὴν τῶν πράξεών του, τὸν θάνατον διὰ τῆς ἀγχόνης, κατέφυγε τὴν φρικτὴν ἐκείνην νύκτα τῆς δολοφονίας τοῦ Γερασίμου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐλαφρῶς μόνον τὸ ὄνομά του μεταβαλών· ἐνταῦθα δὲ, ὑπὸ τῆς ἐριννύος τῆς συνειδήσεώς του οἰστρηλατούμενος, καὶ εἰς τὰς αἱματηρὰς φαντασίας του καὶ εἰς τὴν θλίψιν του διὰ τὴν στέρησιν τῆς θυγατρός του ἀποπνίξας τὸ λογικόν του, περιῆλθεν εἰς τὴν οἰκτρὰν ἐκείνην κατάστασιν, ἥτις ἦτο τῆς θείας ἐκδικήσεως τρομερὸν παράδειγμα, καὶ ἐπανάληψις τῆς τιμωρίας τοῦ Κάϊν.

Ὅταν δὲ, μετὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ Μεσολογγίου, ὁ Καραΐσκος ἐξεστράτευσεν εἰς τὴν Στερεὰν ὅπως ἐκδισήσῃ τὴν

μάρτυρα ταύτην πόλιν, ὁ γέρων Κεφαλλὴν εὑρίσκετο μεταξὺ τῶν ὑποζυγίων τοῦ στρατοπέδου, καὶ συνέπεσε νὰ παρακολουθήσῃ ἀπόσπασμα ῥιφθὲν ὑπὸ τῆς τύχης τοῦ πολέμου πρὸς τὴν Ἀκαρνανικὴν παραλίαν.

Περὶ τὴν δείλην ἦτον, ὅταν, μετὰ μίαν τῶν συνήθων ἐκρήξεων τῆς μανίας του, ἀποσυρθεὶς παραφόρως τοῦ στρατοπέδου, περιεφέρετο εἰς τὰ ὄρη τυχαίως. Ἀναῤῥιχθεὶς δὲ ταχὺς ὡς αἴλουρος πετρώδη ῥάχιν ἥτις ὑψοῦτο ἐμπρός του, εὑρέθη εἰς τὸ χεῖλος καθέτου κρημνοῦ, οὗ ἡ βάσις εἰς βάθος διακοσίων ποδῶν ἔτρυζεν ὑπὸ τὴν ἀέναον προσβολὴν τῶν κυμάτων. Τὸ βλέμμα τοῦ Τάπα ἐξετάθη εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος, καὶ ἐπὶ τοῦ λαμπρῶς φωτιζομένου ὁρίζοντος τῆς δύσεως εἶδεν ἀντικρύ του ἰσχυρῶς ἀναφαινομένην τὴν Κεφαλληνίαν, καὶ ἡ καρδία του ἐσκίρτησεν ὡς μέλλουσα νὰ διαῤῥαγῇ ὅταν προσέβαλε τὰς ὄψεις του τὸ γνωστὸν σχῆμα τῶν κορυφῶν τοῦ Μεγάλου Βουνοῦ.

— Μαρίνα μου, Μαρίνα μου, ἔκραξεν, ἔτρεχα τὸν κόσμον νὰ σὲ ζητῶ. Ἔτρεξα τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας, ἔτρεξα τὰς κοιλάδας καὶ τὰ βουνά. Ἐδῶ λοιπὸν ἦσουν, κόρη μου, καὶ μ' ἐπρόσμενες! Μὴ φεύγῃς, ἔρχομαι, ἔρχομαι·

Καὶ ἓν βῆμα προὐχώρησε πρὸς τὸ ὅραμα τῆς καρδίας του· ἀλλὰ τὸ βῆμα τοῦτο ἦτον ἐπὶ τοῦ βαράθρου, καὶ τὸ ἀφρίζον κῦμα ἔσβυσε καὶ τὰς τύψεις τοῦ συνειδότος του, καὶ τοὺς πόνους του, καὶ τὴν μνήμην του.

ΤΕΛΟΣ.

ΟΙ ΥΦΑΝΤΑΙ ΤΗΣ ΑΝΣΗΣ (*)

Α'

Περὶ τὴν δείλην θερμῆς ἡμέρας τοῦ ἔτους 1500, νεανίας, λιτὴν ἐργάτου φέρων ἐνδυμασίαν, καὶ μικρὸν δέμα ὡς μόνην σκευὴν ἐκ τῶν ὤμων του ἐξαρτῶν, ἀπέβη πλοίου ἄρτι συστέλλοντος τὰ ἱστία, εἰς τὴν προκυμαίαν τῆς Βέργης, τότε πρωτευούσης τῆς Νορβεγίας. Ἡ ἀπὸ τοῦ λιμένος εἰς τὴν πόλιν ἄγουσα ἦτο θορυβώδης καὶ πολυάνθρωπος, διότι ἡ Βέργη ἦτο κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἓν τῶν ἐπισημοτέρων ἐμπορείων τῆς βορείας Εὐρώπης.

Κατ' ἀρχὰς ὁ ξένος ἠκολούθησε τὸν ῥοῦν τῶν πολυασχόλων ἀνθρώπων, ἵππων καὶ ἁμαξῶν. Ἀλλὰ βαθμηδὸν τὸ βῆμά του καθίστατο μᾶλλον ἀβέβαιον, καὶ τὸ βλέμμα του ἐξέφραζε δισταγμόν. Μετ' ὀλίγον δ' ἀπαντήσας πρὸς τὰ δεξιὰ στενωπὸν ἥτις ἀποκλίνουσα τῆς ὁδοῦ, διέσχιζε τοὺς ὑψηλούς, τὸν λιμένα περικλείοντας βράχους, εἰσῆλθε μηχανικῶς εἰς αὐτήν, ὡς ἄνθρωπος εἰς ὃν πᾶσα διεύθυνσις εἶναι ἀδιάφορος, καὶ σύννους ἐβραδυπόρει, ὡς εἰ ἐκ τῆς σκέψεως περιέμενε ν' ἀντλήσῃ ἀπόφασιν περὶ τοῦ περαιτέρω πρακτέου.

(*) Ἡ πρώτη ὕλη ἐν μέρει ἐκ τοῦ Ἐλ. Βερθέ.

Πρό τινων δὲ στιγμῶν ἐδάδιζε κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, ὅτε ἤκουσε φωνὴν ὀξεῖαν, καὶ εἶδε μεταξὺ τῶν βράχων ὁρμῶσαν, καὶ ἀπὸ κρημνοῦ εἰς κρημνὸν ὡς ὕαιναν ῥιπτομένην, γραίαν μορφῆς δυσειδοῦς, ἧς οἱ βόστρυχοι λυτοὶ, καὶ συστρεφόμενοι περὶ τὴν κεφαλήν της, ἔδιδον αὐτῇ ἔκφρασιν φοβεράν. Ἦν δὲ νεκρικὴ ἡ ὄψις αὐτῆς· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἦσαν τεταμένοι ἀγρίως. Ἐναγωνίως δὲ χειρονομοῦσα, ἐκραύγαζεν ἡ γυνὴ μεγαλοφώνως: Εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὴν θάλασσαν!

Ἐκπεπληγμένος ὁ νέος, ἐστάθη ἐνώπιον τῆς γραίας ταύτης, ἣν ἐξέλαβεν ὡς φρενοβλαβῆ. Ἀλλὰ στρέψας τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης ὃ ἐδείκνυεν ὁ ξηρὸς δάκτυλός της, εἶδεν ὑπὸ τοὺς πόδας του ὡς ἀνθρωπίνην μορφὴν φερομένην ὑπὸ τῶν κυμάτων, καὶ ἄνισον καὶ τελευταίαν πρὸς αὐτὰ παλαίουσαν πάλην.

Ἐν τῷ ἅμα ὁ τολμηρὸς νεανίας, ἄνευ δευτέρας σκέψεως, ἀφῆκε τὸ δέμα του κατὰ γῆς, ἀπεδύθη τὸν μανδύαν του, καὶ ἀπὸ τοῦ βράχου, ἐφ' οὗ ἵστατο, καὶ ὅστις κάθετος κατήρχετο εἰς τὴν θάλασσαν, ἐῤῥίφθη εἰς αὐτὴν, καὶ βυθισθεὶς, ἐγένετο ἄφαντος.

Ἀλλὰ μετὰ μίαν στιγμὴν ἐφάνη ἀναδὺς, ἐκίνησε τὴν κεφαλήν του ἀποσείων τὸ ὕδωρ, δι' εὐρώστων βραχιόνων σχίσας τὰ κύματα μέχρι τοῦ πνιγομένου ἀνθρώπου, ἥρπασεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἐνδυμάτων, καὶ διὰ μόνης βοηθούμενος τῆς μιᾶς του χειρὸς, ἔφθασεν εἰς τὴν παραλίαν μετὰ τοῦ φορτίου του· καὶ τότε πρῶτον εἶδεν ὅτι ἦτον αὐτὸ νέα κόρη, ἥτις ἐῤῥίφθη σχεδὸν ἡμιθανὴς εἰς τὸ ἔδαφος.

Ἐδῶ ἡ γραία τὴν περιέμενεν, ἐξακολουθοῦσα καθ' ὅλον τὸ διάστημα νὰ τρέχῃ ἄνω καὶ κάτω ὡς λέαινα ἐντὸς τοῦ

κλωβοῦ της, νὰ ἐκτείνῃ τοὺς βραχίονας πρὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ νὰ ὠρύηται ἀνάρθρους κραυγάς.

Ὅταν δὲ τὴν εἶδε σωθεῖσαν, τὴν περιέβαλεν εἰς τὰς ἀγκάλας της, ἔκλαιε καὶ ἐγέλα, ἐπήδα περὶ αὐτὴν, καὶ ἔγρυζε σχεδὸν ὡς κυνάριον παραφερόμενον ὑπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ τὴν ἐκάλει ὀνομαστί:

— Ἕλγα, ἐξύπνα Ἕλγα, ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλμούς σου, γλυκὺ πτηνόν μου. Ἐγὼ εἶμαι, ἡ Γρουμβρίγη εἶμαι, εἶμαι ἡ μάμμη σου. Ἄνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ γνώρισέ με. Ἄνοιξε νὰ χείλη καὶ ὁμίλησέ με.

Καὶ πάλιν ἔκλαιε καὶ ἐγέλα, κυμαινομένη μεταξὺ παραφόρου χαρᾶς, καὶ μεταξὺ ἀπαραμυθήτου ἀπελπισίας. Ὅταν δὲ ἡ νέα Ἕλγα ἠνέωξε τῳόντι τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἐκτείνασα πρὸς αὐτὴν τὴν χεῖρα,

—Μάμμη! εἶπεν ἀσθενῶς ψιθυρίζουσα, τότε ἡ γαῖρα ἐξέπεμψε μεγάλην φωνὴν, καὶ ἔπεσε πρηνὴς κατὰ γῆς, ὡς ἂν ὅλαι της αἱ δυνάμεις, εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν ταθεῖσαι μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, εἶχον ἐξαίφνης λυθῇ, ὡς ἂν τὸ συνέχον αὐτὰς ἐλατήριον εἶχεν ἐνδώσει διὰ μιᾶς ὑπὸ τὴν ἰσχυράν της συγκίνησιν.

Ἡ δὲ Ἕλγα, ἅμα συνελθοῦσα, ἔλαβε τὴν ἀδρανῆ τῆς μάμμης της χεῖρα καὶ τὴν ἐφίλησε, καὶ, πρὶν ἐγερθῇ, ἀνακαθήσασα εἰς τὰ γόνατα, ἀπέτεινεν ἐγκάρδιον προσευχὴν πρὸς τὸν Θεὸν, τὸν πέμψαντα αὐτῇ τὴν ἀνέλπιστον σωτηρίαν.

Εἰς τὴν θέσιν δὲ ταύτην ἦτον ἀνεκφράστως ὡραία, καὶ ὁ νέος, τινὰ βήματα μακράν της ἱστάμενος, τὴν ἐθεώρει πλήρης ἐκστάσεως. Ὅταν τὰ μακρὰ χρυσᾶ βλέφαρά της ἐκάλυπτον τοὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμούς της, προσηλουμένους εὐλαβῶς εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐσκίαζον τὰς παρειάς της λευκοτέρας χιόνος, ὅταν, τὰς χεῖρας σταυροῦσα, ἀνύψου εὐγνώμονα

τὴν καρδίαν της πρὸς τὸν οὐρανὸν, εἰς τὴν φαντασίαν του, ἰσχυρῶς πεπληγμένην ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου συμβάντος, ἐφαίνετο ὡς καθαρὸς ἄγγελος συνομιλῶν μετὰ τῶν ἀδελφῶν του, ἡ δὲ γραῖα, ἥτις πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῆς ἔκειτο, καὶ τὴν περιέβαλλε διὰ τῶν βραχιόνων καὶ διὰ τοῦ βλέμματος, ὡς τις τῶν μυθικῶν ἐκείνων δρακόντων, οἵτινες συνεσπειρωμένοι περὶ θησαυρὸν, τὸν φυλάττουσι ζηλοτύπως.

Πρώτη ἀνεπήδησεν ἡ πρεσβῦτις.

— Αἴ! νὰ ἴδωμεν, εἶπε μετὰ φωνῆς τραχείας, οὐδὲν διατηρούσης ἐκ τῆς πρώτης της ταραχῆς· νὰ ἴδωμεν πότε τέλος πάντων θὰ μάθῃς νὰ περιπατῇς. Πρέπει ἴσως νὰ σὲ φέρω εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ὡς βρέφος εἰς τὰ σπάργανα; Ἀρκετὸν βάρος μὲ δίδουν τὰ γεροντικὰ κόκκαλά μου.

— Μὴ ὀργίζεσαι, μάμμη, εἶπεν ἐγειρομένη ἡ Ἔλγα· ἓν ὡραῖον ὄστρακον εἶδα εἰς τὴν ἄκραν τοῦ βράχου, καὶ ἔκυψα νὰ τὸ λάβω· ὁ βράχος ὅμως ἦτον ὑγρὸς καὶ ὠλίσθησα. Κατ' εὐτυχίαν εὑρέθη ὁ ἀγαθὸς οὗτος κύριος καὶ μ' ἔσωσε διὰ κινδύνου τῆς ζωῆς του.

— Ὁ Κύριος οὗτος, εἶπεν ἡ καλέσασα ἑαυτὴν Γρουμβρίγην, ἔπρεπε νὰ σ' ἀφήσῃ νὰ μάθῃς νὰ ὀψαρεύῃς κοχλίδια, ὅταν σὲ φωνάζω νὰ ἔλθῃς πλησίον μου. Ἐμπρός! Ἂς ὑπάγωμεν! εἰς τὴν κατάστασιν ὅπου εἶσαι, ἐμοιάζεις ἡ ἰδία κοχλίδιον. Ἡ θάλασσα ῥέει ποταμηδὸν ἀπ' ἐπάνω σου. Ἄλλο δὲν ἔμεινε τώρα, εἰμὴ ν' ἀσθενήσῃς καὶ ν' ἀποθάνῃς, καὶ νὰ ἔχωμεν καὶ αὐτὰ τὰ τρεχάματα. Περιπάτει.

Ἀλλὰ τὴν διαταγὴν ταύτην εὐκολώτερον ἦτον εἰς τὴν γραίαν νὰ τὴν δώσῃ παρὰ εἰς τὴν ἐγγόνην της νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ. Ὑπὸ τοῦ φόβου, ὑπὸ τοῦ ἀγῶνος, ὑπὸ τῆς συγκινήσεως, ἐκλονεῖτο ὅλη ὡς κάλαμος, καὶ δὲν ἠδύνατο βῆμα νὰ προχωρήσῃ· ἡ Γρουμβρίγη ἦλθε τότε εἰς βοήθειάν της,

καὶ τῇ ἔδωσε τὸν βραχίονα, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς οἱ πόδες ἔτρεμον καὶ ἐπρόδιδον ὀλιγωτέραν ἀδιαφορίαν παρ' ὅσην ἤθελον οἱ λόγοι της ν' ἀποδείξωσιν.

Ἡ Ἔλγα ἔκλινε τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν ὦμον τῆς γραίας, καὶ αὐτῆς τὰ γόνατα ἐκάμπτοντο πρὸς τὴν γῆν ὑπὸ τὸ πρόσθετον τοῦτο βάρος.

Τότε ὁ νεανίας, ὅςις μακρόθεν ἱστάμενος, εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀναποσπάστως προσηλωμένους ἐπὶ τῆς κόρης, ἐπλησίασε. Καί τοι δὲ δυσαρεστούμενος κατὰ τῆς γραίας διὰ τὸν ἀπότομον τρόπον καθ' ὃν ὡμίλησε πρὸς τὴν χαρίεσσαν κόρην, ἠρώτησεν ὅμως ἀμφοτέρας ἂν τολμᾷ νὰ ταῖς προσφέρῃ τὴν βοήθειάν του.

Ἡ Γρουμβρίγη, χωρὶς ν' ἀποκριθῇ, ἔλαβεν ἀποτόμως καὶ διὰ σπασμωδικῆς κινήσεως τὸν βραχίονά του, ἡ δὲ Ἔλγα δειλῶς ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ ἄλλου τὴν κρινόλευκον χεῖρά της, ἧς ἡ ἐπαφὴ τὸν κατέστησεν εὐδαιμονέστατον.

Ὁδηγὸς τῆς πορείας ἐγένετο ἡ γραία, ἧς ὅλα τὰ κινήματα ἤλεγχον ἐξακολουθοῦντα ἀκόμη τὸν νευρικὸν ἐρεθισμὸν τῆς προλαβούσης σκηνῆς· δι' ἀπῳκισμένων δὲ ὁδῶν καὶ διὰ σκοτεινῶν παρόδων ἔφθασεν εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ἐμπρὸς παλαιᾶς οἰκίας μετρίας τὸ μέγεθος, καὶ ἐμπρὸς τῆς θύρας αὐτῆς ἀφῆκε τὸν βραχίονα τοῦ ξένου ἐπίσης ἀποτόμως ὡς τὸν εἶχε λάβει. Μετ' αὐτὴν δ' ἀφῆκε καὶ ἡ Ἔλγα τὸν ἄλλον.

Βλέπουσα δὲ τὸν νέον χαιρετῶντα καὶ ἑτοιμαζόμενον ν' ἀπέλθῃ χωρὶς ἡ μάμμη της νὰ τῷ ἀποτείνῃ τὸν λόγον,

— Δὲν θέλει ὁ κύριος ν' ἀναπαυθῇ μίαν στιγμήν; τῷ εἶπε διστάζουσα.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, πρέπει νὰ ὑπάγω, ἀπεκρίθη αὐτὸς μετὰ φωνῆς καὶ βλέμματος ἀπευθυνομένου πρὸς τὴν γραῖαν, ὡς ἂν ἔλεγε,

— Πῶς νὰ δεχθῶ, χωρὶς αὐτὴ ἡ στρίγλα νὰ μ' εἰπῇ τίποτε;

— Τί λόγος εἶν' αὐτός; ἀνέκραξεν ἡ Γρουμβρίγη μετὰ τῆς συνήθους δυσαρέστου καὶ ὀξείας φωνῆς της. Δὲν θὰ ὑπάγῃς, ἐλπίζω, νὰ περιφέρησαι ὡς βάτραχος, ὅλος ἐβρεγμένος, εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Βέργης· οὔτε θ' ἀναχωρήσῃς ἀπὸ τῆς θύρας μου, ὡς ἂν σ' ἐδιώξαμεν, χωρὶς νὰ θερμανθῇς εἰς τὴν ἑστίαν μας.

Αἱ λέξεις αὗται πολὺ εὐγενεῖς καὶ χαρίεσσαι δὲν ἦσαν βεβαίως, ἦσαν ὅμως πάντοτε πρόσκλησις, καὶ ὁ νέος τοσαύτην ᾐσθάνθη ἐπιθυμίαν νὰ παρατείνῃ τὴν διαμονήν του πλησίον τῆς Ἕλγας, ὥστε τὴν ἐδέχθη προθύμως, καὶ εἰσῆλθε μετὰ τῶν δύω γυναικῶν εἰς πρόσγαιον αἴθουσαν, ἧς λαμπρὸν πῦρ ἐθέρμαινε τὴν ἑστίαν.

Ἡ γραία δ' ἐν τῷ ἅμα, ἀνοίξασα κιβώτιον εἰς μίαν κείμενον τῶν γωνιῶν τῆς αἰθούσης, ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ ὁλόκληρον ἐργάτου ἐνδυμασίαν.

— Ἰδού, εἶπεν εἰς τὸν ξένον, νὰ ἐνδυθῇς, ὡς νὰ στεγνώσουν τὰ ἐνδύματά σου εἰς τὴν φωτίαν. Ὕπαγε καὶ σὺ Ἕλγα ν' ἀλλάξῃς.

Αἱ δύω γυναῖκες ἐξῆλθον ὁμοῦ, ὁ δὲ νεανίας ἔσπευσε ν' ἀπαλλαγῇ τῶν διαβρόχων του ἐνδυμάτων, καὶ κρεμάσας αὐτὰ ὑπὲρ καπνοῦ, ἐκάθησεν ἐν τῇ νέᾳ του στολῇ παρὰ τὴν ἑστίαν, ἡδονικῶς θερμαινόμενος, καὶ ἀναλογιζόμενος τὴν παράδοξον τύχην, ἥτις τόσον ἀνελπίστως τῷ ἐπρομήθευσε γνωριμίας καὶ στέγην, ἐνθυμούμενος ὅμως συγχρόνως ὅτι ἡ παροῦσά του εὐτυχία ἤθελε διαρκέσει μόνον στιγμάς, καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα ἤθελε πάλιν μείνει ἐγκαταλελειμμένος εἰς ἀμηχανίαν.

Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα διελογεῖτο, εἰσῆλθε πάλιν ἡ Γρουμβρίγη,

φερεν ἐμπρός του τράπεζαν καὶ τὴν ἔςρωσε. Κατόπιν δ' εἰσῆλθε καὶ ἡ Ἕλγα, ἀλλάξασα τὰ ἐβρεγμένα φορέματα, καὶ ἐνδεδυμένη μετὰ πολλῆς χάριτος. Ἐκράτει δ' εἰς χεῖράς της, καὶ ἀπέθεσεν εἰς τὴν τράπεζαν, μέγαν λέβητα ζέοντος ζύθου μετ' ἀρωμάτων.

— Δὸς εἰς τὸν κύριον αὐτὸν ἓν ποτήριον νὰ θερμανθῇ ἡ καρδία του, εἶπεν ἡ γραία εἰς τὴν Ἕλγαν, νὰ λησμονήσῃ πόσον δυσαρέστως ἐλούσθη πρὸς χάριν σου. Πίε καὶ σὺ, νὰ ἔλθ' ἡ ὄψις σου εἰς τὸν τόπον της, νὰ μὴ ἔχωμεν φροντίδας καὶ ἀσθενείας.

Τοῦ ζύθου τῷ ὄντι ἀνάγκην δὲν εἶχεν ἡ καρδία τοῦ νέου ἵνα θερμανθῇ, διότι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔκαιεν ὅλη καὶ ἔπαλλεν.

Ἐφρόνει δ' αὐτὸς ὅτι οὔτε ἡ Ἕλγα ἐπερίμενε τὸ θερμὸν ποτὸν ἵνα τῇ ἐπαναφέρῃ τὴν ὄψιν της, διότι ἀφ' ὅτου ἐπέστρεψε καὶ συνῆλθεν ἀπὸ τοῦ κινδύνου καὶ ἐνεδύθη τὰ νέα ἐνδύματα, αἱ δύω παρειαί της ἔθαλλον ὡς δύω ῥόδα μαΐου, καὶ τὸ κάλλος της ἦτον εἰς τὴν φαντασίαν του ἤδη τόσον ἀνώτερον τοῦ προτέρου, ὅσον ἐαρινὴ αὐγὴ εἶναι ὡραιοτέρα φθινοπωρινῆς ἑσπέρας.

Ὅταν δὲ προέχει καὶ τῷ προσέφερε τὸ ἀφρίζον ποτὸν, πρὸς τὴν Ἥβην μὲν δὲν τὴν παρέβαλλεν ὁ νέος ὁδοιπόρος, ὡς εὐλόγως ἠδύνατο, διότι περὶ τῆς Ἥβης οὐδὲν οὐδέποτε ἤκουσεν· ἀλλὰ λαμβάνων τὸ ποτήριον ἀπὸ τῶν χειρῶν της, ἔλαβε μετ' αὐτοῦ ὡς ἐξ ἀπροσεξίας καὶ τοὺς μικροὺς της δακτύλους, καὶ ἦτο προθυμώτερος νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς τὰ χείλη του ἢ τὸν εὐωδιάζοντα ζύθον, ἂν ἡ νέα δὲν ἀπέσυρεν ἐρυθριῶσα τὴν χεῖρα.

— Εἰς ὑγείαν σου, ξένε, εἶπεν ἡ Γρουμβρίγη προπίνουσα. Εἶσαι νέος ἄξιος καὶ γενναῖος. Ἐλπίζω ὅτι δὲν διῆλθες δι' ἐ-

σχάτην φορὰν τῆς θύρας μου τὸ κατώφλιον. Ποῦ κατοικεῖς; ποῦ ἔχεις νὰ διευθυνθῇς ἀπ' ἐδῶ;

Ἡ ἐρώτησις αὕτη ἐπανήγαγε τὸν νέον εἰς σειρὰν ἰδεῶν ἀφ' ἧς εἶχεν ἐντελῶς μακρυνθῇ.

— Ποῦ κατοικῶ; εἶπε, ποῦ ἔχω νὰ διευθυνθῶ;...

Καὶ ἀφ' οὗ ἐσιώπησεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν, συστέλλων τὰς ὀφρῦς,

— Τὸ ἀληθὲς, ἐπρόσθεσεν, εἶναι ὅτι δὲν ἠξεύρω.

— Πῶς δὲν ἠξεύρεις; ἠρώτησεν ἡ γραία ἐκπληττομένη.

— Εἶμαι ξένος, ἀπέβην τοῦ πλοίου τὴν στιγμὴν καθ' ἣν μὲ εἴδατε, καὶ δὲν γνωρίζω κανένα εἰς τὴν πόλιν ταύτην.

— Δὲν ἔχεις σύστασιν εἰς κανένα;

— Σύστασιν; εἰς κανένα δὲν ἔχω. Εἶμαι ὑφαντὴς, καὶ προστάτην δὲν ἔχω. Ἔμαθον ὅτι ὅστις θέλει νὰ προέλθῃ εἰς τὴν τέχνην, πρέπει νὰ ἦναι μέλος τῆς Ἄνσης, καὶ ἔρχομαι νὰ καταταχθῶ εἰς τὴν Ἄνσην.

— Νὰ καταταχθῇς εἰς τὴν Ἄνσην! ἀνεκάγχασεν ἡ γραία. Μετ' ὀλίγων ἐφοδίων ἐξῆλθες, φίλτατε, ν' ἀλιεύσῃς χρυσᾶ ὀψάρια! Ἡ θύρα τῆς Ἄνσης δὲν ἀνοίγεται εἰς ὅντινα μόνον τὴν κρούσῃ. Χρειάζονται κόποι καὶ προστασίαι· χρειάζεται ἰσχυρὸς ἀνάδοχος, ὅστις νὰ δώσῃ τῆς Ἄνσης τὸ βάπτισμα. Πόθεν εἶσαι;

— Ἐκ τῆς Λεύδης τῶν Κάτω Χωρῶν.

— Ἆ! τῷ ὄντι ἐκ τῆς Λεύδης! Καὶ τ' ὄνομά σου, ἂν θέλῃς νὰ τὸ εἴπῃς;

— Ὀσκὰρ ὀνομάζομαι.

— Ὀσκὰρ τί;

— Σύβερν.

— Ἆ! Σύβερν! Ὀσκὰρ Σύβερν. Καὶ ἡ ἡλικία σου, εἰπέ

μοι τὴν ἡλικίαν σου, ἀνέκραξεν ἡ πρεσβύτις βιαίως ἀναπηδῶσα.

— Δεκαεννέα ἐτῶν, ἀπεκρίθη ὁ Ὀσκὰρ βλέπων αὐτὴν μετ' ἐκπλήξεως.

— Καὶ εἶσαι καλὸς ὑφαντής;

— Ἀναλαμβάνω νὰ συγκριθῶ πρὸς τοὺς ἀρίστους ἐργοστασιάρχας.

— Ὀσκὰρ Σύβερν, ἀνεφώνησεν ἡ Γρουμβρίγη, ἐκτείνουσα πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα· ὁ οἶκός μου εἶναι οἶκός σου τοῦ λοιποῦ. Ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀνάδοχός σου, καὶ σ' ὑπόσχομαι ὅτι ἡ Ἄνση θὰ σὲ δεχθῇ.

— Ἀλλά, κυρία... τοσαύτην ἐνόχλησιν,... ὑπετραύλισεν ὁ νέος, στερούμενος λόγων ὑπὸ χαρᾶς ὅτι προσεκαλεῖτο νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην, ἥτις εἰς αὐτὸν ἐφαίνετο τότε προτιμοτέρα τοῦ παραδείσου.

— Μὴ μὲ πονοκεφαλῇς μὲ τὰς ἐνοχλήσεις. Αὐτὴ εἶναι, σοὶ λέγω, ἡ κατοικία σου. Ὕπαγε, Ἔλγα, ἑτοίμασόν τῳ τὸ πράσινον δωμάτιον. Καὶ σὺ κάθησον ἐδῶ καὶ ἄκουε.

Β'.

— Νομίζεις, ἐξηκολούθησεν ἀφ' οὗ ἔμεινε μετ' αὐτοῦ μόνη, νομίζεις ὅτι μοὶ ὀφείλεις εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν φιλοξενίαν μου; Ἐγὼ σοὶ μένω ἑκατονταπλασίως χρεώστις, διότι τὴν δέχεσαι, καὶ ἔχεις, ἂν θέλῃς πῶς δι' αὐτὴν πλουσίως νὰ μ' ἀνταμείψῃς.

«Κατάγεσαι ἐκ Λεύδης; Καὶ ἐγὼ κατάγομαι ἐκ Λεύδης. Εἶσαι ὁ Ὀσκὰρ Σύβερν; εἶσαι υἱὸς τοῦ Ῥοδόλφου Σύβερν. Ἐγνώριζον τὸν πατέρα σου· ἦτον εἷς τῶν πλουσιωτέρων καὶ εἷς τῶν ἐντιμοτέρων ἐμπόρων, εἷς τῶν ἐπισημοτέρων δη-

μοτικῶν ἀρχόντων, ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος, καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον νομιζόμενος ὁ εὐτυχέστερος τῶν ἀνθρώπων.

«Ἐγνώριζον καὶ τὸν οἶκόν του. Ἦτο μέγας καὶ εὐπρεπὴς, ὑψηλὸς καὶ ὡραῖος, φθονητὴ κατοικία ἀνέσεως.

«Ἀλλ' ὁ πατήρ σου ἀπηγχονίσθη ὡς ἄτιμος, καὶ ἡ οὐσία του διηρπάγη, καὶ ὁ οἶκός του κατεδαφίσθη ἐκ θεμελίων.

«Τὸν πατέρα σου εἰς τὴν ἀγχόνην ἐγὼ τὸν ἔφερα, τὸν οἶκόν του ἐγὼ τὸν κατέστρεψα. Ἐγὼ ἐῤῥαδιούργησα νὰ συκοφαντηθῇ ὡς ὑπεξαιρέσας ἔγγραφα ἐκ τῶν ἀρχείων, ὡς προδόσας τὰ συμφέροντα τῆς πόλεως ἧς προΐστατο. Τὰ φαινόμενα ἦσαν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ, ἥτις ἐγνώριζον καὶ ἠδυνάμην ν' ἀποδείξω τὴν ἀθωότητά του, ἐσιώπησα.

«Τυφλὸν δικαστήριον τὸν κατεδίκασε, καὶ τυφλοτέρα τοῦ ὄχλου ὀργὴ κατηδάφισε τὸν οἶκόν του, ἐδήμευσε καὶ διήρπασε τὴν περιουσίαν του.

Ὁ Ὀσκὰρ εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἀνεπήδησε, καὶ προσήλωσε φρίκης βλέμμα εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην, ἥτις τῷ ἐφαίνετο ὡς τις χαιρέκακος ἔμπουσα.

— Καὶ μοὶ τὸ λέγεις; ἀνέκραξεν· εἰς ἐμὲ δὲν συστέλλεσαι, δὲν φοβεῖσαι νὰ εἴπῃς τὴν ἀποτρόπαιον ταύτην διήγησιν! Ἄφες με νὰ φύγω χωρὶς νὰ στρέψω κἂν ὀπίσω τὴν κεφαλὴν, καὶ εὔχου νὰ λησμονήσω ὅ,τι μοὶ εἶπες.

Ἀλλ' ἡ γραῖα ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ βραχίονός του τοὺς ὀστεώδεις δακτύλους της.

— Μὴ φεύγῃς, τῷ εἶπε, καὶ κατάστειλον τὴν κατάραν ἥτις κρέμαται εἰς τὰ χείλη σου. Ἄκουσόν με ὡς τέλους, καὶ τότε ῥίψον αὐτὴν εἰς τὴν πολιὰν κεφαλήν μου, ἢ κρίνε ἂν δὲν σ' ἔστειλεν ἡ πρόνοια διὰ νὰ μοὶ δώσῃς, πρὶν ἀποθάνω, τὴν συγχώρησιν ἣν ἐπικαλοῦμαι.

«Ἡ πατρικὴ σου οἰκία κατηδαφίσθη λοιπόν. Ἀλλ' ὅταν

διέπρεπε μία τῶν ὡραιοτέρων τῆς Λεύδης, κατοπτριζομένη εἰς τὸ στιλπνὸν ὕδωρ τῆς μεγάλης διόρυγος ἥτις σχίζει τὴν πόλιν, διηρχόμην συνεχῶς ἐμπρὸς αὐτῆς μετὰ τῆς Μαργαρίτας μου, μετὰ τῆς ὡραίας μου Μαργαρίτας, μετὰ τῆς δυστυχοῦς ἀποθανούσης μου θυγατρός.

«Ὦ! ἡ Μαργαρίτα μου ἦτον ἡ ἀγαλλίασις, ὁ σκοπὸς, τὸ ἐντρύφημα τῆς ζωῆς μου· ἦτον ἡ ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου·

«Ἐκ δύω μερῶν σύγκειται ἡ καρδία μου· τὸ ἓν ἔπλασαν οἱ ἄγγελοι, τὸ ἄλλο οἱ δαίμονες. Τὸ πρῶτον ἦτον ὅλον πλῆρες ἀγάπης, πλῆρες λατρείας πρὸς τὴν κόρην μου, καὶ ὅταν ἐκείνη ἐτάφη, συναπέθανε κ' ἐκεῖνο μαζῆ της.

«Συνεχῶς λοιπὸν διηρχόμην μετὰ τῆς Μαργαρίτας ἐμπρὸς τῆς πατρικῆς σου οἰκίας, καὶ σχεδὸν πάντοτε ὅταν διηρχόμεθα, ἵστατο παρὰ τὴν θύραν νέος εὐπρεπὴς, πλουσίως ἐνδεδυμένος, καὶ μᾶς ἐχαιρέτα φιλοφρονέστατα.

«Μετ' ὀλίγον εὗρεν ἀφορμήν τινα νὰ συνδέσῃ μεθ' ἡμῶν γνωριμίαν. Ἔπειτα ἤρχισε νὰ μᾶς συνοδεύῃ εἰς τοὺς περιπάτους, ἔπειτα νὰ μᾶς ἐπισκέπτηται συνεχῶς καὶ πάντοτε συνεχέστερον, καὶ τέλος κατήντησεν ἀνεξάλειπτος ἀπὸ τῆς οἰκίας μου. Τὴν Μαργαρίταν μου ὠνόμαζεν ἀναφανδὸν μνηστήν του, καὶ τῇ ἔδωκε καὶ ἔλαβε παρ' αὐτῆς λόγον αἰωνίας ἀγάπης.

«Ἓν ἔτος διήρκεσεν ἡ εὐδαιμονία τῆς θυγατρός μου. Μετὰ τοῦτο δ' ὁ μνηστήρ της, ὁ Ῥοδόλφος Σύβερν, ἀπεδήμησε διὰ συμφέροντα τῆς οἰκίας του, δι' ὑποθέσεις ἃς ἔπρεπε νὰ ῥυθμήσῃ, ὡς εἶπε, πρὸ τοῦ γάμου των. Ἀπῆλθε λοιπὸν, καὶ ἐπὶ ἓν ἔτος δὲν ἐφάνη πλέον, ἐφ' ὅλον δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἡ κόρη μου ἐθρήνει σιωπηλῶς.

«Τέλος μίαν ἑσπέραν διηρχόμεθα παρὰ τὴν διόρυγα, ἐμπρὸς τῆς ὡραίας πατρικῆς σου οἰκίας, καὶ εἴδομεν αὐτῆς ὅλα

τὰ παράθυρα ἑορτασίμως ἀνοικτὰ, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξεχεῖτο φῶς λάβρον καὶ ἠχηρὰ μουσικῆς συμφωνία.

«— Τί τοῦτο; ἠρώτησά τινας τοῦ περιχαίνοντος ὄχλου.

«— Δὲν ἠξεύρεις; ἀπεκρίθησαν· ὁ πλούσιος Ῥοδόλφος Σύβερν νυμφεύεται τοῦ δημάρχου τὴν κόρην.

«Τὸ ὄνομα τοῦτο ἤχησεν ὡς βροντὴ εἰς τὴν ἀκοήν μου, ὡς κεραυνὸς εἰς τὴν καρδίαν τῆς κόρης μου. Ὡς ὑπὸ ὄφεως τρωθεῖσα ἀνεσκίρτησε, καὶ ὥρμησε πρὸς τὴν διώρυγα, ὅπου θὰ ἐῤῥίπτετο, ἂν παρὰ τὸ χεῖλος αὐτῆς δὲν ἔπιπτε λειποθυμημένη εἰς τὰς ἀγκάλας μου.

«Ἄπνουν τὴν ἔφερα εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ τὴν ἔῤῥιψα ἐπὶ τῆς κλίνης της. Ὅλοι οἱ δαίμονες ἐκυρίευσαν τὴν καρδίαν μου. Τὴν νύκτα ὅλην περιεφερόμην ὡς φρενητιῶσα εἰς τὸν κοιτῶνά μου, τὴν δ' αὐγὴν εἰσελθοῦσα εἰς τῆς θυγατρός μου,

«—Μαργαρίτα, τῇ εἶπον, ἐγέρθητι, φανοῦ ἀνδρεία. Ὁ Ῥάλφος Τραουϊτβοὺδ ἠξεύρεις ὅτι σὲ ἀγαπᾷ. Εἶναι πτωχὸς, ἀλλ' εἶναι καρδία ἀγαθὴ καὶ πιστή. Πρέπει νὰ τὸν νυμφευθῇς.

«Ἡ δυστυχὴς ἐξεῤῥάγη εἰς δάκρυα, καὶ ῥιφθεῖσα κάτω τῆς κλίνης της, ἐφίλει τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου.

«— Φόνευσόν με, μῆτερ, φόνευσόν με, ἐφώναζεν.

«— Ἀνοησίαι παιδαριώδεις, ἀνέκραξα! Δὲν θὰ σὲ φονεύσω· δὲν θέλω ὅμως νὰ γίνωμεν τῆς πόλεως ἡ χλεύη καὶ ὁ περίγελως, δὲν θέλω νὰ μᾶς περιφρονῇ ὁ αὐθάδης. Πρέπει νὰ τῷ δείξωμεν ὅτι ἡμεῖς τὸν περιφρονοῦμεν, ὅτι ἂν μᾶς ἐγκατέλιπε, δὲν εἴμεθα ἐγκαταλελειμμέναι. Θὰ νυμφευθῇς τὸν Ῥάλφον· τὸ θέλω!

«Ἡ Μαργαρίτα μου ἦτον ὡς ἀρνίον ἥμερον· ἡ θέλησίς της, ὅταν ὡμίλουν, ἦτον ὡς κηρίον εὔπλαστον· καὶ τότε δὲν ὡμίλουν, τότε ἐφρύαττον, τότε ἠπείλουν, τότε διέτατ-

τον. Ἡ δυστυχὴς ἔκλινε τὴν κεφαλὴν σιωπῶσα, καὶ, πρὶν λήξῃ ἡ ἑβδομάς, εἶχε νυμφευθῆ τὸν Ῥάλφον Τρουϊτβούδ.

«Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου της τὸ μειδίαμα εἶχεν ἀπολιθωθῆ εἰς τὰ χείλη της, ἡ ὠχρότης εἰς τὰς παρειάς της. Οἱ ὀφθαλμοί της δὲν ἔκλαιον, ἀλλ' ἦσαν ἐρυθροὶ πάντοτε. Πολλάκις ἔβλεπε χωρὶς νὰ βλέπῃ, ἤκουε χωρὶς ν' ἀκούῃ, καὶ ὅταν ἐπεριπάτει, ἐφαίνετο νεκρὰ μᾶλλον ἢ ζῶσα.

«Ὁ σύζυγός της τὴν ἠγάπα περιπαθῶς· ἀφιέρωσεν ὅλην του τὴν ζωὴν εἰς τὴν θεραπείαν της· ἐγκατέλιπεν ὅλα του τὰ συμφέροντα διὰ νὰ τὴν ἐπιμελῆται. Ἀλλ' αἱ φροντίδες του ἀπέβησαν μάταιαι ὅλαι, καὶ βαρεῖα μελαγχολία τὸν κατελάμβανεν ὅσῳ ἔβλεπεν αὐτὰς ἀτελεσφορήτους.

«Μίαν ἡμέραν ὁ Ῥάλφος, ἐκ τοῦ περιπάτου ὅπου τὴν εἶχε πείσει νὰ τὸν συνοδεύσῃ, τὴν ἔφερε σχεδὸν ἡμιθανῆ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ καθίσας αὐτὴν εἰς τὴν κλίνην της, ἔμεινεν ὅλην τὴν νύκτα πλησίον τῆς κλίνης. Τὴν δ' ἐπαύριον ἐξῆλθεν ἀπὸ πρωΐας, καὶ τὴν ἑσπέραν ἁλιεῖς εὗρον τὸ σῶμά του εἰς τῆς πόλεως τὴν διόρυγα ἐμπρὸς τῆς πατρικῆς σου οἰκίας. Εἰς τὸ γραφεῖόν του δὲ εὕρομεν ἐπιστολὴν λέγουσαν· «Ἀποθνήσκω· περιττὸν νὰ εἰπῶ τὴν αἰτίαν εἰς τὴν ἀγαπητὴν Μαργαρίταν. Ἡ ὕπαρξίς μου θὰ παύσῃ νὰ πιέζῃ τὴν ὕπαρξίν της. Ἀποθήσκω, καὶ πάντοτε τὴν λατρεύω.

«Μετὰ ταῦτα ἔμαθον ὅτι εἰς τὸν περίπατον ἐκεῖνον ἡ Μαργαρίτα εἶχεν ἀπαντήσει, κατὰ πρώτην φορὰν ἀφ' οὗ τὴν ἐγκατέλιπε, τὸν Ῥοδόλφον μετὰ τῆς γυναικός του.

«Ἡ κόρη μου ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης δὲν ἀνέκυψε πλέον· Μετ' οὐ πολὺ ἐξέπνευσε, δοῦσα πρώϊμον ὕπαρξιν εἰς τὴν Ἔλγαν.

«Ἐξέπνευσεν ἐκείνη, ἥτις ἦτον ἡ μόνη ἀγάπη, ἡ μόνη παρηγορία μου εἰς τὴν γῆν. Ἐξέπνευσε, καὶ ὁ κόσμος μετε-

βλήθη πέριξ μου, καὶ ὁ ἥλιος ἔγινεν εἰς κηλίδα αἱματηρὰν, καὶ ὁ ὕπνος εἰς βάσανον, καὶ ἡ ζωὴ εἰς κατάραν, εἰς νεκροταφεῖον εὐρὺ, καὶ ἀπὸ τῆς καρδίας μου μία μόνη κραυγὴ ἐξῆλθε, κραυγὴ βλασφημίας κατὰ τοῦ αἰτίου τῶν συμφορῶν μου, κατ' ἐμοῦ καὶ κατὰ τοῦ πλάστου μου· καὶ ἡ γλῶσσά μου παραφερομένη ἐξέμεσε τὴν συκοφαντίαν, καὶ, ἐκδίκησιν διψῶσα, εἶδον τοῦ ἀθώου τὴν τιμωρίαν καὶ ἐσιώπησα.

«Ρίπτεις ἀκόμη τὴν ψῆφον τῆς καταδίκης; Ἀποφάσισον περὶ ἐμοῦ. Δέχομαι τὴν ἀπόφασίν σου ὡς ἀποκάλυψιν θείου θεσπίσματος.

— Ὁ ἀναμάρτητος ἐξ ἡμῶν ἂς ῥίψῃ τὸν λίθον, εἶπεν ὁ Ὀσκὰρ, κλίνων τὴν κεφαλὴν μετὰ ταπεινότητος. Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ὅστις ἀναμφιβόλως ἐν τῷ καλλητέρῳ κόσμῳ ὅπου διάγει ἀναγνωρίζει ὅτι σὲ ἠδίκησε, σὲ συγχωρῶ, καὶ ἐλπίζω ὅτι καὶ ὁ Θεὸς θέλει τὸν συγχωρήσει.

— Σ' εὐχαριστῶ, τέκνον, ἀνέκραξε σκιρτήσασα ὑπὸ χαρᾶς ἡ πρεσβύτις. Μ' ἐσυγχώρησας· αὐτή σου ἡ λέξις ἐξηγόρασεν ὅλον τὸ παρελθόν μου. Ἔχυσας εἰς τὴν καρδίαν μου βάλσαμον δι' ὃ διψῶ πρὸ τοσούτων χρόνων. Ἔσβυσας τὰς φλόγας τῆς κολάσεως αἵτινες μ' ἔζωνον πανταχόθεν. Εἰς τὸ ἑξῆς ἥσυχος θ' ἀπέλθω ὅταν ὁ Θεὸς μὲ καλέσῃ, καὶ δὲν θὰ φοβηθῶ ν' ἀπαντήσω ἐκεῖ τὸν πατέρα σου. Θὰ τῷ εἰπῶ· Μακαρία ψυχὴ, μὴ ὀργίζεσαι· μ' ἐσυγχώρησεν ὁ υἱός σου.

«Ἓν μόνον μοὶ μένει ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς, νὰ καταθέσω εἰς χεῖρας ἀξίας τὴν Ἔλγαν μου. Αὐτὴ εἶναι ἡ πολύτιμος παρακαταθήκη, τί λέγω; εἶναι ἡ ἀπαράλλακτος εἰκὼν τῆς κόρης μου. Ἡ Μαργαρίτα μου ἀνέζησεν εἰς αὐτὴν, καὶ τὸ κενὸν τῆς καρδίας μου αὐτὴ τὸ ἐπλήρωσεν. Αὐτῆς ἡ ἀγάπη, καὶ ἡ γαλήνη ἣν ἔφερες εἰς τὴν συνείδησίν μου, εἶναι

δι' ἐμὲ ἀρκοῦσα μερὶς εὐτυχίας διὰ τὸ ἐπίλοιπον τῆς βραχείας ζωῆς μου.

— Καὶ τώρα, ἐξηκολούθησεν ἡ Γρουμβρίγη μετὰ μικρὰν διάλειψιν, διὰ νὰ μοὶ ἀποδείξῃς ὅτι ἡ συγχώρησις εἶναι πλήρης καὶ εἰλικρινής, θέλεις δεχθῇ νὰ μείνῃς εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ἐδῶ θέλεις ὑποστῇ τὰς δοκιμασίας σου, καὶ ἂν ἦναι ἀνάγκη, θὰ σοὶ τὰς εὐκολύνωμεν. Ἐγὼ εἶμαι ἡ ξενοδόχος τῆς συντεχνίας τῶν ὑφαντῶν, οἵτινες μὲ καλοῦσι μητέρα των, καὶ τίποτε δὲν μοὶ ἀρνοῦνται ποτέ. Ἐγὼ θὰ σὲ εἰσάξω εἰς τὴν συντεχνίαν.

Ἡ προσφορὰ αὕτη τῆς Γρουμβρίγης δὲν ἦτο μικρά, διότι πολλὰς τῷ ὄντι εἶχε δυσκολίας ἡ εἰσαγωγὴ εἰς τὰς συντεχνίας τῆς Ἄνσης.

Ἡ Ἄνση ἦτο σύστημα ζηλότυπον ἀποκλειστικὸν καὶ ἀρχαῖον. Ἡ πρώτη του σύστασις ἀναβαίνει εἰς τὴν δεκάτην ἤδη ἑκατονταετηρίδα.

Τότε διάφοροι παράλιοι πόλεις τοῦ βορείου Ὠκεανοῦ, ἐννοήσασαι τὸ ἀξίωμα ὅτι ἡ ἕνωσις δίδει τὴν δύναμιν, ἀπέστειλαν ἐμπορικὴν ἀμφικτυονίαν, ἥτις ἡ Ἀνσεατικὴ ἐπεκλήθη ἐκ τῆς λέξεως Hanse, δηλούσης δεσμόν, καὶ κατὰ τὸ τέλος τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος ἤδη περιέκλειεν ὑπὲρ τὰς ὀγδοήκοντα πόλεις, διῃρεῖτο εἰς ἐπαρχίας, εἶχε διαφόρους πρωτευούσας, τὴν Βέργην μὲν ἥτις ἦν ἡ κεφαλὴ τοῦ δεσμοῦ, τὴν Δανσίγην, ἥτις ἐλέγετο Πρωσσικὴ, καὶ εἶχεν ἀξίωμα ἀρχιγραμματέως ἢ ῥήτορος τῆς Ἀμφικτυονίας, τὴν Βραουνσβείγην, ἥτις ἦτον ἡ Σαξωνική, καὶ εἶχε τίτλον Ἀρχιστρατήγου, Κολωνίαν τὴν Ῥηνικὴν, ἥτις ἦν ὁ ταμίας, καὶ Λυβέκην τὴν Βανδαλικὴν, ἥτις ἦν ἡ ἕδρα τῶν τριετῶν γενικῶν συνελεύσεων.

Τοσαύτην δὲ δύναμιν προσεκτήσατο ὁ δεσμός, ὥστε, ἐν

ἀρχῇ τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος, καὶ στρατεύματα εἶχε καὶ στόλους, καὶ κατὰ τῶν ἰσχυρωτέρων μοναρχῶν ἐπολέμει, καὶ μεγάλην εἶχε ῥοπὴν ἐπὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ἐμπορίου. Πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐμπορικὴ δραστηριότης τῆς βορείου Εὐρώπης ἐν αὐτῷ συνεκεντροῦτο, καὶ ἐκτὸς μὲν αὐτοῦ οὐδεὶς μεγαλέμπορος ἢ μέγας βιομήχανος ἐδύνατο νὰ προκόψῃ, ἐν αὐτῷ δὲ ὁ μὲν εὖ πράττων εὕρισκε πᾶσαν προόδου καὶ ἐπιδόσεως ἀφορμήν, ὁ δὲ δυστυχῶν πᾶσαν περίθαλψιν καὶ ἐπικουρίαν.

Ἀλλὰ τοιαῦτα χορηγῶν πλεονεκτήματα ὁ δεσμός, ἐννοεῖται ὅτι ἦν ἀποκλειστικός, καὶ οὐχὶ εὐκόλως εἰς ἕκαστον προσιτός, ἀλλ' ἐδέχετο μόνους τοὺς παρουσιάσαντας ἐχεγγύους συστάσεις, καὶ ὑποστάντας δυσκόλους δοκιμασίας.

Τὰς πρώτας νὰ τῷ παρέξῃ καὶ τὰς δευτέρας νὰ τῷ διευκολύνῃ ὑπεσχέθη ἡ Γρουμβρίγη εἰς τὸν Ὀσκάρ.

Οὕτω λοιπὸν ἐδέχθη ὁ νέος νὰ ἐκλέξῃ ἀντὶ ἄλλου ξενοδοχείου τὸ τῆς Γρουμβρίγης, συλλογιζόμενος μὲν ὅτι καὶ θαυμασίως ἤγγιζεν εἰς τὸ τέρμα τῶν πόθων του, εἰς τὴν παραδοχήν του ἐντὸς τῆς Ἄνσης, ἀλλ' ὁμολογητέον, πολὺ περισσότερον συλλογιζόμενος τοὺς ὡραίους ὀφθαλμοὺς τῆς Ἕλγας, ἧς πλησίον εὕρισκε μυρίας ἀφορμὰς ὅπως μένῃ ἀδιακόπως.

Γ'.

Ὀλίγην ὥραν μετὰ τὰ ἐκτεθέντα συμβάντα, οἱ ὑφανταί, σχολάσαντες ἀπὸ τῶν ἐργοστασίων, ἤρχισαν νὰ συῤῥέωσιν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς γραίας, καὶ αὐτὴ εἰς τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν εἰσερχομένων παρουσίαζε τὸν προστατευόμενόν της ὡς ὁμότεχνον ἔπηλυν.

Ὅλοι δὲ τὸν ἐδεξιοῦντο φιλοφρόνως, πλὴν μόνου ἑνός,

νέου, ἔχοντος εὐγενὲς τὸ ἀνάστημα, ξανθὴν δὲ τὴν κόμην ὡς καὶ τὸν μακρὸν μύστακα, ἀλλ' εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, μεγάλους ἄλλως καὶ ὡραίους, ἔκφρασίν τινα ὑπεροψίας ἢ προπετείας.

Ὁ ἐργάτης οὗτος, Χριστιανὸς καλούμενος, ὅταν ὡδηγήθη ὑπὸ τῆς Γρουμβρίγης εἰς τὸ γραφεῖον ὅπου ὁ Ὀσκὰρ συνωμίλει μετὰ τῆς Ἕλγας, ἔκλινε πρὸς αὐτὸν ἐλαφρῶς τὴν κεφαλὴν, ψυχρῶς ἔδωκε τὴν χεῖρα μετά τινος οἰκειότητος εἰς τὴν κόρην, καὶ ἐμακρύνθη.

Ὁ τρόπος οὗτος, καὶ πρὸ πάντων ἡ χειραψία, δυσηρέστησε τὸν Ὀσκάρ· καὶ ὁσάκις ἔκτοτε ἔβλεπε τὸν Χριστιανὸν εἰσερχόμενον, ὅπερ ἐγίνετο συνεχέστατα, δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ εἶδός τι ἐνδομύχου στενοχωρίας, ἧς δὲν ἦτον ἐντελῶς ἀδύνατος ἡ ἐξήγησις, διότι ὁ νέος ὑφαντὴς εἰς τὰς ἐπισκέψεις του κατὰ προτίμησιν εἰς τὴν Ἕλγαν ἀπετείνετο, καὶ ἠρέσκετο παρατείνων τὰς μετ' αὐτῆς συνδιαλέξεις του, ὀχληρὸς γινόμενος εἰς αὐτὴν, ὡς ἐπεθύμει, καὶ, διὰ τοῦτο, ὡς ἐπίστευεν ὁ Ὀσκάρ.

Οὕτω, τινὲς ἑβδομάδες παρῆλθον, διὰ τὸν Ὀσκὰρ δὲ ἐτῶν ἀντάξιοι, καὶ ἀδύνατον τῷ ἦτο νὰ ἐννοήσῃ πῶς ὑπῆρχε ποτὲ καιρὸς καθ' ὃν δὲν ἐγνώριζε τὴν Ἕλγαν, καθ' ὃν δὲν τὴν ἠγάπα. Τέλος ἡ Γρουμβρίγη τῷ εἶπε μίαν ἡμέραν·

— Τώρα ἐγνώρισας τὴν πόλιν καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ συντεχνία τῶν ὑφαντῶν σ' ἐγνώρισε καὶ σ' εὐνοεῖ. Εἶναι καιρὸς νὰ ὑποστῇς τὰς δοκιμασίας σου. Προδιέθεσα τοὺς Συνδίκους. Ἐλθὲ μετ' ἐμοῦ.

Καὶ τὸν ὡδήγησεν εἰς τὸ Συνδικεῖον τῶν ὑφαντῶν.

Ἐκεῖ εἰς μεγάλην αἴθουσαν ἐκάθηντο ἐν ἡμικυκλίῳ ἐπὶ ὑψηλῶν θρονίων οἱ Σύνδικοι ἢ συγκλητικοὶ τῆς συντεχνίας, προεκάθητο δ' ὁ Συντεχνιάρχης, ὁ ἀρχαιότερος τῶν ἐργο-

στασιαρχῶν, γέρων πολιὸς, ἔχων αὐστηρὰν τοῦ προσώπου τὴν ἔκφρασιν καὶ βραχεῖαν τὴν λέξιν.

— Πρόσελθε, νεόφυτε, εἶπε σοβαρῶς πρὸς τὸν Ὀσκάρ. Παρὰ τῶν παίδων τῆς Ἄνσης ἀπαιτεῖται καταγωγὴ καθαρὰ, διαγωγὴ ἄμεμπτος, σῶμα σιδηροῦν, ψυχὴ ἀκατάβλητος, τέχνη ἀνυπέρβλητος. Ὅλ' αὐτὰ καυχᾶσαι ὅτι τὰ ἔχεις;

— Ὅσα δὲν ἔχω θὰ τ' ἀποκτήσω. Ἡ θέλησις θ' ἀναπληρώσῃ τὴν δύναμιν, ἀπεκρίθη ἀκαταπλήκτως ὁ νέος.

— Εὖγε, ἐψιθύρισαν οἱ Σύνδικοι.

— Εἶσαι γνήσιος υἱὸς ἐντίμων γονέων; ἐξηκολούθησεν ἐρωτῶν ὁ πρύτανις. Οἱ γονεῖς σου δὲν ὑπέστησαν ποτὲ ἀτιμωτικὴν καταδίκην;

Ὁ Ὀσκὰρ ἔγινεν ὠχρὸς ὡς τὸν τοῖχον, καὶ σκοτοδινιῶν ἐκινδύνευσε νὰ πέσῃ ὡς κεραυνόβλητος εἰς τὴν γῆν.

Ἀλλ' ἡ Γρουμβρίγη προελθοῦσα ἀμέσως,

— Εἶναι γνήσιος υἱὸς ἐντίμων γονέων, εἶπε διὰ τῆς ὀξυτέρας φωνῆς της. Ἐγὼ ὁρκίζομαι περὶ τούτου. Ὁ πατήρ του ἔπεσε θῦμα τυφλῆς μανίας τοῦ ὄχλου καὶ κακοτρόπου συκοφαντίας· ἀλλ' ἦτον ἀθῶος.

Οἱ Σύνδικοι ἐκίνησαν δυσπίστως τὴν κεφαλήν.

— Δὲν μὲ πιστεύετε, κύριοι! εἶπεν ἡ γραία. Κατηγορήθη ὅτι ἀφήρεσεν ἀπὸ τοῦ δημοτικοῦ ἀρχείου τῆς Λεύδης ἐπίσημον καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιον ἔγγραφον ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως καὶ πρὸς ἴδιον ὄφελος. Λάβετε τὴν κατηγορίαν. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο, ὄχι ἐκεῖνος, ἐγὼ τὸ ἀφήρεσα. Λάβετε τὴν ἀπόδειξιν.

Καὶ λαμβάνουσα ἐκ τοῦ κόλπου της δύω παλαιὰ χαρτία, τοῖς τὰ ἐνεχείρισε.

— Μὴ ἐρευνᾶτε, ἐξηκολούθησε, διατί καὶ πῶς ἔπραξα

τὴν ὑπεξαίρεσιν ταύτην. Ὅστις εἶχε δικαίωμα νὰ τὸ μάθῃ τὸ ἔμαθε καὶ μ' ἐσυγχώρησεν.

Ὁ Συντεχνιάρχης ἀνέγνω τὰ ἔγγραφα ταῦτα, καὶ τὰ μετεβίβασεν ἔπειτα εἰς τοὺς Συνδίκους, οἵτινες τὰ παρετήρησαν μετὰ προσοχῆς. Μετὰ μικρὰν δὲ σύσκεψιν,

— Ὀσκὰρ Σύβερν, εἶπεν ὁ συντεχνιάρχης, σήμερον θὰ ὑφάνῃς μίαν ὀθώνην, καὶ ἂν δὲν ἦναι ὁμαλὴ ὡς τὸ φύλλον τοῦ ῥόδου, λευκὴ ὡς ἡ χιών, λεπτὴ ὡς ἱστὸς ἀράχνης, καὶ στερεὰ ὡς τὸν χάλυβα, δὲν ἠμπορεῖ ἡ Ἄνση νὰ σὲ δεχθῇ.

Ὁ Ὀσκὰρ ὕφανε τὴν ὀθώνην, καὶ τὸ ἔργον του ἐξέπληξε τοὺς ἐμπειροτέρους.

— Αὔριον τῷ εἶπεν ὁ συντεχνιάρχης αἱ ἄλλαι δοκιμασίαι.

Καὶ τῷ ὄντι ἀπὸ τῆς ἐπαύριον ἤρξατο σειρὰ δοκιμασιῶν, δι' ὧν ἐπρόκειτο ν' ἀποδειχθῇ πλέον οὐχὶ ἡ ἱκανότης καὶ ἐμπειρία τοῦ μέλλοντος Ἀνσεάτου, ἀλλ' ἡ ἀνδρία αὐτοῦ καὶ ἡ καρτερία πρὸς τὰς κακουχίας, καὶ τοῦ ἤθους αὐτοῦ τὸ ἀτρόμητον· διότι ἡ Ἄνση ἐθεώρει ἑαυτὴν οὐχὶ μόνον ὡς συντεχνίαν, ἀλλὰ καὶ ὡς συμπολιτείαν, καὶ ἀπῄτει παρὰ τῶν μελῶν αὐτῆς, πλὴν τῶν προτερημάτων ἅτινα διακρίνουσι τὸν τεχνίτην, καὶ τὰς ἀρετὰς ἐκείνας δι' ὧν αἱ πόλεις κρατύνονται καὶ δοξάζονται.

Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν, τῶν συνδίκων προκαθημένων, ἀνήρτησαν οἱ συντεχνῖται τὸν δοκιμαζόμενον ὑπεράνω πυρᾶς καὶ δυσώδους καπνοῦ, καὶ ψάλλοντες τὸν Ἔλινον, ἢ ᾆσμα τῶν ὑφαντῶν, ἀνεβίβαζον καὶ κατεβίβαζον διὰ σχοινίων καὶ κοχλιῶν τὴν ἕδραν ἐφ' ἧς αὐτὸς ἐκάθητο, ὥστε ἄλλοτε μὲν ἐκινδύνευε ν' ἀποπνιγῇ, ἄλλοτε δὲ νὰ πέσῃ κατὰ κεφαλῆς εἰς τὴν ἀνθρακιάν.

Ὁ Ὀσκὰρ ὅμως ἐκάθητο ἀταράχως ὡς ἂν ἦτον εἰς ἐκ

τῶν θεατῶν μᾶλλον, παρὰ ὡς ἂν ἦτον αὐτὸς ὁ πάσχων. Ἀπαυδήσαν δὲ πρὸ αὐτοῦ οἱ βασανισταί του, τὸν κατεβίβασαν τέλος, καὶ ἀμέσως τῷ ἔχυσαν ἐπὶ κεφαλῆς δώδεκα ἀμφορεῖς ψυχροῦ ὕδατος. Πόσον ὅμως ἦτον ἐξῳκειωμένος πρὸς τὸ ψυχρὸν ὕδωρ, μᾶς τὸ ἀπέδειξεν αὐτὴ ἡ πρώτη ἐν Βέργῃ ἐμφάνισίς του· ὥστε οὐδ' αὕτη ἡ δοκιμασία τῷ ἐφάνη πολὺ βαρεῖα.

Ἀπελύθη λοιπὸν τότε ἐν μέσῳ γενικῶν εὐφημιῶν διὰ τὴν ἔξοχον καρτερίαν του.

Τὴν δ' ἐπαύριον τὸν εἰσήγαγον εἰς λέμβον, καὶ τὸν ἔφεραν εἰς τ' ἀνοικτὰ τοῦ Ὠκεανοῦ, ἐκεῖ δὲ, γυμνώσαντές τον, τὸν ἔῤῥιψαν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ Ὄσκάρ, ὡς ἠξεύρομεν, ἦτον ἄριστος κολυμβητὴς, καὶ ἐξέπληξεν ὅλους διὰ τῆς ῥώμης καὶ τῆς τέχνης του. Ὁσάκις ὅμως ἐπλησίαζεν εἰς τὴν λέμβον, οἱ συντεχνῖται, μάστιγμας ὡπλισμένοι, τὸν ἐκτύπον καὶ τὸν ἀπεμάκρυνον. Τέλος οἱ Σύνδικοι ἔδωκαν τὸ σημεῖον ἀπὸ τῆς παραλίας ὅτι ἡ ὥρα τῆς δοκιμασίας παρῆλθε, καὶ ὅτι ἡ λέμβος ὤφειλε νὰ τὸν παραλάβῃ καὶ νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ.

Ἀλλ' εἴτε διότι οἱ ἐν τῷ πλοίῳ δὲν ἐνόησαν τὰ σημεῖα, ἢ δι' οἵαν δήποτε ἄλλην αἰτίαν, ὁσάκις ὁ δοκιμαζόμενος ἐπλησίαζεν, ἡ λέμβος ἐμακρύνετο ὡς ἐκ συστήματος ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἄφηνε νὰ θαλασσομαχῇ ἀβοήθητος καὶ νὰ ἐξαντλῆται.

Τέλος δ' ὅταν οἱ σύνδικοι, συνορῶντες τὸν ἔσχατον κίνδυνον τοῦ δοκιμαζομένου, ἐπανέλαβον ἐντόνως τὴν διὰ σημείων διαταγὴν, ὁ Χριστιανὸς ἐπλησίασε τὴν λέμβον εἰς εἰς τὸν Ὄσκάρ· ἀλλ' αὐτὸς, στραφεὶς κατ' ἄλλην διεύθυνσιν, καὶ ἐντείνας τὰς δυνάμεις του, διηυθύνθη πρὸς τὴν ξηρὰν, καὶ ἐξῆλθεν ὑπὸ πάντων χειροκροτούμενος.

Ὁ δὲ συντεχνιάρχης, ἐπαινέσας αὐτὸν δημοσίᾳ διὰ τὴν σωματικὴν ῥώμην καὶ διὰ τὴν ψυχικήν του ἀνδρίαν,

— Μία, τῷ εἶπε σοὶ μένει ἔτι δοκιμασία, ἡ ὀδυνηροτέρα, δὲν σοὶ τὸ κρύπτω, πασῶν, εἰς ἣν πολλοὶ ἀρνοῦνται νὰ ὑποβληθῶσι, προτιμῶντες πρὸ αὐτῆς νὰ παραιτηθῶσιν. Αὕτη εἶναι ὁ αὐστηρὸς καὶ δημόσιος ῥαβδισμός. Συγκατατίθεσαι νὰ ὑποβληθῇς καὶ εἰς τοῦτον;

— Εἰς ὅ,τι ὁ κανονισμὸς ἀπαιτεῖ. Ὅ,τι ἄλλοι ὑπέμειναν θὰ προσπαθήσω νὰ ὑπομείνω.

— Καλῶς, εἶπεν ὁ γέρων. Ὁ κανονισμὸς σοὶ δίδει πρὸ τούτου μιᾶς ἑβδομάδος ἀνάπαυσιν καὶ ἀργίαν. Μεῖνε αὔριον εἰς τὴν κλίνην, ἵνα ἀναλάβῃς τὰς ἐξαντληθείσας δυνάμεις σου.

Ἀλλὰ μετ' ἐκπλήξεως εἶδον τὴν ἐπαύριον οἱ ὑφανταὶ ἀπὸ πρωΐας τὸν Ὀσκὰρ καθήμενον εἰς τὸν ἱστόν του, καὶ ἐπιμελῶς καὶ ἀνεπιδείκτως ὑφαίνοντα, οὐδὲ κἂν μνημονεύοντα τῶν ἀγώνων τῆς προτεραίας, ὡς ἂν οὐδὲν τῷ εἶχε συμβῆ.

Ὅτε δὲ μετὰ μίαν ἑβδομάδα παρουσιάσθη ὁ Ὀσκὰρ καὶ εἰς τὴν τελευταίαν βάσανον, οἱ συντεχνῖται ἵσταντο πάντες εἰς δύω σειράς, μάστιγας ἔχοντες εἰς τὰς χεῖρας, καὶ δι' αὐτῶν διερχόμενος ἡμίγυμνος ὁ δοκιμαζόμενος, εἶχε νὰ λάβῃ παρ' ἑκάστου ἀνὰ μίαν πληγήν.

Ἡ ψυχική του δ' εὐστάθεια οὐδ' ἐνταῦθα τὸν κατέλιπε· καὶ τόσῳ καρτερικώτερον ὑπέστη τοὺς σωματικοὺς τούτους πόνους, καθ' ὅσον οἱ βασανισταὶ καὶ μετ' οὐ πολὺ σύντροφοί του, ἐκ θαυμασμοῦ πρὸς τὴν ἀρετήν του εἰς ἐπιείκειαν πρὸς αὐτὸν διατεθημένοι, ἐκτύπων φιλανθρωπικώτερον, καὶ φειδόμενοι αὐτοῦ ὅσον ὁ κανονισμὸς τὸ ἐπέτρεπεν.

Εἷς ὅμως μόνος, ὁ Χριστιανὸς, οὐ μόνον ἐκτύπησε δι' ὅ-

λης τῆς δυνάμεως τοῦ στιβαροῦ του βραχίονος, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὰ νενομισμένα διηύθυνε τὴν πληγὴν ἀντὶ τῶν νώτων, εἰς τὸ στῆθος, ὥστε ὁ Ὀσκὰρ, σχεδὸν ἄπνους, ἔπεσε κατὰ γῆς αἷμα πτύων.

Θόρυβος μέγας καὶ κραυγαὶ ἀποδοκιμασίας ἠγέρθησαν ἀμέσως μεταξὺ τῶν ὑφαντῶν, οἵτινες ἔσπευσαν εἰς βοήθειαν τοῦ πεσόντος.

— Χριστιανὲ, Χριστιανὲ, σὲ γνωρίζω, ἀνέκραξεν ἡ Γρουμβρίγη, ἥτις παρηκολούθει τὸν Ὀσκὰρ εἰς πάσας ταύτας τὰς δοκιμασίας, καὶ ἐπηγρύπνει ἐπ' αὐτοῦ. Σὲ εἶδα· σὺ ἦσο ἐσχάτως εἰς τῆς λέμβου τὸ πηδάλιον, καὶ ἠθέλησας ν' ἀφήσῃς τὸν σύντροφόν σου τοῦτον νὰ γίνῃ παρανάλωμα τῶν κυμάτων· σὺ ἐπέφερες σήμερον πληγὴν σχεδὸν μιαιφόνον. Δὲν θὰ διαφύγῃς τὴν ἐκδίκησίν μου.

— Τέκνον, εἶπεν ὁ Συντεχνιάρχης πρὸς τὸν Ὀσκὰρ, ὅστις ἠνέῳξεν ἤδη τοὺς ὀφθαλμούς. Ὁ ἐργάτης οὗτος ἥμαρτε πρὸς τὴν Συντεχνίαν, διότι ἐδείχθη μισάδελφος, καὶ διότι σ' ἐκτύπησε παρὰ τοὺς κανόνας. Κατὰ τοὺς νόμους τῆς Συντεχνίας δικαιοῦσαι σὺ νὰ διατάξῃς περὶ αὐτοῦ. Ποίαν θέλεις νὰ τῷ ἐπιβάλῃς ποινήν;

— Μ' ἐκτύπησε βεβαίως χωρὶς νὰ θέλῃ, εἶπε μετὰ φωνῆς ἀσθενοῦς ὁ Ὀσκάρ. Οὐδεμίαν ποινήν του ζητῶ. Τῶν ὁμοτέχνων μου ἐπιθυμῶ τὴν ἀγάπην.

Ἡ μεγαλοψυχία αὕτη τοῦ νέου διέθεσε πάντας ὑπὲρ αὐτοῦ, σπεύσαντας νὰ τῷ δαψιλεύσωσι πᾶσαν περιποίησιν καὶ πᾶσαν ἔνδειξιν ὑπολήψεως. Μόνος δ' ὁ Χριστιανὸς παρετηρήθη ὅτι δὲν ἐπλησίασεν, ἀλλ' ὅτι σταφεὶς ἐπὶ τὰς πτέρνας του ἐξῆλθεν, ἐν ᾧ ὑπερήφανόν τι μειδίαμα ἐφαίνετο εἰς τὰ χείλη του.

Μετεκομίσθη δ' ὁ Ὀσκὰρ ἐπὶ τῶν βραχιόνων τῶν ὑφαν-

τῶν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ὅπου ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα νοσηλευθεὶς, ἔμελλε τὴν ἐπομένην κυριακὴν νὰ γίνῃ ἐπισήμως δεκτὸς εἰς τὴν συντεχνίαν.

Δ'.

Καθ' ὅλην λοιπὸν τὴν ἑβδομάδα κλινήρης ἐθεραπεύετο ὑπὸ τῆς Ἕλγας καὶ ὑπὸ τῆς μάμμης της. Τὸ δὲ σάββατον τὸ ἑσπέρας εἰσελθοῦσα πρὸς αὐτὸν ἡ πρεσβύτις,

— Ἰδοὺ λοιπὸν, τῷ εἶπεν, αὔριον γίνεσαι μέλος τῆς Ἄνσης· ὅλαι σου αἱ ἐπιθυμίαι ἐξεπληρώθησαν. Ἄλλο δὲν ἔχεις νὰ ζητήσῃς παρὰ τῆς τύχης.

— Ὅλαι... εἶπεν ὁ νέος διστάζων. Ὄχι ὅλαι.

— Πῶς ὄχι; ἐρώτησεν ἡ Γρουμβρίγη. Ἅπαξ ταχθεὶς εἰς τὴν συντεχνίαν, ἠμπορεῖς νὰ γίνῃς πρωτοτεχνίτης καὶ ἐργοστασιάρχης.

— Καὶ Συντεχνιάρχης ἂν γίνω καὶ πρέπῃ να ζήσω μακράν σας, μακρὰν τῆς Ἕλγας, θὰ εἶμαι δυστυχέστατος, ἀπεκρίθη ὁ Ὀσκὰρ, στηρίζων τὸ βλέμμα του εἰς τὴν γῆν.

— Καὶ διατί νὰ ζήσῃς μακράν μας ποτέ; ἠρώτησεν ἡ γραία. Ἐν ὅσῳ μένεις εἰς Βέργην, ἐλπίζω ποτὲ νὰ μὴ μακρυνθῇς ἀφ' ἡμῶν. Καὶ ἔπειτα... Ἄκουσον, εἶμαι γραία. Ἐντὸς ὀλίγου θ' ἀφήσω τὴν Ἕλγαν εἰς τὸν κόσμον μόνην καὶ ἀπροστάτευτον. Ἀγαπᾷς τὴν Ἕλγαν;

— Διατί μοὶ τὸ ἐρωτᾷς; εἶπεν ὁ Ὀσκὰρ θορυβούμενος, ἀφ' οὗ εἶχες τὴν ὀξυδέρκειαν νὰ τὸ ἐννοήσῃς;

— Ἂν ὑπόσχεσαι νὰ τὴν ὁδηγήσῃς εἰς τὴν ζωὴν καὶ νὰ τὴν καταστήσῃς εὐτυχῆ, ἡ Ἕλγα εἶναι μνηστή σου.

— Ἂν ἵνα τὴν καταστήσω εὐτυχῆ, ἀπεκρίθη ὁ Ὀσκὰρ, ἔπρεπε νὰ δώσω τὴν ζωήν μου καὶ πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς

τὴν μέλλουσαν μακαριότητα, προθύμως θὰ τῇ ἐθυσίαζον καὶ αὐτὴν καὶ ἐκείνην. Ἀλλά, μῆτερ, δὲν ἀρκοῦσι τὰ ἰδικά μου αἰσθήματα, ἂν τὰ αἰσθήματα τῆς Ἕλγας δὲν εἶναι σύμφωνα πρὸς αὐτά.

— Τῆς Ἕλγας, τὰ αἰσθήματα τῆς Ἕλγας! ἀνέκραξεν ἡ γραία μετὰ φωνῆς ὀργίλης. Τὰ αἰσθήματα τῆς Ἕλγας ἐγὼ τὰ κρατῶ τὰς χεῖράς μου. Μὴ φροντίζῃς δι' αὐτήν· ἡ Ἕλγα εἶναι νύμφη σου. Παρ' ἐμοῦ ἤξευρέ το.

Ἡ πρότασις αὕτη ἤρεσκεν εἰς τὸν Ὀσκὰρ τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐνστάσεις του περαιτέρω. Ἄλλως τε ἐνδομύχως δὲν ἐφρόνει ὅτι εἶχε μεγάλην ἐνστάσεων ἀφορμήν, διότι ἡ φιλαυτία του ἦτον ἐντελῶς ηὐχαριστημένη ἐκ τῶν πρὸς αὐτὸν τρόπων τῆς νέας κόρης. Οὐχ' ἧττον ὅμως, ὅπως ἀναπαύσῃ ἐντελῶς τὴν συνείδησίν του, εἶπεν εἰς τὴν Γρουμβρίγην·

— Σ' εὐχαριστῶ, μῆτερ, διὰ τὸ ἀνεκτίμητον τοῦτο δῶρον. Ἀλλὰ δὲν θέλω ἀπὸ τῶν χειρῶν σου νὰ τὸ λάβω μόνον. Θέλω εὕρει ἀφορμὴν νὰ συνηγορήσω ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ὁ ἴδιος πρὸς τὴν Ἕλγαν.

Ἡ Γρουμβρίγη ὅμως δὲν ἦτον ἐξ ἐκείνων αἵτινες δέχονται ἄλλων τὴν θέλησιν ὡς κανόνα τῆς ἰδίας αὐτῶν θελήσεως. Τὴν αὐτὴν ἑσπέραν ἑπομένως λαβοῦσα τὴν Ἕλγαν κατὰ μέρος,

— Θύγατερ, τῇ εἶπεν, ἀπεφάσισα τὴν τύχην σου. Σ' ἐξέλεξα ἄνδρα τεχνίτην ἔμπειρον, ὅστις ταχέως θὰ φθάσῃ εἰς τοὺς ἀνωτέρους βαθμούς, ἄνθρωπον ἔντιμον καὶ ἀγαθόν, ὅστις σ' ἀγαπᾷ περιπαθῶς, καὶ θὰ σὲ καταστήσῃ εὐτυχῆ.

— Ποῖον, μάμμη; ἠρώτησεν ἡ Ἕλγα.

— Τὸν Ὀσκὰρ Σύβερν, ἀπήντησεν ἡ πρεσβῦτις.

— Μάμμη, ὦ μάμη μου, ἀνέκραξεν ἡ κόρη. Εἶμαι εὐ-

τυχεστάτη ὡς εἶμαι. Διατί θέλεις νὰ μ' ἀποβάλῃς ἀπὸ πλησίον σου; Ἔχεις χρόνους ἀκόμη νὰ ζήσῃς πολλούς. Ἐν ὅσῳ ζῇς ἄφες με νὰ εἶμαι μαζῆ σου. Μὴ κάμῃς αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν.

— Τὴν ἀπόφασιν ἔκαμα, ἀπεκρίθη ζωηρῶς ἡ Γρουμβρίγη, καὶ μὲ γνωρίζεις. Ὅ,τι ἀποφασίζω τὸ ἀπεφάσισα. Αὔριον εἰσέρχεται εἰς τὴν Ἄνσην, τὴν ἄλλην κυριακὴν εἰς τὴν οἰκογένειάν μου.

— Ἀλλὰ μῆτερ, μῆτερ, ἐπανέλαβεν ἀγωνιῶσα ἡ νέα· ἄφες με κἂν νὰ σκεφθῶ. Διατί τὸν Ὄσκαρ; Πῶς ἠξεύρεις ἂν μὲ θέλῃ ἐκεῖνος; Ποῦ ἠξεύρεις ἂν εἰς τὴν πατρίδα του δὲν ἀφῆκεν ἄλλην ὑπόσχεσιν, ἂν αἱ ἐλπίδες του δὲν εἶναι φιλοδοξότεραι ὅταν προβῇ εἰς τὸ στάδιόν του. Διατί αὐτόν; Διατί νὰ εἰπῇ ἡ Ἄνση ὅτι τὸν ἔλαβες εἰς τὴν οἰκίαν σου διὰ νὰ τῷ ἐπιβάλῃς τὴν ἐγγονήν σου; Ἂν ἀφεύκτως θέλῃς νὰ μὲ μακρύνῃς ἀπὸ πλησίον σου, δὲν εἶναι καὶ ἄλλος τεχνίτης, ἱκανός, εὔπορος, τίμιος;

— Παιδίον, εἶπε τραχέως ἡ γραία, νὰ σκεφθῇς σύ, ὅταν ἐσκέφθην ἐγώ, εἶναι ἐντελῶς περιττόν. Ὁ Ὄσκαρ οὔτε ὑπόσχεσιν ἔχει ἄλλην δεδομένην, οὔτε ἐλπίδα ἄλλην ἀνωτέραν τοῦ νὰ γίνῃ σύζυγός σου. Φόνου χάσμα ὑπάρχει μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ, καὶ σὺ θὰ τὸ πληρώσῃς. Ἐφόνευσα τὸν πατέρα, σοὶ δίδω εἰς τὸν υἱὸν εἰς ἐξαγορὰν τοῦ αἵματος. Οὕτω προώρισται καὶ οὕτω πρέπει νὰ γίνῃ.

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐξῆλθεν. Ἡ δ' Ἔλγα, ἀφ' οὗ ἔμεινεν ἐπί τινας στιγμὰς ἄφωνος καὶ ἀκίνητος, ἐῤῥίφθη ἔπειτα γονηπετὴς ἐμπρὸς τῆς εἰκόνος τῆς Παναγίας, ἥτις ἐκρέματο πλησίον τῆς κλίνης της, καὶ λαβοῦσα αὐτὴν διὰ τῶν δύω χειρῶν της, τὴν κατεφίλει σπασμωδικῶς· ἔπειτα δὲ στηρί-

ξασα τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν κλίνην της, ἐξεῤῥάγη εἰς ἀπαραμύθητα δάκρυα.

Καὶ ὁ Ὀσκὰρ δὲ τὴν νύκτα ὅλην ἐκείνην ἦτο λίαν ἀνήσυχος. Ἡ πρὸς τιμήν του ἀγομένη τελετὴ τῆς ἐπαύριον, ἥτις ἔμελλε νὰ μεταβάλῃ πᾶσαν τὴν τύχην του, ἢ κἂν νὰ τῷ ἀνοίξῃ ἄποψιν νέων ἐλπίδων, πρὸ πάντων δ' αἱ λέξεις τῆς γραίας, καὶ αἱ οὐράνιαι ἐλπίδες ἃς παρεῖχον, ἐστροβίλιζον διὰ τοῦ ἐγκεφάλου του, καὶ ἀπέβαλλον τὸν ὕπνον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἀδιακόπως κινοῦσαι τῆς φαντασίας του τὸ καλλειδοσκόπιον.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον, μεταξὺ ἄλλων φαντασιῶν, τῷ ἐφάνη ὅτι ἤκουσε ψιθυρίζουσαν φωνὴν γνωστήν, τὴν φωνὴν τῆς Ἕλγας.

Ἐπὶ πολλὴν ὥραν, κλειστοὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς, παρεδίδετο μετ' ἀγαλλιάσεως εἰς τὸ ἀνέκφραστον θέλγητρον τῆς ἀκουστικῆς ταύτης ἀπάτης. Ἀλλὰ κατ' ὀλίγον ἤρχισε νὰ τῷ φαίνηται ὅτι δὲν ἦτον ἀπάτη, ὅτι ἦτον ἀλήθεια, καὶ πρὸς τούτοις εἰς τὸν κῆπον ὅστις ἐξετείνετο ὑπὸ τὸ δωμάτιόν του ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσεν ἐλαφρὰ βήματα. Ἐν τῷ ἅμα ἠγέρθη καὶ ἐῤῥίφθη εἰς τὸ παράθυρον· ἀλλ' εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς σελήνης, κρυπτομένης ὀπίσω συνέφων, δὲν ἦτο βέβαιος ἂν εἶδε μορφὴν ἀνθρωπίνην μακρυνομένην ὀπίσω τῶν δένδρων, ἢ ἂν ἦσαν οἱ κλάδοι οὓς ἐκίνει ἡ νυκτερινὴ αὔρα.

Ἀφ' οὗ δὲ περιέμεινε τινὰ χρόνον, μὴ ἰδὼν οὐδ' ἀκούσας τί ἄλλο, ἐπείσθη ὅτι ἦτον ἡ αὔρα, καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὴν κλίνην του, ἀπεκοιμήθη ἐν τῇ βεβαιότητι ταύτῃ.

Ε'.

Μόλις δ' ἐξημέρωσεν ἡ Κυριακή, καὶ ἐπιτροπὴ ὑφαντῶν

ἐλθοῦσα παρέλαβε τὸν Ὀσκὰρ καὶ ὡδήγησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου ἤκουσε τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῷ μέσῳ πάσης τῆς συντεχνίας.

Εἰς δὲ τὴν θύραν τοῦ ναοῦ τοὺς περιέμενεν ἅμαξα κατάστόλιστος, ὑπὸ τεσσάρων βοῶν σειρομένη, καὶ ἔχουσα περιηρτημένας στεφάνας καὶ κλάδους. Ἐπ' αὐτῆς δ' ἀνέβη ὁ Συντεχνιάρχης, συναναβιβάσας πλησίον του καὶ τὸν Ὀσκάρ, καὶ προσέτι δύω ἐκ τῶν συνδίκων, δύω ὑφαντὰς καὶ δύω μαθητευομένους, καὶ πάντες ἱστάμενοι ὄρθιοι, περιῆλθον οὕτω βραδέως καὶ ἐν πομπῇ τὰ κυριώτερα μέρη τῆς πόλεως, προπορευομένων σαλπίγγων, καὶ παρεπομένης πάσης τῆς συντεχνίας μετὰ συνεχῶν ζητωκραυγιῶν ὑπὲρ τοῦ νέου Ἀνσεάτου Ὀσκὰρ Σύβερν.

Μετὰ τὴν ἐπίσημον δὲ ταύτην περιοδίαν ἀφίχθησαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Γρουμβρίγης, ὅπου εἶχε παρατεθῇ συμπόσιον εἰς τιμὴν τοῦ εἰσαγομένου.

Τὴν κεφαλὴν τῆς τραπέζης κατέλαβεν ὁ Συντεχνιάρχης, οἱ δὲ λοιποὶ παρεκάθησαν κατὰ τὸν ἴδιον βαθμὸν ἕκαστος, καὶ οἱ μὴ ἔχοντες βαθμὸν, κατὰ τὰ πρωτεῖα τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῶν εἰς τὴν Ἄνσην, ὥστε ὁ πάντων ἔσχατος, καὶ διὰ τοῦτο τῷ Συντεχνιάρχῃ ἀριστερῶς παρακαθήμενος, ἦτον ὁ Ὀσκάρ.

Μία δ' ἐν τούτοις θέσις ἔμενεν εἰσέτι κενὴ, ἡ εἰς τὴν δεξιὰν αὐτοῦ, εἰς ἣν ἔπρεπε νὰ καθήσῃ ὁ ἀμέσως πρὸ αὐτοῦ εἰσαχθεὶς εἰς τὴν Ἄνσην, ὅστις ἦν ὁ Χριστιανός.

— Δὲν ἔρχεται, ἔλεγον πολλοί. Δὲν θὰ τολμήσῃ βεβαίως νὰ ἔλθῃ μετὰ τὴν χθεσινήν του διαγωγήν.

— Καλὸν καὶ τοῦτο ἂν αἰσχύνηται καὶ μεταμελῆται.

Ἀλλ' ἐν ᾧ ταῦτα ἐλέγοντο, ἠνεώχθη ἡ θύρα καὶ εἰσῆλθεν ὁ Χριστιανὸς, καὶ οὐδὲ διστάσας ἐπὶ στιγμὴν, οὐδὲ κἂν

ἀπολογηθεὶς ὅτι καθυστερεῖ, ἐπορεύθη κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν θέσιν του καὶ ἐκάθησεν.

Ὁ Συντεχνιάρχης συνέστειλε τὰς ὀφρῦς καὶ ἔρριψεν ἐπ' αὐτὸν βλέμμα δυσαρεσκείας, ἀλλ' οὐδεμίαν τῷ ἀπέτεινε παρατήρησιν· ὁ δὲ Χριστιανὸς οὐδόλως προσέξας εἰς τὰ δυσμενῆ αἰσθήματα ἃ πανταχόθεν κατ' αὐτοῦ διηγήροντο, ἔτρωγε καὶ ἔπινεν ὡς ἂν ἄλλοι δὲν παρεκάθηντο περὶ αὐτὸν, καὶ ἡ τράπεζα εἶχε παρατεθῇ πρὸς μόνον ἰδιαιτέραν αὐτοῦ εὐωχίαν.

Περὶ τὸ τέλος δὲ τοῦ συμποσίου, ἐγερθεὶς ὁ Συντεχνιάρχης, ἀφ' οὗ τρὶς ἐκτύπησε τὴν τράπεζαν διὰ τῆς μαχαίρας του, ἵνα ἐπικαλεσθῇ σιωπὴν,

— Ὑφανταὶ τῆς Ἄντης, εἶπε μεγαλοφώνως, ἀπεκτήσαμεν συνάδελφον εἰς ὃν ὀφείλεται πᾶσα ἡμῶν ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ὑπόληψις. Εἰς τὴν τέχνην του ἐπέδειξε σπανίαν ἐπιτηδειότητα, εἰς τὰς δοκιμασίας του ἀξιοθαύμαστον καρτερίαν καὶ γενναιότητα, καὶ εἰς τὰς πρὸς τοὺς συναδέλφους του σχέσεις ἠπιότητα καὶ μεγαλοψυχίαν, ἥτις ἀποδεικνύει τοῦ χαρακτῆρός του τὴν εὐγένειαν. Προπίωμεν τρὶς εἰς ὑγείαν τοῦ συναδέλφου ἡμῶν Ὀσκὰρ Σύδερν.

Ἐπὶ τοῖς λόγοις τούτοις πάντες ἠγέρθησαν προθύμως, καὶ τρὶς ἀντήχησεν ἡ μεγάλη αἴθουσα ὑπὸ τῶν ζητωκραυγιῶν των.

Μόνος ὁ Χριστιανὸς δὲν ἠγέρθη· ἀλλ' ὡς ἐκάθητο, τείνων προπετῶς τὸ ποτήριόν του πρὸς τὴν Ἔλγαν,

— Ὡραία κόρη, τῇ εἶπε, πλήρωσον τὸ ποτήριόν μου διὰ νὰ πίω κ' ἐγὼ εἰς τοὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμούς σου.

— Ὑφαντὰ Χριστιανὲ, εἶπεν ὁ Συντεχνιάρχης μετὰ φωνῆς αὐστηρᾶς, ὁ τρόπος σου οὗτος εἶναι ἀπρεπής. Ἐλεύθερος εἶσαι νὰ προπίῃς εἰς τὴν ὡραίαν νεάνιδα. Ἀλλ' ὀφεί-

λεις πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ πίῃς ὡς ἡμεῖς πάντες εἰς ὑγείαν τοῦ νέου σου συναδέλφου, ὅστις μάλιστα εἶχε καὶ τὴν γενναιότητα νὰ σὲ συγχωρήσῃ. Ὀφείλεις σὺ νὰ τῷ ζητήσῃς συγχώρησιν.

— Συγχώρησιν, ἀνέκραξεν ὁ Χριστιανὸς, παρ' οὐδενὸς ἢ ζητῶ ἢ δέχομαι, καὶ γενναιότητα ἂν ἔχῃ, ἐδῶ ἂς τὴν δείξῃ. Ἂν τολμᾷ, ἂς μετρηθῇ πρὸς αὐτοὺς τοὺς βραχίονας.

Καὶ σχεδὸν παροινῶν ἤδη ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων πόσεων, ἐῤῥίφθη ἐπὶ τὸν παρακαθήμενον Ὀσκὰρ, ἀρχίζοντα ἤδη νὰ αἰσθάνηται ἐκλείπουσαν τὴν ὑπομονήν του, καὶ ἁρπάσας αὐτὸν εἰς τοὺς δύω νευρώδεις βραχίονάς του, ἠθέλησε νὰ τὸν ῥίψῃ εἰς τὸ ἔδαφος.

Ἀλλ' ὁ Ὀσκὰρ, καίτοι πολὺ βραχύτερος καὶ λεπτοφυέστερος τοῦ Χριστιανοῦ, εἶχεν ὅμως ῥώμην ἣν οὐδόλως ἐκεῖνος ὑπώπτευε, καὶ δι' ἑνὸς δραστηρίου κινήματος, ἀπαλλαγεὶς ἀπὸ τῶν δεσμῶν τῶν χειρῶν αὐτοῦ, τὸν συνέλαβεν ἀπὸ τῆς ὀσφύος, τὸν ἀνέτρεψε, καὶ τὸν ἔῤῥιψε μέγαν μεγαλωστὶ κατὰ γῆς, πρὸς γενικὸν καγχασμὸν. ἐπικροτούντων τῶν ὑφαντῶν.

Αἴφνης ὅμως ἀναπηδήσας ὁ Χριστιανὸς, μετὰ φρικτῆς τοῦ προσώπου ἐκφράσεως, ἥρπασε μάχαιραν ἐκ τῆς τραπέζης, καὶ ἐκτύπησε τὸν ἀντίπαλόν του εἰς τὸ μέσον τοῦ στήθους.

Γενικὴ κραυγὴ ἀποδοκιμασίας ἠγέρθη εἰς τὴν ὁμήγυριν. Ὁ δ' Ὀσκὰρ, τὴν μίαν χεῖρα φέρων εἰς τὴν πληγὴν, ἐξ ἧς ἔῤῥεε τὸ αἷμα, ἥρπασε διὰ τῆς ἄλλης τὴν μάχαιραν καὶ τὴν ἔῤῥιψεν εἰς τὴν τράπεζαν.

— Ἄτοπα εἶναι ταῦτα, εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Χριστιανόν. Ἄφες τὰς μαχαίρας, μὴ ἐκλάβωσιν οἱ σύντροφοί μας ὅτι δὲν παίζομεν.

— Εὖγε! ἀνέκραξαν ἐνθουσιωδῶς πάντες οἱ Ἀνσεάται. Ἰδοὺ εὐγενὲς παράδειγμα!

Ἀλλ' ὁ Χριστιανὸς, παροξυνθεὶς ἔτι μᾶλλον ἐκ τῶν ἐπευφημιῶν τούτων ὑπὲρ τοῦ ἀντιπάλου του, αἵτινες ἦσαν ἔμμεσος κατ' αὐτοῦ ἀποδοκιμασία, ἐν παραφορᾷ ἥρπασεν ἄλλην μάχαιραν, καὶ ἐῤῥίφθη μανιωδῶς κατὰ τοῦ Ὀσκὰρ, ὃν ἤθελε φονεύσει, ἂν δὲν ὥρμων κατ' αὐτοῦ οἱ ὑφανταὶ καὶ δὲν τὸν ἀνεχαίτιζον.

— Ἔξω, ἔξω τὸν ἄνανδρον, ἔξω τὸν δολοφόνον, ἔκραζον ὅλοι ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος. Ὡπλισμένος νὰ ῥιφθῇ κατ' αόπλου! Ἀπροκλήτως νὰ ἐπιπίπτῃ κατα τοῦ συγχωρήσαντος αὐτόν! Τὸν ἀποκηρύττομεν ὡς μέλος τῆς Ἄνσης.

— Φίλτατοι, εἶπεν ὁ Χριστιανὸς ὀλίγον συνελθών. Λησμονεῖτε ὅτι εἶν' ἐντελῶς ἀδιάφορον ἂν μὲ θέλητε ἢ δὲν μὲ θέλητε. Εἶμαι μέλος τῆς Ἄνσης, καὶ ἄνευ δίκης δὲν ἀποβάλλομαι. Καὶ ἐδῶ θὰ ἔμενον ὅσον ἤθελον, διότι εἶναι δικαίωμά μου. Ἀλλ' ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ τώρα νυστάζω. Λοιπὸν, καλὴν νύκτα σας.

Καὶ ἐξῆλθεν, αὐθαδῶς γελῶν.

Τότε ὁ Συντεχνιάρχης, ὑψώσας τὴν λευκὴν ῥάβδον του, ἥτις ἦτο τὸ σύμβολον τῆς ἀξίας του, ἀνεφώνησεν·

— Ὑπάρχουσι δώδεκα ἐργάται, οἵτινες ἐν πλήρει πεποιθήσει καὶ εἰλικρινεῖ συνειδήσει ζητοῦσι νὰ δικασθῇ ὁ Χριστιανὸς, καὶ νομίζουσι τοῦτο δίκαιον καὶ χρήσιμον καὶ καλόν;

Ὅλοι ἀνεβόησαν,

— Ὅλοι, ὅλοι ἡμεῖς.

Δώδεκα δ' ἐκ τῶν μᾶλλον προβεβηκότων προσελθόντες, εἶπον·

— Ἡμεῖς ἐν πλήρει πεποιθήσει καὶ ἐν εἰλικρινεῖ συνει-

δήσει ζητοῦμεν νὰ δικασθῇ ὁ Χριστιανὸς, καὶ νομίζομεν τοῦτο δίκαιον καὶ χρήσιμον καὶ καλόν.

Τότε ὁ γέρων πήξας τὴν ῥάβδον εἰς τὴν γῆν, εἶπε μετὰ φωνῆς βραδείας καὶ ἐπισήμου·

— Ὁ ἐργάτης Χριστιανὸς τίθεται ὑπὸ δίκην, καὶ προσκαλεῖται νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ συνδικεῖον αὔριον ἅμα ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.

ΣΤ'

Τὴν δ' ἐπαύριον, κατὰ τὴν ὡρισμένην ὥραν, πάντες οἱ ὑφανταὶ, ἐκ περιεργείας καὶ ἐνδιαφέροντος τὴν ἐργασίαν των καταλιπόντες, εἶχον συῤῥεύσει εἰς τὸ συνδικεῖον, εἰς ὃ προεκάθηντο ἤδη οἱ σύνδικοι καὶ ὁ συντεχνιάρχης. Ἀλλ' ἡ ὥρα παρήρχετο, καὶ ὁ ὑπόδικος δὲν ἐφαίνετο. Τέλος ὁ γέρων ἐγερθεὶς, καὶ πατάξας τὴν γῆν διὰ τῆς λευκῆς ῥάβδου, εἶπεν·

— Ἐκφωνήσατε τὰς τρεῖς κλήσεις· καὶ ἂν ὁ ὑπόδικος δὲν φανῇ μετὰ τὴν τελευταίαν, κατὰ τοὺς νόμους τῆς Ἄνσης διαγράφεται τῶν καταλόγων αὐτῆς, καὶ κωλύεται πάσης δοσοληψίας ἢ συνεργασίας· οὐδεὶς Ἀνσεάτης θέλει τῷ δίδει ὕδωρ καὶ πῦρ, καὶ ἀποβάλλεται πασῶν τῶν Ἀνσεατικῶν πόλεων ἐπὶ ποινῇ μαστιγώσεως.

Τότε ὁ πρῶτος Σύνδικος ἀναστὰς ἀνεφώνησε·

— Χριστιανὲ, ἐμφανίσθητι εἰς τὴν Ἄνσην.

Ἀλλ' οὔτε φωνὴ οὔτε ἀκρόασις.

— Χριστιανὲ, ἐμφανίσθητι εἰς τὴν Ἄνσην! ἐπανέλαβεν ὁ δεύτερος Σύνδικος ἐγερθείς.

Οὐδεὶς ἐφάνη, καὶ πάλιν.

Τέλος ἐγερθεὶς ὁ τρίτος Σύνδικος,

— Χριστιανὲ, ἐμφανίσθητι εἰς τὴν Ἄνσην, ἐπρόφερε κατηφῶς.

Ἀλλ' ἡ αὐτὴ σιωπὴ, καὶ ὁ συντεχνιάρχης ἠγείρετο ἤδη ὅπως προφέρῃ τὴν ἀποβολήν του, ὅταν ἡ θύρα ἠνεώχθη θορυβωδῶς, καὶ εἰσελθὼν ὁ Χριστιανὸς μετ' ἀγερόχου τινὸς ἐκφράσεως εἰς τὸ πρόσωπον,

— Αἴ! πολὺ ἐωθινοὶ εἶσθε, φίλτατοι, εἶπε. Μόλις ἐτελείωσα τὸ πρόγευμά μου. Μὲ δικάζετε, νομίζω. Περὶ τίνος πρόκειται;

— Τίς τὸν κατηγορεῖ; ἠρώτησεν ὁ Συντεχνιάρχης ἀποβλέπων πρὸς τοὺς ὑφαντάς.

Τότε προελθὼν εἷς τῶν ἐπισημοτέρων ἐργοστασιαρχῶν,

— Ἀπαιτοῦμεν, εἶπε, τὴν ἔξωσιν τοῦ Χριστιανοῦ ἀπὸ τῆς Ἄνσης. Εἶναι κακὸς σύντροφος. Ἡμεῖς ἀγωνιζόμεθα ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας· τρώγομεν τὸν ἄρτον ἡμῶν, κατὰ τὴν ἐντολὴν, ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου μας, καὶ πάντοτε δὲν τὸν ἔχομεν νὰ τὸν τρώγωμεν. Παράγομεν τὰ καλήτερα τεχνουργήματα· προσπαθοῦμεν ν' ἀγοράζωμεν εὔθυνὰ καὶ νὰ πωλῶμεν ἀξίως, καὶ πάλιν μόλις καλύπτομεν τὰς δαπάνας μας. Ὁ Χριστιανὸς ποτὲ σχεδὸν δὲν ἐργάζεται, ἐγκαταλείπει τὸ ἐργοστάσιόν του εἰς τῶν ἐργατῶν τὴν διάκρισιν, ἀγοράζει ὅσα τῷ ζητήσωσι, καὶ πωλεῖ ὅσα τῷ προσφέρωσιν· αὐξάνει δὲ καὶ παραλόγως τῶν ἐργατῶν τοὺς μισθούς. Ποῖος τεχνίτης ἐντίμως ποριζόμενος δύναται νὰ ζήσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Πῶς διὰ τῆς ὀκνηρίας ἐπιτυγχάνει περισσότερον παρ' ὅ,τι ἡμεῖς διὰ τῆς φιλεργίας; Δαπανᾷ περισσότερα παρ' ὅσα κερδίζει. Πρέπει ν' ἀποδείξῃ πῶς ζῇ.

Ὁ δὲ Συντεχνιάρχης ἀπέβλεψε τότε πρὸς τὸν Χριστιανὸν, ὡς προσκαλῶν αὐτὸν εἰς ἀπολογίαν.

— Πῶς ζῶ, κύριοι, καὶ τί δαπανῶ, εἶπεν αὐτός. Καὶ εἰς τί, παρακαλῶ, ἀναμίγνυσθε. Δείξατέ μοι τὸν νόμον σας ὅστις νὰ λέγῃ πόσου πρέπει ν' ἀγοράζῃ ὁ ἐργάτης τὴν πρώ-

την ὕλην, πόσου ν' ἀποδίδῃ τὰ ἔργά του, ποῖον μισθὸν νὰ δίδῃ εἰς τοὺς ἐργάτας του. Καὶ ἂν θέλω καλῶς νὰ πληρώνω διὰ νὰ ἔχω καλοὺς ἐργάτας, ἀκριβῶς ν' ἀγοράζω διὰ νὰ ἔχω καλὸν ὑλικὸν, εὐθυνῶς νὰ πωλῶ διὰ νὰ ἔχω πολλὴν κατανάλωσιν, καὶ ἂν διὰ τούτου κερδίζω περισσότερα ἀπὸ ὑμᾶς, μιμηθῆτέ με ἂν θέλετε, ἀλλὰ δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ μὲ κρίνητε.

Οἱ ὑφανταὶ πρὸς ταῦτα δὲν εἶχον τῷ ὄντι τί ν' ἀποκριθῶσι, διότι ἡ διαγωγὴ τοῦ Χριστιανοῦ ἦτο μὲν ἔκρυθμος καὶ παράδοξος, ἀλλὰ δὲν ἦτο καὶ παράβασις νόμου τιμωρητέα.

Εἷς ὅμως τῶν νεωτέρων, αἰσθανόμενος ἀνέκαθεν πολλὴν πρὸς τὸν Ὀσκὰρ συμπάθειαν, προέβη τότε καὶ εἶπεν·

— Ἀδιαφορῶ πῶς ἐργάζεται καὶ πῶς ἐμπορεύεται ὁ Χριστιανός. Ἂν προτιμᾷ νὰ λέγῃ γλυκεῖς λόγους πρὸς τὰς νέας παρὰ νὰ ὑφαίνῃ, ἂν ἔχῃ χρήματα καὶ θέλῃ νὰ τὰ δαπανᾷ, κύριος εἶναι. Ἀλλὰ κατηγορῶ τὸν Χριστιανὸν ὅτι φέρεται ἀγερόχως καὶ προπετῶς πρὸς τὴν συντεχνίαν, ὅτι περιφρονεῖ τὴν Ἄνσην. Τὸν κατηγορῶ ὅτι περιύβρισεν ἕνα τῶν ἀρίστων ὁμοτέχνων ἡμῶν, ὅτι ἠθέλησε νὰ τὸν φονεύσῃ, ὅπερ εἶναι ἔγκλημα ἀσυγχώρητον εἰς τὴν Ἄνσην, καὶ μάλιστα νὰ τὸν δολοφονήσῃ, ὅπερ εἶναι κακούργημα πανταχοῦ μισητόν· καὶ ταῦτα ἀναιτίως καὶ ἀπροκλήτως.

Ὁ Συντεχνιάρχης ἔστρεψεν ἐκ νέου ἐρωτηματικὸν βλέμμα πρὸς τὸν Χριστιανόν. Ἀλλ' ὁ Χριστιανὸς ἐσιώπα.

— Ἤκουσας περὶ τίνος κατηγορεῖσαι, εἶπεν ὁ γέρων. Τί ἀπολογεῖσαι;

— Ν' ἀπολογηθῶ; ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ Χριστιανός. Μὰ τὴν ἀλήθειαν, τίποτε. Ἂν ἡ Ἄνση παραπονῆται διὰ τὴν συμπεριφοράν μου, λυποῦμαι πολὺ, ἀλλὰ σήμερον δὲν θὰ κάμω τὴν ἀνατροφήν μου· ὅπως εἶμαι, εἶμαι, καὶ οὕτω θὰ μείνω.

— Ἡ ἀπόκρισις αὕτη δὲν βελτιοῖ τὴν θέσιν σου, εἶπεν ὁ Συντεχνιάρχης. Ἀλλὰ διατί ἀναιτίως καταφέρεσαι κατὰ τοῦ συναδέλφου σου, ὥστε καὶ χεῖρα φονικὴν κατ' αὐτοῦ νὰ κινήσῃς; Ἐκεῖνος οὐ μόνον δὲν σ' ἐπροκάλεσεν, ἀλλὰ καὶ γενναίως ἐφέρθη πρὸς σέ.

— Γενναίως! ἀπεκρίθη ὁ Χριστιανὸς, ἐν ᾧ τὰ χείλη του ἐλάμβανον ἔκφρασιν ὑπερτάτης περιφρονήσεως. Ἐφέρθην ὅπως ἐνόμιζον καλὸν νὰ φερθῶ. Ἂν ἡ ἐξήγησις αὐτὴ δὲν σᾶς εὐχαριστῇ, τόσον τὸ χειρότερον· ἄλλην νὰ σᾶς δώσω δὲν ἔχω.

Οἱ Σύνδικοι τότε ἐγερθέντες, ἐπλησίασαν εἰς τὸν Συντεχνιάρχην, καὶ συνωμίλησάν τινας στιγμὰς μυστικῶς.

Ἔπειτα δ' οὗτος λαβὼν τὸν λόγον,

— Ὑφαντὰ Χριστιανὲ, εἶπεν, ἐπίσημοι ἔμποροι σὲ εἰσήγαγον εἰς τὴν Ἄνσην· διὰ τοῦτο ἐπαρθεὶς προσφέρεσαι προπετῶς, καὶ παρέβης τοὺς νόμους της. Ἡ Ἄνση σὲ ἀποβάλλει. Ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν πρέπει νὰ ἐξέλθῃς τῆς Βέργης, καὶ εἰς οὐδεμίαν Ἀνσεατικὴν πόλιν δὲν εἶσαι δεκτὸς, ἐκτὸς ἂν προσέλθῃς εἰς τὸν ἀδικηθέντα ἀδελφόν σου, καὶ κλίνας γόνυ τῷ ζητήσῃς συγγνώμην.

— Αἱ ἀγκάλαι μου εἰσὶν ἀνοικταὶ, καὶ μνησικακίαν δὲν ἔχω, εἶπε μετ' εὐγενοῦς παῤῥησίας προελθὼν ὁ Ὀσκάρ.

— Ἔχετε ὑγείαν, φίλτατοι, ὑπέλαβε χλευαστικῶς ὁ Χριστιανός. Νὰ χωρισθῶ ἀπὸ σᾶς μὲ λυπεῖ καιρίως. Ἀλλὰ, βλέπετε, ὀλίγοι ἀποθνήκουσι τῆς λύπης, καὶ ἐλπίζω νὰ μὴν εἶμαι ἐκ τῶν ὀλίγων ἐκείνων. Ἄλλως τε καὶ, σᾶς τὸ ὁμολογῶ, ἐβαρύνθην τὴν ζωὴν τῆς Βέργης. Εἶναι μονότονος. Ὡς δὲ πρὸς τὸ νὰ κλίνω τὰ γόνατα, μὲ συγχωρεῖτε, ἀλλὰ τὰ ἔχω τόσον σκληρὰ, ὥστε φοβοῦμαι μὴ πρὶν κλίνουν ῥαγίσουν. Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς διαφυλάττῃ.

Καὶ μετ' ἐλαφρᾶς κινήσεως τῆς κεφαλῆς, ἥτις ὑπερηφάνειαν ἐξέφραζε μᾶλλον ἢ ταπείνωσιν, ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης, κοινὴν ἀγανάκτησιν ἐμπνεύσας διὰ τὸν τρόπον του.

Ὅλοι δ' ἐξ ἐναντίας συνέχαιρον τὸν Ὀσκὰρ διὰ τὴν γενναίαν διαγωγήν του, καὶ πολλοὶ τὸν προέπεμψαν ἐκ νέου ὡς ἐν θριάμβῳ εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὡς πρὸς αὐτὸν δὲ, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἂν καὶ ἐν πάσῃ τῇ εἰλικρινείᾳ τῆς καρδίας του ἦτο πρόθυμος νὰ δώσῃ τὸν ἀσπασμὸν τῆς συγχωρήσεως, καὶ νὰ μὴ γίνῃ αἴτιος τῆς ἀποπομπῆς ἑνὸς συνεταίρου, οὐχ' ἧττον ὅμως, ὅταν τὸ πρᾶγμα συνέβη χωρὶς νὰ πταίῃ αὐτὸς, δὲν ἐδύνατο νὰ εἰπῇ ὅτι ἦτον ἀπαρηγόρητος διὰ τὴν ὅπως δήποτε ἀναχώρησιν τοῦ Χριστιανοῦ, διότι ἀληθὲς ἦτον ὅτι ἡ παρουσία αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ἠξεύρῃ διατί, τὸν ἐστενοχώρει.

Ζ΄.

Τὴν δ' ἐπαύριον τὸ πρωῒ ὁ Ὀσκὰρ κατέβη κατὰ τὸ σύνηθες εἰς τὸ κοινὸν δωμάτιον τοῦ ξενοδοχείου νὰ προγευματίσῃ.

— Τὸ πρόγευμα δὲν εἶναι ἕτοιμον, τῷ εἶπεν ἡ γραία Γρουμβρίγη. Ἡ Ἕλγα δὲν ἦλθεν ἀκόμη νὰ τὸ ἑτοιμάσῃ, καὶ ὅμως πρὸ πολλοῦ ἐξημέρωσε.

— Μήπως εἶναι ἀσθενής; εἶπεν ὁ Ὀσκὰρ ἔμφροντις.

— Ἀσθενὴς ἐλπίζω ὅτι δὲν εἶναι. Παράδοξον ὅμως εἶναι ὅτι δὲν ἐφάνη ἀκόμη. Ὕπαγε νὰ ἰδῇς.

Ὁ Ὀσκὰρ λαβὼν τὴν ἄδειαν ταύτην, ἀνέβη πέντε πέντε τὰς βαθμίδας τῆς ἀναβάθρας. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψε κατηφής.

— Ἐκτύπησα, εἶπεν, ἀλλὰ δὲν μοὶ ἤνοιξε.

— Τί εἶπεν; ἠρώτησεν ἡ Γρουμβρίγη.

— Δὲν ἀπεκρίθη διόλου.

— Δὲν σὲ ἤκουσεν ἴσως;

— Ἀλλ' ἐκτύπησα πολλάκις καὶ δυνατά.

— Ἄς ἴδωμεν, εἶπεν ἡ γραία, ἐγερθεῖσα ἀνησύχως.

Καὶ ἀνέβη καὶ αὐτὴ πρὸς τὸν κοιτῶνα τῆς Ἔλγας. Ἡ θύρα ἦτο κλειστή. Ἀλλὰ μάτην ἐκτύπησε, μάτην τὴν ἐφώναξεν· οὐδεὶς ἀπεκρίθη.

— Τοῦτο εἶναι ἀνεξήγητον, εἶπεν. Ἄς ἴδωμεν ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους.

Καὶ κατέβη μετὰ τοῦ Ὀσκὰρ εἰς τὸν κῆπον, πρὸς ὃν ἀπέβλεπε τὸ παράθυρον τοῦ κοιτῶνος ἐκείνου. Ἀλλὰ τὸ παράθυρον ἦτον ἠνεῳγμένον, καί, ὢ τῆς φρίκης! ἐμπρὸς αὐτοῦ ἔκειτο κατὰ γῆς κλίμαξ ξένη. Τρέμων ὁ Ὀσκὰρ ἥρπασεν αὐτήν, τὴν ἔστησεν εἰς τὸ παράθυρον. καὶ ἐῤῥίφθη μετὰ ταχύτητος αἰλούρου ἐπάνω. Ἀλλὰ σκοτοδινίασις τὸν κατέλαβεν ὅταν ἀπὸ τοῦ παραθύρου ἐπήδησεν εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ ἐκινδύνευσε νὰ πέσῃ ὡς ἐμβρόντητος. Ὁ κοιτὼν ἦτο κενός. Ἁρπάσας ὅμως τὴν θύραν, τὴν ἔσεισε μετὰ τοσαύτης παραφόρου ὁρμῆς, ὥστε τὰ κλεῖθρα ἐνέδωκαν, καὶ μετὰ κραυγῶν ἐφώναξε τὴν Γρουμβρίγγην νὰ εἰσέλθῃ.

— Ἔφυγεν! ἔφυγε! τὴν ἥρπασαν! ἀνεφώνησεν ἀποπνιγόμενος, ἅμα ἡ γραία εἰσώρμησε τρέχουσα· καὶ κλαίων ἔκρυψε τὴν κεφαλήν του εἰς τὸ προσκεφάλαιον τῆς κενῆς κλίνης.

— Ἔφυγεν! ἐπρόφερε βραδέως ἡ γραία, ὡς στήλη ἁλὸς παρὰ τὴν θύραν ἱστᾶσα, καὶ δάκνουσα τὰ κίτρινα χείλη της. Τίς λέγει ὅτι ἔφυγε; Τίς λέγει ὅτι τὴν ἥρπασαν;

Ἔπειτα δέ, περιφέρουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ὅλον τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ ἡ ἰδία ἔμενεν ἀκίνητος ὡς ἀπολιθωμένη,

— Ναί, εἶπεν, ὁ μανδύας της μόνος ἐλλείπει, καὶ μόνος ὁ πῖλός της. Ὅλα τὰ λοιπὰ εἰς τὴν θέσιν των.

Καὶ διὰ τῶν δύω χειρῶν της κτυπήσασα τὴν κεφαλήν της,

— Ἔφυγεν, ἀνέκραξε, τὴν ἥρπασαν! — Ἀλλὰ τίς τὴν ἥρπασεν; ἠρώτησεν ἀνεγείρουσα τὴν κεφαλήν· καὶ οἱ ὑέλινοι ὀφθαλμοί της ἐσπινθηροβόλουν.

— Ὁ Χριστιανός!.. εἶπεν ὁ Ὀσκάρ, γινόμενος κάτωχρος.

— Ὁ Χριστιανὸς, ὁ Χριστιανός! ἀνεφώνησεν ἡ γραία ὠρυομένη ὡς λέαινα. Εἰς τοῦ Χριστιανοῦ!

Καὶ ἐν τῷ ἅμα ἀμφότεροι διηυθύνθησαν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ὑφαντοῦ. Ἀλλ' ἡ οἰκοδέσποινα τοῖς εἶπεν, ὅτι ἐκεῖνος ἀφ' ἑσπέρας ἐπλήρωσε πλουσιοπαρόχως τὸ ἐνοίκιόν του, καὶ ἀνεχώρησεν.

— Ἀνεχώρησε; ποῦ;

— Οὔτε τὸν ἠρωτήσαμεν, οὔτε μᾶς τὸ εἶπεν.

— Ὁ Χριστιανός! ὁ Χριστιανός! ἔκραξεν ἡ γραία. Ἀλλὰ ποῦ εἶναι; Εἰς τὴν πόλιν δὲν κρύπτεται. Διὰ τίνος πλοίου ἔφυγε; ποῦ ὑπῆγε; Κατόπιν, κατόπιν! Τὴν κόρην μου μ' ἥρπασε, τὴν καρδίαν θ' ἁρπάσω ἀπὸ τοῦ στήθους του. Ποῦ ἐλπίζει νὰ κρυβῇ; Ὁ διάβολος ἂν τὸν κρύψῃ, θὰ πωλήσω ψυχὴν καὶ σῶμα εἰς τὸν διάβολον, διὰ νὰ μοὶ τὸν δώσῃ, ἐγὼ νὰ τὸν βασανίσω.

Καὶ σείρουσα τὸν Ὀσκὰρ κατόπιν της, ἔδραμε πρὸς τὸν λιμένα, καὶ ἀπετάθη πρὸς τὸν λιμενοφύλακα.

— Ποῖα πλοῖα ἀπέπλευσαν ἀπὸ τοῦ λιμένος, τὸν ἠρώτησε, τὴν νύκτα ταύτην, καὶ ποῦ διηυθύνθησαν; Ὑπάρχει ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ τὸ μάθω. Μ' ἥρπασαν τὴν κόρην μου· Βοήθησόν με νὰ τὴν ἀνεύρω.

— Τὴν νύκτα ταύτην οὐδὲν ἢ πλοῖον ἢ πλοιάριον ἐξῆλ-

θε τοῦ λιμένος, ἀπεκρίθη ὁ λιμενάρχης, ἐκτὸς τοῦ μεγάλου ἐκείνου ὃ βλέπεις παραφυλάττον ἐκεῖ τὸ τελευταῖον ἀκρωτήριον τοῦ ἔξω λιμένος καὶ ἀνταλλάσσον χαιρετισμοὺς μετὰ τῶν φρουρίων. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἡ πολεμικὴ Δανικὴ ὁλκάς, καὶ αὐτὴ βεβαίως δὲν φέρει τὴν κόρην σου καὶ τὸν ἁρπάσαντα αὐτὴν ἐργάτην. Ἢ εἰς τὴν πόλιν κρύπτονται, ἢ διηυθύνθησαν διὰ ξηρᾶς εἰς ἄλλον τινὰ λιμένα, καὶ ἐκεῖθεν ἀπέπλευσαν.

Φερομένη ὑπὸ τοῦ Ὀσκὰρ μᾶλλον ἢ βαδίζουσα, ἡ Γρουμβρίγη ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν της, καὶ ἡ ἀδάμαστος αὕτη καὶ ἀλύγιστος γραία ἔπεσεν ὡς ξηρὰ δρῦς ὑπὸ τοῦ ξυλοτόμου κοπεῖσα, καὶ φλογερὸς πυρετὸς ἐμάστιζε τὰς φλέβας της. Ὁσάκις ἤνοιγε τὸ στόμα της νὰ κράξῃ τὴν ἐγγονήν της, ὑπόκωφος μόνον γρυσμὸς ἠκούετο ἐξερχόμενος, καὶ βαρὺς γογγυσμὸς ἐξεθλίβετο ἐκ τοῦ στήθους της.

Ὁ δ' Ὀσκὰρ καθήμενος πλησίον αὐτῆς, καὶ τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς δύω του χεῖρας κρύπτων, ἔκλαιε.

Τέλος πρὸς τὸ ἑσπέρας αὐτὴ ἀνεσκίρτησε πρώτη, ὡς ὑπὸ σιδηρῶν ἀνατιναχθεῖσα ἐλατηρίων.

— Ἀνοησίαι! εἶπε· κλαίομεν, ἀργοὶ κλαίομεν! καὶ ὁ ἅρπαξ γελᾷ. Τί κάθησαι, καὶ ἐγὼ αὐτὴ τί κεῖμαι ἐδῶ ὡς ἂν δὲν εἶχον ἡφαίστιον μίσους εἰς τὸ στῆθός μου, ὡς ἂν δὲν εἶχον ὄνυχας νὰ τὸν σχίσω ὅπου τὸν ἀπαντήσω. Ἐγέρθητι. Ἕως πότε μένεις;

Ἔκτοτε ἤρχισεν ἀδιάκοπος ἔρευνα. Δὲν ἔμεινε γωνία τῆς Βέργης ἀνεξιχνίαστος. Ἀλλὰ τὸν Χριστιανὸν οὐδεὶς οὔτε ἤκουσεν, οὔτε εἶδεν, οὔτε ἤξευρέ τις νὰ εἴπῃ ποῦ πιθανῶς διηυθύνθη, ἢ τίς ἦτον ἡ πατρίς του κυρίως. Τινὲς τὸν ἔλεγον Γερμανόν, ἄλλοι Δανόν, ἄλλοι δὲ Ὀλλανδόν, διότι εἰς τὴν Ἄνσην εἶχε φέρει συστατικὰς ἐπιστολὰς μεγαλεμπόρων καὶ

τῶν τριῶν τούτων τόπων, καὶ εἰς τὰ βιβλία αὐτῆς ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του δὲν ἐσημειοῦτο.

Πᾶσαν πρωίαν ἐξήρχετο ἡ πρεσβύτις, ὅλην τὴν ἡμέραν περιεφέρετο, καὶ τὴν ἑσπέραν ἐπέστρεφεν ἄπρακτος, ν' ἀκούσῃ τὰς ἐπίσης ἀφόρους τοῦ Ὀσκὰρ προσπαθείας.

Καὶ ὅμως ἡ καρδία της δὲν ἐπείθετο ν' ἀρνηθῇ πᾶσαν ἐλπίδα. Ἐν ᾧ ἔλεγεν ὅτι δὲν θὰ ἴδῃ πλέον τὴν Ἕλγαν της, ποτὲ ὅμως τὴν ἑσπέραν δὲν ἔστρωνε τὴν τράπεζαν δι' ἑαυτὴν καὶ τὸν Ὀσκάρ, χωρὶς νὰ θέσῃ καὶ τρίτον πινάκιον, ὡς περιμένουσα ὅτι ἤθελε φανῇ αἴφνης ἡ ἐγγονή της, καὶ ποτὲ τὸ πρωὶ δὲν ἠγείρετο, χωρὶς νὰ εὐτρεπίσῃ καὶ νὰ συσκευάσῃ καὶ ἐκείνης τὸν κοιτῶνα, ὡς ἂν ἤλπιζεν ὅτι τὸ ἑσπέρας θέλει ἔλθει ἡ Ἕλγα νὰ κοιμηθῇ εἰς αὐτόν.

Ἀλλὰ πᾶσα περαιτέρω ἔρευνα οὐδὲν ἐφαίνετο ὑποσχομένη ἀποτέλεσμα πλέον ἐν Βέργῃ.

— Προφανὲς εἶναι, εἶπεν ἡ γραία εἰς τὸν Ὀσκάρ, ὅτι ἰδῶ δὲν κρύπτεται. Ὁλλανδὸς, Γερμανὸς ἢ Δανός, ἐκτὸς τοῦ κόσμου δὲν ὑπῆγε πάντοτε. Θὰ περιτρέξω τὰς τρεῖς του πατρίδας, καὶ ἡ ἐκδίκησίς μου ἐλπίζω νὰ μ' ὁδηγήσῃ ἀκριβῶς διὰ τῆς καταχθονίου λαμπάδος της.

— Θὰ μ' ἐπιτρέψῃς νὰ σὲ συνοδεύσω καὶ νὰ σὲ συνδράμω εἰς τὴν ἔρευναν ταύτην, ἐπρότεινεν ὁ Ὀσκάρ.

— Νὰ μὲ συνδράμῃς, ναί, σοὶ τὸ ζητῶ μάλιστα· νὰ μὲ συνοδεύσῃς ὅμως ὄχι. Ἐξ ἐναντίας, ἂς χωρισθῶμεν: Λάβε σὺ τὸν ἕνα δρόμον καὶ ἐγὼ τὸν ἄλλον· οὕτω διπλασιάζομεν τὰς ἐλπίδας μας.

Τῷ ὄντι ὁ Ὀσκὰρ ἔλαβεν ἄδειαν ἀπουσίας παρὰ τῆς Ἄνσης, καὶ ἀπῆλθε πρὸς τὴν Ὁλλανδίαν, ὅπου ἐγχώριος ὤν, εἶχε σχέσεις δυναμένας νὰ τῷ χρησιμεύσωσιν.

Ἡ δὲ Γρουμβρίγγη ἀπῆλθεν εἰς Δανσίγην πρὸς ἀναζη-

τησιν τοῦ ἐμπόρου τῆς πόλεως ἐκείνης, ὅστις εἶχε συστήσει τὸν Χριστανὸν, καὶ ἐπὶ σκοπῷ νὰ διευθυνθῇ ἐκεῖθεν ὅπου αἱ ἐνδείξεις ἤθελον τὴν ὁδηγήσει.

Μετὰ ἕνα μῆνα ὁ Ὀσκὰρ ἐπανῆλθεν εἰς Βέργην ἄπρακτος καὶ ἀπηλπισμένος. Οὐδεὶς ἤξευρε νὰ τῷ εἰπῇ τι περὶ Χριστιανοῦ, ἐκτὸς μόνον τοῦ Ὁλλανδοῦ ἐμπόρου, ὅστις τὸν εἶχεν ἐπίσης συστήσει εἰς τὴν Ἄνσην. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἦτο τόσον μυστηριώδης, τόσον συγκεχυμένος εἰς τὰς πληροφορίας του, τόσον ἐφαίνετο δυσαρεστούμενος ὅταν τῷ ἐζητοῦντο, καὶ τόσον ἠγνόει, ἢ ἐπροσποιεῖτο ὅτι ἠγνόει τὰ κατ' αὐτὸν, ὥστε παρ' αὐτοῦ ἄλλο δὲν ἠδυνήθη νὰ μάθῃ μετὰ θετικότητος ὁ Ὀσκὰρ, ἐκτὸς ὅτι ἀνωφελῶς ἤθελε παρατείνει τὴν διαμονήν του εἰς τὴν Ὁλλανδίαν.

Ἐπέστρεψε λοιπὸν μετὰ παλλομένης καρδίας εἰς Βέργην, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι ἐκεῖ θέλει εὕρει τὴν Γρουμβρίγην ἀνακαλύψασαν τὰ ἴχνη τῆς ἐγγόνης της.

Τὰ αἰσθήματά του πρὸς αὐτὴν εἶχον βεβαίως ἀλλοιωθῇ ἐκ τῶν τελευταίων συμβάντων· τὸ ἐνόμιζε κἄν. Ἀλλ' εἰς τὴν μνήμην της ἐταράττετο βιαίως ἡ καρδία του πάντοτε, καὶ ἐπείθετο, ἢ ἐπροσπάθει νὰ πεισθῇ, ὅτι ἡ Ἔλγα ἦτον ἀθώα, ὅτι ἐγένετο θῦμα προδοσίας κακούργου, καὶ ὅτι ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἅρπαγός της εἶχεν αὐτὸς χριστιανικὸν καὶ ἱπποτικὸν χρέος νὰ τὴν λυτρώσῃ.

Η'.

Ἀλλ' ἡ Γρουμβρίγη δὲν εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς Βέργην, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἀναχωρήσεώς της οὐδεὶς πλέον ἤκουσε περὶ αὐτῆς, ἂν καὶ οἱ ὑφανταὶ, οἵτινες μητέρα των τὴν ἐκάλουν, καὶ συνῃσθάνοντο τὴν ἀπουσίαν της ἀπὸ τῶν

κοινῶν ἑστιάσεων ὧν προήδρευεν, ἠρεύνησαν πολλάκις περὶ αὐτῆς.

Ὁ δ' Ὀσκὰρ εἶχε δώσει τόσα δείγματα τῆς ἱκανότητός του μεταξὺ τῶν ὁμοτέχνων του, καὶ τόσον εἶχε κερδίσει αὐτῶν τὴν ὑπόληψιν, ὥςε ὅλοι οἱ βαθμοὶ τῆς συντεχνίας τῷ ἦσαν προσιτοὶ πλέον, καί, ὅ,τι ἄλλοτε ἤθελε τῷ φανῇ ἡ ἐκπλήρωσις τῶν ἀτοπωτέρων εὐχῶν του, τῷ ἐδόθη δι' ὁμοθύμου τῶν ὑφαντῶν ἀποφάσεως, ἡ χηρεύουσα ἐργοστασιαρχία ἑνὸς τῶν μεγαλητέρων καὶ πλουσιωτέρων καταστημάτων.

Ἀλλὰ τὰ κέρδη ταῦτα καὶ αἱ τιμαὶ ὠλίσθαινον ἤδη ἐπὶ τῆς καρδίας του, χωρὶς οὐδεμίαν χορδὴν αὐτῆς νὰ κρούσωσιν. Ὁ βίος τῷ ἐφαίνετο ἄσκοπος, μαῦρος· τὰ ἐλατήρια τῆς ζωῆς του εἶχον χαλαρωθῇ. Ἡ κερκὶς ἐξέπιπτε τῆς χειρός του· καὶ δὲν παρημέλει μὲν τὰ νέα του χρέη, ἐξ ἐνδομύχου αἰσθήματος τοῦ καθήκοντος, ἀλλ' ᾐσθάνετο ὅτι ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν τῷ ἦτο βάρος δυσβάστακτον, ὅτι ἐπίεζε τὸ λογικόν του καὶ ἀπέβαινεν εἰς βάσανον τῆς ζωῆς του.

Εὐτυχῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπῆλθε περίστασίς τις συντελέσασα εἰς τὸ νὰ μεταβάλῃ ὁπωσοῦν τὴν νοσηρὰν τῶν ἰδεῶν του διεύθυνσιν, καὶ ν' ἀναζωπυρήσῃ τὰς νεκρουμένας δυνάμεις του.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν κατεπείγουσα διαταγὴ ἔγγραφος ἐκάλει αὐτὸν νὰ παρουσιασθῇ ἀμέσως εἰς τοῦ Ἁνσεάρχου. Ἐξέπληξε δ' αὕτη οὐκ ὀλίγον τὸν Ὀσκάρ, διότι οἱ ἐργοστασιάρχαι ὑπέκειντο ἀμέσως εἰς τοὺς συντεχνιάρχας, καὶ μετ' αὐτῶν εἶχον σχέσιν, οὐδεμίαν δὲ μετὰ τοῦ ἀνωτάτου ἐκείνου ἄρχοντος τοῦ κοινοῦ τῆς Ἄνσης.

Ἐννοήσας ἑπομένως ὅτι περὶ σπουδαιοτάτου τινος πρόκειται, ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν διαταγήν.

Ἐλθὼν δ' εἰς τοῦ Ἁνσεάρχου τὸ μέγαρον, εὗρεν αὐτὸν

τὸν ἐπίσημόν του μανδύαν περιβεβλημένον καὶ προκαθήμενον μεγάλου συμβουλίου τῶν πεντήκοντα δύω Συντεχναρχῶν, καὶ ἀπέναντι αὐτῶν, εἰς ταπεινότερα ἑδώλια καθημένους πάντας τοὺς ἐργοστασιάρχας τῆς ὑφαντικῆς, καὶ μεταξὺ αὐτῶν κατέλαβε καὶ ὁ ἴδιος θέσιν.

Ἀφ' οὗ δὲ μετ' οὐ πολὺ συνῆλθον πάντες οἱ συγκληθέντες, λαβὼν ἡγεμονικῶς τὸν λόγον ὁ πολιὸς Ἀνσεάρχης,

— Ἄνδρες Ἀνσεάται, εἶπεν· ἐπὶ σπουδαιοτάτης ὑποθέσεως συνεκάλεσα τὸ μέγα τοῦτο συμβούλιον. Ἐπειδὴ δ' ἡ ὑπόθεσις ἀφορᾷ ἰδίως τὴν συντεχνίαν τῶν ὑφαντῶν, καὶ εἶναι ζωτικὴ δι' αὐτήν, τὸ συνέδριον τῶν Συντεχναρχῶν ἀπεφάσισε μετ' ἐμοῦ νὰ κληθῶσιν ἐκτάκτως εἰς τὴν σύσκεψιν ταύτην καὶ οἱ ἐργοστασιάρχαι τῶν ὑφαντῶν, ψῆφον μὲν βεβαίως μὴ ἔχοντες, ἀλλὰ χορηγουμένου αὐτοῖς κατ' ἐξαίρεσιν διὰ τὴν φορὰν ταύτην τοῦ λόγου.

Οἱ ἐργοστασιάρχαι ἀπέβλεψαν τότε πάντες πρὸς ἀλλήλους μετ' ἐκπλήξεως καὶ ἀνησυχίας, ἐννοοῦντες ὅτι περὶ λίαν σπουδαίου βεβαίως προέκειτο ἵνα τοῖς παραχωρηθῇ τοιοῦτον ἔκτακτον προνόμιον, εἰς οὗ τὴν χρῆσιν οἱ πλεῖστοι, ἄνθρωποι ὑλικῆς ἐργασίας κυρίως, ᾐσθάνοντο ὅτι δὲν ἦσαν παρεσκευασμένοι.

— Ἠξεύρετε, ἐξηκολούθησεν ὁ ὑπέρτατος ἄρχων τοῦ δεσμοῦ, πόση εἶναι, καὶ πόσον ὁσημέραι αὐξάνει ἡ παραγωγικὴ δραστηριότης τῶν ὑφαντικῶν ἐργοστασίων τῆς Ὁλλανδίας καὶ τῆς Γαλλίας. Εἰς τὰς δύω ἐκείνας μεγάλας χώρας ἔπαυσε πρὸ πολλοῦ πᾶσα ἡμετέρα κατανάλωσις. Αὐταὶ ἐπαρκοῦσιν εἰς ἑαυτάς· καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ μᾶς ἀφήρεσαν καὶ τὴν Γερμανίαν, διὰ συμβάσεων καὶ ἀμοιβαίων παραχωρήσεων ἀποκτήσασαι τὸ δικαίωμα τῆς καὶ ἐκεῖ ἀποκλειστικῆς εἰσαγωγῆς τῶν ὑφασμάτων αὐτῶν. Εἰς ἡμᾶς,

εἰς τροφὴν τῶν ἡμετέρων ἐργοστασίων δύω καὶ μόναι χῶραι ὑπολείπονται ἔτι, ἡ Νορβεγία ἐνταῦθα, καὶ προσέτι καὶ πρὸπάντων ἡ πλουσία Δανία.

Ἀλλ' ἀκούσατε τίνα ἀπροσδόκητον καὶ καταστρεπτικὴν διακοίνωσιν ἔλαβον σήμερον τὴν πρωίαν. Πλὴν περιττὸν νὰ σᾶς τὴν εἰπῶ ἐγώ· ἀκούσατε μᾶλλον τοῦτον τὸν κρότον εἰς τὰς ὁδούς...

Καὶ ἐνταῦθα διεκόπη ὁ Ἁνσεάρχης· λαμπρὰ δὲ τυμπανοκρουσία ἠκούετο ἔξωθεν, αὐξάνουσα καθ' ὅσον ἐπλησίαζε, μέχρις οὗ κῆρυξ, φέρων τὰ ἐμβλήματα τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας, καὶ περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τυμπανιστῶν καὶ ὑπὸ ἀποσπάσματος στρατιωτῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν εὐρεῖαν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων, καὶ στὰς ἐν τῷ μέσῳ, εἶπε μεγάλῃ τῇ φωνῇ·

— Ἄνδρες τῆς Ἄνσης, τοῦτο ἐστὶ τὸ δόγμα τοῦ Κυρίου μου, τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας: «Νόμος τοῦ Βασιλείου τῆς Δανίας: Τοῦ λοιποῦ τὰ λινὰ ὑφάσματα τῶν ἐργοστασίων τῆς Ἄνσης, εἰσαγόμενα εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Δανίας, θέλουσι πληρόνει τέλος εἰσαγωγῆς τριπλοῦν τοῦ μέχρι τοῦδε ὡρισμένου.»

Ἐποιεῖτο δ' ὁ νόμος μνείαν τῶν λινῶν ὑφασμάτων μόνον, διότι ἡ κατεργασία τοῦ βάμβακος ἦν τότε ἔτι ἄγνωστος ἐν Εὐρώπῃ, καὶ μόνον μετὰ μίαν ἑκατονταετηρίδα ἤρχισε νὰ διαδίδηται.

Ὑπόκωφος γογγισμὸς ἐκπλήξεως καὶ ὀργῆς διέτρεξε πᾶσαν τὴν συνέλευσιν, καὶ μάλιστα τὰς ἕδρας τῶν ὑφαντῶν· ἀλλὰ τοσοῦτο ἦν αὐτῶν τὸ αἴσθημα τῆς πειθαρχίας, καὶ τοσοῦτο τὸ σέβας πρὸς τοὺς ἀνωτέρους, ὥςε οὐδεὶς ἐκινήθη ἀπὸ τῆς θέσεώς του, οὐδεὶς ἀφῆκε τινὰ κραυγὴν ἀνοίκειον ἢ ἔλαβεν ἀπροσκλήτως τὸν λόγον.

Ὅταν δ' ὁ κήρυξ, μετὰ τριπλῆν τοῦ δόγματος ἀνάγνωσιν ἐξῆλθεν, ὁ Ἀνσεάρχης ἀναστὰς,

— Ἠκούσατε, εἶπε, καὶ γνωρίζετε διατὶ συνεκλήθητε. Εἰπέτε μοι ἤδη εἰλικρινῶς καὶ εὐσυνειδότως τί φρονεῖτε περὶ τοῦ πρακτέου.

Τότε ἠγέρθη σκυθρωπὸς ὁ γηραιὸς Συντεχνιάρχης τῶν ὑφαντῶν. Τὸ βλέμμα του ἐσπινθηροβόλει, καὶ τὸ σῶμά του ἐφαίνετο ἀνατεινόμενον πρὸς τὴν ἀρχαίαν νεανικὴν στάσιν του.

— Ὁ νόμος, εἶπε, τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας εἶναι καταστροφὴ ἡμῶν, εἶναι ὕβρις καὶ εἶναι πρόκλησις. Δὲν ἔχομεν ἢ νὰ θραύσωμεν τοὺς ἱστοὺς ἡμῶν, καὶ νὰ ῥίψωμεν τὰς κερκίδας. Ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας ἀγνοεῖ ὅτι αἱ χεῖρές μας ὅταν δὲν φέρωσι κερκίδας, ἠξεύρουσι νὰ φέρωσι ξίφη, ὅτι ἐννενήκοντα πόλεις παρατάττονται ὑπὸ τὰς διαταγάς μας, καὶ ὅτι εἰς τὴν φωνὴν ἡμῶν ὁ Σοὺνδ δύναται νὰ πληρωθῇ στόλου ὅστις νὰ τὸν κλεισῃ εἰς τὴν Κοπεγχάγην του. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας δὲν ἠξεύρει, καὶ πρέπει αὐτὸς, καὶ ἐν αὐτῷ ἡ γῆ πᾶσα νὰ μάθῃ, ὅτι ἡ Ἄνση δὲν ἐπιτρέπει οὐδ' εἰς ἐστεμμένην τινὰ κεφαλὴν νὰ τὴν ὑβρίσῃ καὶ νὰ τὴν βλάψῃ. Εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ φόρου προτείνω ν' ἀποκριθῶμεν διὰ κηρύξεως πολέμου.

Ὡς δ' ἂν ἡ λέξις αὕτη διὰ μιᾶς εἶχε θραύσει τὸ πρόφραγμα τοῦ σεβασμοῦ τὸ πάντας συνέχον εἰς σιωπὴν,

— Πόλεμος, πόλεμος! ἀντήχησεν ἐκ πασῶν τῶν γωνιῶν τῆς αἰθούσης· καὶ ἡ λέξις αὕτη ὡς βάλσαμον ἐνεστάλαξε κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ὀσκὰρ, εἰς οὗ τὸν ἄσκοπον ἤδη βίον ἤνοιγε στάδιον ἐνεργείας, ἐν ᾧ ἤλπιζε νὰ λησμονῇ τὴν πιέζουσαν αὐτὸν θλίψιν.

— Πόλεμον λοιπὸν ἀποφασίζετε, εἶπεν ὁ Ἀνσεάρχης.

Εἶσθε πάντες ὁμόφωνοι; Ἂν ὑπάρχῃ τις ὁ ἀντιλέγων, ἂς ὁμιλήσῃ, πρὶν συντάξω τὸ δόγμα.

Πάντες ἔμειναν σιγῶντες.

Λοιπόν, εἶπεν ὁ ἄρχων, ἂν τοιαύτη εἶναι ἡ ὁμόθυμος γνώμη σας, θέλει συνταχθῇ τοῦ πολέμου ἡ ἀνακήρυξις, εἰς ἣν βλέπω ὅτι οὐδεὶς ἐνίσταται.

— Ἂν οὐδεὶς ὁμιλῇ καὶ ὁ λόγος μοὶ ἐπιτρέπηται, εἶπε τότε δειλῶς ἐγερθεὶς ὁ Ὀσκάρ, ἐγὼ ἐνίσταμαι.

Πάντες ἐπέβλεψαν εἰς αὐτὸν μετ' ἐκστάσεως, καὶ διότι ἁπλοῦς ἐργοστασιάρχης ἐτόλμα νὰ ὁμιλήσῃ ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου τῶν συντεχνιαρχῶν, καὶ διότι, ὅτε πρῶτον ἠκούσθη ἡ λέξις «πόλεμος», πολλοὶ τὸν εἶδον ὑπὸ χαρᾶς σκιρτήσαντα. Ἐπιτρέψαντος δὲ τοῦ Ἀνσεάρχου,

— Ὑπέρ τινα καὶ ἄλλον, εἶπε, βαθέως αἰσθάνομαι τὴν καταφερομένην θανατηφόρον πληγὴν εἰς τὴν συντεχνίαν ἡμῶν, καὶ ἡ καρδία μου πάλλεται εἰς αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ πολέμου. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ὁ κῦβος ῥιφθῇ, ἐνόμισα ὅτι ὀφείλομεν νὰ σταθμίσωμεν ἐμβριθῶς τὰς συνεπείας τοῦ διαβήματος ἡμῶν. Βεβαίως καὶ βραχίονας καὶ καρδίας καὶ στόλον καὶ στρατὸν ἔχομεν, ὥστε παρ' οὐδενὸς ν' ἀνεχθῶμεν ὕβριν καὶ καταπάτησιν τῶν ἡμετέρων δικαιωμάτων. Ἀλλ' ὑπάρχει ἐνταῦθα ὕβρις; ὑπάρχει κεκτημένου δικαιώματος παραβίασις; Ὦμεν δίκαιοι. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας, ἵνα διατάξῃ τὰ ἐν τῷ κράτει του, δὲν ὀφείλει νὰ ἐξετάζῃ τί εἰς ἡμᾶς ἢ εἰς ἄλλους, ἀλλὰ τί εἰς ἐκεῖνο συμφέρει. Οὐδεμίαν σύμβασιν ἔχει μεθ' ἡμῶν, ὥστε οὐδὲν ἡμέτερον δικαίωμα καταπατεῖ, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ βάσει κηρυττόμενος πόλεμος, ἵνα τῷ ἐπιβάλωμεν τὰ προϊόντα ἡμῶν, θὰ κριθῇ ὡς βία ἐκ μέρους ἡμῶν καὶ οὐχὶ ὡς ἄμυνα. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας δὲν εἶναι ἄδικος, ἀλλ' εἶναι ἀποτετυφλωμένος, ἐξηπατημένος ὑπὸ κα-

κῶν συμβούλων. Δὲν βλέπει ὅτι ὁ νόμος αὐτοῦ βλάπτει τὴν Δανίαν οὐχ ἧττον ἢ ἡμᾶς, διότι ἡμεῖς τῇ προμηθεύομεν ὡς πρώτην ὕλην τὰ ἡμέτερα ὑφάσματα, ἃ ἐκείνη βάφει ἐν τοῖς ἐργοστασίοις της. Πρέπει λοιπὸν ὄχι νὰ τὸν πολεμήσωμεν, ἀλλὰ νὰ τὸν φωτίσωμεν· δι' ὃ προτείνω νὰ πεμφθῇ εἰς τὸν Βασιλέα ἐκεῖνον πρεσβεία ἐκ τεσσάρων συντεχνιαρχῶν, ἥτις νὰ τῷ δείξῃ τὸ συμφέρον του συνᾷδον μετὰ τοῦ ἡμετέρου. Αἱ τύχαι τοῦ πολέμου εἰσὶν ἀγχίστροφοι. Ἂν παρ' ἐλπίδα ἡττώμεθα, ἡ Δανία θὰ μᾶς ἐκλείετο ἐντελῶς, καὶ θὰ διελύετο ὁ εὐκλεὴς ἡμῶν δεσμός. Ἀλλὰ καὶ ἵνα νικήσωμεν ἐχθρὸν τοσοῦτον ἰσχυρὸν, θὰ ὑποπέσωμεν εἰς δαπάνας τοιαύτας, ὥστε καὶ ἡ νίκη αὐτὴ θ' ἀντεστοίχει εἰς ἧτταν.

Καθ' ὅσον δ' ὡμίλει ὁ νέος ὑφαντὴς, ἐξήπτετο καὶ ἔῤῥεεν ἡ εὐγλωττία αὐτοῦ, καὶ διὰ τοσούτων ἰσχυρῶν καὶ ἀκαταμαχήτων ἐπιχειρημάτων ὑπεστήριξε τοὺς λόγους οὓς συνεκεφαλαιώσαμεν, ὥστε πάντες ἐθαύμασαν, καὶ μετεπείσθησαν εἰς τὴν γνώμην τῆς ἀμέσου ἀποστολῆς πρεσβείας.

— Εἰς ἣν, προσέθηκεν ὁ Ἁνσεάρχης, προτείνω ἐγὼ νὰ προστεθῇ καὶ ὁ ἐργοστασιάρχης Ὀσκὰρ, ἵνα ἀντιπροσωπεύσῃ τοὺς ὑφαντάς· διότι εἰς αὐτὸν ὀφείλεται ἡ τιμὴ τῆς προτάσεως, καὶ διότι ἀπέδειξε τοσοῦτον ἐντελῆ ἐκτίμησιν τῶν συμφερόντων τῆς Ἄνσης, καὶ τοσαύτην περὶ τὸ λέγειν εὐχέρειαν.

Πάντες ἐπευφήμησαν εἰς τὴν νέαν ταύτην πρότασιν, καὶ ὁ Ὀσκὰρ ἐρυθριῶν ἐδέχθη τὴν τιμὴν τοῦ νὰ προσαρτηθῇ εἰς τοὺς τέσσαρας ἀμέσως κληρωθέντας συντεχνιάρχας, καὶ ἐθεώρησε τοῦτο οὐ μόνον ὡς ἰδιαιτέραν εὔνοιαν τῶν προϊσταμένων του, ἀλλὰ καὶ ὡς ὑπὸ τῆς τύχης στελλόμενον αὐτῷ εὐκταῖον ἀντιπερισπασμὸν εἰς ἣν διετέλει διανοητικὴν καὶ ψυχικὴν κατάστασιν, καὶ ὡς ἀφορμὴν κινήσεως καὶ με-

ταβολῆς ἀντικειμένων καὶ ἐντυπώσεων, διότι δυσφορῶν πρὸς τὰ γνωστὰ καὶ τὰ παρὰ πόδας, ἤλπιζεν ἴασιν ἐκ τῶν μεμακρυσμένων καὶ τῶν ἀγνώστων.

Θ'.

Ἀπέπλευσε λοιπὸν ἡ πρεσβεία ἀμέσως τὴν ἐπαύριον πρὸς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Δανίας, τὴν τότε φερώνυμον Κοπεγχάγην (διότι τὸ ὄνομα σημαίνει ἐμπορικὸν λιμένα).

Ὅσον δ' ἀδιάφορος καὶ ἂν ἦν ὁ Ὀσκὰρ τότε πρὸς πᾶσαν κενοδοξίαν, μέχρι τινὸς ὅμως ἀδύνατον ἦν νὰ μὴ κολακευθῇ ἡ φιλοτιμία του ὅτε εἰς τὸ λαμπρὸν Δημαρχεῖον, ἐν ᾧ τοῖς ἐδόθη κατάλυμα ὑπὸ τῆς Δανικῆς κυβερνήσεως, ἀπήντησε καὶ ἄλλην πρεσβείαν, ὑπὸ τοῦ μεγάλου βασιλέως Καρόλου τοῦ Ε'. ἐξ Ὁλλανδίας πεμφθεῖσαν, καὶ μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς ἀνεγνώρισεν ἕνα νέον ἐκ τῶν πρώτων οἴκων τῆς Λεύδης, μεθ' οὗ ἐπὶ παιδικῆς ἡλικίας εἶχε φοιτήσει εἰς τὰ σχολεῖα, πρὸς ὃν ὅμως ἄλλοτε ὁ πτωχὸς παῖς τῆς ἐκπεσούσης οἰκογενείας οὐδὲ κἂν ν' ἀναβλέψῃ ἐτόλμα. Τώρα δὲ, πρέσβυς καὶ αὐτὸς, ἐδύνατο ἀνερυθριάστως νὰ τῷ δώσῃ τὴν χεῖρα, καὶ σχέσις φιλίας ταχέως συνεδέθη μεταξὺ τῶν δύο συμμαθητῶν.

Ἡ Ὁλλανδικὴ πρεσβεία σκοπὸν εἶχε νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν βασιλέα τῆς Δανίας τὴν χεῖρα Ἰσαβέλλης, τῆς ἀδελφῆς Καρόλου τοῦ Ε', τότε μὲν βασιλέως τῆς Ἱσπανίας καὶ Ὁλλανδίας, μετὰ ταῦτα δὲ αὐτοκράτορος Γερμανίας.

Ἀμφότεραι αἱ πρεσβεῖαι, ἅμα ἀφιχθεῖσαι, ἐζήτησαν νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὸν βασιλέα. Ἡ Ὁλλανδικὴ ἦτον ἐν τούτοις πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν ἐν Κοπεγχάγῃ, καὶ ὁ βασιλεὺς δὲν τὴν εἶχεν εἰσέτι δεχθῇ, ὥστε ἐκ τούτου δὲν προέ-

6λεπε καὶ ἡ τῆς Ἄνσης ταχεῖαν τῆς ἀποστολῆς της τὴν ἐκπεραίωσιν.

Παρὰ πᾶσαν ὅμως προσδοκίαν, ἡ τελευταία αὕτη, τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν της, εἰδοποιήθη ὅτι ἔμελλε νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸν βασιλέα, τὴν ἐπιοῦσαν κυριακὴν μετὰ τὴν λειτουργίαν, ἤτοι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀκόμη, ἐν ᾧ εἰς τὴν τοῦ Καρόλου ἀπάντησις οὐδεμία ἐδίδετο.

Ἡ περίστασις αὕτη ἐννοεῖται ὅτι ἐφάνη κακὸς οἰωνὸς δι' ἐκείνης τὴν ἐπιτυχίαν, καὶ πολλὴν διήγειρε τὴν ἀνησυχίαν οὐ μόνον μεταξὺ τῶν πρέσβεων, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῆς φατρίας τῶν Δανῶν Καρλιστῶν, δηλαδὴ ἐκείνων οὓς ἡ πολιτικὴ καὶ τὸ βαλάντιον τοῦ Καρόλου εἶχον κερδίσει ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ προτεινομένου γάμου. Τὰ συμβούλια ἐπολλαπλασιάζοντο, καὶ μεγάλη ἦτον ἡ κίνησις ἄνω καὶ κάτω.

Μόνος δ' ὁ Ὀσκὰρ ἔμεινεν εἰς ταῦτα πάντα ξένος, καὶ ὅλην τὴν τριήμερον διάρκειαν τῆς ἀργίας του ἐδαπάνησεν ἐρευνῶν μεταξὺ τῶν βιομηχάνων πάσης τάξεως, ἂν δὲν ἤξευρόν τι περί τινος ὑφαντοῦ Χριστιανοῦ καλουμένου, ὅστις διέτριψεν ἱκανὸν χρόνον εἰς Βέργην ὡς Ἀνσεάτης. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐγνώριζε τὸν ἄνθρωπον.

Κατώρθωσεν ὅμως ὁ Ὀσκὰρ ν' ἀνακαλύψῃ τὸν Δανὸν μεγαλέμπορον ὅστις εἶχε συστήσει τὸν Χριστιανὸν εἰς τὴν Ἄνσην, καὶ ὅστις τότε συνέπεσε νὰ κατοικῇ ἐν Κοπεγχάγῃ, καὶ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν, τῷ ἐζήτησε πληροφορίας. Ἀλλ' ὁ ἔμπορος οὗτος ἦτο παράδοξος ἄνθρωπος. Ἤρχισε νὰ γελᾷ ὅταν ἤκουσε τὰς ἐρωτήσεις τοῦ Ὀσκὰρ, τῷ ὄντι ὀλίγον ὡς ἂν τὸν περιέπαιζεν. Ἔπειτα εἶπεν ὅτι, ποῦ ἐνθυμεῖται ἐκεῖνος ὅλους ὅσους ποτὲ συνέστησεν· ὅτι τῳόντι νομίζει ὅτι εἶχε γράψει ποτὲ περί τινος ἐργάτου, Χριστιανοῦ ἢ Χριστοφόρου, δὲν ἤξευρεν ἀκριβῶς, Ὀλλανδοῦ τῷ ἐφαίνετο ἢ Γερ-

ιανοῦ μᾶλλον, ἀλλ' ὅτι, ἂν ἡ μνήμη δὲν τὸν ἀπατᾷ, αὐτὸς ἶχε πνιγῆ, ἢ εἶχεν ἀποθάνει. Ὥστε ἡ ἐπίσκεψις αὕτη, ἐξ ἧς ὁ Ὀσκὰρ ἤλπιζε νὰ φωτισθῇ ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐρεύνης του, τὸν ἐβύθισεν εἰς σκότος βαθύτερον.

Τέλος ἔφθασεν ἡ ἡμέρα τῆς βασιλικῆς ὑποδοχῆς. Οἱ πρέσβεις ἀπὸ πρωΐας ἐνεδύθησαν τὴν ἐπίσημόν των στολήν. Πρὶν δὲ ἱππεύσωσιν ὅπως παρευρεθῶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὁ Ὁλλανδὸς φίλος τοῦ Ὀσκὰρ εἰσῆλθε τεταραγμένος καὶ κατηφὴς εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ.

— Ἰδοὺ σεῖς εἰς τὸ τέρμα τῆς ἀποστολῆς σας, τῷ εἶπε. Καὶ ἡμεῖς δὲν ἀπέχομεν ἴσως τῆς ἡμετέρας πολύ. Ἀλλ', ὦ φίλε, εἰς τοὺς φοβεροὺς ἀγῶνας τῆς πολιτικῆς δὲν ἀπεσκληρύνθην εἰσέτι. Εἰς τὴν καρδίαν μου ἐπικάθηται βάρος, καὶ νομίζω ὅτι ἐλαφρότερον θὰ τὸ φέρω ἂν εἰς τὴν φιλίαν σου τὸ ἐμπιστευθῶ.

— Σὲ βλέπω τεταραγμένον, εἶπεν ὁ Ὀσκάρ. Τί σὲ πιέζει;

— Ἐμάθομεν, ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος μετὰ προφανοῦς στενοχωρίας, τί ἀνθίσταται εἰς τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν τὴν ἐπιτυχίαν. Ἡ καρδία τοῦ βασιλέως δὲν εἶναι ἐλευθέρα. Ἐρᾷ μιᾶς ὑπηκόου του.

— Καὶ ἀρνεῖται διὰ τοῦτο τὴν χεῖρα τῆς βασιλόπαιδος; ἠρώτησεν ὁ Ὀσκάρ. Μελετᾷ εἰς τὸν θρόνον νὰ τὴν ἀναβιβάσῃ; Εἶναι ἴσως αὐτὴ ἐξ ἐκείνων αἵτινες ἐγεννήθησαν παρὰ τὰς βαθμίδας τοῦ θρόνου;

— Ἐκ τῶν ἐσχάτων λέγεται τάξεων τοῦ λαοῦ, ἀπεκρίθη ὁ Ὁλλανδός. Ἡ ἄγρυπνος ῥαδιουργία τῶν φίλων τῆς ἡμετέρας πολιτικῆς τὴν ἀνεκάλυψεν ὀπίσω τῶν πύργων καὶ τῶν κιγκλίδων ὅπου τὴν κρύπτει ὁ βασιλεύς, ἀπροσπέλαστον καὶ ἀόρατον, καὶ ὅπου ὁ ἴδιος μυστηριωδῶς μόνον καὶ εἰς πάντας ἀγνώστως εἰσέρχεται. Ἡ ἀριστοκρατία πᾶσα

συνεταράχθη εἰς τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην, καὶ βλέπουσα τὴν πρὸς ἡμᾶς διαγωγὴν τοῦ Μονάρχου, οὗ γνωρίζει τὸν βίαιον καὶ αὐθαίρετον χαρακτῆρα, πέπεισται ὅτι ὁ σκοπός του εἶναι νὰ νυμφευθῇ τὴν κόρην τοῦ ὄχλου, ἂν ἤδη δὲν τὴν ἐνυμφεύθη.

«Χθὲς ὁ Πρωθυπουργὸς, ἐξελθὼν ἑνὸς τῶν συμβουλίων μας, ἀφ' οὗ ἐθωρακίσθη δι' ὅλης τῆς γενναιότητος ὅσης εἶναι δεκτικὸς, ἐπῆγε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ τῷ παρέστησε μετ' ἐκφράσεων θερμοτάτων καὶ μετ' ἐπιχειρημάτων ἰσχυροτάτων, πόσον ὁ προτεινόμενος δεσμὸς μετὰ τοῦ βασιλέως Καρόλου εἶναι εἰς τὴν Δανίαν συμφέρων. Ἀλλὰ βλέπων τοῦ βασιλέως τὴν ψυχρότητα καὶ τὴν σιωπὴν, ἐτόλμησε τότε, ῥιφθεὶς εἰς τοὺς πόδας του, νὰ τῷ εἴπῃ ὅτι διαδίδεται ὡς αἰτία τῆς ἀρνήσεως ἢ κἂν τοῦ δισταγμοῦ τοῦ βασιλέως, κλίσις αὐτοῦ πρὸς ἄλλην γυναῖκα· ὅτι ὁ λαὸς εἶναι εἰς ὑπερβολὴν διὰ τοῦτο δυσηρεστημένος, καὶ τῶν πιστοτέρων του ὑπηκόων ἡ λύπη μεγάλη· καὶ τὸν παρεκάλεσε διὰ τῶν ταπεινοτέρων, διὰ τῶν παθητικωτέρων συγχρόνως λέξεων, ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ στέμματός του, ὑπὲρ τοῦ συμφέροντός του καὶ ὑπὲρ τῆς δόξης του, νὰ παραιτηθῇ τῆς σχέσεως ταύτης, καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ νὰ γίνηται αὕτη κώλυμα τῆς ἑνώσεώς του μεθ' ἑνὸς τῶν ἰσχυροτάτων τῆς Εὐρώπης ἡγεμόνων.

«Ἀλλ' ἠγριώθη τοῦ βασιλέως τὸ πρόσωπον, καὶ πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν διὰ κεραυνοβόλου φωνῆς ἀποτεινόμενος.

—«Καὶ τίς εἶναι ὁ λαὸς οὗτος, ἀνέκραξεν, ὅστις ἐπεμβαίνει εἰς τὰς ἰδικάς μου πράξεις, εἰς τὰ ἰδικά μου αἰσθήματα; Μὴ νομίζουσιν ὅτι κτῆμά των εἶναι τὸ στέμμα, καὶ θὰ τὸ διαθέσω ὅπου μὲ διατάξωσιν; Ὕπαγε καὶ εἰπέ τοις ὅτι θὰ τὸ θέσω εἰς ὅποιον μέτωπον προτιμῶ, καὶ ὅτι ἐμπρὸς τοῦ

μετώπου ἐκείνου θὰ κλίνωσι τὰ μέτωπά των μέχρι τῆς γῆς. Ὕπαγε, καὶ ἂν τοιαύτας ἔχῃς ἄλλοτε νὰ φέρῃς προτάσεις, μὴ ἐπιστρέφῃς πλέον.

«Ὁ πρωθυπουργὸς ἔφυγε καταπεπληγμένος, καὶ ἐλθὼν ὅπου τὸν περιεμένομεν μετὰ τῶν λοιπῶν φίλων του, μετέδωκεν εἰς πάντας τοῦ τρόμου του.

«Συσκέψεως δὲ μακρᾶς γενομένης, ἀπεφασίσθη ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔσεται ἀμετάθετος, καὶ ὅτι, ἂν δὲν εἶναι ἤδη κρυφίως νενυμφευμένος μετὰ τῆς ἐρωμένης του, θέλει ἤδη ἀφεύκτως τὴν νυμφευθῇ εἰς τὸ πεῖσμα τῶν ὅσων ἐτόλμησαν νὰ ἐλπίσωσιν ὅτι ἤθελον τὸν ἐμποδίσει.

«Καὶ ἐγένετο πρότασις τρομερά, πρότασις ἀποτρόπαιος, ὅτι ὁ δεσμὸς οὗτος πρέπει παντὶ τρόπῳ νὰ λυθῇ· ὅτι ὅμως εἷς μόνος ὑπάρχει ὁ λύσων, καὶ οὗτος εἶναι ὁ.... θάνατος! Νεκρά, ἤθελεν ἀφήσει τὸν βασιλέα τεθλιμμένον, λυσσῶντα ἴσως, ἀλλὰ καὶ ἐλεύθερον, καὶ ὁ χρόνος ἤθελε κατ' ὀλίγον διὰ μιᾶς μὲν χειρὸς ἰαίνει τὴν πληγήν του, διὰ τῆς ἄλλης δὲ αὐξάνει τὴν σύνεσίν του καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν καθηκόντων του.

«Μάτην κατεξανέστην καὶ ὡμίλησα ἐν ὀνόματι τῆς φιλανθρωπίας, τῆς ἠθικῆς. Οἱ σοβαρότεροι καὶ ἐμπειρότεροι μοὶ ἐπέβαλον σιωπὴν ἐν ὀνόματι οἱ μὲν τοῦ συμφέροντος τῆς Δανίας, οἱ δὲ τοῦ τῆς ἡμετέρας ἀποστολῆς. Εἶπον ὅτι πρέπει μία γυνὴ νὰ θυσιασθῇ ὑπὲρ ὅλων λαῶν, καὶ θυσιάζομεν αὐτὴν οὐχὶ ἡμεῖς, ἀλλ' ἡ ἄφρων ἐπιμονὴ τοῦ βασιλέως.

«Οὕτως ἐψηφίσθη ἡ σημερινὴ ἑσπέρα νὰ μὴ τὴν εὕρῃ ζῶσαν.

«Εἷς τῶν κατασκόπων τοῦ συμβουλίου ἀνέφερεν ὅτι συνέδεσε σχέσεις μετά τινος γραίας, ἥτις φαίνεται κατοικοῦσα περὶ τὸ φρούριον τὸ χρησιμεῦον εἰς κλωβὸν τῆς ἐρωμένης

τοῦ βασιλέως, καὶ ἥτις, φύσει περίεργος, μεγάλην ἔχει ἐπιθυμίαν νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτό· ὥστε, ἐπρόσθεσεν αὐτός, ἂν τῇ χορηγήσωμεν χρηματικάς τινας εὐκολίας, πέπεισμαι ὅτι θέλει κατορθώσει νὰ εἰσέλθῃ, καὶ χωρὶς πολλὰς ὑποψίας νὰ διεγείρῃ, δύναται νὰ ἐγχειρίσῃ ὅπου δεῖ μίαν τῶν παρεσκευασμένων ἐκείνων ἐπιστολῶν τῇ τέχνῃ τῶν φαρμακέων, αἵτινες, ἅμα ἀνοιγόμεναι, ἀποπνέουσι θάνατον.

«Ἡ καταχθόνιος αὕτη πρότασις ἐνεκρίθη ὁμοφώνως, μόνου ἐμοῦ τηρήσαντος σιωπήν, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἤδη ἀνεχώρησε πρὸς ἐκτέλεσιν.

— Ὁποῖον μισητὸν δρᾶμα μοὶ λέγεις, ἀνέκραξεν ὁ Ὀσκάρ. Καὶ ὑπομένεις νὰ ἠξεύρῃς αὐτὸ ἐκτελούμενον; Καὶ δὲν προσπαθεῖς παντὶ τρόπῳ νὰ τὸ προλάβῃς!

— Τὸ ὑπομένω! ἀνέκραξεν ὁ Ὁλλανδός. Αἰσθάνομαι ὡς ὁ Κάϊν μετὰ τὴν πρώτην ἀδελφοκτονίαν, καὶ αἱ χεῖρές μου μοὶ φαίνονται ἀπόζουσαι αἵματος. Νὰ τὸ προλάβω ἢ νὰ τὸ ἐμποδίσω δὲν ἔχω δύναμιν οὐδὲ τρόπον. Δύναμαι ὅμως ν' ἀποσυρθῶ ἀπὸ τῆς ἀπαισίου ταύτης πρεσβείας· καὶ ἂν τοῦτο διὰ παντὸς καταστρέφῃ τὸ μέλλον μου, σήμερον ἀποσύρομαι, διατηρῶν κἂν τῆς ψυχῆς μου τὴν ἠρεμίαν.

Ι'.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἤχησαν αἱ σάλπιγγες αἱ καλοῦσαι τὴν πρεσβείαν τῶν Ἀνσεατῶν, καὶ ὁ Ὀσκὰρ εἰς τὸ στῆθός του σφίξας τὸν συνάδελφόν του, ἔσπευσε ν' ἀναβῇ τὸν δι' αὐτὸν παρεσκευασμένον χρυσοφάλαρον ἵππον, καὶ διπλασίως βαρεῖαν ἔχων τὴν καρδίαν, ἠκολούθησε τοὺς συναδέλφους του εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν.

Μετὰ τὴν λειτουργίαν δὲ, παραπεμπόμενοι ὑπὸ δύω εἰσα-

γωγέων, καὶ ὑπὸ συνοδίας βασιλικῶν σωματοφυλάκων, ἐπορεύθησαν εἰς τ' Ἀνάκτορα· ἐκεῖ δ' εἰς τὴν πρώτην αὐλὴν τοὺς ὑπεδέχθη μουσικὴ παιανίζουσα, καὶ ἡ φρουρὰ παρατεταγμένη τοῖς ἀπέδωκε τὰς στρατιωτικὰς τιμάς. Εἰς τὴν δευτέραν δ' αὐλὴν χρυσοστόλιστοι ἱπποκόμοι ἐδέχθησαν τοὺς χαλινοὺς τῶν ἵππων ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν πρέσβεων, οἵτινες ἄνω τῆς ἀναβάθρας, διελθόντες διὰ διπλῆς σειρᾶς ὑπηρετῶν, εἰσῆλθον εἰς λαμπρὰν αἴθουσαν. Ἐνταῦθα τοὺς περιέμενε παρατεθειμένον μεγαλοπρεπὲς πρόγευμα.

Τέλος δὲ κώδων ἠκούσθη βιαίως ἠχῶν, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ προγεύματος ἐγερθέντες, ἔσπευσαν διὰ πολλῶν μεγαλοπρεπεστάτων αἰθουσῶν, καὶ ἔστησαν ἐμπρὸς ὁλοχρύσου θύρας κλειστῆς. Ἐκεῖ δ' ἔμειναν πολλὰ λεπτὰ σιωπηλοί, καὶ σχεδὸν τὴν ἀναπνοήν των κρατοῦντες.

Τέλος ἡ θύρα ἠνεώχθη μετὰ κρότου, καὶ δύω ἐντὸς αὐτῆς ἱστάμενοι σωματοφύλακες, τὰς ἀργυρᾶς ῥάβδους των εἰς τὸ ἔδαφος κρούοντες ἀνέκραξαν μεγαλοφώνως·

— Ἡ πρεσβεία τῆς Ἄνσης.

Συγχρόνως δ' ἀνεσύρθησαν ἑκατέρωθεν αἱ πλούσιαι πτυχαὶ παραπετάσματος ἐξ ἐρυθροῦ ὁλοσηρικοῦ, καὶ ἐφάνη τὸ ἔνδον τῆς βασιλικῆς αἰθούσης, ὅλον ἐπεστρωμένον διὰ τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος, καὶ ἀποστίλβον χρυσοῦ, πλῆρες δ' αὐλικῶν ἐν πολυτελεστάταις στολαῖς περιστοιχιζόντων τὸν θρόνον, ἐφ' οὗ ἵστατο ὁ βασιλεὺς ἐν ἐπισήμῳ ἀναβολῇ.

Ἐκ τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου θεάματος καταπλαγέντες οἱ πρέσβεις, ἅμα εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ θρόνου, ἔκλινον γόνυ, ὡς καὶ ἡ ἐθιμοταξία ἐπέταττε, καὶ προσεκύνησαν μέχρι γῆς.

Ὅτε δὲ, προσκληθέντες ὑπὸ τοῦ ἀρχιγραμματέως νὰ ἐκθέσωσιν εἰς τὴν Α. Μ. τὸν σκοπὸν τῆς ἐλεύσεώς των, ἠ-

γέρθησαν, καὶ ἐτόλμησαν νὰ ὑψώσωσι τὸ βλέμμα πρὸς τὸν βασιλέα, ὑπόκωφος κραγὴ ἐκπλήξεως ἠκούσθη εἰς ὅλων τὰ στόματα, οὐδεὶς ἐδυνήθη λέξιν νὰ διαρθρώσῃ, καὶ ὁ Ὀσκὰρ ὡς σκοτοδινιῶν θὰ ἔπιπτε κατὰ γῆς, ἂν δὲν ἐστηρίζετο εἰς τὸν λίθινον κίονα παρ' ᾧ ἔτυχεν ἱστάμενος.

Ὁ βασιλεὺς ἦτον ὁ ὑφαντὴς Χριστιανὸς τῆς Βέργης!

— Λοιπὸν εἶσθε ἄφωνοι, κύριοι πρέσβεις; εἶπε σοβαρῶς ὁ βασιλεύς. Ἄνδρες τῆς Ἄνσης, γνωρίζω τί σᾶς φέρει εἰς Κοπεγχάγην. Ἐνομίσατε, ἀγαπητοί, ὅτι διὰ σᾶς κυβερνῶ τὴν Δανίαν; Ἤμην μεταξὺ ὑμῶν, καὶ ἐζώσθην τοῦ ὑφαντοῦ τὸ περίζωμα, ἵνα διδαχθῶ τὴν τέχνην ὑμῶν καὶ μεταφέρω εἰς τὸν τόπον μου τὴν πολύτιμον ταύτην πηγὴν πλουτισμοῦ. Ἀπέλθετε καὶ ἴδετε τὰ νέα μου ἐργοστάσια. Εἰπέτε ἂν δὲν ἀξίζωσι τὰ τῆς Βέργης. Εἶναι ὅμως νέα, καὶ χρήζουσι προστασίας.

— Ἀλλά, Μεγαλειότατε, ὁ νόμος οὗτος καταστρέφει τοὺς ὑφαντὰς τῆς Ἄνσης, εἶπεν ὁ πρεσβύτερος ἐκ τῶν ἐργοστασιαρχῶν. Θέλει στερήσει τὰς οἰκογενείας αὐτῶν τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, καὶ θέλει καταστήσει αὐτοὺς ἐπαίτας.

— Ἐργοστασιάρχα Ἐρίκε, ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς εἰς αὐτόν· εἶσαι νομίζω, σιδηρουργός;

Ὁ πρέσβυς ἔκλινε μέχρι γῆς.

— Ἔχεις ἄδικον λοιπὸν ν' ἀναμίγνυσαι εἰς τῶν ὑφαντῶν τὰ συμφέροντα. Ἂν ὑπάρχωσί τινες ὑφανταὶ μεταξὺ ὑμῶν, μετ' ἐκείνων ἐπιθυμῶ νὰ ὁμιλήσω. Οἱ ἄλλοι ἀπέλθετε.

Καὶ ἔκλινεν ἐλαφρῶς τὴν κεφαλὴν ὡς ἀπολύων αὐτούς.

Ἐξῆλθον ἑπομένως πάντες μετὰ βαθείας ὑποκλίσεως, πλὴν μόνου τοῦ Ὀσκάρ.

Τότε δ' ὁ βασιλεὺς ἔνευσε διὰ τῆς χειρὸς πρὸς τοὺς αὐλικοὺς καὶ ἀπεσύρθησαν καὶ αὐτοὶ δι' ἄλλης θύρας, ὥστε ἐ-

μεινε μόνος ἀπέναντι τοῦ νέου ὑφαντοῦ, ὅστις ἵστατο ἀκίνητος, ἄφωνος καὶ ὡς κεραυνόβλητος.

— Νέε ὑφαντὰ, τῷ εἶπεν ὁ βασιλεὺς προσερχόμενος πρὸς αὐτόν. Ἐδείχθην ἄλλοτε ἄδικος πρὸς σὲ καὶ τραχύς. Εἶμὶ πρόθυμος σήμερον νὰ σ' ἀποζημιώσω βασιλικῶς. Πρὸς χάριν σου πολλὰ δύναμαι νὰ παραβλέψω εἰς τοὺς ὁμοτέχνους σου. Πρότεινε τί ζητεῖς;

Ὁ δ' Ὀσκὰρ, ὡς συνελθὼν ἐκ ληθάργου, ἐῤῥίφθη ἀμέσως γονυπετὴς, καὶ,

— Βασιλεῦ, ἀνέκραξε, βασιλεῦ, τὴν Ἕλγαν!...

— Τὴν Ἕλγαν; εἶπε μειδιῶν, καὶ τὸν ἐκπεπληγμένον προσποιούμενος ὁ Χριστιανός. Ἄ! τὴν καλὴν ἐκείνην κόρην τοῦ ξενοδοχείου τῆς Βέργης ὠνόμαζον Ἕλγαν, νομίζω. Ποῦ εἶναι; Τί γίνεται; Δὲν ἔμελλες, ἐνθυμοῦμαι, νὰ τὴν νυμφευθῇς;

Ἀλλ' ὁ Ὀσκὰρ χωρὶς νὰ ἐγερθῇ, ἐξηκολούθησε μετὰ τόνου περιπαθοῦς·

— Τὴν Ἕλγαν, βασιλεῦ, τὴν Ἕλγαν θέλουσι νὰ θανατώσωσι, θέλουσι νὰ φαρμακεύσωσι τὴν Ἕλγαν. Σῶσον τὴν Ἕλγαν.

— Τί ἐννοεῖς; εἶπεν ὁ βασιλεὺς, γενόμενος σοβαρώτερος.

— Μὴ μ' ἀναγκάζῃς νὰ χρονοτριβήσω ἐξηγούμενος! ἀνέκραξεν ὁ Ὀσκάρ. Σήμερον ἄνθρωπος ἐστάλη νὰ τὴν φαρμακεύσῃ. Δός μοι τὴν ἄδειαν νὰ τρέξω ταύτην τὴν στιγμὴν πρὸς αὐτὴν, ἴσως τὴν σώσω ἀκόμη.

— Νὰ σοὶ δώσω τὴν ἄδειαν..., εἶπεν ὁ βασιλεὺς διστάζων. Ἔπειτα δὲ μειδιάσας, ἔγραψέ τινας λέξεις ἐπὶ χάρτου σεσημασμένου, καὶ τῷ τὰς ἔδωκεν.

— Ὕπαγε καὶ σῶσόν την.

— Ἀλλὰ ποῦ νὰ ὑπάγω; ἠρώτησε μετὰ σπουδῆς ὁ νέος, ἁρπάζων τὴν ἄδειαν. Ποῦ εἶναι ἡ κατοικία της;

— Ἄ! δὲν τὴν γνωρίζεις καὶ ἔρχεσαι νὰ τὴν μάθῃς παρ' ἐμοῦ; Ἔστω, Ὀσκάρ. Ἰδὲ πόσον εἶμαι ἐπιεικὴς καὶ πρόθυμος νὰ ἐπανορθώσω τὰς πρὸς σὲ ἀδικίας μου. Κατοικεῖ εἰς τὴν νῆσον Ἀμάκην. Ὕπαγε, σῶσόν την. Περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς πρεσβείας σας θέλω φροντίσει.

Ὁ δ' Ὀσκὰρ ἐφίλησε τὰ κράσπεδα τοῦ θρόνου, καὶ ἐῤῥίφθη ἐκτὸς τῆς αἰθούσης, ἐνῷ ὁ βασιλεὺς γελῶν ἔλεγε.

— Πολὺ κοινὸν στρατήγημα μετεχειρίσθης, φίλτατε, ὥστε νὰ μ' ἀπατήσῃς.

ΙΑ'.

Καταβὰς δ' Ὀσκὰρ εἰς τὴν αὐλὴν, χωρὶς εἰς οὐδενὸς τῶν συμπρέσβεών του τὰς ἐρωτήσεις ν' ἀποκριθῇ, ἥρπασεν ἀφ' ἑνὸς τῶν ὑπηρετῶν εὐτελῆ τινα μανδύαν, ὃν ἔῤῥιψεν εἰς τοὺς ὤμους του, καὶ πῖλον ὃν ἐφόρεσεν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ἔδεσεν ὑπὸ τὸν πώγωνά του, ὅπως ἡ λαμπρότης τῶν ἐνδυμάτων του, μὴ ἑλκύῃ τὴν προσοχὴν, καὶ καθήσας εἰς τὸν ἵππον του, τὸν ἐκέντησεν ὡς ἂν ἤθελε νὰ τῷ σχίσῃ τὰ πλευρὰ, καὶ ἤλασεν ὡς βέλος πρὸς τὴν νῆσον Ἀμάκην.

Μετά τινα ὥραν δ' ἔφθασεν εἰς τὴν παραλίαν· καὶ ἐκεῖ ῥίψας τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πρώτου ἀχθοφόρου, εἰσεπήδησεν εἰς πλοιάριον, καὶ τὴν βασιλικὴν διαταγὴν εἰς τὸν κωπηλάτην προτείνας,

— Εἰς τὴν νῆσον, εἶπεν.

Ὁ κωπηλάτης ἐδίστασε κατ' ἀρχὰς, διότι αὐστηρῶς ἦν ἀπηγορευμένη ἡ τῆς νήσου προσπέλασις. Ἀλλ' ἡ θέα τῆς βασιλικῆς σφραγίδος, καὶ τοῦ Ὀσκὰρ ἡ βασιλικὴ ἐλευθεριό-

της τὸν ἔπεισαν, καὶ μετ' ὀλίγων λεπτῶν κωπηλασίαν διέβη τὴν στενὴν διόρυγα, καὶ ἀποβὰς εἰς τὴν νῆσον ὁ νέος, ἔσπευσε πρὸς τὴν θύραν τοῦ μόνου οἰκοδομήματος ὅπερ ἠγείρετο ἐκεῖ που πλησίον, κατὰ μέγα μέρος κρυπτόμενον ὑπὸ πυκνὰ καὶ προαιώνια δένδρα.

Ἐνταῦθα δύω στρατιῶται ἐπρότειναν τὰς λόγχας ἵνα τὸν ἐμποδίσωσιν. Ἀλλ' αὐτὸς δείξας καὶ πάλιν τὸν χάρτην,

— Τόπον! εἶπε. Βασιλικὴ διαταγή.

Αἱ λόγχαι ἔκλινον ἀμέσως ἐμπρός του. Ὁ δὲ εἰσερχόμενος, ἠρώτησε μετὰ φωνῆς κεραυνοβόλου·

— Εἰσῆλθέ τις πρὸ ἐμοῦ εἰς τοῦτον τὸν οἶκον;

Ὠχρὸς καὶ περίφοβος εἷς τῶν στρατιωτῶν ἀπεκρίθη·

— Οὐδείς, πλὴν.... μιᾶς γραίας ἐπαίτου, ἥτις λέγει τὴν τύχην.

— Μία γραία! ἀνέκραξεν ὁ Ὀσκάρ. Ἐπάρατε! Καὶ πότε εἰσῆλθε;

— Ταύτην τὴν στιγμήν, εἶπε τρέμων ὁ ἄλλος.

— Ὁδήγει με! ἔκραξεν ὁ Ὀσκάρ, ἁρπάζων αὐτὸν ἐκ τοῦ τραχήλου, ὡς ἂν ἤθελε νὰ τὸν πνίξῃ, καὶ ῥιφθεὶς μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἀναβάθραν, ἀνέβη ἀνὰ τέσσαρας τέσσαρας τὰς βαθμίδας.

Εἰς δὲ τὴν θύραν τοῦ θαλάμου ἐλθών, ὅπου διέτριβεν ἡ ὡραία τοῦ βασιλέως αἰχμάλωτος, ὤθησεν αὐτὴν ὡς προτιθέμενος νὰ τὴν κρημνίσῃ, καὶ εἰσώρμησεν ὡς μαινόμενος.

Ἐνταῦθα ἡ Ἔλγα καὶ ἡ Γρουμβρίγη παρέστησαν εἰς ὄψεις του. Αὕτη ῥακενδύτις, ὠχρὰ ὡς ἂν ἐξήρχετο ἐκ τοῦ τάφου, τρέμουσα ὡς τὸ φύλλον, ἔσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας της τὴν νεάνιδα, ἥτις ἔκλαιεν ὀλοφυρομένη, καὶ κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖρας ἐπιστολήν, ἡτοιμάζετο νὰ τὴν ἀνοίξῃ.

Χωρὶς λέξιν νὰ προφέρῃ, χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τὰ ἐπι-

φωνήματα τῆς ἐκπλήξεως τῶν δύω γυναικῶν, ὁρμήσας ὁ Ὀσκὰρ ἥρπασε τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὴν ἔῤῥιψεν εἰς τὴν φωτίαν, ἥτις ἔκαιεν εἰς τὴν ἑστίαν.

— Τί ἔπραξας; ἀνέκραξε μετ' ὀργῆς ἡ Γρουμβρίγη. Πόθεν ἔρχεσαι διὰ νὰ ἐνεργήσῃς τὴν ἀγενῆ ταύτην ἐκδίκησιν; Ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη ἦτο σπουδαία διὰ τὴν τύχην τῆς κόρης μου.

— Ἐγὼ μᾶλλον σ' ἐρωτῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ὀσκὰρ, πόθεν ἦλθες διὰ νὰ φέρῃς τὸν θάνατον εἰς τὴν κόρην σου; Ἰδὲ ἐκείνην τὴν ἐπιστολήν.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ ἑστία ἀνέπεμπε φλόγα πρασίνην, καὶ μέλανα δυσώδη καπνόν.

— Ἦτο φαρμακευμένη! ἀνέκραξεν ἡ γραία, ἐν ᾧ τὸ ψυχρὸν αἷμά της συνεστέλλετο ὅλον εἰς τὴν καρδίαν της.

— Φαρμακευμένη! εἶπεν ἡ Ἕλγα. Ἀλλὰ τί τρέχει; πῶς σεῖς ἐδῶ; Πῶς, μῆτερ, μοὶ φέρεις σὺ αὐτὴν τὴν ἐπισολήν; Φωτίσατε τὸ πνεῦμά μου κλονιζόμενον. Πόθεν ἔρχεσαι, μῆτερ;

— Πόθεν; εἶπεν ἡ γραία. Ἐκ τῶν τεσσάρων σημείων τοῦ κόσμου. Διέτρεξα τὴς Ὁλλανδίαν, διέτρεξα τὴν Γερμανίαν πεζῇ, εἰς τῶν ξενοδοχείων τὰς θύρας κοιμωμένη πανταχοῦ ὅπου ὑπάρχουσιν ὑφαντῶν συντεχνίαι ἐπλανήθην ζητοῦσά σε, ἀχάριστε κόρη. Τέλος ἦλθα καὶ εἰς Δανίαν.

«Μίαν ἑσπέραν, παρὰ τὴν διόρυγα περιφερομένη, εἶδον εἰς τὸ λυκαυγὲς πλοιάριον, καὶ γυναῖκα εἰς αὐτὸ ἐγκεκαλυμμένην, ὑπὸ δὲ τὰ καλύμματα μοὶ ἐφάνη ὅτι διέκρινα τὴν μορφήν σου.

«Ὡς ἔξω φρενῶν ὥρμησα νὰ ῥιφθῶ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλὰ τέλος, εὑροῦσα ἀκάτιον ἁλιευτικὸν, ἐζήτησα νὰ μὲ μεταφέρῃ εἰς τὴν νῆσον, ὅπου εἶδον διευθυνθὲν τὸ πλοῖον ἐκεῖνο.

Ὁ ἁλιεὺς ὅμως ἠρνήθη, εἰπὼν ὅτι ἦτον ἀπηγορευμένη εἰς πᾶν πλοῖον ἡ προσπέλασις εἰς τὴν νῆσον ἐπὶ αὐστηροτάτῃ ποινῇ. Τότε τῷ ἔχυσα εἰς τὴν χεῖρα ὅλον σχεδὸν τοῦ βαλαντίου μου τὸ περιεχόμενον, καὶ οὕτω συνήνεσε νὰ μὲ μεταβιβάσῃ κρυφίως περὶ τὸ μεσονύκτιον.

«Νύκτα καὶ ἡμέραν περιεφερόμην περὶ τὴν οἰκίαν, ἀποβαλλομένη ὑπὸ τῶν φυλάκων ὁσάκις ἤθελον νὰ προσέλθω, ἐπαναλαμβάνουσα τὰς ἀποπείρας μου ἅμα ἔστρεφον τὰ νῶτα οἱ φύλακες, μόνον ὅπως κατορθώσω ἅπαξ νὰ ἰδῶ τῆς οἰκίας τὴν κάτοικον, νὰ πεισθῶ ἂν εἶναι ἐκείνη ἣν ἔθρεψα διὰ τοῦ θερμοτέρου τῆς καρδίας μου αἵματος, καὶ ἥτις ἔφυγε τὴν μητρικήν μου ἀγκάλην.

«Εἰς τὰ πέριξ σύμφυτα δένδρα ὅπου ἐκρυπτόμην, ἀπήντησα μίαν ἡμέραν ἄνθρωπον, ὅστις ἤρχισε συνδιάλεξιν μετ' ἐμοῦ, ἰδίως περιστρεφομένην περὶ τὴν οἰκίαν τῆς νήσου καὶ περὶ τὴν ἐγκάτοικον αὐτῆς. Ἐννοεῖται πόσον μ' ἐνδιέφερεν ὁ διάλογος οὗτος· ἀλλ' ἀντὶ νὰ μάθω παρ' αὐτοῦ ὅ,τι ἐπεθύμουν, ἐξ ἐναντίας ἐγὼ τῷ ἀπέδειξα πόσην ἐπιθυμίαν εἶχον νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν οἰκίαν καὶ πόσον ἀδύνατον μοὶ ἦτο νὰ τὸ κατορθώσω.

«Ὁ ἄνθρωπος ἐπανῆλθε πολλάκις, ὥστε φαίνεται ὅτι εἶχεν ἴδιον ἑαυτοῦ πλοῖον, διότι οὐδὲν τῶν ἐγχωρίων θὰ ἐῤῥιψοκινδύνευε νὰ τὸν μεταφέρῃ. Ἦλθε δὲ καὶ σήμερον τὸ πρωΐ, καὶ δούς μοι τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην,

«— Εἶναι σπουδαιοτάτη, μοὶ εἶπε, διὰ τὴν τύχην τῆς γυναικὸς ἥτις κατοικεῖ αὐτὴν τὴν οἰκίαν. Σήμερον πρέπει νὰ τῇ δοθῇ. Προσπάθησον νὰ εἰσέλθῃς διὰ παντὸς τρόπου.

«Ἔπειτα δέ, ἀφεὶς εἰς τὴν χεῖρά μου βαρὺ βαλάντιον,

«— Ἰδού, ἐπρόσθεσε, διὰ τίνος κλειδίου ν' ἀνοίξῃς τὴν θύραν.

«Ἀμέσως ἔσπευσα ἐγὼ πρὸς τοὺς φύλακας, καὶ κορέσασα τὴν φιλοκέρδειάν των, εἰσῆλθον, καὶ σοὶ ἔφερον τὸν θάνατον. Ἅμα ἤνοιγες τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην, θὰ ἔπιπτες ὡς κεραυνόβλητος ἐκ τῶν ἀναθυμιάσεών της. Ὁ σωτήρ σου ἐκ τῶν κυμάτων τοῦ λιμένος τῆς Βέργης, αὐτὸς ἐπέπρωτο νὰ σὲ σώσῃ καὶ ἐκ δευτέρου.»

Ἡ Ἕλγα ἐξέτεινε τότε τὴν χεῖρά της πρὸς τὸν Ὀσκάρ, ὅστις ἔφερεν αὐτὴν μετὰ βεβιασμένου σεβασμοῦ εἰς τὰ χείλη του.

— Ἀλλ' εἰπέ μοι τὸ μυστήριον τῆς τύχης σου, ἐξηκολούθησεν ἡ Γρουμβρίγη. Δὲν ἠθέλησας τὴν εὐτυχίαν ἣν ἡμεῖς σοὶ ἡτοιμάζομεν. Δὲν σ' ἐπιπλήττω διὰ τοῦτο. Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν σὲ ἀνεῦρον, δὲν ἔχει ἡ καρδία μου ἐπιπλήξεις. Ἀλλ' εἰπέ μοι, τί σημαίνει ἡ λαμπρὰ αὐτὴ φυλακή σου;

«Ἂν δὲν εἶσαι εὐτυχής, ἡ πτέρυξ μου εἶναι πάντοτε ἑτοίμη νὰ σὲ θερμάνῃ, ἡ καλύβη μου ἑτοίμη νὰ σὲ δεχθῇ, καὶ ἴσως εἰς αὐτὴν θὰ εὕρῃς ἀκόμη θερμὴν καρδίαν, ἥτις γενναίως ἐπιλήσμων, θὰ πάλλῃ ἀκόμη συμφώνως μετὰ τῆς ἰδικῆς μου.

Ἡ Ἕλγα ἐῤῥίφθη τότε εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς γραίας.

— Ἡ στιγμὴ αὕτη, εἶπεν, εἶναι ἡ γλυκυτέρα τῆς ζωῆς μου, καὶ ἡ συγχώρησίς σου,... ἡ συγχώρησίς σας, ἐπρόσθεσε μετά τινα δισταγμόν, ἐκτείνουσα τὴν χεῖρα καὶ πρὸς τὸν Ὀσκάρ, δι' ἐμὲ μεγίστη εὐδαιμονία. Αὕτη μόνη ἔλειπεν εἰς τὴν ἐντελῆ εὐτυχίαν μου. Μὴ κακίζῃς τὴν φυλακήν μου. Εἶναι ἐντελῶς ἑκουσία. Συμφέροντά τινα βιάζουσι τὸν Χριστιανὸν νὰ μὲ κρύπτῃ ἐνταῦθα, μέχρις ὅτου μὲ νυμφευθῇ.

— Δὲν σ' ἐνυμφεύθη; ἠρώτησε μετὰ σπουδῆς ὁ Ὀσκάρ.

— Εἶμαι ἡ μνηστὴ τοῦ Χριστιανοῦ, ἀπεκρίθη ὑπερηφά-

νως ἡ Ἕλγα. Διὰ συμφέροντά τινα μὲ παρεκάλεσε νὰ μείνω προσωρινῶς εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, ἀποφεύγουσα πᾶσαν κοινωνίαν μετὰ τῶν ἔξω· καὶ ἡ παράκλησίς του εἶναι διαταγὴ δι' ἐμέ. Ἔκτοτε σεῖς εἶσθαι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι οὓς βλέπω, καὶ τὸν ἴδιον οὐδέποτε ἄλλως ἐδέχθην εἰμὴ παρουσίᾳ τινῶν πιστῶν μου θαλαμηπόλων.

— Ἀλλὰ τί εἶναι τὰ συμφέροντα ταῦτα; ἠρώτησεν ἡ Γρουμβρίγη. Τί εἶναι τὸ τρομερὸν μυστήριον τῆς φονικῆς ἐκείνης ἐπιστολῆς;

— Δὲν ἀνήκει εἰς ἐμὲ, ἀπήντησεν ἡ Ἕλγα, νὰ ἐρευνήσω τὸ μυστήριον τοῦ ἀνδρός μου. Τὴν τύχην μου ἐνεπιστεύθην εἰς χεῖράς του. Μοὶ ἀρκεῖ νὰ γνωρίζω τὴν θέλησίν του καὶ νὰ τὴν ἐκτελῶ.

— Τίς δὲ εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστιανός; τὸν γνωρίζεις; ἠρώτησεν ὁ Ὀσκάρ.

— Ὅστις δήποτε καὶ ἂν ἦναι, ἀπεκρίθη ἡ Ἕλγα αἴρουσα τὴν κεφαλὴν, εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις μ' ἐπροτίμησε μεταξὺ πασῶν, καὶ μὲ ἀγαπᾷ· εἶναι ὁ μνηστήρ μου, μετ' ὀλίγον ὁ σύζυγός μου. Ἁπλοῦν καὶ ἐξόριστον ὑφαντὴν ἐν Βέργῃ, τὸν ἠκολούθησα. Ἡ οἰκία αὕτη εἶναι ἀπόδειξις ὅτι εἶναι εὔπορος βιομήχανος.

— Ὄχι, δὲν εἶναι εὔπορος βιομήχανος, ἀνέκραξεν ὁ Ὀσκάρ. Ὁ μνηστήρ σου, ὁ μετ' ὀλίγον σύζυγός σου, εἶναι...

— Τί εἶναι; ἠρώτησαν αἱ δύω γυναῖκες.

— Εἶναι.... ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας! εἶπε μετὰ τόνου ἀπελπισίας ὁ Ὀσκάρ, καὶ ἐῤῥίφθη ἔξω τοῦ δωματίου, ἐν ᾧ ἡ Ἕλγα λειποθυμοῦσα ἔπιπτεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μάμμης της.

Καταβὰς, εἰς τὴν θύραν ἔδειξεν αὖθις ὁ ὑφαντὴς εἰς τοὺς φύλακας τὴν βασιλικὴν διαταγὴν, καὶ τοῖς εἶπε πρὸς μεγά-

λην ἐλάφρυνσιν τῆς πεφοβισμένης των συνειδήσεω:, ὅτι ἡ γραία ἥτις ἦτον ἐπάνω, ἐδύνατο νὰ μένῃ ἀνενοχλήτως εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐλθὼν δ' εἰς τὸ περιμένον αὐτὸν πλοιάριον, διέβη τὴν διώρυγα, ἀνέβη τὸν ἵππον του, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δημαρχεῖον.

Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ὃν ἐνταῦθα ἀπήντησεν, ἦν ὁ νέος Ὁλλανδός. Λαβὼν δ' αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς,

— Θάῤῥει, τῷ εἶπεν εἰς τὸ ὠτίον· τὸ ἔγκλημα ἐπρολήφθη. Ἐσώθη τό θῦμα τῆς ῥαδιουργίας. Αἷμα ἀθῶον δὲν ἐπικάθηται εἰς τὴν συνείδησίν σου.

Ὁ Ὁλλανδὸς τὸν ἐνηγκαλίσθη τότε περιπαθῶς, καὶ τῷ εἶπεν, ἐπίσης κρυφίως·

— Ἐσώθη, ὤ! σ' εὐχαριστῶ! Ἀλλὰ σιωπὴ, μή τις σ' ἀκούσῃ. Ἂς τὴν νομίζωσιν ἀποθανοῦσαν, τοὐλάχιστον μέχρις αὔριον. Ἐμηνύθημεν νὰ παρουσιασθῶμεν αὔριον εἰς τὸν βασιλέα. Ἐὰν ἕως τότε σωθῇ, ἐσώθη· διότι οἵαν δήποτε λάβωμεν ἀπόκρισιν, ἐτελείωσεν ἡ ἀποστολή μας.

Εἰς τὸ δημαρχεῖον εὗρεν ὁ Ὀσκὰρ καὶ τοὺς συναδέλφους του, ζητοῦντας περιέργως νὰ μάθωσι παρ' αὐτοῦ τὰ περὶ τῆς ἰδιαιτέρας του συνεντεύξεως, ἀναγγέλλοντας δ' αὐτῷ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔμελλε καὶ αὖθις νὰ τοὺς δεχθῇ τὴν ἐπαύριον μετὰ τὴν Ὁλλανδικὴν πρεσβείαν.

ΙΒ'.

Τῷ ὄντι δὲ τὴν ἐπαύριον, ἀπὸ πρωΐας, ὅλος ὁ ὄχλος τῆς Κοπεγχάγης συνέῤῥεεν εἰς τὰς ὁδοὺς, νὰ ἴδῃ τὰς δύω πρεσβείας ὁμοῦ πορευομένας ἐν παρατάξει πρὸς τ' ἀνάκτορα.

Πρώτη εἰσῆλθεν ἡ Ὁλλανδικὴ εἰς τοῦ βασιλέως. Μεθ' ἡμίσειαν δ' ὥραν οἱ κλητῆρες ἀνεφώνησαν·

— Ἡ πρεσβεία τῆς Ἄνσης!

Καὶ ἐν τῷ ἅμα αἱ πύλαι ἠνεώχθησαν, καὶ εἰσῆλθον οἱ Ἀνσεᾶται ἐν ᾧ οἱ Ὁλλανδοὶ ἐξήρχοντο, ὥστε οὔτε λέξιν ἐδυνήθησαν ν' ἀνταλλάξωσι μεταξύ των. Μόνον δ' ἐφάνη εἰς τὸν Ὀσκὰρ, ὅτι μειδίαμα εὐχαριστήσεως διέστελλε τὰ χείλη τῶν ἐξερχομένων πρέσβεων.

— Ἄνδρες τῆς Ἄνσης, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, λησμονῶ ὅσους ἔχω λόγους δυσαρεσκείας κατὰ τῆς Ἄνσης, καὶ ἐνθυμοῦμαι μόνον ὅτι ἐφόρεσα ποτὲ καὶ ἐγὼ τὸ διάζωμα τῶν ὑφαντῶν αὐτῆς. Πληρώσατε ἕνα τόνον χρυσοῦ, καὶ καταργῶ τὸ τέλος τῶν ὑφασμάτων.

Οἱ πρέσβεις προσεκύνησαν καὶ ἐξῆλθον φαιδροὶ, διότι ἡ ζητουμένη ποσότης, καί τοι μεγάλη, ἦτον ὅμως οὐδὲν ὡς πρὸς τὴν χορηγουμένην εὐεργεσίαν.

Μόλις δ' ἔφθασαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, καὶ βασιλικὸς θαλαμηπόλος προσελθὼν, ἔδωκεν εἰς τὸν Ὀσκὰρ ἔγγραφον φέρον βασιλικὴν σφραγίδα, ἣν οὗτος λύσας, ἀνέγνω·

«Ἡμεῖς Χριστιανὸς, Ἐλέῳ Θεοῦ βασιλεὺς τῆς Δανίας, παραχωροῦμεν τῷ Ὀσκὰρ Σύβερν τὸν τόνον χρυσοῦ, ὃν μᾶς ὀφείλει ἡ συντεχνία τῶν ὑφαντῶν τῆς Ἄνσης, εἰς προῖκα τοῦ γάμου αὐτοῦ μετὰ τῆς Ἔλγας Τρουϊτβούδης ἐκ Βέργης.»

Τὸν Ὀσκὰρ κατέλαβε σκοτοδινία· δὲν ἔβλεπε, δὲν ἤκουε, καὶ ὅμως εἶχε τὸ βλέμμα ἀτενῶς προσηλωμένον εἰς ἐκεῖνον τὸν χάρτην, καὶ κρατῶν τὴν ἀναπνοήν του, ἀνεγίνωσκεν αὐτὸν πάλιν καὶ πάλιν, ὡς ἂν δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἐννοήσῃ.

Μόλις δ' ἀπέσπασεν αὐτὸν τῆς ἐκστάσεως ταύτης ὁ Ὁλλανδὸς φίλος του, κτυπήσας αὐτὸν βιαίως εἰς τὸν ὦμον.

— Λοιπὸν ἔμαθες τὴν μεγάλην εἴδησιν; τῷ εἶπε.

— Τὴν μεγάλην εἴδησιν;

— Ηὐδοκιμήσαμεν· ὁ βασιλεὺς δέχεται τὴν χεῖρα τῆς Ἰσαβέλλης, ἀδελφῆς Καρόλου τοῦ πέμπτου.

Ὁ Ὀσκὰρ συνέλαβεν αὐτὸν ἐκ τοῦ βραχίονος μεθ' ὁρμῆς καὶ τὸν ἠτένισεν ἀσκαρδαμυκτὶ κατὰ μέσους τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ἰδοὺ ἡ ἀπάντησις, ἐξηκολούθησεν ὁ Ὁλλανδὸς, δεικνύων αὐτῷ δέμα ἐγγράφων. Ἀπόψε ἀναχωροῦμεν.

Ὁ Ὀσκὰρ ἐκτύπησε τότε διὰ τῆς χειρὸς τὸ μέτωπόν του, καὶ χωρὶς οὐδὲν ν' ἀπαντήσῃ, κατέβη εἰς τὴν αὐλὴν, ἵππευσε, καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν νῆσον Ἀμάκην.

Πανταχοῦ δὲ διερχόμενος ἀπήντα τὸν ὄχλον εἰς κίνησιν, καὶ ἀνθρώπων συστήματα μετ' ἀλαλαγμῶν κηρύττοντα τὴν μακρὰν διαδοθεῖσαν εἴδησιν, ὅτι ὁ βασιλεὺς νυμφεύεται τὴν ἡγεμονίδα τῆς Ἰσπανίας.

Ἀποβὰς δ' εἰς τὴν νῆσον, ἀπήντησεν ὁ Ὀσκὰρ εἰς τὸν κῆπον τὴν Γρουμβρίγην, καὶ ὀλίγον ἀπωτέρω τὴν Ἕλγαν, τρέχουσαν ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον.

— Ἰδέ την, εἶναι ὡς παιδίον, εἶπεν ἡ Γρουμβρίγη. Τόσον καιρὸν κατάκλειστος, ἐστέναζε διὰ τὸν καθαρὸν ἀέρα, διὰ τὸν γλυκὺν οὐρανόν. Σήμερον τὸ κλωβίον της ἠνεώχθη. Οἱ φύλακες ὅλοι ἔλαβον διαταγὴν ν' ἀποσυρθῶσιν. Ἡ στιγμὴ ἔφθασε, φαίνεται. Ἡ Ἕλγα μου αὔριον θέλει εἶσθαι βασίλισσα τῆς Δανίας.

— Αὔριον... εἶπεν ὁ Ὀσκάρ· ἀλλ' ἡ ταραχὴ τῷ ἔκοψε τὴν φωνήν.

— Βασίλισσα! εἶπεν ἡ Ἕλγα προσερχομένη. Βασιλεύς! φοβεραὶ λέξεις! Ἡ χείρ του δύναται τὴν ταπεινὴν νὰ ἐγείρῃ εἰς τὸ ὑπέρτατον ὕψος. Ἀλλ' εἰς τὸ ὕψος αὐτὸ ἡ καρδία μου τρέμει, ἡ κεφαλή μου σκοτοδινιᾷ. Διατί δὲν εἶναι ἁπλοῦς ὑφαντὴς τῆς Βέργης; Ἡ εὐτυχία μου δὲν θὰ ἦτον ἡ καίουσα φλὸξ τοῦ ἡλίου, δὲν θὰ ἦτον ἡ λάμψις τοῦ κε-

ραυνοῦ, ἀλλὰ τὸ ἥμερον, τὸ γλυκὺ φῶς ἀγνώστου ἀστέρος.

— Μὴ μεμψιμοιρῇς, παιδίον, εἶπεν ἡ Γρουμβρίγη, διότι ἡ τύχη σὲ καλεῖ εἰς τὸν θρόνον. Τὰ χείλη σου θὰ διαψιλεύωσι χάριτας, ἀπὸ τῆς χειρός σου θὰ ἐκρέωσιν εὐεργεσίαι. Θὰ εἶσαι ὅλου τοῦ λαοῦ ἡ χαρὰ καὶ ἡ πρόνοια, καὶ πανταχόθεν ἀγάπην νὰ δρέπῃς καὶ εὐλογίας.

— Μὴ παριστᾷς τὴν εἰκόνα ταύτην τόσον ἐπαγωγὸν, ἀνέκραξεν ὁ Ὀσκὰρ, μὴ τὸ ὄναρ τόσον ὡραῖον, μήπως ἐξυπνήσασα εὕρῃ δεινὴν τὴν ἀλήθειαν. Ἄφες την νὰ προτιμᾷ τὸν ὑφαντὴν τῆς Βέργης, καὶ μὴ ὑψώνῃς ἐπικινδύνως τὸν νοῦν της.

— Νὰ μὴ ὑψώσω τὸν νοῦν της; εἶπεν ἡ γραία. Ἐξ ἐναντίας ἱκανῶς νὰ τὸν ὑψώσω δὲν δύναμαι. Ἴσως αὔριον ὁ βασιλεὺς τὴν νυμφεύεται.

— Σήμερον, ὑπέλαβεν ὁ Ὀσκὰρ μετὰ φωνῆς τεθλιμμένης, ὁ βασιλεὺς ἐκήρυξεν ὅτι νυμφεύεται τὴν ἀδελφὴν τοῦ βασιλέως τῆς Ἱσπανίας.

— Τί λέγεις; ἀνέκραξεν ἡ Γρουμβρίγη.

— Εἶναι ψεῦδος! εἶπεν ἡ Ἕλγα ἐντόνως, ἐν ᾧ φλὸξ καὶ ὠχρότης ἐναλλὰξ ἡπλοῦντο εἰς τὰς παρειάς της.— Εἶναι ψεῦδος, ἐπανέλαβεν. Ὁ Χριστιανὸς τοῦτο ποτὲ δὲν τὸ εἶπε.

— Ψεῦδος οὐδέποτε ἐξῆλθε τοῦ στόματός μου, ἀπεκρίθη μελαγχολικῶς ὁ Ὀσκάρ. Ὁ Χριστιανὸς οὐ μόνον τὸ εἶπεν, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ τὸ ἔγραψε.

Καὶ ἔδωκε τὸ πρὸς αὐτὸν διάταγμα εἰς τὴν Γρουμβρίγην, ἥτις τὸ ἀνέγνω μεγαλοφώνως.

— Τὸ χρυσίον εἶναι προὶξ τῆς Ἕλγας, ἐπρόσθεσεν ὁ Ὀσκάρ, ἡ δὲ χείρ της εἶναι ἐλευθέρα. Διὰ βασιλικῆς διαταγῆς δὲν θὰ θελήσω ποτὲ νὰ τὴν λάβω.

— Ὁ Χριστιανός! λέγει τοῦτο ὁ Χριστιανός! ἀνέκραξεν

ἡ Ἕλγα μετὰ φωνῆς ἐξερχομένης ἐκ τῆς καρδίας της ὡς ῥηγνυμένης· καὶ ἔπεσεν ἡμιθανὴς εἰς τὸ ἔδαφος.

— Κατάρα! ἀνεφώνησεν ἡ γραῖα. Μ' ἐφόνευσε τὸ τέκνον μου! Κατάρα εἰς αὐτὸν, κατάρα!

Ἡ Ἕλγα μετὰ τοῦτο ὑπέστη ἀσθένειαν ἐπικίνδυνον καὶ μακρὰν, ἥτις εἶχε τῆς φρενήτιδος πάντας τοὺς χαρακτῆρας. Πολλάκις ἐπὶ τῶν παροξυσμῶν αὐτῆς κατήρχετο τρέχουσα εἰς τὸν κῆπον, συνέλλεγεν ἄνθη, καὶ πλέκουσα στέμμα, περιέδεε τὴν κεφαλήν της, καὶ λέγουσα ὅτι εἶναι βασίλισσα, διένεμε δωρεὰς καὶ χάριτας. Ἔπειτα δὲ, εἰς τὸ χεῖλος τῆς διόρυγος ἐρχομένη, ἔψαλλε τὸ ᾆσμα τῶν ὑφαντῶν, καὶ μαδοῦσα τὸ στέμμα, ἔρριπτε τὰ ἄνθη του εἰς τὴν θάλασσαν.

Κατὰ παραγγελίαν δὲ τῶν ἰατρῶν ἡ μάμμη της μετεκόμισεν αὐτὴν ἐκ τῶν μερῶν ἐκείνων, ἅτινα ἐφαίνοντο μεγάλην ἀποτελοῦντα ἐντύπωσιν ἐπὶ τῆς φαντασίας της, εἰς τὸ ἐνδότερον τῆς πόλεως, καὶ ἐκεῖ κατ' ὀλίγον ἐφάνη κοπάσασα ἡ σφοδρότης τοῦ πάθους της, ἣν διεδέχθη μελαγχολία σιωπηλὴ καὶ ἥσυχος, ὥστε ἡ Γρουμβρίγη ἤλπιζεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ δυνηθῇ, βοηθείᾳ καὶ τοῦ Ὀσκὰρ, νὰ τὴν μετακομίσῃ εἰς Βέργην.

ΙΓ'.

Ἀλλ' ἐν τούτοις παρῆλθεν εἷς μὴν, καὶ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν λαμπρὰ κωδωνοκρουσία, καὶ ὅλα τοῦ λιμένος τὰ πλοῖα σημαιοστόλιστα, ἀνήγγελλον ἑορτὴν μεγάλην. Ἀπὸ τῆς αὐγῆς εἶχεν ἀγγελθῆ ἡ Ὁλλανδικὴ ναυαρχὶς καταπλέουσα μετὰ τῆς ἡγεμονίδος Ἰσαβέλλης, καὶ ὁ βασιλεὺς καταβὰς, τὴν ὑπεδέχθη εἰς τὸν λιμένα, καὶ ὅπως οὐδὲ στιγμὴν μείνῃ ἐπὶ τῆς γῆς τῆς Δανίας ἄλλως ἢ ὡς βασιλὶς αὐτῆς,

ἀπὸ τοῦ λιμένος τὴν ἔφερεν ἀμέσως ἐν μεγάλῃ πομπῇ εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν, ὅπου λαμπροστόλιστος περιέμενεν ὅλως ὁ κλῆρος τῆς Κοπεγχάγης διὰ τὴν ἐπίσημον τελετήν.

Ὁ λαὸς ὅλος περικεχυμένος εἰς τὰς ὁδοὺς, μετὰ παραφόρου χαρᾶς ἐπλήρου αὐτὰς εὐφημιῶν καὶ ἀλαλαγμῶν, καὶ ἐστρώννυεν ἄνθη ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἵππων τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους.

Ἀλλ' ἐνῷ ἡ συνοδία παρηκολούθει τὴν διόρυγα ἀπέναντι τῆς νήσου Ἀμάκης, εἰς στιγμὴν καθ' ἣν ἐκόπασαν οἱ ἀλαλαγμοὶ, ἠκούσθη γλυκεῖα φωνὴ ψάλλουσα τὸ ᾆσμα τῶν ὑφαντῶν, καὶ οἱ πλησιέστεροι εἰς τὴν ὄχθην εἶδον κόρην, ἥτις τὴν κόμην ἔχουσα λυτὴν, ἔῤῥιπτεν ἄνθη εἰς τὴν θάλασσαν, λέγουσα· «Λάβε κῦμα τὸ ἴον· εἶναι ἡ εὐτυχία μου. Λάβε τὸν ἰάκανθον· εἶναι ἡ νεότης μου. Λάβε κῦμα τὸν κρῖνον· εἶμ' ἐγὼ ἡ ἰδία.»

Καὶ τὴν λέξιν ταύτην προφέρουσα, ἐπήδησεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐν ᾧ γυνὴ γραία ἔφθανεν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, τρέχουσα, ἀπωθοῦσα τοὺς παρατεταγμένους στρατιώτας, καὶ κράζουσα «κρατήσατέ την, σώσατέ την!»

Ἀμέσως εἷς νέος ἐῤῥίφθη κατόπιν της εἰς τὰ κύματα, ἵνα τὴν λυτρώσῃ, καὶ αὐτὸν ἐν τῷ ἅμα ἐμιμήθησαν καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν περιεστώτων. Ἀλλὰ μάτην! Ἡ δυστυχὴς εἶχε πνιγῇ! Τὸ σῶμά της μόνον κατώρθωσαν ν' ἁλιεύσωσι, καὶ προσέτι νὰ σώσωσιν ἡμιθανῆ καὶ λειποθυμοῦντα τὸν νέον ὅστις εἶχε πρῶτος ῥιφθῇ, καὶ ὅστις ἦν αὐτὸς ὁ Ὀσκάρ.

Ἀλλὰ τῆς τραγῳδίας ταύτης οὐδὲν ἐνόησεν ἡ βασιλικὴ συνοδία, ἥτις ὀλίγα βήματα μακρὰν τῆς ὄχθης διήρχετο. Μόνον δὲ μεταξὺ δύω ζητοκραυγιῶν, ἠγέρθη ἐκ τοῦ μέσου τοῦ ὄχλου φωνὴ δύσηχος καὶ ὀξεῖα, κράζουσα τρὶς

—Κατάρα! κατάρα! κατάρα!

Ἐν τούτοις ἐν Βέργῃ οἱ ὑφανταὶ ἠγωνίζοντο πῶς νὰ συλλέξωσι τὴν ποσότητα τοῦ χρυσοῦ ἣν τοῖς ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας, ὅπως ἀπαλλαγῶσι τοῦ καταστρεπτικοῦ αὐτοῖς φόρου, καὶ ἡ στενοχωρία των ἦτο μεγάλη, διότι ἀφ' ὅτου ὁ φόρος ἐκεῖνος εἶχεν ἐπιβληθῆ, ἔμεινε νεκρὸν τὸ ἐμπόριόν των.

Εἶχον ἤδη καταφύγει εἰς ἐκτάκτους ἐράνους, εἰς ἑκούσια καὶ εἰς ἐπιβεβλημένα δάνεια, καὶ ὅμως ἡ ἀπαιτουμένη ποσότης δὲν συνεπληροῦτο ἀκόμη, ὅταν ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν παρουσιάσθη αἴφνης εἰς τὴν συντεχνίαν ὁ Ὀσκὰρ καὶ εἶπε·

— Φίλοι συνεργάται, ὁ χρυσὸς ὃν ὀφείλετε εἰς τὸν βασιλέα τῆς Δανίας, ἐδόθη παρ' αὐτοῦ εἰς ἐμέ. Ἰδοὺ τὸ βασιλικὸν ἔγγραφον. Λάβετέ το ἐξωφλημένον.

Καὶ κατέθεσεν αὐτὸ ἐμπρὸς τοῦ συντεχνιάρχου. Χωρὶς δὲ ν' ἀκούσῃ τὰς ἐκφράσεις οὔτε τοῦ θαυμασμοῦ, οὔτε τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς συντεχνίας, ἐξῆλθε, καὶ δὲν ἐφάνη πλέον ποτὲ εἰς τὴν Βέργην.

ΙΔ'.

Μετὰ δέκα ἔτη περίπου χωρικοὶ ἐν Ὁλλανδίᾳ ἀπήντησαν οὐ μακρὰν τῆς Λεύδης γραίαν γυναῖκα ἐκπνέουσαν ἐπὶ τῆς Λεωφόρου, καὶ λαβόντες αὐτὴν, τὴν μετέφεραν εὐσεβῶς εἰς παρακείμενον ἔρημον μετόχιον τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Πέτρου, ὅπως ἀποθάνῃ εἰς γῆν ἡγιασμένην· προσεκάλεσαν δὲ καὶ τὸν κατοικοῦντα παρ' αὐτὸ ἀσκητὴν, ὅπως τῇ ἀποδώσῃ τὰ τελευταῖα καθήκοντα.

— Γῦναι, τῇ εἶπεν αὐτὸς, διακρίνων ἐν τῷ σκότει τοῦ παρεκκλησίου καὶ ὑπὸ τὸν χονδροειδῆ μανδύαν εἰς ὃν ἦν ἐγ-

κεκαλυμμένη, ὅτι ἀκόμη ἀνέπνεε, γῦναι, ἂν δύνασαι ἔτι νὰ ὁμιλήσῃς, καὶ ἂν ἔχῃς τί τὸ βαρύνον ἐπὶ τῆς ψυχῆς σου, ἀπερχομένη εἰς τὴν αἰωνιότητα, εἰπέ το, ὅπως ἐξαιτηθῶ παρὰ τοῦ Θεοῦ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν κατάταξιν αὐτῆς ἐν σκηναῖς δικαίων.

— Ναί, ἔχω πολλὰ τὰ βαρύνοντα, ἀπήντησεν ἡ γυνὴ μετὰ φωνῆς, ἣν ἀπέπνιγον βαθεῖς γογγυσμοὶ ἀγωνίας. Ἐκεῖ πέραν ὑψοῦται τὸ φρούριον τῆς Ζουϋναίρδης· ἐκεῖ ἔζη ἐξόριστος ἡ βασίλισσα τῆς Δανίας μετὰ τῶν τέκνων της. Μίαν ἡμέραν ἐπώλησα γάλα εἰς τὰ παιδία, καὶ τὰ παιδία μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐξέπνεον εἰς τῆς μητρὸς τὰς ἀγκάλας. Ἀφ' οὗ ἔπιεν ὅλην τὴν πικρίαν τοῦ ποτηρίου αὐτοῦ, ἀνέμιξα εἰς τὸν οἶνόν της πόμα παρασκευασθὲν ὑπ' ἐμοῦ, καὶ προχθὲς ἐξέπνευσε καὶ αὐτή, καὶ σήμερον ἐτάφη.

— Φοβερά μοὶ λέγεις ἐγκλήματα, ἀνέκραξε φρίττων ὁ ἀσκητής. Ὕψωσον τὴν ψυχήν σου, καὶ ἐπικαλέσθητι τὴν θείαν μακροθυμίαν. Ὁ τὸν λῃστὴν συγχωρήσας, ἔχει καὶ διὰ σὲ θησαυρὸν ἐλέους.

Ἀλλ' ἡ γυνὴ χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τὰς εὐσεβεῖς προτροπὰς ταύτας, ἐξηκολούθησεν·

— Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας Χριστιανὸς ἐδιώχθη τοῦ βασιλείου του. Τῆς ὀχλαγωγίας ἤμην μία τῶν πρωτουργῶν. Ὁ Χριστιανὸς ἦλθεν ἔπειτα μετὰ ξένων στρατιωτῶν νὰ κατακτήσῃ τοὺς ὑπηκόους του. Ἀλλ' ἐνικήθη, ἀλλὰ συνελήφθη, καὶ σκέψεως γενομένης μεταξὺ τῶν συμβούλων ποῦ νὰ φυλακισθῇ,

— Εἰς τὴν νῆσον τῆς Ἀμάκης! ἐφώναξα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὄχλου· καὶ ὁ ὄχλος ἅπας ὡς ἠχὼ ἐπανέλαβε τὴν φωνήν μου, «εἰς τὴν νῆσον τῆς Ἀμάκης!» καὶ τὸ συμβούλιον,

ἐνδίδον, τὸν κατέκλεισεν εἰς Σονδεμβοῦργον, τὴν οἰκίαν τῆς νήσου, καὶ τὸν ἐφύλαττε διὰ δισχιλίων στρατιωτῶν.

«Ἀλλ' ἀγρυπνότερον ἐγὼ τὸν ἐφύλαττον. Εἰς τὴν φλιὰν τῆς θύρας του ἐκαθέσθην, ὡς κακὸς αὐτοῦ δαίμων, ὡς ζῶν τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ ἔλεγχος. Τὴν φωνήν μου ἤκουεν ὅταν ἦν ἔξυπνος, τὸ φάσμα μου ἔβλεπεν ὅταν ἐκοιμᾶτο· καὶ ἐκεῖ μ' εὕρισκεν ἀνατέλλων, καὶ ἐκεῖ μὲ ἀπήντα δύων ὁ ἥλιος.

«Τέλος ἐπρότεινα νὰ τειχισθῇ ἡ θύρα τῆς φυλακῆς του, καὶ ἐτειχίσθη ἡ θύρα. Καὶ τότε, ἀμεριμνοῦσα περὶ αὐτοῦ, ἦλθον ἐδῶ νὰ ἐκτελέσω τὴν πρᾶξιν ἣν ἤκουσας, καὶ ἅμα εἶδον τὰ ψυχρὰ λείψανα τῶν τέκνων καὶ τῆς γυναικός του παραδοθέντα εἰς τὴν γῆν, ἔσπευδον σήμερον νὰ τῷ φέρω πρώτη τὴν ἀγγελίαν, ὅτε ὁ θάνατος μοὶ ἔκοψε τὸν ὁδόν μου, καὶ μοὶ ἀφήρεσε τὴν ἀγαλλίασιν ταύτην.

— Ἀλλὰ τίς δαίμων, δυστυχὴς γυνή, σ' ἔσυρεν εἰς τ' ἀνήκουστα αὐτὰ κακουργήματα; ἠρώτησεν ὁ ἀσκητὴς, μόλις δυνάμενος νὰ νικήσῃ τὴν ἀποστροφήν του.

— Τίς δαίμων; ἀνέκραξεν ἐκείνη, συλλέξασα εἰς τὴν φωνὴν ταύτην πάσας τὰς ἐκλειπούσας δυνάμεις της. Ὁ δαίμων τῆς ἐκδικήσεως. Ἂν ἐφαρμάκευσα τὰ τέκνα του, ἐφαρμάκευσεν ἐκεῖνος ὅλην μου τὴν ζωήν. Ἂν ἐφόνευσα τὴν γυναῖκά του, μοὶ ἥρπασεν ἐκεῖνος τὴν κόρην μου, τὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς μου καὶ τὴν ἐλπίδα, τὴν ἠπάτησε, τὴν ἐπρόδωκε, τὴν ἔπνιξεν εἰς τὰ κύματα τῆς θαλάσσης. Ἂν ἤκουον σκιρτῶσα ὑπὸ χαρᾶς τοὺς γογγισμούς του εἰς τὴν νῆσον Ἀμάκην, ἡ ἠχὼ τῆς νήσου ἐκείνης ἀντήχει ἐκ τῶν ὀδυρμῶν μου, καὶ ἡ διώρυξ ἐξωγκοῦτο ἐκ τῶν δακρύων μου, ὅταν ἔβλεπον παράφρονα ἐμπρός μου τὴν κόρην μου.

— Εἶσαι.... εἶσαι λοιπὸν ἡ Γρουμβρίγη; ἠρώτησεν ἐκπεπληγμένος ὁ ἀσκητής.

— Ἡ Γρουμβρίγη, ναὶ, ἀπεκρίθη αὕτη. Τίς εἶσαι σὺ, καὶ πῶς μέχρις σοῦ ἔφθασε τὸ δυστυχὲς ὄνομα τῆς Γρουμβρίγης;

— Ἐγὼ εἰμὶ ἐκεῖνος, οὗ ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας ἥρπασεν, ἠπάτησεν, ἐφόνευσε τὴν μνηστήν· εἶμαι ὁ Ὀσκὰρ Σύβερν. Ἀλλὰ τῆς καρδίας μου ἀπέβαλον πᾶν ἐπίγειον πάθος, καὶ, ὡς ὀφείλει πᾶς χριστιανὸς, ἐσυγχώρησα. Μὴ ἀπέρχεσαι, μῆτερ, τὴν ὁδὸν τῆς αἰωνιότητος φέρουσα μίσους φορτίον! Συγχώρησον τοῖς ἀδικοῦσί σε, ἵνα συγχωρηθῇς!

— Σὺ δὲν εἶσαι μήτηρ, καὶ ἐσυγχώρησας! εἶπε, τὸ πρόσωπον ἀγρίως διαστρέφουσα ἡ γραία. Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ συγχωρήσω οὔτε εἰς τοῦτον τὸν κόσμον οὔτε εἰς τὸν ἄλλον, καὶ ὁ Θεὸς, ἂν θέλῃ, ἂς μὴ μὲ συγχωρήσῃ! Κατάρα! κατάρα! κατάρα!

Καὶ ἄγριον ἐκπέμψασα γρυσμὸν, ἡ γραία ἐξέπνευσε.

ΤΕΛΟΣ.

ΑΙ ΦΥΛΑΚΑΙ

Ἢ

Η ΚΕΦΑΛΙΚΗ ΠΟΙΝΗ

Α'

Αἱ πρῶται ἀκτῖνες τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου ἔστιλβον μόλις ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ ὀρόφου τῶν Ἀπομάχων, ὅτε φωνὴ τῆς σάλπιγγος, ἡ γνωστὴ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Παρισίων καθ' ὃν καιρὸν σιδηρόδρομοι δὲν ἦσαν εἰσέτι τὸ σύνηθες μέσον τῆς συγκοινωνίας, ἀνήγγειλεν εἰς ἓν τῶν προαστείων αὐτῆς τὴν ἄφιξιν τῆς ταχυδρομικῆς ἁμάξης.

Ἡ κιβωτὸς αὕτη, ἡ πολλάκις κατὰ μίμησιν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ προπάτορος ἡμῶν Νῶε, «ζῶα μικρὰ μετὰ μεγάλων» περιέχουσα, ἐστάθη εἰς τὸ σύνηθες ταχυδρομικὸν κατάστημα, καὶ ἀπὸ τῶν σπλάγχνων αὐτῆς ἐπήδησε πρῶτον ἐλαφρὰ καὶ ἀερώδης ὀρχήστρια, συλλέξασα στεφάνους καὶ χρήματα εἰς Μασσαλίαν, καὶ ἐρχομένη νὰ σφραγίσῃ τὰ διπλώματα τῆς δόξης της καὶ εἰς τὸ ἀνώτατον δικαστήριον τῆς φιλοκαλίας, τὸν δῆμον τῶν Γαλατικῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ χαρίεσσα νύμφη διὰ τῶν ὁδῶν ἃς ἄλλοτε εἶχε περιτρέξει ὡς ὑπηρέτις εἴς τινα τῶν πολυαρίθμων ναῶν τοῦ

συρμοῦ, διηυθύνθη, νομίζομεν, πρὸς τὴν κατοικίαν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ θεάτρου.

Μετ' αὐτὴν δ' ἐξῆλθον τῆς ἁμάξης, εἰς ἀκμὴν εἰσέτι φιλονεικίας διατελοῦντες, δύω μεσαίας ἡλικίας ἄνδρες, ὧν ὁ μὲν, γραφεὺς παρ' ἑνὶ τῶν τελωνείων τῆς Μασσαλίας, εἶχεν ἐσχάτως γίνει ἔκπτωτος διὰ γραφικά τινα λάθη, κατὰ παραδρομὴν βεβαίως παρεισφρύσαντα εἰς τὰ λογιστικὰ βιβλία τοῦ καταστήματος, καὶ ἐλαττοῦντα κατά τινας χιλιάδας τὸ κεφάλαιον τῶν εἰσοδημάτων. Ὁ γεννάδας ἐῤῥητόρευε κατὰ τοῦ ὑπουργείου, κατὰ τῶν βουλῶν, κατὰ τῶν φόρων, κατὰ τοῦ αὐθαιρέτου, ἔβλεπε τὴν Γαλλίαν ἐπ' ἀκμῆς ξυροῦ καὶ ὑποσκαπτομένην ὑφ' ὑπονόμων, καὶ ἤρχετο νὰ ζητήσῃ θέσιν διανομέως εἰς ἓν τῶν γραφείων τῶν ἐφημερίδων τῆς ἀντιπολιτεύσεως.

Ὁ δ' ἄλλος, μικρὸς τὸ ἀνάστημα καὶ ὅλος στρογγύλος, ἐκτὸς ὅτι ἡ τεραστία κοιλία του ἐξέχουσα διέκοπτε τὴν γεωμετρικὴν συμμετρίαν τοῦ σφαιροειδοῦς σώματός του, ἦτο βουλευτὴς σπεύδων νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἔναρξιν τῶν συνεδριάσεων, εὑρίσκων δὲ τὰ πάντα μέλι καὶ γάλα, τὴν Γαλλίαν ἀνθοῦσαν, τοὺς ὑπουργοὺς ἐκλαμπροτάτους, καὶ τὰς τραπέζας των πολυτελεστάτας.

Ἐννοεῖται ὅτι μὴ εὑρίσκοντες τὴν δημοσίαν ὁδὸν τόπον κατάλληλον τῆς περαιτέρω συζητήσεώς των, οἱ δύω φίλοι ἀποχαιρετηθέντες ἀπεχωρίσθησαν, καὶ ὁ μὲν ὑπῆγε νὰ ἐμφανίσῃ τὴν διαταγὴν τῆς παύσεώς του ὡς εἰσιτήριον εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ «Αἰῶνος» ἢ τῆς «Συνταγματικῆς,» ὁ δ' ἔσπευσε νὰ παρουσιασθῇ εἴς τινα συγγενῆ τινὸς τῶν γραφέων τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν, ὢν βέβαιος νὰ ἐμφανισθῇ καὶ προσέτι νὰ προσκληθῇ τὴν αὐτὴν ἑβδομάδα εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα.

Ὁ δὲ μετ' αὐτοὺς ἐγκαταλείψας τὴν ἅμαξαν ἦτον ἀνὴρ λευκόθριξ μὲν, ἀλλὰ φαινόμενος ὡς παρακμάσας παρ' ὥραν. Τὸ ἔνδυμά του ἦτο σεμνὸν, ἡ ὄψις του ὠχρὰ, οἱ ὀφθαλμοί του ἐξέφραζον λύπην ἴσως ἢ σκέψιν.

Καταβὰς δ' εἰς τὴν ὁδὸν, πρὸς οὐδὲν μέρος ἔστρεψε τὰ βήματά του, ἀλλ' ἱςάμενος ἔῤῥιψε βλέμματα ἀμφίβολα πρὸς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς ἑκάστην τῶν πολυορόφων οἰκιῶν καὶ τὰς τεθλασμένας στέγας των, καὶ ἐφαίνετο ἢ μὴ ἔχων σταθερὰν ἀπόφασιν πρὸς ποῦ μέλλει νὰ πορευθῇ, ἢ ζητῶν νὰ εὕρῃ εἰς παλαιὰς ἀναμνήσεις τὸν μίτον ὅστις ἔμελλε νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὸν λαβύρινθον τῆς μεγαλοπόλεως.

Τέλος ἔλαβε μίαν διεύθυνσιν, εἰς ἕκαστον βῆμα διακόπτων τὸν δρόμον του, θεωρῶν ἕκαστον ἀντικείμενον, ἐξετάζων ἑκάστην ἐπιγραφὴν ἐργαστηρίου, καὶ φαινόμενος ὅτι ἀρέσκεται, ὅτι κινεῖται ὑπὸ αἰσθήματος ἀγαλλιάσεως εἰς πᾶν τι νέον παρουσιαζόμενον εἰς τὴν ὄψιν του, καὶ εἰς τὰ μᾶλλον ἀδιάφορα αὐτὰ, ὁποία ἡ θύρα τῆς οἰκίας, ὁ παλαιὸς ἐξώστης, ἡ χρυσῆ ἐπιγραφὴ τοῦ καφεπωλείου, τὸ ἐσκονισμένον ἐργαστήριον τοῦ παλαιοπώλου.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διέτρεξε διαφόρους ὁδοὺς, φερόμενος ὡς ἡ διεύθυνσίς των τὸν ἔφερε, καὶ ὁμοιάζων ὡς ἂν εἶχε σκοπὸν πρώτιστον τῆς ἀφίξεώς του τὴν ἄσκοπον ταύτην πλάνησιν εἰς τὸ ἀπέραντον πλέγμα τῶν ὁδῶν τῶν Παρισίων.

Φθὰς δ' εἰς τὸ τέρμα μιᾶς, ὕψωσε τὰ ὄμματα πρὸς τὴν ὁδηγὸν ἐπιγραφὴν, καὶ ἀνέγνω, «πλατεία τῆς Γρέβης,» (τὸ σύνηθες θέατρον τῆς ἐκτελέσεως τῶν κεφαλικῶν ποινῶν.)

Ἡ ὄψις του αἰφνηδίως παρήλλαξε, κρύφιος τρόμος ἐκυρίευσεν ὅλα τὰ μέλη του, καὶ καλυφθεὶς τοὺς ὀφθαλμοὺς

διὰ τοῦ πλατέως μανδύου του, ὀπισθοδρόμησεν ἀκουσίως ἓν βῆμα. Ἀλλ' ὁ χαρακτήρ του δὲν ἐφαίνετο νὰ μετέχῃ παιδαριώδους φόβου, ὅθεν καὶ συνελθὼν προὐχώρησεν εἰς τὰ πρόσω.

Πλὴν μόλις παρήλλαξε τὴν γωνίαν, καὶ ἐν ᾧ ὅλας τὰς λεωφόρους τῆς πρωτευούσης εἶχεν ἴδῃ διὰ τὸ πάρωρον τοῦ καιροῦ κενὰς καὶ ἐρήμους, καὶ τῶν οἰκιῶν τὰ παράθυρα σχεδὸν πανταχοῦ κεκλεισμένα, διότι εἰς τὰς μεγαλοπόλεις ἐξημερόνει μόλις περὶ τὰς ἐννέα, ὅλως ἀντίθετον θέαμα παρέστη ἐδῶ εἰς τὴν ὄψιν του. Ἡ πλατεία ἔβριθε πλήθους. Τὴν μεγίστην της ἔκτασιν ἐκάλυπτον οἱ συῤῥέοντες, ὧν αἱ κεφαλαὶ ἐφαίνοντο μακρόθεν ὡς μαύρη θάλασσα κυματοῦσα. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν εἰς αὐτὴν συνηθροισμένων μυριάδων, πολλαὶ ἄλλαι χιλιάδες κεφαλῶν,τῶν πλείστων γυναικείων, κομψῶς κεκοσμημένων, ἐποίκιλλον τὰ περιστοιχοῦντα τὴν πλατεῖαν παράθυρα τῶν διαφόρων ὀρόφων, καὶ ἐφαίνοντο εἰς τὰς ἀκτῖνας τῆς αὐγῆς ὡς ποικίλως χρωματιζόμενοι καταῤῥάκται, εἰσρέοντες εἰς τὸν κάτωθεν αὐτῶν κλυδονιζόμενον μέγαν ὠκεανόν.

Ὁ νέηλύς μας, διότι τοιοῦτον τὸ ἦθος καὶ οἱ τρόποι του τὸν ἐδείκνυον, ζητήσας ματαίως νὰ διασχίσῃ τὸν πεπυκνωμένον αὐτὸν ζωντανὸν ὄγκον, ἐσύρθη κατὰ μέρος, καὶ ἐστάθη ἐπερειδόμενος εἰς ἐξοχήν τινα πλησίον τείχους, προβλέπων κάλλιστα τὴν σκηνὴν ἧς ἔμελλε νὰ γίνῃ ἀκούσιος μάρτυς.

Καὶ ἂν δὲν ἐτεκμαίρετο αὐτὴν ὡς ἐκ τοῦ πλήθους τῶν συῤῥευσάντων θεατῶν καὶ μάλιστα τῶν ἐκ τοῦ γυναικείου φύλου, καὶ ἂν δὲν ἐγνώριζε τὸν προσδιορισμὸν τῆς αἱματηρᾶς πλατείας ἐν ᾗ εὑρίσκετο, ἀλλὰ δὲν ἐδύνατο νὰ τῷ μείνῃ ἴχνος ἀμφιβολίας ὅτι προητοίμαζεν ἡ κοινωνία σεσηπό-

τος μέλους αὐτῆς τὴν ἀποτομήν, ὁπότε ἀναβλέψας, εἶδε βήματα μόνον τινὰ ἐμπρός του ἱστάμενον τὸ φοβερὸν τοῦ Γιλοτίνου ἐφεύρεμα, τὴν αἱματηρὰν λαιμητόμον.

Ἂν δ' ἡ περὶ τούτου ἰδέα του εἶχε ἀνάγκην καὶ ἐπικυρώσεως, αἱ ἄνω τῆς κεφαλῆς του εἰς ἓν τῶν παραθύρων γινόμεναι συνδιαλέξεις μεταξὺ τῶν περιμενουσῶν κυριῶν τῷ ἐχορήγουν καὶ αὐτὴν ἐντελῶς.

— Ἠξεύρετε, ἔλεγε μία τῶν κομψοτέρων τούτων, ὅτι δὲν ἦτον εὐγενὲς νὰ μᾶς προσκαλέσουν διὰ τὴν ἕκτην ὥραν, καὶ νὰ περιμένωμεν ἤδη ὑπὲρ τὸ ἓν τέταρτον!

— Νὰ χειροκροτήσωμεν, ἀπεκρίθη εἷς τῶν παρισταμένων, εὔλοθριξ καὶ διοπτροφόρος νεανίας· ἴσως ἀνοίξῃ τὸ παραπέτασμα.

— Ἀλλά, ἐρώτησεν ἄλλη Κυρία, μήπως ἐκάμαμεν τὸν κόπον ματαίως; Ἠξεύρετε ὅτι παρητήθη ὁ γέρων δήμιος, καὶ λαμβάνει ἀπομαχικὸν μισθόν. Αἱ κεφαλικαὶ ποιναὶ ἀνεβάλλοντο μέχρι τῆς σήμερον δι' ἔλλειψιν διαδόχου του. Εἶσθε βέβαιοι; εὑρέθη νέος δήμιος;

— Ὢ! περὶ τούτου σᾶς ἐγγυῶμαι, ἀπεκρίθη ὁ νεανίας. Τὸν εἶδα δίδοντα εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τὸν ὅρκον του ἐπὶ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτι θέλει ἐκτελέσει πιστῶς καὶ εὐσυνειδότως τὰ τῶν καθηκόντων του.

— Ἱερὸς ὅρκος, ὑπέλαβεν εἷς τῶν τῆς συνοδίας.

— Ὁ δήμιος οὗτος, ἐξηκολούθησεν ὁ πρῶτος διαλεγόμενος, δὲν εἶναι ἐκ τῶν συνήθων δημίων· οὔτε τὸ ἔνδυμα, οὔτε οἱ τρόποι του δεικνύουσιν ἄνθρωπον τραφέντα καὶ γυμνασθέντα διὰ τοιοῦτον ἐπάγγελμα. Λέγεται μάλιστα ὅτι ἰδιαίτεροί τινες λόγοι τὸν παρεκίνησαν νὰ προσφέρῃ τὴν ὑπηρεσίαν του εἰς τὴν περίστασιν ταύτην. Λυποῦμαι ὅτι δὲν ἐδυνήθην νὰ τοὺς ἐξιχνιάσω· εἶναι ἀφεύκτως περίεργοι. Ἴσως

ποὶ ἔδιδον ὕλην μελοδράματος διὰ τὴν πύλην τοῦ Σαινμαρτίνου.

— Ἀλλὰ ποῖος εἶναι ὁ κατάδικος καὶ τί ἔπραξεν; ἐπρόσθεσεν ἡ κυρία ἥτις πρώτη εἶχεν ἐκφράσει τὴν ἀνυπομονησίαν της.

Μεθ' ὅσης ἴσως φρίκης καὶ ἂν ἤκουσεν ὁ ξένος μας ἀνθρώπους κοινωνίας ἐξηυγενισμένης καὶ τάξεως ἀνωτέρας τοῦ κοινοῦ ὄχλου, συνδιαλεγομένους τοσοῦτον ἐλαφρῶς καὶ ἀδιαφόρως περὶ συμβάντος τοσοῦτον λυπηρῶς σπουδαίου, ὁποῖον ὁ ἀποκεφαλισμὸς ἀνθρώπου, ἀλλ' ἡ περιέργειά του εἶχε κινηθῇ εἰς τρόπον ὥστε ἐπεθύμει ν' ἀκούσῃ τὴν ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης ἐρωτήσεως προκληθεῖσαν ἀπάντησιν. Μεμακρυσμένος ὅμως κρότος τυπάνων, καὶ τοῦ ὄχλου αἱ θορυβώδεις φωναὶ «ἔρχεται, ἰδού, ἔρχεται», τὸν ἐμπόδισαν νὰ νοήσῃ ἄλλας πλὴν τῶν λέξεων τούτων...

— Νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ὀλίγον ἔνοχος ὅταν ἀφ' οὗ ἐφαρμάκευσεν, ἔπνιξεν, ἐφόνευσεν, ἐσχάτως ἀκόμη...

Ἄλλην λέξιν δὲν ἐδυνήθη ν' ἀκούσῃ, διότι τὰ τύμπανα ἐπλησίασαν, καὶ ὅλοι σιωπῶντες ἔῤῥιπτον βλέμματα ἀνυπόμονα πρὸς τοὺς ἐρχομένους.

Ἂν δὲ καὶ αἱ δύω σειραὶ τῶν στρατιωτῶν διέβησαν ἔμπρός του σχεδὸν, ἀλλ' ὁ ὄχλος ὃν ἡ περιέργεια εἶχε πυκνώσει περὶ αὐτὸν, τὸν ἐμπόδισε νὰ ἰδῇ τὸν κατάδικον, καὶ μόνον ἀφ' οὗ ἡ συνοδία ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν της μέχρι τῆς λαιμητόμου, εἶδεν ἐκ τοῦ ὄπισθεν ὄχι ἄνδρα, ἀλλὰ γυναῖκα ἀναβαίνουσαν ἀπὸ τῆς ἁμάξης εἰς τὸ ἀποτρόπαιον βῆμα. Τὰ ἐνδύματά της ἦσαν ἐσχισμένα καὶ ῥυπαρά· αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς της λυταί, ἀπεριποίητοι, ἀκάθαρτοι, ἡ συμπεριφορά της αὐθάδης καὶ ὑβριστίς. Στραφεῖσα δὲ πρὸς τὸν λαόν,

— Ἀδελφοὶ, ἔκραξε μετὰ σπασμωδικοῦ γέλωτος σαρκασμοῦ· σᾶς ἀφήνω ὑγείαν. Ἐπείνασα, ἐζήτησα ἄρτον παρὰ τοῦ πλησίον μου, καὶ ὁ πλησίον μου μ' ἐδίωξεν ὡς σκύλον ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν του. Ἐγυμνήτευσα, καὶ οἱ ἄνθρωποι ὕβρισαν τὴν γυμνότητά μου. Τότε τοῖς ἥρπασα τὴν τροφὴν ἣν μ' ἠρνήθησαν, καὶ ἀπὸ τοῦ πτώματος ὃ ἐφόνευσα ἐπῆρα τὴν ἐσθῆτα ὅπως ἐνδύσω τὰ μέλη μου.

«Ἡ κοινωνία ἦτον ἰσχυροτέρα μου, καὶ μ' ἔσυρεν εἰς φρικώδεις φυλακάς. Ὁ θάνατος ἦτο τὸ μόνον τέρμα τῶν βασάνων μου· δὲν τὸν ἐφοβήθην, ἐξ ἐναντίας τὸν ἀνεζήτησα· καὶ ὅταν τὸν ἐπέφερον δολοφόνως, ἐπερίμενον ὅτι θέλω τὸν λάβει. Ἰδοὺ, τώρα ἔρχεται νὰ μ' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῶν τυραννικῶν σας χειρῶν· τὸν ἀσπάζομαι. Σᾶς συμβουλεύω νὰ τὸν ἐπιταχύνητε, διότι ἄλλως θὰ σᾶς βιάσω νὰ μοὶ τὸν δώσητε διὰ κινδύνου πολλῶν ἐξ ὑμῶν.

Εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις τὰ τύμπανα τὴν διέκοψαν, καὶ ὁ συνοδεύων αὐτὴν δικαστικὸς ὑπάλληλος ἀνέγνω τὸν κατ' αὐτῆς καταψηφισμὸν, εἰς ὃν, μετὰ τὰ συνήθη προοίμια, κατεδικάζετο διὰ πολλάκις ἐκ τῆς εἱρκτῆς δραπέτευσιν καὶ διὰ φόνον, ἡ ψευδώνυμος μὲν Βαρβάρα, ἀληθῶς δὲ Μαγδαληνὴ Βαλμόνδη καλουμένη, εἰς θάνατον.

Ἤδη ἤρχετο ἡ στιγμὴ τοῦ δημίου. Μετ' ἀγωνιῶντος αἰσθήματος ἔστρεφον ὅλοι πρὸς αὐτὸν τὰ βλέμματα, περίεργοι νὰ ἴδωσιν ἂν ὁ γλυκὺς τὸ ἐξωτερικὸν, ὁ κόσμιος φαινόμενος ἐκεῖνος νεανίας ἤθελε θύσει μετὰ τῆς συνήθους τῶν ὁμοτέχνων του ἀπαθείας τὴν αἱματηρὰν ταύτην θυσίαν τῆς Θέμιδος.

Ἀλλ' ὁ δήμιος τῷ ὄντι ἐφάνη πρωτόπειρος. Δὲν ἡτοίμασε τὴν μαχηνὴν, διὰ στιβαρᾶς χειρὸς δὲν ἔσυρε πρὸς αὐτὴν τὸ θῦμα, περιϋβρίζων αὐτὸ καὶ διὰ χυδαίου τινὸς σαρκασμοῦ.

Ἄφωνος, ὠχρὸς, σκοτοδινιῶν, ἔμενεν ὡς ἀπολελιθωμένος, τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν γῆν ἀτενῶς ἔχων προσηλωμένους καὶ τὰς χεῖρας ξηράς· καὶ ὅτε διετάχθη ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ διοικοῦντος τὰ τῆς ἐκτελέσεως νὰ μὴ χρονοτριβῇ περαιτέρω, ἀνεσκίρτησεν ὡς ἐξυπνῶν ἐκ ληθάργου, ἔῤῥιψεν ἔντρομον βλέμμα εἰς τὴν κατάδικον, ἀνέκραξε «ποτέ!» καὶ ἔπεσεν ἡμιθανὴς εἰς τὰς βαθμίδας τῆς λαιμητόμου.

Ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ σκηνὴ αὕτη ἐκίνει εἰς ἔκστασιν τοὺς παρευρισκομένους, ἄλλη οὐχ' ἧττον παράδοξος εἵλκυσε τὴν προσοχὴν αὐτῶν. Ἡ Μαγδαληνὴ Βαλμόνδη, ἥτις καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο ἐπέβλεπεν ἡσύχως τὸ περιϊστάμενον πλῆθος, ἔῤῥιψεν αἴφνης τὰ βλέμματα πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὁ ξένος ἡμῶν, ἀφ' οὗ πολλάκις ματαίως ἐζήτησε ν' ἀναχωρήσῃ, ἵστατο ἤδη σιωπηλὸς καὶ σύννους, καὶ ἐν ᾧ χαρᾶς ἀκτὶς ἐφάνη ἀναλάμψασα εἰς αὐτὰ,

— Ἔ! Οὐβέρτε, ἐφώναξε, καλῶς ἦλθες Οὐβέρτε!

Ὁ ξένος, ὡς ἐκ γαλβανικῆς δυνάμεως προσβληθεὶς, ἀνεπήδησεν εἰς τὴν φωνὴν ταύτην, ὡς μαινόμενος ἔσχισε τὸν ὄχλον, καὶ πατῶν καὶ πατούμενος, φθὰς ἐμπρὸς καὶ πλησίον τῆς λαιμητόμου, ἄντικρυ τῆς καταδίκου, τὴν ἠτένισεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν, καὶ ὑψώσας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν, «Ὦ θεέ μου!» ἔκραξε, καὶ ἐκάλυψε δι' αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ἀλλ' ἐν τούτοις ὁ διοικῶν ἀξιωματικὸς, πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ δήμιος φυσικῶς δὲν ἐδύνατο πλέον αὐθημερὸν νὰ ἐκτελέσῃ τὰ τῆς ὑπηρεσίας του, διέταξε τῆς ἐκτελέσεως τὴν ἀναβολὴν, ἐπιφυλαττόμενος ν' ἀναφέρῃ περὶ τοῦ συμβάντος ὅπου ἀνῆκε, καὶ ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς ἀναχωρήσεως· οἱ δὲ στρατιῶται, περιστοιχίσαντες πάλιν τὴν κατάδικον ἀναβάσαν εἰς τὴν ῥυπαρὰν ἅμαξαν, τὴν ἀπήγαγον κατὰ τὴν

αὐτὴν τάξιν ὡς τὴν εἶχον φέρει, προπορευομένων τῶν τυμπάνων, καὶ ὑποχωροῦντος τοῦ πλήθους μετά τινος θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ μετέχοντος φόβου.

Β'.

Ὀλίγας στιγμὰς μετὰ τὰ συμβάντα ταῦτα τῆς πρωΐας, ἡ πλατεῖα τῆς Γρέβης ἦτο παντάπασιν ἔρημος, καὶ εἰς τὰς πέριξ οἰκίας οὐδεμία κεφαλὴ ἐφαίνετο πλέον, ἡ δὲ κατάδικος εἶχε βυθισθῇ πάλιν εἰς τὸν κλωβὸν τῆς εἱρκτῆς της.

Ἀλλὰ τὸ πυροβόλον δὲν εἶχεν εἰσέτι κροτήσει τὴν μεσημβρίαν, ὅτε ξένος τις παρουσιάσθη εἰς τὴν πύλην τῆς δημοσίας φυλακῆς, ζητῶν νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸν ἐπιστάτην τοῦ καταστήματος.

Ὁ ξένος ἦτον ὁ ἤδη γνωστὸς ἡμῖν. Ἀλλ' ὁ ἐπιστάτης! Ὦ! τόσον εὔκολον δὲν ἦτο νὰ ἐμφανισθῇ τις εἰς αὐτὸν, ὅσον ὁ ξένος μας τὸ ἐφαντάζετο ἴσως. Ὁ ἐπιστάτης ἐντὸς τῆς φυλακῆς εἶναι καὶ αὐτὸς βασιλεὺς ἐντὸς τῆς σφαίρας του. Καὶ ποῖος πρὸς Θεοῦ ὑπολιμενάρχης εἰς τὸν ἔρημόν του λιμένα, ἢ ποῖος ὑπογραμματεὺς ὑποδιοικητοῦ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ κράτους δὲν εἶναι ἀγερωχότερος καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνωτέρου ὑπουργοῦ; Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ ξένος μας ἔπρεπε νὰ περιμείνῃ εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ἕως ὅτου ὁ Κ. ἐπιστάτης εὐδοκήσῃ νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ τὴν εἴσοδον.

Ὑπὲρ τὸ ἓν τέταρτον περιέμενεν ἤδη, ὅτε ὁ ὑπηρέτης εἰσήγαγε καὶ δεύτερον ἀφορῶντα εἰς τῆς εἰσόδου τὴν χάριν, ὃν μετ' ἐκστάσεως διὰ τὸ ξένον τῆς συμπτώσεως ἀνεγνώρισεν ὁ φίλος μας ὡς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν ἀνίκανον δήμιον, ὅστις πρό τινων ὡρῶν δὲν εἶχε δυνηθῇ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ χρέη τῆς ὑπηρεσίας του.

Ὁ νεοείσακτος οὗτος ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος, διότι τοῦ Κ. ἐπιστάτου ἡ μεγαλοπρέπεια δὲν ἤσκησεν ἐπὶ πολὺ τὴν ὑπομονήν του. Ἑκάτερος δὲ τῶν ἐλθόντων ἐνεφάνισεν εἰς τὸν ὑπάλληλον τοῦτον, ὅταν τοῖς ἐπέτρεψε νὰ φανῶσιν ἔμπρός του, ἀνὰ ἓν γραμμάτιον ἀδείας, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῶν φυλακῶν, ἵνα ἐπισκεφθῶσι καταδίκους.

— Ὤ! καὶ οἱ δύω, ἀνέκραξεν ὁ ἀνώτερος οὗτος δεσμοφύλαξ, ἐλάβατε ἄδειαν νὰ ἐπισκεφθῆτε τὴν αὐτὴν κατάδικον, καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ὥραν! Τοῦτο ἀντιβαίνει εἰς τὰς διατυπώσεις μας, ἀλλὰ σέβομαι τὰς διαταγὰς τοῦ ἀνωτέρω μου.

Μετὰ ταῦτα διέταξεν ἕνα τῶν ὑπαλλήλων δεσμοφυλάκων νὰ ὁδηγήσῃ τοὺς ξένους εἰς τὴν εἱρκτὴν τῆς Μαγδαληνῆς Βαλμόνδης.

Ὁ γνωστός μας ξένος δὲν εὐηρεστεῖτο μεγάλως, ὡς φαίνεται, νὰ συνοδεύηται ὑπὸ ἄλλου εἰς τὴν ἐπίσκεψιν πρὸς ἣν ἐβάδιζε, καὶ ἡ δυσαρέσκειά του ηὔξανε βεβαίως ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι ἔχει εἰς τὸ πλευρόν του δήμιον, δι' ὃ καὶ ἔμενεν εἰς παντελῆ σιωπὴν βεβυθισμένος.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δὲν ἐφαίνετο διατεθειμένος εἰς συνδιάλεξιν, ἐξ ἐναντίας σκυθρωπὸς, ἢ μᾶλλον ἀγριωπὸς, ἐβάδιζε θεωρῶν μόνον ἔμπρός του.

Κατὰ τοιοῦτον τρόπον διέβησαν πολλὰς καὶ μακρὰς θολωτὰς καὶ μαύρας στοὰς, λαμβανούσας ἀφ' ἑνὸς μέρους ἀμυδρὸν μόνον καὶ σπάνιον φῶς, ἐχούσας δ' ἀπὸ τοῦ ἑτέρου σειρὰν συνεχῆ ταπεινῶν θυριδίων μετὰ σιδηρῶν κιγκλίδων, εἰς ἃς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐφαίνοντο γενειῶσαι, ἀποτεθηριωμέναι καὶ φρικώδεις μορφαὶ, προφέρουσαι βλασφημίας καὶ αἰσχρὰς λοιδωρίας,

Τέλος ἠνέωξεν ὁ ὁδηγὸς μίαν τῶν τοιούτων θυρῶν, καὶ

οἱ ξένοι εἰσελθόντες, μόλις ἐδυνήθησαν μετά τινας στιγμὰς νὰ διασχίσωσι τὸ σκότος τοῦ περιέχοντος, καὶ ν' ἀνακαλύψωσιν ἐντὸς στενοχώρου καὶ ῥυπαροῦ θαλαμίσκου τὴν Μαγδαληνὴν ἀλυσσόδετον καὶ ἐῤῥιμμένην εἰς ὀλίγον ἐπὶ τῆς γῆς διεσπαρμένον ἄχυρον.

— Σ' εὐχαριστῶ, ἔκραξεν ἡ ἀθλία, ὡς τοὺς εἶδεν εἰσελθόντας καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη ἐπ' αὐτῶν, σ' εὐχαριστῶ, Οὐβέρτε, ὅτι ἦλθες νὰ μ' ἐπισκεφθῇς εἰς τὴν ὥραν τῆς σωτηρίας μου. Ἤξευρε, φίλε μου, οὔτε τὴν ἐφοβήθην ποτὲ, οὔτε τώρα ὅταν ἐπλησίασε μοὶ φαίνεται τρομερά. Ἓν πήδημα, καὶ θὰ διαφύγω διὰ παντὸς ἀπὸ τῶν ὀνύχων τῶν δαιμόνων οἵτινες μὲ κρατοῦσιν ἐδῶ κατάκλειστον, καὶ ἀπὸ τοῦ καταπτύστου τούτου βίου. Ἀλλ' ἦτο πεπρωμένον νὰ ἔχω καὶ τὴν χαρὰν αὐτὴν τοῦ νὰ σὲ ἰδῶ. Εἶναι, φίλε μου, ἀρκετοὶ, νομίζω, χρόνοι ἀφ' ὅτου δὲν ἀπαντήθημεν, καὶ ὅμως, ἰδὲ, εὐθὺς σ' ἀνεγνώρισα.

— Ὦ τρισαθλία! ἀνέκραξεν οὗτος, ἔμελλον καὶ ἐγὼ νὰ σ' ἀναγνωρίσω εἰς τὸν ἀποτρόπαιον ἐκεῖνον τόπον, ἔχουσαν κρεμάμενον ἐπὶ κεφαλῆς σου τὸ ἔγκλημα, καὶ ἐπὶ τοῦ τραχήλου σου τὸ φάσγανον τῆς δικαιοσύνης! Εἶσαι σὺ ἡ Μαγδαληνὴ τῶν παλαιῶν ἡμερῶν; Τί ἔμεινεν ἐξ ἐκείνης; Τὸ πῦρ τῶν ὀφθαλμῶν της μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ σήμερον κατήντησεν εἰς πῦρ καταχθόνιον. Τοσοῦτον ἔπεσας, τοσοῦτον ἐλησμόνησας τὴν ἔμφυτον εἰς τὸν γυναικεῖον χαρακτῆρα γλυκύτητα! Ἀλλὰ καὶ τίς σὲ κατεκρήμνισεν εἰς τὴν ἄβυσσον! Ὦ ὁ ἄθλιος!

— Οὐβέρτε, ἀπεκρίθη ἡ Μαγδαληνή· εἰπέ μοι τώρα καὶ σὺ, εἶσαι σὺ ὁ Οὐβέρτος τῶν παλαιῶν ἡμερῶν μας, ἢ ἀστεΐζεσαι εἰς τὸ στόμα τοῦ τάφου μου; Ἱεροκήρυκα τῷ ὄντι δὲν σ' ἐγνώριζον.

«Ἄκουσον, φίλε μου, ἀφ' οὗ ὀλίγαι μόνον στιγμαὶ μοὶ μένουν ἀκόμη, ἄφες νὰ τὰς διέλθω εὐθύμως. Εἶμαι ὅλη χαρὰ ὅτι σὲ βλέπω. Ἐπιθυμῶ ν' ἀκούσω τὰ συμβάντα σου καὶ νὰ σοὶ διηγηθῶ ὅλα τὰ ἐδικά μου.

»Ἀλλὰ ποία εἶναι ἐκείνη ἡ μορφή,—ἐπρόσθεσε δεικνύουσα τὸν δήμιον, ὅστις ὡς στήλη ἁλὸς ἵστατο ἀκίνητος, τὸ στόμα ἡμιηνεωγμένον, καὶ δάκρυ ἀνέβρυεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, — ἥτις ἵσταται εἰς τὴν γωνίαν καὶ μὲ ἀτενίζει; Εἶναι ἴσως κἀνεὶς ἐκ τῶν δεσμοφυλάκων καὶ παραμονεύει ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ μὲ φοβίσῃ, μήπως παρεκτραπῶ εἰς τοὺς μετὰ σοῦ λόγους μου! Οἱ ἄθλιοι! προσδοκοῦν νὰ μὲ φοβίσουν ἀκόμη; Μ' ἐβίασαν νὰ δεχθῶ τὴν φιάλην τοῦ θανάτου, ποῖον ἄλλον φόβου στοιχεῖον ἠμπορεῖ νὰ μοὶ μένῃ ἀκόμη; Ποῖον θηρίον τῶν βουνῶν θέλει εἶναι ἀγριώτερον ἐμοῦ ἂν ἤθελον τοὺς διαφύγει ποτέ; Διότι εἰς ὅλα τ' ἄλλα νέα ἐγκλήματά μου ποίαν ἄλλην βαρυτέραν ποινὴν θέλουσιν ἐπιμετρήσει; Αὐτοὶ ἔφθασαν εἰς τὸ ἄκρον τῶν ἐφευρέσεών των, ἐγὼ ὅμως ἔχω ἔτι πάμπολλα ἰοβόλα βέλη εἰς τὴν φαρέτραν μου. Ἀλλὰ ποῖος εἶναι;

Ὁ Οὐβέρτος ῥίπτων βλέμμα δυσπιστίας εἰς τὸν παρευρισκόμενον, ἐξέφρασε τὴν ἄγνοιάν του. Ἀλλ' οὗτος, πλήρης ταραχῆς ἀνεξηγήτου διὰ τοὺς ἄλλους δύω,

—Εἰπέ μοι σὺ μᾶλλον, ἔκραξεν, εἶσαι σὺ ἡ Μαγδαληνὴ Βαλμόνδη;

—Ὁ ὄχλος ὅλος τῶν Παρισίων ἤκουσε τὸ ὀλέθριον τοῦτο ὄνομα. Ἔτη πολλὰ τὸ ὑπέκρυψα· ἦτο τοῦτο ἓν τῶν ἱερωτέρων, ἓν τῶν προσφιλεστέρων μου μυστικῶν, ἀλλ' ὁ ὄχλος τὸ ἔλαβεν, ὁ ὄχλος τὸ ἐβεβήλωσε· λάβε το καὶ σύ. Ἐρρέτωσαν ὅλαι αἱ ἐπὶ τῆς γῆς χαραὶ καὶ ἐλπίδες μου.

— Ἀλλ' εἰπέ μοι, ἐπρόσθεσεν ὁ δήμιος μετ' αὐξανούσης

ἀγωνίας, ἐξάγων δ' ἐκ τοῦ κόλπου του καὶ δεικνύων εἰς αὐτὴν παλαιὰν ἐπιστολήν· εἶναι γράψιμόν σου αὐτό;

— Αἴ! τί δηλοῖ τοῦτο, ἐφώναξεν ἡ Μαγδαληνή. Ναὶ εἶναι. Ποῦ εὗρες αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν; Τίς εἶσαι; εἰπέ μοι τίς εἶσαι;

— Εἶμαι, εἶμαι ὁ υἱός σου, ἀθλία γυνή, ὁ υἱὸς τῆς καταδίκου, ὁ διωκόμενος ἐπὶ τῆς γῆς ὡς τὰ ἀγρίμια τῶν ὀρέων.

Ἀπερίγραπτος ἔκπληξις κατέλαβε τοὺς δύω ἀκροατάς, ὡς ἐπροφέρθησαν αἱ λέξεις αὗται.

— Ὁ υἱός μου, σὺ ὁ υἱός μου, ἔκραξεν ἡ Μαγδαληνή. Ὦ! ἄφες νὰ σὲ ἰδῶ, νὰ σὲ φιλήσω κἂν ἅπαξ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον! Δὲν ἤξευρον ὅτι εἰς τὴν καρδίαν μου ἐδύνατο νὰ ἠχῇ εἰσέτι χορδὴ ἀγάπης καὶ τρυφερῶν αἰσθημάτων. Ναί, σὺ εἶσαι τὸ τέκνον τῶν πόνων μου, τὸ τέκνον τῶν σπασμωδικῶν μου ὀνείρων εἰς τὸ διάστημα τῆς ζωῆς μου! Ὦ ἐλθὲ εἰς τὰς ἀγκάλας μου!

Ἀλλ' αἱ χεῖρές της βαρείας ἁλύσεις φέρουσαι, ἔπεσαν κατὰ γῆς ὡς ἐζήτησαν νὰ ὑψωθῶσι, καὶ οἱ σιδηροῖ κρίκοι ἤχησαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

— Οὐβέρτε, ἰδοὺ ὁ Θεόδωρός σου, ἐπρόσθεσεν, ἀφήνουσα βαρὺν στεναγμόν.

— Ποία τύχη ἐχθρά, ἢ ποία νέμεσις ἀνταποδότις, εἶπεν ὁ Οὐβέρτος, μὲ φέρει εἰς τὴν γῆν ταύτην ἣν ἐμίανα καὶ ἣν ἀγαπῶ, ἵνα εὕρω τὰ μόνα ἀντικείμενα τὰ ἔχοντα δικαιώματα εἰς τὴν καρδίαν μου, τὸ μὲν θῦμα, σκύβαλον ἀποῤῥιπτόμενον ὑπὸ τῆς κοινωνίας, τὸν δὲ δήμιον, ἕτοιμον νὰ καταφέρῃ τὴν αἱματηρὰν μάχαιραν κατὰ τοῦ τραχήλου τῆς ἰδίας μητρός του! Ὦ θεέ, εἶσαι δίκαιος. Ὁ ποινικὸς νόμος

σου εἶναι ἀσφαλέστερος καὶ φρικτότερος ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων.

—Πῶς; ἦσο σὺ, ἀνέκραξεν ἡ Μαγδαληνὴ, σὺ ὁ υἱός μου ὅστις ἔμελλες νὰ μοὶ δώσῃς τὸ διαβατήριον διὰ τὸν κάτω κόσμον; Ὢ! εὐλογημένος νὰ εἶσαι διὰ τὴν πρᾶξίν σου ταύτην. Προσφιλέστερον δῶρον ἐκ χειρὸς υἱοῦ δὲν ἐδυνάμην νὰ λάβω. Ἐλθὲ, ἐλθὲ εἰς τὰς ἀγκάλας μου νὰ σὲ ἰδῶ καὶ νὰ σὲ φιλήσω.

— Μῆτερ, ἀπεκρίθη κλαίων ὁ Θεόδωρος, μῆτερ, τί ἔπταισα ὥστε νὰ μὲ γεννήσῃς; Κατεσύντριψας ὑπὸ τὸ ἄχθος τῆς διαγωγῆς σου τὴν εὔθραυστον ὕπαρξίν μου, κατεμάρανας διὰ τῆς καυστικῆς σου ἀναπνοῆς τὰ ἄνθη τῆς εὐτυχίας μου πρὶν ἔτι ἀναπτυχθῶσι, καὶ συνέθλασας τέλος πάντων καὶ τὸν τελευταῖον χρυσοῦν μίτον ὅστις μὲ συνέδεε μετὰ τῆς γῆς. Ἂν εἶσαι μήτηρ ἀκόμη, καταράσθητί μου· ταύτην μόνην τὴν χάριν σοὶ ζητῶ. Κύλισον ἐπάνω μου τὴν πέτραν τῆς κατάρας σου, νὰ κλείσουν οἱ ὀφθαλμοί μου ὅσον τάχος εἰς τὸ αἰώνιον σκότος.

—Νὰ σὲ καταρασθῶ, ναὶ, τῷ ὄντι ἐπιθυμῶ νὰ σὲ καταρασθῶ, ἀνέκραξεν ἡ Μαγδαληνὴ καθ' ἑαυτῆς παλαίουσα, διότι ἐν ᾧ εἶχον κλείσει πᾶσαν δοσοληψίαν μετὰ τῆς ζωῆς, ἔρχεσαι σὺ νὰ συνταράξῃς τὸ εἰρηνικὸν τέλος μου, μοὶ δεικνύεις λησμονηθέντα χρέη, καὶ κινεῖς ἐντός μου αἰσθήματα ἃ ἐνόμιζον ἀπεξηραμένα. Εἶχον χρόνους νὰ κλαύσω, καὶ ἡ καρδία μου κλαίει ἐν ᾧ σὲ βλέπω.

«Ὁ Θεόδωρός μου δήμιος! Δὲν εἶχον στέγην νὰ σοὶ προσφέρω, καὶ ἐπλανήθης ἀπροστάτευτος εἰς τῆς ζωῆς τὸ πέλαγος. Ἂν θέλῃς τὸ πνεῦμά μου ν' ἀποκοιμηθῇ ἥσυχον ἀφ' οὗ πηδήσῃ τῆς λαιμητόμου τὴν ἐσχάτην κυβίστευσιν,

εἰπὲ, διηγήσου μοι, ὁποίαν τύχην εἶχες εἰς τοῦ βίου τὸ στάδιον, ὁποῖος ἀστὴρ προέδρευε τῆς ὑπάρξεώς σου.

— Αἱματηρὸς, ζοφερὸς καὶ φρικώδης ἀστήρ. Τὴν πρώτην συναίσθησιν ἐμαυτοῦ ἔσχον εἰς ὀρφανοτροφεῖον, ὅπου ἐῤῥιμμένος μεταξὺ πλήθους τροφίμων τῆς ἀγαθοεργίας, δὲν ἐγνώριζον ἄλλα σύνορα τῆς γῆς πλὴν τῶν πυλῶν τοῦ πενιχροῦ καταστήματος, ἄλλον γονέα, ἄλλον συγγενῆ, πλὴν τοῦ αὐστηροῦ του διευθυντοῦ.

«Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἦτο δι' ἡ τῶν γενεθλίων μου, καθ' ἣν εἶχον φθάσει τὸ δέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας, ἔλαβον ἐπιστολὴν, ἀσπαστοτέραν τῷ ὄντι ὑπὲρ πᾶν ἄλλο δῶρον τῆς ἑορτῆς μου, δι' ἧς ἐμάνθανον ὅτι δὲν ἤμην μόνος ἐπὶ τοῦ κόσμου, ὅτι ἔχω μητέρα καλουμένην Μαγδαληνὴν Βαλμόνδην, ἣν ὅμως μοὶ ἦτον ἀπηγορευμένον νὰ ἰδῶ ποτὲ καὶ νὰ ἐναγκαλισθῶ. Τὴν ἐπιστολὴν δὲ συνώδευόν τινα δῶρα καὶ ἡ ἀπαγόρευσις μὴ ὁμιλήσω τινὰ περὶ αὐτῆς.

«Ἀλλὰ τὸ ἀδιάκριτον τῆς δεκαετοῦς ἡλικίας, καὶ ἡ χαρὰ ἣν ᾐσθανόμην, μοὶ καθίστων τὴν σιωπὴν βαρεῖαν, καὶ ἡ πρώτη μου φροντὶς ἦτο νὰ διακοινώσω τὴν εὐτυχίαν μου. Τοιαῦται ἐπιστολαὶ ἐξηκολούθησαν χαροποιοῦσαί με ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, ἄλλοτε δὲ διεκόπτοντο ἐπί τινα διαστήματα καὶ ἤρχιζον πάλιν.

«Ἡλικιωθεὶς τέλος, καὶ χρεωστῶν νὰ ἐγκαταλείψω τὸ κατάστημα, ἀλλὰ στερούμενος παντὸς πόρου, παντὸς γνωστοῦ καὶ παντὸς προστάτου, ἔλαβον σύστασιν παρὰ τοῦ προϊσταμένου εἰς ἓν τῶν πολυαρίθμων ἐν Παρισίοις Πευστηρίων ἢ γραφείων τῶν εἰδήσεων, ὅπου, ἐπιμελούμενος μετὰ ζήλου, ηὐδοκίμουν ἱκανῶς, καὶ ἤρχισα ν' ἀπολαμβάνω ὑπάρξεως φορητῆς καὶ σχεδὸν εὐαρέστου. Ἐνασχολούμενος ἰδιαιτέρως εἰς τὰ γράμματα, δὲν ἐθεώρουν ἀδύνατον ἐντὸς ὀλί-

γου νὰ προβιβασθῶ, καὶ ἤλπιζον νὰ κατασκευάσω εἰς ἐμαυτὸν στάδιον βίου ἀνέτου.

«Ἀλλὰ κεραυνὸς ἦλθεν αἴφνης νὰ συνταράξῃ τὴν αὐγὴν τῆς εὐημερίας μου, καὶ νὰ μοὶ δώσῃ τὴν λύσιν τῶν κλεψιγράφων ἐπιστολῶν τῆς ἀγνώστου μητρός μου.

«Ἤμην δεκαεξαέτης ὅτε ἡ ἀστυνομία συνέλαβε περιβόητόν τινα κακοῦργον, Σωσάναν τὴν Μαύρην καλουμένην, καὶ τὰ δικαστήρια τὴν κατεδίκασαν εἰς θάνατον· καὶ αὕτη μὲν ἐδραπέτευσε τῆς φυλακῆς πρὶν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς της, ἀλλ' αἱ δικαστικαὶ ἐξετάσεις εἶχον ἀνακαλύψει ὅτι ἡ ψευδεπώνυμος αὕτη Σωσάνα, ἐκαλεῖτο τῷ ὄντι Μαγδαληνὴ Βαλμόνδη.

«Τὸ ὀλέθριον τοῦτο ὄνομα ἤχησεν εἰς ὅλα τὰ Παρίσια. Οἱ συνεργάται μου τὸ ἔμαθον, καὶ ἀπεποιήθησαν νὰ ἔχωσι συμπάρεδρόν των τὸν υἱὸν τῆς καταδικασθείσης εἰς κεφαλικὴν ποινήν.

«Ἠναγκάσθην νὰ ἐγκαταλείψω τὸ Πευστήριον. Ἀλλ' ὅπου ἔκτοτε ἐνεφανιζόμην νὰ προσφέρω τὴν ὑπηρεσίαν μου, ζητῶν πρὸς ἀντιμισθίαν τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, πανταχοῦ ἀπεβαλλόμην μετὰ φρίκης, διότι ἔφερον ὡς ἐγκεχαραγμένον διὰ πυρίνων γραμμάτων ἐπὶ τοῦ μετώπου τὸ ὄνομα «Ὁ υἱὸς τῆς καταδικασθείσης.»

«Ἔσυρα εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴν πεῖνάν μου, ἄστεγος, περιφρονούμενος καὶ ἀποφευγόμενος ὑπὸ τῶν ὁμοίων μου, ὡς ὁ τρέμων Κάϊν, ὡς κύων λυσσῶν, ἐγὼ ὅστις οὐδέποτε ἔβλαψά τινα, ὅστις ἠγάπων τὴν ἀγαθοεργίαν καὶ τοὺς ὁμοίους μου. Ἡ μόνη μου τροφὴ εἶχον καταντήσει τὰ δάκρυα, ἡ μόνη μου σύντροφος ἡ ἀπελπισία, ὅτε ἄγγελος φωτὸς ἐνεφανίσθη ἐμπρός μου ἵνα μὲ σώσῃ.

«Παρθένος τρυφερὰ καὶ γλυκεῖα, μὴ γνωρίσασα τοῦ κόσμου τὴν κακίαν, καὶ ἀποῤῥίπτουσα τῆς γῆς τὰς προλήψεις ὅσας ἡ καρδία ἀποδοκιμάζει, πλάσμα ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐφαντάσθη τὸν ἄνθρωπον, μὲ εἶδεν εἰς τὴν παντελῆ ταύτην ἐγκατάλειψίν μου, ἤκουσε τὴν διήγησιν τῶν δυστυχημάτων μου, καὶ ἔκλαυσε μετ' ἐμοῦ. Ὦ! τίς δὲν γνωρίζει τὴν μαγικὴν δύναμιν τοῦ ξένου δακρύου τοῦ σταλάζοντος ὑπὲρ τῶν παθημάτων του; Εἶναι βάλσαμον ἰατήριον, εἶναι ἀνταμοιβὴ οὐρανία διὰ τὰ δεινὰ τὰ ἐγκόσμια.

«Ἀφ' ὅτου εὗρον καρδίαν συμπαθοῦσαν εἰς τὴν δυστυχίαν μου, ἡ δυστυχία μου ἐξέλιπεν. Ἡ ἀγαθὴ κόρη μ' ἐλυπήθη κατ' ἀρχάς, μ' ἔκλαυσεν ἔπειτα, μὲ ἠγάπησε τελευταῖον. Ὅταν ἡ γῆ ἐκένου ἐπάνω μου τὸ ποτήριον τῆς πικρίας, ἐστρεφόμην πρὸς τοὺς μεγάλους, πρὸς τοὺς ὡραίους της ὀφθαλμοὺς, καὶ ἀνέπνεον εὐδαιμονίαν, καὶ ἀνέπνεον δύναμιν διὰ τὴν ἐπίγειον πάλην.

«Ἂν δὲν ἤμην δυστυχὴς, ἴσως ἡ προσφιλής μου Ἀμαλία ἤθελε μὲ ἀγαπᾷ σιωπῶσα. Ἀλλ' εἰς τὸν βυθὸν τῶν δεινῶν εἰς ὃν μ' ἔβλεπεν ἀπολλύμενον, εἰς τὴν γενικὴν περιφρόνησιν ἥτις ἀδίκως μὲ περιεσφίγγιζεν, ἐνόμισεν αὐτὸ ἀγενὲς, καὶ προσπίπτουσα εἰς τοὺς γονεῖς της, τοῖς ἐδήλωσε γενναίως τὸν ἔρωτά μας, καὶ τὴν σταθεράν της ἀπόφασιν τοῦ νὰ μὲ νυμφευθῇ.

«Ἡ ἄρνησις, ἡ φρίκη αὐτῶν εἰς τὸ τοιοῦτον ἄκουσμα, ἦτο φυσικὴ, καὶ ἴσως δικαία. Νὰ ῥίψωσι τὴν κόρην των εἰς τὸ βάραθρον ὅπου ἡ τύχη μὲ κατεβύθισε! Ποίους τρόπους δὲν μεταχειρίσθησαν ὅπως τὴν ἀποτρέψωσι, ποίας συμβουλὰς, ποίας παρακλήσεις δὲν τῇ ἐδαψίλευσαν! Ἀλλ' ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς της ἐνισχύετο ὑπὸ τῶν ἀντιστάσεων.

«Τέλος βλέποντες ματαίας τὰς προσπαθείας των, καὶ

ἀκλόνητον τῆς θυγατρός των τὴν γνώμην, συγκατένευσαν μὲν κλαίοντες οἱ φιλόστοργοι γονεῖς, διότι δὲν ἦσαν γονεῖς τύραννοι· ἀλλὰ σεβόμενοι τὴν ὑπόληψιν τῶν λοιπῶν τέκνων των, φοβούμενοι μὴ μολυνθῇ διὰ τὴν ἰδικήν μου προσπέλασιν, ἀπήτησαν παρὰ τῆς Ἀμαλίας μου νὰ μακρυνθῇ τοὐλάχιστον μίαν ἡμέραν πρὸ τῶν γάμων ἀπ' αὐτῶν, ὡς δῆθεν ἀποκηρυχθεῖσα, καὶ ἐμπλήσαντες αὐτὴν χρημάτων καὶ πολυτίμων λίθων, τὴν ἀπέστειλαν νὰ κατοικήσῃ τὴν παραμονὴν τῆς συζεύξεώς μας εἰς ἄλλο τμῆμα τῆς πόλεως, μόνη εἰς οἰκίαν, ἥτις τὴν ἐπαύριον ἔμελλε νὰ γίνῃ κοινὴ τῶν δύω ἡμῶν, κηρύξαντες ὅτι τὴν ἀπεδίωξαν ἀπὸ πλησίον των, διότι ἐπέμενε νὰ νυμφευθῇ τὸν υἱὸν τῆς καταδίκου.

«Ἰδού, ἡ στιγμὴ τῆς εὐτυχίας μου ἐπλησίαζεν· ἐντὸς ὀλίγου ἤθελον ἔχει παρ' ἐμὲ ἄγγελον, ὅστις ἤθελε λύσει τὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου βαρύνουσαν κατάραν, καὶ ἤθελε μ' ἐξιλεώσει μετὰ τῆς γῆς.

«Ἀλλ' εἰς τὸν οὐρανὸν ἄλλα εἶχε γεγραμμένα ἡ ἐριννὺς τύχη μου.

«Τὴν νύκτα, ἥτις προηγεῖτο τῆς δι' ἐμὲ παναισίου ἡμέρας, λησταὶ εἰσεχώρησαν εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου ἀρτίως εἶχε μεταβῇ ἡ ἀγαπητὴ Ἀμαλία μου, καὶ ἀφ' οὗ τὴν ἐγύμνωσαν, ἀφ' οὗ ἥρπασαν ὅλον τὸν πλοῦτον της, οἱ ἀπάνθρωποι .... Ὦ Θεέ! αὐστηροτέρας λέξεις δὲν τολμῶ νὰ μεταχειρισθῶ!.. οἱ δυστυχεῖς ἐβύθισαν ἀνιλεῆ μάχαιραν εἰς τὸ ὡραῖον της στῆθος.

«Ὦ! ποία λύσσα! ὤ! ποία ἀγρία ἀπελπισία ἐνέπλησε τὴν καρδίαν μου ὅταν, σπεύσας πρὸς αὐτὴν τὴν ἐπιοῦσαν αὐγήν, τὴν εὗρον ἐκπνέουσαν, ἀσβέστητον καὶ κυλιομένην εἰς τὸ αἷμά της, καὶ λαβὼν εἰς τὸν ψυχρόν της στόμα τὸ

πρῶτον καὶ τὸ ἔσχατον φίλημα, ἤκουσα τὸ φρικῶδες διήγημα ἐκ τῶν κλειομένων χειλέων της, καὶ τὴν ἐδέχθην νεκρὰν εἰς τὰς ἀγκάλας μου!

«Ὦ! ἡ γῆ μοὶ ἐφάνη ὅτι σχίζεται ἀπὸ τοὺς πόδας μου, ὁ οὐρανὸς ὅτι κρημνίζεται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου. Ἰδοὺ ἐγὼ πάλιν μόνος καὶ ἔρημος, περιφρονούμενος καὶ διωκόμενος πανταχοῦ, καὶ μὴ ἔχων καρδίαν νὰ κτυπᾷ ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν καρδίαν μου.

«Ὡς τίγρις μυκωμένη ὤμωσα εἰς τὸ ἄψυχον σῶμά της νὰ θανατώσω, νὰ σπαράξω δι' αὐτῶν τῶν χειρῶν μου τὸν ἄνομόν της φονέα. Καὶ ὅτε, τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἐπληροφορήθην ὅτι ἡ ἀστυνομία, ἐπιτυχοῦσα εἰς τὰς ἐξετάσεις της, συνέλαβεν αὐτὸν, καὶ ὅτι οὗτος ἦτο γυνὴ, ἣν ὠνόμασαν Βαρβάραν, ἀνεκάλεσα ἀμέσως εἰς τὴν μνήμην μου ὅτι εἰς τὰς ἡμέρας τῆς δυστυχίας μου μοὶ εἶχε γίνει πρότασις νὰ δεχθῶ ἵν' ἀποζῶ τὴν χηρεύουσαν θέσιν τοῦ δημίου, καὶ ἐγὼ ἀπεποιήθην μετὰ φρίκης νὰ τρέφωμαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ αἵματος τῶν ὁμοίων μου. Ἀλλ' ἤδη, εἰς τὸν βρασμὸν τῶν παθῶν μου, ἤθελον αἷμα ἵνα σβύσω τὴν φλέγα μου, ἐδίψων ἐκδίκησιν· ὅθεν καὶ σπεύσας πρὸς τὸν ἀστυνόμον, ἐζήτησα τοῦ δημίου τὴν θέσιν διὰ τὴν καρατομίαν τῆς Βαρβάρας, κ' ἐπροτιμήθην ἀπολυθέντος τινὸς τῆς εἱρκτῆς πρώην κακούργου, ὑποψηφίου διὰ τὴν αὐτὴν θέσιν, διότι ἐγὼ τὴν ἐζήτησα ἄμισθον.

Φθὰς δ' εἰς τὸν τόπον καὶ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκτελέσεως, δὲν ᾐσθάνθην τὰς δυνάμεις μου ἐκλειπούσας, οὐδέ τι προαίσθημα ἀποτρέπον· ἐξ ἐναντίας οἱ ὀδόντες μου ἔτρυζον ὑπὸ λύσσης, καὶ ὡς παροξυνθεὶς ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ αἵματος, ἠκόνιζον τοὺς ὄνυχάς μου ἵνα σπαράξω ἐκείνην ἥτις κατεσπάραξε τὴν καρδίαν μου· μόνη δὲ φωνὴ ἀντισταθμίζουσα

ἐνίοτε τὰ λοιπά μου αἰσθήματα, ἦτο τ' ὄνομα τῆς μητρός μου, ἣν διέπλαττον καθαρὰν, ἀμόλυντον, ἀδίκως καταδικασθεῖσαν ποτὲ, καὶ ἤδη διαφυγοῦσαν καὶ ἐπιβλέπουσαν ἐπ' ἐμὲ, καὶ ἧς ἐφανταζόμην τὴν ἀπελπισίαν ἂν ἐμάνθανεν ὅτι ὁ υἱός της ἔγινε δήμιος.

«Τοιαῦτα διάφορα αἰσθήματα μ' ἐκυρίευον, ὅτε ἀνεγνώσθη ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις, καὶ ἤκουσα ὅτι ἡ φονεὺς τῆς δυστυχοῦς Ἀμαλίας, τὸ σφάγιον ὃ ἡτοιμαζόμην νὰ θυσιάσω, ἡ ψευδώνυμος Βαρβάρα ἦτον... ἡ ἰδία μου μήτηρ! Αἱ αἰσθήσεις μου ἐξέλιπον τότε, ἔπεσα ὡς νεκρὸς εἰς τὴν αἱματηρὰν μηχανὴν τοῦ θανάτου, καὶ ὅτε ἀνέβλεψα, ἔτρεξα ἀμέσως νὰ ζητήσω τὴν πρὸς σὲ εἴσοδον, νὰ διευκρινίσω τὸ μυστήριον τοῦτο, καὶ νὰ σὲ ἱκετεύσω, ἀφ' οὗ κατεπάτησας, ἀφ' οὗ κατεσύντριψας πᾶσαν ἐλπίδα, πᾶν αἴσθημά μου εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, νὰ λάβῃς κἂν μίαν στιγμὴν εὐσπλαγχνίας δι' ἐμὲ, καὶ νὰ ἐμπήξῃς εἰς τὴν καρδίαν μου μάχαιραν, νὰ μοὶ δώσῃς τὸν ἐλευθερωτὴν θάνατον, σὺ ἡ ἐμπειρότεχνος δωρητίς του, ὅπως μὴ σπαράξω ἐγὼ αὐτὸς τὰ στήθη μου, καὶ προσθέσω ἔγκλημα εἰς τὰς δυστυχίας.

Γ'.

Ἐδῶ ὁ Θεόδωρος ἐσιώπησεν.

—Ὦ υἱέ μου! ἔκραξεν ἡ Μαγδαληνὴ, ναὶ αἰσθάνομαι ὅτι εἶσαι σὺ ὁ υἱός μου. Οὐβέρτε, Οὐβέρτε, ἔργα τῶν χειρῶν σου εἶναι αὐτά. Ἠξεύρεις, φίλε μου, ὅταν ἱσταμένη ἐπὶ τῆς λαιμητόμου σὲ ἀνεγνώρισα, ὅτι μοὶ ἦλθεν ὄρεξις νὰ σὲ μαρτυρήσω ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἴσως σωθῶ;

—Ὦ Μαγδαληνή! ἀνέκραξεν ὁ Οὐβέρτος, πῶς νὰ συμβιβάσω ὅσα βλέπω πρὸς ὅσα ἐγνώριζον! Ἦτο πεπρωμένον

ἐγὼ σήμερον νὰ σοὶ ἀνταποδώσω τὰς συμβουλὰς ὅσας ἄλλοτε μοὶ εἶχες ἀνωφελῶς δαψιλεύσει; Ἐπροσδόκων ποτὲ ὅτι ἐπιστρέφων εἰς τὴν Γαλλίαν ἤθελον σ' εὕρει βαθύτερον βεβυθισμένην εἰς τὴν ἀπώλειαν ἀφ' ὅ,τι ἤμην ἐγὼ ἀναχωρῶν ἀπ' αὐτῆς.

«Ὅτε τὸ πρῶτον σ' ἐγνώρισα, ἦσο κόρη τρυφερὰ καὶ σεμνή, προσηλώθης εἰς ἐμὲ χωρὶς νὰ γνωρίζῃς τὰ ἐλαττώματα, τὰς κακίας μου. Ὁ Θεόδωρος οὗτος ὑπῆρξε τοῦ ἔρωτος ἡμῶν ὁ καρπός, ἀλλ' ὁ χαρακτήρ μου σοὶ ἐγνώσθη ἐντὸς ὀλίγου.

«Ἔκλαυσας, μ' ἐσυμβούλευσας, ὡς ἄγγελός μου μὲ παρηκολούθεις παντοῦ· μὲ παρεφύλαττες ὅτε μεθύων κατεκείμην εἰς τὸν βόρβορον τῶν λεωφόρων τῆς πρωτευούσης· ἔτρεμες ὅλη ὁσάκις μ' ἔβλεπες μετὰ συντρόφων ἀγρίων τὴν ὄψιν, καὶ αἰσχρῶν καὶ βλασφήμων τὴν γλῶσσαν· ἔμαθες ὅτι οἱ πόροι τοῦ βίου μου ἦσαν παράνομοι, ὅτι μετὰ ληστῶν εἰσέδυον τὴν νύκτα εἰς τὰς οἰκίας τῶν πολιτῶν, ὅτι ἔθραυον κλεῖθρα, ὅτι ἔκλεπτον, ὅτι ἂν εὐκαιρία συνέπιπτε, καὶ ἐφόνευον· διῆλθες, ἵνα ἐξιλεώσῃς τὸν οὐρανὸν, τὴν ζωήν σου εἰς δάκρυα, καὶ ὅμως δὲν μ' ἐγκατέλιπες, ἀλλ' ὡς ζῶν συνειδός μου μὲ παρηκολούθεις πανταχοῦ, μὲ ἀνεχαίτιζες, καὶ μ' ἔσκεπες κατὰ τῶν κινδύνων.

«Ἐνθυμεῖσαι βεβαίως τὴν ἀποφράδα ἐκείνην νύκτα, ὅτε γνωρίζουσα ὅτι εἶχον εἰσδύσει μετ' ἄλλων ληστῶν εἰς οἰκίαν πλουσίου, καὶ μαθοῦσα ὅτι ἡ ἀστυνομία ἀνεκάλυψε τὰ διαβήματά μας, ἔσπευσας νὰ μὲ εἰδοποιήσῃς, καθ' ἣν στιγμὴν εἷς τῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε θανατώσει τὸν ἀντιστάντα οἰκοδεσπότην, ἀλλὰ καὶ καθ' ἣν στιγμὴν εἶχον φθάσει οἱ στρατιῶται τῆς φυλακῆς, καὶ σὲ συνέλαβον μεθ' ἡμῶν.

«Εἰς τὴν δίκην, ἐνθυμεῖσαι, αἱ ἀρνήσεις μου ἔμειναν

ἀνίσχυροι. Τινὲς τῶν αἰσχρῶν φίλων μου, μισοῦντές σε διότι μ' ἀπέτρεπες ἀπὸ τῆς ἐφυβρίστου κοινωνίας των, κατεμαρτύρησαν κατὰ σοῦ, καὶ κατεδικάσθημεν ἀμφότεροι εἰς δεσμά. Δὲν ἐλησμόνησας βεβαίως τὰς φοβερὰς ἐκείνας στιγμὰς τοῦ φυλακισμοῦ σου.

«Ἐνθυμοῦμαι ὁποίαν ἐντύπωσιν ἀπετέλεσεν εἰς τὸ πνεῦμά σου ἡ ἄδικος καὶ καταθλιπτικὴ τῶν ἀνθρώπων κατὰ σοῦ ἀπόφασις. Πλήρης μίσους κατ' αὐτῶν καὶ πλήρης ζωῆς, μοὶ ἐζήτεις τρόπον σωτηρίας καὶ ἐκφυγῆς. Καὶ τότε μὲν σὲ καθησύχασα· ἅμα δ' ἡ νὺξ μᾶς ἐσκίασεν, ἐῤῥίνισα, ἐνθυμεῖσαι, τὰ δεσμά μας διὰ μικρᾶς ῥίνης ἣν εἶχον κεκρυμμένην ὑπὸ τὴν γλῶσσάν μου, κατώρθωσα νὰ σκάψω ἓν μέρος τοῦ ἐδάφους τῆς εἱρκτῆς ἡμῶν, μέχρι τοῦ ὀχετοῦ, ὅστις ἐκ πείρας ἐγνώριζον ὅτι διέρχεται ὑπ' ἐκείνην τὴν γωνίαν τῆς φυλακῆς. Ἐνθυμεῖσαι προσέτι ὅτι δι' αὐτοῦ ἐπροχωρήσαμεν μέχρι τῆς ὑπογείου δεξαμενῆς ὅπου συνέρχονται τὰ δυσώδη τῆς πόλεως ὕδατα, καὶ ἐκεῖθεν ἀκαταζήτητοι ἐξήλθομεν δι' ἀναβάθρας γνωστῆς εἰς ἐμέ.

«Πλήρεις ἐλπίδος διηυθύνθημεν ἀμφότεροι πρὸς τ' ἀρκτικὰ παραθαλάσσια τῆς Γαλλίας, καὶ εἰς τὴν πόλιν Καλαὶ εὕρομεν πλοῖον ἀποπλέον διὰ τὴν Ἀρκτῴαν Ἀμερικήν. Ἠξεύρεις ὅτι ὁ πλοίαρχος ἐμὲ μὲν ἐδέχθη ὡς ναύτην, σὲ δὲ ἀπεποιήθη νὰ λάβῃ εἰς τὸ κατάστρωμα.

«Ἔκτοτε ἐχωρίσθημεν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θέλομεν μᾶλλον διαφύγει τὴν καταδίωξιν, ὄντες διῃρημένοι, καὶ ὅτι, ἂν ἐκ νέου σὲ συνελάμβανον αἱ ἀρχαί, ἡ ἀθωότης σου ἤθελε βεβαίως ἀποδειχθῆ.

«Μετὰ μακρὸν πλοῦν ἔφθασα εἰς γῆν σωτηρίας, καὶ ἀπεβιβάσθην εἰς τὸ Νεοβόρακον τῶν Ἡνωμένων Ἐπαρχιῶν. Ἐδυνάμην ἴσως, διαμένων ὡς ναύτης εἰς τὸ πλοῖον, νὰ πο-

ρίζωμαι ἐπιπόνως μὲν, ἀλλ' ἐντίμως τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ἀλλ' ὁ κακὸς δαίμων μὲ κατεδίωκεν. Ἡ διεστραμμένη καρδία μου, αἱ ἕξεις τῶν παλαιῶν ἡμερῶν μου, μ' ἔσυρον ὡς σύρει ὁ ποταμὸς τὸ εἰς τὰς δίνας του παραδεδομένον ναυάγιον.

«Παραιτήσας τὸ πλοῖον, ἐῤῥίφθην εἰς τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ Νεοβοράκου, καὶ ἐδαπάνων τὰς ὥρας μου περιτρέχων τοὺς δρόμους της, καὶ χαίνων πρὸς τ' ἀξιοπερίεργα αὐτῆς. Ὁ τρόπος οὗτος βιοποριστικὸς δὲν ἦτο βεβαίως, ὥστε καὶ ἐντὸς ὀλιγίστου εὑρέθην ἐστερημένος χρημάτων. Κᾀνὲν ἐπάγγελμα νὰ ἐπιχειρισθῶ μοὶ ἦτον ἀδύνατον, διότι ἤμην πανταχοῦ ἄγνωστος, οὐδ' ἐδιδόν τινα περὶ ἐμαυτοῦ ἐγγύησιν.

«Πρὸ δύω ἡμερῶν ἐνήστευον ἤδη, ἡ πεῖνα εἶχεν ἀρχίσει νὰ ζωγραφίζηται εἰς τοὺς βυθιζομένους μου ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς τ' ὠχρὸν πρόσωπόν μου, καὶ μυρίους καπνοὺς ἀνέπεμπεν εἰς τὴν σκοτοδινιῶσαν διάνοιάν μου. Ἡ κενή μου κοιλία κυβερνῶσα τὴν κενὴν κεφαλήν μου, ἔπλαττε σχέδια ἀνοητότερα τὸ ἓν τοῦ ἄλλου, ἐμελέτα χειμαίρας.

«Τέλος τὴν τρίτην ἡμέραν, ὅτε κατακείμενος εἰς τὴν ῥυπαράν μου γωνίαν εἶδον σχεδὸν ἐπερχόμενον κατ' ἐμοῦ τῆς ἀτροφίας τὸν θάνατον, καὶ προῃσθάνθην τὸν φοβερὸν ἀσπασμόν του, δὲν ἐδίστασα πλέον.

«Ἐντὸς τοῦ ξενοδοχείου ὅπου διέμενον, εἶχον ἰδεῖ τὴν προλαβοῦσαν Ἄγγλον πλούσιον ἐλθόντα καὶ κατοικήσαντα, καὶ εἶχον παρατηρήσει ἓν κιβώτιον ἀργυροῦχον. Τὸ σχέδιόν μου συνελήφθη ἀμέσως.

«Πρὸς τὴν ἑσπέραν, λαθὼν τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐκρύβην ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος τοῦ Ἄγγλου, καὶ ἅμα οὗτος ἀπεκοιμήθη περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἁρπάσας τὸ κιβώτιον ἐτράπην εἰς φυγήν. Ἀλλ' ὁ Ἄγγλος, ἀκούσας ταραχὴν, ἀνέστη καὶ ἤρχι-

σε νὰ φωνάζῃ κατ' ἐμοῦ, ὅστις, ὢν προπαρεσκευασμένος διὰ τὴν τοιαύτην περίστασιν, ἔσυρα μάχαιραν ἀπὸ τῆς ζώνης μου, τὴν ἐνέπηξα εἰς τὸ στῆθός του, καὶ τὸν ἀφῆκα κατακείμενον εἰς τὸ αἷμά του.

«Αἱ φωναὶ ὅμως τοῦ θύματός μου εἶχον ἀντηχήσει εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Καὶ ξενοδόχοι καὶ ξένοι εἶχον ἐκπηδήσει τῶν κλινῶν των, καὶ ὅταν ἐνόμιζον τὸ κατόρθωμά μου πεπερατωμένον, εὑρέθην αἴφνης μεταξὺ πλήθους τῶν μὲν βοηθούντων πρὸς τὸν θανατωθέντα, τῶν δὲ ζητούντων τὸν ληστὴν καὶ φονέα.

«Ἡ ταραχή μου, ἡ ὄψις μου, τὸ κιβώτιον ὃ ἐκράτουν, τὸ ἐπὶ τῶν ἱματίων μου θερμὸν εἰσέτι αἷμα, μ' ἐπρόδιδον ἱκανῶς, καὶ ἂν μοὶ ἔμενε καιρὸς ὥστε νὰ φροντίσω νὰ ὑποκρυβῶ.

«Ἰδοὺ λοιπὸν ἐγὼ μόλις φθὰς εἰς τὸν νέον κόσμον, καὶ συνελήφθην ἐκ νέου, ὅπως νοήσω ὅτι ἡ δικαιοσύνη εἶναι πανταχοῦ μία, ὅτι τὰ σκύβαλα τῆς κοινωνίας εἰς τὸ ἓν ἡμισφαίριον, εἰσὶ τοιαῦτα καὶ εἰς τὸ ἕτερον, καὶ ὅτι ὁ κακοῦργος ματαίως ἵνα σωθῇ ἀλλάζει τόπους καὶ νόμων δύναμιν, ἂν τὴν καρδίαν του δὲν ἀλλάξῃ.

«Ἡ δίκη καὶ ἡ καταδίκη μου δὲν ἐπεδέχοντο οὐδ' ἀμφιβολίαν οὐδὲ χρονοτριβήν. Τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος εἶχεν εὑρεθῇ εἰς χεῖράς μου, ὁ πληγωθεὶς παρ' ἐμοῦ εἶχεν ἐπιζήσει, καὶ πάμπολλοι αὐτόπται ἐμαρτύρουν κατ' ἐμοῦ. Ἡ μέλαινα ψῆφος ἐῤῥίφθη. Ἀλλ' ἔκτοτε ἤρχισε δι' ἐμὲ νέον στάδιον βίου, ἔκτοτε ἐνεδύθην τὸν νέον ἄνθρωπον.

«Ἅμα ἤκουσα ὅτι κατεδικαζόμην εἰς ἑξαετῆ εἱρκτήν, ὤ! εἶπον, ζήτωσαν οἱ Ἀμερικανοί! Εἰς τὴν ἀγαπητήν μου Γαλλίαν ἤθελον μὲ στείλει νὰ μετρήσω τῆς ἀγχόνης τὸ ὕψος, ἢ νὰ δοκιμάσω τὴν καλὴν λαιμητόμον.

«Καὶ ἓξ ὅμως ἔτη εἰς τὴν φυλακὴν δὲν μοὶ ἐφαίνοντο ὀλίγα, καὶ ἐσχεδίαζον ἤδη πῶς τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς φυλακίσεώς μου νὰ θραύσω τὴν φωλεάν μου, καὶ νὰ πετάξω πρὸς γλυκύτερα κλίματα. Πανταχοῦ, ἔλεγον, οἱ ἄνθρωποι εἶναι οἱ αὐτοί. Ἂν δὲν γνωρίζω ἐγὼ τὸ Νεοδόρακον, θέλω βεβαίως εὕρει σύνοικόν μου τινὰ τῆς φυλακῆς ὅπως θραύσωμεν ἀντιβοηθούμενοι τὰ δεσμά μας, διορύξωμεν τοὺς τοίχους, καὶ ἐλευθερωθῶμεν.

«Ἀλλ' ἐμελέτων πρὶν ἀκόμη ἰδῶ.

«Κατὰ τὴν πρώτην εἴσοδόν μου εἰς τὸ εὐρύχωρον καὶ σχεδὸν χάριεν κατάστημα τῆς εἱρκτῆς, προέβη πρὸς ἐμὲ ἄνθρωπος αὐστηρὸς μὲν, καθ' ὅσον διέκρινα ἀπὸ τῶν χαρακτήρων του, ἀλλ' οὐχὶ ἄγριος, ὡς οἱ δεσμοφύλακες εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Γαλλίας, καὶ μετὰ φωνῆς σοβαρᾶς μοὶ ἀνέγνωσε τοὺς νόμους τοῦ καταστήματος, τὰς διατυπώσεις πρὸς ἃς ἐχρεώστουν νὰ συμμορφωθῶ, τὰς ποινὰς διὰ τοὺς παραβάτας αὐτῶν, καὶ τὰς ἀνταμοιβὰς διὰ τοὺς μᾶλλον εὐαρεστοῦντας. Μία τῶν πρώτων ἐπιταγῶν ἦτον ἡ σιωπὴ, ἐντελὴς καὶ ἀδιάκοπος σιωπή.

«Κομισθεὶς εἰς τὸν θαλαμίσκον μου, ὁποίαν ἀπελπισίαν ᾐσθάνθην ὅταν εἶδον ὅτι θέλω κεῖσθαι μόνος, μονώτατος εἰς αὐτὸν, ὅτι ἡ αὐστηρὰ τῶν φυλάκων ἐπαγρύπνησις ἐματαίου πᾶν δραπετεύσεως σχέδιον!

«Εἰς τοῦ πείσματος τὴν ὁρμὴν, ἠθέλησα νὰ παραβῶ ὅλους τοῦ καταστήματος τοὺς κανονισμοὺς, καὶ ἤρχισα ὡς μανιακὸς νὰ φωνάζω, νὰ ψάλλω, νὰ ὑβρίζω, νὰ βλασφημῶ. Τότε δεσμοφύλαξ ἦλθεν ἔχων μάστιγα εἰς τὰς χεῖρας. Σοὶ ἀνεγνώσθησαν, μοὶ εἶπεν, οἱ νόμοι τῆς φυλακῆς μας, ἐγνώρισας πῶς τιμωρεῖται ἡ παρακοὴ, καὶ παρήκουσας· εἶσαι αἴτιος τῶν συνεπειῶν. Μετὰ ταῦτα δὲ μ' ἐκτύπησε διὰ τῆς

μάστιγος. Ἐγὼ παροξυνόμενος ἔκραζον ἔτι μᾶλλον, ἀλλ' ἐκεῖνος ἔτι μᾶλλον ἐκτύπα. Ἡ πάλη μοὶ ἐφάνη ἄνισος, ὥστε ἐνόμισα συμφέρον νὰ ὑποχωρήσω, καὶ ἐσιώπησα.

«Τὴν ἐπιοῦσαν αἱ αὐταὶ σκηναὶ, ἐπὶ τῇ προσθήκῃ ὅτι μὲ προσεκάλεσαν νὰ ἐργασθῶ εἰς τὰ δημόσια ἔργα, καὶ ἐγὼ παρήκουσα. Μ' ἔσυραν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐργασίας, ἀλλ' ἐπέμεινα μένων ἀργός. Τότε ἄλλη ποινὴ προσετέθη εἰς τὸν ῥαβδισμὸν, ἡ ἀσιτία, τόσῳ μᾶλλον δεινὴ, καθ' ὅσον ἔβλεπον ἄλλους συγκαταδίκους μου τρεφομένους ἁβρῶς πρὸς ἀνταμοιβὴν τῆς εὐτάκτου καὶ ἡσύχου διαγωγῆς των.

«Ἂν ἐδυνάμην νὰ κλέψω τὴν τροφήν των, ἤθελον ἐπιμείνει εἰς τὴν ἀπείθειάν μου. Ἀλλ' ὁ ἀποκλεισμός μου καθίστα καὶ τοῦτο ἀδύνατον. Παρατηρήσας μέχρι τοῦδε ὅτι ἦτον ἀλυσιτελὲς νὰ λακτίζω πρὸς κέντρα, ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ διανύσω κἂν τὸν καιρὸν τῆς φυλακίσεώς μου ὅσον τὸ δυνατὸν εὐχαρίστως, καὶ ὑπὸ πονηρίας ἀπεφάσισα νὰ γίνω ἐπιμελὴς, εὐπειθὴς, ὅπως ἀνταμοίβωμαι.

«Ἡ πολύωρος καὶ μοχθηρὰ ἐργασία, ἐλαττώσασα τὰς δυνάμεις μου, ἐδάμασεν ἐντὸς ὀλίγου τὸ τραχὺ καὶ ἄγριον τοῦ χαρακτῆρός μου, καὶ τὴν νύκτα, ὅτε ἐῤῥιπτόμην εἰς τὴν ἁπλῆν μὲν ἀλλὰ καθαρὰν κλίνην μου, αἱ ἰδέαι μου ἐστρέφοντο πρὸς ἐμαυτὸν, καὶ τὴν ὀξύτητα τοῦ μίσους διεδέχθη κατ' ἀρχὰς μὲν βαρεῖα μελαγχολία, μετὰ δὲ ταύτην γλυκύτερα καὶ πάντοτε γλυκύτερα αἰσθήματα οἴκτου, καὶ ἴσως κατὰ μέρος καὶ μετανοίας.

«Εἰς τὰς μονήρεις ἐκείνας ὥρας μου, ἐπανήρχετο εἰς τὸν νοῦν μου ὅλη ἡ σειρὰ τῆς παρελθούσης ζωῆς μου, ἐνεθυμούμην τῶν γονέων μου τὰς ὑπὲρ ἐμοῦ φροντίδας, τῆς μητρός μου τὰς συμβουλὰς καὶ τὰς ἐλπίδας, ἐνεθυμούμην καὶ σὲ, ὦ Μαγδαληνὴ, καὶ τὰ δάκρυα ὅσα δι' ἐμὲ ἔχυσας, καὶ

τὰ χρυσᾶ ἔπη ὅσα πολλάκις μοὶ ἔλεγες, καὶ νοερῶς σοὶ ἐζήτουν συγγνώμην δι' ὅσας λύπας εἰς τὴν ζωήν μου σοὶ ἐπροξένησα.

«Ὁ διευθυντὴς τῆς εἱρκτῆς παρεμόνευε, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζω, τὴν διαγωγὴν καὶ τὰς διαθέσεις μου. Πρό τινων μηνῶν εὑρισκόμην ἤδη κατάκλειστος, καὶ ἡ ἐργασία καὶ ἡ σκέψις εἶχον ἤδη καταβάλει τὸν χαρακτῆρά μου καὶ μεταβάλει τὸ φρόνημά μου, ὅτε ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν εἶδον εἰσερχόμενον εἰς τὸν κοιτῶνά μου ἄλλον νέον ὑπηρέτην ἀντὶ τοῦ καθ' ἑκάστην ἐμφανιζομένου.

«Ὁποίαν ἀπροσδόκητον ἀγαλλίασιν ᾐσθάνθην, ὅτε, μετὰ τοσούτου καιροῦ σιωπήν, τὸν ἤκουσα νὰ μοὶ ἀποτείνῃ τὸν λόγον, καὶ ἔλαβον, εἰς ἀμοιβὴν τῆς ἠθικῆς βελτιώσεώς μου, τὴν ἄδειαν νὰ τῷ ἀποκριθῶ! Ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας καὶ αἱ σωματικαὶ ἐργασίαι μου ἐμετριάσθησαν ὁπωσοῦν.

«Μετ' ἀνυπομονησίας περιέμενον τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ ὑπηρέτης ἤθελεν ἔλθει πρὸς ἐμέ, διότι ὄχι μόνον δι' αὐτοῦ ἡ ἁρμονικὴ ἀνθρώπινος φωνὴ προσέβαλλε τὸ οὖς μου, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἦτο γλυκύς, πρᾶος καὶ νουνεχής. Ἡ παρουσία του κατέστη δι' ἐμὲ ἀνάγκη, καὶ τῷ ὄντι αἱ ἐπισκέψεις του ἐγίνοντο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν συνεχέστεραι καὶ διαρκέστεραι· ἡ παρηγορία ἔρρεεν ἀπὸ τοῦ στόματός του γλυκεῖα ὡς βάλσαμον, καὶ ἐξημέρωνε καθ' ἑκάστην τὴν καρδίαν μου ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

— «Ἐφόνευσας, μοὶ ἔλεγεν, ἐλήστευσας, οἱ ἄνθρωποι σὲ συνέλαβον, σὲ κατεδίκασαν· εἶδες τὸν θάνατον ὄψιν πρὸς ὄψιν, καὶ ἔκτοτε ἔμαθες νὰ τὸν ἀψηφᾷς, διὰ τοῦτο δὲν φοβεῖσαι τοῦ λοιποῦ τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοῦτο ἡ ἀνθρώπινος δικαιοσύνη δὲν ἔχει πλέον λαβὴν ἐπὶ σοῦ. Ἡ ποινὴ ἣν σοὶ ἐπέβαλον δὲν εἶναι, λέγεις, αὐστηροτέρα ἐκείνης ἣν σὺ προ-

εἶδες καὶ προυμελέτησας, ὅταν ὁπλιζόμενος τὴν ληστρικὴν μάχαιραν, ἀντιπαρετάχθης κατὰ τοῦ θανάτου. Ἀλλὰ σκέφθητι, ἂν μέχρι τοῦδε δὲν τὸ ἐσκέφθης· ἔπλασας σὺ σεαυτόν; Ἢ ἂν μ' εἰπῇς ὅτι σ' ἔπλασαν οἱ γονεῖς σου, σκέφθητι τίς ἔπλασε τοὺς γονεῖς τῶν γονέων σου, καὶ τοὺς γονεῖς ἐκείνων, καὶ τέλος τοὺς πρώτους γονεῖς, καὶ θέλεις ἀπαντήσει πάντοτε εἰς τὴν ἄκραν τοῦ συλλογισμοῦ σου τὸν Θεὸν, αἰωνίαν περιφέρειαν, εἰς ἣν λήγουσιν αἱ ἀκτῖνες ὅλων τῶν ἰδεῶν ἡμῶν. Ἀλλὰ νομίζεις, ὅτι ὁ Θεὸς, ὅστις ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἔπλασεν ὅπως τὸν φονεύσῃς σὺ, καὶ δὲν βλέπεις ὅτι ἂν σὺ ἢ ἄλλοι ὡς σὺ μένωσιν ἀτιμώρητοι εἰς τὸν βίον τοῦτον, εἶναι αὐτὸ τοῦτο ἀπόδειξις ὅτι ὑπάρχει ἄλλος βίος, διότι εἶναι ἐναντίον τῆς θείας ἁρμονίας νὰ μείνωσιν αὐτοὶ ἀτιμώρητοι; Τρέμε τὸν δεύτερον τοῦτον βίον, φοβήθητι μήπως ἐμφανισθῇς ἐμπρὸς εἰς τὸν δικαστήν σου καὶ σ' εἰπῇ: «Εἶχες περίστασιν νὰ βελτιωθῇς, διατί δὲν ἐβελτιώθης; »

«Ἀφ' οὗ δὲ διὰ πολλῶν τοιούτων μαθημάτων ὁ λειτουργὸς τῆς Ἐκκλησίας (διότι οὗτος ἦτον ὁ ὡς ὑπηρέτης ἐμφανισθεὶς εἰς ἐμὲ ὅπως μὴ μ' ἐξαγριώσῃ τὸ πρῶτον) ἐνεῤῥίζωσεν εἰς ἐμὲ τὴν πίστιν καὶ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, ἀφ' οὗ ἔθεσεν εἰς χεῖράς μου βιβλία εὐγλώττως ἀναπληροῦντα ὅσα λέγων παρέλειπε, τότε ἐξέτεινε περαιτέρω τὰς διδαχάς του, μοὶ ἀνέπτυξε τὰς ἐπιγείους ἀπολαύσεις τῆς καθαρᾶς καὶ ἀνευθύνου καρδίας, τὴν γλυκεῖαν ἡδονὴν τοῦ ὑπ' ἀκμαίας καὶ φίλης οἰκογενείας περιστοιχιζομένου πατρὸς, τῆς ἀγαθοεργίας τὰς ἐκστάσεις, καὶ ὡς μαγικὴ ἡ φωνή του ἀπέσπα πάντοτε ἀπὸ τῆς καρδίας μου δάκρυα.

«Ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς, ἰδὼν ὅτι εἶχον ἀρχάς τινας ἀνατροφῆς καὶ παιδείας, συνέδεε μετὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν αἰσθη-

μάτων μου καὶ τὴν τοῦ πνεύματός μου. Ἡ εἱρκτὴ εἶχε γίνει δι' ἐμὲ παράδεισος μετὰ τὰ πρῶτα τρία ἔτη τῆς εἰς αὐτὴν διαίτης μου.

«Τὴν ἡμέραν ἠργαζόμην, καὶ μέρος τοῦ προϊόντος τῆς ἐργασίας μου ἦτο προσδιωρισμένον δι' ἐμὲ μετὰ τὴν ἔξοδόν μου· τὴν δ' ἑσπέραν ἐδιδασκόμην καὶ ἤκουον ὑψηλὰ ἠθικῆς μαθήματα παρὰ τοῦ πνευματικοῦ μου πατρὸς, καὶ τὴν νύκτα, ὅταν ἀνεπαυόμην, ἐσκεπτόμην περὶ αὐτῶν, καὶ τὰ υἱοθέτουν ὡς τέκνα τῆς ἰδίας μου πεποιθήσεως.

«Ὁ διευθυντὴς τῆς εἱρκτῆς, ὃν κατ' ἀρχὰς ἀόρατον εἰς ἐμὲ, ἤρχισε περὶ τὰ τέλη νὰ μοὶ γίνηται προσιτώτερος, καὶ νὰ πληροφορῆται περὶ ἐμοῦ ἰδίοις ὄμμασι.

«Τοὺς τελευταίους μῆνας πρὶν τῆς ἐξόδου μου μοὶ ἀφέθη ἄνεσις σχεδὸν παντελὴς, ὥστε μοὶ ἐπετράπη καὶ νὰ ἐξέρχωμαι τῆς εἱρκτῆς. Ἡ πρώτη μου δὲ πρᾶξις ἦτο νὰ σπεύσω εἰς ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἀποδώσων χάριτας ὅτι ἀπεπλύθην τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ ἀναγεννήθην εἰς τὴν ἀρετήν.

«Ἂν δὲ κ' ἐξηρχόμην ἐλευθέρως, ἀλλὰ τὸ ἄγρυπνον βλέμμα τοῦ διευθυντοῦ μὲ παρηκολούθει πανταχοῦ, καὶ φαίνεται ὅτι ἡ διαγωγή μου τὸν εὐηρέστησε, διότι κατ' ἀναφοράν του ἀπελύθην πρὶν τοῦ προσδιωρισμένου καιροῦ, λαβὼν καὶ ἱκανήν τινα ποσότητα χρημάτων, προϊὸν τῆς ἐν τῇ εἱρκτῇ ἐργασίας μου.

«Κεκτημένος πλοῦτον γνώσεως τῶν ἀληθηνῶν καθηκόντων μου, ἐπιτηδευμάτων τινῶν ἃ εἶχον ἐκδιδαχθῆ ἐντὸς τοῦ καταστήματος, καὶ μικρᾶς τινος περιουσίας, ἐπεχείρησα βιομηχανίαν ἔντιμον καὶ ποριστικὴν, καὶ ὁ Θεὸς ηὐλόγησε τὴν ἐπιχείρησίν μου, ὥστε ἐντός τινων ἐτῶν καὶ μέσα τοῦ ζῆν ἀφθόνως ἀπέκτησα, καὶ τῶν νέων συμπολιτῶν μου τὴν κοινὴν ὑπόληψιν εἰς τοσοῦτον ἐκέρδησα, ὥστε Ἀμε-

ρικανός τις έντιμος καὶ πλούσιος μοὶ προσέφερε τὴν χεῖρα τῆς θυγατρός του.

«Ἀλλ' ἡ ἰδέα σου, δυστυχὴς Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἰδέα τοῦ Θεοδώρου μας, δὲν εἶχε ποτὲ ἐξέλθει τοῦ λογισμοῦ μου· ἐξ ἐναντίας, ἀφ' ὅτου ἡ μεγάλη ἠθικὴ μεταβολὴ ἐνηργήθη ἐντός μου, εἶχον συλλάβει τὸν σκοπὸν νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ νὰ σοὶ προσφέρω ὅλους τοὺς καρποὺς τῶν κόπων μου, ὡς μικρὰν ἀποζημίωσιν τῶν ὅσα δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ υἱοῦ μας ὑπέφερες. Ἰδοὺ ἦλθον, καί...»

— Καὶ πῶς μ' εὑρίσκεις; ἀνεφώνησεν ἡ Μαγδαληνὴ, κλαίουσα καὶ λαμβάνουσα τὰς χεῖρας τοῦ Οὐβέρτου καὶ τοῦ Θεοδώρου, ὅστις καὶ οὗτος ὑγροὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶχε ῥιφθῆ εἰς τοῦ πατρός του τὸ στῆθος. Κατάδικον μ' εὑρίσκεις, καταβᾶσαν τῆς λαιμητόμου, μέλλουσαν ν' ἀναβῶ εἰς αὐτὴν αὔριον, καὶ ἀξίαν μυρίων θανάτων, πολλαπλασίας αἰσχύνης, διότι εἶμαι σκύβαλον τῆς ἀνθρωπότητος, διότι μετὰ πᾶσαν ἄλλην ἀνομίαν, ἔβαψα τέλος ἐγὼ αὐτὴ τὰς χεῖράς μου εἰς τὸ αἷμα τῆς συζύγου, τῆς μόνης φίλης τοῦ υἱοῦ μου, ὃν ἐγὼ αὐτὴ εἶχον ἀποκόψει τοῦ κόσμου.

«Μοὶ διηγήθης, φίλτατε υἱὲ, τὴν βεβασανισμένην ζωήν σου, εἰς ἣν ἐγὼ ἀκάνθας ἐφύτευσα, καὶ ἐσπάραξας τὴν καρδίαν μου, ἥτις εἶχε σκληρυνθῆ εἰς τὴν θέαν τοῦ αἵματος.

«Καὶ σὺ, ὑπὲρ πάντοτε ἀγαπητὲ Οὐβέρτε, μοὶ διηγήθης τὰ πάθη καὶ τὴν μετάνοιάν σου, καὶ φῶς ἀληθείας, ἂν καὶ ὀψιλαμπὲς, ἀνέτειλεν εἰς τὴν ψυχήν μου, μίαν στιγμὴν πρὶν αὐτὴ μεταβῇ εἰς τὰ σκότη τοῦ ᾅδου.

«Ἀκούσατε καὶ σεῖς τὴν ἐδικήν μου διήγησιν, τοὐλάχιστον ἵνα χύσητε καὶ δι' ἐμὲ δάκρυα, καὶ προσευχήθητε εἰς τὸν πλάστην ὅπως μὲ δικάσῃ ὄχι κατὰ τὴν αὐστηράν του δικαιοσύνην, ἀλλὰ κατ' ἐπιείκειαν.

Δ'.

«— Δὲν σοὶ ἐνθυμίζω, Οὐβέρτε, τὰς γλυκείας ἐκείνας ςιγμὰς, ὅτε παρθένος τρυφερὰ, ἐλευθερίως ἀνατραφεῖσα, καὶ γνωρίζουσα τὸν κόσμον μόνον διὰ τοῦ πρίσματος τῶν μυθιστοριῶν, σὲ εἶδον κατὰ πρῶτον καὶ σοὶ ἐχάρισα τὴν καρδίαν μου· οὐδ' ὅτε, εὐαπάτητος, ἐπίστευσα εἰς τὰς ὑποσχέσεις σου, οὐδὲ τοῦ Θεοδώρου τὴν γέννησιν, οὐδὲ τὴν ἀπελπισίαν μου ὅτ' ἐγνώρισα τὰς πλανήσεις καὶ τὰς παρεκτροπάς σου. Τὰ ἐνθυμεῖσαι ὅλ' αὐτὰ κάλλιστα, καὶ μοὶ τ' ἀνέφερες πρῶτος.

«Ἐνθυμεῖσαι ὅτι ὕποπτος εἰς τὴν ἀστυνομίαν, ἐκρύπτεσο μετὰ προσοχῆς, καὶ ἐγὼ ζῶσα μόνον διὰ σὲ καὶ διὰ σοῦ, ἐκρυπτόμην μετὰ σοῦ εἰς φωλεὰς θηρίων μᾶλλον ἢ εἰς κατοικίας ἀνθρώπων, καὶ ὅτι εἴχομεν ἐκθέσει τὸν Θεόδωρόν μας εἰς ἓν τῶν Ὀρφανοτροφείων τῆς πρωτευούσης, ἵνα τὸν σώσωμεν ἀπὸ τῶν διηνεκῶν τῆς ὑπάρξεώς μας κινδύνων.

«Μ' ἐνεθύμισας τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐλθοῦσα νὰ σὲ σώσω, συνελήφθην μετὰ σοῦ ὡς συνένοχος φόνου, καὶ τὴν καταδίκην μας εἰς κεφαλικὴν ποινὴν, καὶ πῶς ἐδραπετεύσαμεν. Ἔκτοτε οἱ ἀστέρες μας ἐχωρίσθησαν. Ὦ! διατί δὲν ἐῤῥίφθην εἰς τὰ κύματα ν' ἀκολουθήσω τὸ πλοῖον τὸ ἄπάγον σε εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἢ νὰ παύσω τὰ βάσανά μου εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης;

«Μείνασα μόνη εἰς τὸ παραθαλάσσιον, ἠτένισα τὸ πλοῖον σας μέχρις ὅτου ἔπαυσε φαινόμενον εἰς τὸν ὁρίζοντα. Μετὰ ταῦτα δ' ἐστράφην πρὸς τὴν πρωτεύουσαν, καὶ τότε ἐγκαταλελειμμένη ἐπὶ τῆς γῆς, ᾐσθάνθην τὴν ἀνάγκην νὰ γράψω τὴν πρώτην ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Θεόδωρόν μου,

«Ἀλλὰ καὶ ὅπως διαφύγω τῆς ἀστυνομίας τὰς ἐρεύνας, καὶ ὅπως σώσω τὸν υἱόν μου ἀπὸ τῆς αἰσχύνης ἣν ἡ καταδίκη μου τῷ μετέδιδε, μετέβαλα τ' ὄνομά μου, καὶ ἄγνωστος ἐζήτησα ὑπηρεσίαν εἰς κατάστημα μιᾶς ῥαπτρίας τῶν Παρισίων. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἠργαζόμην εἰς αὐτὸ ἐπιμελῶς καὶ τιμίως, ὅτε μία τῶν συντρόφων μου εἰσελθοῦσα εἰς τὸ ἐργαστήριον, μᾶς διηγήθη ὅ,τι ἤκουσε εἴς τινος φίλης της, τῆς συζύγου ἑνὸς χωροφύλακος, ὅτι δηλ. εἰς τὸ τμῆμα ἐκεῖνο τῆς πόλεως ἐγίνοντο ἔρευναι πολλαὶ ἐκ μέρους τῆς ἀστυνομίας, ὅπως ἀνακαλύψῃ δραπέτιν τινά.

«Τὸ αἷμά μου ἐπάγωσεν εἰς τὸ τοιοῦτον ἄκουσμα, καὶ δραττομένη τῆς πρώτης εὐκαιρίας, ἐξῆλθον τοῦ ἐργαστηρίου, διηυθύνθην μὴ ἠξεύρουσα ἡ ἰδία ποῦ, καὶ ἐπλανώμην εἰς τὰ Παρίσια ἄτροφος, ἄστεγος καὶ ἐλεεινή, καὶ κάμμία θύρα δὲν ἠνοίγετο ἂν τὴν ἔκρουον ζητοῦσα περίθαλψιν. Μόλις δὲ κατώρθωσα νὰ λάβω ὑπηρεσίαν ὡς ὑπηρέτις ἑνὸς μαγείρου. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τὸ πενιχρὸν ἔνδυμα καὶ εἰς τῆς ἑστίας τὴν στάκτην, δὲν διέφυγον τῆς ἀστυνομίας τὴν ὀξυδέρκειαν.

«Εἰς διάφορα μέρη τῆς Γαλλίας ἐπλανήθην, φεύγουσα πάντοτε καὶ πάντοτε διωκομένη, μεταβάλλουσα πανταχοῦ ὄνομα καὶ ἐπιτηδεύματα, παλαίουσα πρὸς τὴν γύμνωσιν, πρὸς τὴν πεῖναν καὶ πρὸς τὴν δυστυχίαν, προσπαθοῦσα ν' ἀποφύγω τὸ ἔγκλημα, καὶ πάντοτε ἐξ αἰτίας νέων καταδιώξεων τιθεμένη εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ πράξω αὐτό. Τέλος ἀπεφάσισα νὰ ἐξέλθω τῆς Γαλλίας· ἀλλ' εἰς τὰ σύνορα ἀνεγνωρίσθην καὶ ἐστάλην ὀπίσω εἰς τὰ Παρίσια. Ἐκεῖ δ' ὡς κατάδικος καὶ ὡς δραπέτις κατεκλείσθην εἰς εἱρκτὴν αὐστηροτέραν τῆς πρώτης.

«Πῶς νὰ σᾶς περιγράψω ὁποίαν ἐντύπωσιν ἀπετέλεσεν

εἰς τὰς ἁγνὰς ἀκόμη αἰσθήσεις μου ἡ ἄβυσσος ἐκείνη τῶν αἰσχροτήτων καὶ τῶν καταπληκτικῶν ἐλαττωμάτων εἰς ἣν ἐῤῥίφθην μεταξὺ καταχθονίων δαιμόνων!

«Κατ' ἀρχὰς μετ' ἀποστροφῆς ἐσύρθην εἰς μίαν γωνίαν καὶ ἔκλαυσα· ἀλλ' ἐχλευάσθην, ἀλλ' ἠπειλήθην. Κατέφυγον πρὸς τοὺς δεσμοφύλακας παρακαλοῦσα νὰ μ' ἀπαλλάξωσιν ἀπὸ τοῦ βορβόρου ἐκείνου τῆς κακοηθείας καὶ τῆς ῥυπαρότητος, νὰ μὲ κατακλείσωσιν εἰς σκοτεινὴν, εἰς ὑπόγειον φυλακὴν, ἀλλὰ τοὐλάχιστον μακρὰν τῶν θηρίων μεθ' ὧν συνέζων, ἀλλ' οἱ δεσμοφύλακες ἦσαν θηρία ἀγριώτερα ἔτι· μὲ περιύβρισαν καὶ μ' ἐπάταξαν.

«Δὲν μοὶ ἔμεινεν εἰμὴ σιωπῶσα νὰ ὑποφέρω, καὶ, ὅπως ζήσω, νὰ συνοικειωθῶ μετὰ τῆς ἀτμοσφαίρας εἰς ἣν μετετέθην. Κατὰ πρῶτον ἔκλειον τὰ ὦτά μου, ἀπέστρεφον τοὺς ὀφθαλμούς μου, ἀλλὰ τέλος ἠναγκάσθην νὰ συνηθίσω εἰς τὴν ἀκολασίαν καὶ εἰς τὴν ἀναίδειαν.

«Πρό τινων μηνῶν ἤμην ἤδη κατάκλειστος καὶ εἶχον ἐκμάθει τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου. Καθ' ἑκάστην ἤκουον ἐξιστορούμενα κατορθώματα λῃστῶν, παραχαρακτῶν καὶ φονέων, καὶ ἀκολουθοῦσα τὸν συρμὸν τῆς κοινωνίας μας, εἶχον συνηθίσει νὰ θαυμάζω τὴν εὔστοχον κλοπὴν, τὸν τολμηρὸν φόνον, τὴν ἐπιτηδείαν δραπέτευσιν.

«Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐδιδάχθην πῶς κατασκευάζονται ἀντικλείδια, πῶς κόπτονται τὰ δεσμὰ, πῶς στρεβλόνονται τὰ μέλη καὶ αἱ μορφαὶ μεταβάλλονται. Κατ' ἀρχὰς τὰ τοιαῦτα μοὶ ἐνέπνεον ἀποστροφὴν, μετὰ ταῦτα ἐκίνησαν τὴν περιέργειάν μου, καὶ τελευταῖον τὰ ἐμάνθανον μετὰ σπουδῆς. Ἡ ἰδέα νὰ κλέψω, νὰ θανατώσω, ἥτις τὸ πρῶτον μοὶ ἐφαίνετο ἀποτρόπαιος, ἤρχισε νὰ μοὶ γίνηται συνηθεστέρα, καὶ κατήντησα νὰ νομίζω ὅτι ὁ κόσμος πρέπει νὰ εἶναι οὕ-

τω διωργανισμένος, διότι ἔζων εἰς κόσμον οὕτω διωργανισμένον.

«Μεθ' ἱκανὸν καιρὸν τῆς ἐγκαταβιώσεώς μου εἰς τὸ κατοικητήριον ἐκεῖνο τῆς κακίας καὶ τῆς διαφθορᾶς, ἐπρότεινα ἐγὼ πρώτη εἰς τοὺς συγκατοίκους μου νὰ διαῤῥήξωμεν τὸν τοῖχον καὶ νὰ δραπετεύσωμεν. Τὸ σχέδιον ἐδόθη ὑπ' ἐμοῦ, ἐνηργήθη μετὰ θαυμασίας ἐπιδεξιότητος, καὶ ἐπέτυχεν.

«Ἰδοὺ ἐγὼ πάλιν ἐλευθέρα. Ἀλλὰ δὲν εἶχον πλέον τὴν δύναμιν νὰ γίνω ὑπηρέτις μαγείρου, καὶ ἡ ψυχή μου ἐξαγριωθεῖσα, ἐζήτει ἄλλο στάδιον βίου. Ἀφ' ἑτέρου ὁ κίνδυνος μὲ συνέδεεν ἰσχυρῶς μετὰ τῶν συμφυγάδων μου, οὐδ' ἐδυνήθην νὰ κρυφθῶ ἀλλαχοῦ, εἰμὴ εἰς κλεπταποδόχου, αἰσχρᾶς βοσκοῦ πάσης διαφθορᾶς, ὅπου κλεπτέμποροι, ἀπαταιῶνες, βαλαντιοτόμοι, φονεῖς, συνήρχοντο καθ' ἑσπέραν καὶ συνεσκέπτοντο περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων. Εἰς τὰ συμβούλια ταῦτα παρευρισκόμην καὶ ἐγώ.

«Ἡ ὑπηρεσία μου ἐν ἀρχῇ ἦτο γνωμοδοτικὴ μόνον. Μετὰ ταῦτα μὲ μετεχειρίσθησαν εἰς μικρὰς κλοπὰς γυναικείων κοσμημάτων. Ἀλλὰ τὸ πρῶτον βῆμα εἶναι δύσκολον εἰς τὸν κρημνὸν τῆς κακίας, καὶ ἕκαστον μετ' αὐτὸ μᾶς σύρει μετὰ διπλασίας ταχύτητος. Ἐντὸς ὀλίγου ἔκλεψα ὡρολόγια. Μετὰ ταῦτα συνώδευσα τοὺς συναδέλφους εἰς κλοπὰς κατ' οἶκον, τέλος πάντων καὶ εἰς φόνους αὐτούς.

«Ὁμολογῶ ὅτι εἰς τὴν ἐντέλειαν ταύτην ἔφθασα μετὰ καιρὸν μόνον, καὶ ἐπὶ πολὺ ἔφριττον πρὶν τὸ πρῶτον ὁμολογήσω εἰς ἐμαυτὴν ὅτι ἤθελον γίνει μάρτυς φόνου. Πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ φόβος τῆς κεφαλικῆς ποινῆς μὲ ἀνεχαίτιζεν.

«Ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου εἶχον ὑπερπηδήσει καὶ ταύτην τὴν ἀσθένειαν. Κεφαλικὴ ποινή! καὶ τί ἄλλο εἶναι παρὰ ὁ θάνατος ἐκεῖνος ὃν εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτε διέφυγον διὰ τοῦ

όχετοῦ τῆς φυλακῆς, ὃν τοσάκις ἠψήφησα, πρὸς ὃν τόσοι ἐκ τῶν συντρόφων μου παλαίουσι καθ' ἑκάστην σῶμα πρὸς σῶμα;

«Τ' ὄνομά μου, δηλαδὴ τὸ ψευδὲς, διότι ὑπὸ φιλοστοργίας πρὸς τὸν υἱόν μου εἰς ὃν δὲν ἐτόλμων νὰ γνωσθῶ, εἶχον μετονομασθῆ Βαρβάρα, κατέστη γνωστὸν πανταχοῦ καὶ περιβόητον, καὶ αὐστηραὶ διαταγαὶ εἶχον δοθῆ περὶ τῆς συλλήψεώς μου. Καὶ τῷ ὄντι ἡ ἀστυνομία κατώρθωσε νὰ μὲ συλλάβῃ, καὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐντὸς οἰκίας ἧς εἴχομεν θανατώσει τὸν οἰκοδεσπότην.

«Φρίττεις, καὶ μὲ βλέπεις ἐξιστάμενος! Ναὶ, ἐγὼ ἡ ἄλλοτε τρυφερὰ ἐκείνη Μαγδαληνὴ, εἶχον γίνει σύντροφος τῶν φονέων, τῶν ληστῶν ὀπαδός.

«Ἐπειδὴ ὁ μόνος σύνοικος τοῦ φονευθέντος εἶχε διαφύγει καὶ δὲν εὑρίσκετο πλέον, δι' ἔλλειψιν μαρτύρων ἡ δίκη διήρκεσε μῆνας, καὶ εἰς ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο ἤμην ἐκ νέου ἐῤῥιμμένη μετ' ἄλλων κακούργων καταδεδικασμένων εἰς δεσμὰ, καὶ πολλῶν διὰ βίου.

«Ἐν τούτοις δ' ἐγὼ ἐτελειοποίησα τὰς γνώσεις μου, καὶ ἐτράφην ἐντελῶς εἰς τὸ κακούργημα ὑπὸ διδασκάλους ἐμπειροτέρους τῶν πρώτων. Ἐπὶ τῆς διαρκείας τῆς δίκης, γινομένης μεθ' ὅλης τῆς ἐνδεχομένης ἀκριβείας, τὸ ἀληθὲς ὄνομά μου ἐγνώσθη, καὶ τοῦτο ἐπέφερε τὰς δυστυχίας τοῦ Θεοδώρου μας.

«Ἀλλὰ τέλος ἡ διαδικασία ἔλαβε πέρας, καὶ ἡ κατ' ἐμοῦ καταψηφισθεῖσα κεφαλικὴ ποινὴ ἔμελλε νὰ ἐκτελεσθῇ τὴν ἐπαύριον, ὅτε, περὶ τὸ λυκαυγὲς, εὑροῦσα ἐμπρός μου ἑνὸς τῶν φυλάκων τὸ σκιάδιον καὶ τὸ ἐπανωφόριον, τὰ ἐνεδύθην, ἐπέρασα ἀναιδῶς ἐμπρὸς τῆς πρώτης φυλακῆς, ἥτις οὐδὲ κἂν ἐφρόντισε περὶ ἐμοῦ, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐμπρὸς τῆς

δευτέρας, ὅλως ἀνυπόπτου διὰ τῆς πρώτης τὴν ἡσυχίαν, καὶ ἐδραπέτευσα.

«Χωρὶς νὰ εἶναι εὐάρεστος εἰς σᾶς, ἤθελε μὲ θανατώσει ἡ ἀνάμνησις καὶ λεπτομερὴς ἐξιστόρησις ὅλων τῶν κακουργημάτων ὅσων ἔκτοτε μετὰ τῶν συντρόφων μου κατέστην ἔνοχος. Εἶχον μάθει νὰ συγκιρνῶ δηλητήρια, καὶ προσέτι νὰ μεταχειρίζωμαι καὶ τὴν μάχαιραν, καὶ ἐνόμιζον ὡς κέρδος ἕκαστον νέον κακούργημα, διότι ἡ κοινωνία δὲν εἶχε πλέον τί νὰ μ' ἀνταποδώσῃ ἀντ' αὐτοῦ, ἀφ' οὗ ἅπαξ μοὶ ἔδωκε τὸν θάνατον, καὶ ἀφ' οὗ ἡ ζωή μου τῇ ἐχρεωστεῖτο. Πέντε ἡμέραι παρῆλθον σήμερον ἀφ' ὅτου ἐπληροφορήθην ὑφ' ἑνὸς τῶν κατασκόπων μου ὅτι νέα τις πλουσία, μέλλουσα νύμφη, μετέβαινε μετὰ χρημάτων καὶ μετὰ πολυτίμων λίθων εἰς οἰκίαν τινὰ ἀπῳκισμένην, καὶ σχεδὸν ἔρημον. Παραλαβοῦσα δὲ δύω λῃστὰς, ἐκρύβην πλησίον τῆς οἰκίας, καὶ τὴν νύκτα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐμβᾶσα εἰς τὸν κοιτῶνα, ἐπέφερα εἰς τὴν νέαν τρεῖς θανατηφόρους πληγὰς, καὶ ἥρπασα τοὺς πολυτίμους λίθους της καὶ τὰ χρήματα. Ἡ νέα αὕτη ἦτον ἡ Ἀμαλία τοῦ Θεοδώρου μου, καὶ ἐγὼ ἤμην ὁ ἀποτρόπαιος φονεὺς, ὃν ὁ υἱός μου ἠθέλησε νὰ τιμωρήσῃ γινόμενος αὐτὸς ὁ ἴδιος δήμιός του.

«Ἠκούσατε ὁποῖος ὄφις κάθηται ἐμπρός σας. Εἴδατε ὁποῖα τ' ἀποτελέσματα τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς κακῆς κοινωνίας. Φύγετε ἀπὸ πλησίον μου, ἀποστραφεῖτε ἀπ' ἐμοῦ. Ἀλλ' ἐν ᾧ τρέμουσα ἡ ψυχή μου παρουσιάζεται ἐμπρὸς τοῦ ἀδεκάστου δικαστοῦ, ἐξιλεώσατέ τον, ὦ! ἐξιλεώσατέ τον διὰ θερμῶν σας δακρύων, διὰ τὴν μητέρα σου, ὦ Θεόδωρέ μου, ὦ Οὐβέρτε, διὰ τὴν Μαγδαληνήν σου, ἵνα μὴ καῶ εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ τῆς γεέννης, ἵνα μὴ τρύζωσι τριγύρω μου τὰ ὀστᾶ τῶν ὅσων ἔσφαξα, ἵνα μὴ κεραυνωθῶ εἰς

τὸν τάρταρον ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ βρυγμοῦ τῶν ὀδόντων, διότι ὑπάρχει δικαιοσύνη, ὑπάρχει ἀνταπόδοσις.»

Ἡ δυστυχὴς ἐσκίρτα σπασμωδικῶς, τὰ δάκρυά της ἐστάλαζον θερμὰ κατὰ γῆς, καὶ ὁ τόνος τῆς φωνῆς της ἐκίνει εἰς οἶκτον.

— Θάῤῥει, τῇ εἶπεν ὁ Οὐβέρτος! Ἡ μακροθυμία τοῦ Θεοῦ ὑπερβαίνει τὴν δικαιοσύνην του. Μετανόει, πίστευε, καὶ ἐσώθης.

— Μῆτερ, ἔκραξεν ὁ Θεόδωρος, μὲ κατέστησας δυστυχῆ, ἀλλ' ὅλα μου τὰ δάκρυα χύνονται μόνον ὑπὲρ σοῦ ἤδη. Προσεύχομαι πρὸς τὸν Θεὸν νὰ σὲ συγχωρήσῃ, ὡς σὲ συγχωρῶ καὶ ἐγώ.

Οἱ παρηγορητικοὶ οὗτοι λόγοι ἐφάνησαν ὅτι καθησύχασαν τὴν ψυχὴν τῆς Μαγδαληνῆς, εἰς ἣν εἶχε γίνει διὰ μιᾶς μεταβολὴ οὐ μικρά. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἠνεώχθη ἡ θύρα τῆς εἱρκτῆς, καὶ οἱ δύω ξένοι διετάγησαν ν' ἀναχωρήσωσιν ἀμέσως, διότι κλείεται ἡ φυλακή.

Η'.

Τὴν ἐπαύριον ἀνέτειλε μόλις ὁ ἥλιος, ὅτε τὸ ὡς καὶ τὴν προτεραίαν εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Γρέβης συνελθὸν πλῆθος, εἶδεν ὁδηγουμένην πρὸς τὴν λαιμητόμον τὴν Μαγδαληνὴν, παρακολουθουμένην ὑπὸ δύω ἀνδρῶν ὠχρῶν ἀμφοτέρων, καὶ ὑγρὸν ὑπὸ δακρύων ἐχόντων τὸ πρόσωπον.

Τὸν ἕνα ἐγνώρισαν τινὲς ὡς τὸν δήμιον τῆς χθεσινῆς ἡμέρας, ὁ δ' ἄλλος ἐννοεῖται ὅτι ἦτον ὁ Οὐβέρτος.

Ἡ ὄψις τῆς Μαγδαληνῆς προσέβαλεν ὅσους τὴν εἶχον ἰδῆ πρὸ εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν. Ἡ κεφαλή της ἔκλινε πρὸς τὸ στῆθός της, τὸ βῆμά της δὲν μετεῖχεν αὐθαδείας, τὰ χεί-

λη της ἐκινοῦντο ἡσύχως καὶ ἐφαίνοντο προσευχόμενα. Ἀναβᾶσα δ' εἰς τὸ θανατηφόρον βῆμα,

— Θεὲ, εἶπεν ἀναβλέπουσα πρὸς τὸν οὐρανὸν, μνήσθητί μου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, ὡς ἐμνήσθης τοῦ μετανοοῦντος ληστοῦ. Παραδίδωμι τὸ πνεῦμά μου εἰς τὰς χεῖράς σου. Καὶ σεῖς ὅσοι παρίστασθε, συγχωρήσατε ἁμαρτωλὴν, καὶ ἀποφεύγετε τὸ ἀνόμημα, διότι φέρει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐκδίκησιν αὐστηροτέραν τῆς λαιμητόμου.

— Ὁ Θεὸς συγχωρῆσαί την ἀνέκραξε τὸ πλῆθος, καὶ ὁ Οὐβέρτος καὶ ὁ Θεόδωρος ἐγονάτισαν ἐμπρὸς τῆς λαιμητόμου, εἰς ἣν μεθ' ἡσυχίας προσεδέθη ἡ Μαγδαληνή.

Ἡ σανὶς, φέρουσα τὴν κατάδικον, ἐῤῥίφθη εἰς ὁριζόντιον θέσιν, καὶ ἐσπρώχθη ὑπὸ τὸ φάσγανον· αὐτὸ δὲ μετὰ κρότου κατέπεσε, καὶ ἡ κεφαλὴ κατεπήδησεν εἰς τὴν αἱματοδόχον πήραν.

Τὸ θέαμα ἐτελείωσεν. Ὅλοι ἀνεχώρησαν, οἱ μὲν ὡς ἐπιστρέφοντες ἀπὸ σκηνικῆς τινος παραστάσεως, ἄλλοι πρὸς τὴν ἰδέαν τοῦ θανάτου σκληρύνοντες τὴν καρδίαν των, καὶ ἄλλοι πάλιν χύνοντες δάκρυα διὰ τὴν σφαγεῖσαν.

Εἷς μόνος δὲν ἀνεχώρησεν, ὁ Θεόδωρος· διότι καθ' ἣν στιγμὴν ἡ μάχαιρα ἔπιπτεν, ἡ κεφαλή του ὁμοίως ἔκλινε πρὸς τὴν γῆν, καὶ ἡ ψυχή του συνώδευε τὴν ψυχήν της πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ὁ δ' Οὐβέρτος, μείνας μόνος ἐπὶ τοῦ κόσμου, μονώτερος ἢ ποτὲ, διότι καὶ πᾶσα ἐλπὶς καὶ πᾶν ὄνειρόν του ἐσβέσθη, ἀφιέρωσεν ἑαυτὸν καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν εἱρκτῶν, ἀνέθηκεν εἰς αὐτὰς τὸ μέγιστον μέρος τῆς περιουσίας του, καθυπέβαλεν εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης ἀναφορὰν περὶ τῆς ἐν Ἀμερικῇ καταστάσεως αὐτῶν, περιέχουσαν καὶ πολλοὺς κατὰ τῆς κεφαλικῆς ποινῆς σπουδαίους

λόγους, καὶ ἐνδυθεὶς τὸ μοναχικὸν σχῆμα, κατεκλείσθη εἰς τὰς δημοσίους φυλακὰς, καὶ διδάσκων τὸν λόγον τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἠθικῆς, ἀπέδωκεν εἰς τὴν κοινωνίαν πολλοὺς χρηστοὺς πολίτας ἀντὶ πολλῶν κακούργων, ἐκ τῶν μὴ εἰς θάνατον καταδεδικασμένων.

ΤΕΛΟΣ.

TAYLOR INST
OXFORD

ΤΟ ΧΡΥΣΟΥΝ ΜΑΣΤΙΓΙΟΝ

Α'.

Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1841 ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος ἐπανῆλθεν εἰς Ἀλγερίαν ὡς γενικὸς Διοικητὴς τῶν Γαλλικῶν καταχτήσεων. Ἀλλ' ἐν τῷ διαστήματι τῆς ἀπουσίας του ἡ συνθήκη τῆς Τάφνης εἶχε φέρει τοὺς ἀπαισίους καρποὺς της· ἡ ἀπερίσκεπτος ἐμπιστοσύνη παρήγαγε τὴν ἀτιμώρητον προδοσίαν. Ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ εἰρηνεύσῃ τὴν εἰς αὐτὸν ἐπιτετραμμένην ἄλλοτε ἐπαρχίαν Ὠράνην, ἥτις ἔπασχε πρὸ πάντων ἐκ τῶν ἐπιδρομῶν τοῦ Ἀβδελ-Καδέρου, εἶχε πράξει τὸ μέγα πολιτικὸν σφάλμα τοῦ νὰ συνθηκολογήσῃ μετὰ τοῦ Ἐμίρου τούτου ἐν ὀνόματι ὅλων τῶν Ἀράβων, καὶ οὕτως ἀναγνωρίζων τρόπον τινὰ αὐτὸν ὡς ἀρχηγὸν τοῦ ἔθνους του, ν' αὐξήσῃ τὰ μέγιστα καὶ τὴν ἐπιῤῥοὴν καὶ τὴν δύναμίν του.

Ὁ πονηρὸς Ἄραψ ἐξεμετάλλευσεν ἐπιτηδείως τὸ πλεονέκτημα τοῦτο, καὶ διὰ Λιβυκῆς τῷ ὄντι πίστεως παραβὰς τὰ συμπεφωνημένα, ἀνέλαβε τὴν ἀφρόνως παραχωρηθεῖσαν αὐτῷ ἀρχηγίαν τοῦ ἔθνους του, ἀνεῤῥίπισε τὴν θρησκευτικὴν αὐτοῦ λύσσαν, καὶ τὸ ἀνεστάτωσεν αὖθις ἀθρόον κατὰ τῶν Γάλλων.

Εἰς τοσοῦτο δὲ προέβη θρασύτητος, ὥστε, διοικοῦντος τὴν Ἀλγερίαν τοῦ Λαβαλέττου, ἠλώνιζε μετὰ τῶν ἀγρίων ἱππέων του ὅλην τοῦ τόπου τὴν ἔκτασιν, καὶ ἔφερε πολλάκις τὸν φόνον καὶ τὴν λεηλασίαν μέχρις ἐντὸς βολῆς τῶν πυροβόλων τῶν Γαλλικῶν πόλεων, μέχρις αὐτῶν τῶν τοῦ Ἀλγερίου πυλῶν.

Ὅτε λοιπὸν ἔφθασεν ὁ Βυζῶδος, μέγας προὔκειτο ἀγὼν εἰς αὐτὸν, νὰ ἐκτείνῃ τὴν γαλλικὴν κυριαρχίαν ἐκ τῶν τετειχισμένων χωρίων, ὅπου εἶχε περισταλῆ, ἐπὶ πᾶσαν τὴν χώραν, νὰ ταπεινώσῃ τὴν ὀφρὺν τοῦ Ἐμίρου, καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς κατακτητὰς, στενῶς πολιορκουμένους ὑπὸ τῶν κατακτηθέντων.

Ἀλλ' ὅτε ἔφθασεν, ἦτο συγχρόνως τῆς ἀποκρέω καιρὸς, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἀλγερίου, ἐσχηματισμένη ἤδη κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τῆς Παρισινῆς, ἠμερίμνει περὶ κυριαρχίας καὶ περὶ Ἐμίρου καὶ περὶ κατακτήσεων, καὶ εἶχεν ἀξιώσεις διασκεδάσεων καὶ χορῶν, διότι ὁ Γάλλος καυχᾶται ὅτι χορεύει καὶ ἐπὶ τοῦ κρατῆρος. Τὰς ἀξιώσεις δὲ ταύτας δὲν ἐδύνατο ἀποινὶ νὰ περιφρονήσῃ ὁ Διοικητής.

Ὁ στρατάρχης Βυζῶδος ἔδιδε λοιπὸν χορὸν εἰς τὴν οἰκίαν του. Εἰς τὰς αἰθούσας του κατέστιλβον φῶτα καὶ κρύσταλλα, ἄνθη καὶ ὡραῖαι γυναῖκες, ὥστε ἐκπληττόμενος ἤθελες ἀμφιβάλλει ἂν εὑρίσκεσαι εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀφρικανῶν πειρατῶν, ἢ εἰς τὸ ἐν Παρισίοις προάστειον τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ. Ἡ συῤῥοὴ ἦτο μεγίστη, αἱ ἐνδυμασίαι χαριέσταται καὶ λαμπρόταται ἐνταυτῷ.

Αἱ κυρίαι, κατὰ συστήματα συνεσπειρωμέναι, ἐπεκρίνοντο ἀμοιβαίως, καὶ ἐδέχοντο μετὰ κατασκοπευτικοῦ βλέμματος πᾶσαν νεωστὶ εἰσερχομένην, μὴ τὸ ἔνδυμά της προσκρούῃ κατά τι εἰς τὴν τελευταίαν ἐφημερίδα τοῦ συρμοῦ, δηλαδὴ

εἰς τὴν τελευταίως ἀφιχθεῖσαν εἰς Ἀλγερίαν, διότι ὁ ἠλεκτρικὸς τηλέγραφος ἢ δὲν εἶχεν ἐφευρεθῆ εἰσέτι, ἢ δὲν εἶχεν εἰσέτι τεθῆ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀγγελιῶν τοῦ συρμοῦ.

Οἱ δὲ ἄνδρες, οἱ μὲν νεώτεροι ἐπτερύγιζον περὶ τὰς κυρίας, οἱ δὲ ὡριμώτεροι συνωμίλουν περὶ τοῦ συμβάντος τῆς ἡμέρας, τῆς πρό τινων ὡρῶν ἀφιχθείσης εἰδήσεως, ὅτι σῶμα Ἀράβων, αἰφνηδίως ἐπιφανέν, ἐτόλμησε ν' ἁρπάσῃ ἀποστολὴν στρατιωτικῶν ἐφοδίων μόλις μίαν ὥραν μακρὰν τῆς πόλεως.

Εἷς δὲ μόνος νέος τὴν ἡλικίαν, εὐειδὴς τὴν ὄψιν, ἔμενε τῶν ἄλλων μακράν, καὶ οὔτε μετὰ τῶν γυναικῶν διεσκέδαζεν, οὔτε εἰς τῶν ἀνδρῶν τὴν συνδιάλεξιν ἀνεμίγνυτο, ἀλλ' ἐφαίνετο ἔχων ἀλλαχοῦ ἠσχολημένον τὸ πνεῦμα, ἢ περιμένων τινά· διότι, ἐρειδόμενος εἰς μίαν τῶν ἐπιχρύσων λυχνιῶν τῆς αἰθούσης, προσήλου τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν θύραν ἀναποσπάστως. Ὁ νέος οὗτος ἦν ὁ Ῥιχάρδος Δυβαλλών, γραμματεὺς τοῦ πρωτοδικείου τῆς Ἀλγερίας.

Ἀπέναντι δὲ τοῦ μέρους ὅπου οὗτος ἵστατο σύννους, ἐκάθητο μεταξὺ ἄλλων πολλῶν γυναικῶν καὶ μία, ὑπερβᾶσα πρὸ πολλοῦ ἤδη τὰ ὅρια τῆς νεότητος, ἀλλ' ἔχουσα φυσιογνωμίαν εὐάρεστον καὶ θελκτικὴν πάντοτε, διότι ἐπὶ τῶν συμμέτρων καὶ εὐγενῶν τοῦ προσώπου της χαρακτήρων ἐπέπνεε γλυκύτης καὶ ἀγαθότης. Αὕτη ἔστρεφε συνεχῶς τὰ βλέμματά της πρὸς τὸν Ῥιχάρδον, τὸν ἠτένιζε μετὰ μερίμνης περιπαθοῦς, καὶ πᾶν νέφος, ὅσον λεπτὸν καὶ ἂν ἦτον, ἀναβαῖνον εἰς ἐκείνου τὸ μέτωπον, ἀντηνακλᾶτο συμπαθητικῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της. Ἡ κυρία αὕτη ἦν τοῦ Ῥιχάρδου ἡ μήτηρ.

Τῆς Κυρίας Δυβαλλὼν ἡ καρδία ἦν ἑστία ἀφοσιώσεως καὶ ἀγάπης· νυμφευθεῖσα ἐπὶ νεότητός της τὸν ἄνδρα ὃν

ἐνθέρμως ἠγάπα, εἶχεν ἀφιερώσει ὅλην της τὴν ζωὴν εἰς αὐτὸν, καὶ συνταυτίσει τὴν ὕπαρξίν της μετὰ τῆς ἰδικῆς του· διερχομένη δ' ἀπραγμόνως τὸν βίον εἰς τὰς ἀγκάλας του, δὲν ἐνόει ὅτι ὑπῆρχεν εὐτυχία μακράν του, ἢ ὅτι χωρὶς αὐτοῦ ἦν δυνατὴ ἡ ζωή.

Ἀλλ' ὅταν ἡ ἄστατος τύχη ἐγκατέλειψε τὰ ὅπλα τοῦ Ναπολέοντος, καὶ τὸ ἑκατονθήμερον μετέωρον ἐσβέσθη εἰς τὰ πεδία τοῦ Βατερλῶ, καὶ ἔμελλε νὰ βυθισθῇ διὰ παντὸς εἰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ τὰ ἄγνωστα κύματα, τότε ὁ Κ. Δυβαλλὼν, ἐλθὼν πρὸς τὴν φιλτάτην του σύζυγον, τὴν ἐφίλησε κλαίων, καὶ θέτων τὸν υἱόν του ἐπὶ τῶν γονάτων της,

— Φύλαξον τοῦτον, τῇ εἶπε· δίδαξον αὐτῷ ν' ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα του, νὰ πράττῃ τὴν ἀρετὴν, νὰ ἐνθυμῆται τὸν πατέρα του. Ἔχε τον πλησίον σου ἀντ' ἐμοῦ. Ἤλπισα νὰ σ' ἔχω γλυκεῖαν σύντροφον μέχρι τοῦ τάφου αὐτοῦ, ἀλλ' αὐστηρὸν χρέος ἄλλως μοὶ διατάττει. Ὁ αὐτοκράτωρ, ὁ εὐεργέτης μου, τῆς Γαλλίας ὁ ἥρως, ἀπάγεται δέσμιος. Θὰ ἤμην ἀνάξιος σοῦ καὶ τῆς ἀγάπης σου, ἂν τὸν ἐγκατέλειπον σήμερον. Ἔχε ὑγείαν. Ἐλπίζω νὰ ἐπανέλθω· ἀλλ' ὅπως δήποτε, σοὶ ἐμπιστεύομαι τὸν υἱόν μας.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ Κ. Δυβαλλὼν ἔπεσεν ἡμιθανής. Ὁποίαν δήποτε συμφορὰν, ἤθελε τὴν δεχθῇ καρτερικῶς· ἀλλ' ὁ χωρισμὸς οὗτος ἀνέσπα πρόῤῥιζον πᾶσαν τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἐλπίδα της. Ἔκλαυσεν, ἐφώναξε, παρεκάλεσεν, ἀλλ' ὁ Δυβαλλὼν, εἰ καὶ μετὰ σπαραττομένης καρδίας, ἀνεχώρησεν ὅμως, ὑποσχεθεὶς ὅτι θέλει ἐπανέλθει μεθ' ἑνὸς ἔτους παρέλευσιν.

Ἡ δυστυχὴς γυνή του διήρχετο τὰς μὲν νύκτας κλαίουσα, τὰς δὲ ἡμέρας μετροῦσα πᾶσαν παρερχομένην στιγμὴν,

ἥτις ἠλάττου τοῦ χωρισμοῦ τὴν διάρκειαν. Ἀλλὰ τὸ ἔτος παρῆλθε, καὶ εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ Δυβαλλῶνος, ἔφθασεν . . . ἡ εἴδησις τοῦ θανάτου του.

Ἡ ἀπελπισία τῆς ἀθλίας χήρας ἔχει ἀνάγκην περιγραφῆς; Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας οἱ ἰατροὶ ἐφοβοῦντο περὶ τῆς ζωῆς της. Τέλος ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, λαβοῦσα εἰς χεῖράς της τὸν μικρόν της Ῥιχάρδον,

— Ὄχι! δὲν θ' ἀποθάνω! ἀνέκραξεν. Εἰς ἐμὲ σ' ἐνεπιστεύθη ὁ πατήρ σου· ἐκ τοῦ οὐρανοῦ μ' ἐπιβλέπει, καὶ διατάττει νὰ μὴ σ' ἐγκαταλείψω. Φίλτατον τέκνον! Εἶσαι ἡ ζῶσα εἰκών του· διὰ σὲ θὰ νικήσω νίκην ἡρωϊκὴν, θὰ νικήσω τὴν ἀπελπισίαν μου!

Καὶ ὡς εἶπεν οὕτω καὶ ἔπραξεν. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐφάνη ἡσυχωτέρα, δηλαδὴ τὴν μὲν θλῖψίν της ἀπέκρυψεν ἀπὸ τῶν βεβήλων ὀμμάτων, τὴν δὲ ἀγάπην της συνέστειλεν ἐντὸς τῆς καρδίας της, καὶ τὴν ἐπέθεσεν ὅλην ἐπὶ τὸν υἱόν της καὶ μόνον. Αὐτὸν ἐθεώρει ὡς προσφιλῆ τοῦ ἀνδρός της παρακαταθήκην, ὡς μόνον δεσμόν της πρὸς τὴν ζωὴν, ὡς μόνην σχέσιν πρὸς τὸ παρελθὸν, τὸ περιέχον τὴν εὐτυχίαν της.

Καθ' ὅσον ηὔξανε τὸ παιδίον, κατὰ τοσοῦτον οἱ χαρακτῆρές του διεμορφοῦντο εἰς ὁμοιότητα τοῦ πατρός του, καὶ τοσοῦτον προὐχώρει ἡ φιλοστοργία της μέχρι παραφέρου λατρείας. Καθὼς εἰς τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν του ἠγρύπει παρὰ τὴν κοιτίδα του ἀνησύχως παραμονεύουσα πᾶν κίνημα, πᾶν νεῦμα, πᾶσαν φωνήν του, οὕτω καὶ ἀφ' οὗ ηὔξησεν εἰς νεανίαν, κεκοσμημένον δι' ἐξαιρέτων προτερημάτων, ἡ μητρικὴ αὐτῆς μέριμνα δὲν ἔπαυσε παρακολουθοῦσα αὐτὸν, διότι ἡ χαρά του ἦτον ἡ μόνη εὐδαιμονία της, καὶ ἡ ἀθυμία του ἡ μόνη της θλῖψις.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ τῆς καρδίας της ὀξυδέρκεια ἀνεκάλυψε πρό τινων ἡμερῶν σκιάν τινα μελαγχολίας ἐπὶ τοῦ προσώπου του, διὰ τοῦτο κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην παρετήρει ἀνησύχως τὸ πρόσωπόν του, καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένην κατήφειαν. Ἀλλὰ τέλος τὸν εἶδε κινηθέντα ἀπὸ τῆς θέσεώς του, καὶ φαιδρῶς μειδιάσαντα, καὶ τότε παρηγορηθεῖσα ἐστράφη πρὸς τὰς παρ' αὐτὴν παρακαθημένας κυρίας, καὶ ἤρχισε νὰ συνδιαλέγηται μετ' αὐτῶν.

Ἂν ὅμως ἡ Κ. Δυβαλλὼν εἶχεν ἐξακολουθήσει τὰς παρατηρήσεις της, ἤθελεν ἰδεῖ ὅτι οὐ μόνον μειδίαμα διέστειλεν αἴφνης τὰ χείλη του, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὰς παρειάς του ἐπεχύθη ταχὺ ἐρύθημα, ὅτι δὲ προὐκάλεσεν ἀμφότερα ἡ εἰς τῆς αἰθούσης τὴν θύραν ἐμφάνισις τοῦ Κ. Σαὶν-Μαρτίνου ταμίου τῆς διοικήσεως, καὶ τῆς ἀνεψιᾶς αὐτοῦ Ἰουλίας.

Δὲν ἐτάραξε δ' ἡ ἄφιξις αὐτῶν μόνον τὸν Ῥιχάρδον, ἀλλ' ὀλίγου δεῖν ὅλους τοὺς παρευρισκομένους εἰς τὸν χορόν· διότι ὅλα τὰ βλέμματα ἐστράφησαν πρὸς τὴν Ἰουλίαν, καὶ ὅλα τὰ δίοπτρα ἀπεσκόπευσαν πρὸς αὐτήν. Καὶ οἱ μὲν ἄνδρες ἐθαύμαζον τὸ ἐξαίσιον κάλλος τῶν μεγάλων καὶ ζωηρῶν ὀφθαλμῶν της, τὴν κόμην της, καταμέλανα ὡς πτερὸν κόρακος, τὸ ὑπόχρυσον τοῦ προσώπου της χρῶμα, δίδον εἰς τὴν μορφήν της μεσημβρινὸν τύπον ἐμφαντικώτατον, αἱ δὲ γυναῖκες μετὰ λεπτόλογον ἔρευναν ἠναγκάζοντο νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι ἦτο χαριεστάτη, καὶ ὅτι ἡ ἐνδυμασία της οὐδὲν εἶχε τὸ ἐπιλήψιμον.

Ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος ἐδέχθη τοὺς νεοελθόντας μετὰ μεγάλης περιποιήσεως. Ὡς δ' ἐτελείωσαν αἱ πρῶται δεξιώσεις, καὶ ἡ Ἰουλία προὐχώρει πρὸς τὰς λοιπὰς γυναῖκας, πλησιάσας πρὸς αὐτὴν ὁ Ῥιχάρδος,

— Τοὐλάχιστον ἀπόψε, εἶπε, θὰ μοὶ δώσετε, Κυρία, τὸ Κοτιλλιόν. Ἀπόψε ἔφθασα πρῶτος.

Ἡ Ἰουλία ἤνοιγε τὸ στόμα ν' ἀποκριθῇ, καὶ πιθανῶς νὰ δεχθῇ, ὅτε ὄπισθεν ὁρμῶν εἷς τῶν ὑπασπιστῶν τοῦ στρατάρχου, ὁ Κόμης Δὲ Λαφεριὲρ, νέος λαμπρὸς τὸ ἐξωτερικὸν, ὑπερήφανος καὶ διὰ τὴν παλαιάν του εὐγένειαν καὶ διὰ τὸν μέγαν του πλοῦτον, καὶ χορευτὴς ἄριστος,

— Δὲν ἐφθάσατε πρῶτος, εἶπε προπετῶς. Ἡ Κ. Ἰουλία εἶχεν ὑποσχεθῆ τὸ Κοτιλλιὸν εἰς ἐμὲ, καθὼς καὶ τὸν πρῶτον στρόβιλον (βὰλς), ὅστις ἰδοὺ ἀρχίζει. Δὲν εἶναι ἀληθὲς, Κυρία;

— Ναὶ, τῷ ὄντι. Λυποῦμαι, Κύριε Δυβαλλὼν, εἶπεν ἡ Ἰουλία μετ' ἀγγελικοῦ μειδιάματος, ἐν ᾧ ἔτεινε τὴν χεῖρά της πρὸς τὸν Κόμητα.

Ἡ πονηρὰ ἐψεύδετο ἀσυνειδήτως.

— Οὔτε ἀπόψε! ἐψιθύρισεν ὁ Ῥιχάρδος, ἐνῷ ἐστρέφετο ἵνα μακρυνθῇ· καὶ τὸ πρόσωπόν του, διαφανὲς κάτοπτρον τῆς ψυχῆς του, ἀπὸ ἐρυθροῦ ἔγινε κάτωχρον.

Ἡ Ἰουλία τὸν ἠτένισε μίαν στιγμὴν σιωπῶσα. Ἔπειτα δὲ, διερχομένη πλησίου του ἵνα λάβῃ τὴν θέσιν της εἰς τὸν χορόν,

— Ἔχω ἀκόμη τὸν τρίτον ἀντίχορον, τῷ εἶπε. Τὸν δέχεσθε;

Ὁ Ῥιχάρδος ἔκλινε ψυχρῶς εἰς σχῆμα παραδοχῆς, καὶ τοῦ προσώπου του ηὔξησεν ἡ ὠχρότης.

— Χωριζόμεθα φίλοι λοιπόν; ἐπρόσθεσεν ἡ Ἰουλία, ἀπευθύνουσα εἰς αὐτὸν γοητευτικὸν βλέμμα.

Ὁ Ῥιχάρδος ἔκλινεν ἐκ νέου τὴν κεφαλὴν, καὶ ὅλον του τὸ αἷμα συνέῤῥευσεν εἰς τὰς παρειάς του.

Β'.

Ἡ συναναστροφὴ ἦτο ζωηροτάτη, καὶ ἡ Ἰουλία, πλήρης εὐθυμίας, ἐχόρευεν ὡς πτερωτὴ καὶ ἐλάλει ὡς χελιδών.

Μετὰ τὸν πρῶτον χορὸν ἐλθοῦσα ἐκάθησε πλησίον τῆς Κ. Δυβαλλῶνος, ἥτις εἰς τοιαύτας περιστάσεις τῇ ἐχρησίμευε πολλάκις ὡς μήτηρ, διότι μητέρα δὲν εἶχεν.

Ἀπ' αὐτῆς τῆς κατακτήσεως ὁ πατήρ της ἦλθεν εἰς Ἀλγερίαν, ὅπου καὶ ἐφονεύθη· ἔκτοτε δ' ἔμεινεν αὐτὴ πλησίον τῆς Κυρίας Σαὶν-Μαρτίνης, τῆς θείας της, ἥτις ἦτο ἡ πλησιεστέρα της συγγενής. Ἡ Κυρία ὅμως αὕτη, φιλάσθενος οὖσα, δὲν ἐδύνατο νὰ τὴν συνοδεύῃ πάντοτε εἰς τὰς συναναστροφάς· διὰ τοῦτο ἡ Ἰουλία ἤθελεν εὑρίσκεσθαι εἰς δεινὴν καὶ δυσάρεστον θέσιν ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου, ἂν ἡ Κυρία Δυβαλλὼν, συμπαθὴς καὶ εὐεργετικὴ πάντοτε, δὲν ἐξέτεινεν ἐπ' αὐτῆς σκιὰν προστάτιν.

Πλησίον της δ' ἐκάθησε μετὰ τὸν χορὸν καὶ ὁ συγχορευτής της, καὶ αἱ συνδιαλέξεις των ἐξηκολούθησαν ζωηρότεραι καὶ εὐθυμότεραι παρὰ πρότερον. Ὁ Ῥιχάρδος μέχρι τοῦ τρίτου ἀντιχόρου δὲν ἐπλησίασε διόλου εἰς τὴν Ἰουλίαν, ἀπέφευγε δὲ καὶ νὰ διέλθῃ ἐμπρός της, ἢ νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπ' αὐτήν. Ἀλλ' ὡς ὁ ὑπὸ μαγνητικὴν ἐπιῤῥοὴν διατελῶν βλέπει καὶ τὰ μὴ παρόντα καὶ ἀκούει καὶ τὰ μᾶλλον μεμακρυσμένα, οὕτω καὶ αὐτὸς εἶχε διηνεκῶς πρὸ ὀφθαλμῶν του τὴν Ἰουλίαν καὶ τὸν νέον Κόμητα, καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς αἰθούσης ὅταν κατέφευγεν, ἔβλεπεν ὅμως ἐκείνης τὸ φαιδρὸν μειδίαμα, καὶ ἤκουε τὸν ταραχώδη τοῦ Κόμητος γέλωτα· διότι, ὅσον καὶ

ἂν ὁ Ῥιχάρδος ἐπροσπάθει κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ν' ἀποδείξῃ εἰς ἑαυτὸν τὸ ἐναντίον, εἶναι βέβαιον ὅτι ἐλάτρευε τὴν Ἰουλίαν μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ψυχῆς ἐνθέρμου καὶ ποιητικῆς ὡς ἡ ἰδική του.

Ἐνόμισε μάλιστα εἰς διαφόρους περιστάσεις ὅτι τὸ αἴσθημά του διωρᾶτο ὑπὸ τῆς νέας, καὶ ὅτι δὲν ἔμενεν οὐδ' αὐτὴ ἀδιάφορος πρὸς αὐτό. Ἀλλὰ τῆς Ἰουλίας ὁ χαρακτὴρ ἦτο φαινόμενον ἀντιφάσεων, πλήρης αἰδήμονος συστολῆς συγχρόνως καὶ πλήρης ἀνδρικῆς τόλμης, δεκτικὸς σφοδρῶν αἰσθημάτων καὶ ἐνταὐτῷ ἐλαφρᾶς ἐπιπολαιότητος, φλογερὸν ἡφαίστειον εἰς τὸ βάθος, ἀνθηρὸς λειμὼν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ὀλισθηρὸς χαμαιλέων, συμμεταβάλλων χρῶμα μετὰ τῶν περικυκλούντων αὐτὸν χρωμάτων.

Διὰ τοῦτο, ἐν ᾧ ὁ Ῥιχάρδος ἐνόμιζεν ὅτι ἀνεκάλυπτεν ἀληθῆ συγκίνησιν καὶ ἐμβριθῆ αἴσθησιν εἰς αὐτὴν, καὶ ἡ λέξις ἥτις ἔμελλε νὰ μεταβάλῃ τὴν ζωήν του πᾶσαν εἰς χαρὰν παραδείσου ἐθλίβετο φλογερὰ εἰς τὰ χείλη του, αἴφνης τὴν ἔβλεπε κούφως μετατρεπομένην, τὰς ματαίας τέρψεις ἐκθύμως ἐπιζητοῦσαν, καὶ ἡ λέξις ἀπὸ τῶν χειλέων του κατήρχετο πικρὰ εἰς τὴν καρδίαν του πάλιν, καὶ ἔμενεν ἀπορῶν ἂν ἠγάπα τὴν ἐντελεστέραν ἢ τὴν κοινοτέραν τῶν γυναικῶν.

Πρὸ πάντων δὲ μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ στρατάρχου Βυζώδου, τῆς Ἰουλίας ἡ κεφαλὴ ἐφαίνετο μὴ δυνηθεῖσα ν' ἀνθέξῃ εἰς τὴν χρυσόκροσσον στολὴν, εἰς τοὺς ἀργυροῦς πτερνιστῆρας, εἰς τὸν ξανθὸν μύστακα, εἰς τὸ εὐγενὲς ὄνομα, εἰς τὴν φήμην τοῦ πλούτου, καὶ εἰς τὸ γερμανικὸν στρόβιλον τοῦ Κόμητος Δε-Λαφεριέρου. Εἰς ὅλους τοὺς χοροὺς, εἰς ὅλας τὰς διασκεδάσεις, εἰς ὅλας τὰς ἐκδρομὰς, πεζὰς ἢ ἐφίππους, ὁ Κόμης ἦτο πλησίον της πάντοτε, καὶ

ἡ λαμπρότης τοῦ ὑπασπιστοῦ τοσοῦτον συνεσκίαζε τὴν τοῦ Ῥιχάρδου εἰκόνα, ὥστε εἴδομεν τὴν Ἰουλίαν καταφυγοῦσαν ὡς καὶ εἰς ψεῦδος ἵν' ἀποφύγῃ αὐτὸν καὶ δώσῃ τὸ Κοτιλλιὸν εἰς τὸν προτιμώμενον χορευτήν.

Τέλος ἔφθασεν ὁ τρίτος ἀντίχορος. Ὁ Ῥιχάρδος ἦλθε πρὸς τὴν Ἰουλίαν, ὅλος τρέμων ἐκ συγκινήσεως, καὶ κλίνας σιωπηλῶς πρὸς αὐτήν, τὴν ὡδήγησεν εἰς τὴν θέσιν της. Ὅταν ἠθέλησε νὰ τῇ ἀποτείνῃ τὸν λόγον, ἡ φωνή του ἦτο πλήρης δακρύων. Ἀλλ' ἡ Ἰουλία ἦτο τόσον φαιδρά, τόσον εὔθυμος, τῷ ὡμίλει τόσον φιλικῶς, μετὰ τόσης ἐμπιστοσύνης, ἔπειτα δ' ἦτο τόσον ὡραία, ὥστε ὁ Ῥιχάρδος, ἐλθὼν μετ' ἀποφάσεως νὰ μείνῃ ἀδιάφορος καὶ ψυχρός, καὶ μετὰ τὸν χορὸν νὰ μακρυνθῇ ἀπὸ πλησίον της διὰ πάντοτε, συνεταράχθη κατ' ἀρχάς, μετὰ ταῦτα παρεδόθη εἰς ἄφραστον γοητείαν, καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἀντιχόρου, ὡς παιδίον πειθόμενος εἰς τὸ πρῶτόν της νεῦμα, ἔσπευσε μετὰ παλλούσης καρδίας νὰ καθήσῃ εἰς θέσιν ἣν τῷ ἔδειξε κενὴν πλησίον της.

Ἀλλ' ἐνῷ συνωμίλουν, καὶ ἡ συνδιάλεξις ἐλάμβανε χαρακτῆρα ὅλως ἐμπιστευτικόν, καὶ ὁ Ῥιχάρδος ἐπέτα εἰς τὸν ἕβδομον οὐρανόν, ἀπὸ τοῦ ἄλλου πέρατος τῆς αἰθούσης ὁρμᾷ ὁ Κόμης θορυβωδῶς, λαμβάνει τὴν πρώτην τυχοῦσαν καθέδραν, καὶ κάθηται ἔμπρος τῆς Ἰουλίας, ὥστε νὰ γίνῃ εἰς τὸν διάλογον τρίτος. Ὁ Ῥιχάρδος ᾐσθάνθη ἰσχυρὸν πεῖσμα ἐντός του, ἀλλ' ἐνόμισεν, ἢ τοὐλάχιστον ἐπροφασίσθη καθ' ἑαυτόν, ὅτι νομίζει ἄτοπον νὰ ἐγερθῇ τότε καὶ ν' ἀπέλθῃ.

Ἀπὸ λόγου εἰς λόγον ὡμίλησαν καὶ περὶ τῶν Ἀράβων τῶν φανέντων περὶ τὴν πόλιν.

— Ἂν ἔλθουν νὰ μᾶς προσβάλουν οἱ Ἄραβες, ἐλπίζω

ὅτι θὰ μᾶς ὑπερασπισθῆτε, κύριε Κόμη, εἶπεν ἡ Ἰουλία μετὰ φιλαρέσκου τρόπου πρὸς τὸν Δε-Λαφεριέρον.

— Τὸ ξίφος τοῦτο εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν σας, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικός. Ὅταν σᾶς ὑπερασπίζηται, ἠμπορεῖ ν' ἀντιταχθῇ καθ' ὅλης τῆς Ἀραβίας, τῆς Πετραίας καὶ τῆς Εὐδαίμονος. Δεχθῆτέ με ὡς ἱππότην σας, καὶ μὴ ἔχετε φόβον.

— Ἐννοεῖται ὅτι θέλομεν χύσει τὸ αἷμά μας ὑπὲρ ὑμῶν, κυρία, ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ ζωηρῶς ὁ Ῥιχάρδος, καὶ ὅτι θέλετε ἔχει τὰ σώματά μας προπύργιον.

— Βλέπετε, Κυρία, ὁποία μάγισσα εἶσθε; εἶπεν ὁ Κόμης χαριεντιζόμενος. Τὸν Κ. Δυβαλλῶνα, τὸν εἰρηνικὸν ὑπηρέτην τῆς Θέμιδος, μετεβάλατε αἴφνης εἰς πολεμιστὴν αἱμοχαρῆ. Ὁ Κ. Δυβαλλὼν ἐπεμβαίνει εἰς τὰ δικαιώματά μας.

Ὁ Ῥιχάρδος ἦτον ἕτοιμος ν' ἀπαντήσῃ πικρόν τινα λόγον· ἀλλὰ συνῃσθάνθη ὅτι ἐδύνατο νὰ φανῇ γελοῖος, καὶ ἐσιώπησεν.

— Ἂν ἤμην ἀνὴρ, εἶπεν ἡ Ἰουλία, ἀποβλέπουσα πρὸς τὸν Λαφεριέρον, ἤθελον γίνει στρατιώτης. Εἶναι τὸ μόνον ἐπάγγελμα ἄξιον τοῦ ἀνδρός. Τί εὐγενέστερον τοῦ νὰ στηρίζηταί τις ἐπὶ τῆς ἀνδρίας του, καὶ οὐδένα φοβούμενος, νὰ σώζῃ προσέτι καὶ νὰ ὑπερασπίζηται καὶ τοὺς φίλους του;

— Καὶ ἡ ἀνδρία, εἶπεν ὁ Ῥιχάρδος, δηχθεὶς τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν ἀπερισκέπτων τούτων λόγων, εἶναι ἄφευκτον νὰ εὑρίσκηται μόνον ὑπὸ τὴν στολὴν τοῦ στρατιώτου;

— Τοὐλάχιστον, ἀπήντησεν ἡ φιλόγελως κόρη, ὑπὸ τὸν μανδύαν τοῦ δικαστοῦ δὲν θὰ μᾶς πείσητε ὅτι πρέπει νὰ τὴν ζητήσω. Δὲν εἶναι ἀληθὲς, κύριε Κόμη;

— Κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Κόμης καγχάζων· ἂν κυριεύσωσί ποτε οἱ Ἄραβες τὸ Ἀλγέριον, δὲν σᾶς συμβουλεύω νὰ προσφύγητε εἰς τὸ δικαστήριον ἵνα σωθῆτε.

— Ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς δοκιμασίας, εἶπεν ὁ Δυϐαλλὼν, ἐν ᾧ ἤρχιζεν ἤδη ν' ἀναϐράζῃ τὸ αἷμά του, τότε θέλομεν ἴδει ποῦ ὑπάρχει ἡ ἀληθὴς ἀνδρία.

— Ὦ! κύριε Δυϐαλλὼν, εἶπεν ἡ Ἰουλία, μᾶς πέμπετε εἰς τὰς Ἑλληνικὰς καλάνδας. Χθὲς ἐπῆγα ἔφιππος ἕως εἰς τὴν Μεγάλην Βρύσιν, καὶ ἐκεῖ, εἰς τὴν πλάτανον, ἐλησμόνησα τὸ χρυσοῦν μου μαστίγιον. Πρὸ ὀλίγου ἐπρότεινα εἰς τὸν κύριον Κόμητα νὰ μοὶ τὸ φέρῃ αὔριον, ἀλλὰ μοὶ ἀπεκρίθη ὅτι εἶναι ἀδύνατον, διότι οἱ Ἄραϐες κατέχουσι τὴν δίοδον. Ἂν εἶσθε ὁ ἥρως ὁποῦ μᾶς λέγετε, ἰδοὺ καιρὸς νὰ τὸ ἀποδείξητε· φέρετέ μοι τὴν μάστιγά μου, νὰ σᾶς δώσω τὸν στέφανον τῆς ἀνδρίας.

— Ἀπατᾶσθε, Κυρία· δὲν ἐπαγγέλλομαι τὸν ἥρωα, εἶπεν ὁ Ῥιχάρδος συστέλλων τὰς ὀφρῦς.

Καὶ στραφεὶς μετὰ βαθεῖαν ὑπόκλισιν, ἐμακρύνθη, διότι ἤρχιζεν ὁ νέος χορός· δι' ὅλης δὲ τῆς ἑσπέρας δὲν ἐπλησίασεν εἰς αὐτὴν πλέον.

Εἰς τὸ Κοτιλλιὸν ἡ Ἰουλία τὸν ἀνεκάλυψεν εἰς μίαν γωνίαν ἱστάμενον ὠχρὸν καὶ ἀκίνητον, καὶ ἦλθε πρὸς αὐτὸν νὰ τὸν ἐκλέξῃ δι' ἕνα γύρον. Ὁ Ῥιχάρδος ἐχόρευσε, καὶ τὴν ἄφησεν εἰς τὴν θέσιν της, εὐχαριστήσας αὐτὴν διὰ βαθείας κλίσεως τῆς κεφαλῆς, χωρὶς νὰ εἰπῇ οὐδὲ λέξιν. Μετὰ ταῦτα δ' ἀνεχώρησεν ἀπὸ τοῦ χοροῦ μετὰ τῆς μητρός του.

Γ'.

Τὴν δ' ἐπαύριον, ἡμέραν κυριακὴν, καθ' ἣν τὰ δικαστήρια ἐσχόλαζον, ἑτοιμάσας ἀπὸ πρωΐας τὸν ἵππον του, καὶ λαϐὼν εἰς χεῖρας τὸ πυροϐόλον του, ἀπεχαιρέτισε τὴν μη-

τέρα του λέγων ὅτι ὑπάγει νὰ κυνηγήσῃ. Ἡ Κυρία Δυβαλλῶν τὸν προέτρεψε νὰ μὴ ἐκτεθῇ, μέχρις οὗ οἱ Ἄραβες διωχθῶσιν ἀπὸ τῶν πέριξ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὴν καθησύχασε διϊσχυριζόμενος ὅτι αὐτοὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἀπεσύρθησαν ἤδη, ὅτι ἄλλως τε γνωρίζει τοὺς δρόμους καλῶς.

Ἱππεύσας λοιπὸν, ἐξῆλθε τῆς πόλεως, καὶ ἐστράφη εὐθὺ πρὸς τὴν Μεγάλην Βρύσιν. Ἀλλὰ, καθὼς εἶπεν, ἐγνώριζε τοὺς δρόμους καλῶς· δι' ὃ, μεθ' ἡμισείας ὥρας ἱππασίαν, ἐγκατέλιπε τὴν δημοσίαν ὁδὸν, καὶ ἔλαβε πλαγίως ἄγνωστον στενωπὸν, βυθιζομένην μεταξὺ ὑψηλῶν θάμνων, οἵτινες τὸν ἔκρυπτον, αὐτὸν καὶ τὸν ἵππον του.

Οὕτω προέβη ἔτι ἐπὶ εἴκοσι λεπτὰ ἀθορύβως· ἀλλὰ τέλος ἔφθασεν εἰς μέρος ὅπου ἔπρεπεν ἀναγκαίως νὰ διέλθῃ διὰ τῆς ὁδοῦ. Ἐκεῖ βλέπει ὅτι οἱ Ἄραβες κατεῖχον αὐτήν. Χωρὶς νὰ θορυβηθῇ, αἰφνιδίως κεντᾷ τὸν ἵππον του, ὁρμᾷ εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, καὶ πρὶν συνέλθωσιν ἀπὸ τῆς ἐκπλήξεώς των, ῥίπτεται ὡς ἀστραπὴ εἰς τὴν στενωπὸν τὴν ἀπέναντι τῆς ὁδοῦ.

Οἱ Ἄραβες τὸν διώκουσιν ἐξ ὀπίσω, ἀλλ' ἐκεῖνος, γνωρίζων τὰς θέσεις, καὶ ἤδη προδραμὼν αὐτῶν ὁπωσοῦν, φθάνει εἰς τὴν πλάτανον, εἰς τὸ μέρος ὅπου τῷ εἶπεν ἡ Ἰουλία, βλέπει τὸ μαστίγιον, τὸ ἁρπάζει τρέχων, καὶ ἀμέσως στρέφεται πρῶτον πρὸς δεξιὰ, μετὰ ταῦτα πρὸς ἀριστερὰ, ὅπως εὕρῃ διεκφυγὴν ἀπὸ τῶν διωκόντων.

Ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καιρός· οἱ Ἄραβες τὸν εἶχον φθάσει. Τότε ἀλλάζων σχέδιον, ἔστρεψεν ἀποτόμως τὸν ἵππον του πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐφορμήσας, ἐπυροβόλησε κατὰ τοῦ πρώτου προσερχομένου, καὶ τὸν ἐπλήγωσε. Μετὰ ταῦτα δὲ, ῥίψας τὸ πυροβόλον του κατὰ γῆς, ἔσυρε τὴν μάχαιραν, ἣν ἔφερεν εἰς τὸ πλευρόν του, καὶ ἤρχισε νὰ μάχηται λυσσω-

δῶς, ἐπὶ τῇ ἀπονενοημένῃ ἐλπίδι τοῦ νὰ διασχίσῃ τὸν δρόμον του διὰ τῶν ἐχθρῶν.

Ἀλλὰ τ' ἀδύνατα ἐπεχείρει. Μετ' οὐ πολὺ τὸν περιεκύκλωσαν ὑπὲρ τοὺς πεντήκοντα, καὶ ὁ ἀριθμός των ηὔξανεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν. Ὁ Ῥιχάρδος ἠγωνίσθη ἀπηλπισμένως, ἀλλὰ τέλος τὸ ξίφος του ἐθραύσθη εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ ἠναγκάσθη νὰ παραδοθῇ. Ἡ ἀνδρία του ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς Ἄραβας μέγα σέβας.

Ἅμα δὲ τὸν συνέλαβον, τὸν ἔσυραν εἰς ἄγνωστον καὶ ἀπρόσιτον μέρος τοῦ ὄρους, καὶ ἐκεῖ τὸν ἀφῆκαν ὑπὸ φρουρὰν ἀσφαλῆ.

Ὡς δ' ἔμεινεν ὁ Ῥιχάρδος μόνος μετὰ τοῦ πρώτου φρουροῦ ὅστις ἐτάχθη εἰς τὴν φυλακήν του, πλησιάσας εἰς αὐτόν,

— Θέλεις νὰ κερδήσῃς χρήματα; τῷ εἶπε.

— Θέλω, ἀπεκρίθη ὁ Ἄραψ.

— Τί θέλεις νὰ σοὶ δώσω, καὶ νὰ μ' ἀφήσῃς νὰ φύγω;

Ὁ Ἄραψ ἐγύμνωσε τὸ γεταγάνιόν του.

— Ἂν κινηθῇς μόνον, εἶπεν, ἢ ἂν ἐπαναλάβῃς αὐτὴν τὴν λέξιν, σοὶ κόπτω τὴν κεφαλήν.

— Καλά· ἀλλὰ δέχεσαι νὰ φέρῃς αὐτὴν τὴν μάστιγα εἰς τὸ Ἀλγέριον;

— Τί μοὶ δίδεις;

— Χίλια φράγκα.

— Δέχομαι.

— Ἠξεύρεις νὰ γράφῃς;

— Ἠξεύρω.

— Θὰ εὕρῃς εἰς Ἀλγέριον τὴν οἰκίαν τοῦ Κ. Σαὶν-Μαρτίνου, καὶ ἐκεῖ θὰ ζητήσῃς τὴν ἀνεψιάν του Ἰουλίαν Βω-

σὰν,—γράψε τὸ ὄνομα—καὶ θὰ τῇ δώσῃς εἰς χεῖράς της αὐτὸ τὸ μαστίγιον.

— Καὶ τί θὰ τὴν εἰπῶ;

— Τίποτε.

— Καὶ ἂν μ' ἐρωτήσῃ;

— Δὲν θ' ἀποκριθῇς.

— Καὶ τίς θὰ μὲ πληρώσῃ;

Ὁ Ῥιχάρδος ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ δακτύλου του χρυσοῦν δακτυλίδιον.

— Θὰ ζητήσῃς ἔπειτα, εἶπε, τὴν Κυρίαν Δυβαλλών. Θὰ τῇ δώσῃς αὐτὸ, καὶ θὰ τῇ εἰπῇς ὅτι ὁ υἱός της συνελήφθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων, ἀλλὰ ζῇ. Ἡ μήτηρ μου θὰ σοὶ δώσῃ τὰ χίλια φράγκα.

— Καὶ ἂν δὲν μὲ πιστεύσῃ;

Ὁ Δυβαλλὼν ἔγραψε τὰς ἀκολούθους λέξεις ἀραβιστί· «Μὴ λυπεῖσθε, ζῶ. Δόσατε χίλια φράγκα εἰς τὸν ἐπιφέροντα καὶ ἀφήσατέ τον ν' ἀναχωρήσῃ.»

— Δὸς τοῦτο, τῷ εἶπε, καὶ θὰ σὲ πιστεύσῃ.

Ὁ Ἄραψ ἔλαβε τὸ γραμμάτιον, τὸ ἀνέγνω προσεκτικῶς, τὸ ἐφύλαξεν εἰς τὴν ζώνην του, καὶ ἅμα παρῆλθεν ἡ ὥρα τῆς φυλακῆς του, ἀναβὰς εἰς τὸν ἵππον του ἀνεχώρησε.

Δ'.

Τὴν δ' ἐπαύριον τῆς ἡμέρας τοῦ χοροῦ, ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος ἔδιδε γεῦμα εἰς τὰς κυριωτέρας οἰκογενείας τῆς Ἀλγερίας, καὶ ἀπεχαιρέτα αὐτὰς συγχρόνως, μέλλων ν' ἀναχωρήσῃ πρὸς τὰ ἐνδότερα, καὶ ἀφ' οὗ ἀποδιώξῃ τοὺς ἐνοχλοῦντας τὰ πέριξ τῆς πόλεως Ἄραβας, νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς

ἀπωτέρας ἐπαρχίας, καὶ νὰ ὀργανώσῃ νέον σύστημα πολέ-
μου ἐπιθετικοῦ.

Οἱ προσκεκλημένοι εἶχον ἤδη συνέλθει, καὶ μεταξὺ αὐ-
τῶν ἦσαν οἱ γνώριμοί μας, ὁ Κ. Σαὶν Μαρτῖνος καὶ ἡ ἀνε-
ψιά του, ἣν ἐπολιόρκει ἤδη ὁ κόμης Δὲ Λαφεριέρος. Ἡ κυ-
ρία Δυβαλλὼν ἔγραψε, συγγνώμην ζητοῦσα, ὅτι δὲν δύνα-
ται νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ γεῦμα, καὶ διότι εἶχεν ἀπαυδήσει τὴ
προτεραίαν, καὶ διότι ὁ υἱός της, ἐξελθὼν εἰς τὸ κυνήγιο
δὲν εἶχεν ἐπιστρέψει εἰσέτι.

Πρὶν δὲ καθήσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, εἰσελθὼν ὑπηρέτη
εἶπεν εἰς τὴν Ἰουλίαν ὅτι ζητεῖται ἔξω. Ἡ Ἰουλία ἐξῆλθ
Μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς ἐπέστρεψε, καὶ εἶχε τὸ πρόσωπ
ἐρυθρὸν ὡς πύρινον, εἰς τὴν χεῖρα δ' ἐκράτει τὸ χρυσο
μαστίγιον.

— Τί σᾶς συνέβη, κυρία; ἔσπευσε νὰ τὴν ἐρωτήσῃ
Λαφεριέρος, δραμὼν πρὸς αὐτὴν ἅμα τὴν εἶδεν οὕτως εἰσε
χομένην.

— Ἰδέτε, μοὶ τὸ ἔστειλεν, εἶπε μυστικῶς ἡ Ἰουλί
πλήρης ταραχῆς, δεικνύουσα τὸ μαστίγιον, καὶ πιέζου
διὰ τῆς χειρός της τὴν καρδίαν της, ὡς ἵνα καταστεί
τοὺς βιαίους παλμοὺς αὐτῆς.

— Ὦ! πῶς τοῦτο;

— Εἷς Ἄραψ μοὶ τὸ ἐνεχείρισε, καὶ εἰς τὰς ἐρωτήσε
μου δὲν ἠθέλησε ν' ἀποκριθῇ.

— Ὦ! δὲν μοὶ λέγετε ὅτι ὁ Κ. Δυβαλλὼν εἶναι ἱππότης
ἄμεμπτος καὶ ἀνεπίληπτος, ὡς ἔλεγον ἄλλοτε! εἶπεν ὁ κό-
μης γελῶν.

— Δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ τὸν χλευάσητε διὰ τοῦτο,
κύριε κόμη, ἀπεκρίθη ἡ Ἰουλία μετά τινος σοβαρότητος.
Ἔδειξε γενναιότητα θαυμασίαν· ἐξετέθη εἰς μέγαν κίνδυνον

διὰ μίαν μου ἀφροσύνην. Σᾶς βεβαιῶ ὅτι μεγάλως μετανοῶ.

— Φανταστὸς κίνδυνος! Οἱ Ἄραβες, εἶμαι βέβαιος, εἶναι μυθικὰ ὄντα, ἢ ἀνεχώρησαν, καὶ ὁ Κ. Δυβαλλὼν τὸ εἶχε μάθει, ἠθέλησε νὰ ὑποτραυλίσῃ ὁ κόμης, τεθορυβημένος διὰ τὴν ἀπότομον τῆς νεανίδος ἀπάντησιν.

Ἀλλ' αἴφνης ἡ θύρα ἠνεώχθη θορυβωδῶς, καὶ ὁ ὑπηρέτης ἀνήγγειλε μεγαλοφώνως.

— Ἡ Κυρία Δυβαλλών!

Ἐν τῷ ἅμα δ' εἰσώρμησεν ἡ μήτηρ τοῦ Ῥιχάρδου σχεδὸν ἐκτὸς ἑαυτῆς.

— Τὸν συνέλαβον! τὸν σύρουσιν εἰς τὰ ὄρη, θὰ τὸν φονεύσουν! ἐφώναξεν, ἅμα ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος, ἐκπληττόμενος διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἐμφάνισίν της, προὐχώρησε πρὸς αὐτὴν μετὰ πολλῆς εὐγενείας νὰ τὴν δεχθῇ.

— Ποῖον συνέλαβον; ποῖον θὰ φονεύσουν; ἐξηγήσατέ μοι, κυρία, τῇ εἶπε μετὰ τόνου φιλόφρονος.

— Τὸν υἱόν μου συνέλαβον, τὸν υἱόν μου! θὰ τὸν φονεύσουν! Οἱ Ἄραβες τὸν συνέλαβον! ἔκραζεν ἡ δυστυχὴς μήτηρ. Στρατηγὲ, βοηθήσατε, σώσατέ τον. Ἠξεύρετε, ὁ υἱός μου εἶναι τὸ πᾶν δι' ἐμέ! Χωρὶς τοῦ υἱοῦ μου ἠξεύρετε ὅτι θεν' ἀποθάνω. Καὶ ἂν ἀποθάνω τί ὠφελεῖ; Ὁ θάνατός μου θενὰ τὸν σώσῃ; Ὢ! φαντασθῆτε! οἱ Ἄραβες τὸν ἔχουν, τὸν σύρουν εἰς τὰ βουνά! Βοηθήσατε, βοηθήσατε!

— Κυρία, εἶπεν ὁ στρατάρχης, καθησυχάσατε· διηγηθῆτέ μας τί συνέβη.

Ἡ Κυρία Δυβαλλὼν διηγήθη ὅτι ὁ υἱός της ἐξῆλθεν ἀπὸ πρωίας εἰς τὸ κυνήγιον, ὑποσχεθεὶς νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸ τῆς ἑσπέρας, ἀλλ' ὅτι πρὸ ὀλίγων στιγμῶν Ἄραψ τις ἐλθὼν τῇ ἔδωσε τὸ δακτυλίδιόν του, καὶ δύω λέξεις ἰδιογράφους του, δι' ὧν τῇ ἀναγγέλλει ὅτι συνελήφθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων.

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐῤῥίφθη ὡς παράφορος εἰς τοὺς πόδας τοῦ στρατηγοῦ.

— Τὸν υἱόν μου, ἐφώναζε, στρατηγέ! τὸν υἱόν μου! Καὶ ἔπεσεν ὡς νεκρὰ κατὰ γῆς.

Ἡ Ἰουλία, εἰς ἧς τὸ πρόσωπον ἐχύθη θανάτου ὠχρότης, ἔσπευσεν εἰς βοήθειάν της. Ὁ δὲ στρατηγὸς Βυζῶδος, ὑποστηρίξας αὐτὴν, καὶ καταθεὶς αὐτὴν εἰς τὸ ἀνακλιντήριον,

— Κυρία, τῇ εἶπε, μείνατε περὶ τοῦ υἱοῦ σας ἀμέριμνος. Πρὶν παρέλθωσιν εἰκοσιτέσσαρες ὧραι, θὰ σᾶς φέρω ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸν υἱόν σας.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς περιϊσταμένους ἀξιωματικοὺς,

— Κύριοι, ἐπρόσθεσεν, σᾶς προσεκάλεσα εἰς γεῦμα, θὰ σᾶς δώσω εὐωχίαν καλλητέραν τοῦ γεύματος. Ἄς πίωμεν ἓν ποτήριον, καὶ ὅλοι εἰς τοὺς ἵππους σας. Τὰ τάγματα εἶναι ἕτοιμα! Εἰς ἡμίσειαν ὥραν ἐκστρατεύομεν. Αἱ κυρίαι καὶ οἱ κύριοι ἐδῶ ἄς πίωσιν εἰς ὑγείαν καὶ εἰς ἐπιτυχίαν μας. Ἀφίνω τὸν κόμητα Δὲ Λαφεριέρον νὰ μ' ἀντιπροσωπεύσῃ εἰς τὸ δεῖπνον. Ὁ Δυβαλλῶν εἶναι εἷς τῶν ἀξιωτέρων υἱῶν τῆς Γαλλίας. Πρὶν ἔλθῃ τὸ μεσονύκτιον πρέπει νὰ ἦναι ἐλεύθερος!

Εἶπε, καὶ γενικὸς ἐνθουσιασμὸς κατέλαβε τοὺς παρόντας. Ἡ Κ. Δυβαλλῶν ἠγέρθη, καὶ ἂν ὁ στρατηγὸς δὲν τὴν ἐμπόδιζεν, ἤθελε νὰ φιλήσῃ τὴν χεῖρά του. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἔπιον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν των, καὶ ἔσπευσαν πρὸς τὰ τάγματά των· μεθ' ἡμίσειαν δ' ὥραν ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος ἐξεστράτευσε προπεμπόμενος ὑπὸ τῶν ζητωκραυγιῶν τῶν κατοίκων.

Ἡ Κ. Δυβαλλῶν μετεκομίσθη ἡμιθανὴς εἰς τὸν οἰκόν της, συνοδευομένη ὑπὸ τῆς Ἰουλίας, ἥτις οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν

ἤθελε νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ. Τὸν πρῶτον ἐρεθισμόν της διεδέχθη παντελὴς ὕφεσις ὅλων της τῶν δυνάμεων. Οἱ ὀφθαλμοί της ἔμενον τεταμένοι καὶ ἀκίνητοι, τὸ στόμα της ἄφωνον.

Τὴν νύκτα ἀνεπτύχθη σφοδρὸς πυρετὸς, καὶ εἰς τοὺς παροξυσμοὺς αὐτοῦ ἔκραζε τὸν υἱόν της, τὸν ἐκάλει διὰ τῶν τρυφερωτάτων ὀνομάτων, ἠρώτα τὴν Ἰουλίαν ἂν ἠξεύρῃ τίς τὸν ἐφόνευσε, διατί τὸν ἐφόνευσαν· ἔλεγεν ὅτι ὁ ἀνήρ της τῇ τὸν ἐνεπιστεύθη, ὅτι ὁ ἀνήρ της παρ' αὐτῆς θενὰ τὸν ζητήσῃ.

Ἄλλοτε ἠγείρετο, ἤθελε νὰ ἐξέλθῃ τῆς κλίνης, νὰ δράμῃ κατόπιν τῶν στρατευμάτων, νὰ ἦναι ἡ πρώτη νὰ κόψῃ τὰ δεσμά του, πρώτη νὰ τὸν ἐγκλείσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας της. Εἰς δὲ τὰς διαλείψεις τοῦ πυρετοῦ, ὅταν τῇ ἐπανήρχετο ἡ χρῆσις τοῦ λογικοῦ, ἔκλαιε, καὶ ὠδύρετο, καὶ ἠρώτα ἂν δὲν ἦλθον εἰδήσεις ἐκ τοῦ στρατεύματος.

Τὴν ἐπαύριον ἀπὸ πρωΐας χαρμόσυνοι εἰδήσεις διεδόθησαν εἰς ὅλην τὴν πόλιν. Μόλις δ' ἐξημέρωσε, καὶ ὁ Κ. Δὲ Λαφεριέρος ἐλθὼν πρὸς τὴν Κ. Δυβαλλὼν, τῇ ἐκοινοποίησεν ἐπιστολὴν τοῦ στρατάρχου, λέγοντος, ὅτι διὰ νυκτὸς ἐπέπεσε κατὰ τῶν Ἀράβων, κατεχόντων διαφόρους θέσεις περὶ τὴν πόλιν, ὅτι τοὺς κατέστρεψε κατὰ κράτος, ὅτι δὲ διώκει δραστηρίως τοὺς μείναντας ὀλίγους φυγάδας, καὶ ἐλπίζει ἐντὸς ὀλίγου νὰ τοὺς φθάσῃ, καὶ ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῶν τὸν υἱόν της.

Αὕτη λοιπὸν ἦτον ἡ τόσον ἀνυπομόνως, ἡ τόσον ἀνησύχως περιμενομένη εἴδησις! αὕτη εἰς ἣν εἶχε στηρίξει ὅλας της τὰς ἐλπίδας! Καὶ ἰδοὺ ἦλθε, καὶ τὴν βυθίζει πάλιν εἰς τὸ πέλαγος τῆς ἀμφιβολίας, ἢ μᾶλλον εἰς τῆς ἀπελπισίας τὴν ἄβυσσον! Καὶ ὅμως τί ἠδύνατο; Νὰ περιμένῃ καὶ νὰ

μετρῇ ἕκαστον λεπτὸν παρερχόμενον, καὶ ἕκαστον λεπτὸν νὰ τῇ φαίνηται αἰὼν ἀγωνίας, πλήρης τῶν ἀπαισιωτέρων φαντασιῶν καὶ τῶν δεινοτέρων βασάνων.

Περιέμενε λοιπὸν, κατὰ τὸ φαινόμενον μὲν μεθ' ὑπομονῆς καὶ μετὰ καρτερίας· ἀλλ' ἡ Ἰουλία, ἥτις τὴν παρετήρει περίφροντις, ἔβλεπεν ὅτι τὸ βλέμμα της εἶχεν ἀτενές τι, καὶ τὰ χείλη της πολλάκις ἐκινοῦντο σπασμωδικῶς, καὶ τὰς χεῖράς της ὅτι ἔκαιεν ὑπόκωφος πυρετός.

Τέλος περὶ τὴν ἑσπέραν τῆς πέμπτης ἡμέρας, ἐν ᾧ ἡ Ἰουλία ἦτο πλησίον της, ἠνεώχθη τοῦ θαλάμου ἡ θύρα.

— Ὁ Κόμης δὲ Λαφεριέρος! ἐπιστολήν! μοὶ φέρει ἐπιστολήν! ἔκραξεν ἡ Κ. Δυβαλλὼν, καὶ ἀπὸ τῆς κλίνης ἀνεσκίρτησεν, ἐῤῥίφθη πρὸς αὐτὸν μετὰ δυνάμεως τεραστίας, καὶ τὸν ἥρπασεν ἀπὸ τοῦ βραχίονος. Ὁ Κόμης εἶχε τὸ πρόσωπον κατηφὲς, καὶ τῇ ἐνεχείρισε τὴν ἐπιστολὴν βραδέως. Ἦτο δὲ αὕτη παρὰ τοῦ Στρατάρχου.

— Κυρία, ἔγραφεν, ὅ,τι δύνανται ἄνδρες γενναῖοι, οἱ στρατιῶταί μου τὸ ἔπραξαν πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀγαθοῦ ἡμῶν Δυβαλλῶνος. Ἀλλ' ἡ τύχη τῶν ἀνθρώπων εἶναι εἰς τοῦ Θεοῦ τὰς χεῖρας. Κατεδίωξα τοὺς Ἄραβας μέχρι τῆς ἐρήμου, καὶ κατέκοψα πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, ἂν καὶ ἔφευγον ὡς σκιαὶ ἐμπρός μου. Τέλος ἐφθάσαμεν εἰς τὴν θέσιν τὴν καλουμένην «Βαβ-ἔλ-Σαρὰ» (Πύλην τῆς ἐρήμου), ὅριον ἀνυπέρβατον, φυσικὸν προμαχῶνα κλείοντα τὴν ἔρημον εἰς τὴν ἀνδρίαν ἐπίσης καὶ εἰς τὴν τέχνην. Ὀπίσω τοῦ στενοῦ τούτου κατέφυγον οἱ αἰχμαλωτίσαντες τὸν υἱόν σας. Ἡ ἐλπὶς τοῦ νὰ σᾶς τὸν ἀποδώσωμεν καὶ νὰ τὸν ἀποδώσωμεν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν μᾶς ὑπεστήριζε, καὶ ἐνεψύχωσε τὸν στρατὸν εἰς θαυμασίας πράξεις ἀνδρίας· τρὶς εἰσώρμησαν εἰς τὸ στόμιον τοῦ θανάτου ἐκεῖνο, καὶ τρὶς εἰ-

δα μάτην θυσιαζόμενον τὸ ἄνθος τῶν ταγμάτων μου. Εὐτυχέστεροι οἱ εὑρέντες τὸν ἔνδοξον θάνατον, ὑπὲρ ἡμᾶς τοὺς λαβόντας τὴν θλιβερὰν βεβαιότητα ὅτι πᾶσα ἡμῶν περαιτέρω προσπάθεια θέλει ἀποβῇ ματαία πρὸς τὸ παρόν! Ὁ Θεὸς, ὅστις μόνος γνωρίζει διατί πέμπει τὰς μεγάλας συμφορὰς, εἴθε σᾶς πέμψοι τὴν φρόνησιν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ νὰ ὑπομείνητε καρτερικῶς ταύτην, τὴν μεγίστην πασῶν.»

Ἡ Κ. Δυβαλλὼν ἀνέγνω ἅπαξ καὶ δὶς, ἔπειτα ἔστρεψεν ἐρωτηματικὸν βλέμμα πρὸς τὸν ὑπασπιστὴν, μετὰ ταῦτα ἔμεινεν ἀκίνητος ὡς ἀπολιθωθεῖσα, καὶ αἴφνης ἔπεσε κατὰ γῆς ὡς νεκρά. Ἡ Ἰουλία καὶ ὁ Λαφεριέρος τὴν ἔθεσαν ἐπὶ τὴν κλίνην της, ὁ ἰατρὸς ἐκλήθη ἀμέσως, καὶ ἐν ᾧ ἐπεμελεῖτο νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ εἰς ἑαυτὴν, ἡ Ἰουλία λαβοῦσα τὸν κόμητα κατὰ μέρος,

— Λοιπὸν δὲν εἶν' ἐλπίς; τῷ εἶπε. Τῷ ὄντι; εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸν σώσωσιν;

— Ἐντελῶς ἀδύνατον, καθ' ὅλας τὰς ἐκθέσεις. Ἡ θέσις Βάβ-ἐλ-Σαρὰ προσεβλήθη ἐπανειλημμένως. Πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἔπεσαν χωρὶς ἀποτελέσματος. Οὔτε πτηνὸν δύναται νὰ διέλθῃ ἐν ὅσῳ οἱ Ἄραβες τὴν κατέχουσι.

— Καὶ θὰ τοῖς ἐπιτραπῇ νὰ τὴν κατέχωσι διὰ πάντοτε;

— Ὁ στρατάρχης γράφει ὅτι ἀφ' οὗ καθαρίσῃ καὶ ὀργανίσῃ τὰς δυτικὰς ἐπαρχίας, θὰ προσπαθήσῃ νὰ προσβάλῃ αὐτὴν ὄπισθεν καὶ νὰ τὴν κυριεύσῃ.

— Καὶ τοῦτο πότε δύναται νὰ γίνῃ;

— Μετὰ πολλοὺς μῆνας βεβαίως, ἴσως μετὰ ἓν ἔτος.

— Γνωρίζετε, κύριε κόμη, τοὺς στρατιώτας σας. Δὲν εἶναι δυνατὸν διὰ χρημάτων, διὰ πολλῶν χρημάτων, καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι ὅλη ἡ περιουσία μου, νὰ πείσωμεν τινὰς εἰς ἀπότολμόν τι κίνημα.;

— Τὰ χρήματα εἶναι δέλεαρ ὅταν ὑπάρχῃ ἀμυδρὰ κἂν ἐπιτυχίας ἐλπίς· ἀλλ' ὅπου ὁ στρατάρχης ἀπέτυχε, τοιαύτη ἐλπὶς δὲν ὑπάρχει. Καὶ ἂν ἐπείθομεν διὰ χρημάτων τινὰς, θὰ τοὺς ἐστέλλομεν μόνον εἰς ἄφευκτον θάνατον.

Ἡ Ἰουλία ἔμεινεν ἐπί τινας στιγμὰς σύννους· ἔπειτα δὲ, πλησιάσασα πρὸς τὸν κόμητα,

— Ἀφ' οὗ ἀπέτυχεν ἡ ἀνδρία, εἶπε, δὲν δύναται νὰ δοκιμάσῃ ἡ ἀφοσίωσις; Δὲν δύναταί τις νὰ δοκιμάσῃ νὰ εἰσχωρήσῃ μεταξὺ τῶν Ἀράβων καὶ μέχρις αὐτοῦ, καὶ νὰ τὸν ὑποκλέψῃ θραύων τὰς ἁλύσεις του;

— Κυρία, ὁ ζῆλός σας σᾶς παραφέρει εἰς τ' ἀδύνατα, ἀπεκρίθη ὁ κόμης. Ποῦ θέλετε εὕρει τὸν ἄνθρωπον, τὸν οὐ μόνον ἐπιτήδειον, ἀλλὰ καὶ ἀφωσιωμένον εἰς βαθμὸν ὥστε ν' ἀνταλλάξῃ ἐπισφαλεστάτην ἀπόπειραν ἀντὶ βεβαίου θανάτου;

— Καὶ ἂν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐπρότεινον νὰ εἶσθε ὑμεῖς, Κύριε Κόμη;...

— Πῶς, Κυρία;

— Φαντασθῆτε ὅτι ἐνδύεσθε φερ' εἰπεῖν φορέματα Ἄραβος· τὴν ἀραβικὴν γνωρίζετε, διότι ἦσθε πολλάκις εἰς τὴν Ἀλγερίαν. Ἂν οὕτω μετημφιεσμένος κατορθώσητε νὰ φθάσητε μέχρι τοῦ Δυβαλλῶνος, δὲν θὰ σᾶς ἦναι ἴσως ἀδύνατον νὰ τὸν σώσητε. Τί λέγετε περὶ τούτου;

— Λέγω, κυρία μου, ὅτι μὲ κολακεύει τὰ μέγιστα ἡ ἐμπιστοσύνη σας, ἀλλ' ὄχι καὶ ἡ προθυμία μεθ' ἧς σπεύδετε νὰ μὲ θυσιάσητε ἀντὶ τοῦ Κ. Δυβαλλῶνος. Καὶ χωρὶς νὰ φοβῶμαι τὸν θάνατον, ὃν φρονῶ βέβαιον ὅτι ἤθελον ἀπαντήσει, σᾶς ὁμολογῶ ὅτι φοβοῦμαι τὸ γελοῖον, εἰς ὃ εἶναι ἐπίσης βέβαιον ὅτι ἤθελον ἐκτεθῆ.

— Ἀλλὰ, εἶπεν ἡ Ἰουλία, συστέλλουσα τὰς ὀφρῦς ἀδιο-

ράτως, τί ἠθέλετε εἰπεῖ ἂν σᾶς ἐπρέπεινον νὰ ἐκτεθῶμεν ὁμοῦ εἰς τὸ γελοῖον καὶ εἰς τὸν θάνατον, καὶ νὰ μὲ συνοδεύσητε εἰς τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο;

— Ἤθελον εἰπεῖ ὅτι παράδοξόν τι αἴσθημα, αἴσθημα ἀνεξήγητον, ἢ ἴσως ὑπὲρ τὸ δέον ἐξηγούμενον, σᾶς ἐμπνέει ἀτόπους ἰδέας. Βεβαίως εὐδαιμονία μου ἤθελεν εἶσθαι νὰ σᾶς συνοδεύσω μέχρι περάτων τῆς γῆς· ἀλλ' εἰς τὴν περίστασιν ταύτην χρέος μου νομίζω, κυρία μου, πρὸς τὸ ἴδιόν σας συμφέρον, ὄχι μόνον νὰ σᾶς ἀποτρέψω δι' ὅλων μου τῶν δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ νὰ εἰδοποιήσω ἀνυπερθέτως τὴν θείαν σας, ὅπως φροντίσῃ νὰ σᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ τῶν συμβούλων τῆς καρδίας σας, μέχρις ὅτου ἐπανέλθῃ ἡ σκέψις.

Ἡ Ἰουλία τὸν ἠτένισε τότε κατὰ πρόσωπον, καὶ ἀπεκρίθη εἰς τὰς λέξεις ταύτας διὰ μεγάλου καὶ ἀπροσδοκήτου καγχασμοῦ.

— Ἄ! τὸ κατώρθωσα! εἶπεν. Ἰδοὺ σᾶς ἠπάτησα! Ἐνομίσατε ὅτι σᾶς ὁμιλῶ ἐμβριθῶς! Θὰ τὸ διηγηθῶ πανταχοῦ ὅτι κατώρθωσα ν' ἀπατήσω τὸν ἀγχίνουν Κόμητα Δε-Λαφεριέρον.

— Μέγα κατόρθωμα δὲν ἦτο, κυρία. Πρὸ πολλοῦ ἀπεφάσισα ὅτι εἶναι προωρισμένον νὰ μ' ἀπατᾶτε πάντοτε. Ὁμολογῶ ὅμως ὅτι μ' ἐτρόμαξεν αὐτὸς ὁ ἀστεϊσμός σας.

— Ναὶ, ἀστεϊσμὸς, εἶπεν ἡ Ἰουλία· ὁμολογῶ δὲ καὶ ἐγὼ ὅτι ἦτον ἄκαιρος, καὶ δὲν σᾶς ἀρνοῦμαι ὅτι λυποῦμαι τὸν δυστυχῆ Δυβαλλῶνα. Ὑπάγετε, καὶ ὅ,τι μάθετε ἄλλο, εἰδοποιήσατέ με.

Ὁ Λαφεριέρος κλίνας βαθέως ἀνεχώρησεν. Ἐν ᾧ δ' ἐξήρχετο, ἡ Ἰουλία ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς αὐτὸν, καὶ τῷ ἔρριψε βλέμμα ἀνεκφράστου περιφρονήσεως. Τότε ἡ ψυχή της, συλλέξασα πάσας της τὰς δυνάμεις, καὶ ἐνταθεῖσα

εἰς βαθμὸν ἀνώτατον, συνέλαβε μίαν τῶν ὑπερτάτων ἐκείνων ἀποφάσεων, αἵτινες ἀποκαλύπτουσιν ἐν μιᾷ στιγμῇ τὸν χαρακτῆρα ὁλόκληρον, καὶ μεταπλάττουσι την ὅλην ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Μετὰ ταῦτα δ' εἰσῆλθε πρὸς τὴν ἀσθενῆ, και τὴν εὗρεν ἀναλαβοῦσαν τὰς αἰσθήσεις της. Ἡ Κυρία Δυβαλλὼν τὴν ἠτένισε πολλὰς στιγμὰς ὡς νὰ μὴ τὴν ἐγνώριζεν· ἔπειτα δ' ἔλαβε τὴν κεφαλήν της εἰς τὰς δύω της χεῖρας, καὶ τὴν ἐπλησίασεν εἰς τὸ στόμα της.

— Τὸν ἐχάσαμεν! ἐψιθύρισεν.

Ἡ Ἰουλία τὴν ἐφίλησε περιπαθῶς, ἐν ᾧ τὰ δάκρυά της ἔτρεχον ἐπὶ τῶν παρειῶν της, καὶ ἐξῆλθε χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν.

Μετ' ὀλίγον δ' εἰσελθὼν ὁ ὑπηρέτης ἔδωσεν εἰς τὴν Κ. Δυβαλλὼν ἓν γραμμάτιον περιέχον τὰς λέξεις ταύτας·

« Θαῤῥῆτε! Ὑπάρχει τις ὅστις ἢ θὰ σώσῃ τὸν υἱόν σας ἢ θ' ἀποθάνῃ μαζή του. »

Τὴν ἐπαύριον ὁ Κ. Σαὶν-Μαρτῖνος, μὴ βλέπων τὴν ἀνεψιάν του νὰ καταβῇ εἰς τὸ πρόγευμα, ἀνέβη εἰς τὸν κοιτῶνά της, καὶ ἐπὶ τῆς τραπέζης εὗρε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν·

« Ἀγαπητὲ θεῖε! Ἀναχωρῶ. Πρὸ δέκα ἡμερῶν ἂς μὴ τὸ μάθῃ κἀνείς. Μὲ συνοδεύει ὁ γέρων Ἰουσούφ. Ἔχετε ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμέ. »

Ὁ Κ. Σαὶν-Μαρτῖνος καὶ ἡ γυνή του ἔμειναν ὡς ἐμβρόντητοι ἐκ τῆς εἰδήσεως ταύτης· ἀλλὰ μὴ ἠξεύροντες ποῦ νὰ τὴν ζητήσωσιν, ἐξεπλήρωσαν ἀκριβῶς τὴν εὐχὴν τῆς ἀνεψιᾶς των, ἀποκρινόμενοι εἰς τοὺς ἐρωτῶντας περὶ αὐτῆς, ὅτι ἠσθένει, καὶ τοῦτο εὐκόλως ἐπιστεύετο ὑφ' ὅλων τῶν ἰδόντων τὴν ταραχήν της καθ' ὅλας τὰς τελευταίας ἡμέρας.

Ε'.

Ἀφ' οὗ οἱ Γάλλοι ἐγκατέλιπον τὴν θέσιν Βαβ-ἐλ-Σαρὰ, ὡς ἀπόρθητον κατὰ μέτωπον, οἱ Ἄραβες ὠχυρώθησαν εἰς αὐτὴν, καὶ ἡ Δέϊρα, ἡ νομαδικὴ φυλὴ τοῦ Φαρὰτ Βὲν-Ἀζὶζ, ἐστρατοπεύδεσε μεταξὺ τῶν βράχων, εἰς θέσιν ἀψηφοῦσαν πᾶσαν ἐχθρικὴν προσβολήν.

Εἰς τὸ μέσον τῆς Δεΐρας περίπου, ὑπὸ σκηνὴν αὐτοσχέδιον, ἔκειτο ὁ αἰχμάλωτος, καὶ, ἂν καὶ ἦτο δεδεμένος χεῖρας καὶ πόδας, ἀλλ' ἀνὰ εἷς Ἄραψ ἐπηγρύπνει ἀλληλοδιαδόχως πάντοτε ἐπ' αὐτοῦ.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν παρουσιάσθη εἰς τὴν Δ έ ϊ ρ α ν γυνὴ ἐπαΐτις, ζητοῦσα ὀλίγην τροφὴν, καὶ τὴν ἄδειαν νὰ διανυκτερεύσῃ ἐκεῖ. Οἱ φρουροὶ δὲν ἐδίστασαν παντάπασι νὰ τῇ ἐπιτρέψωσι νὰ εἰσέλθῃ. Ἐφαίνετο δ' ἡ γυνὴ αὕτη ἀνήκουσα εἰς τὴν τάξιν τῶν Βοημῶν ἐκείνων ἢ Κατζιβέλων, αἵτινες ζῶσιν ἐξ ἀγυρτίας, μεταλλεύουσαι τὴν εὐπιστίαν τῶν ἀμαθῶν. Ἐφόρει δ' ἐνδύματα πενιχρότατα, ὡς ἦτον ἑπόμενον, παλαιὰ ἀνδρὸς ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, δῶρον ἐλεημοσύνης ἀναμφιβόλως, πλατείας περισκελίδας, καταπεποικιλμένας διὰ παντὸς χρώματος ἐμβαλλωμάτων, ἐπανωφόριον κατεσχισμένον εἰς ῥάκη, καὶ ἐπὶ πᾶσι βουρνούζιον ἀραβικὸν ἐκ χονδροειδεστάτου καὶ ῥυπαροῦ ὑφάσματος, καλύπτον ὅλον τὸ σῶμά της, καὶ συγχρόνως τὴν κεφαλὴν αὐτῆς καὶ τὸ πρόσωπον, πλὴν μόνων τῶν ὀφθαλμῶν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ δ' οὗτοι εἶχον μὲν σπανίαν ζωηρότητα· ἀλλ' ὅσον ἐφαίνετο τῆς ἡλιοκαοῦς της μορφῆς, τοῦ σώματός της τὸ κύρτωμα, ἡ ῥάβδος ἣν ἐκράτει εἰς τὰς μελαίνας της χεῖρας, ἀπεδείκνυον γραῖαν.

Ἐλθοῦσα δ' ἡ γυνὴ αὕτη εἰς τὸ μέρος τῆς Δεΐρας ὅπου ἦσαν αἱ γυναῖκες, ἔψαλέ τινα ἀραβικὰ ᾄσματα, προσκυμβαλίζουσα εἰς εἶδος ἐγχωρίου Δ α ϊ ρ ὲ ἢ τυμπάνου, κρεμαμένου εἰς τὸ πλευρόν της, καὶ τὸ ᾆσμά της συνῆψε πέριξ της γυναῖκας, παιδία καὶ ἄνδρας. Ἀφ' οὗ δ' ἐτελείωσεν, ἔτεινε τὸν μικρὸν δίσκον της πρὸς ὅλους τοὺς παρευρισκομένους ἵνα συλλέξῃ ἐλέη. Μετὰ ταῦτα δ' αἱ γυναῖκες τὴν ἠρώτησαν ἂν λ έ γ ῃ τ ὴ ν τ ύ χ η ν.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ τέχνη μου, ἀπεκρίθη ἡ Βοημή. Εἶναι τώρα σαράντα χρόνοι, εἶπα εἰς ἕνα παιδὶ πῶς θὰ γίνῃ τῶν Ἀράβων Σουλτάνος. Τὸ παιδὶ αὐτὸ ὠνομάζετο Ἀβδὲλ-Καδέρ.

— Ἀλλάχ, Ἀλλάχ! ἀνεφώνησαν οἱ παρόντες, καὶ καθεὶς ἔτεινε τὴν παλάμην του ἀνοικτὴν εἰς τὴν μάγισσαν, ἥτις ἐξέτασε τὰς γραμμὰς τῆς μιᾶς χειρὸς μετὰ τὴν ἄλλην, προφέρουσα πάντοτε λέξεις τινὰς ἀκατανοήτους·

— Μετ' ὀλίγον θὰ ἔχῃς υἱὸν, ὅστις θὰ ζήσῃ ἔτη πολλὰ, καὶ θὰ γίνῃ Πασᾶς τριῶν οὐρῶν, εἶπεν εἰς γυναῖκα, ἥτις προφανῶς περιέμενε προσεχῆ υἱοῦ γέννησιν.

— Θὰ ὑπανδρευθῇς νέον μαυρομμάτην καὶ μελαγχροινὸν, ἀνδρεῖον καὶ πλούσιον, εἶπεν εἰς νέαν κόρην, ἥτις ἔσπευσε νὰ ῥίψῃ ἓν γρόσιον εἰς τὸν δίσκον της.

— Ἀφ' οὗ δουλεύσῃς πιστὰ καὶ καλὰ, οἱ κύριοί σου θὰ σ' ἐλευθερώσουν σὲ καὶ τὰ παιδία σου, εἶπεν εἰς γυναῖκα μαύρην, ἥτις τεθλιμμένως καὶ μελαγχολικῶς ἔβλεπε δύω παιδία τοῦ γένους της ἐργαζόμενα ἐπιπόνως.

Ἡ δυστυχὴς γυνὴ χρήματα δὲν εἶχεν, ἀλλὰ περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν ἀγαθὴν μάγισσαν.

Ἔπειτα δὲ στραφεῖσα πρὸς τοὺς ἄνδρας, προεῖπεν εἰς ἕνα

γέροντα ὅτι θὰ γίνῃ Καδῆς, πρὶν ἡ σελήνη πληρωθῇ δωδεκάκις· εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς Δεῖρας ὅτι ὁ Ἀβδὲλ-Καδὲρ θὰ διώξῃ τοὺς Γάλλους ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, καὶ θὰ τὸν διωρίσῃ Καλλιφὰν ἢ διοικητὴν τῆς Ἀλγερίας· εἰς ἕνα Ἰουδαῖον παρόντα, ὅστις ἐπρομήθευε λαθραίως ἐμπορεύματα εἰς τοὺς Ἄραβας, ὅτι θα τὸν κρεμάσουν συγχρόνως καὶ οἱ Γάλλοι διότι τοὺς προδίδει, καὶ οἱ Ἄραβες διότι τοὺς κλέπτει. Τοῦτο ἤγειρε μέγαν γέλωτα μεταξὺ τῶν Ἀράβων, καὶ εἵλκυσε τὴν εὔνοιάν των πρὸς τὴν Βοημήν. Τέλος δ' ἐλθοῦσα πρὸς ἕνα τῶν Ἀράβων, ὅστις ἐφαίνετο ἐνδεδυμένος μετά τινος ἐπιτηδεύσεως, ἀποδεικνυούσης τὴν ἐπιθυμίαν μᾶλλον παρὰ τὴν πραγματικὴν ὕπαρξιν τῆς πολυτελείας, ἡ Βοημὴ τὸν παρετήρησε πολλὴν ὥραν, ἐξετάζουσα τὰς γραμμὰς τῆς χειρός του. Τέλος δὲ εἶπεν·

— Ὦ! Ἰδοὺ γραμμὴ ἀξιόλογος, ἡ γραμμὴ τοῦ πλούτου.

— Τοῦ πλούτου! ἀνέκραξεν ὁ νέος Ἄραψ, καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἔλαμψαν ὑπὸ χαρᾶς.

— Τοῦ πλούτου, ἐπανέλαβεν ἡ γυνὴ, καὶ πλούτου μεγάλου.

— Καὶ πῶς θὰ τὸν εὕρω καὶ πότε;

— Ὤ! ὤ! εἶπεν ἡ μάγισσα, ἀφ' οὗ πάλιν ἐξέτασε τὴν χεῖρά του. Αὐτὴ ἡ γραμμὴ κόπτεται ἀμέσως ἐδὼ ἐπάνω· φαίνεται, φίλε μου, ὅτι ὁ πλοῦτος θὰ σ' ἔλθῃ πολὺ ὀγλήγορα. Ἀλλ' ἰδὲ! ὤ, βέβαια! συνδέεται μετ' αὐτῆς τῆς γραμμῆς τοῦ δακτύλου. Τοῦτο δηλοῖ ὅτι ἐξαρτᾶται ἀπὸ σοῦ νὰ τὸν ἀποκτήσῃς· ὅτι θὰ τὸν εὕρῃς ἂν τὸν ζητήσῃς.

— Καὶ δὲν ἠμπορεῖς νὰ μ' εἰπῇς ποῦ πρέπει νὰ τὸν ζητήσω;

— Τοῦτο εἶναι δυσκολώτερον, ἀπεκρίθη μεγαλοφώνως

ἡ γυνή· καὶ μετὰ ταῦτα κρυφίως, οὕτως ὥστε ὑπὸ μόνου αὐτοῦ ἠκούσθη, ἐπρόσθεσε·

— Καὶ ἂν ἠμπορῶ, θέλεις νὰ σοὶ τὸ εἰπῶ ἐμπρὸς εἰς ὅλους αὐτούς;

Ὁ Ἄραψ ἔνευσεν ἀκατανοήτως ὅτι ὄχι, καὶ τῇ ἔδωσέ τινα κέρματα. Ἀφ' οὗ δ' ἔψαλεν αὐτὴ ἀκόμη τινὰ ᾄσματα, ἀπεσύρθη κατὰ μέρος, καὶ ἐκάθησε νὰ δειπνήσῃ ἐξ ὅσων τῇ προσέφερε τῶν ξενοδόχων της ἡ ἐλευθεριότης. Μετ' ὀλίγον δ' ὁ Ἄραψ, ἰδὼν ὅτι εἶναι ἐντελῶς μόνη, ἦλθε καὶ ἐκάθησε πλησίον της.

— Καὶ τώρα, τῇ εἶπε, δὲν δύνασαι νὰ μ' εἰπῇς ποῦ καὶ πῶς θὰ εὕρω τὸν πλοῦτον;

— Τοῦτο ἐμελέτων, ἀπεκρίθη ἡ Βοημή· ἀλλὰ πρέπει νὰ μοὶ δείξῃς πάλιν καὶ τὰς δύω σου χεῖρας.

Καὶ λαβοῦσα αὐτάς, τὰς παρετήρησε, μεταφέρουσα ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην τὴν προσοχήν της, καὶ ψιθυρίζουσα παράδοξα λόγια.

— Τώρα, εἶπεν, ἠμπορῶ νὰ ἔχω τινὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς σου;

Ὁ Ἄραψ ἔκοψέ τινας διὰ τοῦ ἐγχειριδίου του καὶ τῇ τὰς ἔδωκεν.

— Ἀλλ' ἐπεθύμουν καὶ ἄλλο τι δυσκολώτερον, ἐπρόσθεσεν ἡ μάγισσα. Εἰς τὰς τρίχας αὐτὰς πρέπει νὰ προστεθῇ μία ῥανὶς τοῦ αἵματός σου.

Ὁ Ἄραψ ἐκέντησε διὰ τοῦ ἐγχειριδίου τὸν βραχίονά του, καὶ ἔβρεξε τὰς τρίχας του εἰς τὸ αἷμα. Ἐν τούτοις δ' ἡ μάγισσα εἶχε διαθέσει διάφορα λιθάρια, ὑαλία, μικρὰ μέταλλα εἰς κύκλον.

— Τώρα, εἶπεν, ἔχω πλέον μόνον ἀνάγκην φωτίας.

Ὁ Ἄραψ τῇ ἔδωκε τὴν καπνοσύριγγά του, καὶ αὐτή,

ῥίψασα εἰς τὸ κέντρον τοῦ κύκλου τὸν ἄνθρακα, ἔθεσεν ἐπ' αὐτοῦ τὰς τρίχας, καὶ ἐπὶ τοῦ καπνοῦ ὃν ἐξέπεμπον καιόμεναι ἐκράτει τὸν δίσκον της. Ἔπειτα δὲ, ἐμβλέψασα εἰς αὐτὸν, καὶ χαράξασα ἐπ' αὐτοῦ διάφορα σχήματα διὰ τοῦ δακτύλου·

— Ἔχετε κανένα χριστιανὸν εἰς τὴν Δέϊραν; ἠρώτησεν.

Ὁ Ἄραψ διστάζων ἀπεκρίθη,—Ὄχι!

— Λυπηρὸν, εἶπεν ἡ γυνή. Ὁ πλοῦτος φαίνεται ὅτι εἶναι θησαυρὸς τεθαμμένος. Ἐγὼ, καθὼς βλέπω ἐκ τοῦ δίσκου μου, δύναμαι νὰ σὲ ὁδηγήσω ἕως εἰς τὸ μέρος, ἂν μ' ὑποσχεθῇς διακόσια γρόσια ἀφ' οὗ εὕρῃς τὸν θησαυρόν. Ἀλλ' ὅπως εὑρεθῇ, εἶναι ἄφευκτον χριστιανὸς νὰ σκάψῃ τὴν γῆν.

— Χριστιανός! Καὶ εἶναι πολλὰ τὰ χρήματα;

— Ἀκριβῶς δὲν ἠξεύρω. Ὡς τεσσαράκοντα χιλιάδας γρόσια μ' ἔδειξεν ὁ καπνός.

— Ὦ! τῷ ὄντι; ἔκραξεν ὁ Ἄραψ, ἐκτείνων τὴν χεῖρα ὡς ἂν ἐκράτει ἤδη τὰ γρόσια. Ἄκουσον. Ἔχομεν ἕνα χριστιανὸν εἰς τὴν Δέϊραν, ἕνα αἰχμάλωτον. Ἀλλὰ πῶς ἠμπορῶ νὰ τὸν λάβω μαζῇ μου;

— Τοῦτο δὲν τὸ ἠξεύρω, ἀπεκρίθη ἡ Βοημή. Ἰδικόν σου συμφέρον εἶναι· σὺ φρόντισον περὶ τούτου.

— Νὰ σ' εἰπῶ, εἶπεν ὁ Ἄραψ. Ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου ἕως τὸ πρωῒ ἐγὼ ἔχω τοῦ αἰχμαλώτου τὴν φυλακήν. Νομίζεις ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα προφθάνομεν νὰ τελειώσωμεν;

Ἡ μάγισσα ἐφάνη βυθιζομένη εἰς εἶδος ἐκστάσεως καὶ εἰς ὑπολογισμούς.

— Βλέπω, εἶπε τέλος, μέγα δένδρον εἰς τὸ μέσον πεδιάδος· πλησίον βλέπω ῥεῦμα, καὶ εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ῥεύματος ἐρείπιον κρημνισμένου τείχους. Κάτω τοῦ τείχους

ἐβγαίνει καὶ τρέχει βρύσις. Ἐκεῖ κάπου εἶναι κρυμμένος ὁ θησαυρός. Δύω ὥρας ἢ δύω καὶ μισὴν φαίνεται ὅτι εἶναι μακρὰν ἀπ' ἐδῶ.

— Γνωρίζω, γνωρίζω κάλλιστα τὸν τόπον ὁποῦ μοὶ λέγεις, ἀνέκραξεν ὁ Ἄραψ. Ἔχω μίαν καμήλαν τῆς Σαχάμβας, ἐκ τῶν καλουμένων Μ α χ α ρ ὴ, αὐτῶν ὁποῦ τρέχουν, ἠξεύρεις, εἰς μίαν ἡμέραν δέκα ἡμερῶν δρόμον. Τὸ μεσονύκτιον ἀναβαίνομεν εἰς αὐτὴν μετα τοῦ αἰχμαλώτου μας, τὸν φοβερίζω ἂν φωνάξῃ ὅτι θὰ τὸν φονεύσω, καὶ τὸν φέρω εἰς τὸν τόπον τοῦ θησαυροῦ. Ἀφοῦ μοὶ τὸν ἐκθάψῃ, τότε....

— Τί τότε;

— Τότε τὸν θάπτομεν αὐτὸν εἰς τὸν τόπον του.

Ἡ Βοημὴ ἀνεσκιρτησεν ἀκουσίως.

— Ὦ! καὶ διατὶ τοῦτο; εἶπε.

— Διότι οἱ νεκροὶ δὲν ὁμιλοῦν.

— Ἴσως ἔχεις δίκαιον, ἀπεκρίθη αὐτὴ ἡσύχως. Ἀλλὰ καὶ ὁ φόβος κλείει τὸ στόμα. Ἴσως ἠμπορεῖς μόνον νὰ τὸν φοβερίσῃς.

— Νὰ ἰδῶμεν· ὅπως φανῇ συμφερώτερον τότε.

Καὶ ἐχωρίσθησαν.

ΣΤ'

Τὸ δὲ μεσονύκτιον, ἅμα ὁ πρῶτος φύλαξ τοῦ Ῥιχάρδου ἀπῆλθε νὰ κοιμηθῇ, ὁ φίλος ἡμῶν Ἄραψ, ὅστις ὠνομάζετο Βοὺ-Μωχαμὲτ, ἀπερχόμενος νὰ τὸν διαδεχθῇ, διῆλθε διὰ τοῦ μέρους ὅπου ἐκοιμᾶτο ἡ Βοημὴ, ὀλίγον μακρὰν τῶν γυναικῶν, καὶ τὴν ἔσπρωξε διὰ τοῦ ποδός. Ἡ Βοημὴ ἠγέρθη καὶ τὸν ἠκολούθησε κρυφίως.

Ὅταν δ' εἰσῆλθον εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ῥιχάρδου, αὐτὸς ἐκοιμᾶτο, ἀλλ' ὁ Βοὺ Μωχαμὲτ τὸν ἐξύπνησεν ἀποτόμως.

— Σκύλε χριστιανὲ, τῷ εἶπεν, ἐξύπνα, θὰ πηγαίνωμεν.

— Ποῦ θὰ πηγαίνωμεν; ἠρώτησεν ὁ Ῥιχάρδος τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς του.

Τότε ἐπλησίασεν ἡ Βοημὴ, μόλις φαινομένη εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς σελήνης.

— Ὅ,τι ἰδῇς καὶ ὅ,τι ἀκούσῃς, ἐπρόσθεσε, λέξιν μὴ προφέρῃς, ἂν θέλῃς τὴν σωτηρίαν σου. Ἀκολούθησον αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, καὶ μὴ ἐκπλήττεσαι διὰ τίποτε.

— Τί εἶναι τοῦτο! ἀνέκραξεν ὁ Ῥιχάρδος.

— Σιωπὴ σοὶ εἶπα· τὸν διέκοψε βιαίως ἡ Βοημή. Ἐγὼ σοὶ τὸ παραγγέλλω, ἂν θέλῃς τὴν ζωήν σου.

— Εὖγε, καλὰ τὸν ὁμιλεῖς, εἶπεν ὁ Ἄραψ.

Ὁ δὲ Ῥιχάρδος ἀνεπήδησεν ἀμέσως ὡς ἀστραπή.

— Διάταξον, εἶπεν εἰς τὸν Ἄραβα. Σ' ἀκολουθῶ ὅπου θέλεις.

Ἐν τῷ ἅμα δ' ὁ Βοὺ-Μωχαμὲτ ἔλυσε τὰ δεσμά του, τὸν ἔφερεν εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦτον ἡ ταχύπους του κάμηλος, τὸν ἀνεβίβασεν εἰς αὐτὴν, καὶ ὀπίσω του τὴν Βοημὴν, καὶ ἀναβὰς αὐτὸς ἐμπρός του, ὡδήγησε τὸ ζῶον δι' ἀγνώστων στενωπῶν, ὅπου δὲν ἐφοβεῖτο ν' ἀπαντήσῃ φρουροὺς τῆς Δείρας. Ἐν ᾧ δ' ἀνέβαινον εἰς τὴν κάμηλον ἡ Βοημὴ, μίαν μόνην στιγμὴν εὑροῦσα, ἐπλησίασεν εἰς τὸν Ῥιχάρδον, καὶ τῷ εἶπε γαλλιστὶ τὰς δύω ταύτας λέξεις· « Σιωπὴ καὶ φρόνησις! »

Ἡ κάμηλος ἔτρεχε τῷ ὄντι ὡς πτερωτὴ εἰς τοὺς βράχους, καὶ μετὰ μίαν ὥραν περίπου κατέβη εἰς τὴν πειδιάδα. Μετ' ὀλίγον δ' ἔτι ἔφθασεν εἰς τὸ ῥεῦμα ὅπου ἦτο τὸ ἐρείπιον, ἡ πηγὴ καὶ τὸ δένδρον. Ἐδῶ δὲ κατέβησαν οἱ ἀναβά-

ται της, καὶ ἔδεσαν αὐτὴν εἰς τοὺς θάμνους. Ἡ δὲ Βοημὴ, λαβοῦσα εἰς τὴν χεῖρά της ῥάβδον, διέγραψεν εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐπὶ τῆς γῆς διαφόρους κύκλους καὶ ἄλλας φανταστὰς γραμμὰς, καὶ τέλος, κτυπήσασα τὸ ἔδαφος εἰς ἓν σημεῖον πλησίον τῆς ἀπωτέρας γωνίας τοῦ ἐρειπίου,

— Ἐδῶ! εἶπε.

Τότε ὁ Βοὺ-Μωχαμὲτ, ἐγχειρίζων εἰς τὸν Ῥιχάρδον μίαν σκαπάνην, ἣν εἶχε φέρει μεθ' ἑαυτοῦ,

— Πήγαινε νὰ σκάψῃς ἐκεῖ! τῷ εἶπεν ἀπειλητικῶς.

— Ὑπάκουσον εἰς τὸν αὐθέντην σου, ἂν θέλῃς τὴν σωτηρίαν σου, ἐπρόσθεσεν ἀποτόμως ἡ Βοημή.

Ὁ Ῥιχάρδος ἔλαβε τὸ ἐργαλεῖον εἰς χεῖρας τρεμούσας ὑπὸ συγκινήσεως, καὶ πορευθεὶς πρὸς τὸ καταδειχθὲν μέρος, ἤρχισε νὰ σκάπτῃ τὴν γῆν, ἥτις εὐκόλως ἐνέδιδεν.

— Ὅταν εὕρῃς τίποτε περίεργον, εἰδοποίησόν μας, τῷ ἐφώναξεν ἡ Βοημὴ, ἥτις ἔμενε πλησίον τῆς καμήλου μετὰ τοῦ Βοὺ-Μωχαμέτ.

Αὐτοῦ δὲ τὰ νεῦρα ἐσκίρτων σπασμωδικῶς, καὶ τὸ μέτωπον ἐβρέχετο ὑπὸ ἱδρῶτος, ἐν ᾧ ἡ ψυχή του ἐταλαντεύετο μεταξὺ ἐλπίδος καὶ φόβου.

Μεθ' ἑνὸς τετάρτου ἐργασίαν περίπου ὁ Ῥιχάρδος ἔκραξεν·

— Εὑρίσκω εἰς τὸ χρῶμα χρυσᾶ νομίσματα.

— Παῦσον νὰ σκάπτῃς! ἐφώναξεν ἡ Βοημή.

Καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν Ἄραβα, ὅστις ἀνεπήδησεν ὡς ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ἅμα ἤκουσε τὴν κραυγὴν τοῦ Ῥιχάρδου,

— Ἰδοὺ τῷ εἶπεν, εὑρέθη ὁ θησαυρός. Ἀλλὰ δὲν συμφέρει νὰ γνωρίσῃ ὁ χριστιανὸς τὴν ποσότητα. Μάκρυνον αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ σύναξον ὁ ἴδιος τὰ νομίσματα.

— Δὲν νομίζεις συμφερώτερον νὰ τὸν φονεύσω; ἠρώτησεν ὁ Ἄραψ, ἑτοιμάζων τὸ πυροβόλον του.

— Ὄχι ὄχι! ἀνέκραξε βιαίως ἡ Βοημή! Φυλάξου! ἄλλως καταστρέφεις τὰ πάντα. Ἴσως πρέπει μέχρι τέλους ν' ἀποπερατώσῃ αὐτὸς τὸ ἔργον ὃ ἤρχισεν.

Ὁ Βοὺ-Μωχαμὲτ, φοβηθεὶς τότε μὴ διακινδυνεύσῃ τὸ εὕρημά του, ἔλαβε τὸν Ῥιχάρδον ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τὸν ἔφερε παρὰ τὸ δένδρον ὅπου ἵστατο καὶ ἡ Βοημή.

— Ἀλλὰ τοὐλάχιστον πρέπει νὰ τὸν δέσω, εἶπεν.

— Ἀναμφιβόλως πρέπει νὰ τὸν δέσῃς, ἀπεκρίθη αὐτή· ἄλλως ἠμπορεῖ νὰ σοὶ φύγῃ. Ἀνάβίβασον αὐτὸν εἰς τὴν κάμηλον καὶ δέσε τον. Τὸν φυλάττω κ' ἐγώ. Σὺ δὲ μὴ λησμονήσῃς τὰ διακόσια γρόσια.

— Μὴ φοβῆσαι, ἀπεκρίθη ὁ Ἄραψ, ὅστις ἐγκρίνας τὸ σχέδιον, ἀνεβίβασε τὸν χριστιανὸν εἰς τὴν κάμηλον, καὶ τῷ ἔδεσε τὸ σῶμα καὶ τὰς χεῖρας. Ἐλθὼν δ' ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἀνοιχθέντα λάκκον, κατέθεσε τὰ ὅπλα του εἰς τὸ χεῖλος αὐτοῦ, καὶ ἐπήδησεν ἐντός.

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἡ Βοημὴ ἐκτύπησε δὶς τὰς χεῖράς της, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἀπὸ τῶν θάμνων ἐπήδησαν δύω ἄνθρωποι, ἥρπασαν τὰ ὅπλα τοῦ Βοὺ-Μωχαμὲτ, καὶ στρέψαντες αὐτὰ κατὰ τῆς κεφαλῆς του,

— Ἂν κινηθῇς, τὸ εἶπον, εἶσαι νεκρός.

Συγχρόνως δὲ καὶ ἡ Βοημὴ ἔλυσε τὴν κάμηλον, ἀνέβη δι' ἑνὸς πηδήματος εἰς αὐτὴν, καὶ διερχομένη πλησίον τοῦ λάκκου ὅπου ἦτον ὁ Ἄραψ,

— Βοὺ-Μωχαμὲτ, τῷ ἐφώναξε· σοὶ προεῖπον ὅτι θὰ εὕρῃς θησαυρὸν τεσσαράκοντα χιλιάδων γροσίων. Ἡ ποσότης εἶναι ὁλόκληρος εἰς τὸν λάκκον ἐκεῖνον, καὶ εἶν' ἐδική σου, ἀλλ' ὁ αἰχμάλωτος δὲν εἶν' ἐδικός σου πλέον. Σοὶ συμβουλεύω ν' ἀφήσῃς τὴν Δέϊραν τοῦ Φαρὰτ Βὲν-Ἀζίζ.

Καὶ ταῦτα λέγουσα, ἐκτύπησε τὴν κάμηλον, ἥτις ὡς

ὑπόπτερος ὥρμησε διὰ τῆς πεδιάδος. Ἐνταῦτῷ δὲ καὶ οἱ δύω ἄνδρες, ἀναβάντες εἰς δύω ἵππους, οὓς ἐκράτουν ἐκ τοῦ χαλινοῦ, ἀπῆλθον κατόπιν της, καὶ ἀπερχόμενοι ἔκραξαν πρὸς τὸν Ἄραβα, ὅτι τὰ ὅπλα του θέλει εὕρει ἑκατὸν βήματα μακρὰν τοῦ μέρους ὅπου ἔσκαπτε.

Τ' ἀλλεπάλληλα ταῦτα συμβάντα ἐκινδύνευσαν ν' ἀπομωράνωσι τὸν δυστυχῆ Βοὺ-Μωχαμέτ. Ἀλλ' ἀφ' οὗ συνῆλθε, καὶ εἶδεν ὅτι εἶναι μόνος καὶ ἀσφαλής, ἐξηκολούθησε νὰ σκάπτῃ, εὗρεν ὁλόκληρον τὴν ποσότητα τῶν 40 χιλιάδων γροσίων εἰς χρυσᾶ γαλλικὰ νομίσματα, μετὰ ταῦτα ἐπορεύθη ἑκατὸν βήματα μακρὰν, καὶ εὗρε τὰ ὅπλα του, καὶ κατόπιν ἐπορεύθη πανταχοῦ ἀλλοῦ παρὰ εἰς τὴν Δέϊραν, ὅπου ἦτο βέβαιος ὅτι θὰ εὕρισκε τὸν θάνατον μετὰ τὴν δραπέτευσιν τοῦ αἰχμαλώτου.

Ζ'.

Ἡ δὲ ὠκύπους Μαχαρὴ μετὰ μιᾶς ὥρας πτῆσιν μᾶλλον ἢ δρόμον ἔφθασεν εἰς τὸ πρῶτον χωρίον τὸ κατεχόμενον ὑπὸ Γάλλων.

Ἐκεῖ κατέβησαν οἱ ἐπιβάται της, καὶ ὁ Ῥιχάρδος ἐῤῥίφθη εἰς τὰ γόνατα τῆς Ἰουλίας, καὶ τὴν προσεκύνησεν ὡς θεότητα ἐλευθερωτίν του, μὴ δυνάμενος νὰ καθέξῃ τὰ δάκρυά του, δάκρυα θαυμασμοῦ.

Αὐτὴ δὲ, ἀποδυθεῖσα τὰ ῥάκη τῆς Βοημῆς, καὶ ἀποπλύνασα τὰ χρώματα δι' ὧν εἶχεν ἐντελῶς μεταμορφωθῆ, ἀνέλαβε τὸ εὔχαρι Ἀμαζόνιον, ἢ ἱππευτικὸν τῶν γυναικῶν ἔνδυμα. Μετ' ὀλίγον δ' ἀφίχθησαν καὶ οἱ δύω της ἔφιπποι βοηθοὶ, ὧν ὁ εἷς ἦν ὁ πιστὸς γέρων Ἰουσοὺφ, καὶ ὁ

ἄλλος συγγενὴς αὐτοῦ, καὶ οὕτως ὅλη ἡ συνοδία διηυθύνθη πρὸς τὸ Ἀλγέριον.

Τὴν δεκάτην ἡμέραν μετὰ τὴν ἀναχώρησίν της ἡ Ἰουλία ἔφθασε πάλιν εἰς τὴν πόλιν ταύτην.

Καὶ πρῶτον μὲν ἔσπευσεν ἀμέσως πρὸς τὴν θείαν της, ἣν, ὡς καὶ τὸν Κ. Σαὶν-Μαρτῖνον, εὗρε σπαραττομένους ὑπὸ μεγίστης ἀνησυχίας, καὶ ἑτοιμαζομένους ν' ἀρχίσωσι τὴν ἐπαύριον δραστηρίας ἐρεύνας πρὸς ἀναζήτησίν της.

Φιλήσασα δ' ἀμφοτέρους περιπαθῶς, ἔλαβε τὸν θεῖόν της, καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Ῥιχάρδου ἔδραμε πρὸς τὴν Κ. Δυβαλλῶνα, ἣν ἡ ἀπελπισία εἶχε καταστήσει ἀγνώριστον. Ὅταν δ' εἶδε τὸν υἱόν της, κατελήφθη ὑπὸ τοιούτου νευρικοῦ τρόμου καθ' ὅλον τὸ σῶμα, ὥστε πάντες ἐφοβήθησαν μὴ μείνῃ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀπόπληκτος. Πολλὴν ὥραν ἤθελε νὰ προφέρῃ « υἱέ μου » καὶ δὲν ἐδύνατο. Τέλος ἡ λέξις αὕτη ἐξῆλθε μετὰ μεγάλης κραυγῆς καὶ μετὰ χειμάῤῥου δακρύων.

Ὅτε δ' ἔμαθε τῆς Ἰουλίας τὴν ἀφοσίωσιν, ἀφῆκε τὸν υἱόν της, ἵνα ῥιφθῇ εἰς αὐτῆς τὰς ἀγκάλας.

— Ὁ Θεὸς μόνος δύναται ν' ἀνταμείψῃ τοιαύτην πρᾶξιν, εἶπεν. Ἐγὼ, καὶ ὅλην μου τὴν ζωὴν ἂν σοὶ δώσω, πῶς ποτὲ νὰ σὲ ἀνταμείψω;

— Καλοῦσά με θυγατέρα σας, ἀπεκρίθη ἐρυθριῶσα ἡ Ἰουλία.

Μετὰ δύω δ' ἡμέρας ἐπροκηρύχθη εἰς Ἀλγέριον ὁ γάμος τοῦ Κ. Ῥιχάρδου Δυβαλλῶνος μετὰ τῆς Κυρίας Ἰουλίας Βωσσάν. Τὸ συμβόλαιον τοῦ γάμου ὑπέγραψεν ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος. Δὲν λέγει δ' ἡ ἱστορία ἂν καὶ ὁ ὑπασπιστής του, κόμης Δὲ Λαφεριέρος, ἦν παρὼν εἰς τὴν τελετήν.

ΤΕΛΟΣ.

ΓΛΟΥΜΥΜΑΟΥΘ

Α'.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ εἶχε γίνει ἐνῆλιξ. Μὴ ἔχων δὲ γονεῖς, ἐκληρονόμησεν ἀμέσως τὴν πατρικὴν περιουσίαν, μίαν τῶν μεγίστων τοῦ ἡνωμένου κράτους, καὶ ἤθελεν εἶσθαι ἀνάξιον μέλος τῆς βουλῆς τῶν λόρδων, ἂν ἡ πρώτη χρῆσις τῆς ἐλευθερίας του καὶ τοῦ πλούτου του δὲν ἦτο νὰ περιέλθῃ ὀλίγον τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ κόσμου.

Ἀλλ' ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἦτο παράδοξος καὶ ἰδιότροπος νέος· ὡς τοιοῦτος τοὐλάχιστον ἐκρίνετο ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν του, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐκύρωσε τὴν τοιαύτην γνώμην εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, διότι ἀντὶ ν' ἀρχίσῃ τὴν περιοδίαν του ἀπὸ τοῦ Χόγγ-Κόγγ ἢ ἀπὸ τῆς Αὐστραλίας, διϊσχυρίσθη ὅτι θέλει πρὸ τῆς ξένης νὰ γνωρίσῃ τὴν πατρίδα του, καὶ πρὸ τῆς Ἀμερικῆς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἄλλη του ἰδιοτροπία· δὲν ἔλαβε θέσιν εἰς τὸν σιδηρόδρομον, διότι, ἔλεγε, περιηγεῖτο διὰ νὰ περιηγηθῇ, οὐχὶ διὰ νὰ φθάσῃ. Ἀνέβη λοιπὸν τὸν καλλήτερον ἵππον του, καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ζοκέη του, διηυθύνθη πρὸς βορρᾶν, μεταβαίνων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, καὶ σημειῶν εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν του ὅ,τι τῷ ἐφαίνετο ἀξιοσημείωτον ὡς πρὸς

τὰ ἤθη καὶ ὡς πρὸς τοὺς τρόπους, διότι ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἦτο παρατηρητὴς καὶ ἀγχίνους.

Ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου τούτου, ὅπερ εἶχεν ἐξογκωθῆ εἰς βιβλίον· ἐκ τῆς ὕλης ὅσην ἐχορήγησε τῆς Ἀγγλίας μόλις μία γωνία, ἀνέγνωμέν τινα τεμάχια, καὶ ἐρανιζόμεθα τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον, γεγραμμένον ἐπὶ τῆς τελευταίας σελίδος.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἀπὸ τῆς Δυρχάμης ἐπορεύετο εἰς τὸ Νεοκαστέλιον, πρωτεύουσαν τῆς Νορθουμβερλάνδης, πρῶτον ἵνα ἰδῃ τὸ τεῖχος τῶν Πικτῶν λεγόμενον, ἢ τοῦ Ἀλεξάνδρου Σεβήρου, τὸ διῆκον δι' ὅλης τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν, καὶ δεύτερον ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὴν Σκωτίαν ἐξ ἀνατολῶν, καὶ ἵνα ἐξέλθῃ πρὸς δυσμάς.

Ἐν ᾧ δὲ διήρχετο ὡραίαν κοιλάδα, εἶδεν ἅμαξαν ἥτις, ἐρχομένη ἀπὸ πλαγίας ὁδοῦ, εἰσῆλθεν εἰς ἣν αὐτὸς ἐπορεύετο, καὶ προηγουμένη αὐτοῦ, ἐξηκολούθει τὴν ἰδίαν διεύθυνσιν. Ἡ ἅμαξα περιεῖχε δύω κυρίας.

Μετὰ ἓν τέταρτον, ὁ λόρδος Βαρλέϋ, βαρυνθεὶς τὴν μονότονον θέαν τῶν ὀπισθίων τῆς ἁμάξης τροχῶν, ἴσως καὶ ὑπό τινος περιεργείας, θυγατρὸς τῆς ἀργίας, νυσσόμενος, ἐκέντησε τὸν ἵππον του, καὶ τροχάζων παρῆλθεν ἐμπρός· παρερχόμενος δὲ, ἐβύθισε τὸ βλέμμα του εἰς τὴν ἅμαξαν.

Ἐκ τῶν δύω δὲ κυριῶν ἡ μία ἐφαίνετο εἰς ἀκμὴν ἡλικίας ἢ καὶ παρῆλιξ, ἡ δὲ, νεωτάτη, καὶ καθ' ὅσον ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἐδυνήθη νὰ κρίνῃ ἐκ τῆς ταχείας ἐκείνης παρατηρήσεως, ὡραία, ὡραιοτάτη μάλιστα, ἂν τὸ πρῶτον βλέμμα δὲν τὸν ἠπάτησεν.

Ἡ συνάντησις τῷ ἐφάνη ἀξία νὰ καταλάβῃ μίαν γραμμὴν εἰς τὰς σημειώσεις του. Ἀλλ' ἵνα λάβῃ ἐκ τοῦ κόλπου του τὸ χαρτοφυλάκιον, καὶ ἵνα γράψῃ διὰ τοῦ μολυ-

δδοκονδύλου, ἠναγκάσθη νὰ βραδύνῃ τὸ βῆμα τοῦ ἵππου του, δι' ὃ μετὰ πέντε λεπτὰ ἡ ἅμαξα τὸν ἔφθασε πάλιν, καὶ διῆλθεν ἐμπρός του.

Ἐπειδὴ ὅμως καὶ αὐτῆς τὸ βράδισμα δὲν ἦτο λίαν ταχὺ, ἡ δευτέρα αὕτη συνέντευξις ὑπῆρξε διαρκεστέρα, καὶ τοῦ λόρδου Βαρλέϋ τὸ βλέμμα, ἀναπαυθὲν μακρότερον χρόνον εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ ὀχήματος, ἐπρόφθασε δύω τινὰ νὰ παρατηρήσῃ, πρῶτον μὲν ὅτι ἡ καλλονὴ τῆς νεωτέρας κυρίας ἦτον ἐξ ἐκείνων, ἃς οἱ καλλιτέχναι καὶ οἱ ποιηταὶ ὀνειροπολοῦσι, καὶ ἐφ' ὧν φαίνεται μειδιῶσα ἀκτὶς οὐρανία· δεύτερον δὲ, ὅτι ἡ κυρία αὕτη ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμούς της ὅτε εἶχεν ὑψώσει τοὺς ἐδικούς του, καὶ ἠρυθρίασαν ὡς δύω ἀνεμόναι αἱ παρειαί της· διότι καὶ ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἦτο νέος ὡραῖος, καὶ εἰς ὅλην του τὴν μορφὴν ἐπέλαμπεν ἀριστοκρατία.

Οὕτω λοιπὸν ἔμεινε πάλιν ὀπίσω τῆς ἁμάξης· ἀλλ' ἡ θέα της δὲν τῷ ἐφαίνετο πλέον τόσον μονότονος, τὴν ἐκόσμει δὲ ἤδη ἡ φαντασία του καὶ ἡ μνήμη. Τοσοῦτον δὲ τὸν ἐνησχόλει τὸ πρὸ τῶν νοερῶν ὀφθαλμῶν του πλανώμενον ἐκεῖνο ὅραμα, ὥστε διῆλθεν ἐμπρὸς δύω ἐκκλησιδίων καὶ τριῶν ἐπαύλεων χωρὶς νὰ ἐγγίσῃ τὸ χαρτοφυλάκιόν του.

Μετὰ μίαν ὥραν περίπου τὸ ὄχημα ἐστάθη ὀλίγον, ἴσως ἵν' ἀναπνεύσωσιν οἱ ἵπποι, ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν. Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ὅμως δὲν εἶχε λόγον ὅπως διακόψῃ τὸν δρόμον του, οὐδ' ἐνόμισεν ἀναγκαῖον ἢ πρέπον νὰ ῥυθμίσῃ τὰ κινήματά του ἐπὶ τῶν κινημάτων τῆς ξένης ἁμάξης, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ διέλθῃ καὶ πάλιν ἐμπρὸς αὐτῆς.

Ἀλλὰ φθὰς ἀπέναντι τῶν δύω κυριῶν, ᾐσθάνθη μεγάλως ἐλαττούμενον τὸ θάῤῥος του, καὶ, ἀντὶ ν' ἀτενίσῃ αὐτὰς, ὡς πρὶν, μόλις ἐτόλμησε νὰ ὑψώσῃ τὸ βλέμμα του,

καὶ αὐτομάτως, ἐκλαμβάνων ἐν τῇ ταραχῇ του ὡς γνωρίμους τὰς πρὸ μιᾶς ὥρας ἀσχολούσας τὸν λογισμόν του, ἔφερε τὴν χεῖρά του εἰς τὸν πῖλον, ὅπερ εἶναι σολοικισμὸς κατὰ τὴν ἀγγλικὴν ἐθιμοταξίαν, διότι κύριος δὲν χαιρετᾷ πρῶτος κυρίαν ἂν δὲν ἔχῃ πολλὴν μετ' αὐτῆς σχέσιν.

Αἱ ἐν τῷ ὀχήματι κυρίαι ἀντεχαιρέτησαν, ὁ δὲ λόρδος Βαρλέϋ δὲν ἐδυνήθη ν' ἀποφασίσῃ ἂν ἦτο μειδίαμα ταχύτερον ἀστραπῆς, ἢ ἀπατηλὸν τῆς φαντασίας αὐτοῦ κατόπτρευμα, ὅπερ ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν ἐπιπετῶν εἰς τῆς νέας τὰ κοράλλινα χείλη· ᾐσθάνθη ὅμως πάλλουσαν τὴν καρδίαν του, ὅτε μετά τινος ὥρας ἱππασίαν, ἤκουσε τὸν κρότον τῶν τροχῶν τιθεμένων αὖθις εἰς κίνησιν, καὶ ἀνὰ πᾶν βῆμα ἐλαττούντων τὴν ἀπόστασιν μεταξὺ τοῦ ὀχήματος καὶ αὐτοῦ.

Ἡ πρώτη του ἰδέα ὑπῆρξε νὰ κεντήσῃ τὸν ἵππον του καὶ νὰ προχωρήσῃ, ὅπως ἀποφύγῃ καὶ τετάρτην συνάντησιν. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἐσκέφθη πόσον γελοῖον ἦτο νὰ φεύγῃ δρομαῖος αὐτὸς, καὶ ὡς διωκόμενος ἐμπρὸς τῶν δύω ἀγνώστων ἐκείνων γυναικῶν, μόνον διότι ἡ μία τῷ ἐφάνη ὡραία. Αὐτὸς ὡδοιπόρει ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, κατὰ τὸ σύνηθες βῆμα τοῦ ἵππου του, καὶ εἰς τοῦτο εἶχεν ἀναμφιβόλως πλῆρες δικαίωμα. Ἂν ξένη ἅμαξα διήρχετο ἐμπρός του, ἔπταιεν ἐκεῖνος εἰς τοῦτο; Οὕτω συλλογιζόμενος, ἐξηκολούθησεν ἀμεταβόλως τὸ βάδισμά του, καὶ ἀφῆκε στωϊκῶς νὰ πλησιάσῃ τὸ ὄχημα.

Αἱ κυρίαι ἐχαιρέτησαν πρῶται, καὶ ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἀπήντησε κλίνας βαθέως τὴν κεφαλὴν, μετὰ ταῦτα δὲ, ἀφ' οὗ διῆλθον, βραδύνας τὸ βῆμα, ἔμεινε μακρὰν ὀπίσω αὐτῶν.

Ἐν τούτοις ἦτο περίεργος νὰ ἐξετάσῃ τίνες ἦσαν, πό-

θεν ἤρχοντο, διατὶ δὲν ὡδοιπόρουν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου. Ὅτι ἦσαν κυρίαι ἐπισήμου οἰκογενείας, τοῦτο τὸ ἐθεώρει ἀναμφισβήτητον, ἂν καὶ οἰκόσημον ἐπὶ τῶν θυρίδων τοῦ ὀχήματός των δὲν ὑπῆρχεν ἐπιγεγραμμένον. Ὅτι δ' ὡδοιπόρουν δι' ἰδίας ἁμάξης, τοῦτο τὸ ἀπέδιδεν εἰς τὴν φιλοκαλίαν των, καὶ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν των ν' ἀπολαύσωσι τῆς ποιήσεως τῆς φύσεως, ἥτις εἰς τοὺς διϊπταμένους διὰ τοῦ σιδηροῦ δρόμου παρίσταται ὡς ἄμορφος σκιά, ὡς συγκεχυμένος πολτός, ἢ ὡς ὁ πίναξ τῶν περιεχομένων ποιητικῆς συλλογῆς.

Ἤλπιζεν ὅμως νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειάν του τὸ ἑσπέρας, ὅταν καταλύων, ὡς εἶχε σκοπὸν, εἰς τὸ καλλήτερον ξενοδοχεῖον τοῦ Νεοκαστελίου, ἤθελε βεβαίως ἀπαντηθῇ μετ' αὐτῶν.

Ἐν ᾧ δὲ τοιαῦτα διελογεῖτο, ἀναβλέψας εἶδεν ὅτι τὸ ὄχημα εἶχεν ἐκτραπῆ τῆς πρώτης διευθύνσεως, στραφὲν πρὸς ἀριστερά. Τοῦτο ἦν ἐκτὸς τῶν ὑπολογισμῶν του, διὸ, ταχύνας τὸ βῆμα, ἔφθασεν εἰς τὴν θύραν μικροῦ οἰνοπωλείου, κειμένου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἀκριβῶς ὅπου αὐτὴ διεσχίζετο, καὶ ἐκεῖ σταθεὶς, ἐζήτησε ποτήριον ζύθου.

— Ποῦ φέρουσιν αὐτοὶ οἱ δρόμοι; ἠρώτησε τὸν ξενοδόχον, λαμβάνων ἀπὸ τῆς χειρός του τὸ ἀφρίζον ποτόν.

— Αὐτὸς ἐδῶ κατ' εὐθεῖαν, εἶπεν ὁ ξενοδόχος, φέρει εἰς Γαίτες-Αϊδ, καὶ ὑπὲρ τὸν ποταμὸν εἰς Νεοκαστέλιον. Ἐκεῖνος δ' ἀριστερὰ μεθ' ἡμίσειαν ὥραν χωρίζεται. Ὁ ἐπάνω, πρὸς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, φέρει εἰς Κορβρίδζ, ὁ κάτω, πρὸς τὸ δάσος, φέρει εἰς τ' ἀνθρακωρυχεῖα τοῦ Γλουμγμάθου.

— Λοιπὸν φαίνεται βέβαιον, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἐνῷ ἀπερρόφα τὸν ζύθον, ὅτι αἱ κυρίαι αὗται διευθύνονται πρὸς Κορβρίδζ, ἐν ᾧ ἐγὼ ὑπάγω εἰς Νεοκαστέλιον.

Ἐπεθύμουν ὅμως πολὺ νὰ μάθω τίνες εἶναι. Ἀλλὰ τίς τάχα ἡ ἀνάγκη νὰ ὑπάγω εἰς Νεοκαστέλιον; Δὲν ἀνεχώρησα ἐκ Λονδίνου ὅπως ἰδῶ τὸ Νεοκαστέλιον, ἀλλ' ὅπως ἰδῶ τὴν Ἀγγλίαν. Μήπως καὶ τὸ Κορβρίδζ δὲν εἶναι Ἀγγλία;

Καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει, ὅτι καὶ τὸ Κορβρίδζ εἶναι Ἀγγλία, ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν τοῦ ἵππου του πρὸς δυσμάς.

Ἀλλ' οἱ δισταγμοί του καὶ οὕτω δὲν διεσκεδάσθησαν. Δὲν εἶναι ἀπρεπὲς ν' ἀκολουθῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν ἅμαξαν; Τί θὰ εἰποῦν αὐταὶ αἱ κυρίαι βλέπουσαί τον νὰ τρέχῃ κατόπιν των;

Καὶ τί ἔχουσι νὰ εἰπῶσιν αἱ κυρίαι; Μήπως ὁ δρόμος δὲν εἶναι δημόσιος; εἶν' ἐδικός των μόνον ὁ δρόμος; Ἔπειτα ἐκεῖναι τὸν ἀπήντησαν, ὄχι αὐτὸς ἐκείνας. Τί πταίει ἂν ἀπεφάσισαν νὰ ὑπάγωσιν εἰς Κορβρίδζ ὅπου αὐτὸς διηυθύνετο;

Τὸ βῆμά του ἐξ αἰτίας τῶν ἀμφιβολιῶν τούτων εἶχε γίνει ἀβέβαιον καὶ βραδὺ, ἐν ᾧ ἡ ἅμαξα ὡς πτερωτὴ ἐμακρύνετο. Δὲν ἀπέσπα ὅμως τὸ βλέμμα του ἀπ' αὐτῆς, ὡς φοβούμενος μὴ τὸν διαφύγῃ.

Καὶ ὅ,τι ἐφοβεῖτο τῷ ὄντι συνέβη. Ἀντὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, ἡ ἅμαξα αἴφνης ἐστράφη ἀριστερὰ πρὸς τὸ δάσος. Αἱ ὁδοιπόροι λοιπὸν οὔτε εἰς τὸ Κορβρίδζ δὲν ἐπήγαινον, καθὼς δὲν ἐπήγαινον εἰς τὸ Νεοκαστέλιον, ἀλλὰ διηυθύνοντο πρὸς τ' ἀνθρακωρυχεῖα τοῦ Γλουμυμάουθ. Τί παράδοξον ἰδέαν εἶχον αἱ δύω κυρίαι! Τί ἤθελον εἰς τ' ἀνθρακωρυχεῖα; Ἴσως νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν γυναῖκα τοῦ ἐνοικιαστοῦ; ἴσως ἦσαν αὐτὰ ἰδιοκτησίαι των;....

Καὶ οἱ δισταγμοί του ἐκορυφώθησαν, καὶ ἐκράτησε τὸν ἵππον του. Ποίαν πρόφασιν εἶχε νὰ ὑπάγῃ εἰς τ' ἀνθρακωρυχεῖα; κἀνένα ἐκεῖ δὲν ἐγνώριζε, κἀμμίαν ἐργασίαν δὲν εἶχε.

Δὲν ἦτο προφανὲς ὅτι παρηκολούθει τὰς ὁδοιπόρους; Καὶ ἤδη ἔστρεφε τοὺς χαλινούς του πρὸς τὰ ὀπίσω.

Β'.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἐκτελέσῃ τὸ κίνημα τοῦτο, οἱ ἐναντίοι στοχασμοὶ διηγέρθησαν εἰς τὴν ἀμφίῤῥοπον ψυχήν του. Τὰ ἀνθρακωρυχεῖα! εἶπε καθ' ἑαυτόν. Καὶ πῶς; δὲν εἶν' ἐπίσης περίεργα καὶ αὐτὰ ὡς τὸ τεῖχος τῶν Πικτῶν; δὲν ἤκουσε πολλάκις εἰς τὴν βουλὴν τῶν Λόρδων πολὺν γενόμενον λόγον περὶ τοῦ ἀβιώτου βίου τῶν ἀθλίων ἐκείνων παιδίων, ἅτινα ὑπὸ δυστυχῶν ἢ φιλαργύρων γονέων κατακλείονται εἰς τὰ ζοφερὰ ταῦτα βάραθρα, καὶ μαραίνονται ἐστερημένα τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ φωτὸς τοῦ ἡλίου; Τί ἀξιολογώτερος ὁδοιπορίας σκοπὸς, τί φιλανθρωπότερον, τοῦ νὰ ἴδῃ ἰδίοις ὀφθαλμοῖς τὴν τύχην αὐτῶν, καὶ νὰ συντελέσῃ ποτὲ ἐν γνώσει εἰς τὴν βελτίωσίν της;

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἐξίστατο πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ ἔχῃ ἐξ ἀρχῆς τὴν ἰδέαν ταύτην, καὶ νὰ μὴν ἐπισκεφθῇ τὰ ἀνθρακωρυχεῖα τοῦ Γλουμυμάουθ τῷ ἐφαίνετο ἤδη ἀληθὲς ἁμάρτημα.

Ἑπομένως ἀφῆκε τοὺς χαλινοὺς εἰς τὸν ἵππον, καὶ ἐπροχώρησεν. Ἡ ὁδός του διήρχετο διὰ τοῦ δάσους, ὅπου πρὸ πολλοῦ ἡ ἅμαξα εἶχε βυθισθῇ καὶ εἶχε γίνει ἄφαντος.

Μετὰ μίαν δ' ὥραν ἐξῆλθε τοῦ δάσους, καὶ ἀπήντησεν οἰκίαν μεγάλην καὶ εὐπρεπῆ, τοῦ ἐνοικιαστοῦ καὶ διευθυντοῦ τοῦ Γλουμυμάουθ. Διερχόμενος δ' ἐμπρὸς αὐτῆς, παρετήρησεν ἐντὸς τῆς αὐλῆς ἀπεζευγμένην τὴν γνωστὴν εἰς αὐτὸν ἅμαξαν, καὶ τοῦτο πρὸς μεγάλην του δυσαρέσκειαν, διότι ἐσυμπέρανεν ὅτι αἱ συνοδοιπόροι του, ἀντὶ, ὡς ἤλπιζε,

νὰ καταλύσωσιν εἴς τι παρακείμενον ξενοδοχεῖον, ὑφ' οὗ τὴν στέγην ἐδύνατο καὶ αὐτὸς νὰ διανυκτερεύσῃ, ἐπεσκέπτοντο τὴν οἰκοδέσποιναν τῆς οἰκίας ἐκείνης, ὅπου οὐδὲν εἶχε δικαίωμα καὶ οὐδεμίαν ἀφορμὴν εἰσόδου.

Ἑπομένως, ἀρχίζων νὰ ὑποπτεύῃ ὅτι τὸ μόνον ἀποτέλεσμα τῆς ἐνταῦθα ἐπισκέψεώς του θέλει εἶσθαι ἡ φιλανθρωπικὴ ἔρευνά του, καὶ σχεδιάζων ἤδη τὸ προοίμιον τῆς βουλευτικῆς του δημηγορίας ὑπὲρ τῆς πασχούσης ἐργατικῆς τάξεως, εἰς ἧς τὴν πληγὴν ταύτην ἐφαίνετο θέτουσα τὸν δάκτυλόν του αὐτὴ ἡ πρόνοια, ἐπροχώρησε περαιτέρω.

Πεντακόσια περίπου βήματα μακρὰν τῆς οἰκίας ὑψοῦντο εἰς τὴν πεδιάδα ἀτάκτως διεσπαρμέναι διάφοροι μικραὶ καὶ πενιχραὶ καλύβαι ἀχυροσκεπεῖς, καὶ μεταξὺ αὐτῶν λόφοι μέλανες σεσωρευμένων ἀνθράκων.

Μεταξὺ δὲ τῶν καλυβῶν καὶ τῶν σωρῶν τούτων περιεφέροντο οἰκτροὶ καὶ ἡμίγυμνοι ῥακενδύται παντὸς γένους καὶ πάσης ἡλικίας, οἱ μὲν ἐναγωνίως ὠθοῦντες χειραμάξας πλήρεις τοῦ ὀρυκτοῦ, οἱ δὲ ὡς ἀχθοφόροι φέροντες αὐτὸ ἐπὶ τῶν νώτων των, καὶ κύπτοντες ὑπὸ τὸ βάρος του μέχρι γῆς.

Ἐμπρὸς δ' ἑκάστης καλύβης ἔχαινεν ἀνὰ ἓν στόμιον φρέατος ζοφεροῦ, καὶ ἐξ αὐτοῦ προέκυπτεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μορφή τις ὠχρά, κυρτή, σκελετώδης, ὡς νεκροῦ ἀποσείοντος τὴν πέτραν τοῦ τάφου, ἐν ᾧ ἄλλα πάλιν τῶν ἀθλίων ἐκείνων ὄντων κατεβυθίζοντο εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς ὡς ἂν ἐσχίζετο καὶ τὰ ἔρρόφα τὸ ἔδαφος.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἐλθὼν εἰς τὴν πρώτην καλύβην, κατέβη τοῦ ἵππου του, καὶ παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν ἱπποκόμον του.

Ἐμπρός του γυνὴ δυσειδής, τὸ ὀστεῶδές της σῶμα ὑπὸ σαπρὸν ῥάκος καλύπτουσα, τὴν κόμην ἔχουσα ῥυπαρὰν καὶ

λυτὴν, καὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὰ μέλη ὅλα μέλανα ὑπὸ τῆς ἀσβόλης, ὡς καταχθόνιον φάντασμα, ἔστρεφε διὰ τῶν δύω της χειρῶν κύλινδρον ὑπεράνω τοῦ φρέατος, καὶ ἐφαίνετο ὡς ὕδωρ ἀντλοῦσα.

— Μητέρα, τῇ εἶπεν ὁ λόρδος, ἤθελον νὰ ἰδῶ τὸ ἀνθρακωρυχεῖον· δὲν μ' ὁδηγεῖς, σὲ παρακαλῶ, ἀπὸ ποῦ πρέπει νὰ καταβῶ;

Ἡ γυνὴ τὸν ἠτένισε δι' ὀφθαλμῶν εὐήθων, καὶ ἐκπέμψασα γρυσμὸν ἄναρθρον·

— Ἄ! εἶπε. Σύρε, σύρε, σύρε, ὅλ' ἡμέρα σύρ' ἐπάνω τὰ δαιμονοσπέρματα, ποῦ νὰ πέσ' ἡ γῆ καὶ νὰ τὰ πλακώσῃ! καὶ τὸ βράδυ σὲ ῥίχνουν, νά! φάγε! μία χάψα ψωμὶ ἀπὸ στάκτη, καὶ δύω σάπια γεώμηλα. Ἀπὸ τὴ δουλειὰ μὲ κόλλησε τὸ τομάρ' εἰς τὰ κόκκαλα, καὶ δὲν ἔχω ἕνα κουρέλι νὰ σκεπάσω τὰ παλαιόπαιδα ποῦ τουρτουρίζουν ἀπὸ τὴ' ψύχρα' καὶ γρυνιάζουν ἀπὸ τὴν πεῖνα' 'ς τὸ σπῆτι. Λίγο δουλεύουμε γιὰ τὸν ἐνοικιαστὴ, πρέπει νὰ δουλέψωμε τώρα καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους.

Καὶ ἐπανέλαβε τὸν κτηνώδη γρυσμόν της.

— Λάβε τοῦτο καὶ ὁδήγησόν με, εἶπεν ὁ λόρδος Βαρλέϋ, ἀποστρεφόμενος μετὰ μυσαγμοῦ, καὶ δίδων εἰς αὐτὴν ἓν δίστηλον.

Τῆς γυναικὸς οἱ ἄτονοι ὀφθαλμοὶ διεστάλησαν, καὶ ἐξέπεμψαν φλόγας. Δι' αὐτομάτου δὲ κινήματος, λησμονοῦσα τὴν χειρίδα τοῦ κυλίνδρου ἣν ἔστρεφεν, ἥρπασε τὸ νόμισμα συγχρόνως διὰ τῶν δύω χειρῶν της, καὶ τὸ ἔσφιγγεν ὡς φοβουμένη μὴ τῇ τὸ ἀφαιρέσῃ κάνεις. Ἤδη δὲ ὁ κύλινδρος, ἐνδίδων εἰς τὸ βάρος τοῦ ἀντικειμένου ὅπερ ἐκρέματο εἰς τὸ ἄκρον τοῦ περὶ αὐτὸν σχοινίου, ἤρχισε νὰ στρέφηται κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν, καὶ τὸ σχοινίον νὰ καταβαίνῃ, ὅτε

αἰσχρολόγος βλασφημία ἠκούσθη ἐξερχομένη ἀπὸ τῶν σπλάγχνων τῆς γῆς.

— Σκάσετε βρωμομύρμηγκα τοῦ διαβόλου, ἔκραξεν ἡ γυνὴ, καὶ ἁρπάσασα τὴν χειρίδα τοῦ κυλίνδρου ἀμέσως, ἤργισε ν' ἀναβιβάζῃ τὸ φορτίον.

— Αὐτὰ ποῦ ἔλεγα, μὴ πρὸς βάρος σας, ἐπρόσθεσεν ἔπειτα ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν λόρδον Βαρλέϋ· τὰ ἔλεγα δι' αὐτοὺς ποῦ μᾶς στίφτουν ὡς νὰ μείνουμε ξερὸ τζίπουρο, κ' ἔπειτα μᾶς πετοῦν νὰ ψοφήσουμε σὲ κάμμιὰ κόχη σ' τὸ ἄχυρο. Διὰ τὸ ἕνα σελίνι ποῦ μᾶς ῥίπτουν 'ς τὸ πρόσωπον, ζητοῦν τὴν δύναμι τῶν χεριῶν μας, ζητοῦν τὸν ἱδρῶτα τοῦ μετώπου μας, τὸν ἀέρα ποῦ ἀναπνέουμε, τὸ φῶς τῆς ἡμέρας μας, τῆς νυκτός μας τὸν ὕπνο. Ἂν θέλετε νὰ κατέβετε, κοπιάστε.

— Ἀπὸ ποῦ θὰ καταβῶ; ἠρώτησεν ὁ λόρδος βλέπων τριγύρω του.

— Ἀπ' αὐτοῦ δὰ, εἶπεν ἡ γυνὴ, δεικνύουσα τὸ μέλαν στόμιον. Καθὼς ἐβγοῦν αὐτὰ τὰ βρωμόπαιδα, κατεβαίνετε μὲ τὸ ἴδιον ξύλον.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἔκυψε τότε ὑπὲρ τὸ στόμιον τοῦ φρέατος νὰ ἴδῃ τὴν προτεινομένην εἰς αὐτὸν κατάβασιν.

Ἦτο δὲ στενὴ καὶ σκοτεινὴ ὡς τῶν συνήθων φρεάτων, ὁ δὲ πυθμὴν δὲν ἐφαίνετο· ἄλλως τε ἀπεκρύπτετο καὶ ὑπὸ ἀμόρφου τινὸς ἀντικειμένου, ἀνασυρομένου τότε διὰ τοῦ σχοινίου.

Μετ' ὀλίγον, αὐτὸ ἔφθασεν εἰς τὸ στόμιον, καὶ τότε ἐφάνησαν δύω παιδία, ὀκτὼ ἕως δέκα ἐτῶν, καθήμενα περιβάδην, στῆθος πρὸς στῆθος, ἐπὶ μικροῦ ὁριζοντίου ξύλου, ἀφ' οὗ ἐκρέματο διὰ δύω ἁλύσεων φορτίον ἀνθράκων.

Τὰ παιδία ἦσαν ὡς μικροὶ βδελυροὶ δαίμονες, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῶν καπνοδόχων τοῦ ᾅδου.

— Ἀπ' ἐδῶ πρέπει νὰ καταβῶ; ἠρώτησεν ὁ λόρδος μετὰ προφανοῦς δισταγμοῦ.

— Ἂν ὁρίζῃ, ἂς καβαλικέψῃ ἡ ἀφεντιά σου.

— Καὶ καταβαίνουν πολλοὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν τρύπαν; ἠρώτησεν ὁ λόρδος, εὑρίσκων τὴν ὁδὸν αὐτὴν ὀλίγον παράδοξον δι' εὐγενὲς μέλος τῆς Βουλῆς τῶν Λόρδων.

— Πολλοὶ λέγει; Δεκατέσσαρες ὥραις τὴν ἡμέραν γυρίζω σὰν τὸ ἄλογο ποῦ δὲν ἔχει ψυχὴν, γυρίζω σὰν τὸν μύλον ποῦ δὲν ἔχει ζωή· κ' ἔρχεται, καὶ φεύγει ὁ ἥλιος καὶ μ' εὑρίσκει πάντοτε νὰ γυρίζω, καὶ πεντακόσιοι ἀνεβαίνουν, καὶ πεντακόσιοι κατεβαίνουν κάθε ἡμέραν.—Κόπιασε, μὴ φοβᾶσαι· κύτταξε τὰ παλαιόπαιδ' αὐτὰ πῶς δὲν φοβοῦνται.

Ὁ τελευταῖος οὗτος λόγος ἀπετείνετο εἰς τὴν φιλοτιμίαν του. Ἔπειτα δὲ καὶ τὰ μικρὰ προοίμια τῆς ἀθλιότητος τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ἃ εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν, τῷ ἐνέβαλλον τὴν ἐπιθυμίαν, τῷ ἐπέβαλλον τὸ καθῆκον, καθ' ἃ ἐφρόνει, νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὴν τύχην αὐτῶν.

Διὸ, λησμονήσας ἐντελῶς τὴν ἐλαφρὰν ἀφορμὴν ἥτις τὸν εἶχε φέρει ἐνταῦθα, καὶ τὰς δύω κυρίας ἃς οὔτε νὰ ἴδῃ πλέον πιθανότητά τινα εἶχεν, οὔτε πρόθεσιν ν' ἀναζητήσῃ, διεσκέλισε θαῤῥαλέως τὸ ξύλον, ἀφέθη εἰς τὴν διάκρισιν τῆς γυναικὸς, καὶ ἐν ᾧ αὐτὴ ἐξετέλει τὴν μηχανικὴν ἐργασίαν της, ἤρχισε νὰ κατέρχηται εἰς τὸ βάραθρον, σφίγγων διὰ τῶν δύω χειρῶν του σπασμωδικῶς τὸ σχοινίον.

Γ.

Ὅταν δ' ἔφθασεν εἰς τὸν πυθμένα, καὶ ἀπέβη τοῦ ἀκρο-

σφαλοῦς του καθίσματος, ἐστάθη ἐφ' ἱκανὰς στιγμὰς εἰς τὴν θέσιν του, ὅπως συνειθίσῃ τὴν πνιγηρὰν ἀτμόσφαιραν τοῦ ὑπογείου ἐκείνου κόσμου, καὶ τὸ πυκνὸν αὐτοῦ σκότος.

Ἀβέβαιοί τινες καὶ φαντασιώδεις μορφαί, πλανωμένην τινὰ δεχόμεναι ἀκτῖνα τοῦ ἄνω φωτός, ἀνεφαίνοντο ἄνευ καταληπτοῦ διαγράμματος ἐκ τοῦ ἀχανοῦς τῆς νυκτὸς κόλπου. Ὅτε δ' οἱ ὀφθαλμοί του ᾠκειώθησαν πρὸς αὐτήν, καὶ τὰ πέριξ αὐτοῦ ἀντικείμενα διεγράφησαν εὐκρινέστερον, τότε ἐγνώρισεν ὅτι εὑρίσκετο εἰς εὐρυτάτην ὑπόγειον αἴθουσαν, ἀνεσκαμμένην ἐντὸς τοῦ ἄνθρακος, ἧς δ' ἡ θολωτὴ ὀροφὴ ἦτο τόσον ταπεινή, ὥστε ἀνὴρ ὑψηλόσωμος μόλις ἐδύνατο νὰ σταθῇ ὄρθιος ἐν αὐτῇ. Καθ' ὅλην δὲ τὴν περιφέρειαν τῶν τοίχων αὐτῆς ἠνοίγοντο ὀπαὶ σκοτειναί, καὶ διά τινων ἐξ αὐτῶν τὸ βλέμμα ἐβυθίζετο εἰς μακρὰς ὑπογείους διόδους· εἰς δὲ τ' ἀπώτερα βάθη διήρχοντο συνεχῶς θαμβοὶ λύχνοι, ὡς ἀστέρες περιφερόμενοι, καὶ εἰς τὸ μέρος ὃ ἐζωογόνει ἡ φωτεινὴ αὐτῶν περιφέρεια ἐφαίνοντο σκιαὶ μέλαιναι ἄνω καὶ κάτω κινούμεναι, καὶ ἐναγώνια καὶ ἀκατάληπτα σχήματα ἐκτελοῦσαι, ὡς οἱ κολαζόμενοι ἐν τῷ ᾅδῃ.

Εἷς τῶν ἐργοστασιαρχῶν, ἐλθὼν πρὸς αὐτόν, τῷ προσέφερε νὰ τὸν ξεναγήσῃ, καὶ λαβὼν φανὸν εἰς τὰς χεῖρας, τὸν περιέφερεν εἰς τὸ εὐρὺ καὶ ζοφερὸν αὐτὸ πανδαιμόνιον.

Ὅτε ὁ λόρδος Βαρλέϋ παρεκάλπαζε φαιδρὸς παρὰ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην ἅμαξαν, ῥοφῶν διὰ τῶν βλεμμάτων του τὸ χάριεν μειδίαμα τῆς ὡραίας συνοδοιπόρου του, δὲν προέβλεπε ποῖον οἰκτρὸν τῷ ἐπεφυλάττετο θέαμα πρὸ τοῦ τέλους τῆς ἰδίας ἡμέρας.

Ἡ μεγάλη αἴθουσα ἐν ᾗ εὑρίσκετο ἦτον ἓν τῶν κένδρων εἰς ἃ ἀπέληγον οἱ ἀναρίθμητοι ζοφεροὶ αὐλῶνες τοῦ ὑπογείου αὐτοῦ λαβυρίνθου. Πολλὰ φρέατα, ὅμοια πρὸς τὸ

δι' οὗ αὐτὸς εἶχε καταβῆ, διέσχιζον πολλαχοῦ τὴν ὀροφὴν αὐτῆς, καὶ ἐκοινώνουν μετὰ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Περὶ αὐτὰ δ' ἦν ἀδιάκοπος τῶν ἀνθρακωρύχων ἡ κίνησις, ὡς ἡ τῶν μελισσῶν περὶ τὴν τοῦ σίμβλου ὀπὴν, καὶ εἰς τὴν ἄκραν τῶν σχοινίων κρεμάμενοι, οἱ μὲν ἀνήρχοντο, οἱ δὲ κατήρχοντο μετὰ τοῦ προϊόντος τῆς ἐργασίας των.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἠθέλησε νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς ἕνα τῶν πλαγίων αὐλώνων. Ἀλλὰ βυθίσας τὸ βλέμμα εἰς τὸν πλησιέστερον, ἠσθάνθη συστελλομένην τὴν καρδίαν του καὶ ψυχρανθεῖσαν τὴν ἐπιθυμίαν του. Ἡ δίοδος αὕτη ἦτο τόσον μακρὰ, ὥστε τὸ πέρας της δὲν ἐφαίνετο, τόσον δὲ ταπεινὴ, ὥστε οἱ ἐργάται ἠναγκάζοντο νὰ τὴν διέρχωνται καθ' ὅλον τὸ μῆκός της κυρτοὶ, καὶ κύπτοντες σχεδὸν ὁριζοντίως τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματός των. Τὸ δ' ἔδαφος αὐτῆς ἦτον, ἐξ αἰτίας τοῦ ἄνωθεν ἀδιακόπως ἀποσταλάζοντος ὕδατος, βορβορῶδες τέλμα, εἰς ὃ αὐτοὶ ἐνεβάτευον ἕως ὑπὲρ μέσην τὴν κνήμην.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἐμακρύνθη τῆς διόδου ταύτης, προτιθέμενος νὰ καταγγείλῃ τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς εἰς τὴν βουλὴν τῶν λόρδων.

Ἰδὼν δὲ τὴν μετ' αὐτὴν τοὐλάχιστον στεγνὴν, καὶ κατά τι ὑψηλοτέραν, καὶ μαθὼν ὑπὸ τοῦ ὁδηγοῦ του ὅτι εἰς ὅλον τὸ ἀνθρακωρυχεῖον δὲν ὑπῆρχον αὐτῆς ὑψηλότεραι, ἀπεφάσισε νὰ διατρέξῃ αὐτήν.

Ἀλλὰ μόλις προὐχώρησε περὶ τὰ πεντήκοντα βήματα, καὶ ἡ συναίσθησις ὅτι δὲν ἐδύνατο ν' ἀνορθώσῃ τὸ σῶμά του, ὅτι δὲν ἐδύνατο ἐλευθέρως νὰ κινηθῇ, τὸ περικεχυμένον σκότος, γινόμενον ὁρατώτερον διὰ τοῦ ἀμυδροῦ φωτὸς τοῦ φανοῦ, ὁ συμπεπυκνωμένος καὶ δύσπνους ἀὴρ, τῷ ἐνέβαλον στενοχωρίαν ἥτις δὲν ἦτον ἀπηλλαγμένη δειλίας,

καὶ ἥτις, καθ' ὅσον προὐχώρει, καὶ ὁ αὐλὼν παρετείνετο, ἐκορυφοῦτο εἰς ἀγωνίαν σχεδόν.

Ὥστε, ὅταν τέλος ἐξῆλθε κατὰ τὸ ἄλλο πέρας εἰς μίαν τῶν εὐρυτέρων ἐκείνων αἰθουσῶν, ἀνέπνευσε βαθέως, ὡς ὁ ἀνακύπτων ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης, καὶ ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐκτείνῃ περαιτέρω τὴν ἔρευνάν του, ἀλλὰ νὰ ἐγκαταλείψῃ ἀμέσως τ' ἀφώτιστα καὶ ἄξενα ἐκεῖνα βασίλεια τοῦ θανάτου, ὅπου μόνον οἱ ἄθλιοι πολῖται αὐτῶν δύνανται νὰ διαμένωσι.

Προὐχώρησε λοιπὸν πρὸς ἓν τῶν φρεάτων, καὶ περιέμεινε νὰ καταβῶσι δύω γυναῖκες, αἵτινες ἐκρέμαντο εἰς ἄκραν σχοινίου ὑπὲρ τὴν κεφαλήν του, ἵνα τὰς διαδεχθῇ εἰς τὴν ἐναέριον γέφυράν των.

Ἀλλ' ἐν ᾧ περιέμενεν, εἶδεν ἐξερχόμενον ἀπὸ μιᾶς τῶν πλαγίων συρίγγων φανὸν, καὶ κατόπιν αὐτοῦ γυναῖκα, ἧς ἡ εὐπρεπὴς ἐνδυμασία ἐφαίνετο ἀντίφασις πρὸς τοῦ μέρους ἐκείνου τὰ ἤθη.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ, ὅστις, ὡς ἠξεύρομεν, δὲν ἦτον ἐντελῶς ἀπηλλαγμένος περιεργείας, ἠθέλησε νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὸ μυστήριον· ἀλλὰ, μόλις προσελθὼν, ἀνεγνώρισε τὴν πρεσβυτέραν τῶν δύω κυριῶν μεθ' ὧν εἶχε συνοδοιπορήσει.

Ἡ κυρία τὸν ἐχαιρέτησεν ὡς παλαιὰ γνωριμία. Εἰς τὰ ἄγρια ἐκεῖνα βάθη τῆς γῆς, δύω κάτοικοι τοῦ ἄνω κόσμου εἰσὶν ὡς δύω συμπατριῶται ἀπαντώμενοι εἰς τόπους μεμακρυσμένους, καὶ ἡ σχέσις μεταξὺ αὐτῶν εὐκόλως συνδέεται.

— Ὁ λόρδος Βαρλέϋ, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, εἶπεν ἡ κυρία ἀφ' οὗ οὗτος τὴν ἀντεχαιρέτησεν.

Ὁ λόρδος ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καταφάσκων, καὶ ἐθεώρησε μετά τινος ἐκπλήξεως τὴν ἄγνωστον κυρίαν ἥτις τὸν ἐγνώριζε.

— Σᾶς εἶδον ἅπαξ ἢ δὶς, ἐξηκολούθησεν αὕτη, εἰς τοὺς χοροὺς τοῦ πρέσβεως τῆς Γαλλίας ἐν Λονδίνῳ.—Ἄχαρι μέρος διὰ περιδιάβασιν, ἐπρόσθεσεν ἔπειτα, δεικνύουσα περὶ ἑαυτήν.

— Πρὸ πάντων διὰ κυρίας, ἀπήντησε μειδιῶν ὁ λόρδος Βαρλέϋ. Ἀλλ' ἡ κυρία εἶναι ἀναμφιβόλως ἰδιοκτῆτις τῶν λατομείων τούτων.

— Ὄχι, ἀπήντησεν αὕτη. Τὰ λατομεῖα εἰσὶν ἰδιοκτησία τοῦ λόρδου Ῥοζαμόνδου. Ἐγὼ εἶμαι ἡ Λαίδυ Σερφεὶλδ,— διότι εἴμεθα ἠναγκασμένοι εἰς αὐτοπαρουσίασιν· τοιαύτη εἶναι ἡ ἐθιμοταξία τοῦ τόπου.

Τὸ ὄνομα τοῦτο ἦτο γνωστὸν εἰς τὸν λόρδον Βαρλέϋ, ὡς μιᾶς τῶν ἐπισημοτέρων καὶ πλουσιωτέρων οἰκογενειῶν τῆς ἀγγλικῆς ἀριστοκρατίας.

— Ἤλθατε, ἐξηκολούθησεν ἡ Λαίδυ Σερφεὶλδ, νὰ ἰδῆτε τὴν δίαιταν ἢ μᾶλλον τὴν ἀθλιότητα τῶν δυστυχῶν τούτων ὄντων. Ἂν θέλητε νὰ μὲ ἀκολουθήσητε, προσφέρομαι νὰ σᾶς ξεναγήσω.

Ἐννοεῖται ὅτι ἤθελεν ἐρυθριάσει ὁ λόρδος Βαρλέϋ ν' ἀρνηθῇ ὑπὸ μόνης δειλίας τὴν περιήγησιν ἥτις ὑπὸ κυρίας τῷ ἐπροτείνετο.

Προσέτι δ' ἀνεγεννήθη ἐν αὐτῷ καί τις ἐλπὶς νὰ ἰδῇ πάλιν τὴν χαρίεσσαν πρωϊνὴν ὀπτασίαν του. Καὶ ἔβλεπε μὲν ὅτι ἡ νέα συνοδοιπόρος του δὲν εἶχε συνοδεύσει τὴν πρεσβυτέραν της σύντροφον εἰς τὰ ἀνήλια ἐκεῖνα ὑπόγεια, τόσον ἀνοίκεια δι' ἄνθος τρυφερὸν ὡς αὐτὴν, ἀλλὰ τῷ ἐφαίνετο πιθανὸν ὅτι ἡ γνωριμία των ὑπὸ τοιούτους ἀρχίσασα οἰωνοὺς, ἤθελεν ἐξακολουθήσει καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

Προσέφερε λοιπὸν τὸν βραχίονά του εἰς τὴν Λαίδυ Σερφεὶλδ, καὶ διηυθύνθησαν πρὸς τὰς περαιτέρω διόδους, ὅπου

ἠναγκάσθη νὰ τὴν παρακολουθῇ, κλίνων βαθέως τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐνθαῤῥυνόμενος ὑπὸ τῆς αἰδοῦς καὶ τοῦ παραδείγματος.

Πανταχοῦ, καὶ εἰς τοὺς αὐλῶνας καὶ εἰς τὰς αἰθούσας ἀπήντων ἀγέλας ἐργατῶν ἀμφοτέρων τῶν γενῶν, φέροντας ἐπὶ τῶν νώτων φορτίον βαρύτατον, καὶ κύπτοντας ὑπ' αὐτὸ μέχρι γῆς, ὥστε σχεδὸν ἐπεριπάτουν τετραποδητὶ, ὁμοιάζοντες τ' ἀχθοφόρα ζῶα, ὧν ἐξετέλουν τὴν ἐπίπονον ἐργασίαν.

Ἀλλάχου ἀπήντων παῖδας τρυφερᾶς ἡλικίας, σύροντας μετ' ἀγῶνος ἢ ὠθοῦντας ἁμάξας πλήρεις ἀνθράκων, καὶ ἐξαντλοῦντας εἰς τοῦτο τὰς μόλις ἀναφυομένας δυνάμεις των.

Ἑκατέρωθεν τῶν μακρῶν παρόδων, εἰς τοὺς ταπεινοὺς αὐτῶν τοίχους, ἠνοίγοντο εἰς ἴσα διαστήματα μικραὶ ὀπαὶ, οὐδὲ τόσον ὑψηλαὶ ὥστε καὶ ἑξαετὲς παιδίον νὰ σταθῇ ὄρθιον εἰς αὐτάς. Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἐβύθισε τὸ βλέμμα εἴς τινας ἐξ αὐτῶν, καὶ τῷ ἐφάνη ὅτι ἐν μέσῳ τοῦ σκότους ἔβλεπεν ὡς κινούμενά τινα ἀντικείμενα.

— Αὗται εἰσὶν αἱ πλάγιαι πάροδοι, τῷ εἶπεν ἡ Λαίδυ Σερφεὶλδ. Δυστυχὴς ἡ τύχη τῶν ἀνθρώπων ὅσοι ἐργάζονται εἰς αὐτάς!

— Πῶς! ἐργάζονται ἄνθρωποι εἰς ἐκείνας τὰς τρύπας; ἀνέκραξε μετὰ φρίκης ὁ λόρδος.

— Ἂν θέλητε νὰ ἰδῆτε μίαν αὐτῶν, ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία, πρέπει ν' ἀποφασίσητε νὰ εἰσέλθητε σχεδὸν ἕρπων.

— Ἔχω τῷ ὄντι μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ γνωρίσω ἐκ τοῦ σύνεγγυς τῶν δυστυχῶν τούτων τὸν ἄθλιον βίον. Ἀλλὰ νὰ εἰσέλθω ἐκεῖ μοὶ φαίνεται ἀδύνατον. Τοιαύτη ἐπιχείρησις ὑπερβαίνει τὸ καθῆκον τῆς χριστιανικωτέρας ἀφοσιώσεως.

Δ'.

Ἀκόμη ὡμίλει, ὅτε ἐκ μιᾶς τῶν ὀπῶν τούτων προέκυψε μία τῶν τῆς ὑπηρεσίας γυναικῶν, εἰς τὴν μίαν χεῖρα λύχνον κρατοῦσα, καὶ διὰ τῆς ἄλλης ἐγγίζουσα τὴν γῆν καὶ βοηθουμένη νὰ περιπατῇ.

Ἐξῆλθε δὲ κατόπιν αὐτῆς ἄλλη γυνή, κάμπτουσα τὰ γόνατα, τὸ ἄνω σῶμα σχεδὸν ὁριζοντίως κρατοῦσα, καὶ διὰ τῶν χειρῶν κρατουμένη ἀπὸ τῶν δύω τοίχων. Ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἔμεινεν ἔκπληκτος, οὐδ' ἐδύνατο νὰ πιστεύσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἡ δευτέρα αὕτη γυνὴ ἦτον ἡ ὡραία συνοδοιπόρος του!

— Ἔμμα, φιλτάτη, εἶπεν ἡ Λαίδυ Σερφεὶλδ, ὁ λόρδος Βαρλέϋ.

Ἡ νέα ἀνέβλεψεν, ἠρυθρίασε σφοδρῶς, καὶ ἐχαιρέτησε.

Συγχρόνως δ' ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ αὐτοῦ στομίου ἁμάξιον πλῆρες ὀρυκτοῦ, πληροῦν σχεδὸν ὅλην τὴν δίοδον καθ' ὕψος καὶ πλάτος, καὶ συρόμενον, ὡς κατ' ἀρχὰς ὑπέλαβεν ὁ λόρδος, ὑπὸ μεγάλου κυνὸς, ὡς ὅμως ἐκ δευτέρας ὄψεως παρετήρησεν, ὑπὸ παιδίου δωδεκαετοῦς περίπου. Τὸ ἄθλιον ἦν προσηρτημένον εἰς τὴν ἅμαξαν δι' ἁλύσεως ἥτις τὸ ἐζώννυε κατὰ τὴν μέσην τοῦ σώματος, καὶ διήρχετο διὰ τῶν σκελῶν του. Βεβιασμένον δὲ νὰ πίπτῃ πρηνὲς, ὅπως μὴ τὸ μέτωπόν του συντριβῇ ἐπὶ τοῦ θόλου, καὶ νὰ ἕλκῃ ἐντεῖνον εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν τὰς δυνάμεις του, περιεπάτει τετραποδητὶ, καὶ ὁ ἱδρὼς ἔτρεχε κρουνηδὸν ἀπὸ τοῦ νοσηροῦ του προσώπου, ἐν ᾧ τὸ στῆθός του ἤσθμαινεν ὡς φύσα μεταλλουργοῦ.

— Μῆτερ, εἶπεν ἡ Ἔμμα· ἰδοὺ ὁ τελευταῖός μας νεοσύλ-

λεκτος. Τὸ παιδίον αὐτὸ ἔχει μητέρα ἀσθενῆ καὶ πέντε ἀδελφοὺς μικροτέρους, περιμένοντας παρ' αὐτοῦ τὴν τροφήν των. Ὁ ἐπιστάτης Κ. Φῶκνερ μοὶ εἶπεν ὅτι τὸ εἶδε μίαν ἡμέραν καθήμενον κατὰ μέρος, ἐν ᾧ ἐπρογευμάτιζον οἱ λοιποὶ ἐργάται, καὶ κλαῖον. Τὸ ἠρώτησεν ἂν πάσχῃ. — Δὲν πάσχω, ἀπεκρίθη, πεινῶ. Ἂν προγευματίσω ἐγὼ, δὲν θὰ δειπνήσουν οἱ ἀδελφοί μου. Καὶ διὰ νὰ κερδήσῃ τὸν ἄρτον τῶν ἀδελφῶν του, ἐργάζεται δεκατέσσαρας ὥρας τὴν ἐπίπονον ἐργασίαν ἣν εἴδατε, ὥστε τὸ δυστυχὲς δὲν θ' ἀργήσῃ ν' ἀποθάνῃ, ὡς ἀπέθανεν ὁ πατήρ του, ἀπὸ τὴν πεῖναν.

Καὶ τῷ ὄντι τὸ μέτωπόν του ἔφερε τὴν πελιδνὴν τῆς πείνης σφραγίδα, καὶ οἱ πόδες του, ὅταν ἠθέλησε ν' ἀνορθωθῇ, ἐκλονοῦντο ὡς κάλαμοι.

— Πῶς ὀνομάζεται; ἠρώτησεν ἡ Λαίδυ Σερφεἰλδ.

— Βὸϐ Χὸϐ, ἀπήντησεν ἡ Ἔμμα.

Καὶ ἡ μήτηρ της ἐσημείωσε τὸ ὄνομα ἐπὶ μικροῦ χρυσελεφαντίνου χαρτοφυλακίου. Ἔπειτα δὲ, ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν νέον λόρδον·

— Εἴδατε περίπου, τῷ εἶπεν, ὅ,τι ἦτο δυνατὸν νὰ ἰδῆτε τοῦ γηΐνου τούτου ᾅδου· ὅ,τι τοὐλάχιστον, ἐπρόσθεσε μειδιῶσα, δύναται εὐλόγως ν' ἀπαιτηθῇ παρὰ τῆς χριστιανικωτέρας ἀφοσιώσεως. Προσέτι δὲ, τοῦ παιδίου τούτου τὸ μικρὸν ἐπεισόδιον μᾶς ἐμύησεν ἀρκούντως εἰς τὰ μυστήρια τῶν ἀπροσίτων ἐκείνων ἀδύτων. Ἴσως τώρα ἐπεθυμήσατε ἀέρα καὶ ἥλιον.

— Τῷ ὄντι, ἀπεκρίθη ὁ λόρδος Βαρλέϋ, ὁ ξένος εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν ταύτην αἰσθάνεται καὶ τὸ στῆθός του φυσικῶς πιεζόμενον καὶ τὴν καρδίαν του ἠθικῶς, καὶ ποθεῖ τέλος τὸν ἥλιον καὶ φαιδροτέρας σκηνάς. Ὅταν πετῶμεν ἐπὶ τῶν φλογερῶν πτερύγων τοῦ ἀτμοκινήτου ἢ τῆς ἀτμαμάξης, ἢ βλέ-

πωμεν τὰ θαυμάσια ἐκεῖνα τῶν ἐργοστασίων μας προϊόντα, δὲν συλλογιζόμεθα ὅτι διὰ τὴν ἀπόλαυσιν ἡμῶν ταύτην πολλὰς ὀργυιὰς ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν χιλιάδες ἀνθρώπων στενάζουσιν ἐν τῇ σκοτίᾳ καὶ ζῶσι βίον ἀδελφὸν τοῦ θανάτου!

Μετὰ δὲ τὴν ἠθικὴν ταύτην σκέψιν, ἀληθῆ αἰσθανόμενος ἀνυπομονησίαν ν' ἀσπασθῇ τὸν ἄνω κόσμον, ἔδειξεν εἰς τὰς κυρίας κλίμακα προσανακεκλιμένην εἰς τὸν τοῖχον, δι' ἧς ἀνέβαινον κατὰ σειρὰν ἀδιάκοπον γυναῖκες φέρουσαι βαρέα φορτία, κρεμάμενα διὰ λωρίων ἀπὸ τῶν κεφαλῶν καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων των.

— Νομίζω, ἐξηκολούθησεν, ὅτι εἰς τὰς κυρίας δὲν θὰ ἦναι πολὺ εὐάρεστον ν' ἀναβῶσι κατὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐγὼ κατέβην. Ἡ ὑπόγειος αὕτη πτῆσις μοὶ ἐφάνη ὀχληροτάτη. Ἂν μοὶ ἐπιτρέπητε, θὰ σᾶς ὁδηγήσω διὰ ταύτης τῆς κλίμακος.

Καὶ ἔθεσε τὸν πόδα του εἰς τὴν πρώτην βαθμίδα τῆς κλίμακος.

— Φυλαχθῆτε! ἔκραξεν αἴφνης ἡ Ἔμμα, καὶ τὸν ἔσυρε βιαίως ἐκ τοῦ βραχίονος.

Μόλις δ' ἀπέκλινεν ὁ λόρδος Βαρλεὺ, καὶ εἰς τὴν θέσιν ὅπου πρὶν ἵστατο ἔπεσε βροχὴ ὀγκωδῶν λιθανθράκων, ὧν ἕκαστος ἤρκει νὰ τὸν φονεύσῃ. Τῆς γυναικὸς ἥτις ἀνέβαινε τελευταία τὴν κλίμακα ἀπεκόπη τὸ λωρίον δι' οὗ τὸ φορτίον της ἐκρέματο ἐκ τῆς κεφαλῆς της, καὶ οἱ ἄνθρακες ἔπεσαν μετὰ μεγάλης ὁρμῆς, κινδυνεύσαντες νὰ τὴν κατασύρωσι μεθ' ἑαυτῶν.

— Ἰδοὺ, εἶπεν ἡ Ἔμμα, εἷς τῶν συνηθεστέρων κινδύνων τῶν ἀνθρακωρυχείων, καὶ μάλιστα τῶν ἀναβάσεων τούτων. Πολλάκις θραύονται οἱ ἱμάντες, καὶ οἱ ἄνθρακες κρημνι-

ζόμενοι, τραυματίζουσι καὶ δύνανται καὶ νὰ φονεύσωσι τὰς ἑπομένας γυναῖκας, αἵτινες βαρέως πεφορτισμέναι καὶ ἐκεῖναι, δὲν εἶναι εὐκίνητοι ὥστε νὰ προφυλαχθῶσιν. Ἂν θέλητε νὰ μὲ ἀκολουθήσητε, ἐλπίζω ὅτι δύναμαι νὰ σᾶς δείξω ἀσφαλεστέραν ἀνάβασιν.

Ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν λοιπὸν τῆς νέας Μὶς, διῆλθον καὶ ἄλλην δίοδον, καὶ δι' αὐτῆς εἰς αἴθουσαν, ἧς τὴν ὀροφὴν διέσχιζε φρέαρ ὁπωσοῦν εὐρύτερον τῶν λοιπῶν· ἐντὸς δ' αὐτοῦ περιείχετο κοχλίας, ἡ ἑλικοειδὴς κλῖμαξ ξυλίνη, καὶ διὰ τοῦ κοχλίου τούτου, εἰς μικρὸν τόπον μακρὰν ὁδὸν περιέχοντος, ἀνήρχοντο ἐναγωνίως καὶ ἐπιμόχθως οἱ ἀχθοφόροι.

Ἀλλὰ, εἰ καὶ ζοφερὰ καὶ ἐκτεταμένη, ἦτον ὅμως ἡ ὁδὸς αὕτη ἀκίνδυνος κἂν, καὶ διὰ τοὺς ἀνερχομένους ἄνευ φορτίου ἡ εὐχρηστοτάτη, δι' ὃ καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ ἐπίσημος καταβάθρα, δι' ἧς οἱ ἐπιστάται ἐκοινώνουν μετὰ τοῦ ἀνθρακωρυχείου.

Ὅτε ἀνέβησαν, ἦτον ἤδη ἑσπέρα.

— Ἡ ἐπιθυμία σας τοῦ ν' ἀσπασθῆτε τὸν ἥλιον, εἶπεν ἡ Λαίδυ Σερφεὶλδ πρὸς τὸν λόρδον Βαρλέϋ, φοβοῦμαι θὰ πρέπῃ νὰ ἔχῃ ὑπομονὴν ἕως αὔριον. Ἐν τούτοις εἰς περιφέρειαν τριῶν ὡρῶν ἀπ' ἐδῶ δὲν ὑπάρχει ξενοδοχεῖον κατοικήσιμον. Μυλόρδε, δέχθητε τὸ δεῖπνόν μας καὶ τὴν φιλοξενίαν μας ἀφελῶς ὡς σᾶς τὴν προσφέρομεν. Ἡ οἰκία ἐκείνη εἶναι τοῦ ἐνοικιαστοῦ Κ. Φῶκνερ· ἀλλ' ὁσάκις ἐρχόμεθα, εἶναι ὅλη εἰς τὴν διάθεσίν μας, καὶ οἱ ξένοι ἡμῶν εἶναι ξένοι του.

Ὁ λόρδος Βαρλέϋ δὲν ἀντέτεινε πολὺ εἰς τὴν φιλόφρονα ταύτην πρόσκλησιν, ἀπαλλάττουσαν αὐτὸν τοῦ κινδύνου τοῦ νὰ διανυκτερεύσῃ εἴς τι ῥυπαρὸν οἰνοπωλεῖον ἢ εἰς τὸ

ὕπαιθρον, καὶ μεθ' ἡμίσειαν ὥραν ἐκάθητο εἰς τὴν τράπεζαν μετὰ τῆς Λαίδυ Σερφεὶλδ καὶ τῆς θυγατρός της.

Ἐννοεῖται δ' ὅτι ἡ συνδιάλεξις κυρίως περιεστρέφετο περὶ τὸ ἀνθρακωρυχεῖον τοῦ Γλουμυμάουθ. Ὁ λόρδος Βαρλέϋ περιέγραφε τὰς ἐντυπώσεις του μετὰ ζοφερῶν χρωμάτων. Δὲν ἐπίστευεν, ἔλεγε, πολλοὶ περιηγηταὶ νὰ ἐπισκέπτωνται τὰ φρικώδη ἐκεῖνα βάραθρα· ὡς πρὸς κυρίας μάλιστα, ἀμφέβαλλεν ἂν καὶ αὐτὴ ἡ Λαίδυ Ῥοζαμὸνδ, ἡ ἰδιοκτῆτις, εἶχε τὴν φαντασίαν νὰ καταβῇ ποτὲ εἰς αὐτά, καὶ διϊσχυρίζετο ὅτι ἢ κατεπείγουσα ἀνάγκη ἢ ὑπερβολικὴ δόσις περιεργείας ἐδύνατο νὰ πείσῃ γυναῖκα εἰς τοῦτο, ὁμολογῶν ὅτι δὲν γνωρίζει πολλὰς ἐχούσας τὴν ἀπαιτουμένην ψυχικὴν δύναμιν νὰ τὸ ἀποφασίσωσιν. Ἔπειτα δὲ ἀπέδιδε χάριτας εἰς τὴν Μὶς Ἔμμαν ὅτι, ὡς ἄλλος Ἑρμῆς, τοὺς ἀνεβίβασεν ἐκ τοῦ ᾅδου ἐκείνου, οὗ φαίνεται γνωρίζουσα τὰς ἐλαχίστας γωνίας.

— Καὶ ὅλαι αὗται αἱ περιφράσεις, εἶπε μειδιῶσα ἡ Λαίδυ Σερφεὶλδ, δηλοῦσιν ὅτι ὁ λόρδος Βαρλέϋ ἔχει οὐ μικρὰν δόσιν περιεργείας νὰ μάθῃ τί ἐζητοῦμεν ἐντὸς τοῦ ἀνθρακωρυχείου, καὶ πῶς συμβαίνει νὰ γνωρίζωμεν ὅλας τὰς ἀναβάθρας καὶ ὅλας τὰς γωνίας αὐτοῦ.

— Κυρία μου, μὲ τρομάζετε, ἀπεκρίθη ὁ λόρδος. Βλέπω ὅτι τοῦ Ἑρμοῦ ἔχετε οὐ μόνον τὴν ψυχοπομπὸν ἀλλὰ καὶ τὴν μαγικὴν ῥάβδον, καὶ φοβοῦμαι ὅτι ἀναγινώσκετε εἰς τὴν καρδίαν μου εὐκρινέστερον ἀφ' ὅ,τι τολμῶ ἐγὼ ὁ ἴδιος.

— Ἔστω λοιπὸν, ὑπέλαβεν ἡ Λαίδυ Σερφεὶλδ. Ἀφ' οὗ ἡ περιέργειά σας εἶναι τόση, ὥστε καὶ τὴν ὁμολογεῖτε, ἀνάγκη πᾶσα νὰ τὴν εὐχαριστήσωμεν, διὰ νὰ ἐξαγοράσωμεν κἂν τὴν λιτότητα τοῦ ὁδοιπορικοῦ δείπνου μας.

Ε΄.

Ἔπειτα δέ, ἀφ' οὗ ἐσιώπησεν ἐπί τινας στιγμάς, καθ' ἃς τὸ πρόσωπόν της ἔλαβεν ἔκφρασιν σοβαρωτέραν καὶ μελαγχολικήν,

— Εἶναι δεκατρία ἔτη, εἶπεν, ἀφ' ὅτου ἀπέθανεν ὁ λόρδος Σερφεὶλδ μετὰ πενταετῆ συζυγίαν. Συγχωρήσατε, Μυλόρδε, ἂν τ' ὄνομά του ἀναβιβάζῃ ἐπὶ τοῦ μετώπου μου νέφη. Ἐμπρὸς ξένων τὸ προφέρω σπανίως, ἀλλ' ἡ καρδία μου αὐτὸ μόνον προφέρει. Ὅταν ἔζη, ὁ κόσμος συνεκεντροῦτο δι' ἐμὲ εἰς τὸν φίλτατόν μου Ἀδόλφον· ἀφ' ὅτου ἀπέθανε, περιωρίσθη εἰς τὴν μνήμην του,—εἰς τὴν μνήμην του, καὶ εἰς τὴν μικράν μου Ἔμμαν, τὴν ζῶσαν εἰκόνα του.

«Ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ θανάτου κείμενος, ἔλαβε τὸ τετραετὲς τότε τέκνον του ἐκ τῆς χειρός, καὶ φιλήσας αὐτὸ περιπαθῶς εἰς τὸ στόμα,— Φιλτάτη Καρολίνα, μοὶ εἶπεν, ἐγὼ ἀποθνήσκω. Σοὶ παραδίδω τὴν θυγατέρα μας· ζῆσον δι' αὐτήν, ἔσο ἐπὶ τῆς γῆς ὁ φρουρὸς ἄγγελός της. Εἶναι ἡ τελευταία παράκλησίς μου, ἡ φιλτάτη παρακαταθήκη μου.

«Αὗται ἦσαν αἱ ἔσχαται λέξεις του!»

Ἡ Λαίδυ Σερφεὶλδ διεκόπη ἐνταῦθα ὑπ' ἰσχυρᾶς συγκινήσεως· μετά τινας δὲ στιγμὰς ἐπανέλαβεν·

— Ἀπ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἡ ζωή μου διήρχετο μεταξὺ δακρύων καὶ μητρικῶν μεριμνῶν. Ἡ Ἔμμα μου ἦτον ὁ μόνος τῆς ὑπάρξεώς μου σκοπός. Ἡ καρδία μου δὲν εἶχεν ἄλλην παραμυθίαν, καὶ οἱ τελευταῖοι τοῦ ἀνδρός μου λόγοι τὴν καθίστων ἱερὰν δι' ἐμέ.

«Οὕτω παρῆλθον οἱ πρῶτοι μῆνες τῆς θλιβερᾶς μου χηρείας. Κατὰ τὴν πρώτην δ' ἐπέτειον ἡμέραν αὐτῆς, παρα-

λαβοῦσα τὴν θυγατέρα μου, ἐπορεύθην νὰ κλαύσω ἐπὶ τοῦ τάφου ὅπου καὶ μόνον δι' ἐμὲ κατῴκει ἡ εὐτυχία.

«Ἐπέστρεφον δὲ πεζῇ μετ' αὐτῆς, ὅτε διὰ τῶν δακρύων μου διέκρινα γυναῖκα πτωχὴν, ἥτις μᾶς παρηκολούθει καὶ ἐστέναζε συνεχῶς. Οὐδὲν καθιστᾷ συμπαθῆ πρὸς τὰς συμφορὰς τῶν ἄλλων ὡς αἱ ἴδιαι συμφοραί· διὸ σταθεῖσα, ἠρώτησα τὴν γυναῖκα τί πάσχει, καὶ εἰς τί δύναμαι νὰ τὴν βοηθήσω.

«— Ἡ δυστυχία μου βοήθειαν δὲν ἐπιδέχεται, ἀπεκρίθη ἐκείνη. Τὸν ἄνδρα μου μοὶ τὸν ἐπῆραν ναύτην. Ματαίως παρεκάλεσα, ἔκλαυσα, τοῖς εἶπα ὅτι μακρὰν του μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ζήσω. Ἐγέλασαν διὰ τὰ δάκρυά μου, καὶ μοὶ τὸν ἐπῆραν. Ἀφ' ὅτου ἔφυγε, περιέμενον τὴν ἐπιστροφήν του, κ' ἐμετροῦσα τὰς ἡμέρας καὶ τὰς στιγμὰς, καὶ, ἀντὶ νὰ ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἦλθεν εἴδησις, καὶ μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι... ἐπνίγη! Ἔφυγον, κυρία, ἀπὸ τῶν μερῶν ὅπου ἔβλεπον πανταχοῦ τὴν εἰκόνα του, ὅπου μοὶ παριστᾶτο πανταχοῦ τῆς εὐτυχίας μου ἡ ἀνάμνησις· ἔφυγον ὡς παράφορος, καὶ πλανῶμαι ἀβοήθητος εἰς τὴν γῆν, μὴ ἔχουσα στέγην ὅπου ν' ἀναπαύσω τὴν κεφαλήν μου, μὴ ἔχουσα ὀβολὸν ν' ἀγοράσω τῆς ἡμέρας μου τὸν ξηρὸν ἄρτον, καὶ ἐπικαλουμένη ὡς εὐτυχίαν τὸν θάνατον, εἴτε ἡ πεῖνα μοὶ τὸν φέρῃ εἴτε ἡ ἀπελπισία.

«Καὶ, καλύψασα τοὺς ὀφθαλμούς της διὰ τῶν δύω χειρῶν της, ἤρχισε νὰ γογγίζῃ οἰκτρῶς. Ἡ συγγένεια τῆς θλίψεώς της πρὸς τὴν ἐδικήν μου βαθέως μὲ συνεκίνησε.

«— Καλὴ γυναῖκα, τῇ εἶπον, δὲν εἶσαι ἡ μόνη εἰς ἣν ὁ Θεὸς ἔπεμψε τὴν φοβερὰν ταύτην δοκιμασίαν. Ἂν ἄλλων δάκρυα δύνανται νὰ ἐλαττώσωσι τῶν δακρύων σου τὴν πικρίαν, ἐλθὲ εἰς τὸν οἶκόν μας· ἐκεῖ θὰ εὕρῃς ἄρτον διὰ τὴν

πεῖνάν σου, στέγην διὰ τὴν κεφαλήν σου, καὶ ἴσως τινὰ ἀνακούφισιν εἰς τὴν λύπην σου.

«Ἡ γυνὴ ἐδέχθη μεθ' ὑπερβολικῶν ἐκφράσεων εὐγνωμοσύνης. Ἔπειτα δὲ, λαβοῦσα τὴν Ἔμμαν μου εἰς τὰς χεῖράς της, τὴν κατεφίλει, καὶ τὴν ἐκολάκευε, καὶ ἔπαιζε μετ' αὐτῆς, καὶ ἐφαίνετο ἀγαπῶσα περιπαθῶς τὸ παιδίον. Εἰς τὴν οἰκίαν μου τῇ ἔδωκα δωμάτιον ἐντὸς τοῦ κήπου.

«Τὴν ἐπαύριον ἤμην ἀσθενής. Τὰ βίαια τῆς προτεραίας αἰσθήματα εἶχον προσβάλει τὸ νευρικὸν σύστημά μου, καὶ ἠναγκάσθην νὰ μείνω δι' ὅλης τῆς ἡμέρας κλινήρης, προσπαθοῦσα διὰ τῆς ἡσυχίας νὰ πραΰνω τὸν σφοδρὸν πόνον τῆς κεφαλῆς μου.

«Τὴν ἑσπέραν ἐζήτησα τὴν θυγατέρα μου. Ἀλλ' ἡ ὑπηρέτρια, ἥτις ἐπῆγε νὰ μοὶ τὴν φέρῃ, ἐπιστρέψασα μετ' ὀλίγον, μοὶ εἶπεν ὅτι δὲν εὗρε τὴν Μὶς Ἔμμαν, καὶ ὅτι, ὡς φαίνεται, εἶναι εἰς τὸν περίπατον μετὰ τῆς παιδαγωγοῦ της, διότι καὶ ἐκείνη δὲν εἶναι εἰς τὴν οἰκίαν.

«Μετὰ μίαν ὥραν ἡ παιδαγωγὸς ἐπανῆλθε, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐῤῥίφθη εἰς τὸν κοιτῶνά μου κλαίουσα, συστρέφουσα τὰς χεῖρας, καὶ ἀποσπῶσα τὴν κόμην της.

«—Ἡ μὶς Ἔμμα ἐχάθη, ἐχάθη ἡ μὶς Ἔμμα! ἐφώναζεν.

«Ὡς ἐκτὸς ἐμαυτῆς ἐπήδησα ἔξω τῆς κλίνης.

«— Τί λέγεις; ἀνέκραξα· ποῦ εἶναι ἡ Ἔμμα; Τί λέξεις εἶναι αὗται;

«— Ἐχάθη, ἐχάθη! ἐφώναζεν ἡ παιδαγωγὸς χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ συνέλθῃ.

«Τέλος δὲ, βιαζομένη νὰ ἐξηγηθῇ,

«— Τὸ πρωῒ, εἶπε, μοὶ ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ φέρῃ μόνη της τὸ πρόγευμα εἰς τὴν ξένην χήραν, καὶ ἔπειτα νὰ παίξῃ εἰς τὸν κῆπον. Τῇ τὸ ἐπέτρεψα εὐχαρίστως ἐγὼ ἡ ἀνόητος·

ἀλλ' ἀφοῦ δύω ὧραι παρῆλθον, βλέπουσα ὅτι δὲν ἐπιστρέφει, ἐπῆγα νὰ τὴν κράξω. Ἀλλὰ μάτην τὴν ἐζήτησα εἰς ὅλον τὸν κῆπον, ἔπειτα εἰς ὅλην τὴν οἰκίαν, ἔπειτα εἰς τὸν κῆπον πάλιν· δὲν ἦτο πούποτε. Τέλος παρετήρησα ὅτι ἡ θύρα τοῦ κήπου ἦτον ἀνοικτὴ, καὶ μοὶ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα μήπως ἐξῆλθε μόνη της καὶ ἐπορεύθη εἰς κἀνὲν τῶν παρακειμένων χωρίων, ὅπου εἶχον συνήθειαν νὰ τὴν φέρω εἰς περιδιάβασιν. Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ταύτῃ ἐξῆλθον τοῦ κήπου, καὶ διηυθύνθην πρὸς τὰ προσεχέστερα χωρία, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μεμακρυσμένα. Ἐπὶ τέλους ἔτρεχον ὡς παράφορος, κρούουσα εἰς ὅλας τὰς θύρας, ἐρωτῶσα ὅλους τοὺς διαβάτας· ἀλλ' οὐδεὶς εἶδε τὴν Ἔμμαν, οὐδεὶς εἶχε περὶ αὐτῆς εἴδησιν. Τέλος ἔσπευσα ὀπίσω, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι θέλω τὴν εὕρει ἐπιστρέψασαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλ' ἐδῶ εὑρίσκω ὅτι ζητεῖται.

«Ἐχάθη! ἐχάθη! ἤρχισε πάλιν νὰ φωνάζῃ κλαίουσα ἡ συμπαθὴς παιδαγωγός.

«— Ἡ ξένη γυνὴ, ἔκραξα ἐγὼ, τρέξατε εἰς τὴν ξένην γυναῖκα. Καὶ ἡμίγυμνος, σχεδὸν ἀνυπόδητος ὡς ἤμην, ἐῤῥίφθην κατόπιν τῶν ὑπηρετῶν μου, οἵτινες ὥρμησαν πρὸς τὸν κῆπον. Ἀλλ' ἡ ξένη γυνὴ εἶχεν ἀναχωρήσει, τὸ δωμάτιον ἦτο κενόν! Εἰς τὴν φλιὰν αὐτῆς ἔπεσα ἡμιθανὴς, καὶ πόσον καιρὸν ἔμεινα ἀναίσθητος δὲν ἠξεύρω· ὅτε ὅμως συνῆλθον, θανατηφόρος πυρετὸς ἐμάστιζε τὸ αἷμά μου.

«Οἱ ἰατροὶ μὲ εἶχον ἀπηλπισμένην· καὶ ὅμως εἰς τῶν παραφορῶν μου τὰς διαλείψεις τὸ μητρικὸν αἴσθημα ἐνίκα τὴν νόσον, καὶ εὕρισκον δυνάμεις ὥστε νὰ παραγγέλλω ἐρεύνας. Ἀλλὰ πῶς νὰ γίνωσιν ἔρευναι τελεσφόροι; Περὶ τῆς γυναικὸς ἐκείνης, καθ' ἧς αἱ ὑποψίαι μου κυρίως ἐβάρυνον, οὐδὲν ἤξευρον, οὔτε τὴν κατοικίαν της, οὔτε τὰ προηγούμενά της,

ἀλλὰ μόνον, ὡς ἡ ἰδία μοὶ εἶπεν, ἂν δὲν μὲ ἠπάτησεν, ὅτι ἐκαλεῖτο Μάγγη. Ἀλλὰ τὰ τρία τέταρτα τῶν χυδαίων γυναικῶν τῆς Ἀγγλίας, καλοῦνται Μάγγη.

«Αἱ ἔρευναι ἔμεινον ἐντελῶς ἄκαρποι· καὶ ὅμως,—τόσον ἰδιότροπος εἶναι ἡ φύσις,—ἀντὶ ν' ἀποθάνω, ἀνέλαβον.

«Καὶ δὲν ἀπέθανον μὲν, ἀλλ' ὅμως ἐτάφην. Τὸν κοιτῶνα εἰς ὃν κατῴκουν, τὸν ἔστρωσα κατάμαυρον ὅλον. Εἰς τὰ δύω του πέρατα ἐκρέμασα τὰς δύω εἰκόνας, τῆς θυγατρός μου καὶ τοῦ ἀνδρός μου. Δύω ἔτη ὁλόκληρα οὐδὲ βῆμα ἐξῆλθον τοῦ δωματίου τούτου, λέξιν δὲν ὡμίλησα, φωνὴν ἀνθρώπου δὲν ἠθέλησα ν' ἀκούσω, οὔτε εἶδον ἀνθρώπινον πρόσωπον, ἐκτὸς τῆς παιδαγωγοῦ ἥτις ἅπαξ μόνον τῆς ἡμέρας εἰσήρχετο, μὲ ὑπηρέτει κλαίουσα ἀλλὰ σιωπῶσα, καὶ πάλιν ἐξήρχετο. Ἡ μόνη μου δὲ διασκέδασις ἦτο νὰ θρηνῶ ἀλληλοδιαδόχως ἐνώπιον τῶν εἰκόνων.»

Ἡ Ἔμμα, λαβοῦσα τὴν χεῖρα τῆς μητρός της, τὴν ἐφίλησε περιπαθῶς.

ΣΤ'.

«—Μετὰ τὰ δύω ἔτη ἡ Δούκισσα Ἀθόλλ, πρὸς μητρὸς συγγενής μου, ἀφ' οὗ πολλάκις μοὶ ἔγραψε χωρὶς νὰ λάβῃ ἀπάντησίν μου, ἐλθοῦσα τέλος ἡ ἰδία, μὲ ἠνάγκασε σχεδὸν διὰ τῆς βίας νὰ τὴν ἀκολουθήσω εἰς Ἐδιμβοῦργον. Ἡ ἀγαθὴ δούκισσα ποτὲ δὲν εἶχε πάθει ἀληθὲς δυστύχημα, καὶ δὲν ἤξευρεν ὅτι ὑπάρχουσι θλίψεις δι' ἃς ἡ διασκέδασις εἶναι ὄχι φάρμακον ἀλλὰ βάσανος, καὶ αἵτινες εἰσὶ φορηταὶ μόνον ὅταν ἐγκαταλείπωνται εἰς τὴν ἀπελπισίαν.

«Ἐνεκαρτέρησα λοιπὸν ἐπί τινας μῆνας ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων, ὧν ἡ θέα μοὶ ἦτο μισητὴ, καὶ οἵτινες, νομίζον-

τες νὰ μὲ παρηγορήσωσιν, ἀνέξεον μόνον τὰς πληγάς μου. Ἀλλὰ τέλος εὑρίσκουσα τοῦτο τῶν δυνάμεών μου ἀνώτερον, καὶ ἐπειδὴ ἐπλησίαζεν ἡ ἀποφρὰς ἐκείνη ἐπέτειος ἡμέρα τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρός μου, ἐπέμεινα νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἵνα ἐπισκεφθῶ τὸν τάφον του, ὡς ἔπραττον πρὸ τριῶν ἐτῶν σταθερῶς, καὶ ὑπεσχέθην νὰ ἐπανέλθω πάλιν.

«Φθᾶσα δ' εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτὴν, τινὰς ὥρας ἐντεῦθεν τοῦ Νεοκαστελίου, ἐστάθην ὅπως ἀναπνεύσωσιν ὀλίγον οἱ ἵπποι εἰς μικρὸν ξενοδοχεῖον ἢ μᾶλλον ζυθοπωλεῖον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, — ἴσως τὸ παρετηρήσατε, — ὅπου χωρίζονται αἱ ὁδοί. Ἐκεῖ εὗρον τοὺς ἀνθρώπους λίαν τεταραγμένους διὰ δυστύχημα συμβὰν πρὸ ὀλίγων ὡρῶν εἰς ἀνθρακωρυχεῖον ὀλίγον ἀπέχον ἐκεῖθεν, αὐτὸ ὅπου εὑρισκόμεθα τώρα. Ὁ θόλος μιᾶς τῶν παρόδων εἶχε καταχρημνισθῆ, καὶ ὑπ' αὐτὸν ἔμενον τεθαμμένοι ἐργάται, καὶ ἠγνοεῖτο ἂν ἐφονεύθησαν ἢ ἂν ἔζων.

«Καὶ εἶχον μὲν ἀρχίσει ἀνασκαφαὶ, ἀλλ' ἦτο φόβος μήπως αἱ ἐργασίαι δὲν προχωρήσωσι μεθ' ἱκανῆς ταχύτητος ὅπως σωθῶσιν οἱ ἴσως ἐπιζῶντες ἀκόμη.

«— Ὦ! ἀνέκραξα, τί φοβερὰ ἡ ἀγωνία ἐκείνων τῶν δυστυχῶν! Πόσαι ἆρά γε οἰκογένειαι τρέμουσι τώρα διὰ τοὺς πατέρας των, πόσαι ἴσως μητέρες διὰ τὰ τέκνα των! Θεέ μου, εἶπον κατ' ἐμαυτὴν, μοὶ ἐδίδαξας τί ἐστὶ τὸ πικρὸν τῆς λύπης ποτήριον. Ἂς προσπαθήσω νὰ τὸ ἀποτρέψω, ἂν δύναμαι, ἀπὸ τῶν χειλέων τῶν ἄλλων! Καὶ διέταξα τὸν ἡνίοχον νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Γλουμυμάουθ.

«Ἐδῶ ἐπεκράτει ταραχὴ μεγίστη. Ὅλοι ἔτρεχον ἄνω καὶ κάτω, αἱ διαταγαὶ διεσταυροῦντο, καθεὶς ἐπρότεινε γνώμας, ἔδιδε συμβουλάς· ὁ δὲ Κ. Φῶκνερ, μόνος μεταξὺ ὅλων δια-

τηρήσας τὴν σύνεσιν καὶ τὴν ἀταραξίαν του, διηυθέτει τὴν κίνησιν ταύτην, καὶ ἀναστείλας τὰς ἐργασίας τοῦ ἀνθρακωρυχείου, ὥπλισε τοὺς ἐργάτας διὰ σκαπανῶν, καὶ ἤρχισε τακτικὴν ἀνασκαφήν.

«Ἀλλὰ τὸ ἔργον ὀλίγον προὐχώρει, διότι ἡ γῆ ἦτο κινητή, καὶ ἀπητεῖτο πολὺς ἀγών· ἄλλως ἐπληροῦτο πάλιν τὸ ὄρυγμα ἀφ' οὗ ἀνεσκάπτετο.

«Ὅταν ἔφθασα ἐνταῦθα, ἡ νὺξ εἶχε σχεδὸν ἐπέλθει, οἱ ἐργάται εἶχον ἀπαυδήσει, καὶ ἡ ἀνασκαφὴ ἦτον εἰς τὴν ἀρχήν της σχεδόν. Διευθυνθεῖσα δὲ πρὸς τὸν Κ. Φῶκνερ, ἔθεσα εἰς τὴν διάθεσίν του ὅλην μου τὴν περιουσίαν, καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ τὴν μεταχειρισθῇ ἀφειδῶς, ἀρκεῖ νὰ σωθῶσιν οἱ δυστυχεῖς.

«Ἐν τῷ ἅμα ἔφιπποι ταχυδρόμοι ἐστάλησαν νὰ προσκαλέσωσι τὴν ἔνοπλον δύναμιν ἐκ τῶν πλησιεστέρων πόλεων, νέοι ἐργάται ἐμισθώθησαν ἐκ τῶν πέριξ χωρίων, καὶ διῃρέθησαν εἰς δύω λόχους, ἐργαζομένους ἀλληλοδιαδόχως, ὥστε ἡ ἐργασία νὰ μὴ διακόπτηται οὐδὲ νύκτα οὐδὲ ἡμέραν, καὶ συγχρόνως ἔγινεν ἐπιθεώρησις τῶν ἐργατῶν τοῦ λατομείου ὅπως φανῇ πόσοι εἶχον μείνει ὑπὸ τὴν γῆν.

«Τρεῖς ἄνδρες, Ζὼν Βλαὶρ, Τὸμ Βάρν καὶ Δὶκ Γαντλέϋ, ἔπειτα δὲ μία γυνὴ, Μαίρυ Χὰγ, καὶ τὸ θυγάτριόν της Βέσσυ ἔλειπον ἀπὸ τῆς ὀνοματοκλησίας.

«Ἡ ἀνασκαφὴ ἤρχισε τότε μετὰ νέας ζέσεως. Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐμείναμεν ὅλοι ἄγρυπνοι, ἢ ἐνθαῤῥύνοντες τοὺς ἐργάτας, ἢ παρακολουθοῦντες τὴν πρόοδον τῶν προσπαθειῶν των.

«Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἔφθασαν ἀξιωματικοὶ τοῦ μηχανικοῦ, καὶ ἀνέλαβον τῶν ἐργασιῶν τὴν διεύθυνσιν. Μέχρι δὲ τῆς πρωΐας προὐχώρησεν ἡ ἀνασκαφὴ ἐπιτυχῶς ἕως εἰς τὸ

ἥμισυ σχεδὸν τοῦ ἀναγκαίου της βάθους, χωρὶς ὅμως νὰ γνωρίζωμεν ἂν ἦσαν ζῶντες οἱ καταχωσθέντες, ἢ ἂν ἐφονεύθησαν.

«Μετ' ὀλίγον διεδόθη χαρμόσυνος ἀγγελία· Οἱ ἐν τῷ πυθμένι τοῦ ὀρύγματος σκάπτοντες ἤκουσαν κάτωθεν τῶν ποδῶν των ὑπόκωφον δοῦπον, ὅστις ἀπεδείκνυεν ὅτι ἔζων οἱ ἐνταφιασθέντες ἐκεῖνοι, καὶ ὅτι σκάπτοντες καὶ αὐτοὶ ἔσωθεν, ἠγωνίζοντο ἀγῶνα ἀπηλπισμένον, οἷος ὁ τοῦ παλαίοντος πρὸς τὰ κύματα ἐν μέσῳ ἀπεράντου πελάγους.

«Ὁ διευθύνων ἀξιωματικὸς ἔπαυσε τότε τὴν ἐργασίαν ἀμέσως· διότι πρὸ παντὸς ἄλλου ἦτο κατεπειγόντως ἀναγκαῖον νὰ δοθῇ εἰς αὐτοὺς βοήθεια ἀέρος, τροφῆς, καὶ μάλιστα ἐλπίδος. Διὰ τρυπάνου λοιπὸν, ὡς τὰ τῶν ἀρτεσιανῶν φρεάτων, ἤρχισε νὰ διατρυπᾷ καθέτως τὴν γῆν.

«Περὶ τὴν μεσημβρίαν μέγας ἀλαλαγμὸς ἀνήγγειλεν ὅτι τὸ τρύπανον εἶχε φθάσει εἰς τὸν θόλον τοῦ ὑπογείου. Ἐν τῷ ἅμα αὐτὸ ἀνεσύρθη, καὶ ἡ οὕτω σχηματισθεῖσα ὀπὴ ἐστερεώθη διὰ σανίδων. Δι' αὐτῆς δὲ κατεβιβάσθη σχοινίον, εἰς οὗ τὴν ἄκραν ἦν δεδεμένη μία φιάλη ζύθου, εἷς ἄρτος, κεκομμένος εἰς τεμάχια, καὶ ἓν χαρτίον περιέχον τὰς λέξεις· Θαῤῥεῖτε, ἐργαζόμεθα.

«Ὅταν ἀνεσύρθη τὸ σχοινίον, εἰς τὸ ἔμπαλιν τοῦ χαρτίου ἀνεγινώσκοντο δι' ἄνθρακος γεγραμμέναι αἱ λέξεις: Ἐλπίζομεν, ὑπομένομεν. Στείλατέ μας ὕδωρ.

«Τὸ ὕδωρ κατεβιβάσθη, καὶ ἡ ἐργασία ἤρχισε πάλιν, καὶ ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸν ἄνθρακα, ἔγινεν εὐκολωτέρα, διότι, ἂν καὶ σκληρότερον τὸ ἔδαφος, ἀλλὰ δὲν κατέῤῥεεν ὡς ἡ ὑπὲρ αὐτὸ γῆ.

«Τέλος διὰ τῆς σοφῆς διευθύνσεως τῶν μηχανικῶν, διὰ τοῦ ἀκαμάτου ζήλου τοῦ Κ. Φῶκνερ, διὰ τῆς φιλανθρώπου

προθυμίας όλων τῶν ἐργατῶν, τὸ ὄρυγμα ἠνεώχθη, κλίμακες κατεβιβάσθησαν εἰς αὐτὸ, καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἐξώρμησαν δι' αὐτῶν τρεῖς ἄνδρες, ἔπεσαν πρηνεῖς καὶ ἐφίλησαν τὴν γῆν, ἔπειτα ἐῤῥίφθησαν εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν προϊσταμένων, καὶ κατόπιν ἤρχισαν νὰ κλαίωσιν.

«Ἀλλ' ἐν τούτοις ἔλειπον ἀκόμη οἱ λοιποὶ σύντροφοι τοῦ δυστυχήματός των. Ὁ κ. Φῶκνερ κατέβη ἀμέσως εἰς τὸ χαῖνον ἀλλ' ἑτοιμόῤῥοπον βάραθρον, καὶ τὸ περιῆλθε καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις μετ' ἀξιοθαυμάστου γενναιότητος.

«Τὸ βάραθρον ἦτο κενόν.

«Ἐρωτηθέντες τότε οἱ διασωθέντες ἐργάται, ἀπήντησαν ὅτι εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶχον καταχωσθῇ ἦσαν μόνοι, ἀλλ' ὅτι εἰς τὴν μᾶλλον μεμακρυσμένην γωνίαν, τὴν πρὸς δυσμὰς, τοῖς ἐφάνη ἐνίοτε ὅτι ἤκουον κραυγὰς καὶ ἐνίοτε θρήνους.

«Τότε ἡ προσοχὴ ὅλη ἐστράφη πρὸς ἐκεῖ. Εἷς λόχος ἐργατῶν κατέβη εἰς τὸ βάραθρον, ἐν ᾧ ἄλλος λόχος ἠσχολεῖτο νὰ ἐξασφαλίσῃ αὐτοῦ τὸ στόμιον.

«Ἀλλὰ μετὰ βραχεῖαν ἀπόπειραν ἐνόησαν ὅτι δι' ὁριζοντίου ὀρύγματος ἦτον ἀδύνατον νὰ μεταβῶσι πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὑπετίθετο ὅτι ἔμενον ἀκόμη δύω θύματα, διότι ἡ κατακρημνισθεῖσα ὕλη, καταῤῥέουσα ἄνωθεν ἅμα ἐκινεῖτο ἡ βάσις της, καθίστα πᾶσαν ἐργασίαν ἐντελῶς ἀδύνατον.

«Ἀπεφασίσθη λοιπὸν νὰ σκαφῇ ὀπὴ ἀπὸ τῆς ὀροφῆς τοῦ ὑπογείου θαλάμου ἐγκαρσίως διὰ τῆς δυτικῆς γωνίας πρὸς τὸ ἔδαφος τοῦ παρακειμένου.

«Μετὰ δύω ὡρῶν ἐργασίαν, οἱ σκάπτοντες ἤρχισαν ν' ἀντιλαμβάνωνται, ἐκ τοῦ μέρους πρὸς ὃ διηυθύνοντο, ψιθυρισμοῦ τινος ἀβεβαίου, ἄλλοτε μὲν ἀσθενεστέρου, ἄλλοτε δὲ

ἰσχυροτέρου, καὶ, καθ' ὅσον προὐχώρουν, ἠκούετο εὐκρινέστερον ἡ φωνή.

«Μετὰ μίαν ὥραν ἀκόμη διέκριναν ζωηρὸν θρῆνον ἐξερχόμενον ἐκ τῶν σπλάγχνων τῆς γῆς. Ἔπειτα τὸν θρῆνον διεδέχοντο κραυγαὶ καταπληκτικαὶ, αὐτὰς ἔπειτα λέξεις προφερόμεναι μεγαλοφώνως, ἔπειτα καγχασμοὶ κλονίζοντες τοὺς ὑπογείους θόλους, καὶ ἔπειτα πάλιν θρῆνοι.

«Περὶ τὸ τέλος τῆς νυκτὸς, ἡ φωνὴ ἐγνωρίζετο ὡς φωνὴ γυναικὸς, καὶ αἱ λέξεις ἃς ἐπρόφερε μεταξὺ τοῦ ὀλολυγμοῦ καὶ τοῦ γέλωτος ἦσαν ἀποτρόπαιοι βλασφημίαι.

«Ὁ ἥλιος ἀνέτελλεν ἤδη, ὅτε οἱ σκάπτοντες ἔφθασαν εἰς χασμάδα κοινωνοῦσαν μετὰ τοῦ μέρους ὅθεν ἐξήρχοντο αἱ κραυγαί. Ἀλλ' ἡ χασμὰς ἦτο στενὴ, καὶ χωρὶς νὰ πλατυνθῇ τοὐλάχιστον κατὰ τὸ τριπλάσιον, δὲν ἐδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς σωτηρίαν τῶν καθειργμένων.

«Κατὰ τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην, μία τῶν πλαγίων τοῦ ἡλίου ἀκτίνων, διεισδύσα διὰ τοῦ ἄνω στομίου, καὶ κατὰ τύχην πεσοῦσα ἐπὶ τῆς χασμάδος ταύτης, ἐφώτισε τὸ πέραν αὐτῆς ἐμβαδόν. Ἐντὸς θαλαμίσκου μόλις πλατυτέρου ἀφ' ὅ,τι εἶναι κλωβὸς θηρίου, γυνὴ ἐκάθητο γονατιστὴ, καὶ διὰ τῶν δύω χειρῶν της ἐκτύπα ὀδυρομένη τὸ στῆθος καὶ τὴν κεφαλήν της, ἥτις ἤγγιζεν εἰς τὴν ὀροφήν.

«Ἡ γυνὴ εἶδε καὶ αὐτὴ διὰ τῆς ῥωγμῆς τοὺς ἐργάτας, καὶ συρθεῖσα ἐπὶ τῶν γονάτων της πρὸς τὸ μέρος των, ὕψωσε πρὸς αὐτοὺς τὰς χεῖρας ἱκετευτικῶς.

«— Σώσατέ με, ἤρχισε κράζουσα. Οἱ δαίμονες μ' ἔκλεισαν εἰς τὸν ᾅδην διὰ τὰς ἁμαρτίας ὅσας ἔκαμα εἰς τὴν γῆν. Μὲ κρατοῦν ἀπὸ τὸν λαιμὸν, θέλουν νὰ μὲ πνίξουν διότι ἔφαγα τὴν καρδίαν τριῶν παιδίων, καὶ ἔπια τὸ αἷμα ἄλλων τριῶν. Σώσατέ με! σώσατε με!

«Καὶ ἔπειτα, ὅταν ἔβλεπε τὸν δισταγμὸν τῶν σωτήρων της, τοῖς ἀπέτεινε τὰς αἰσχροτέρας ὕβρεις, τοὺς ἠπείλει ὅτι διὰ τῶν ὀνύχων της θὰ τοῖς ἐξορύξῃ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τοῖς κατηρᾶτο τὰς τρομερωτέρας κατάρας.

Ζ΄.

«Τοὺς ἀφωσιωμένους ὅμως ἐργάτας ἀνεχαίτιζον οὐχὶ αἱ ὕβρεις τῆς δυστυχοῦς, ἀλλ' ἄλλη ὀλεθρία καὶ φοβερὰ περιπέτεια. Ὅλον τὸ μέρος τῆς ὀροφῆς τοῦ μικροῦ θαλάμου δεξιῶς τῆς χασμάδος ἐσείετο, καὶ εἰς τὰς πρώτας προσβολὰς τῆς σκαπάνης ἐδύνατο νὰ καταπέσῃ, καὶ νὰ θάψῃ τὴν πανάθλιον εἰς τὰ ἐρείπιά του.

«Ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἔμειναν ἀμφιβάλλοντες τί νὰ πράξωσι. Παρετήρησαν πανταχοῦ μετὰ προσοχῆς, ὅλας τὰς γωνίας ἐδοκίμασαν εὐλαβῶς, ἀλλ' εἶδον ὅτι ὁ κίνδυνος ἦτο πανταχόθεν ὁ ἴδιος.

«Ἐν τούτοις ἡ γυνὴ, λαμβάνουσα διὰ τῶν δύω χειρῶν της τὰ χείλη τῆς χασμάδος, ἐξηκολούθει τὰς ἱκεσίας της, καὶ ὁ φόβος ἐφαίνετο ἀποδιώξας τὴν παραφροσύνην ἣν εἶχε παραγάγει ὁ φόβος.

«— Μὴ μὲ ἀφίνετε, ἔλεγε. Λυπηθῆτέ με! πνίγομαι· ὁ ἀὴρ μὲ λείπει. Σπεύσατε, ἐκτείνατέ μοι τὰς χεῖράς σας, σώσατέ με, καὶ νὰ γίνω αἰωνίως δούλη σας, καὶ νὰ φιλῶ αἰωνίως τῶν ποδῶν σας τὰ ἴχνη. Φέρετέ με εἰς τὸν ἥλιον, δώσατέ μοι ν' ἀναπνεύσω τὸν καθαρὸν ἀέρα. Ἰδέτε, ἐδῶ τρέμω, ἐδῶ φοβοῦμαι.

«Καὶ ἔτρεμεν ὅλον τὸ σῶμά της, καὶ ἠκούετο ἕως ἐπάνω ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων της.

«Τότε ὁ διευθύνων τὴν ἐργασίαν ἀξιωματικὸς, αἰσθανό-

μενος τὴν καρδίαν του συντριβομένην ὑπὸ τοῦ οἴκτου, καὶ ἐννοῶν ὅτι ἂν διέκοπτε τὴν ἐργασίαν, ὁ θάνατός της ἦτο βέβαιος καὶ φρικτὸς, ἐν ᾧ ἐκ τοῦ ἐναντίου ὑπῆρχε πιθανότης σωτηρίας τοὐλάχιστον ἴση πρὸς τοῦ κινδύνου τὸν φόβον, ἔλαβεν ἀπηλπισμένην ἀπόφασιν καὶ διέταξε νὰ ἐξακολουθήσωσιν, ἀλλὰ μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ περισκέψεως.

«Μόλις ὅμως προσεβλήθη ὁ τοῖχος ὑπὸ τῶν πρώτων σκαπανῶν, καὶ τρυγμὸς φοβερὸς ἠκούσθη, καὶ μετὰ πατάγου, ὡς βροντῆς ἀντηχήσαντος εἰς τ' ἀχανῆ ἐκεῖνα βάραθρα, ἡ ὀροφὴ κατεκρημνίσθη ὁλόκληρος, καὶ ὑπὸ τὰ συντρίμματά της κατεκάλυψε τὴν γυναῖκα, ἧς τρομερὰ κραυγὴ ἠκούσθη ὑπὲρ τὴν καταχθόνιον ἐκείνην βροντήν.

«Οἱ σκαπανεῖς ὥρμησαν ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ διὰ τοῦ γενομένου ῥήγματος, ἐξ οὗ ἀνέθορε πνιγηρὸν νέφος κόνιος, καὶ μετὰ μεγίστης σπουδῆς ἀνέσκαψαν τὰ ἐρείπια, καὶ ἐκχώσαντες τὴν γυναῖκα αἱματόφυρτον καὶ νεκρὰν, ὡς ἐνόμιζον, τὴν ἀνεβίβασαν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ὅπου περιεστῶτες ἐπροσμένομεν ἐν μεγίστῃ ἀγωνίᾳ τὴν λύσιν τοῦ τρομεροῦ τούτου δράματος.

«Ἀλλ' ἡ γυνὴ ἦτον ἡμιθανὴς μόνον, οὐχὶ νεκρά· ὥστε, ἅμα ἀνελθοῦσα εἰς τὸν δροσερὸν ἀέρα, ἐστέναξε βαθέως καὶ ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμούς.

«Ἐγὼ ἱστάμην πλησίον της, καὶ ἔκυψα νὰ τὴν βοηθήσω. Ἀλλὰ διὰ μιᾶς ἀνεπήδησα ὡς ἐκτὸς ἐμαυτῆς, καὶ ᾐσθάνθην τὰς τρίχας ὀρθωθείσας εἰς τὴν κεφαλήν μου.

«— Ἐπικατάρατε! ἔκραξα, τὴν κόρην μου! Ποῦ εἶναι ἡ κόρη μου; ποῦ εἶναι ἡ Ἔμμα μου;

«Ἡ λεγομένη Μαίρυ Χὰγ ἀνεκάθησε τότε, ἔτεινε φοβερῶς τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ μὲ ἠτένισεν ἀσκαρδαμυκτί.

«— Δὲν μὲ γνωρίζεις; ἐξηκολούθησα· δὲν γνωρίζεις τὴν

Λαίδυ Σερφεὶλδ, ἥτις πεινῶσαν σ' ἔθρεψε, διψῶσαν σ' ἐπότισε, θρηνοῦσαν σὲ παρηγόρησε; Ποῦ εἶναι ἡ Ἔμμα μου;

«Ἡ γυνὴ ἔνευσε διὰ τοῦ δακτύλου πρὸς τὰ κάτω.

«— Ποῦ; ποῦ; ἀνέκραξα. Ἀπέθανεν; Ὁμίλησον, ἀπόδος μοι τὸ τέκνον μου, καὶ νὰ σὲ συγχωρήσω διὰ τὰς βασάνους μου εἰς αὐτὴν τὴν ζωὴν, καὶ ὁ αἰώνιος κριτὴς νὰ σὲ συγχωρήσῃ εἰς τὴν μετέπειτα. Ποῦ εἶναι ἡ Ἔμμα;

«Τῆς γυναικὸς συνεςάλησαν βιαίως ὅλοι τοῦ προσώπου οἱ χαρακτῆρες, καὶ μετά τινων στιγμῶν πρόδηλον ἀγῶνα ἀνοίξασα τὸ στόμα·

«— Ἐκεῖ κάτω! κατώρθωσε νὰ εἰπῇ, δεικνύουσα τοῦ ὑπογείου τὸ στόμιον, καὶ ἐν τῷ ἅμα κρουνὸς αἵματος ἐξέρρευσεν ἐκ τοῦ στόματός της, καὶ πεσοῦσα αὐτὴ ὑπτία, ἐξέπνευσεν.

«Ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶδον τὸν θάνατόν της. Ἅμα ἤκουσα τὰς δύω ἐκείνας λέξεις, ἐῤῥίφθην πρὸς τὴν εἴσοδον τοῦ βαράθρου, ὡς φρενήρης κατεκυλίσθην ἀπὸ τῆς κλίμακος, χιλιάκις κινδυνεύσασα νὰ κατακρημνισθῶ, καὶ ὥρμησα πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ μηχανικοῦ, εἰκάζων ὡς ἐκ τῶν παρατηρήσεών του ὅτι ἔπρεπε νὰ ἦναι κατακεκλεισμένον τὸ μὴ εὑρεθὲν παιδίον, εἶχεν ἀρχίσει νέαν ἀνασκαφήν.

«Ἡ θέα μου, ἡ παραφορά μου, ἐξέπληξε τοὺς ἐργάτας, οἵτινες ἀποσυρθέντες μοὶ ἔκαμον τόπον. Ἐγὼ δὲ ῥιφθεῖσα πρηνὴς εἰς τὸ χῶμα,

«— Ἔμμα! Ἔμμα μου, φιλτάτη μου Ἔμμα, ἔκραζον, καὶ ἔσκαπτον τὴν γῆν διὰ τῶν ὀνύχων.

«Ἡ γῆ ἐδῶ ἦτο μαλακὴ, καὶ τὸ βάθος τοῦ κρημνίσματος ὄχι πολύ· προσέτι δὲ καὶ τὸ εναπομεῖναν μέρος τῆς ὀροφῆς εἶχε σχηματισθῇ εἰς στερεὸν θόλον, ὥστε μετὰ μιᾶς

ὥρας ἐπίμονον ἐργασίαν ἡ εἴσοδος ἠνεώχθη πλατεῖα, καὶ δι' αὐτῆς εἰσώρμησα πρώτη ἐγώ.

«Εἰς τὴν μᾶλλον μεμακρυσμένην γωνίαν τοῦ καταπεσόντος μικροῦ θαλάμου ἔκειτο ἐκτεταμένον κατὰ γῆς, καὶ ἐντελῶς ἀκίνητον, κοράσιον, ῥάκη περιβεβλημένον· εἶχε δὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, τὴν κόμην λυτὴν εἰς τοὺς ὤμους, τοὺς ὀφθαλμοὺς κλειστοὺς, καὶ ἐφαίνετο ὡς ἂν ἐκοιμᾶτο. 'Αλλ' οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου του δὲν διεκρίνοντο εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς τοῦ λύχνου ὅστις μὲ συνώδευεν.

«— Ἔμμα μου! Ἔμμα μου! ἔκραξα, καὶ ῥιφθεῖσα ἐπὶ τοῦ κορασίου τούτου, ἐλειποθύμησα.

«Ὁ χειρουργὸς, ὅστις ἦν παρὼν διὰ νὰ παρέξῃ ἀμέσως τὴν ἀναγκαίαν βοήθειαν εἰς τοὺς ὅσοι ἤθελον εὑρεθῇ ζῶντες, μὲ ἀνεβίβασεν εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα μετὰ τοῦ κορασίου, καὶ μᾶς ἐδαψίλευσε τὰς περιποιήσεις του.

«Μετ' ὀλίγον ἠνέῳξα τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εὐθὺς κατ' ἀρχὰς τοὺς προσήλωσα ἀπλήστως εἰς τοῦ παιδίου τὸ πρόσωπον, καὶ ἐζήτουν εἰς τοὺς χαρακτῆρας αὐτοῦ ὁμοιότητα πρὸς τὴν εἰκόνα τῆς θυγατρός μου, ἣν ἐφύλαττον ζωηρὰν ἐντὸς τῆς καρδίας μου. 'Αλλ' οἱ χαρακτῆρες ἐκεῖνοι ἦσαν ἀκίνητοι ὡς μαρμαρίνου ἀγάλματος, καὶ κατεῤῥυπωμένοι ὑπὸ ἀσβόλης. Καὶ ὁτὲ μὲν γλυκεῖά τις ἠρεμία, ἐπικεχυμένη εἰς τὸ ἄψυχον πρόσωπον, ἀθῶόν τι μειδίαμα διαστέλλον τὰ λευκὰ ἐκεῖνα χείλη, συνεκίνουν βαθέως τὴν μητρικήν μου καρδίαν, καὶ τότε ἔσφιγγον περιπαθῶς τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ὁτὲ δὲ πάλιν τὸ πρόσωπόν του μοὶ ἐφαίνετο ἐντελῶς πρὸς τὰς ἐνθυμήσεις μου ξένον, καὶ τὸ ἀπώθουν μετ' ἀπελπισίας.

«'Αλλὰ διὰ νέας συνδρομῆς τοῦ ἰατροῦ, ἡ κόρη ἀνέπνευσε

βαθέως, καὶ ἠνέῳξε τοὺς ὀφθαλμούς. Τινὰς στιγμὰς ἔμεινε τεθορυβημένη, καὶ ἔβλεπεν ὡς μετ' ἐκστάσεως ὅλα τὰ περὶ αὐτὴν ἀντικείμενα ἀλληλοδιαδόχως. Τέλος τὸ βλέμμα της ἐστηρίχθη καὶ ἐπ' ἐμοῦ.

«— Μαμμά! ἔκραξεν αἴφνης, καὶ ἐῤῥίφθη ἐπάνω μου, καὶ μ' ἐκράτησε διὰ τῶν δύω χειρῶν της ὡς φοβουμένη μὴ φύγω, καὶ ἐγέλα συγχρόνως καὶ ἔκλαιε.

«Φαντάσθητε τὰ αἰσθήματά μου. Ἦτον ἡ Ἔμμα. Νομίζω ὅτι ἐμπρὸς ὅλων τῶν περιεστώτων ἔπεσα εἰς τὰ γόνατα καὶ προσηυχήθην.»

— Λοιπόν! εἶπεν ὁ λόρδος Βαρλέϋ, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν Ἔμμαν, εἶναι ἀληθὲς ὅτι διετρίψατε τρία ἔτη εἰς τὰ φοβερὰ ἐκεῖνα καταγώγια, ὅτι ὑπεμείνατε τὴν ἀποτρόπαιον ἐκείνην δίαιταν;

— Ἀληθέστατον, ἀπεκρίθη ἡ Ἔμμα, καὶ πρέπει νὰ διακόψω τὴν μητέρα μου, καὶ νὰ ἐξακολουθήσω ἐγὼ τὴν αὐτοβιογραφίαν μου.

Η'.

«— Ὅτε κατ' ἄδειαν τῆς παιδαγωγοῦ μου ἔφερα τὸ πρόγευμα εἰς τὴν γυναῖκα ἥτις κατῴκει εἰς τὸν οἰκίσκον τοῦ κήπου, αὐτὴ μ' ἐκράτησε πλησίον της διὰ διαφόρων ὁμιλιῶν, ἤρχισε νὰ μοὶ διηγῆται μύθους, ἔπειτα κατέβη μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν κῆπον, καὶ μοὶ ἔδειξε πολλὰ παιγνίδια. Ἔπειτα μὲ κατέπεισε νὰ τὴν ἀκολουθήσω ἐκτὸς τοῦ κήπου. Μετὰ ταῦτα μοὶ εἶπεν ὅτι ἔχει νὰ μοὶ δείξῃ κάτι, εἰς ἓν ὡραῖον μέρος, ὅτι πρέπει ὅμως νὰ ὑπάγω ὀλίγον δρόμον μαζῆ της.

«Ἐγὼ ἀπεκρίθην ὅτι δὲν ἠμπορῶ, δὲν τολμῶ χωρὶς τὴν ἄδειαν τῆς μητρός μου· ἀλλὰ μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι ἀναλαμ-

βάνει ἐκείνη νὰ τὸ εἰπῇ εἰς τὴν μητέρα μου, καὶ ὅτι δὲν θ' ἀργήσωμεν νὰ ἐπιστρέψωμεν. Μικρὰ καὶ ἀνόητος, τὴν ἐπίστευσα καὶ τὴν ἠκολούθησα.

«Ἀφ' οὗ περιεπατήσαμεν πολλὴν ὥραν, μοὶ εἶπεν ὅτι, διὰ νὰ παίξωμεν, ν' ἀφήσω νὰ μοὶ δέσῃ τὰ ὀμμάτια. Ἡ πρότασις μοὶ ἐφάνη νοστιμωτάτη· ἀφ' οὗ δὲ μοὶ τὰ ἔδεσε, μ' ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ ἤρχισε νὰ τρέχῃ γελῶσα, καὶ ἐγέλων μαζῆ της κ' ἐγὼ διὰ τὸ εὔθυμον τοῦτο εἶδος τῆς τυφλομυίας.

«Ἀλλὰ μεθ' ἱκανὴν ὥραν ἠθέλησα νὰ λύσω τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ εἶδον ὅτι ἤμην εἰς μέρος ἐντελῶς ἄγνωστον εἰς ἐμέ.

«Τότε ἤρχισα ν' ἀνησυχῶ, καὶ ἐζήτησα νὰ ἐπιστρέψω ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν. Ἡ Μάγγη, ὡς ἔλεγεν ὅτι ὀνομάζεται ἡ γυνὴ, συγκατένευσεν ἀμέσως, καὶ μετέβαλε τὴν διεύθυνσιν τοῦ δρόμου. Ἀλλὰ περιεπατήσαμεν ἱκανὴν ὥραν ἀκόμη, καὶ ἐνίοτε ἐβάδιζον πεζὴ, ἐνίοτε μ' ἔφερεν εἰς τὰς ἀγκάλας της, ἀλλὰ πάντοτε δεν ἔβλεπον τὴν οἰκίαν μας.

«Δὶς ἢ τρὶς μετέβαλε δρόμον, λέγουσα ὅτι ἠπατήθη, καὶ τέλος μοὶ ὡμολόγησεν ὅτι ἐπλανήθη. Ἐγὼ ἤρχισα τότε νὰ κλαίω. Ἀλλὰ μοὶ εἶπε νὰ σιωπήσω, διότι ἅμα ἀπαντήσωμεν ἀνθρώπους, θὰ ἐρωτήσωμεν τὸν δρόμον καὶ θὰ τὸν εὕρωμεν.

«Ἐξηκολουθήσαμεν ὅμως διερχόμενοι διὰ στενωπῶν μεμονωμένων, ὅπου δὲν ἀπηντήσαμεν ψυχὴν γεννητήν.

«Τέλος ἐνύκτωσε, καὶ ἤρχισα νὰ φωνάζω. Ἀλλὰ μακρόθεν εἴδομεν φῶς, καὶ ἡ γυνὴ μοὶ εἶπε νὰ παύσω, ἴσως εἶναι αὐτὴ ἡ οἰκία μας. Ὅταν ἐφθάσαμεν πλησίον, ἦτο μικρὰ καλύβη καὶ ῥυπαρὰ ἐντὸς τοῦ δάσους.

«— Σιωπὴ, μοὶ εἶπεν ἡ γυνὴ μετὰ τόνου ὀλίγον τραχέος,

ὅστις μ' ἐτρόμαξε· νὰ μὴν ἀνοίξῃς τὸ στόμα σου. Δὲν ἠξεύρομεν τί ἄνθρωποι εἶναι αὐτοὶ ἐδῶ· πρέπει νὰ σὲ νομίσουν κόρην μου, καὶ αὔριον, ὅταν ἐξημερώσῃ, μανθάνομεν εὐκόλως τὸν δρόμον.

«Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν καλύβην, μοὶ ἔδωσεν ὀλίγον μαῦρον ἄρτον, καὶ μ' ἔστρωσεν ὀλίγον ἄχυρον, ὅπου ἀπαυδήσασα διὰ τῆς ἡμέρας τὸν δρόμον, ἀπεκοιμήθην ἀμέσως.

«Τὸ πρωῒ μ' ἐξύπνησε.—Βέσσυ, μοὶ εἶπε,—τότε πρῶτον μοὶ ἔδωσε τὸ ὀλέθριον τοῦτο ὄνομα, — ἐξύπνα, κόρη μου, νὰ πηγαίνωμεν. Καὶ ἔπειτα πλησιάσασα εἰς τὸ ὠτίον μου, — Ἔμαθα τὸν δρόμον, ἐπρόσθεσεν.

«Οὕτως ἐκινήσαμεν· ἀλλ' ἐπεριπατήσαμεν πολλὰς ὥρας πάλιν εἰς ἄγνωστα πάντοτε μέρη.

«Τέλος ἐγὼ ἠρνήθην νὰ προχωρήσω· ἐκάθησα εἰς ἑνὸς δένδρου ῥίζαν, καὶ ἤρχισα νὰ φωνάζω ὅτι θέλω νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν μητέρα μου. Ἀλλὰ τότε μ' ἔλαβεν ἐκ τῆς κόμης, καὶ μ' ἐκτύπησε, μ' ἐκτύπησε διὰ τῶν χειρῶν καὶ διὰ τῶν ποδῶν, ὥστε μ' ἀφῆκε σχεδὸν ἡμιθανῆ.

«— Νὰ μάθῃς, μοὶ εἶπε, νὰ ζητῇς τὴν μητέρα σου. Ἄλλην μητέρα παρ' ἐμὲ δὲν ἔχεις. Ἂν ἀνοίξῃς ποτὲ τὸ στόμα σου νὰ εἰπῇς εἰς κανένα ὅτι ἔχεις ἄλλην μητέρα, θὰ κόψω μὲ τοῦτο τὴν γλῶσσάν σου. Καὶ ἐκ τοῦ κόλπου της λαβοῦσα μοὶ ἔδειξε μεγάλην ψαλλίδα.

«Ἡ γυνὴ μ' ἐνέπνευσεν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἀνυπέρβλητον τρόμον. Ἐκείνην τὴν νύκτα ἐκοιμήθημεν εἰς τὸ ὕπαιθρον.

«Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωῒ μ' ἐβίασε νὰ ἐκδυθῶ τὰ φορέματά μου, καὶ νὰ ἐνδυθῶ ἓν φόρεμα ἐσχισμένον καὶ ῥυπαρὸν, ὅπερ εἶχε λάβει τὴν προτεραίαν ἐκ τῆς καλύβης ὅπου ἐμείναμεν, χωρὶς νὰ μοὶ εἰπῇ διατί.

«Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀπηντήσαμεν ἕνα ἔφιππον εἰς τὸν δρόμον, καὶ καθὼς τὸν εἶδον, ἤρχισα νὰ φωνάζω—Τὴν μητέρα μου θέλω! τὴν μητέρα μου θέλω!

«Τότε ἡ γυνὴ ἤρχισε νὰ μὲ δαίρῃ· ἀλλ' ὁ ἔφιππος, ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, ἠρώτησε τί ἔχει τὸ παιδίον καὶ κλαίει.

«— Ὤ! κύριε, εἶπεν ἡ ὑποκριτίς· εἶναι πολὺ πεισματώδης ἡ κόρη μου. Θέλω νὰ τὴν ὑπάγω εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ κάμνει τόσον κακὸν διὰ νὰ μὴν ὑπάγῃ.

«— Ὄχι! τὴν μητέρα μου, τὴν μητέρα μου θέλω! ἔκραζον ἐγώ. Ἀλλ' ὁ κύριος,

«— Παιδί μου, μοὶ εἶπε, πήγαινε εἰς τὸ σχολεῖον. Εἶναι διὰ τὸ καλόν σου. Ἀφ' οὗ μάθῃς γράμματα, θὰ ἔλθῃς πάλιν εἰς τὴν μητέρα σου.

«Καὶ κεντήσας τὸν ἵππον του ἀνεχώρησε.

«Τότε ἡ ἀγρία ἐκείνη γυνή, μείνασα μόνη μετ' ἐμοῦ, μ' ἔρριψε κατὰ γῆς, καὶ πατήσασα τὸ στῆθός μου ὑπὸ τὸ γόνυ της, ἐπίεσε διὰ τῶν σιδηρῶν της δακτύλων τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ἐβίασε τὸ στόμα μου ν' ἀνοιχθῇ. Λαβοῦσα δ' ἐκ τοῦ κόλπου της φοβερὸν ἐργαλεῖον,

«— Ἄ! αὐτὰ μὲ κάμνεις; ἀνέκραξε πλήρης λύσσης. Θὰ σ' ἐβγάλω τὰ 'δόντια σου ἓν πρὸς ἕν. Κάθε φορὰν ὁποῦ φωνάζεις τὴν μητέρα σου, ἀπὸ ἓν θενὰ σ' ἐβγάζω, καὶ ἂν δὲν σὲ μάθω νὰ σιωπᾷς, τότε θὰ σὲ κόψω τὴν γλῶσσαν.

«Καὶ εἰσῆγεν εἰς τὸ στόμα μου ἤδη τὴν ὀδοντάγραν, ὅτε ἐκ τοῦ τρόμου μὲ κατέλαβε σπασμὸς, καὶ εἶδος λυποθυμίας. Τοῦτο μ' ἔσωσε, διότι ἐφοβήθη ἡ γυνὴ μὴ ἀποθάνω, καὶ στερηθῇ τῶν ὠφελημάτων ὅσα ἤλπιζεν ἀπ' ἐμοῦ.

«Ἀφ' οὗ πολλὰς ἀκόμη ἡμέρας μὲ περιέφερε, κλειδώσασα τὸ στόμα μου διὰ τοῦ φόβου, μὲ ὡδήγησε τέλος εἰς Γλουμυμάουθ, καὶ λαβοῦσα ἡ ἰδία τὸ ὄνομα Μαίρυ Χὰγ, μὲ πα-

ρουσίασεν ὡς κόρην της, χωρὶς νὰ τολμήσω νὰ τὴν ἀναιρέσω.

«Ἡ διεύθυνσις μᾶς ἐδέχθη ἀμφοτέρας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ οὕτως ἐκέρδιζεν αὐτὴ ἀντὶ ἑνὸς δύω σελίνια καθ' ἡμέραν.

«Τὴν πρώτην ἑσπέραν, ἅμα ἔμεινα μόνη μετ' αὐτῆς,

«— Ἄκουσε, μοὶ εἶπεν, ἂν σοὶ συμβῇ ν' ἀνοίξῃς ποτὲ μόνον τὸ στόμα, καὶ νὰ εἰπῇς ὅτι δὲν εἶσαι κόρη μου, ἤξευρέ το ἀπ' ἐμὲ, θὰ τρυπήσω ὅλον τὸ σῶμά σου μὲ πυρωμένα σίδηρα, καὶ ἔπειτα θὰ σὲ κόψω εἰς δέκα κομμάτια.

«Ἐγὼ δὲ, ἠξεύρουσα ὅτι αὐτὰ δὲν ἦσαν μάταιαι ἀπειλαὶ, ποτὲ οὔτε ἐζήτησα νὰ εἰπῶ εἰς κἀνένα λέξιν, καὶ οὔτε μοὶ ἦτο δὲ δυνατὸν, διότι οὐδὲ στιγμὴν δὲν μὲ ἄφινε μόνην. Τὴν νύκτα ἐκοιμώμην πλησίον της εἰς τ' ἄχυρα, τὴν ἡμέραν ὅλην ἠργαζόμην πλησίον της εἰς τὰ λατομεῖα.

«Τὸ πρῶτον ἔτος, ἡ ὑπηρεσία μου ἦτο νὰ κάθημαι εἰς μίαν ὑγρὰν τῶν ὑπογείων γωνίαν, ὅπου ποτὲ τὸ ἀμυδρότερον φῶς τῆς ἡμέρας δὲν ἔφθανε, καὶ ν' ἀνοίγω ἀνὰ πᾶν λεπτὸν, ὁσάκις δηλ. διήρχοντο αἱ χειράμαξαι, ἓν διάφραγμα ἢ θύραν χρησιμεύουσαν εἰς τὴν διαπνοὴν τοῦ ἀέρος. Ἡ ἐργασία αὕτη ἤρχιζε μίαν ὥραν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, καὶ ἐτελείωνε μίαν ὥραν μετὰ τὴν δύσιν του· ὥστε εἰς τὸ διάστημα ἑνὸς ὁλοκλήρου ἔτους οὐδὲ ἅπαξ ποτὲ εἶδον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

«Καθὼς ὅμως ἔγινα ἑξαέτις περίπου, καὶ ἐκρίθη ὅτι ἔχω δυνάμεις ὥστε νὰ σύρω χειράμαξαν, μ' ἔζωσαν λωρία περὶ τὸ σῶμα, καὶ ἄλλα λωρία περὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ δι' αὐτῶν δεκατέσσαρας ὥρας τὸ ἡμερονύκτιον ἔσυρον βαρεῖαν ἅμαξαν πλήρη ἀνθράκων ἐντὸς διαδρόμου τόσον ταπεινοῦ, ὥστε μόνον ἕρπουσα διὰ τῶν χειρῶν καὶ διὰ τῶν γονάτων ἐδυνάμην νὰ τὸν διέλθω.

«Εἴδατε τὸ παιδίον ἐκεῖνο, τὸν Βὸϐ Χὸϐ εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον. Ἡ τύχη μου ἦτον ἡ ἰδία, καὶ ἔτι χειροτέρα, διότι ὁ αὐλὼν τῆς ὑπηρεσίας μου ἦτον ἀκόμη χαμηλότερος, διότι αἱ δυνάμεις μου ἦσαν ἀσθενέστεραι, καὶ διότι ὅταν αὗται ἐξηντλοῦντο, καὶ ἔπιπτον σχεδὸν ἡμιθανὴς εἰς τὸ ἔδαφος, ἡ μέγαιρα ἥτις μ' ἐπετήρει καὶ ἠργάζετο πάντοτε οὐ μακράν μου, φοϐουμένη μὴ ἀποϐληθῶ τοῦ καταστήματος, ἐπήρχετο κατ' ἐμοῦ καὶ μ' ἐμάστιζε διὰ νὰ ἐγερθῶ.

Θ'.

«Τοιαύτην ζωὴν ἔζησα τρία ἔτη εἰς τὸ Γλουμυμάουθ.»

— Ὢ φρίκη! ἀνέκραξεν ὁ λόρδος Βαρλέϋ. Καὶ ὑποφέρετε ἀκόμη νὰ βλέπητε τὸν ὀλέθριον τοῦτον τόπον; Τί δύναται νὰ σᾶς παρακινήσῃ νὰ ἐπανέλθητε εἰς αὐτὸν, ἐν ᾧ ἐπίστευον ὅτι ἠθέλετε ἀποστρέψει ἀπ' αὐτοῦ αἰωνίως καὶ μετὰ μίσους τὸ πρόσωπον.

— Ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς σωτηρίας τῆς Ἔμμας μου, ἀπεκρίθη ἡ Λαίδυ Σερφεὶλδ, κατ' ἔτος εἰς τὴν ἐπέτειον ἐκείνην ἡμέραν, ἥτις εἶναι συγχρόνως καὶ ἡ μνήμη τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρός μου, ἐρχόμεθα εἰς Γλουμυμάουθ. Ἡ Ἔμμα καταϐαίνει εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον, βλέπει ἡ ἰδία τὴν κατάστασιν τῶν ἐργαζομένων παιδίων, ἐξετάζει τὰς περιστάσεις των, καὶ ἀποσπῶσαι ἐντεῦθεν πέντε, τὰ ἀξιώτερα ἐλέου καὶ βοηθείας, φροντίζομεν περὶ τῆς ἀνατροφῆς των καὶ περὶ τῆς περαιτέρω ἀποκαταστάσεώς των.

«Διότι ὅσα ἡ Ἔμμα σᾶς περιέγραψε δὲν ἦσαν ἡ ἐξαιρετικὴ μόνον αὐτῆς, ἢ αὐτοῦ μόνου τοῦ ὑπογείου ἐργαστηρίου τῆς δυστυχίας δίαιτα, ἀλλὰ καθ' ὅλους τοὺς μεταλλοφόρους νομοὺς τοῦ ἡνωμένου βασιλείου εἰσὶν ἡ τρομερὰ τύχη πολ-

λῶν ἑκατοστύων, πολλῶν χιλιάδων παναθλίων παιδίων. Μόλις εἰς τὴν ζωὴν γεννηθέντα, θάπτονται τὰ δυστυχῆ εἰς τοὺς ἀπεράντους ἐκείνους τάφους ὑπὸ τῆς ἐλεεινῆς πενίας τῶν γονέων των, οἵτινες μὴ ἔχοντες ἄρτον νὰ τοῖς δώσωσι, τὰ ῥίπτουσιν ἐκεῖ, καταρώμενοι τὴν στιγμὴν καθ' ἣν τὰ ἐγέννησαν, ἢ ὑπὸ τῆς ἀπανθρώπου καὶ ψυχρᾶς κερδοσκοπίας τινῶν, ὧν ἡ καρδία εἶναι ἀπεσκληρυμένη εἰς τὸ αἴσθημα τῆς φιλοστοργίας, ἢ τέλος καὶ ὑπ' ἐγκλήματος κακούργων, κλεπτόντων τὰ μικρὰ ὄντα, ὡς τοῦτο συνέβη εἰς τὴν Ἔμμαν μου, ὅπως καρπῶνται τῶν τρυφερῶν τούτων ὄντων τοὺς ἱδρῶτας καὶ τὰς ταχέως ἐκλειπούσας δυνάμεις. Ἐκεῖ δὲ κατ' ὀλίγον φθίνουσι τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, ὡς κάλυκες πατηθέντες πρὶν ἀνοιχθῶσι, καὶ πρὶν ἀποθάνωσιν ἀποθνήσκουσιν.

«Ἓν ἐξ αὐτῶν εἴδατε ὁ ἴδιος ὅτε περιηρχόμεθα ἐκεῖ κάτω. Περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τεσσάρων συνεννοήθημεν ἤδη μετὰ τοῦ Κ. Φῶκνερ.»

Κατὰ τὴν ἑπομένην ἐπέτειον ἡμέραν τῆς σωτηρίας τῆς Ἔμμας, ἀντὶ πέντε, δέκα παιδία ἐξήχθησαν τῶν βαράθρων τοῦ Γλουμυμάουθ, τὰ μὲν πέντε ἐν ὀνόματι τῆς Λαίδυ Σερφεὶλδ, τὰ δ' ἕτερα πέντε ἐν ὀνόματι τῆς Λαίδυ Ἔμμας Βαρλέϋ.

ΤΕΛΟΣ.

ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΟΡΥΦΑΣ

Α'

Ὅτε διῆλθον διὰ τῆς Νεαπόλεως, ἐννοεῖται ὅτι ἓν ἐκ τῶν περιέργων ὅσα ἤμην ἀνυπόμονος νὰ ἰδῶ, ἦτο καὶ τὸ Βεσούβιον. Ἀνεχώρησα λοιπὸν μετὰ τοῦ Λαζαρόνου, τοῦ ὁδηγοῦ μου, μετὰ τοῦ ἡλίου τὴν δύσιν, ὅπως προφθάσω δῆθεν τὴν ἀνατολὴν αὐτοῦ εἰς τοῦ ὄρους τὴν κορυφὴν, καὶ διέτρεξα ἐν τῷ σκότει τὰς ὡραίας πεδιάδας ἐκείνας, τὰς συμφύτους καὶ ἀνθηρὰς ὑπωρείας, μόνην θέαν ἔχων τὴν τῶν δύω προεχόντων ὠτίων τοῦ ζώου μου, διότι τὸ ζῶον τοῦτο ἦτο, κατὰ τὴν συνήθειαν, ὄνος. Τοῦ σκεπτικοῦ τούτου τετραπόδου τὸ βάδισμα θεωρεῖται ὡς τὸ ἀσφαλέστερον διὰ τὴν δύσκολον τοῦ ἡφαιστείου ἀνάβασιν.

Μετά τινων δ' ὡρῶν ὀχληρὰν καὶ μονότονον ἱππασίαν, ἔφθασα τέλος εἰς τὸ μέρος ὅπου παύει ἡ φυτικὴ ζώνη, καὶ ὅθεν ἄρχεται ἡ κατακεκαυμένη, ἄγονος, ἄμορφος κορυφὴ, γιγαντιαῖος σωρὸς λάβας καὶ τέφρας. Εἰς τὸ ὅριον τοῦτο τῆς ὀργανικῆς καὶ τῆς νεκρᾶς φύσεως, ὑπάρχει μικρὸν καταγώγιον, καλούμενον «ὁ οἶκος τῶν ἐρημιτῶν», καὶ ἐδῶ κατα-

λύουσιν οἱ ὁδοιπόροι, ὅσοι ἑτοιμάζονται διὰ τὴν περαιτέρω δυσχερῆ ἄνοδον.

Ἐδῶ κατέβην καὶ ἐγὼ τοῦ ὄνου μου, καὶ τείνων τὰ μέλη μου, ἐζήτησα δωμάτιον ὅπου ν' ἀναπαυθῶ πρὸς μικρὸν, καὶ ὀλίγον πρόγευμα.

Τὸ πρόγευμα δὲν ἦτο δύσκολον νὰ ἑτοιμασθῇ· ἄρτος, γάλα, μέλι, καὶ οἶνος, ὁ λεγόμενος Χριστοῦ δάκρυ· τοῦ δωματίου δ' ἡ ἐκλογὴ ἦτον ἀκόμη εὐκολωτέρα, διότι δὲν ὑπῆρχεν εἰμὴ ἓν καὶ μόνον. Αὐτοῦ λοιπὸν τὴν θύραν μ' ἠνέῳξεν εἷς τῶν ἐρημιτῶν· ἀλλὰ μόλις ἐγκύψας τὴν κεφαλὴν, ἀπεσύρθην ἀμέσως, διότι εἶδον ὅτι κατείχετο τὸ δωμάτιον ἤδη ὑπὸ συνοδίας ὁδοιπόρων, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὅτι ἦσαν καὶ κυρίαι.

Ὁ ἐρημίτης μὲ προέτρεπε νὰ εἰσέλθω. Τὸ δωμάτιον, μοὶ ἔλεγεν, εἶναι κοινὸν, καὶ δικαίωμα προκαταλαβόντος εἰς αὐτὸ δὲν ὑπάρχει. Ἀλλ' ἐγὼ ἀντέστην· ἐξετάσας δὲ, καὶ μαθὼν ὅτι οἱ ἐνοικοῦντες ἦσαν ἀγγλικὴ οἰκογένεια, ὅτι πρὸ ὀλίγου ἀφίχθησαν, καὶ ὅτι ἐπορεύοντο τὴν αὐτὴν ὁδὸν μετ' ἐμοῦ, ἔπεμψα πρῶτον τὸ ἐπισκεπτήριόν μου, καὶ τοῖς ἐζήτησα τὴν ἄδειαν τῆς εἰσόδου.

Δὲν περιέμεινα τὴν ἀπόκρισιν πολλὴν ὥραν. Ἡ θύρα ἠνεῴχθη, καὶ εἷς τῶν κυρίων, προελθὼν πρὸς ἐμὲ, μ' ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς, μὲ εἰσήγαγε, καὶ μὲ παρουσίασεν εἰς τὴν Κυρίαν Βλάκβυρν, τὴν σύζυγόν του, εἰς τὴν Μισς Κλάραν Βλάκβυρν, τὴν θυγατέρα του, καὶ εἰς τὸν Κύριον Φόστερ, εἰς ὃν οὐδὲν ἐδόθη συγγενικὸν ἐπίθετον.

Ὁ εἰσαγαγών με ἦτον ἄνθρωπος ἀναστήματος μετρίου, τετραγώνου, παγίου, ἔχων τὴν κόμην λευκὴν, τὰς παρειὰς ἐρυθρὰς, τὴν ὄψιν φαιδρὰν, τὸν γέλωτα ἠχηρόν. Ἡ γυνή του ἡλικίας μεσαίας, τὸ ἀνάστημα ὑψηλὴ, ἀνεπλήρου δι' ἀξιοπρεπείας ὀλίγον ἐπιτηδευτῆς τὸ μαρανθὲν κάλλος της, καὶ

εἰς τοὺς τρόπους της, τοὺς ἄλλως περιποιητικοὺς, ἐγκατεμίγνυεν ἀδιόρατόν τινα ὑπερηφανείας χρωματισμόν.

Ὁ Κ. Φόστερ, νέος, ἴσως τριακοντούτης, ἀλλὰ φαινόμενος ἔτι νεώτερος, φυσιογνωμίας εὐγενεστάτης, εἷς τῶν κανονικωτέρων τύπων τῆς ἀγγλικῆς καλλονῆς, εἶχε τὴν κόμην ξανθὴν, τοὺς ὀφθαλμοὺς γλαυκοὺς, μεγάλους, ἀλλ' ἱλαροὺς καὶ μελαγχολικοὺς, τὸ μέτωπον καθαρὸν, ἀλλ' ἐλαφρῶς κύπτον ὡς ὑπὸ τὸ βάρος τῆς σκέψεως.

Ἡ Μὶς Κλάρα τέλος.... ἐκείνης τὸ κάλλος δὲν ἀναλύεται! Ἦτον ἓν τῶν ὑπερβορείων ἐκείνων ῥόδων, ἅτινα εἰς μόνην τοῦ Ὀσσιάνος τὴν ποίησιν θάλλουσι!

Προσκληθεὶς ἐκάθησα εἰς τὴν τράπεζάν των, καὶ ἡ γνωριμία μας προὐχώρησε ταχέως μέχρι σχεδὸν οἰκειότητος, ὅτε μάλιστα ἡ Κυρία Βλάκβὺρν ἐπληροφορήθη ὅτι ὁμιλῶ ἀγγλικὰ, καὶ ὅτι δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ στρεβλοῖ πρὸς χάριν μου οὔτε τὴν γαλλικὴν γραμματικὴν, οὔτε τὸ στόμα της. Ἀλλὰ καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ διατηρήσω ἐπὶ πολὺ τῆς πρώτης συστολῆς τὴν ψυχρότητα, ἐνώπιον τῆς ἐπιδημικῆς εὐθυμίας τοῦ Κ. Βλάκβύρν.

— Ἀκούων μας νὰ γελῶμεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, εἶπε μειδιῶσα ἡ Μὶς Κλάρα πρὸς τὸν πατέρα της, τίς ἤθελεν εἰπεῖ ὅτι καθήμεθα ἐπὶ ἡφαιστείου!

— Καὶ μήπως, εἶπον ἐγὼ, μυριάδες ἀνθρώπων δὲν κάθηνται ἐπὶ τοῦ ἡφαιστείου τούτου, καὶ δὲν ἐκάθησαν ἐπ' αὐτοῦ πρὸ αἰώνων, καὶ ὅμως ἔζησαν γελῶντες, καὶ εὔθυμοι, καὶ εὐδαίμονες;

— Βεβαίως, εἶπεν ὁ Κ. Φόστερ. Δὲν φύονται ἐπὶ τῶν ἡφαιστείων τὰ εὐρωστότερα φυτὰ καὶ τὰ ὡραιότερα ἄνθη; Τί καὶ ἂν ἔλθῃ ποτὲ ἡ ἔκρηξις νὰ τ' ἀναρπάσῃ; Ἀρκεῖ ὅτι ἐπὶ μίαν ἡμέραν τὰ θάλπει ζωογόνος θέρμη· δὲν εἶναι ἡ

διάρκεια τῆς ζωῆς, ἀλλ' ἡ εὐτυχία αὐτῆς ἥτις τῇ δίδει ἀξίαν.

Μοὶ ἐφάνη δ' ὅτι τὰς λέξεις ταύτας διηύθυνε κρυπτὸν βλέμμα τοῦ Κ. Φόστερ πρὸς τὴν Μὶς Κλάραν, καὶ ὅτι ἐλαφρὸν μειδίαμα ἐκείνης τὰς ὑπεδέχετο, ἐν ᾧ ὁ Κ. Βλάκβὺρν καγχάζων στεντόριον,

— Ἰδοὺ φιλοσοφία ἥτις μοὶ ἀρέσκει, ἀνέκραξεν. Οὐδαμοῦ φόβος! πανταχοῦ εὐθυμία!

— Καὶ ὅμως, εἶπεν ἡ Κ. Βλάκβὺρν, μοὶ φαίνεται ἀκατανόητος τῶν περιοίκων τούτων ἡ ἄκριτος ἀφοβία. Ἀφ' ὅτου καίει τοῦ Βεσουβίου ἡ κάμινος, πόσαι ἄρά γε χιλιάδες δυσουχῶν νὰ ἐτάφησαν αὐτῆς θύματα!

— Εἶναι ἴσως γνωστὸν πότε κατὰ πρῶτον ἤρχισε τὸ ὄρος τοῦτο ἐκπέμπον φλόγας; ἠρώτησεν ἡ Κλάρα. Τὸ ἠξεύρετε, Κύριε Φόστερ;

— Ἀκούεις ἂν τὸ ἐξεύρῃ! ἀνέκραξεν ὁ Κ. Βλάκβὺρν. Ἐκεῖνος νὰ μὴ τὸ ἠξεύρῃ; Ἐκεῖνος ὅστις συνέγραψε περὶ ἡφαιστείων σύγγραμμα, χειροκροτηθὲν ὑφ' ὅλων τῶν ἀκαδημιῶν τοῦ κόσμου; Καὶ στραφεὶς πρὸς ἐμὲ, — σᾶς συνιστῶ, κύριε, εἶπε, τὸν πρῶτον φυσιοδίφην τῶν τριῶν βασιλείων, καθηγητὴν τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ὀξφόρτης, καὶ μέλος τῆς Βασιλικῆς ἑταιρίας τῶν φυσιοδιφῶν.

— Καὶ μεθ' ὅλους τοὺς τίτλους τούτους, ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ Κ. Φόστερ, δὲν τὸ ἠξεύρω. Ἡ πρώτη ὑπὸ τῆς ἱστορίας μαρτυρουμένη ἔκρηξις εἶναι ἡ τῶν 63 μ. Χ., καὶ μετὰ ταῦτα ἡ γνωστὴ ἐκείνη τῶν 79.

— Γνωστὴ, εἶπεν ἡ Μὶς Κλάρα πονηρῶς μειδιῶσα, εἰς τοὺς κυρίους καθηγητὰς τῆς Ὀξφόρτης, ἀλλ' εἰς ἡμᾶς οἵτινες δὲν εἴμεθα τίποτε, οὔτε κἂν μέλη τῆς Βασιλικῆς ἑταιρίας τῶν φυσιοδιφῶν, κατὰ δυστυχίαν ἐντελῶς ἄγνωστος.

—Ἀπατᾶσθε, κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Φόστερ εἰς τὸν ἀστεϊσμὸν τοῦτον, καὶ ἀδίκως συκοφαντεῖσθε. Μίαν πρωΐαν ὁ οὐρανὸς ὅλος καὶ ἡ γῆ πέριξ κατεκαλύφθη ὑπὸ σκότους ζοφερωτάτης νυκτὸς, καὶ τὸ σκότος τοῦτο μόνον ἀπαίσιαι ἀστραπαὶ διέσχιζον ὀφιοειδῶς, καὶ ὁ ἀὴρ ἐπληρώθη ἀναθυμιάσεων δυσωδῶν καὶ πυκνῶν, καὶ βρονταὶ καὶ κρότοι καταπληκτικοὶ ἀντήχουν, ὡς ἂν ἐῤῥήγνυτο τοῦ οὐρανοῦ τὸ στερέωμα, ὡς ἂν συνεκρούοντο τὰ ὄρη καὶ συνετρίβοντο, καὶ εἰς μυρίων ποδῶν ὕψος ἀνεπήδα καπνὸς καὶ τέφρα, καὶ ὕδωρ βορβορῶδες καὶ βράχοι γιγαντιαῖοι, καὶ βροχὴ διαπύρων λίθων, καὶ εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ ὄρους κατέῤῥεον ποταμοὶ φλογεροὶ, καὶ κατεκάλυψαν φυτείας καὶ δάση καὶ ἐπαύλεις, καὶ πόλεις ὅλας εἰς βάθος ἑκατὸν ποδῶν καὶ ἐπέκεινα...

— Ἐννοεῖτε, διέκοψεν ἡ Μὶς Κλάρα, τὴν ἔκρηξιν ἥτις κατέχωσε τὴν Πομπηΐαν, τὸ Ἡράκλειον καὶ τὰς Σταβιάς; Ἀλλὰ νομίζω ὅτι αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἦτον ἡ πρώτη, διότι, ὡς μ' ἐξήγησαν ὅτε εἴδομεν τὸ Ἡράκλειον, τὰ θεμέλια τῶν οἰκιῶν τῆς πόλεως ἐκείνης στηρίζονται ἐπὶ λάβας, ὥστε ὄχι μόνον ὅταν κατεστράφη, ἀλλὰ καὶ πρὶν οἰκοδομηθῇ εἶναι ἐπόμενον ὅτι εἶχον γίνει ἐκρήξεις.

— Οἱ καθηγηταὶ τῆς Ὀξφόρτης, εἶπεν ὁ Φόστερ χαριεντιζόμενος καὶ κλίνων τὴν κεφαλὴν, πρέπει, Μὶς, νὰ καταγραφῶσι φοιτηταί σας. Λέγετε ὀρθότατα. Πρὸ τῶν 79 καὶ πρὸ τῶν 63 ἔκαιε τὸ Βεσούβιον χωρὶς ἀμφιβολίας· ἀλλ' ἐκείνη εἶναι ἡ πρώτη ἱστορικῶς μαρτυρουμένη ἔκρηξις.

—Κύριοι καὶ κυρίαι, εἶπεν ὁ Κ. Βλάκβὺρν, ἀναχαγχάζων πάλιν κατὰ τὴν συνήθειάν του· ἀνεχωρήσαμεν χθὲς τὸ ἑσπέρας ἐκ τῆς Νεαπόλεως, καὶ δὲν ἐκοιμήθημεν ὅλην τὴν νύκτα, ἐνθυμεῖσθε διατί; ὅπως ἰδῶμεν τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα ἀπὸ τοῦ Ἀσκητηρίου. Ὁ ἥλιος, κυρίαι καὶ κύριοι, δὲν

μᾶς περιμένει νὰ τελειώσωμεν τὴν ἱστορίαν τῆς Πομπηΐας. Ἂν θέλωμεν νὰ τὸν ἴδωμεν, πηγαίνωμεν.

—Ὦ! ναί! νὰ ἴδωμεν τὸν ἥλιον! ἀνέκραξεν ἡ Μὶς Κλάρα. Τί ποιητικὸν θέαμα, ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου ἀπὸ κορυφῆς ὑψηλοῦ ὄρους! Δὲν εἶναι ἀληθές, Κ. Φόστερ;

—Ἐνθυμοῦμαι τῷ ὄντι, Μὶς, ἀπεκρίθη οὗτος, ὅτι ποιητικωτάτη μοὶ ἐφάνη ὅτε τὴν εἶδον ποτὲ ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἄλλου τινὸς ἡφαιστείου.

—Τίνος ἡφαιστείου; ἠρώτησεν ἡ Κλάρα.

—Τῆς Μαούνας Ῥόας εἰς τὰς Σανδβίχας Νήσους.

—Πῶς! ἦσθε ἤδη εἰς τὰς Σανδβίχας νήσους! ἀνέκραξα ἐγὼ ἔκθαμβος. Εἰς τὸν μεσημβρινὸν Ὠκεανόν!

Τὸ ἤδη ἐσήμαινε «τόσον νέος». Ὁ Κ. Φόστερ τὸ ἐνόησε, καὶ μειδιῶν μοὶ εἶπεν,

—Ὁ βίος, κύριε, εἶναι βραχύς, ἡ δ' ἐπιστήμη μακρά.

Β'.

Μεταξὺ λέγοντες ἠγέρθημεν τῆς τραπέζης. Συγχρόνως δὲ μεθ' ἡμῶν ἠγέρθη ὑποκάτω αὐτῆς καὶ ἐξῆλθεν ὡραῖος καὶ γιγαντόσωμος κύων τῆς φυλῆς τῶν Παραδουναβίων, ὅλος κατάστικτος ὡς πάρδαλις. Σείων δὲ τὴν οὐράν του διέβη μεταξὺ ἡμῶν, ἀφ' οὗ ἔτριψε κολακευτικῶς τὴν κεφαλήν του εἰς τοῦ Κ. Φόστερ τὰς χεῖρας, καὶ διηυθύνθη προπορευόμενος πρὸς τὴν θύραν.

—Ἐδῶ Ἀκταίων! ἔκραξε μετὰ γλυκείας φωνῆς ἡ Μὶς Κλάρα. Ἀχάριστε, εἰς ἐμὲ δὲν λέγεις τίποτε; μόνον τὸν αὐθέντην σου ἀγαπᾷς; Ἰδού, δὲν εἶμαι ζηλότυπος.

Καὶ τῷ ἔῤῥιψεν εἰς τὸ στόμα μέγα τεμάχιον ἄρτου μεῖναν ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ὁ Ἀκταίων τὸ ἥρπασε πετακτόν,

καὶ πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἐσυκοφαντήθη ἀχάριστος, ἐπήδησε διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν του εἰς τοὺς ὤμους τῆς κόρης, ὥστε ὀλίγου δεῖν τὴν ἀνέτρεπε, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐτινάχθη πλαγίως, καὶ ὥρμησεν ὡς βέλος διὰ τῆς θύρας.

Κατόπιν του ἐξήλθομεν καὶ ἡμεῖς, ὁ Κ. καὶ ἡ Κ". Βλάκεϐὺρν ἔμπρὸς, ὀπίσω των ἡ Μὶσς Κλάρα καὶ ὁ Κ. Φόστερ, καὶ κατόπιν ὅλων ἐγὼ, παρατηρῶν τὰ περὶ ἐμὲ διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι πάντοτε ἔχω τὴν ἕξιν τοῦ νὰ παρατηρῶ.

Τῶν παρατηρήσεών μου δὲ τὸ συμπέρασμα ὑπῆρξε πρὸς τὸ παρὸν, ὅτι ἡ Μὶσς Κλάρα πρὸς τὸν κ. Φόστερ ἀπετείνετο κατὰ προτίμησιν· δὲν διέκρινα ὅμως ἂν οἱ τρόποι της ἦσαν ἁπλῆς φιλαρεσκείας προϊὸν, ἢ ἂν εἶχον καὶ βαθυτέρας τὰς ῥίζας.

— Ἐπειδὴ, κύριε, τῷ εἶπεν, ἀπεφασίσατε ὅτι πρέπει νὰ διδάξω τοὺς καθηγητὰς τῆς Ὀξφόρτης, χρεωστεῖτε καὶ νὰ μὲ προπαρασκευάσητε εἰς τὰ σοβαρά μου καθήκοντα, καὶ πρὶν γίνω ἐκείνων διδάσκαλος, ἀνάγκη νὰ γίνω ἰδική σας μαθήτρια. Διδάξατέ μοι, παραδείγματος χάριν, ἂν μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Πομπηίας μνημονεύῃ ἡ ἱστορία καὶ ἄλλην τινὰ ἔκρηξιν τοῦ Βεσουβίου, ἂν ἄλλως δὲν εἶναι ἀδιακρισία μου ν' ἀπασχολῶ οὕτω τὴν προσοχήν σας ἀπὸ τῆς θέας τοῦ ἡλίου, ὅστις μέλλει ν' ἀνατείλῃ.

Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην φράσιν ἀπήντησεν ὁ Κ. Φόστερ δι' ἑνὸς μόνου βλέμματος διαφυγόντος ὅλους τοὺς ἄλλους ἐκτὸς τῆς Κλάρας, εἰς ἧς τὰ χείλη προὐκάλεσεν ἀδιόρατον καὶ ἀκούσιον μειδίαμα, καὶ ἐκτὸς ἐμοῦ ὅστις τὸ ἐξήγησα οὕτω·

— Τί κάθησαι καὶ μοὶ λέγεις! Ἠξεύρεις πολὺ καλὰ ὅτι δὲν μοὶ μέλει δι' ὅλους τοὺς ἡλίους τοῦ στερεώματος, ὅταν εἶμαι πλησίον σου, καὶ σὺ εἶσαι ὁ φωτεινότερος ἥλιός μου.

Ἀλλ' εἰς τὴν πρώτην ἐρώτησιν τῆς Μὶς Κλάρας ἀπεκρίθη·

— Ἡ ἱστορία ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῆς Πομπηΐας ἕως τώρα μνημονεύει ὑπὲρ τὰς 140 ἐκρήξεις, τινὰς μάλιστα περιφήμους. Ἐπὶ δύω φέρ' εἰπεῖν ἐξ αὐτῶν ἡ τέφρα τοῦ ἡφαιστείου ἐσφενδονίσθη μέχρι Κωνσταντινουπόλεως.

— Μέχρι Κωνσταντινουπόλεως! ἀνεφώνησα ἐγώ. Τί μᾶς λέγετε;

— Δὲν θὰ ἐκπλαγῆτε, μοὶ εἶπεν, ὅταν ἐνθυμηθῆτε ὅτι ἐπὶ τῶν ἐκρήξεων πολλάκις φυσᾷ σφοδρὸς καὶ διαρκὴς ἄνεμος, ὅστις φέρει τὴν τέφραν, ὅτι ὁ ἄνεμος δύναται νὰ διατρέξῃ μέχρις 132 ποδῶν κατὰ λεπτὸν δεύτερον, ἤτοι 350 γεωγραφικὰ μίλια εἰς ἓν ἡμερονύκτιον, καὶ ὅτι ἡ ἀπὸ Νεαπόλεως εἰς Κωνσταντινούπολιν κατ' εὐθεῖαν ἀπόστασις εἶναι περίπου μιλίων 240.

— Ὡραῖα εἶναι ὅσα μᾶς λέγετε, εἶπεν ἡ Μὶς Κλάρα, βλέπουσα ὅτι ἐσιώπα ὁ Φόστερ, ἀλλὰ δὲν θ' ἀπαλλαγῆτε διὰ τόσων μόνον. Θὰ μᾶς εἰπῆτε ἀκόμη καὶ τὰς ἄλλας περιέργους ἐκρήξεις τοῦ Βεσουβίου. Κτῆμά σας εἶναι τὸ ἡφαίστειον· πρέπει νὰ μᾶς τὸ παρουσιάσητε. Μ' ἐνεπνεύσατε τὴν ἀγάπην τῶν Ἡφαιστείων. Λέγετε· μὴ εἶσθε τῆς ἐπιστήμης σας φειδωλός.

Ὁ Κ. Φόστερ διηγήθη τότε ὅτι ἀπὸ τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος τὸ ὄρος ἐφαίνετο ἀποκοιμηθὲν, καὶ οἱ ἄνθρωποι, πάντοτε εἰς τὴν παροῦσαν εὐτυχίαν ἐπιλήσμονες τῶν παρελθόντων δεινῶν, ἐνεπιστεύθησαν εἰς τὴν ἀπατηλὴν ἠρεμίαν, κατῴκησαν κ' ἐκαλλιέργησαν τὰς πλευράς του μέχρις αὐτοῦ τοῦ κρατῆρος· ἀλλ' ὅτι μετὰ πέντε αἰῶνας ἠκούσθη αἴφνης βοὴ ὑπόγειος, ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ ἐπὶ ἓξ μῆνας ἐξηκολούθησε τὸ ὄρος μυκώμενον καὶ σφαδάζον, μέχρις οὗ ἐξεῤῥάγη, ἡ κο-

ρυφή του κατεκρημνίσθη εἰς τρίμματα, καὶ ἀπωλέσθησαν ὑπ' αὐτὴν τρεῖς περίπου μυριάδες ἀνθρώπων.

Ὁμοίως διηγήθη τὴν καταπληκτικὴν ἐκροὴν τῆς λάβας ἐν ἔτει 1731, ὅτε ὁ ποταμὸς αὐτῆς ἐξετάθη ἐπὶ ἑπτὰ μίλια ἀπὸ τῆς πηγῆς μέχρι τῆς ἐκροῆς του εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ εἶχε πλάτος μὲν βημάτων ἑξήκοντα, βάθος δὲ σπιθαμῶν τριάκοντα, ἐνίοτε καὶ ἑκατὸν εἴκοσι, καὶ τοσαύτην θερμότητος ἔντασιν, ὥστε ὅτε μετὰ ἕνα μῆνα ἐπεχείρησαν νὰ θραύσωσι τὴν λάβαν, τὸ ὑπὸ τὸν φλοιὸν μέρος της ἐπύρωνεν εἰσέτι καὶ ἐστόμου τὰ ἐργαλεῖα. Μετ' αὐτὴν δὲ περιέγραψε τὴν τρομερὰν ἔκρηξιν τοῦ 1779, καθ' ἣν ἐξεσφενδόνισε τὸ ὄρος πλῆθος βράχων γιγαντιαίων, κατεσύντριψεν ὑπὸ τὸν ὄγκον αὐτῶν τὰς πέριξ ἐπαύλεις, ἐπλήρωσε τὰς κοιλάδας, ἀνῆψεν εἰς τὰ δάση ἀπεράντους πυρκαϊάς, καὶ εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτὸς ἐφάνη εἰς τοὺς ἐντρόμους περιοίκους ὁλόκληρον ὡς κολοσσιαία πυρίφλεκτος πυραμίς.

— Ἐλπίζω, κυρία, εἶπε τέλος, ὅτι δὲν θὰ ἔχετε ὄρεξιν νὰ μ' ὀνομάσητε πλέον τῆς ἐπιστήμης μου φειδωλόν. Μᾶλλον φοβοῦμαι μή μου καταγνωσθῇ ἀσωτεία.

— Κακῶς τὸ ἐλπίζετε, ἀπεκρίθη ἡ Μὶς Κλάρα. Μοὶ χρεωστεῖτε ἀκόμη τὰς ἄλλας 137 ἐκρήξεις· ὀφείλετε νὰ μοὶ εἴπῆτε τί εἶναι κυρίως ἔκρηξις καὶ τί εἶναι ἡφαίστειον, καὶ διατί ἀνάπτει καὶ διατί σβύνει, καὶ ποῦ εὑρίσκεται ἡ ἑστία του, καὶ τί εἶναι ἡ λάβα. Καὶ ὅλ' αὐτὰ θὰ μοὶ τὰ εἴπῆτε, ἠξεύρετε, πρὶν καταβῶμεν ἀπὸ τοῦ ὄρους.

— Λυποῦμαι, κυρία μου, ἀπεκρίθη ὁ Φόστερ, ὅτι δὲν ἐτύχετε διδασκάλου ἀνταξίου τῆς προθυμίας ἣν ἔχετε νὰ διδαχθῆτε.

— Παρακαλῶ, κύριε, εἶπεν ἡ Μὶς Κλάρα, νὰ μὴ κα-

τηγορῆτε τὸν διδάσκαλόν μου. Ἓν μόνον ἐλάττωμα ἔχει, ἔλλειψιν προθυμίας εἰς τὸ νὰ μὲ διδάσκῃ.

Ἐν τούτοις δ' εἶχε χαράξει, ἀλλ' ὁ ἥλιος δὲν ἐφαίνετο. Αἱ πλησιέστεραι τῶν Ἀπενίνων κορυφαὶ μᾶς τὸν ἔκρυπτον, καὶ περιεφερόμεθα ἐμπρὸς τοῦ ἀσκητηρίου περιμένοντές τον.

Ἡ Μὶς Κλάρα, ἥτις ἐβάδιζεν εἰσέτι πλησίον τοῦ Κ. Φόστερ, ὁμιλοῦσα περὶ τῶν φαινομένων τῆς φύσεως, διακόψασα τὴν ὁμιλίαν της, ἔκλινε πρὸς τὴν γῆν, καὶ δρέψασα μικρὸν ἄνθος κωδωνοειδὲς, θάλλον μεταξὺ τῆς σκωρίας καὶ ὑπεράνω τῆς φυτικῆς ζώνης,

— Ἠμπορεῖτε νὰ μοὶ εἰπῆτε, εἶπεν εἰς τὸν Κ. Φόστερ, τί ἄνθος εἶναι τοῦτο;

— Τραχήλιον τὸ ῥοδόχρουν, εἶπεν ἐκεῖνος.

— Βλέπετε π ο ῦ τὸ ἔδρεψα; εἶπεν ἡ Κλάρα· εἶναι ἐκ τῶν ἀνθέων ἐκείνων περὶ ὧν ἐλέγετε ὅτι θάλλουσιν εὐτυχῆ ἐπὶ τοῦ ἡφαιστείου.

— Καὶ δὲν παρετηρήσατε, ἀπεκρίθη ὁ Φόστερ, ὅτι συμπληροῦν τὴν εὐτυχίαν αὐτοῦ συνέθαλλεν ἐκεῖ πλησίον του καὶ ἄλλο τραχήλιον ὅμοιόν του;

— Δρέψατέ το λοιπὸν κ' ἐκεῖνο. Ἡ εὐτυχία των συνίσταται εἰς τὸ νὰ θάλλωσι τὸ ἓν πλησίον τοῦ ἄλλου· δὲν θὰ ἔχω τὴν σκληρότητα νὰ τὰ χωρίσω ἐγὼ, εἶπε γελῶσα ἡ Μίσς.

Ὁ νέος φυσιολόγος ἔκλινε τότε, ἔκοψε τὸ ἄνθος, τὸ ἔφερε πρὸς τὸ πρόσωπόν του ὡς ἵνα τὸ ὀσφρανθῇ, ἀλλὰ, καθὼς μοὶ ἐφάνη, κατέθεσεν ἐπ' αὐτοῦ κρυπτὸν φίλημα, καὶ συνοδεύων αὐτὸ διὰ βλέμματος εἰς ὃ συνεκέντρωσεν ὅ,τι ἡ καρδία του περιεῖχεν εὐγνωμοσύνης, τὸ προσέφερεν εἰς τὴν Μὶσς Κλάραν. Αὕτη δ' ἥνωσε τὰ δύω, καὶ τὰ περιέκλεισεν ἐπιμελῶς εἰς τὸ μανδύλιόν της.

— Τώρα τὸ μάθημα, εἶπεν.

Ἀλλὰ μόλις ἤρχιζεν ὁ Κ. Φόστερ τὴν ἔκθεσίν του, καὶ ὁ Κ. Βλάκβύρν,

— Πλοῖον! πλοῖον εἰς τὸ πέλαγος! ἀνέκραξε θορυβωδῶς γελῶν, καὶ μᾶς ἔδειξεν ὁδοιπόρον ἀνερχόμενον ἔφιππον ἐπὶ ὡραίου ἵππου τὴν ὁδὸν τοῦ ὄρους.

Γ'.

Μετ' ὀλίγα δὲ λεπτὰ ὁ νεοελθὼν ἔφθασεν εἰς τὴν θέσιν ὅπου τὸν περιεμένομεν. Ὁ Κ. Βλάκβὺρν, ὅστις εἶχε προπορευθῇ εἰς ἀπάντησίν του, ἀφ' οὗ ἀντήλλαξε μετ' αὐτοῦ τινὰς λέξεις, βοηθήσας αὐτὸν νὰ καταβῇ τοῦ ἵππου του, τὸν παρουσίασεν εἰς τὴν σύζυγον καὶ τὴν θυγατέρα του ὡς τὸν Λόρδον Καρτουόρθ.

— Ὁ ἐξοχώτατος Κύριος Δοὺξ Ἄρλιγκτων, εἶπεν, ὁ πατὴρ τοῦ κυρίου κόμητος, μ' ἐτίμα ἄλλοτε δι' ἰδιαιτέρας φιλίας, καὶ τὸν κύριον κόμητα τὸν ἐνθυμοῦμαι μικρὸν παιδίον εἰς τὸ Ἄρλιγκτων-Κάστελ.

— Ὤ! βεβαίως, βεβαίως, ἀγαπητὲ κύριε Βλάκβὺρν, ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα τ' ὄνομά σας, ἂν δὲν σᾶς ἐνθυμῶμαι τὸν ἴδιον, εἶπεν ὁ Κύριος κόμης, σφίγγων τὴν χεῖρα τοῦ πρεσβύτου. Τί παράδοξος τύχη ν' ἀπαντηθῶμεν εἰς τὴν κορυφὴν ταύτην!

Ὁ Λόρδος Καρτουὸρθ ἐφαίνετο νέος, εἶχεν ἀνάστημα ἔλασσον τοῦ μετρίου, ὀφθαλμοὺς ὡς ἐκ πρασίνου ὑάλου, κόμην πυῤῥὰν μᾶλλον ἢ ξανθὴν, μορφὴν δὲ ἄνευ χρώματος καὶ φυσιογνωμίας. Ἄλλως τε τὰ σχήματά του, ἡ φωνή του, ἡ λευκότης τῶν χειρῶν του, ἡ λαμπρότης τοῦ χιτῶ-

νός του, ἡ ἀφέλεια τοῦ ἐπενδύτου του, ὅλα ἀπεδείκνυον ἄγγλον ἀριστοκράτην.

Ἀλλὰ καὶ ἂν εἶχον ἀκόμη τινὰ περὶ τούτου ἀμφιβολίαν, ἤθελε τὴν διαλύσει ἡ συμπεριφορὰ τῆς Κ. Βλάκβύρν· διότι δὲν ἔπαυσε μὲν οὖσα πρὸς ὅλους εὐγενεστάτη, ἀλλ' ἦτο προφανὲς ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ ἐπελθόντος ἀπετέλεσεν ἐπ' αὐτῆς βαθυτάτην ἐντύπωσιν. Καὶ τῷ ὄντι ἐπληροφορήθην μετὰ ταῦτα, ὅτι ὁ Λόρδος Καρτουόρθ ἦν ὁ μονογενὴς υἱὸς ἑνὸς τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ πλουσιωτάτων Δουκῶν τῆς Ἀγγλίας.

— Ἠξεύρετε, Κύριε κόμη, εἶπεν ὁ Κ. Βλάκβὺρν, τί κάμνομεν ἐδῶ; Περιμένομεν τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. Φαίνεται ὅμως ὅτι διὰ τοιοῦτο θέαμα ἡ καλλιτέρα θέσις δὲν εἶναι ὀπίσω τῶν ὑψηλῶν βουνῶν. Ἡ παράστασις ἤρχισεν, ὡς βλέπετε, ἀλλὰ δι' ἡμᾶς δὲν ὑψώθη εἰσέτι τὸ παραπέτασμα.

Καὶ τὴν ὑποτιθεμένην αὐτὴν ἀστειότητα συνώδευσε διὰ νέας ἐκρήξεως γέλωτος.

— Τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου! εἶπεν ὁ Κόμης Καρτουόρθ ὑψῶν τοὺς ὤμους του. Σᾶς συμβουλεύω, ἰδέτε την εἰς τὸ θέατρον τοῦ Δρούρυ-Λαίν· ἐκεῖ εἶναι ἀσυγκρίτως ὡραιοτέρα.

— Ἰδοὺ ὅμως, εἶπεν ἡ Μὶς Κλάρα, ἥτις μέχρι τοῦδε δὲν εἶχεν ὁμιλήσει, — ἰδοὺ ὁ Κ. Φόστερ, ὅστις μᾶς βεβαιοῖ ὅτι εἶδέ ποτε τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα ἀφ' ἑνὸς ἡφαιστείου τῶν Σανδβίχων, καὶ ὅτι τὸ θέαμα ἦτο ποιητικώτατον.

— Τῶν Σανδβίχων! ἀνέκραξεν ὁ ἀγαθὸς Κ. Βλάκβύρν. Ὤ! κύριε Φόστερ... Κύριε κόμη, ὁ Κ. Φόστερ, Καθηγητὴς τῆς Ὀξφόρτης.—Ὤ! κύριε Φόστερ, διηγηθῆτέ μας τοῦτο.

Εἰς τοῦ Κ. Φόστερ τὰς παρειὰς ἀνέβη ἐρύθημα εὐδαι-

μονίας, ὅτι ἡ πρώτη λέξις ἦν ἡ Μὶς Κλάρα ἀπέτεινε πρὸς τὸν ξένον, αὐτὸν ἀπέβλεπε.

— Πρὸ δύω ἐτῶν, εἶπεν, ὅτε περιηγούμην σπουδάζων τὰ φαινόμενα τῶν ἐκρήξεων μετὰ τοῦ θαλασσοπόρου Κ. Φραγκλίνου, ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τῆς νοτίας Ἀμερικῆς, διήλθομεν διὰ τῶν Σανδβίχων νήσων. Μία αὐτῶν, ἡ νῆσος Ὀβάϊς, ἔχει πολλὰ ἡφαίστεια, καὶ διὰ νυκτὸς ἀπεφασίσαμεν ν' ἀναβῶμεν τὸ κεντρικώτερον, τὴν Μάουναν-Ῥόαν, 13 χιλιάδας πόδας ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ὑψηλήν. Πρῶτον μὲν διήλθομεν διὰ συμφύτου καὶ σκοτεινοῦ δάσους· μετὰ ταῦτα δ' ἐξήλθομεν εἰς ζώνην κεκαλυμμένην ὑπὸ αἰωνίων χιόνων, καὶ ἀγρίως σεσωρευμένων πάγων, καὶ τέλος ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κορυφὴν, πρὶν ἢ φανῇ ἡ ἡμέρα.

«Ἡ θέα ἥτις τότε παρουσιάσθη ἐμπρὸς ἡμῶν ἦτον ἀπροσδόκητος, ἀπερίγραπτος. Πρὸ τῶν ποδῶν ἡμῶν παρέστη λίμνη περιφερὴς, κυλίουσα βαρέα καὶ κοχλάζοντα κύματα, οὐχὶ ὕδατος, ἀλλὰ ῥευστῆς φλογὸς καὶ ἀναλελυμένων μετάλλων. Ἐνομίζομεν ὅτι βλέπομεν τοῦ ᾄδου τὴν κάμινον, ὅπου παρίστανται καιόμεναι αἱ ψυχαὶ τῶν αἰωνίως κολαζομένων.

«Ἀλλὰ τὸ διάπυρον νᾶμα εἶχε διαῤῥήξει τὰ χείλη τοῦ κρατῆρος, καὶ ὡς ἐρυθρὸς καταῤῥάκτης κατεφέρετο μανιωδῶς κατὰ τῶν πετρῶν, καλύπτων αὐτὰς δι' ἀφροῦ φλογεροῦ. Πολλαχοῦ δὲ τὸ ὄρος εἶχε σχισθῇ εἰς βαθέα χάσματα, καὶ δι' αὐτῶν ἐφαίνοντο τῆς γῆς τὰ πεπυρακτωμένα ἐντόσθια, αὐτὸ τὸ ἐργαστήριον τοῦ σεισμοῦ, ὑπόγειοι πυρὸς χείμαῤῥοι καταῤῥέοντες εἰς τὰ βάραθρα. Ἡ ἀντανάκλασις τῆς γιγαντιαίας ταύτης καμίνου ἐπὶ τῆς πέριξ χιόνος καὶ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ ἦτον ἀληθῶς καταπληκτική.

Ἀλλ' ὅτε μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἤρχισε ν' ἀνατέλλῃ ὁ ἥ-

λιος πέραν τοῦ ὠκεανοῦ, ὅτε εἰς τὸ φῶς του ἀνεφάνησαν τὰ πέριξ ἡμῶν παράδοξα ἀντικείμενα, συνημμένα εἰς ἑνότητα μεγαλοπρεπῆ, καὶ ὡς ἀνθαμιλλώμενος πρὸς τοῦ Ἡφαιστείου τὰς φλόγας, ἐφάνη φλογιζόμενος ὅλος ὁ οὐρανός, καὶ ὁ ὠκεανὸς ἐπυρώθη ὡς ἀχανὴς φλογῶν ἔκτασις, τότε μᾶς ἐφάνη ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς τὸ κέντρον ἀπεράντου πυρκαϊᾶς, ὅτι ἡ φύσις ὅλη ἐπυρπολεῖτο, καὶ ἐκλίναμεν τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τὸ αἴσθημα τῆς μεγαλουργίας τῆς πλάσεως.

«Εἶναι, ὡς εἶπεν ἡ κυρία, τῷ ὄντι ποιητικώτατον θέαμα ἐνίοτε ἡ ἀνατολή.

— Ὢ! ποιητικὸν βεβαίως, ἀπήντησε μετ' ἀνουσίου γέλωτος ὁ κύριος κόμης. Δὲν λέγει καὶ ὁ Βύρων·

«*Θέα ὄντως λαμπροτάτη εἶν' ἡ θέα τοῦ ἡλίου;*

«Ἀξίζει, λέγει ὁ ἴδιος ποιητής, νὰ ἐξυπνᾷ καὶ νὰ τὸν βλέπῃ ἀνατέλλοντα μόνον ὅστις περὶ πολλοῦ ποιεῖται

«*τὴν καλὴν οἰκονομίαν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κηρίου.*')

«Ὦ, πιστεύσατέ με, ἂς ἀφήσωμεν τοὺς ποιητὰς καὶ τὰς φαντασίας των· εἶναι ἔργον των ὅλα νὰ τὰ εὑρίσκωσι θαυμασιώτατα. Εἶναι τόσον εὔκολοι τῶν ὑπερθετικῶν αἱ ὁμοιοκαταληξίαι! Σᾶς βεβαιῶ, εἶδον χιλιάκις τὸν ἥλιον ν' ἀνατέλλῃ εἰς τὰ κυνήγιά μου· ἀλλὰ βεβαιωθῆτε, ἢ κίτρινος ἢ κόκκινος φαίνεται, εἶναι πάντοτε ὁ ἥλιος, καὶ τίποτε περισσότερον. Τὸ κατ' ἐμὲ προτείνω ν' ἀφήσωμεν τὸν ἥλιον, καὶ ν' ἀναβῶμεν· τί λέγετε;

— Μάλιστα, εἶπεν ἡ Κυρία Βλάκβύρν. Δὲν ἠξεύρω ὅμως τί λέγει ἡ Κλάρα· διότι εἶχε πολλὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἴδῃ τὴν ἀνατολὴν ἀπ' ἐδῶ.

— Ἆ! μήπως ἡ κυρία εἶναι ποιήτρια; εἶπεν ὁ Λόρδος

---

1) Don Juan, II, 140.

Καρτουόρθ μετ' ἐλαφροῦ χρωματισμοῦ εἰρωνείας. Ὢ! τότε ἀλλάζει.

— Ὄχι διόλου, ποτὲ δὲν εἶχον αὐτὴν τὴν δόξαν, εἶπε διαμαρτυρομένη ἡ Κλάρα, ἐν ᾧ ἐρυθριῶσα ἐγέλα. Ἂς ὑπάγωμεν! Λόρδε Καρτουόρθ, τιθέμεθα ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν σας.

Εἰς τοῦ Φόστερ τοὺς χαρακτῆρας παρετήρησα ἐλαφρὸν σπασμωδικὸν σκίρτημα, δηλοῦν ὅτι ἐθίχθησαν αἱ εὐαισθητότεραι τῆς ψυχῆς του χορδαί.

Τῷ ὄντι, ἐν ᾧ ἤλπιζεν ὅτι καὶ ἡ Κλάρα, ὡς καὶ αὐτὸς, ἤθελε δεχθῇ τοὺς λόγους τοῦ κόμητος ὡς ψυχρὰν αἵρεσιν πρὸς τὴν ποιητικὴν τῆς ψυχῆς της θρησκείαν, τὴν ἤκουσεν αἴφνης δικαιοῦσαν τὰς βεβήλους εἰρωνείας ἐκείνου. Ἐν ᾧ αὐτὸς, τῆς φύσεως μύστης, εἶχε τὸ πρῶτον δικαίωμα νὰ ξεναγήσῃ τοὺς φίλους του ἐπὶ τοῦ ἡφαιστείου, αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου τῶν ἐνδελεχῶν του σπουδῶν, ἡ Μὶς Κλάρα, ἥτις πρὸ ὀλίγου ἤκουεν ἀπλήστως τὰς ἐξηγήσεις του, ἐτίθετο ἤδη ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ κόμητος!

Ἐν τούτοις κατὰ τὴν προτροπὴν τοῦ Λόρδου Καρτουόρθ ἀφήσαμεν νὰ χαίρῃ τὸν ἥλιον, καὶ ἐπροχωρήσαμεν πεζοὶ πρὸς τὴν κορυφὴν, παραιτήσαντες τὰ ζῷα εἰς τὸ ἀσκητήριον.

Ἡ ἀνάβασις ἦτον ὀρθὴ, τραχεῖα καὶ δύσκολος. Τὸ ἔδαφος συνέκειτο ὅλον ἐκ κινητῆς τέφρας, καὶ ἐκ συντριμμάτων λάβας, ὥστε πολλάκις ὠλισθαίνομεν μετ' αὐτοῦ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἀναβάντες πέντε βήματα, κατεβαίνομεν δέκα. Ἀλλαχοῦ διέκοπτον τὸν δρόμον μας βράχοι γιγαντιαῖοι, καὶ ἔπρεπε νὰ τοὺς ὑπερβῶμεν, καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν ἠνοίγοντο ἐμπρός μας ῥαγάδες, καὶ ἦτον ἀνάγκη νὰ τὰς πηδήσωμεν.

Πρὸ πάντων δ' ἡ ὁδοιπορία ἦτο δυσχερὴς διὰ τὰς κυρίας, καὶ ἠναγκαζόμεθα εἰς πᾶν βῆμα νὰ τὰς ὑποστηρίζωμεν. Ὁ

Λόρδος έμενε κατὰ προτίμησιν πλησίον τῆς Μίσς Κλάρας, καὶ εἰς αὐτὴν ἔδιδε χεῖρα βοηθείας ὁσάκις παρουσιάζετο ἡ περίστασις. Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι καὶ ἡ Μὶσς Κλάρα, ὁσάκις εἶχεν ἀνάγκην ὑποστηρίξεως, πρὸς τὸν λόρδον ἀπετείνετο μᾶλλον.

Οὕτως ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κορυφήν. Ὁ κρατὴρ ἦν κοιλὰς κυκλική, περίπου ὡς μέγας καὶ βαθὺς λέβης. Ἐν μέσῳ δὲ τοῦ πυθμένος ὑψοῦτο κῶνος κεκαυμένων ὑλῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ στομίου τούτου, ὡς ἀπὸ καπνοδόχης, ἀνέθρωσκε καπνὸς ὅμοιος πρὸς γιγαντιαῖον πτερὸν ἐρυθρὸν εἰς τὴν βάσιν, μελανόφαιον εἰς τὰ ἄκρα. Συγχρόνως δὲ, μετ' ἀλληλεπαλλήλων τρυγμῶν καὶ γογγυσμῶν ὑπογείων, ἐξεσφενδονίζοντο λιθάρια καταπίπτοντα ἔπειτα βροχηδὸν εἰς τὸ ἐμβαδὸν τοῦ λέβητος, καὶ προσέτι ἐξέῤῥει βραδέως φλογερὰ λάβα, ἥτις ἐπλήρου κατ' ὀλίγον τὸ μεταξὺ τοῦ κώνου καὶ τῶν ἐσωτερικῶν πλευρῶν τοῦ κρατῆρος διάστημα.

— Ἰδοὺ καὶ ὁ κρατὴρ, εἶπεν ὁ Λόρδος. Μέγα πρᾶγμα δὲν εἶναι, ὡς βλέπετε.

— Καὶ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ καταβῶμεν εἰς τὸν πυθμένα; ἠρώτησεν ἡ Μὶσς Κλάρα;

— Ὁ Θεὸς φυλάξαι! ἀνέκραξεν ὁ Φόστερ. Δὲν βλέπετε; τὸ ὄρος εἶναι εἰς ἔκρηξιν· βρέχει πέτρας καὶ ἐξεμεῖ λάβαν. Εἶναι μέγιστος κίνδυνος!

— Δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ καταβῆτε, Μὶσς Κλάρα, εἶπεν ὁ Κόμης. Τί θὰ ἴδῆτε; Τί εἶναι τὰ περίφημα αὐτὰ ἡφαίστεια; Ὀλίγη φλὸξ καὶ ὀλίγος καπνὸς ἐκ μιᾶς σκοτεινῆς τρύπας. Ἔχω πέντε ἡφαίστεια εἰς τὸ μαγειρεῖόν μου.

Εἰς τὰς λέξεις αὐτὰς ἐγέλασεν ὅλη ἡ συνοδεία, μὴ ἐξαιρουμένης οὐδ' αὐτῆς τῆς Κλάρας. Μόνος δ' ὁ Φόστερ δὲν ἐγέλασεν. . . . .

— Ἔστω λοιπὸν, εἶπεν ἡ Κλάρα, ἂς μείνωμεν.

Καὶ παρεκάλεσε τὸν Λόρδον Καρτουὸρθ νὰ τῇ διηγηθῇ περὶ μεγάλου τινὸς ἱπποδρομίου ἑτοιμαζομένου εἰς Νεάπολιν ὑπό τινων παρεπιδήμων πλουσίων Ἄγγλων, πρωτουργοῦντος καὶ προδαπανῶντος τὰ πλεῖστα αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Καρτουέρθ.

Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἦτο τὸ στοιχεῖον τοῦ Λόρδου· ἤρχισεν ἑπομένως νὰ ῥητορεύῃ περὶ ἵππων καὶ ἱπποκόμων μετὰ περισσοτέρας ἔτι ζέσεως παρὰ τὴν τοῦ Φόστερ ὅτε ὡμίλει περὶ τῶν φαινομένων τῆς φύσεως, καὶ ἡ Μὶς Κλάρα ἐφαίνετο ὅτι ἀκούει τὰς περιέργους διηγήσεις του μετὰ περισσοτέρας προσηλώσεως.

Ὁ Φόστερ ἵστατο πλησίον της πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, καὶ ἤκουεν ἔχων κεκυφυῖαν τὴν κεφαλὴν, χωρὶς ἄλλως νὰ μετέχῃ τῆς συνδιαλέξεως.

Δ'.

Ἐν ᾧ δ' ἡ Μὶς Κλάρα διὰ δραστηρίου τινὸς σχήματος τῆς χειρὸς ἠθέλησε νὰ δείξῃ εἰς τὸν ἱππομανῆ κόμητα πῶς εἶδε ποτὲ περίφημον ἵππον τοῦ Λόρδου Συμούρου πηδῶντα τὴν φραγὴν, τῇ ἐξέφυγεν αἴφνης τὸ μανδύλιόν της, τὸ ἐγκλεῖον τὰ δύω ἄνθη.

— Τὸ μανδύλιόν μου! ἀνέκραξε, τὸ μανδύλιόν μου! καὶ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα νὰ τὸ συλλάβῃ· ἀλλ' ὁ ἄνεμος, ὅστις πάντοτε πνέει ἐπὶ τῶν κορυφῶν, τὸ εἶχεν ἁρπάσει ἤδη, καὶ τὸ ἔῤῥιψεν ἐντὸς τοῦ κρατῆρος.

— Τὸ μανδύλιόν μου, ἔλεγεν ἡ Μὶς Κλάρα. Κρίμα! τὸ ἔχασα!

— Δὲν ἐχάθη, εἶπεν ὁ Φόστερ· καὶ ἐν τῷ ἅμα ὥρμησε

πρὸς τὸν κρατῆρα, καὶ πηδῶν καὶ κατασυρόμενος ἐπὶ τῆς θερμῆς τέφρας, κατέβη τὰς πεπυρακτωμένας πλευρὰς πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἔκειτο τὸ μανδύλιον. Ἐνόησε βεβαίως, ἢ κἂν ἤλπισεν, ὅτι ἡ Κλάρα ἐλυπεῖτο ὄχι τὸ μανδύλιον κυρίως, ἀλλὰ τὰ ἄνθη, ἅτινα εἶχον δρέψει ὁμοῦ. Ἐῤῥίφθη δὲ καὶ ὁ Ἀκταίων ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ κυρίου του, καὶ τὸν ἠκολούθει ἰσχυρῶς ὑλακτῶν.

— Κύριε Φόστερ! ἐκράζομεν ὁμοῦ ὅλοι οἱ ἱστάμενοι εἰς τοῦ κρατῆρος τὸ χεῖλος. Κύριε Φόστερ! ἐπιστρέψατε! Τί ἀφροσύνη!

Ἀλλ' ὁ Κύριος Φόστερ δὲν ἤκουεν, ἢ δὲν ἤθελε ν' ἀκούση. Κατέβαινε δὲ πάντοτε ἀψηφῶν τοὺς λίθους οἵτινες ἔπιπτον ὡς χάλαζα πέριξ του.

Τέλος ἔφθασε πλησίον τοῦ μανδυλίου, καὶ κύψας τὸ ἥρπασεν. Εἰς τὸ βίαιον ὅμως τοῦτο κίνημα ἀπώλεσε τὴν ἰσοσταθμίαν του, καὶ πεσὼν, ἤρχισε νὰ φέρηται μεθ' ὁρμῆς πρὸς τὰ κάτω. Ὀλίγα βήματα ἀκόμη, καὶ θὰ ἐβυθίζετο εἰς τὴν φλογερὰν λάβαν, ἥτις ἐπλήρου τοῦ πυθμένος τὸ ἐμβαδόν.

Ἀλλ' εἰς τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Ἀκταίων δι' ἑνὸς πηδήματος ἔφθασε μέχρι τοῦ κυρίου του, τὸν ἥρπασε διὰ τῶν ὀδόντων ἐκ τοῦ φορέματος, καὶ τείνων τοὺς δύω εὐρώστους ἐμπροσθίους του πόδας, τὸν ἐκράτησεν ἕως ὅτου ἠδυνήθη νὰ ἐγερθῇ αὐτὸς πάλιν, καὶ νὰ πατήσῃ εἰς στερεὸν ἔδαφος. Ἀναβὰς δὲ τότε ἐπιπόνως ὀπίσω, προσέφερε τὸ μανδύλιον εἰς τὴν Μὶς Κλάραν.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, Κύριε, εἶπεν αὐτὴ, σχεδὸν ὀργιζομένη. Ἀλλὰ δὲν ἤξιζε τὸν κόπον δι' ἓν μανδύλιον νὰ μᾶς δώσητε τόσον φόβον.

Καὶ ἐπειδὴ τὸ μανδύλιον εἶχε λερωθῇ ὑπὸ τῆς τέφρας

ἠνέωξε καὶ τὸ ἐτίναξεν ἐπὶ τοῦ βαράθρου, καὶ τὰ ἄνθη εσαν εἰς αὐτὸ, χωρὶς αὐτὴ κἂν νὰ τὸ παρατηρήσῃ. Ἀλ- ὶ τὸν Φόστερ εἶδα ὠχριάσαντα ὡς νεκρόν.

— Τρομερὸν κίνδυνον διετρέξατε, κύριε Φόστερ, εἶπεν ἡ Βλάκβύρν· Θεέ μου! ἂν ἐπίπτετε εἰς τὴν λάβαν!

— Λυποῦμαι ὅτι σᾶς ἐτάραξα τόσον, εἶπε πικρῶς μει-ῶν ὁ νέος. Πιστεύσατέ με, ὁ κίνδυνος δὲν ἦτον ὅσον τὸν ντάζεσθε. Κατέβην μυριάκις εἰς κρατῆρας.

— Ναὶ, ὅμως ἂν ἐπίπτετε εἰς τὴν λάβαν! εἶπεν ὁ Κ. λάκβύρν.

— Οὔτε τότε σᾶς βεβαιῶ. Ἐξ ἰδίας πείρας συνέπεσε νὰ ἴθω ὅτι δύναταί τις νὰ διαβῇ ἀκινδύνως διὰ τῆς λάβας ῷ ῥέει ἀκόμη.

— Ἐξ ἰδίας πείρας λέγετε, ἠρώτησε περιέργως ἡ κυρία λάκβύρν. Ἐπατήσατε καίουσαν λάβαν! Δὲν μᾶς λέγετε ; ποίαν περίστασιν;

— Ὅτε, κυρία, ἐπεσκέφθην τὴν Ἰσλανδίαν, νῆσον ἥ- ς σύγκειται ὅλη ἐκ συντριμμάτων ἡφαιστείων, ἀνέβην ἰν Ἕκλαν, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς οἰκογενείας τοῦ Διοι-ητοῦ. Ἡ κορυφὴ τοῦ ὄρους διασχίζεται ὑπὸ βράχων καὶ ραδρῶν, καὶ καλύπτεται ὑπὸ χιόνος δι' ἧς παραδόξως ἀ-πηδῶσι πηγαὶ ζέουσαι. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἀναβά-ως ἡμῶν, συνέβη σφοδρὰ ἔκρηξις, καὶ τότε ἐξηκολούθουν ιόμη καταῤῥέοντες ἀπὸ τοῦ κρατῆρος πρὸς διαφόρους διευ-νσεις ποταμοὶ λάβας.

«Ἡ νεωτέρα θυγάτηρ τοῦ διοικητοῦ, ζωηροτάτη οὖσα τὸν ραχτῆρα, ἀντὶ νὰ συμπορεύηται μεθ' ἡμῶν ὅλων, ἐμα-ύνετο ποτὲ μὲν πρὸς δεξιὰ, ποτὲ δὲ πρὸς ἀριστερὰ, παί-υσα εἰς τὴν χιόνα, ἢ ζητοῦσα νὰ εὕρῃ ὑπ' αὐτὴν ἄνθη. ἴτω συνέβη ὥστε, ἀποκλίνασα τῆς ὁδοῦ, εὑρέθη αἴφνης

ἀποκεκομμένη ἀφ' ἡμῶν δι' ἑνὸς τῶν συχνῶν ἐκείνων χειμάρρων τῆς λάβας.

«Κατ' ἀρχὰς ἐγέλα, καὶ μᾶς ἔλεγεν ὅτι μᾶς χωρίζει τώρα

«La riviera del sangue, in la qual bolle
Qual che per violenza in altrui noccia. 1)

«Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐπροχώρησεν ἱκανὸν δρόμον πρὸς τὰ ἄνω, εὗρεν ὅτι καὶ πρὸς τ' ἀριστερά της ἔῤῥεεν ἄλλος ὅμοιος φλογερὸς χείμαρος. Ἡ θέρμη μεταξὺ τῶν δύω ἦτον ἀνυπόφορος, ὁ ἄνεμος πνέων ἐκ δεξιῶν ἔφερε πρὸς αὐτὴν τὰς φλόγας καὶ τὰς πνιγηρὰς ἀναθυμιάσεις τοῦ θείου.

«Ἐπροχώρησεν ὀλίγον ἀκόμη, ἀλλὰ τὸ κακὸν ηὔξανεν. Ἠθέλησε νὰ ὀπισθοδρομήσῃ, ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καιρός· τὸ ἓν τῶν δύω ῥευμάτων, εὑρὸν κοίτην κατακλινῆ, ἐχύθη διὰ μιᾶς εἰς τὸ ἄλλο, καὶ οὕτω τὴν περιέκλεισεν ἐντὸς δύω φλογερῶν βραχιόνων, ἐντὸς ὀλεθρίου κύκλου θανάτου, ὃν οὐδεὶς ἐδύνατο νὰ διαβῇ ἵνα τὴν βοηθήσῃ.

«Ἡ δυστυχὴς ἤρχισε νὰ φωνάζῃ, νὰ ἐκτείνῃ τὰς χεῖράς της πρὸς ἡμᾶς, νὰ ἐπικαλῆται συνδρομήν· ὁ πατήρ της τὴν ἐκάλει ὀνομαστὶ, ἡ μήτηρ της συνέστρεφε τὰς χεῖράς της καὶ ὠλοφύρετο μετ' ἀπελπισίας. Εἰς τοιαύτην σκηνὴν ἦτον ἀδύνατον οὐδεὶς ν' ἀνθέξῃ. Τὸ τραγικὸν ἐκεῖνο θέαμα μ' ἐσπάραξε τὴν καρδίαν, καὶ ἐῤῥίφθην τυφλῶς διὰ τῆς ῥευστῆς λάβας.

«Ἀλλ' ἐν ᾧ ὅλοι μ' ἐνόμιζον ἀπολεσθέντα, διέβην, ἥρπασα τὴν νέαν εἰς τὰς ἀγκάλας μου, καὶ ἐπιστρέψας διὰ τῆς αὐτῆς φλεγομένης ὁδοῦ, τὴν ἔφερα πρὸς τοὺς γονεῖς της, μόλις καύσας ἐπιπολαίως τοὺς πόδας μου.

«Ἔκτοτε διὰ πολλῶν ἄλλων δοκιμῶν ἐπείσθην ὅτι, ἐν ᾧ

1) Dante, Inf.

ἶναι ῥευστὴ ἀκόμη ἡ λάβα, ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς ὅμως διὰ τῆς ἐπαφῆς τῆς ἀτμοσφαίρας τόσον συμπήγνυται, ὥστε βαρέα σώματα δύνανται νὰ διέλθωσιν ἐπ' αὐτῆς χωρὶς νὰ βυθισθῶσιν.

— Ὅπως δήποτε, εἶπεν ἡ Μὶς Κλάρα, τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Ἀκταίων ἐφέρθη ἡρωϊκῶς σήμερον καὶ εἶναι ἄξιος παντὸς ἐπαίνου. Δὲν εἶναι ὡραῖος σκύλος ὁ Ἀκταίων, Μυλόρδε;

— Ναί, νόθος παραδουνάδιος· γνωρίζω τὴν γενεάν, εἶπεν ὁ Λόρδος. Εἶναι πολὺ ἀφωσιωμένοι αὐτοὶ καὶ πολὺ ὑπήκοοι. Εἶχον ἕνα ὅμοιον καὶ ἐγώ, μεγαλήτερον μάλιστα· καὶ ἠξεύρετε τὸ περίεργον; καὶ ἐκεῖνος ἠρίστευσεν εἰς ἡφαίστειον· καὶ διϊσχυρίζομαι μάλιστα ὅτι ἡ διαγωγή του εἶναι ἡρωϊκωτέρα.

— Ὦ διηγηθῆτε! διηγηθῆτε! ἀνέκραξεν ἡ Μὶς Κλάρα ...κετικῶς.

— Φαντασθῆτε, εἶπεν ὁ Καρτουὸρθ, ὅτι πέρυσι ἀπεφασίσαμεν ἐγὼ μετὰ τοῦ Λόρδου Πεθμὸρ, τοῦ ὑποκόμητος Κιλλιτάγ, καὶ ἄλλων τινῶν, νὰ ἐπιχειρήσωμεν μεγάλην ναυτικὴν ἐκδρομὴν, εἶδος περιηγήσεως πρὸς ἀνακάλυψιν τόπου τινὸς ἀγνώστου εἰσέτι εἰς τὴν πλῆξιν καὶ εἰς τὸν σπλῆνα, ὅστις νὰ μὴ εἶναι οὔτε ἡ Ἀγγλία, ὅπου εἴχομεν βαρυνθῆ διασκεδάζοντες, οὔτε ἡ Ἰταλία, οὔτε ἡ Ἑλλὰς, αἵτινες διὰ τοὺς περιηγητὰς κατήντησαν κοινοὶ τόποι. Ὡπλίσαμεν λοιπὸν τὴν ἰδικήν μου Θαλαμηγὸν, ἀτμοκίνητον Ὑάχτ ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἵππων, καὶ ἐπλεύσαμεν.... πρὸς τὰς Ἀζόρας. Ἐκεῖ εὕρομεν κυνήγιον θαυμάσιον.

« Εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν, εἰς τὸ Κόρβον, ἀνέβημεν νὰ κυνηγήσωμεν ἐλάφους εἰς τὸ ὄρος Καλδέϊραν. Εἰς τὸ ὀροπέδιον τοῦ βουνοῦ ἐκείνου ὑπάρχουσι πολλαὶ ὑψηλαὶ λίμναι, ὅπου

κατωρθώσαμεν ν' άλιεύσωμεν όψάρια κάλλιστα. Εἰς δὲ τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν ὑπάρχει κοιλὰς περίπου ὁμοία πρὸς τὸν κρατῆρα τοῦτον, διαφέρουσα δὲ κατὰ τοῦτο, ὅτι εἰς τὸν πυθμένα αὐτῆς ἀντὶ τούτου τοῦ κώνου, ἀναβρύει ὕδωρ καὶ σχηματίζει λίμνην μικράν. Ἀλλὰ τὸ ὕδωρ τοῦτο εἶναι τόσον θερμόν, ὥστε ἐν δεύτερον τοῦ λεπτοῦ ἀφίναμεν τὸ αὐγὸν εἰς αὐτό, καὶ ἔβραζεν.

— «Τί στοίχημα, μοὶ εἶπεν ὁ Λόρδος Πεθμόρ, εἰς ὃν ἐπήνουν πολλάκις τὴν εὐπείθειαν τοῦ σκύλου μου, — τί στοίχημα ὅτι, ἂν διατάξῃς τὸν Λέοντα νὰ ῥιφθῇ εἰς αὐτὴν τὴν λίμνην, δὲν θὰ σ' ὑπακούσῃ;

— «Τί στοίχημα, εἶπον; Εὐκολώτατον. Τὴν Φάννην μου — εἶναι ὁ ἵππος μου ὅστις, ἠκούσατε ἴσως; ἐκέρδισε πέρυσι τὸ ἆθλον εἰς Λὸν-Σὰν εἰς Παρίσια· — τὴν Φάννην μου πρὸς τὸν Ζέφυρόν σου. Ὁ Ζέφυρος εἶναι ὡραῖος ἵππος. Εἰς Ἔψων δὲν ὑπῆρχεν ὁ ὅμοιός του.

— «Κ' ἐγὼ τριακοσίας λίρας ὑπὲρ τοῦ Πεθμόρ, εἶπεν ὁ Λόρδος Κιλλστάγ.

— «Δέχομαι καὶ τὰς τριακοσίας λίρας, εἶπον ἐγώ· καὶ λαβὼν λιθάριον ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, «Λέων! ἐφώναξα, φέρε την!» καὶ ἐσφενδόνισα τὸ λιθάριον εἰς τὴν λίμνην.

« Ὁ Λέων ὥρμησεν ὡς τὴν ὄχθην, ἀλλ' ἐκεῖ ἐστάθη καὶ ἐγαύγιζε δυνατά, καὶ ἦτο τόσον γελοῖον, διότι ἐφαίνετο ὡς διαμαρτυρόμενος κατὰ τῆς θερμότητος τοῦ ὕδατος.

— «Ἐκερδήσαμεν! εἶπεν ὁ ὑποκόμης.

— «Εἰς τὰς τρεῖς! ἀπεκρίθην ἐγώ.

— «Ἔστω καὶ εἰς τὰς τρεῖς, εἶπε συγκατανεύων ὁ Λόρδος Πεθμόρ.

« Τότε ἔλαβον δεύτερον λίθον.

— « Λέων! ἐφώναξα μετ' ὀργίλης φωνῆς, φέρε την! Ἀμέσως!

« Ὁ σκύλος τότε συνάψας ὅλας του τὰς δυνάμεις, ἐῤῥίφθη εἰς τὸ βράζον ὕδωρ· ἀλλὰ μόλις ἐβυθίσθη εἰς αὐτὸ, ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς ἐμὲ, μίαν μόνην ὑλακὴν ἀφῆκε, καὶ ἐξέπνευσεν. Ὅτε κατωρθώσαμεν νὰ τὸν ὀψαρεύσωμεν ὀπίσω, ἦτον εἰς τὴν τιμήν μου βραστὸς, βραστότερος παρὰ τὸ καλλήτερον βεὶφ-στέκ. Δὲν εἶναι τοῦτο τυφλὴ ὑπακοή; Δὲν ἀξίζει ὁ Λέων μᾶλλον τὸ βραβεῖον τοῦ Μονθυῶνος παρὰ ὁ Ἀκταίων; »

Καὶ ταῦτα λέγων ἐγέλα ὁ Λέρδος μεγαλοφώνως.

— Βεβαίως, βεβαίως! εἶπε βεβιασμένως γελάσασα ἡ Κλάρα.

Τὸ περίεργον δ' εἶναι, ὅτι ὁ τόσον φιλόγελως κύριος Βλάκδὺρν ταύτην τὴν φορὰν δὲν ἐγέλασεν· ὁ δὲ Κ. Φόστερ ἐτόξευσε πρὸς τὴν νέαν κόρην βλέμμα, οὗ τὴν σημασίαν μόνος ἐγὼ ἐδυνήθην νὰ ἐννοήσω.

Τέλος κατὰ πρότασιν τοῦ Λόρδου Καρτουὸρθ ἠρχίσαμεν νὰ καταβαίνωμεν ἐπιστρέφοντες. Μετ' ὀλίγον δὲ, διότι ἡ κατάβασις εἶναι πολὺ εὐκολωτέρα τῆς ἀναβάσεως,—ἐφθάσαμεν πλησίον τοῦ ἀσκητηρίου.

— Τί παράδοξος ἡ ὕπαρξις αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων! εἶπεν ἡ Μὶς Κλάρα πρὸς τὸν Κόμητα. Ποῦ ἦλθον νὰ κατοικήσουν εἰς τοιαύτην ἔρημον!

— Ὕπαρξις ποιητικωτάτη, εἶπεν ὁ Φόστερ· — καὶ τὴν λέξιν ταύτην ἐτόνισε κατ' ἰδιαίτερον τρόπον, ὡς διαμαρτύρησιν πρὸς τὴν πρὸ ὀλίγου βλασφημίαν τῆς Κλάρας κατὰ τῶν ποιητικῶν αἰσθημάτων· — ὕπαρξις ὅλη πίστεως, ὅλη ἀφοσιώσεως εἰς τὴν θείαν παντοδυναμίαν. Φυγόντες τὰς τρικυμίας τοῦ κόσμου καὶ τὰς ἐκρήξεις τῶν ἀνθρωπίνων

παθῶν, κοιμῶνται ἀτάραχοι ὑπὸ τὰς ἐκρήξεις τοῦ ἡφαιστείου, ἔπηξαν τὴν φωλεάν των ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς φλογὸς, καὶ ἀκούουσιν ἄφοβοι βρυχωμένην τὴν φωνὴν τῆς θείας ὀργῆς.

— Μοὶ συγχωρεῖτε νὰ πιστεύσω, κύριε, εἶπεν ὁ Λόρδος Καρτουὸρθ, ὅτι τὰ ἐρημικὰ ταῦτα ὄρνεα ἔπηξαν τὴν φωλεάν των εἰς τὸ μέρος τοῦτο, διότι δὲν ὑπάρχει ἐδῶ ἄλλο καπηλεῖον, διότι πωλοῦν ἐδῶ εἰς τοὺς ὁδοιπόρους τὸν ἄρτον των ἑξάκις τόσον καὶ τὸν οἶνόν των δεκάκις, ὅσον ἀξίζει εἰς τὴν Νεάπολιν. Δὲν νομίζετε, Μίσς;

— Ἀναμφιβόλως, ἐψιθύρισεν ἡ Μίσς Κλάρα, ἥτις ἐφαίνετο ῥυθμίσασα, δηλαδὴ καταβιβάσασα τὰ αἰσθήματά της εἰς τὴν διὰ πασῶν τῶν αἰσθημάτων τοῦ Λόρδου.

Ὁ Φόστερ συνέστειλεν ἰσχυρῶς τὰς ὀφρῦς. Ἀλλ' ὡς ἵνα δικαιώσωσι τὸν Λόρδον, κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἦλθεν πρὸς ἡμᾶς οἱ ἐρημῖται, καὶ μᾶς παρουσίασαν ἀληθῶν καπήλων λογαριασμόν.

Ε'.

Ἐν ὅσῳ διέμενον εἰς τὴν Νεάπολιν, ἐπεσκεπτόμην συνεχῶς τὴν οἰκογένειαν Βλάκβυρν, καὶ ἀπηντώμην πάντοτε ἐκεῖ μετὰ τοῦ Λόρδου Καρτουόρθ. Ὁ Λόρδος ἦτον ὁπωσοῦν καλὸς βαρύτονος, ὀλίγον παράφωνος, ἡ δὲ Μίσς Κλάρα ἐτραγῴδει ὀξυφώνως, καὶ ἐκυμβάλιζεν ἐξαισίως. Καθ' ἑσπέραν λοιπὸν ἐξετέλουν ὁμοῦ τὰς ὡραιοτάτας διφωνίας τῶν Ἰταλικῶν μελοδραμάτων, τὴν δ' ἡμέραν πολλάκις περιήρχοντο ἀμφότεροι ἔφιπποι τὰ ζωγραφικὰ περίχωρα τῆς Νεαπόλεως.

Κατ' ἀρχὰς ἀπήντων ἐνίοτε καὶ τὸν Κ. Φόστερ εἰς τὰς συναναστροφὰς τοῦ Κ. Βλάκβυρν, ἀλλὰ σιωπηλόν, κατη-

φῆ, μονήρη. Ἐκεῖνος δὲν ἔψαλλεν, ἐκεῖνος δὲν ἵππευεν, ὥστε ἡ Μίσς Κλάρα, ἐνησχολημένη ὡς ἦν, καιρὸν δὲν εἶχε νὰ συνομιλῇ μετ' αὐτοῦ ὡς ἄλλοτε.

Καὶ ἡ Κ. Βλάκβὔρν προσέτι ἐφαίνετο καὶ αὐτὴ τόσον συναισθανομένη τὴν τιμὴν τῶν συνεχῶν ἐπισκέψεων τοῦ Λόρδου, ὥστε διὰ μονοσυλλάβων μόνον ἀπετείνετο πρὸς ἔλεους τοὺς ἄλλους. Εἰς τὸν Φόστερ ἐπομένως ἔμενε μόνος ὁ οἰκοδεσπότης, πάντοτε εὔθυμος, πάντοτε ὑποχρεωτικός, καὶ ἐγώ.

Μετ' ὀλίγον ἔπαυσα νὰ βλέπω τὸν Κ. Φόστερ, καὶ ὅτε μίαν ἑσπέραν ἠρώτησα περὶ τούτου τὴν Μίσς Κλάραν, μοὶ εἶπεν ὅτι, ὡς νομίζει, ἀνεχώρησε νὰ περιηγηθῇ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἰταλίας.

Μετὰ ἕνα μῆνα περίπου ἔλαβον ἔγγραφον πρόσκλησιν τοῦ Κ. Βλάκβὔρν εἰς γεῦμα. Ἡ Μίσς Κλάρα ἐκείνην τὴν ἑσπέραν ἐνυμφεύετο τὸν Λόρδον Καρτσυόρθ.

Τὴν δ' ἐπαύριον ἀνεχώρησα διὰ τὰ μεσημβρινὰ τῆς Ἰταλίας καὶ διὰ τὴν Σικελίαν, ὅπου ἤθελον νὰ ἐπισκεφθῶ τὰ Ἑλληνικὰ κτίσματα.

Καθὼς δὲν ἦν δυνατὸν κατοικῶν τὴν Νεάπολιν νὰ μὴ ἀναβῶ εἰς τὸ Βεσούβιον, οὕτως, ἐλθὼν εἰς τὴν Σικελίαν, ἦτον ἑπόμενον νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν περίφημον Αἴτναν. Ἡ κατωτέρα ζώνη τοῦ ὄρους εἶναι χαριεστάτη, κατάφυτος, κατάσπαρτος διὰ χωρίων καὶ πόλεων. Αὐτὴν ἐπιστέφουσιν ἄνωθεν δάση γιγαντιαίων δένδρων, καὶ ὑπὲρ αὐτὰ τέλος ὑψοῦται ἡ κορυφὴ μυρίους πόδας ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ὅλη κεκαλυμμένη ὑπὸ ἀενάων χιόνων.

Ὅτε δ' ἔφθασα εἰς αὐτήν, πλησιάσας εἰς τὸν κρατῆρα, εἶδον ἄνθρωπον καθήμενον εἰς τὸ χεῖλος, καὶ πλησίον τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον σκύλον. Ποία δ' ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς μου, ποία καὶ ἡ χαρά μου, ὅτε τὸν ἄνθρωπον ἀνεγνώρισα

ὡς τὸν κύριον Φόστερ, τὸν δὲ σκύλον ὡς τὸν ἡρωϊκὸν Ἀκταίωνα!

Καὶ δὲν ἦτο τόσον εὔκολον νὰ γνωρίσω τὸν Κ. Φόστερ. Οἱ ὀφθαλμοί του, οἱ τόσον γλυκεῖς καὶ ἱλαροὶ ἄλλοτε, εἶχον βυθισθῆ εἰς τὰς κόγχας των, καὶ ἐφαίνοντο φλεγόμενοι ὑπὸ πυρετοῦ. Τὸ μέτωπόν του, τὸ καθαρὸν ὡς παρθένου μέτωπον, εἶχε ῥυτιδωθῆ ὡς ὑπ' ὀξείας ὀδύνης, καὶ ἡ κεφαλή του ἔκλινεν οὐχὶ ὡς ἄλλοτε ἐλαφρῶς καμπτομένη ὑπὸ τὴν σκέψιν, ἀλλὰ πιεζομένη ὑπὸ τῆς δυστυχίας.

— Ποία σύμπτωσις! εἶπον. Πάλιν ἀπαντώμεθα εἰς κορυφὴν ἡφαιστείου. Τὰ ἡφαίστεια εἶναι τὸ βασίλειόν σας. Πάντοτε πιστὸς εἰς τὴν σπουδὴν τῆς φύσεως!

— Διότι, μοὶ εἶπεν, ἡ φύσις εἶναι μόνη ἡ πιστὴ τοῦ ἀνθρώπου φίλη, ἡ μόνη ἄδολος, μόνη ἀμετάβλητος αὐτοῦ σύντροφος.

Ἐκ τῶν πρώτων τούτων λέξεων ἐνόησα ὅτι κακὴν χορδὴν ἥγγισα. Δι' ὃ, ἀλλάζων ἀντικείμενον ὁμιλίας,

— Ὡραῖον ὄρος, εἶπον, ἡ Αἴτνα. Πολὺ μεγαλοπρεπέστερον τοῦ Βεσουβίου. Αἱ ἐκρήξεις της εἰσὶν ἀναμφιβόλως συνεχεῖς καὶ περίφημοι καθὼς καὶ ἐκείνου.

— Ἡ Αἴτνα εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ μὴ καταχώσῃ πόλεις ὡς τὴν Πομπηΐαν καὶ τὸ Ἡράκλειον, εἶπεν ὁ Φόστερ, κινῶν πενθίμως τὴν κεφαλήν. Ἡ δόξα ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι συνήθως ἡ τιμὴ τῶν μεγάλων κακουργημάτων. Τῆς Αἴτνης, ἀπὸ Χριστοῦ, μετροῦνται ὑπὲρ τὰς 60 ἐκρήξεις, αἱ πλεῖσται ἐκ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων γνωστῶν εἰς τὰ χρονικὰ τῶν ἡφαιστείων. Μία αὐτῶν, ἡ τῶν 1160, διήρκεσεν ἐπὶ ἐννέα ἔτη, καὶ κατέστρεψε 15 χιλιάδας ἀνθρώπων. Αἱ φλόγες τοῦ κρατῆρος αὐτοῦ ὑψοῦνται πολλάκις εἰς δύω ἰταλικὰ μίλια καὶ ἐπέκεινα. Πολλάκις ἑκατομμύρια λίθων, μεταξὺ

αὐτῶν ὀγκωδέστατοι βράχοι, σφενδονίζονται μέχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ γίνονται ἄφαντοι εἰς τὸ κυανοῦν τοῦ αἰθέρος, καὶ ἄλλοτε ὁ κρατὴρ ἐκρέγεται ὅλην θάλασσαν ἁλμυροῦ ὕδατος.

Ἐν τούτοις ἐπλησιάσαμεν εἰς τὸν κρατῆρα. Εἶναι δὲ αὐτὸς στρογγύλη ὀπὴ 500 βημάτων περιφέρειαν ἔχουσα, καὶ τὰ ἔσω πλευρὰ κάθετα εἰς βάθος ἡμίσεως ἰταλικοῦ μιλίου. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ σκοτεινοῦ καὶ βαθέος πυθμένος αὐτῆς χαίνει στόμιον φρεατοειδὲς, ἔχον δεκαὲξ ὀργυιῶν περιφέρειαν, καὶ εἰς τὸ ἀχανὲς αὐτοῦ βάθος φαίνεται αἰωνίως κυλιόμενον καὶ ἀνακυκώμενον ῥεῦμα φλογερᾶς ὕλης.

— Ἀλλὰ, προσέθηκεν ὁ Φόστερ, τὸν κρατῆρα τοῦτον ἐδόξασεν ὑπὲρ τὰς ἐκρήξεις του ὁ θάνατος τοῦ Ἐμπεδοκλέους.

— Τῷ ὄντι, εἶπον. Ἐδῶ ἐῤῥίφθη ὁ Ἀκραγαντῖνος φιλόσοφος. Μάτην ζητήσας τὴν λύσιν τοῦ καταπληκτικοῦ τούτου αἰνίγματος τῶν ὑπογείων σπαραγμῶν, ἐβυθίσθη ἵνα ἐξιχνιάσῃ αὐτὴν εἰς τὰ κύματα τῆς φλογὸς, ὡς ὁ Πυθαγόρας ἐῤῥίφθη εἰς τοῦ Εὐρίπου τὰ κύματα, ζητῶν τῆς παλιῤῥοίας τὸν λόγον.

— Τῷ ἀποδίδετε τοὐλάχιστον εὐγενέστερον λόγον τῆς πράξεώς του, εἶπεν ὁ Φόστερ μελαγχολικῶς μειδιῶν, παρ' ἐκείνους οἵτινες διισχυρίζονται ὅτι κατεκρημνίσθη ὑπὸ κενοδοξίας εἰς τὸ βάραθρον, ὅπως νομισθῇ ὅτι ἀνηρπάγη εἰς τοὺς οὐρανούς· οἵτινες ἐπικροτοῦσιν εἰς τὴν χαιρέκακον ἀκριτομυθίαν τοῦ ὄρους, ἐξεμέσαντος τὰ σάνδαλά του, καὶ ἐλέγξαντος οὕτω τῆς ταφῆς του τὸ μυστικόν. Ἐλεεινοὶ συκοφάνται! Ὅταν βλέπωσι τὸν ἄνθρωπον ἀποφασίζοντα τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ ἐξόντωσιν, ἐπικαλούμενον τὴν φοβερὰν τοῦ θανάτου ἐπικουρίαν, ὑποπτεύουσι ταπεινὰ πάθη, οὐτιδανὰ ἐλα-

τήρια, τὰ κινοῦντα αὐτόν· καὶ δὲν ἐννοοῦσιν ὅτι ἐγκλείει εἰς τὴν καρδίαν του ὀδύνην ἣν οὐδεμία δύναμις δύναται νὰ νικήσῃ, πόνον ἀνώτερον τῶν οὓς δέδοται εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ ὑπομένωσιν, ἕλκος οὗ μόνος ὁ θάνατος παρέχει τὴν ἴασιν.

Τὸ μέτωπον τοῦ Φόστερ κατέπεσεν εἰς τὴν χεῖρά του. Ἐκαθήμεθα δ' εἰς ὕψωμα ὀλίγον μακρὰν τοῦ κρατῆρος, διότι ἡ θερμότης παρὰ τὸ στόμιον ἦν ὀχληρά.

— Καὶ ἔρχεσθε κατ' εὐθεῖαν ἐκ Νεαπόλεως; μ' ἠρώτησε.

— Σχεδὸν κατ' εὐθεῖαν.

— Καὶ ἐκεῖ οὐδὲν νέον;

— Οὐδὲν σπουδαῖον, ἀπεκρίθην, ἀποφεύγων ν' ἀποκριθῶ εἰς τὴν ἰδέαν του, ἣν διέβλεπον.

Τότε ἐσιώπησεν ἐπί τινας στιγμάς· τέλος δέ, ὡς νικήσας ἑαυτόν,

— Τοὺς Βλάκδυρν τοὺς ἐβλέπετε πάντοτε; μὲ ἠρώτησεν, ἐρυθριῶν μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν. Εἶναι πάντοτε εἰς τὴν Νεάπολιν;

— Εἰς τὴν Νεάπολιν, μάλιστα, ἀπεκρίθην. Τοὺς εἶδον τὴν τελευταίαν ἑσπέραν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου. Ὁ Λόρδος Καρτουόρθ....

— Εἶναι ἀκόμη ἐκεῖ; ἠρώτησε μετὰ προσποιητῆς ἀδιαφορίας, καὶ στρέφων τὸ πρόσωπον ἀπ' ἐμοῦ.

— Τὴν ἑσπέραν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου, εἶπον, ἐνυμφεύθη τὴν Μίσς Κλάραν.

Αἱ λέξεις μου αὗται ἐπέφερον ἀποτέλεσμα κεραυνοβόλον, ἀπροσδόκητον εἰς ἐμέ. Ἠγέρθη αἴφνης ὡς δι' ἐλατηρίου, καὶ ἐστάθη ἐπί τινα λεπτὰ ἐμπρός μου ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς τεταμένους, ἀκίνητος ὡς ἀνδριάς, καὶ ὑπ' ὠχρότητος ἀνδριάντος βαφείς. Τέλος ἐφάνη ὡς συνελθών, ἐμειδίασε μειδίαμα πένθιμον, καὶ

— Ἀ! ἐνυμφεύθησαν, εἶπεν.

Ἔπειτα δ' ἐπέστρεψε καὶ ἐκάθησε πλησίον μου, ἔλαβεν ἀφελῶς ἐκ τοῦ κόλπου του τὸ χαρτοφυλάκιόν του, καὶ διὰ τοῦ μολυβδοκονδύλου ἔγραψεν ἐπί τινας στιγμὰς εἰς δύω διάφορα φύλλα. Ἀφ' οὗ δ' ἐτελείωσεν, ἠγέρθη, μοὶ ἔλαβε τὴν χεῖρα καὶ τὴν ἔσφιγξε περιπαθῶς. Ἠγέρθην δὲ καὶ ἐγώ.

— Καιρὸς νὰ καταβῶμεν, μοὶ εἶπε. Σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε, ὅτι εἰς τὰς στιγμὰς ταύτας εὑρέθητε πλησίον μου, ὅτι εἶδον φίλου πρόσωπον καὶ καρδίαν. Ἂν τὴν ἴδητε ποτὲ, εἰπέτε τῇ... ποῦ ἀπηντήθημεν.

Τότε ἔσφιγξα καὶ ἐγὼ τὴν χεῖρά του, ἰσχυρὰν ταραχὴν αἰσθανόμενος.

— Ἂς καταβῶμεν, εἶπον.

— Λάβετε ἐπὶ μίαν στιγμὴν τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦτο, παρακαλῶ, μοὶ εἶπε.

Καὶ μακρυνθεὶς ἀπ' ἐμοῦ, ἐπορεύθη πρὸς τὸ μέρος τοῦ κρατῆρος. Πρὶν δ' ἐννοήσω τί σκοπὸν εἶχε,

— Κλάρα! ἐφώναξε, καὶ ὁρμήσας, ἐῤῥίφθη εἰς τὸ φλογερὸν χάσμα.

— Ἄφρον, στάσου! ἔκραξα, καὶ ἔτρεξα πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἀλλὰ κύψας ὑπὲρ τὸ χαῖνον στόμιον, δὲν εἶδον τίποτε, ἐκτὸς τῆς φλογερᾶς ὕλης ἥτις ἐκυλίετο, καὶ ἥτις τὸν εἶχε καταβροχθίσει ἀναμφιβόλως.

Τότε ἠνέωξα τὸ χαρτοφυλάκιον. Εἰς τὸ πρῶτον φύλλον ἦσαν γεγραμμέναι τινὲς λέξεις πρὸς ἐμέ.

«Φίλε, ἔλεγεν, ἔχε ὑγείαν. Πίστευσον ὅτι ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐῤῥίφθη εἰς τὸν κρατῆρα τῆς Αἴτνης διότι κατετήκετο ὑπὸ ἀνιάτου πόνου, ὅπως εἰς τὰς φλόγας αὐτῆς σβέσῃ τῆς ψυχῆς του τὰς φλόγας.»

Εἰς δὲ τὸ δεύτερον φύλλον ἔπεμπε τελευταῖον ἀποχαιρετισμὸν πρὸς τὴν μητέρα του.

Τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων, ἐστράφην ν' ἀφήσω τὸν τόπον ἐκεῖνον, τὸν ἀποτρόπαιον. Τὸ ἄγριον βάραθρον δὲν ἤθελε ποτὲ ἀποδώσει τὸ θῦμα ὃ κατεβρόχθισε, καὶ ἂν μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων ἔμενον ἀπαιτῶν αὐτὸ διὰ κραυγῶν καὶ διὰ δακρύων.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀπέλθω, παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ κρατῆρος εἶδον κείμενον κατὰ γῆς τὸν Ἀκταίωνα, τὴν κεφαλὴν ἔχοντα ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν του, καὶ βλέποντα τὸν πυθμένα τοῦ χάσματος. Τὸν ἐφώναξα πολλάκις ἐπανειλημμένως νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, ἀλλὰ δὲν μὲ ἤκουσε.

Λυπηθεὶς τότε νὰ τὸν ἐγκαταλείψω μόνον εἰς ἐκείνην τὴν ἔρημον, ἠθέλησα νὰ τὸν σύρω κατόπιν μου, ἀλλ' αὐτὸς ὥρμησεν ὡς μαινόμενος νὰ μὲ κατασπαράξῃ. Τότε ἠναγκάσθην νὰ τὸν ἀφήσω, καὶ ἀμέσως ἐπέστρεψε δρομαῖος εἰς τὸν κρατῆρα καὶ ἀνέλαβε τὴν πρώτην του θέσιν. Ἐγὼ δέ, ἀποστρέφων τὸ πρόσωπον, καὶ κλαίων πικρῶς, κατέβην τοῦ ὄρους, ὅπου εἶχον ἀφήσει τὴν πίστιν κλαίουσαν ἐπὶ τῆς ἀπελπισίας.

Ὅταν δ' ἐπίστρεψα εἰς Νεάπολιν, ὁ Λόρδος καὶ ἡ Λαίδυ Καρτονὲρθ μετὰ τῶν γονέων αὐτῆς εἶχον ἀπέλθει εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

ΤΕΛΟΣ.

Η ΝΑΪΑΣ

Α'.

Ὁ Τζὼν Λίττελ περιεφέρετο εἰς τὴν προκυμαίαν τοῦ Θαμέσιος, τὸ σιγάρον εἰς τὸ στόμα, τὰς χεῖρας εἰς τοὺς κόλπους, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν ἀέρα, ἀργὸς καὶ ἀμέριμνος ὡς ὁ πλουσιώτερος Λόρδος τῆς ὁδοῦ Ῥήτζεντ-Στρείτ· καὶ ὅμως οἱ τετριμμένοι ἀγκῶνές του, ὁ μεμαδημένος του πῖλος καὶ τὰ χαίνοντα ὑποδήματά του δὲν ἀπεδείκνυον υἱὸν τῆς μεγαπλούτου ἀριστοκρατίας.

Ὁ Ἰωάννης Λίττελ ἦτο τῷ ὄντι ἐκ γονέων εὐτελῶν καὶ πενήτων. Ἀλλ' αἱ σπουδαί του εἰς τὸ ἐνοριακὸν σχολεῖον τοῦ χωρίου του καὶ ἡ ἀνάγνωσις τινῶν μυθιστοριῶν τοῦ Μαρυάτου, ὕψωσαν τὰς ἰδέας του ὑπὲρ τὴν σφαῖραν τῆς γεννήσεώς του, καὶ ὁ Λίττελ ἐπίστευσεν ὅτι ἦν προωρισμένος εἰς μεγάλα πράγματα.

Πρὶν ἢ γίνῃ ὅμως ἥρως μυθιστορήματος, ἦτον ἀνάγκη νὰ ζήσῃ, καὶ ἵνα ζήσῃ νὰ τρώγῃ, καὶ ἵνα τρώγῃ νὰ ἔχῃ χρήματα, καὶ τέλος ἵνα ἔχῃ χρήματα νὰ ἐργάζηται, ὅπως δήποτε.

Ὁ Λίττελ εὕρισκε τὸν σωρείτην τοῦτον ἀνεπίληπτον, δι' ὃ καὶ συγκατένευσε νὰ δεχθῇ θέσιν γραφέως εἰς ἐμπορικὸν κατάστημα, θεωρῶν αὐτὴν ὡς προοίμιον μόνον, ὡς τὴν κάτω βαθμίδα ἐφ' ἧς πρέπει νὰ πατήσῃ πᾶς ὅστις θέλει νὰ φθάσῃ καὶ εἰς τὴν ἄνω.

Ἡ θέσις αὕτη ἐξεπλήρου τὴν πρωτίστην τοῦ Λίττελ ἀξίωσιν, τουτέστι τὸν ἔτρεφεν. Ἀλλ' ὁ Λίττελ εἶχεν ἀνέκαθεν ἰδιαιτέραν τινὰ συμπάθειαν πρὸς τὸ Αἷλ, τὸν ἐθνικὸν ζύθον, καὶ πρὸς χάριν αὐτοῦ, τὸν μόνον Ἑλληνικὸν στίχον ὃν διετήρησεν εἰς τὴν μνήμην του ἐκ τῶν ὁπωσοῦν ἀτελῶν κλασικῶν του σπουδῶν, ἄ ρ ι σ τ ο ν μ ὲ ν ὕ δ ω ρ, παρῴδει συνεχῶς, καὶ ἐστρέβλου εἰς α ἱ ρ ά ϊ σ τ ο ς μ ὲ ν τ ζ ι ο ῦ θ ῶ ς (ἄριστος μὲν ζῦθος). Προσέτι δὲ καὶ ἠγάπα ν' ἀναπαύηται τὸ ἑσπέρας, ἀπὸ τῆς μηχανικῆς ἐργασίας τῆς ἀντιγραφῆς καταφεύγων εἰς τὴν διανοητικωτέραν διασκέδασιν τῶν χαρτοπαιγνίων.

Ταῦτα ἦσαν ἀδυναμίαι ἀναμφιβόλως· ἀλλ' ἐκ τῶν μυθιστοριῶν του εἶχε μάθει ὅτι ὅλοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες, παρελθόντες καὶ μέλλοντες, ἔχουσι τὰς ἰδικάς των. Αἱ ἀδυναμίαι ὅμως αὗται ἐξήντλουν καὶ τὸ ἔσχατον π έ ν υ τοῦ μισθαρίου του, δι' ὃ οἱ τετριμμένοι ἐκεῖνοι ἀγκῶνες, ὁ μεμαδημένος πῖλος, καὶ τὰ χαίνοντα ὑποδήματα.

Ἀλλ' ἐκτὸς αὐτῆς, ἐκ τῶν μυθιστοριῶν εἶχεν ἀντλήσει καὶ ἄλλας τινὰς ἀξιολόγους ἀρχὰς περὶ ἀνεξαρτησίας, περὶ ἐλευθερίας, καὶ περὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀξίας. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τινὲς τῶν λογαριασμῶν οὓς ἀντέγραφε, τῷ ἐφάνησαν ὡς διφορούμενοι, καὶ τῷ ἐπῆλθεν ὑποψία ὅτι ὁ ἐμπορός του ἀναμίγνυται εἰς ἀνθρωπεμπορίαν.

Κυριευθεὶς ἑπομένως ὑπ' ἀγανακτήσεως, ἔδραμε πρὸς αὐτόν, καὶ τῷ εἶπεν, ὅτι δὲν θέλει νὰ ὑπηρετῇ πλέον τὸν πω-

λεῦντα τὸν ὅμοιόν του, τὸν καταπροδίδοντα τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀδελφῶν του! Ὁ δ' ἔμπορος τῷ ἔδωσεν ἓν λάκτισμα, καὶ τὸν ἐκύλισε κάτω τῆς κλίμακός του. Ἰδοὺ διατί περιεφέρετο ἀργὸς εἰς τὴν προκυμαίαν, βλέπων τὸν ἀέρα καὶ καπνίζων τὸ σιγάρον του.

Ἐν ᾧ δ' ἦν οὕτως ἠσχολημένος, διελθών τις πλησίον του, τὸν ἐκτύπησε σφοδρῶς εἰς τὸν ὦμον.

— Σᾶς ζητῶ μυριάκις συγγνώμην, κύριε, εἶπεν ὁ ξένος οὗτος.

— Δὲν βλάπτει παντάπασιν, ἀπεκρίθη εὐγενῶς ὁ Κ. Τζὼν Λίττελ.

— Ὦ! πιστεύσατέ με, σᾶς ἐκτύπησα ἐξ ἀπροσεξίας. Δὲν εἶχον τὸν νοῦν μου. Μὲ ἀπησχόλει τὸ ἐξαίσιον θέαμα τῶν ἀναριθμήτων τούτων πλοίων. Καθ' ἡμέραν χιλιάδες στρέφουσι τὴν πρῶραν των πρὸς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ κόσμου. Ἐσυλλογιζόμην τί εὐτυχεῖς ὅσοι δύνανται νὰ περιέρχωνται τὴν ὑφήλιον ἐπὶ τῶν πτερῶν τῶν θαλασσίων τούτων ὀρνέων. Δὲν εἶσθε τῆς ἰδέας μου, κύριε;

— Ἐντελῶς τῆς ἰδέας σας εἶμαι, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Λίττελ. Ἤθελον νομίσει ἐμαυτὸν εὐτυχέστατον, ἂν μοὶ ἐδίδετο ποτὲ νὰ περιηγηθῶ εἰς τὰς ἀγνώστους ἐκείνας ἀκτάς, ὅσας σπανίως ἐπισκέπτεται ὁ πολιτισμὸς, νὰ ἰδῶ ὅλα τῆς φύσεως τὰ θαυμάσια, καὶ νὰ σπουδάσω τὸν ἄνθρωπον εἰς ὅλας τὰς καταστάσεις του.

— Ἐννοῶ κάλλιστα, ὑπέλαβεν ὁ ἄλλος, τὸν φιλοσοφικὸν αὐτὸν πόθον σας, καὶ τὸν συμμερίζομαι ἐντελῶς. Φαντασθῆτε τὴν θλίψιν μου! Ἓν ἐκ τῶν ὡραιοτάτων πλοίων ὅσα βλέπετε εἰς τὸν ποταμὸν, ὁ πάρων ἢ τὸ βρίκιον ἐκεῖνο ἐκεῖ, ἡ Ναϊάς, εἶν' ἕτοιμον ν' ἀναχωρήσῃ δι' ἐπιστημονικὴν τοιαύτην περιοδίαν. Ὁ ἀξιόλογος πλοίαρχος, ὁ φίλος μου

Κ. Σπραίϋ, μ' επρότεινε νά τόν συνοδεύσω. Κατά δυστυχίαν δέν μοί τό επιτρέπουσιν αί υποθέσεις μου, καί ήναγκάσθην νά μή δεχθῶ.

— Ὦ! έχετε άδικον! ανέκραξε μετ' ενθουσιασμού ό Λίττελ. Ἂν ήμην είς τήν θέσιν σας, κάμμία υπόθεσις δέν θά μ' ανεχαίτιζε.

— Καί έχετε τόσην επιθυμίαν διά τοιαύτην οδοιπορίαν;

— Ερωτάτε; Απερίγραπτον έχω επιθυμίαν.

— Τότε λοιπόν, είπεν ό ξένος, ίσως μ' έφερεν αγαθή τύχη εμπρός σας. Σάς είπον ότι ό Κ. Σπραίϋ είναι φίλος μου. Τῇ αληθείᾳ δέν απελπίζομαι ότι, άν τῷ προτείνω, εδύνατο νά σάς δεχθῇ πρός χάριν μου. Διατί όχι; Τί έχει νά ζημιωθῇ; Καί θ' απολαμβάνῃ καί τήν ευχαρίστησιν τής συναναστροφής σας.

— Ὦ κύριέ μου! ανέκραξεν ό Τζών εκτός εαυτού. Είναι δυνατόν νά ελπίσω ποτέ τοιαύτην ευτυχίαν; Ἀλλ' όχι· χρεωστῶ νά σάς ομολογήσω ειλικρινώς....

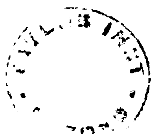
— Ἂν δέν θέλητε... είπεν ό ξένος.

— Νά μή θέλω; Πῶς γίνεται! Δέν είναι τούτο. Ἀλλά, βλέπετε... Σάς τό εξομολογούμαι... Δέν έχω νά πληρώσω τόν ναύλον.

— Καί ποίαν χάριν θά μοί εδείκνυεν ό αγαθός Κ. Σπραίϋ, είπεν ό ξένος, άν σάς εζήτει ναύλον; Πρέπει, εννοείται, νά σάς δεχθῇ άναυλον.

— Ἀλλά... όχι μόνον τούτο... Δέν έχω, τούτο είναι ή αλήθεια, ούτε τήν τροφήν μου πῶς νά πληρώσω.

— Ἆ! είπεν ό ξένος γινόμενος σκεπτικός. Τούτο είναι αληθής δυσκολία! Ἴσως όμως δέν ήτον αδύνατον νά ευρεθῇ τρόπος... Είσθε νέος εύρωστος, υγιής. Ἴσως άν, πρός χάριν τής επιστήμης, συγκατανεύετε νά δίδητε ενίοτε χεῖρα·

βοηθείας... Ὅμως τί λέγω; Βεβαίως δὲν σᾶς ἀρέσκουν αἱ ναυτικαὶ ἐργασίαι.

— Ἐξ ἐναντίας, κύριέ μου, ἀνέκραξεν ὁ Λίττελ περιχαρής. Καὶ μάλιστα ἔχω καὶ μικρὰν πεῖραν. Ἐξ ἐναντίας εἶμαι προθυμότατος νὰ ἐξαγοράζω δι' ἐργασίας τὸν ἄρτον μου καὶ τὸν ζύθον μου. Σᾶς ὁμολογῶ μάλιστα ὅτι θὰ προσεβάλλετο ἡ φιλοτιμία μου, ἂν ἤξευρον ὅτι εἶμαι εἰς βάρος τοῦ πλοιάρχου.

— Ὦ! τότε, εἶπεν ὁ ξένος, τὸ πρᾶγμα συμβιβάζεται κάλλιστα. Ἠμπορεῖτε μάλιστα ἐκτὸς τροφῆς καὶ ἀφθόνου ζύθου, νὰ ἐλπίσητε καί τινας ἀμοιβὰς, καί τινα ἀντιμισθίαν. Ἂν λοιπὸν θέλητε, φέρετε τὰ φορέματά σας, καὶ ἐγὼ σᾶς περιμένω ἐδῶ, καὶ σᾶς παρουσιάζω ἀμέσως εἰς τὸν φίλτατον Κ. Σπραίϋ.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Λίττελ, τὰ φορέματά μου τὰ φέρω ἐπ' ἐμοῦ.

— Τότε λοιπὸν, ἂς ὑπάγωμεν.

Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πρώτην λέμβον.

— Καὶ ποῦ θὰ περιοδεύσῃ ἡ Ναϊάς; ἠρώτησεν ὁ Λίττελ.

— Εἰς τὴν Ἀφρικὴν, εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος· παντοῦ ὅπου ἡ φύσις περιέχει τι ἄξιον σπουδῆς καὶ θέας.

Ὁ Λίττελ ἔσφιγξε τὴν χεῖρά του εἰς ἔκφρασιν ἀνωτέρας λόγων εὐγνωμοσύνης.

Ὁ πλοίαρχος Κ. Σπραίϋ ἐδέχθη προσηνέστατα τὸν φίλον τοῦ φίλου του, τὸν κατέταξεν εἰς τὸ πλήρωμά του, καὶ τῷ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἰδῇ πράγματα ἐξαίσια, πράγματα ὅσα δὲν φαντάζεται.

Β'.

Τὴν ἐπαύριον ἡ Ναϊὰς ἔπλεεν ὑπερηφάνως ἐκτὸς τοῦ Θα-

μέσιος, άναπετάσασα είς τόν βοῤῥᾶν ὅλα της τὰ ἱστία, καὶ μετὰ ἕνα μῆνα ἡ τρόπις της ὤργωνε τὰ κύματα τῆς Σενεγαμβίας εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς.

Ὁ πλοίαρχος Κ. Σπραίϋ ἐφάνη εἰς τὸν φίλον μας Τζὼν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ διάπλου ἀποτομώτερος ἀφ' ὅ,τι εἶχε δειχθῇ εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν πρώτην ὑποδοχήν του. Πολλάκις τῷ συνέβη νὰ τὸν ἰδῇ, τὸ πιστόλιον εἰς τὴν χεῖρα, ν' ἀπειλῇ ὅτι θὰ χύσῃ τὰ μυελὰ τοῦ πρώτου ὅστις δὲν τὸν ὑπήκουε.

Τοὺς τρόπους τούτους δὲν ἔκρινεν ὁ Λίττελ πολὺ οἰκείους εἰς ἀρχηγὸν ἐπιστημονικοῦ πλοῦ. Ἀλλὰ τοιαῦτα εἶναι τὰ ἤθη τῶν ναυτικῶν. Ἡ ἕξις τοῦ ἀπολύτως ἄρχειν τοὺς καθιστᾷ πολλάκις τυραννικούς. Ἄλλως τε ὁ ἀγαθὸς Λίττελ, περιοριζόμενος εἰς μόνα τὰ καθήκοντά του, καὶ φιλοτιμούμενος νὰ τὰ ἐκπληροῖ ἀκριβῶς πάντοτε, ἦτο σπανίως ἀντικείμενον τῆς ὀργῆς, καὶ ὡς καὶ αὐτῆς τῆς προσοχῆς τοῦ πλοιάρχου.

Μίαν αὐγὴν ὁ ἥλιος ἀνατέλλων εὗρε τὸν Κ. Σπραίϋ προσερειδόμενον εἰς τὸν ἀριστερὸν τοῖχον τῆς Ναϊάδος, καὶ παρατηροῦντα μετὰ προσοχῆς τὸν ἔρημον λιμένα ὃν παρέπλεον κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καὶ ἐντὸς τοῦ λιμένος ἡμιολίαν ἢ Γολέτταν, ὡραίας κατασκευῆς, ἥτις ἦν προσωρμισμένη εἰς τὸ βάθος αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν ἄκρον ἱστὸν τῆς ἡμιολίας ἐπισείοντα ὅστις ἐκυμάτει, καὶ ἀπεδείκνυεν ὅτι τὸ πλοῖον ἦτο πολεμικόν.

Φαίνεται δ' ὅτι ἡ ἡμιολία παρετήρησε καὶ αὐτὴ τὸν πάρωνα· διότι ἔσπευσε ν' ἀνασύρῃ τὴν σημαίαν της εἰς τὸ ἄκρον τῆς κεραίας τοῦ ἐπιδρόμου της, καὶ νὰ τὴν ἀναγγείλῃ, ἢ νὰ τὴν στηρίξῃ, ὡς λέγουσιν οἱ ναυτικοί, διὰ μιᾶς βο-

λῆς πυροβόλου. Ἡ δὲ θαλασσία αὔρα ἀνείλιξε τὰς πτυχὰς τῆς Βρεττανικῆς σημαίας.

Ἡ Ναϊάς, ἂν εἶχέ τι συμφέρον νὰ μὴ ἀποκριθῇ εἰς τὴν ἐμβληματικὴν ταύτην ἐρώτησιν, ἤθελε βεβαίως σπεύσει νὰ ἐκτείνῃ ὅλας τὰς λευκὰς πτέρυγάς της, καὶ νὰ στρέψῃ τὸ ῥύγχος της πρὸς τὸ πέλαγος. Ἀληθὲς ὅμως εἶναι ὅτι, ἂν ἐπρόκειτο περὶ σταδιοδρομίας μεταξὺ τῶν δύο πλοίων, ἡ μικρά, ἐλαφρά, καὶ ὡς χελιδὼν ἐπιμήκης ἡμιολία εἶχε πολλὰς πιθανότητας νὰ κερδίσῃ τὸ ἆθλον ἐπὶ τοῦ βαρέως καὶ προγάστορος ἀνταγωνιστοῦ της.

Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι οὐδὲν τοιοῦτο συμφέρον ὑπῆρχε, διότι ἡ Ναϊάς, ὡς πρέπει εἰς πλοῖον σῶφρον καὶ εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς, ἀνεβίβασε καὶ αὐτὴ ἐν τῷ ἅμα τὴν ἐμπορικὴν σημαίαν τοῦ αὐτοῦ ἔθνους, καὶ τὴν ἐχαιρέτισε καὶ αὐτὴ διὰ κανονοβολισμοῦ, ἐπιτηδευομένη τοὺς ἀριστοκρατικοὺς τρόπους τῶν βασιλικῶν πλοίων.

Συγχρόνως δέ, κλίνασα τὴν πρύμνην της ὡς εἰς φιλόφρονα χαιρετισμόν, ἔστρεψεν αὐτὴν πρὸς τὸ στόμιον τοῦ λιμένος, καὶ μετ' ὀλίγον εἰσέπλευσεν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλθοῦσα ἠγκυροβόλησε πλησίον τῆς ἡμιολίας, καὶ συνέστειλε τὰ ἱστία της μετὰ τοσαύτης ταχύτητος καὶ τοσαύτης ἀκριβείας, ὥστε ἐκίνησε τὸν θαυμασμόν, ἴσως καὶ τὴν ζηλοτυπίαν τῶν γειτόνων της. Ἐν τῷ ἅμα καὶ ἡ λέμβος τῆς Ναϊάδος ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν.

Μετ' ὀλίγα δὲ λεπτὰ ὁ πλοίαρχος Σπραΐῦ, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ναύτου Λίττελ, ἀνέβαινε τὴν κλίμακα τῆς ἡμιολίας.

— Ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀποτείνωμαι πρὸς τὸν πλοίαρχον τοῦ πλοίου τούτου; εἶπε πρὸς νέον ἀξιωματικὸν ἐρχόμενον εἰς προϋπάντησίν του.

— Μάλιστα, κύριε, άπεκρίθη οὗτος. Ἀρθοὺρ Φίλθων, πλοίαρχος τῆς Βασιλικῆς ἡμιολίας ὁ Δελφίν.

— Ὁποία εὐχαρίστησις, πλοίαρχε Φίλθων, εἶπε περιπαθῶς ὁ Σπραιΰ ν' ἀπαντῶνται συμπατριῶται εἰς τὰ ἄγρια ταῦτα μέρη, εἰς μέρη τόσον μεμακρυσμένα τῆς κοινῆς πατρίδος, τῆς εὐθύμου Ἀγγλίας; Ἀλλ' ἐπιθυμεῖτε ἴσως νὰ ἴδῆτε τὰ ἔγγραφά μου;

— Ἂν ἔχητε τὴν καλωσύνην... εἶπεν ὁ πλοίαρχος Φίλθων, ἀπαντῶν δι' εὐγενοῦς χαιρετισμοῦ εἰς τὴν πρόθυμον προσφορὰν τοῦ Κ. Σπραιΰ.

Ἐν τῷ ἅμα δ' οὗτος, σύρων ἐκ τοῦ κόλπου του χαρτοφυλάκιον χρυσοκέντητον, ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ διάφορα χαρτία, καὶ τὰ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν ἀξιωματικόν.

Ὁ πλοίαρχος τοῦ Δελφῖνος τ' ἀνέγνωσεν ἅπαξ, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανέλαβε τὴν ἀνάγνωσιν πάλιν καὶ πάλιν, καὶ ἐφάνη δίδων εἰς αὐτὰ περισσοτέραν προσοχὴν ἀφ' ὅ,τι ἀπῄτει ἡ εὐγένεια πρὸς πλοῖον ἀνεπιλήψιμον, ὁποῖον ἡ Ναϊάς. Τέλος δὲ τ' ἀπέδωκεν εἰς τὸν Κ. Σπραιΰ, ὅστις περιέμενε μεθ' ὑπομονῆς.

— Λάβετέ τα, εἶπεν. Εἶναι ἐν τάξει.

Μετ' ὀλίγων δὲ στιγμῶν δισταγμὸν,

— Λοιπὸν, Κύριε Σπραιΰ, εἶπε, προσηλῶν ἐπ' αὐτοῦ ἐταστικὸν βλέμμα, ὁδοιπορεῖτε δι' ἐρεύνας ἐπιστημονικάς; Εἴσθε βέβαιος περὶ τούτου;

— Ἂν εἶμαι βέβαιος! εἶπεν ὁ Σπραιΰ, συστέλλων τὰς ὀφρῦς. Ἀλλ' ἀμέσως ἐμειδίασε μειδίαμα πονηρὸν, καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν Λίττελ,

— Ἄφες μας, τῷ εἶπεν· ἐπίστρεψον εἰς τὴν λέμβον.

Ἔπειτα δὲ, πλησιάσας εἰς τὸν πλοίαρχον,

— Πλοίαρχε Φίλθων, τῷ εἶπε μετὰ μυστηριώδους φω-

νῆς· εἰς ἀξιωματικὸν τῆς Α. Μεγαλειότητος δύναμαι νὰ ἐμπιστευθῶ ἀκινδύνως. Γνωρίζετε αὐτὴν τὴν ὑπογραφήν;

Καὶ τῷ παρουσίασεν ἕτερον ἔγγραφον.

— Τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἀποικιῶν, εἶπεν ὁ Φίλθων.

— Μάλιστα. Βλέπετε. Τὸ μὲν πρόσχημα εἶναι αἱ ἐπιστημονικαὶ ἔρευναι, ἡ δὲ μυστικὴ ἐντολὴ εἶναι νὰ κατασκοπεύσω τὰ Γαλλικὰ Γραφεῖα ἢ καθιδρύματα καθ' ὅλην τὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς. Ἐννοεῖτε ὅτι δὲν ἐδύνατο ν' ἀνατεθῇ τοῦτο εἰς πολεμικὸν πλοῖον, χωρὶς νὰ διεγείρῃ ὑποψίας, καὶ τοῦτο σᾶς ἐξηγεῖ ὅ,τι ἴσως ὄχι λίαν κανονικὸν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ ὄψις τοῦ πλοίου μου.

— Ἀ! τότε ἐννοῶ... τοῦτο ἐξηγεῖ βεβαίως...

— Καὶ τώρα, εἶπεν ὁ Κ. Σπραίϋ, πλοίαρχε Φίλθων, θὰ μοὶ δώσητε τὴν ἄδειαν νὰ ἐπιστρέψω. Ἀφ' οὗ ὅμως εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ σᾶς ἀπαντήσω ἐδῶ, ἀποφασίζω νὰ μείνω ὅλην ταύτην τὴν νύκτα. Ἠμπορῶ νὰ ἐλπίσω ὅτι ἀπόψε περὶ τὰς ὀκτὼ, θὰ μοὶ κάμετε τὴν τιμὴν μετὰ τῶν κυρίων ἀξιωματικῶν σας νὰ συμφάγωμεν εἰς τὴν Ναϊάδα ἓν καλὸν ἀγγλικὸν Ῥόστ-Βεὶφ καὶ ἓν Πλὼμ-Πούτιγγ;

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐδίστασεν ὀλίγας στιγμάς. Μετὰ ταῦτα δὲ, ὡς ἀποφασίσας,

— Μετὰ πλείστης εὐχαριστήσεως, κύριε, εἶπεν. Εἰς τὰς ὀκτὼ λοιπόν. Καὶ ἡ εὐχαρίστησίς μου εἶναι τόσῳ μεγαλειτέρα, ὅσῳ οὔτε αὔριον θὰ χωρισθῶμεν· διότι, διευθυνόμενος καὶ ἐγὼ πρὸς μεσημβρίαν, θὰ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ συμπλεύσω μαζῇ σας.

— Χαρὰ ἀπροσδόκητος δι' ἐμέ! ἀνέκραξεν ὁ πλοίαρχος Σπραίϋ. Πόσον εὔθυμος θὰ ἦναι ἡ θαλασσοπλοΐα μας!

Καὶ ἀνεχώρησε λέγων μεταξὺ τῶν ὀδόντων του·

— Αὐτὸς ὁ κύριος, φαίνεται, ὑποπτεύει τὴν τιμιότητα τῆς πτωχῆς Ναϊάδος μου.

Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ πλοῖόν του, ἔδωκε διαταγὰς διὰ τὴν ὑποδοχὴν τῆς ἑσπέρας.

Ὁ δὲ πλοίαρχος Φίλθων, καλέσας τὸν ὑποπλοίαρχον,

— Τοῦ πλοίου τούτου, ἐκεῖ, εἶπε, δὲν μοὶ ἀρέσκει πολὺ ἡ φυσιογνωμία. Τί λέγετε, ὑποπλοίαρχε Σωλτουάτερ;

— Ναί! τὴν γαστέρα ἔχει ὀγκώδη. Ἔπειτα, θαῤῥῶ, κρεμᾷ ῥάκη εἰς τοὺς ἱστούς του περισσότερα ἀφ' ὅσα χρειάζεται πλοῖον ἐμβριθὲς καὶ φρόνιμον. Αἴ! αἴ! δὲν ἔχετε ἄδικον, κύριε πλοίαρχε. Ἀλλὰ δὲν εἴδατε τὰ ἔγγραφά του;

— Εἶναι ἐν τάξει, δὲν λέγω, εἶπεν ὁ πλοίαρχος. Ἔχει καὶ μυστικὰς ὁδηγίας μάλιστα. Ἀλλ' ὅλ' αὐτὰ δὲν μοὶ φαίνονται τόσον καθαρά. Ἓν ἔγγραφον πολλάκις κλέπτεται ἢ παραποιεῖται. Ἀπόψε μᾶς προσεκάλεσε νὰ δειπνήσωμεν εἰς τὸ πλοῖόν του. Θέλω νὰ ὑπάγωμεν. Ἐκεῖ τὸν ἔχω χάριν νὰ μᾶς ἀπατήσῃ.

— Καὶ ἂν μᾶς γλιστρήσῃ τὴν νύκτα;.. εἶπεν ὁ ὑποπλοίαρχος Σωλτουάτερ.

— Ἔχεις δίκαιον, ὑπέλαβεν ὁ Κ. Φίλθων. Δὸς διαταγὰς νὰ ἦναι τὰ πάντα ἕτοιμα, ὥστε, ἅμα ἐπιστρέψωμεν τὴν νύκτα, ν' ἀρθῇ ἡ ἄγκυρα καὶ νὰ μεταβῶμεν εἰς τὸ στόμιον τοῦ λιμένος. Ἀπ' ἐκεῖ, ἐκτὸς ἂν μεταβληθῇ εἰς ἀληθῆ Ναϊάδα, σοὶ ὑπόσχομαι ὅτι δὲν μᾶς διαφεύγει.

Γ'.

Τὴν ἑσπέραν ὁ πλοίαρχος Σπραΐϋ, φιλοτιμούμενος νὰ δεχθῇ καταλλήλως τὸν ἐπίσημον ξένον του, κατεβίβασεν ὅλας τὰς λέμβους του εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐπιβὰς δὲ ὁ Κ.

διος εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν, μετέβη εἰς τὸν Δελφῖνα, νὰ παραλάβῃ αὐτὸς τοὺς κυρίους ἀξιωματικούς.

Ἐκ τῶν τεσσάρων διοικούντων τὸν Δελφῖνα, ὁ πλοίαρχος Φίλθων ἔλαβε τοὺς τρεῖς μεθ' ἑαυτοῦ, τὸν δὲ τέταρτον, ἔχοντα βαθμὸν ἀκολούθου, οὗτινος ἦν ἡ σειρὰ τῆς φρουρᾶς, ἀφῆκεν εἰς τὸ πλοῖον, καίτοι ἐπιμόνως προσκαλοῦντος καὶ αὐτὸν τοῦ φιλοξένου Κ. Σπραίϋ.

— Πότε νὰ στείλω τὰς λέμβους διὰ τὴν ἐπιστροφήν σας; ἠρώτησεν ὁ ἀκόλουθος.

— Ὦ! βεβαίως ὄχι πρὸ τοῦ μεσονυκτίου, ἀνέκραξεν ὁ Κ. Σπραίϋ.

— Τὸ μεσονύκτιον λοιπὸν, εἶπεν ὁ πλοίαρχος Φίλθων.

Ὅταν δ' ἔφθασαν εἰς τὴν Ναϊάδα, εἰς τὸ κατάστρωμα τοὺς ἐδέχθη μουσικὴ παιανίζουσα τὸν βασιλικὸν ὕμνον Γκὸτ Σαὶβ δὴ Κὶγγ (Τὸν βασιλέα μας...). Ὁ Κ. Σπραίϋ ἀπήρτισε τὴν συμφωνίαν ταύτην ἐκ τῶν φιλομούσων τοῦ πληρώματός του. Μετὰ ταῦτα δ' ἀνέκαυσε τινὰ πρόχειρα πυροτεχνήματα, ἐκπλήξαντα τὰς ἀγρίας ἐκείνας ἐρήμους. Τέλος κατεβίβασε τοὺς ξένους του εἰς τὸν θάλαμον, ὅλον κατάφωτον, καὶ ὅπου ἦν παρατεθειμένη τράπεζα πολυτελεστάτη.

— Ὡραῖον πλοῖον ἔχετε, πλοίαρχε Σπραίϋ, εἶπεν ὁ Φίλθων. Δὲν θὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ μᾶς τὸ δείξητε, νὰ μᾶς ξεναγήσητε εἰς αὐτό;

— Ὡραῖον δὲν εἶναι, πλοίαρχε Φίλθων, ἀπήντησεν ὁ Κ. Σπραίϋ· ὀγκῶδες πολὺ καὶ στρογγύλον. Ἄλλοτε δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ τὸ ἐπιβῶ. Εἰς αὐτὴν ὅμως τὴν περίστασιν ἠξεύρετε τί μὲ παρεκίνησε νὰ προτιμήσω αὐτοῦ μᾶλλον τὴν ἄκακον μορφὴν παρ' ἄλλα χαριέστερα καὶ κομψότερα. Περὶ δὲ τοῦ νὰ σᾶς τὸ δείξω, τί λόγος; Σᾶς παρακαλῶ μάλιστα,

ἀφ' οὗ ἅπαξ τὸ ἐτιμήσατε διὰ τῆς ἐπισκέψεώς σας, ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ βαρυνθῆτε νὰ τὸ διατρέξητε ἀπὸ τῶν καρχησίων ἕως τῆς τροπίδος. Θὰ ἴδῆτε ὅτι ἡ Ναϊάς μου εἶναι καλλητέρα ἀφ' ὅ,τι φαίνεται. Μετὰ τὸ δεῖπνον θὰ μοὶ δώσητε τὴν ἄδειαν νὰ σᾶς συνοδεύσω.

Τὸ δεῖπνον ἦτον ἐξαίσιον, καὶ διήρκεσε μέχρις ὀψίας νυκτός. Μετὰ τὸ τέλος του δὲ, καὶ ἀφ' οὗ αἱ φιάλαι περιῆλθον ἑκατοντάκις τὴν τράπεζαν, ἠγέρθησαν οἱ ἀξιωματικοὶ, καὶ ὁ Κ. Φίλθων ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ περιέλθῃ τὸ πλοῖον, πρὶν ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ἰδικόν του.

— Φῶτα! ἐφώναξεν ὁ πλοίαρχος Σπραίϋ.

Ἐν τῷ ἅμα προῆλθον ὁ Λίττελ καὶ εἷς ἄλλος ναύτης, φέροντες φανοὺς εἰς τὰς χεῖρας, καὶ τούτων προπορευομένων ἤρχισε τοῦ πλοίου ἡ περιοδία.

Ἐκτὸς τοῦ θαλάμου τοῦ πλοιάρχου ὅλη ἡ λοιπὴ ἔκτασις μεταξὺ τῶν δύο καταστρωμάτων, μέχρις αὐτῆς τῆς πρύμνης, ἀπετέλει μίαν καὶ μόνην εὐρυχωροτάτην αἴθουσαν. Εἰς ὅλον αὐτῆς τὸ ἔδαφος καὶ εἰς τοὺς τοίχους της ἦσαν προσηλωμένοι ἰσχυροὶ σιδηροῖ κρίκοι εἰς ἀπόςασιν τριῶν ποδῶν ἀπ' ἀλλήλων.

— Τί εἶναι αὕτη ἡ αἴθουσα, καὶ τί σημαίνουσιν αὐτοὶ οἱ κρίκοι; ἠρώτησεν ὁ πλοίαρχος Φίλθων, ἀτενίζων μετ' ἐκπλήξεως τὸν πλοίαρχον Σπραίϋ.

— Εἰσὶ προσδιωρισμένοι, ἀπεκρίθη οὗτος, διὰ τὰ σπάνια ζῶα τῆς Ἀφρικῆς, ὅσα θ' ἀποκτήσω εἰς τὴν ἐπιστημονικήν μου περιοδίαν, καὶ θὰ μεταφέρω ζῶντα εἰς τὸν ζωολογικὸν κῆπον τοῦ Λονδίνου. Δηλαδὴ, πλοίαρχε Φίλθων, προσέθηκε ταπεινῶν τὴν φωνὴν, αὐτὰ ὅλα εἶναι διὰ νὰ θαμβώσωμεν ἐννοεῖτε ποίους.

— Ἐννοῶ, ἀπεκρίθη οὗτος, καὶ ἔῤῥιψεν ἐκφραςικὸν βλέμ-

μα πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον Σωλτουάτερ, ὅστις ἀπεκρίθη κινῶν τὴν κεφαλήν του καταφατικῶς.

Ἐκεῖθεν δὲ κατέβησαν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ πλοίου, εἰς τὴν Ἁγίαν Βαρβάραν· καὶ ἐκεῖ τὸ πρῶτον τὰ βλέμματά των προσέβαλὸν ἀντικείμενον ἦν τεράστιος σωρὸς βαρυτάτων καὶ στερεῶν ἁλύσεων.

— Αὐτὰ πάλιν τί εἶναι; ἠρώτησεν ὁ ἀξιωματικός.

— Ὦ! δὲν σᾶς διηγήθην τί μοι συνέβη; ἀπεκρίθη γελῶν ὁ πλοίαρχος Σπραίϋ. Φαντασθῆτε ὅτι ἐπάνω τῆς Σενεγάλης ἀπηντήσαμεν πρό τινων ἡμερῶν πλοῖον, οὗ ἡ μορφὴ ἤλεγχε διφορουμένην διαγωγήν. Δέκα θαλάσσια μίλια μακρὰν ἐμύριζε τὸν σωματέμπορον. Τὸ ἐπλησίασα, χονδρύνων τὴν φωνήν. Ὁ πλοίαρχος μ' ἠρώτησε ποῦ εἶναι ἡ ἐντολή μου, ὥστε νὰ τὸν ἐξετάζω; ἐγὼ δὲ τῷ ἔδειξα τὰ κανόνιά μου, καὶ εἰς τὴν πρότασιν ταύτην δὲν εἶχε τί ν' ἀντιτάξῃ. Τότε ἔλαβον τὸ πηδάλιόν του, ἀπεβίβασα τοὺς μαύρους του εἰς τὸ μέρος ὅθεν τοὺς εἶχε λάβει, κατέσχον καὶ μετέφερα εἰς τὸ πλοῖόν μου τὰς ἁλύσεις αὐτάς, καὶ αὐτὸν ἀφῆκα νὰ φύγῃ, διότι τῷ ὄντι δὲν εἶχον ἐντολὴν νὰ τὸν κρεμάσω.

— Ἡμεῖς ὅμως ἔχομεν τὴν τοιαύτην ἐντολήν, πλοίαρχε Σπραίϋ, εἶπεν ὁ ἀξιωματικός.

— Τότε λοιπόν, πλοίαρχε Φίλθων, ὅταν τὸν συλλάβητε, κρεμάσατέ τον, εἶπεν ὁ Σπραίϋ μετὰ μειδιάματος τὸ μέσον ἐπέχοντος μεταξὺ ἀφελείας καὶ εἰρωνείας.

Ὁ Λίττελ ἐστράφη καὶ εἶδε τὸν πλοίαρχον μετ' ἀπορίας, οὐδ' ἐνόει διατὶ ὅλον τοῦτο τὸ ψεῦδος.

— Ἀλλ' ἠξεύρετε, κύριε Σπραίϋ, εἶπεν ὁ πλοίαρχος τοῦ Δελφῖνος ὅτι δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ διατηρῆτε αὐτὰ τὰ λάφυρα εἰς τὸ πλοῖόν σας; Ἠμποροῦν νὰ ἐμπνεύσουν εἴς τινα

κακὰς ἰδέας, νὰ βλάψουν τὴν ὑπόληψιν τῆς Ναϊάδος. Ἤθελον σᾶς συμβουλεύσει μᾶλλον νὰ τὰ παρακαταθέσητε εἰς τὸν Δελφῖνα.

— Νομίζω τῷ ὄντι ὅτι ἔχετε δίκαιον, ἀπεκρίθη ὁ Σπραίϋ, καὶ θὰ ὠφεληθῶ ἐκ τῆς συμβουλῆς σας.

— Τώρα καιρὸς ν' ἀναχωρήσωμεν, κύριοι, εἶπεν ὁ Φίλθων πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς του. Αὔριον λοιπὸν, Κ. Σπραίϋ, θὰ συνοδοιπορήσωμεν. Ἴσως ἔχωμεν καὶ περισσοτέραν συντροφίαν μάλιστα. Ἐδῶ κάπου ναυλοχοῦσι τινα βασιλικὰ πλοῖα, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν μεγαλητέρων. Εἰμὶ βέβαιος ὅτι, ἂν τὰ παρακαλέσω διά τινων σημείων, θὰ ἔχουν τὴν εὐγένειαν νὰ μᾶς συνοδεύσουν εἰς τὸν μονότονον πλοῦν μας.

— Ὢ τῆς εὐτυχίας! ἀνέκραξεν ὁ πλοίαρχος Σπραίϋ.

— Ἂς ὑπάγωμεν, εἶπεν ὁ Φίλθων.

— Τὴν λέμβον τοῦ πλοιάρχου Φίλθωνος! ἔκραξε μεγαλοφώνως ὁ Κ. Σπραίϋ.

— Δὲν ἦλθεν ἀκόμη, ἀπήντησεν ὁ φρουρὸς ἐπίσης μεγαλοφώνως.

— Πῶς γίνεται; εἶπεν ὁ πλοίαρχος τοῦ Δελφῖνος. Τὸ μεσονύκτιον ὅμως παρῆλθεν.

— Ὢ! δὲν βλάπτει! εἶπεν ὁ Κ. Σπραίϋ. Περιμείνατε· θὰ ἔλθῃ. Θ' ἀπολαύσω οὕτω ὀλίγας στιγμὰς περισσότερον τῆς παρουσίας σας.

Τότε ἐκάθησαν περὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐκένωσαν ἀκόμη τινὰς φιάλας τοῦ ἀφρώδους Πόρτερ. Περὶ τὴν μίαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἡ λέμβος δὲν εἶχεν ἔλθει εἰσέτι. Ὁ ὑποπλοίαρχος Σωλτουάτερ ἐζήτησε τὴν θαλασσίαν σάλπιγγα, καὶ φέρων αὐτὴν εἰς τὸ στόμα του,

— Αἴ! ἀπὸ τοῦ Δελφῖνος! ἐφώναξε τρίς. Τὴν λέμβον τοῦ πλοιάρχου!

Καὶ τρὶς ἡ ἠχὼ τῶν πέριξ ὀρέων ἐπανέλαβε τὰς λέξεις ταύτας.

— Τώρα δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀργήσῃ πλέον, εἶπεν ὁ κ. Σπραίϋ. Ἄς καθήσωμεν.

Εἰς πάντα φλοῖσδον τῶν κυμάτων ὁ ὑποπλοίαρχος ἔτρεχε νὰ ἰδῇ, ἀλλ' ἡμίσεια ὥρα παρῆλθεν ἔτι, καὶ ἡ λέμβος δὲν ἐφαίνετο.

— Δὲν ἠξεύρω τί νὰ ὑποθέσω, εἶπεν ὁ πλοίαρχος Φίλθων. Κοιμῶνται ὅλοι εἰς τὸν Δελφῖνα! καὶ ὁ ἀκόλουθος Γρειδυφίσχ ἀπεκοιμήθη καὶ ἐκεῖνος; Αὔριον θὰ τὸν θέσω ὑπὸ κράτησιν. Πλοίαρχε Κύριε Σπραίϋ, παρακαλῶ, δανείσατέ μοι τὴν λέμβον σας.

— Ἡ λέμβος εἰς τὴν θάλασσαν! ἔκραξεν ὁ πλοίαρχος Σπραίϋ.

Μετ' ὀλίγα δὲ λεπτὰ ὁ πλοίαρχος καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Δελφῖνος, ἀποχαιρετήσαντες τὸν πλοίαρχον τῆς Ναϊάδος μέχρι τῆς αὔριον, ὅταν, ἐπανέλαβεν ὁ Κ. Φίλθων, θὰ ἔχῃ τὴν εὐτυχίαν νὰ συνοδοιπορήσῃ μετ' αὐτοῦ, κατέβησαν εἰς τὴν λέμβον, καὶ διηυθύνθησαν πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἵστατο ὁ Δελφίν.

Οἱ ναῦται τῆς λέμβου ἐκωπηλάτουν εὐρώστως, καὶ ὅμως εἴκοσι λεπτὰ ἔπλεον ἤδη, καὶ δὲν εἶχον φθάσει. Μετ' ἄλλα δέκα λεπτὰ ἦλθον εἰς τὸ παράλιον.

— Τί εἶναι τοῦτο; ἔκραξεν ὀργιζόμενος ὁ Φίλθων. Ὑποπλοίαρχε, κάθησαι εἰς τὸ πηδάλιον, ἀλλὰ κακὰ μᾶς ὡδήγησας, ἀδελφέ. Ὁμολόγησον ὅτι τὸ πόρτερ ἐσύγχυσεν εἰς τὴν κεφαλήν σου τὰ σημεῖα τοῦ ἀνεμοδείκτου. Ἄφες με νὰ πηδαλιουχήσω ἐγώ.

— Κύριε πλοίαρχε, ἀπήντησεν οὗτος ἵν' ἀποδείξῃ ὅτι

δὲν ἐμέθυσεν, ἰδοὺ ὁ Θρόνος τῆς Κασσιοπείας, ἰδοὺ ὁ Καρκῖνος. Ἐκεῖ λοιπὸν εἶναι τοῦ Δελφῖνος ἡ θέσις.

— Ἔχεις δίκαιον, εἶπεν ὁ πλοίαρχος, ἐκεῖ θὰ διευθυνθῶ.

Καὶ ἐκεῖ διηυθύνθη, ἀλλ' ἔφθασε σχεδὸν πλησίον τῆς Ναϊάδος χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ τὸν Δελφῖνα. Τότε ἤρχισε νὰ λοξοδρομῇ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, ἀλλ' οὐδαμοῦ ἴχνος Δελφῖνος.

— Τί δαίμονα! Τί δηλοῖ τοῦτο; ἀνέκραξεν ὁ πλοίαρχος.

— Μήπως, εἶπεν ὁ Σουλτουάτερ, ὅτε διέταξα τὸν ἀκόλουθον Γρείδυφίσχ νὰ ἔχῃ τὰ πάντα ἕτοιμα ὥστε νὰ πλεύσωμεν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος, ἐξέλαβεν ὅτι τὸν διέταττον νὰ μεταβῇ ἀμέσως ἐκεῖ;

— Ἀναμφιβόλως τοῦτο θὰ ἦναι. Εἶναι τόσον ἐλαφρόνους ὁ Κ. Γρείδυφίσχ! εἶπεν ὁ πλοίαρχος.

Καὶ ἐνταὐτῷ διὰ βιαίου κινήματος ὤθησε τὸ πηδάλιον πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἔστρεψε τὴν λέμβον πρὸς τὴν εἴσοδον. Ἀλλ' οἱ ναῦται εἶχον ἤδη ἀπαυδήσει, καὶ ἡ ἀπόστασις ἦτο μακρά· δι' ὃ ἐκ τῶν ἓξ ἔμεινον οἱ τρεῖς μόνοι εἰς τὰς κώπας, καὶ διεδέχοντο οὕτως ἀλλήλους. Ὁ πλοῦς ἑπομένως ἐβραδύνθη κατὰ τὸ ἥμισυ, καὶ ὅτε ἔφθασαν εἰς τὸ στόμιον, ἡ ἡμέρα ἀνέτελλεν ἤδη. Οἱ ἀξιωματικοὶ περιέφερον πέριξ τὰ βλέμματα, ἀλλὰ δὲν εἶδον Δελφῖνα.

Ὁ Φίλθων ἦν ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Νὰ ἐξέλθῃ τοῦ λιμένος μετὰ τῆς λέμβου ἐκείνης δὲν ἐδύνατο. Οὔτε ἡ δύναμις τῶν ἀπηυδημένων ναυτῶν, οὔτε ἡ θάλασσα τὸ ἐπέτρεπεν. Ἠναγκάσθη ἑπομένως νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ναϊάδα.

Δ'.

Ὁ Σπραίῦ ἤκουσε μετὰ μεγάλης ἐκπλήξεως τὸ παράδοξον διήγημα τῶν ἀξιωματικῶν.

— Εἶναι προφανὲς, εἶπεν, ὅτι οἱ ναῦταί σας ἐπανεστάτησαν. Ἀλλὰ μείνατε ἥσυχος, φίλτατε κύριε Φίλθων· ἡ Ναΐάς μου, μὴ τὴν βλέπετε σωματώδη, εἶναι ταχύπους. Ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν ἐβγαίνει ἐμπρός της. Νὰ προγευματίσουν καὶ ν' ἀναπαυθοῦν ὀλίγον τὰ παιδία ἐδῶ, διότι ἐκοπίασαν ὅλην τὴν νύκτα, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ προφθάσωμεν τὸν Δελφῖνα.

Τὸ ἥμισυ τῆς ἡμέρας παρῆλθεν ὡς νὰ προγευματίσωσι καὶ ν' ἀναπαυθῶσι τὰ παιδία, καὶ ὡς ν' ἀρθῇ ἡ ἄγκυρα, καὶ εἰς ἕκαστον λεπτὸν τῶν ἓξ αὐτῶν ὡρῶν οἱ τέσσαρες ἀξιωματικοὶ ἐπρόφερον ἐν χορῷ ἀνὰ ἓν γ ο τ δ ὲ μ· εἰς δὲ τὰ μεταξὺ διαστήματα ἐσκέπτοντο, καὶ δὲν ἐδύναντο νὰ ἐννοήσωσι τί ἔγινεν ὁ Δελφίν.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μείνωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν αὐτὴν ἄγνοιαν. Ἡμίσειαν ὥραν ἀφ' οὗ ἀνεχώρησαν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Δελφῖνος διὰ τὸ δεῖπνον, λέμβος ἠκούσθη προσπλέουσα εἰς τὴν ἡμιολίαν. Τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἐκοιμᾶτο ἤδη. Ἀλλ' ὁ σκοπὸς ἦτον ἐγρηγορῶν, καὶ ἔκραξε τὸ τῆς τάξεως·

— Τίς εἶ;

Ἡ λέμβος προσωρμίσθη ὑπὸ τὸν δεξιὸν τοῖχον τοῦ πλοίου.

— Παρὰ τοῦ πλοιάρχου Φίλθωνος! ἔκραξέ τις ἐκ τῆς λέμβου, νὰ δώσω ἐπιστολὴν εἰς τὸν Κ. ἀξιωματικὸν, καὶ νὰ τὸν ὁμιλήσω.

Ὁ ὁμιλήσας, μετὰ δύω ὀπαδῶν του, ἀνέβησαν ἐκ τῆς λέμβου εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ ἐνεχείρισαν εἰς τὸν Κ. Γρει-

δυφίσχ, προσελθόντα, ἓν ἔγγραφον. Ἐνῷ ὅμως αὐτὸς τὸ ἤνοιγεν, αἴφνης ὁ ἐκ τῆς λέμβου ἀναβὰς ἐῤῥίφθη ἐπ' αὐτὸν, τὸν ἀνέτρεψε μετὰ δυνάμεως Ἡρακλέους, ἔκλεισε τὸ στόμα του διὰ τῆς μιᾶς του χειρὸς, καὶ διὰ τῆς ἄλλης θέτων πιστόλιον εἰς τὸ στῆθός του,

— Ἂν κινηθῇς ἢ φωνάξῃς, τῷ εἶπεν, ἐχάθης, καὶ σὺ καὶ ὅλον τὸ πλήρωμα.

Συγχρόνως δ' οἱ δύω ὀπαδοί του ὥρμησαν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον πρὸς τὸν σκοπὸν, τὸν ἀφώπλισαν, καὶ τῷ ἔδεσαν τὸ στόμα καὶ τὰς χεῖρας. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγίνοντο, δύω ἄλλαι λέμβοι κρυπτόμεναι μέχρι τοῦδε εἰς τὸ σκότος, καὶ ἔχουσαι τὰς κώπας των τετυλιγμένας εἰς τὰ πανία ἵνα μὴ πλαταγῶσιν ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ἐκόλλησαν εἰς τὸν ἄλλον τοῖχον τοῦ πλοίου, καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν ὁμοῦ ἐχύθησαν εἰς τὸ κατάστρωμα ὑπὲρ τοὺς εἴκοσιν ἄνδρας, ὡπλισμένοι ὡς ἀστακοὶ, καὶ οἱ μὲν, ὁρμήσαντες εἰς τὸ ὁπλοστάσιον, ἥρπασαν ὅλα τὰ ὅπλα τοῦ πληρώματος, οἱ δὲ, εἰς τὸν κοιτῶνα, συνέλαβον καὶ ἔδεσαν τὸ πλήρωμα, μὴ ἔχον οὔτε τίς νὰ τὸ ὁδηγήσῃ, οὔτε πῶς ν' ἀντισταθῇ.

Ἐν τῷ ἅμα δὲ, πλήρωμα, σκοπὸν καὶ ἀκόλουθον, τοὺς ἔκλεισαν ὅλους εἰς τὸν μυχὸν τοῦ πλοίου, τοῖς εἶπον ὅτι ἂν εἷς μόνος δοκιμάσῃ νὰ ἐξέλθῃ, τοὺς σφάζουν ὅλους ἐν στόματι ῥομφαίας, ἐκάρφωσαν τὸ ὀπαῖον, ἔθεσαν ἐπ' αὐτοῦ δύω φρουροὺς, τὰ πιστόλια εἰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς λύκους ὑψωμένους, ἔμειναν ἄλλοι ὀκτὼ εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ οἱ λοιποὶ, ἐμβάντες εἰς τὰς λέμβους, ἐπέστρεψαν ἀψοφητὶ εἰς τὴν Ναΐάδα, ἐν ᾧ ὁ πλοίαρχος Φίλθων μετὰ τῶν συνδαιτημόνων του ἔπινε τὴν πρώτην φιάλην χαμπανικοῦ οἴνου.

Οἱ δὲ ὀκτὼ, οἱ μείναντες εἰς τὸν Δελφῖνα, δι' ἑνὸς κτυπήματος πελέκεως ἔκοψαν τὴν ἄγκυραν, ἔλυσαν ἐν ἀκαρεῖ

τοὺς κεροίακας, καὶ εἰς ὀλίγα λεπτὰ ὁ Δελφὶν, προπεμπόμενος ὑπὸ λαμπρᾶς ἀπογαίου αὔρας, ἥτις πάντοτε πνέει διὰ νυκτὸς εἰς τὰ παράλια ταῦτα, ἐξῆλθε τοῦ λιμένος καὶ ἐςράφη πρὸς ἄρκτον.

Ἰδοὺ διατὶ ὁ πλοίαρχος Φίλθων δὲν τὸν εὗρεν ὅτε καὶ ὅπου τὸν ἐζήτει.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν τέλος ἡ Ναϊὰς ἐκινήθη καὶ αὐτή. Κατ' ἀρχὰς ἡ ταχύτης της δὲν ἐφαίνετο ἀνταξία τῶν ἐπαίνων τοῦ πλοιάρχου της. Ὑπὲρ τὰς δύω ὥρας παρεδαίρετο βαρέως μέχρις οὗ φθάσῃ εἰς τὸ ἐξώτατον ἀκρωτήριον τὸ κλεῖον τὸν ὁρίζοντα πρὸς βοῤῥᾶν. Ἐντεῦθεν δ' ἔστρεψε τὴν πρώραν πρὸς μεσημβρίαν.

Φαίνεται δ' ὅτι ἐπροτίμα τὸν πλάγιον μᾶλλον ἢ τὸν οὔριον ἄνεμον· διότι, ὡς νωθρὸς ἵππος διὰ μιᾶς αἰσθανόμενος πληγὴν πτερνιστῆρος, ἐῤῥίφθη πρὸς τὴν νέαν ταύτην διεύθυνσιν μετὰ διπλασίας ὁρμῆς, καὶ ἔτρεχεν ὑπὲρ τοὺς δέκα κόμβους, ὡς λέγουσιν οἱ ναυτικοί. Οὕτως ἐξηκολούθησεν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα, μέχρι τῆς ἐπιούσης αὐγῆς. Ἀλλ' ὁ Δελφὶν δὲν ἐφάνη οὔτε πλησίον οὔτε μακράν.

— Πλοίαρχε Φίλθων, εἶπεν ὁ Κ. Σπραίθ πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν, ἐνῷ ἔπλεον πλησιέστατα ἑνὸς ἐρήμου ἀκρωτηρίου· Ὁ ἐδικός μας πλοῦς διευθύνεται, ὡς ἠξεύρετε, πρὸς μεσημβρίαν, ἐν τούτοις ὁ Δελφὶν δὲν φαίνεται νὰ ἔλαβεν αὐτὴν τὴν διεύθυνσιν, ἄλλως θὰ τὸν ἐφθάνομεν. Ἂν ἐξακολουθήσητε τὴν ὁδοιπορίαν ἐπὶ τῆς Ναϊάδος, πιθανὸν εἶναι ὅτι μακρύνεσθε ἀπ' αὐτοῦ, καὶ τοῦτο βεβαίως δὲν σᾶς συμφέρει. Τὸ ὀρθότερον θὰ ἦτο νὰ τὸν περιμείνητε ἐδῶ πούποτε.

— Ὄχι, κύριε, ἀπήντησεν ὁ Κ. Φίλθων. Ἐν ὀνόματι τῆς

βασιλίσσης σᾶς διατάττω νὰ στραφῆτε ὀπίσω, καὶ νὰ διώξωμεν τὸν Δελφῖνα κατ' ἄλλην διεύθυνσιν.

— Φίλτατε κύριε Φίλθων, ἀπήντησεν ὁ πλοίαρχος τῆς Ναϊάδος, ἤθελον νὰ σᾶς εὐχαριστήσω, ἀλλ' ἠξεύρετε, αἱ ὁδηγίαι μου... μοὶ εἶναι ἀδύνατον. Κατὰ δυστυχίαν ἄλλου διαταγὰς δὲν ἠμπορῶ νὰ δεχθῶ παρὰ τὰς ὁδηγίας μου.

Καὶ ἔπειτα ἔκραξε μεγαλοφώνως·

— Τὴν λέμβον εἰς τὴν θάλασσαν!

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχόν του,

— Φρόντισον, εἶπε, νὰ θέσωσιν εἰς τὴν λέμβον ζωοτροφίας διά τινας ἡμέρας. Εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐδῶ οἱ κύριοι δὲν θέλουσιν εὕρει πρόχειρον ἀγοράν. Λάβε καὶ ὅπλα ἐκ τοῦ ὁπλοστασίου νὰ τοῖς τὰ δώσῃς ὅταν ἀποβιβασθῶσι. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὁ Κ. Φίλθων ἀγαπᾷ τὸ κυνήγιον. Ἔχετε ὑγείαν, κύριοι. Πιστεύσατε ὅτι πολὺ λυποῦμαι στερούμενος τόσον ταχέως τῆς εὐαρέστου συναναστροφῆς σας.

Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐνόησαν ὅτι πᾶσα ἀντίστασις εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατος καὶ γελοία. Κατέβησαν λοιπὸν εἰς τὴν λέμβον χωρὶς νὰ εἴπωσι λέξιν, καὶ ἀπεβιβάσθησαν μετὰ τῶν ζωοτροφιῶν καὶ μετὰ τῶν ὅπλων εἰς τὸν πλησιέστερον βράχον τοῦ ἀκρωτηρίου.

Ἀφ' οὗ δ' ἡ λέμβος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ πλοῖον, ὁ κ. Σπραίθ ὕψωσε τὴν σημαίαν του, ἀποδίδων τὰς κεκανονισμένας τιμὰς τοῦ χαιρετισμοῦ εἰς τὸν πλοίαρχον τῆς Βασιλικῆς ἡμιολίας ὁ Δελφίν.

Ε'.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἡ Ναϊὰς εἰσέπλεεν εἰς βαθὺν καὶ σκολιὸν λιμένα, κρυπτόμενον ὄπισθεν δαιδάλου ἀπειραρίθμων

νήσων. Εἰσπλέουσα δὲ, ἐξήρτησεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἱστοῦ της παράδοξον σύμβολον, τόνον κεκομμένον εἰς τὰ δύω, καὶ ἀπ' αὐτοῦ κρεμάμενον μέλαν ῥάκος.

Μετ' ὀλίγον, ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἑνὸς τῶν παρακειμένων λόφων, ἐφάνη τὸ ἴδιον σημεῖον ὑψούμενον.

Ὁ πλοίαρχος Σπραίϋ, ἐμβὰς τότε εἰς τὴν λέμβον του, διευθύνθη πρὸς τὴν ξηρὰν, ἐν ᾧ ὁ πάρνων ἔῤῥιπτε τὴν ἄγκυραν. Αἱ δ' ἄλλαι λέμβοι του τὸν ἠκολούθησαν μετ' ὀλίγον.

Μετὰ πόσης χαρᾶς προσήγγιζε τὸ ἔδαφος ὁ Τζὼν Λίττελ, ὅστις συνώδευε τὸν πλοίαρχον εἰς τὴν ἀπόβασίν του! Ἔμελλε λοιπὸν τέλος νὰ ἴδῃ τὴν ἀπάτητον ἐκείνην γῆν, τὴν παρθένον ἐκείνην φύσιν! Ἔμελλε τέλος νὰ σπουδάσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοὺς ἀγρίους τῆς γῆς αὐτῆς κατοίκους, τοὺς πρωτοτόκους υἱοὺς τῆς φύσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας!

Ἀπὸ τοῦ παραλίου ἡ λέμβος προσανέβη ὡς ἡμίσειαν ὥραν μεταξὺ λόφων καὶ θάμνων, ποταμὸν ἱκανῶς εὐρύν. Ἡ λέμβος ἦν πλήρης κιβωτίων. Μετ' ὀλίγον δ' ἀπέβησαν, καὶ ἐξελθὼν τῶν θάμνων εἷς γιγαντόσωμος Μαῦρος, ἦλθεν εἰς προϋπάντησίν των.

— Καλῶς ἦλθεν ὁ Μόγγας! εἶπεν ὁ πλοίαρχος Σπραίϋ. Αἴ! ἔχομεν λοιπὸν τὰ τριακόσια κομμάτια Ἔβενον; Κύτταξ' ἐδῶ, ἐγὼ ἐξεπλήρωσα τὴν ἐδικήν μου ὑπόσχεσιν.

Καὶ τῷ ἐδείκνυε τὰ κιβώτια.

— Τριακόσια ὄχι! εἶπεν ὁ ἄγριος, τὴν ἀγγλικὴν ὁμιλῶν καὶ διαστρέφων αὐτὴν γελοίως. Τριακόσια ὄχι; Διακόσια ἐννενῆντα μόνον.

— Πῶς Κὺρ Μόγγα; ἡ Μεγαλειότης σου δὲν φυλάττεις τὴν ὑπόσχεσίν σου;

— Μεγαλειότη μου φυλάγει ὑπόσχεσι, ἀπεκρίθη ὁ Μόγγας, ὅμως Μεγαλειότη μου δὲν 'μπορέσει. Πῆγα νύκτα νύ-

κτα βασίλιο Χόλλο-χό. Κοιμοῦνταν καθμένο Ἔβενος. Ἦταν τριακόσια πενῆντα. Ἔπεσ' ἀπάνω, μὴ πιάσω ζωντανό· διάβολο Ἔβενος ξύπνισε, καὶ πολέμησε σὰν σκυλλί. Εἴκοσι Μόγγα σκοτώθηκε, καὶ σκότωσε Μόγγας ἑξῆντα Χόλλο-χό. Τριακόσια πενῆντα, βγάλ' ἑξῆντα, ἔχει διακόσια ἐννενῆντα. Νά τους ἐδῶ.

Καὶ ἔφερε τὸν πλοίαρχον ὀπίσω βράχου, εἰς μέρος ὅπου ὁ Τζὼν Λίττελ ἔφριξεν ἰδὼν εἰς μικρὰν πεδιάδα κειμένους, δεδεμένους χεῖρας καὶ πόδας, τοὺς διακοσίους ἐννενήκοντα Χόλλο-χὸ, τοὺς αἰχμαλώτους τοῦ βασιλέως τῶν Μέγγων, φυλαττομένους ὑπὸ τριάκοντα ὁμοφύλων του.

— Διακοσίους ἐννενῆντα μ' ἔφερες, Μόγγα· ἰδοὺ χιλίας τετρακοσίας πεντήκοντα λίτρας οἰνόπνευμα, πέντε λίτρας τὸ κομμάτι· ἰδοὺ καὶ τὰ πανικὰ ὡς ἐσυμφωνήσαμεν, καὶ τὰ περιδέραια πρώτης ποιότητος, κόκκινον καὶ πράσινον ὕαλον ὅλα.

Ὁ Μόγγας ἔβλεπε τὰ πολύτιμα ταῦτα ἀντικείμενα, καὶ μάλιστα τὸ ἀγαπητόν του οἰνόπνευμα, γελῶν κτηνώδη γέλωτα.

— Τώρα σεῖς ἐμπρός! εἶπεν ὁ πλοίαρχος Σπραίϋ πρὸς τοὺς ναύτας του, δεικνύων τοὺς κατὰ γῆς κειμένους μαύρους.

Ἐν τῷ ἅμα οἱ ναῦται, ἐξάγοντες τῆς λέμβου μακρὰ ξύλα διαιρούμενα δίχα κατὰ τὸ μῆκός των, καὶ ἔχοντα τρύπας κατὰ ἕνα πόδα ἀπ' ἀλλήλων ἀφισταμένας, ἐπέρων καὶ ἐνέκλειον εἰς τὰς τρύπας ἑκάστου τοὺς λαιμοὺς ὀκτὼ ἢ δέκα δυστυχῶν μαύρων· ἕκαστος δὲ ναύτης, λαμβάνων εἰς τὸν ὦμόν του τὴν ἄκραν ἑνὸς τῶν παραδόξων τούτων ζυγῶν, ἔσυρε κατόπιν του τὴν τοιαύτην τῶν ἀνθρώπων ἀγέλην.

Ὁ Λίττελ ἔμεινεν ἐκπεπληγμένος εἰς τὴν θέαν, καὶ ἠρ-

χισεν ἐννοῶν ὅτι αἱ προπαρασκευαὶ αὗται οὐδὲν εἶχον κοινὸν πρὸς τὰς ἐπιστημονικὰς ἐρεύνας. Πρὸ πάντων ὅμως ἐκορυφώθη ἡ φρίκη του, ὅτε, ἀναχωρούσης τῆς πρώτης τεντώδους αὐτῆς συνεδίας, ὁ πλοίαρχος Σπραίϋ ἔδωσεν εἰς αὐτὸν μίαν μάστιγα, καὶ τῷ εἶπε,

— Συνέδευσον σὺ αὐτούς, καὶ ὅταν ὁ Ἔβενες δὲν περιπατῇ καλά, κτύπα νὰ αἱματώσῃ.

Ὅ,τι ἀγαθὸν ἐνυπῆρχεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Τζῶν Λίττελ, ἐπανέστη εἰς τὴν στιγμὴν ταύτην.

— Ἐγώ, εἶπε, νὰ κτυπήσω αὐτοὺς τοὺς δυστυχεῖς;

— Ναί, νὰ τοὺς κτυπήσῃς, νὰ τοῖς σχίσῃς τὰ κρέατα. Βλέπεις; ὁ πρῶτος ἐκεῖνος δὲν θέλει νὰ περιπατήσῃ ὀγλήγορα.

— Ἀλλ' ἔχει τοὺς πόδας πρισμένους ἐκ τοῦ σχοινίου, εἶπεν ὁ Λίττελ.

— Κτύπα, καὶ λόγους δὲν θέλω.

— Ποτέ! ἀνέκραξεν ὁ Λίττελ, ρίπτων μακρὰν τὴν μάστιγα. Δὲν κτυπῶ τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἐγεννήθησαν ἀνεξάρτητοι καὶ ἐλεύθεροι, ὅλοι ἴσοι καὶ ὅλοι ἀδελφοί.

— Ἄ! δὲν κτυπᾷς;

— Δὲν κτυπῶ, καὶ κάμε ὅπως θέλεις, πλοίαρχε Σπραίϋ.

— Τώρα βλέπομεν! ἀνέκραξεν αὐτὸς ὡς μαινόμενος. Στρώσατέ τον κάτω!

Οἱ ναῦται συνέλαβον ἀμέσως τὸν Λίττελ καὶ τὸν ἔρριψαν κατὰ γῆς.

— Γυμνώσατέ τον, καὶ διακοσίας εἰς τὴν ράχιν διὰ τῆς ἀγκυστρωτῆς μάστιγος.

Οἱ ναῦται τὸν ἐγύμνωσαν.

— Συχώρεσε τοῦτο ἄνθρωπο! εἶπεν ὁ Μόγγας πρὸς τὸν

πλοίαρχον. Συχώρεσε, ἐμένα χάρι· παρακαλῶ, πλοίαρχε.

— Δὲν εἶδες πῶς μὲ αὐθαδίασε;

— Δὲν ἤθελε δείρει καϋμένο μαῦρο. Συχώρεσε, παρακαλῶ, παρακαλῶ, ἐπανέλαβεν ὁ ἀγαθὸς Μόγγας.

— Ἔστω! πρὸς χάριν τῆς Μεγαλειότητός σου τὸν συγχωρῶ. Φεύγ' ἀπ' ἐμπρός μου. Εἰς τὴν Μεγαλειότητά του νὰ τὸ χρεωστῇς ὅτι μὲ διέφυγες! εἶπεν ὁ πλοίαρχος, ὅςις εἶχέ τι συμφέρον νὰ κολακεύσῃ τὸν ἐβενόχροα βασιλέα.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπεβιβάσθησαν κατ' ὀλίγον ὅλοι οἱ μαῦροι εἰς τὰς λέμβους, καὶ ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον. Μετὰ τὴν ἐργασίαν δὲ ταύτην ὁ ὑποπλοίαρχος ἐπέστρεψε πάλιν μετὰ τῶν λέμβων, ὡς τὸ εἶχε διατάξει ὁ Κ. Σπραίϋ.

— Ἐστιβάχθησαν; ἠρώτησεν οὗτος.

— Μάλιστα.

— Μένει τόπος πολύς;

— Τῶν δέκα τῶν ἐλλειπόντων.

— Καὶ ὅπου χωροῦν δέκα δὲν νομίζεις ὅτι ἠμποροῦν νὰ χωρέσουν καὶ τριάκοντα;

— Πῶς εἶναι δυνατόν; εἶπεν ὁ ὑποπλοίαρχος. Τοῖς δίδομεν 1 $\frac{1}{2}$ πόδα πλάτος εἰς καθένα, καὶ κατὰ μῆκος ἐγγίζουν κεφαλαὶ καὶ πόδες.

— Αἴ! τώρα! μὴ μὲ κάμνῃς τὸν δύσκολον. Ἂν σφιχθοῦν ὀλίγον, ἀπὸ δύω δακτύλους ὁ καθείς των,—Τί εἶναι δύω δάκτυλοι;—οἰκονομοῦν τετρακοσίους δακτύλους, τριάκοντα τρεῖς πόδας, θέσιν διὰ εἰκοσιδύω κομμάτια.

— Ποῦ ὅμως νὰ τὰ εὕρωμεν τὰ κομμάτια, εἶπεν ὁ ὑποπλοίαρχος, ἤδη πειθόμενος.

— Νὰ ἴδωμεν! ἀπεκρίθη ὁ Κ. Σπραίϋ, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητα, τὸν βασιλέα τῶν Μόγγων.

— Φίλε Μόγγα, τῷ εἶπε, μοὶ περισσεύει ἀκόμη πύρινον

ὕδωρ, αἱ πεντήκοντα λίτραι διὰ τοὺς δέκα ὅπου δὲν μ' ἔφερες. Εἴμεθα φίλοι. Ἂς ἦναι δά! δὲν θέλω νὰ φειδωλευθῶ. Φώναξ' ἐκεῖ τοὺς ἀνθρώπους σου νὰ τὸ κεράσωμεν.

Οἱ τριάκοντα μαῦροι, ὁ Μόγγας, ἡ γυνή του καὶ ἡ θυγάτηρ του, ἐκάθησαν περὶ τὸν πλοίαρχον Σπραίϋ. Ὁ πίθος τοῦ οἰνοπνεύματος ἠνεώχθη, καὶ τίς νὰ πίῃ τὸ περισσότερον. Μετ' ὀλίγον ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον ἤρχισαν ν' ἁπλώνωνται ῥέγχοντες κατὰ γῆς, ἢ νὰ βυθίζωνται εἰς κτηνώδη ἀναισθησίαν. Αἱ δύω γυναῖκες, μεθυσθεῖσαι, ἐγέλων ὡς παράφοροι. Μόλις δ' ὁ βασιλεὺς, ὢν φύσεως ἰσχυρωτέρας ἢ οἱ λοιποὶ, διετήρει εἰσέτι σπιθῆρας τινὰς λογικοῦ.

— Φίλε Μόγγα, εἶπεν ὁ πλοίαρχος, δὲν σ' ἔδειξα ἀκόμη τὸ πολυτιμότερον προϊὸν τῶν τόπων μας.

Καὶ ἀνοίξας ἄλλο κιβώτιον, ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ φιάλην, καὶ ἔχυσε δύω δάκτυλα ἐρυθροῦ τινος ῥευστοῦ εἰς μικρὸν ποτήριον.

— Δοκίμασον τοῦτο, τῷ εἶπεν.

Ὁ μαῦρος τὸ ἔπιε, καὶ ἔμεινεν ὡς βεβυθισμένος εἰς οὐρανίαν ἔκστασιν.

— Τ' ὀνομάζομεν τοῦτο ῥ ο σ ό λ ι, εἶπεν ὁ πλοίαρχος.

— Δώσει ἐμένα ῥοσόλι φίλος πλοίαρχος, εἶπεν ὁ μαῦρος, ὡς ἂν ἐζήτει τὸ μεγαλήτερον ἀγαθὸν τῆς γῆς.

— Ὦ, εἶπεν ὁ Σπραίϋ, ὦ φίλε μου. Τοῦτο δὲν γίνεται τόσον εὔκολα! Τὸ ῥοσόλι εἶναι ἀκριβὸν, πολὺ ἀκριβόν· δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ δώσω.

— Μόγγας δώσει ὅ,τι θέλει πλοίαρχος, πλοίαρχος δώσει ῥοσόλι.

— Μόγγας δὲν ἔχει τίποτε νὰ δώσῃ· πλοίαρχος δὲν δώσει ῥοσόλι, ἀπεκρίθη ὁ Κ. Σπραίϋ μιμούμενος τὴν γλῶσσάν του.

— Παρακαλῶ, παρακαλῶ.

— Δὲν ἔχει παρακαλῶ... Ἄκουσον! Μοὶ δίδεις αὐτοὺς ὅπου κοιμοῦνται ἐκεῖ; σοὶ δίδω ῥοσόλι. Μίαν φιάλην ῥοσόλι, πέντε κομμάτια Ἔβενον, διότι εἶσαι φίλος μου.

— Στάσου! στάσου! εἶπεν ὁ Μόγγας, καὶ ἐμέτρησεν εἰς τὰ δάκτυλά του.— Πέντε καὶ πέντε δέκα, καὶ πέντε δεκαπέντε, καὶ δεκαπέντε τριάντα. Λοιπὸν Μόγγας ἔχει ἓξ φιάλας, ἓξ φιάλας!

Καὶ ὁ ἄθλιος ἐκτύπα τὰς χεῖράς του καὶ ἐχόρευε περιχαρής. Ὁ Κ. Σπραίῦ ἔνευσε τότε πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον, ὅστις πλησιάσας μετὰ τῶν ναυτῶν, ἔδεσε τοὺς τριάκοντα μαύρους εἰς τρεῖς ζυγοὺς ὡς τοὺς ἄνω περιγραφομένους, καὶ τοὺς μετέφερεν εἰς τὰς λέμβους.

— Λάβε τὰς ἓξ φιάλας, εἶπεν ὁ πλοίαρχος εἰς τὸν μαῦρον, ὅστις ἠνέωξεν ἀμέσως τὴν μίαν, καὶ τὴν ἐῤῥόφησεν ἀπνευστί. Τὸ ἀμβλὺ λογικόν του ἐπνίγη σχεδὸν ἐντελῶς εἰς τῆς φιάλης τὸ πνευματῶδες περιεχόμενον.

— Δός με κ' ἐμένα, δός με κ' ἐμένα! ἐφώναζον ἡ γυνή του καὶ ἡ θυγάτηρ του, ὡς κυνάρια ὑλακτοῦντα.

— Φύγετε ἀπ' ἐδῶ μὴ σᾶς πνίξω! ἀνέκραξεν ὠρυόμενος ὁ παροινῶν Μόγγας, καὶ ἐξηκολούθησε νὰ πίνῃ.

— Δὸς κ' ἐμένα, δὸς κ' ἐμένα, ἐμιαούριζον αἱ γυναῖκες.

— Φίλος πλοίαρχος δὲν ταῖς παίρνει αὐταῖς; Μόγγας δίνει χάρισμα, ἐξηκολούθησεν ὁ μαῦρος, ἀνίκανος πλέον νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ βάρος τῶν λόγων του.

— Ὄχι χάρισμα, εἶπεν ὁ Σπραίῦ, ἔχω ἀκόμη αὐτὰς τὰς δύω φιάλας πράσινον ῥοσόλι. Εἶναι πρᾶγμα ἐξαίσιον! Τὰς θέλεις;

— Πάρεις αὐταῖς, πάρεις αὐταῖς, ἀνέκραξε πάλιν ὁ Μόγ-

γας, σπρώχνων τὰς γυναῖκας, αἵτινες δὲν ἔπαυον θέλουσαι νὰ τῷ ἀμφισβητήσωσι τὰ λείψανα τῆς φιάλης του.

— Πάρεις αὐταῖς, δώσεις ἐμένα ῥοσόλι πράσινο.

Ὁ πλοίαρχος τῷ ἐνεχείρισεν ἀμέσως τὰς δύω φιάλας, καὶ ἐν ᾧ αὐτὸς ἀπεγεύετο, αἱ δύω γυναῖκες ἡρπάγησαν ὑπὸ τῶν ναυτῶν, καὶ μετεκομίσθησαν εἰς τὴν λέμβον.

— Ἔχε ὑγείαν, Μόγγα, εἶπεν ὁ πλοίαρχος Σπραίϋ. Τοῦ χρόνου ἔχε με ἕτοιμα τριακόσια κομμάτια, καὶ θὰ σοὶ φέρω πολὺ ῥοσόλι.

Καὶ ἐμβῆκε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν λέμβον.

Ὁ Μόγγας τότε ἔῤῥιψε τὰ βλέμματα πέριξ του, καὶ ἐξεπλάγη ἰδὼν ἑαυτὸν μόνον. Ἀκτὶς λογικοῦ ἐφάνη τότε φωτίσασα τὴν μνήμην του. Συγχρόνως δ' ἤκουσε τὴν γυναῖκά του καὶ τὴν θυγατέρα του αἵτινες ἐφώναζον ἀπαγόμεναι. Ὡς βέλος ἐῤῥίφθη πρὸς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ.

— Φίλος πλοίαρχος, ἔκραζε, δόσε με γυναῖκα δική μου, δόσε με Λίγγα μου, κόρη δική μου. Λίγγα μου εἶναι ἥλιο δικό μου, μὴ πέρνῃς ἥλιο δικό μου.

Καὶ ὁ δυστυχὴς ἔτρεχεν εἰς τὴν ὄχθην, παρακολουθῶν μακρόθεν τὴν λέμβον, ὅθεν ἔτεινον πρὸς αὐτὸν αἱ γυναῖκες τὰς χεῖρας, ἀλλ' ὅπου ὁ πλοίαρχος Σπραίϋ ἔκαμνε τὸν κωφόν. Τέλος ἡ λέμβος ἐξῆλθε τοῦ ποταμοῦ καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ πλοῖον. Ὁ Μόγγας, ὡς τὴν εἶδε μακρυνομένην, ἐβυθίσθη εἰς τὰ κύματα, καὶ ἤρχιζε νὰ τὰ σχίζῃ μετὰ ταχύτητος δελφῖνος. Τὸ ψυχρὸν ὕδωρ διεσκέδασε διὰ μιᾶς τὴν μέθην του. Οὕτως ἔφθασεν ὑπὸ τὸ πλοῖον καὶ ἐφώναζε,

— Δόσε με γυναῖκα δική μου, δόσε με Λίγγα μου, κόρη δική μου.

— Νὰ τῷ δώσω ἐκείνην ὁποῦ χρειάζεται; ἠρώτησεν ὁ ὑποπλοίαρχος λαμβάνων ἓν πιστόλιον εἰς τὴν χεῖρα.

— Ὄχι δά! τί ἰδέα σὲ ἦλθε! εἶπεν ὁ Κ. Σπραίθ. Ῥίψε τῳ ἓν σχοινίον ν' ἀναβῇ.

Ὁ Λίττελ ἤκουσεν αὐτὰς τὰς λέξεις, καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν·

— Δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ὅλως διόλου κακότροπος.

Τὸ σχοινίον ἐῤῥίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, ὁ Μόγγας τὸ ἥρπασεν ἀμέσως καὶ ἀνεῤῥιχήθη ὡς αἴλουρος εἰς τὸ πλοῖον.

— Ἡ ἄγκυρα εἶν' ἑτοίμη; ἠρώτησεν ὁ πλοίαρχος.

— Ἑτοίμη.

— Σύρατέ την.

— Φίλος πλοίαρχος, εἶπεν ὁ Μόγγας, δόσε δική μου γυναῖκα, δόσε κόρη δική μου.

— Αὐτὸν τὸν μαῦρον, εἶπεν ὁ Κ. Σπραίθ, βάλετέ τον ὁμοῦ μετὰ τῶν δύω γυναικῶν. Ὕπαγε νὰ σὲ δώσουν γυναῖκα δική σου καὶ κόρη δική σου.

Καὶ τῷ ἔδωκεν ἓν λάκτισμα εἰς τὴν κοιλίαν. Ἐνταυτῷ δὲ τέσσαρες ναῦται λαβόντες τον, τὸν ἔφερον εἰς τὸ δεύτερον κατάστρωμα, καὶ ἐκεῖ κατ' ἐξαίρεσιν ἐπέρασαν τοὺς πόδας του εἰς τὴν αὐτὴν ποδοκάκην μετὰ τῆς γυναικός του καὶ μετὰ τῆς Λίγγας εἰς τὸ ἄκρον τῆς αἰθούσης, ὅπου ἔκειντο ἤδη ἀλυσόδετοι οἱ τριακόσιοι εἴκοσι μαῦροι.

ΣΤ'

Τὰ αἰσθήματα τοῦ Μαύρου εἶν' εὐκολώτερον νὰ τὰ φαντασθῇ καθεὶς παρὰ νὰ τὰ περιγράψῃ. Αὐτὸς, ὁ βασιλεὺς τῆς φυλῆς του, αὐτὸς ὁ ἀνίκητος μέχρι τοῦδε ὁ ἀδάμαστος ὡς ὁ λέων τῆς Σιέρα Λεόνε, ὁ περιφέρων τρομερὸν τῶν Μόγγων τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς Σενεγαμβίας μέχρι τοῦ Αἰγιαλοῦ τοῦ Πεπέριος, αὐτὸς νικηθεὶς ὑπὸ τοῦ οἰνοπνεύματος, ἀποκτηνωθεὶς ὑπὸ τῆς κραιπάλης, κατέκειτο ἤδη ἀντικείμενον

χλεύης καὶ περιφρονήσεως, καὶ ἐφέρετο δέσμιος νὰ πωληθῇ ὡς ὑποζύγιον εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ ν' ἀποθάνῃ ὑπὸ τὴν μάστιγα ἀνιλεῶν δεσποτῶν.

Οἱ ὀφθαλμοί του ἠνεώχθησαν ὑπερμέτρως, καὶ αἷμα ἐφάνη ἐκχυθὲν εἰς αὐτῶν τοὺς βολβοὺς, εἰς δὲ τὰ χείλη του, ἀνασταλέντα ὡς τίγριδος, ἀνέβη ἀφρὸς ὑπέρυθρος. Ἄλλως δὲ ἔμενεν ἀνακαθήμενος, διότι δὲν εἶχε τόπον ν' ἁπλωθῇ, καὶ μόνον εἶδος μυκηθμοῦ ἀναπέμπων, προσήλου βλέμμα ἀτενὲς καὶ ἀπαίσιον εἰς τὴν γυναῖκα καὶ εἰς τὴν θυγατέρα του.

Ἐν τούτοις ἡ Ναϊὰς ἀνείλκυσε τὴν ἄγκυραν, καὶ ἀνήχθη πρὸς τὸ ἑσπέρας. Μετὰ πολλῶν δ' ὡρῶν διάπλουν διὰ τοῦ ἀρχιπελάγους τοῦ κλείοντος τὴν ἔξοδον τοῦ λιμένος, ἔφθασε τέλος εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος.

Ὁ ἄνεμος διετηρεῖτο πάντοτε δυτικοβόρειος, καὶ εἶχε μάλιστα λάβει ἐπίτασιν. Ἀλλ' οὔριος ὢν ὅτε ἡ Ναϊὰς ἔπλεεν ἀπὸ βοῤῥᾶ πρὸς μεσημβρίαν, εἶχε γίνει ἀντίπρωρος τώρα, διότι ὁ πλοίαρχος Κ. Σπραίϋ ἤθελε ν' ἀποβιβάσῃ τὸ ἐμπόρευμά του εἰς τὴν Βιργινίαν τῶν ὁμοσπόνδων ἐπαρχιῶν, καὶ ἐπομένως ἔπρεπε νὰ πλεύσῃ πρὸς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ σημεῖον ἐξ οὗ ὁ ἄνεμος ἔπνεε. Διὰ τοῦτο, ζητῶν ν' ἀναβῇ πρὸς βοῤῥᾶν, ὅπως λάβῃ τέλος τὸν ἄνεμον πλάγιον, ἠναγκάζετο πρὸς τὸ παρὸν νὰ λοξοδρομῇ.

Ἡ ἀγρία κίνησις τῆς θαλάσσης, ἡ στενοχωρία τῶν δεσμῶν καὶ τοῦ τόπου, ὁ πνιγηρὸς ἀὴρ ὃν ἀνέπνεον, κατεβασάνιζε τοὺς δυστυχεῖς μαύρους, παρέλυσε πάσας των τὰς δυνάμεις, τοῖς ἐπέφερεν αἰφνιδίαν ἀσθένειαν, καὶ δύω ἢ τρεῖς ἐξ αὐτῶν, οἱ ἀδυνατότεροι, μετά τινων ὡρῶν πάλην ἐξέπνευσαν· ἀλλ' ἔμειναν εἰς τὰ δεσμά των μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἐγένετο ἡ ἐπιθεώρησις, καὶ τότε, λυθέντες τῶν ἀλύσεων, ἐῤῥίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν.

— Τὸ δέκατον θὰ σαπήσῃ πάντοτε, εἶπεν ὁ Κ. Σπραίῦ πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον. Ἀλλὰ τὴν τιμήν του ἀναλογίζομεν εἰς τοὺς ἄλλους. Ἐν τούτοις ἀνοίγει ὀλίγον ὁ τόπος.

Αἱ δ' ἐπιθεωρήσεις ἐγίνοντο τρὶς τῆς ἡμέρας, καὶ τρὶς τῆς νυκτός. Περιήρχετο δὲ τότε τὰς ἀράδας τῶν μαύρων ὁ πλοίαρχος μετὰ τοῦ ὑποπλοιάρχου, εἷς ναύτης προηγεῖτο κρατῶν τὸν φανὸν τὴν νύκτα, καὶ εἷς ναύτης εἵπετο. Εἰς τῆς μεσημβρίας καὶ τῆς ἑσπέρας τὴν ἐπιθεώρησιν ἐδίδετο εἰς τοὺς μαύρους μέλας ἄρτος κριθῆς καὶ νερόν.

Εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τῆς πρώτης ἑσπέρας, ὅταν ὁ πλοίαρχος διῆλθε πλησίον τοῦ Μόγγα, αὐτὸς ἔτεινε τὰς ἀνισχύρους του χεῖρας καὶ ἔκαμψε τοὺς δακτύλους, ὡς ἂν ἤθελε νὰ τὸν διασπαράξῃ. Ὁ μεγαλόψυχος Κ. Σπραίῦ ὅμως τῷ ἔῤῥιψε τὸ κομμάτιον τοῦ ἄρτου του καὶ τῷ εἶπε,

— Νά, φάγε, Μόγγα!

Ὁ ναύτης ὁ ἑπόμενος τῷ πλοιάρχῳ ἦτον ὁ Λίττελ· ὅταν δὲ διέβη καὶ αὐτὸς πλησίον τοῦ Μόγγα, ἔκλινεν ἀκατανοήτως πρὸς αὐτόν, καὶ ἔθεσεν εἰς τὴν ἔτι τεταμένην του χεῖρα μικρὸν ἀντικείμενον.

— Ἆ! ἀνεφώνησεν ὁ ἄγριος, ἀναγνωρίσας μικρὸν ῥινίον. Ἀλλ' ὁ Λίττελ, λαβὼν τὴν εἰς τὴν ζώνην του κρεμαμένην μάστιγα, ἐκτύπησε δι' αὐτῆς τὸν ἀέρα ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ Μόγγα, ὥστε αἱ λωρίδες της ἐπλατάγησαν.

— Τ' εἶναι τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ πλοίαρχος.

— Ὁ μαῦρος αὐτὸς ἤρχισε νὰ φωνάζῃ, ἀπεκρίθη ὁ Λίττελ, καὶ τὸν ἐκτύπησα.

— Καλά, παιδί μου, εἶπεν ὁ Σπραίῦ. Βλέπω ὅτι τὸ μάθημα σὲ ὠφέλησεν. Ἔκαμες τὴν ἀνατροφήν σου.

Ἀφ' οὗ δ' ἡ ἐπιθεώρησις ἐτελείωσεν, ὁ Μόγγας ἀπέτεινε πρὸς τοὺς δεσμίους μαύρους λέξεις τινὰς εἰς τὴν ἐγχώριον

γλῶσσάν των, καὶ μετ' ὀλίγον ὅλοι ὁμοῦ ἤρχισαν νὰ ψάλλωσιν εἶδος μυρολογίου, ὥστε ὅλος ὁ μεσόδομος ἀντήχει ἐκ τῆς φωνῆς των. Ἡ φωνή των δ' ἐκάλυπτε τὸν τρυγμὸν τῆς ῥίνης, ἥτις ἐνέδακνεν εἰς τὸ κλεῖθρον τῆς ποδοκάκης τοῦ Μόγγα.

Μετ' ὀλίγον ἠκούσθησαν βήματα ἐπὶ τῆς κλίμακος, καὶ ὁ Μόγγας ἔκρυψε ταχέως τὴν ῥίνην του.

— Τ' εἶναι αὐτὰ τὰ μιαουρίσματα; ἠρώτησεν ὁ πλοίαρχος.

— Καϋμένο μαῦρο κλαίει τόπο δικό του, εἶπεν ὁ Μόγγας μετὰ θλιβερᾶς φωνῆς.

— Εἰπέ τους λοιπὸν νὰ μὴ κλαίουν τόσον δυνατὰ, ἢ θὰ τοὺς κάμω νὰ κλαύσουν ἀλλέως.

Καὶ ὁ πλοίαρχος ἀνέβη νὰ κοιμηθῇ. Ἔκτοτε τὸ μυρολόγιον ἠκούετο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπαναλαμβανόμενον δι' ὅλης τῆς νυκτὸς μετὰ φωνῆς ταπεινοτέρας, καὶ συγχρόνως ἡ ῥίνη ἠργάζετο διακριτικώτερον.

Τὴν δ' ἐπαύριον τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν, ὁ ὑποπλοίαρχος πλησιάσας ἀποτόμως πρὸς τὸν Μόγγαν,

— Τί εἶναι τοῦτο ὁποῦ κρατεῖς ἐκεῖ; τὸν ἠρώτησεν.

Ὁ Μόγγας εἰς τὴν μίαν χεῖρα ἐκράτει τὴν ῥίνην, καὶ εἰς τὴν ἄλλην τὸν ἄρτον, ὃν εἶχε λάβει τὴν μεσημβρίαν. Πλησιάσας ἀμέσως τὰς δύω χεῖρας, ἔχωσε τὴν ῥίνην εἰς τὴν ψύχαν τοῦ ἄρτου.

— Ψωμὶ, εἶπε.

— Ἄ! ψωμὶ, ἀπήντησεν ὁ ὑποπλοίαρχος. Λοιπὸν ἀπὸ κακίαν δὲν θέλεις νὰ τὸ φάγῃς. Πολὺ καλὰ, ἂς τὸ ῥίψωμεν εἰς τὴν θάλασσαν, νὰ ἴδῶμεν τί θὰ φάγῃς.

— Δόσε ψωμὶ, εἶπε μετ' οἰκτρᾶς φωνῆς ὁ Μόγγας. Καϋμένο μαῦρο πεινάει. Δόσε φάῃ καϋμένο μαῦρο.

— Ἆ! σὲ ἦλθε λοιπὸν ἡ ὄρεξις; εἶπεν ὁ ὑποπλοίαρχος, καὶ τῷ ἐτίναξε τὸν ἄρτον ὡς εἰς σκύλον.

Ὁ Μόγγας τὸν ἥρπασεν ἀμέσως καὶ ἤρχισε νὰ τὸν τρώγῃ.

Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐξηκολούθει ἡ ἐπιθεώρησις, αἴφνης ἀπὸ τοῦ χαρχησίου τοῦ μεγάλου ἱστοῦ ἠκούσθη ἡ φωνὴ «Πλοῖον! πλοῖον εἰς τὸν ὁρίζοντα!» Ἐν τῷ ἅμα ὁ πλοίαρχος καὶ ὁ ὑποπλοίαρχος ἔτρεξαν εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ ἥρπασαν τὰ τηλεσκόπια.

— Ὦ! κακαὶ εἰδήσεις! εἶπεν ὁ τελευταῖος. Τῷ ὄντι πλοῖον, καὶ πλοῖον ἐκ τῶν μεγαλητέρων! Τρεῖς ἱστοί! Ὦ! ἔχει ἐπισείοντα! Πλοῖον πολεμικόν.

— Ὦ! ὤ! μᾶς εἶδεν, εἶπεν ὁ πλοίαρχος. Ὑψόνει τὴν σημαίαν του. Ἆ! τρίχρους σημαία. Εἶναι Γάλλος ὁ κύριος! Ἰδὲ, ἰδὲ, εἰς τὰ ἴχνη μας ἔχει τὴν μύτην του. Κύτταξε, κρεμᾷ ὅλα του τὰ κουρέλια· φαίνεται ἔχει μεγάλην ἐπιθυμίαν τῆς γνωριμίας μας.— Αἶ σεῖς! ἐφώναξεν εἰς τὸ πλήρωμα. Εἰς τὰς θέσεις σας! προσοχή! Ἔξω ὅλα τὰ πανία! Τὸ πηδάλιον δεξιὰ, ἀκόμη, ἀκόμη! Ἄφες νὰ πηγαίνωμεν μὲ τὸν ἄνεμον.

Ἡ Ναϊὰς, ἥτις εἶχε τὴν πρώραν πρὸς βοῤῥᾶν, τὴν ἔστρεψε διὰ μιᾶς πρὸς μεσημβρίαν, καὶ ἐνδίδουσα εἰς τὴν ἰσχυρὰν πίεσιν ὅλων της τῶν ἱστίων, ἔτρεχεν ὡς ἵππος γενναῖος εἰς τὸ ὑγρὸν στάδιόν της. Ἀλλὰ μετὰ ἓν τέταρτον ἐνόησεν ὁ πλοίαρχος ὅτι μάταιος εἶναι ὁ κόπος. Τὸ διῶκον πλοῖον προὐχώρει μετὰ πολλῆς περισσοτέρας ταχύτητος, καὶ ἐφαίνετο ἤδη ὡς γιγαντιαία κατάλευχος πυραμίς.

— Διὰ τῆς ταχύτητος, εἶπε πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον, δὲν κατορθόνομεν τίποτε. Νὰ δοκιμάσωμεν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἀφ' οὗ γίνῃ σκότος, νὰ καταβιβάσωμεν τὰ πολλὰ ἱστία, ὥστε νὰ μὴ μᾶς βλέπῃ, καὶ ἐνῷ μᾶς ζητεῖ πρὸς νότον νὰ

στραφῶμεν ἡμεῖς πρὸς βοῤῥᾶν εἰς τῆς ξηρᾶς τὸ μέρος, ὅπου ἴσως κατορθώσωμεν νὰ κρυφθῶμεν. Ἂν ὅμως καὶ αὔριον πρωῒ ἀκόμη μᾶς ἰχνηλατῇ, τότε ἔχομεν καὶ ἄλλον τρόπον.

— Ποῖον τρόπον; ἠρώτησεν ὁ ὑποπλοίαρχος.

— Ῥίπτομεν τοὺς μαύρους ὀλίγους κατ' ὀλίγους εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ κύριος Γάλλος ἐκεῖ, θὰ τρέχῃ νὰ τοὺς ψαρεύῃ, καὶ ἡμεῖς ἐν τούτοις, φυγή. Καὶ ἂν τοὺς ῥίψωμεν ὅλους, θὰ μᾶς μείνῃ τὸ δέρμα μας πάντοτε, καὶ αὐτὸ εἶναι ἀρκετὰ πολύτιμον ὅπως τὸ σώσωμεν.

Ὁ Τζὼν Λίττελ, ὅστις ἤκουσε τὰς λέξεις αὐτὰς, ἀνέφριξεν ὅλως. Καθὼς δ' ἐπῆλθε τὸ σκότος, ὁ πλοίαρχος, ὅστις ἦν λίαν ἀνήσυχος, ἠσχολήθη περὶ τὴν ἀλλαγὴν τῆς διευθύνσεως τοῦ πλοίου.

Κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν εὗρεν ὁ Λίττελ καιρὸν, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν θάλαμον μετὰ παλλούσης καρδίας, ἔλαβε τὸν ὁρμαθὸν τῶν κλειδίων κρεμάμενον ὑπὲρ τὴν κλίνην τοῦ πλοιάρχου, καὶ κρατῶν ἓν κήρινον ἐκμαγεῖον εἰς τὰς χεῖράς του, παρέβαλε πρὸς αὐτὸ ἓν πρὸς ἓν τὰ κλειδία. Τέλος εὗρεν ἓν μικρὸν, ἐφαρμοζόμενον ἐντελέστατα, τὸ ἀπέσπασεν ἀπὸ τῶν ἄλλων, ἐναπέθεσεν αὐτὰ εἰς τὴν θέσιν των, καὶ ἐξῆλθεν.

Εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ μεσονυκτίου ὁ Λίττελ συνώδευσε πάλιν τὸν πλοίαρχον. Διερχόμενος δὲ πλησίον τοῦ Μόγγα, κατώρθωσε νὰ τῷ δώσῃ τὸ κλειδίον, καὶ διὰ τοῦ δακτύλου τῷ ἔδειξε τὰς ἁλύσεις τῶν μαύρων. Ἔπειτα δὲ, κροτῶν πάλιν τὴν μάστιγα.

— Νὰ μὴ κινηθῇς, εἶπε μεγαλοφώνως, ἂν δὲν λάβῃς ἄδειαν.

— Αὐτὸς ὁ Λίττελ, εἶπε γελῶν ὁ πλοίαρχος, γίνεται καλλήτερος μαυροφύλαξ ἀφ' ὅ,τι ἤλπιζον.

Μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τὸ μυρολόγιον ἤρχισε πάλιν. Ὁ πλοίαρχος καὶ ὁ ὑποπλοίαρχος ἦσαν πολὺ ἀπησχολημένοι εἰς τὴν κατασκόπευσιν τοῦ γαλλικοῦ πλοίου, διότι τὰ λευκὰ καὶ πλατέα ἱστία αὐτοῦ διεγράφοντο καθαρώτατα ἐπὶ τοῦ αἰθρίου οὐρανοῦ τῶν τροπικῶν. Φαίνεται ὅμως ὅτι καὶ τὸ γαλλικὸν πλοῖον διέκρινεν ἢ κἂν ὑπώπτευε τὰ κινήματα τῆς Ναϊάδος, διότι ἠλάττωσε καὶ αὐτὸ τὰ ἱστία του.

Ἐν τούτοις ὁ Μόγγας, διεγείρας βοηθείᾳ τῆς γυναικὸς καὶ τῆς θυγατρός του τὸ ἄνω ξύλον τῆς ποδοκάκης, ἔσυρεν ἔξω τοὺς πόδας του, καὶ ἕρπων ἀψοφητὶ κατὰ γῆς μέχρι τοῦ πρώτου μαύρου, ἐξεκλείδωσε τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις· ἀφεὶς δ' εἰς αὐτὸν τὸ κλειδίον, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ποδοκάκην του. Ὁ πρῶτος μαῦρος ἐξεκλείδωσε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὰ δεσμὰ τοῦ δευτέρου, ὁ δεύτερος τὰ τοῦ τρίτου, καὶ οὕτω μέχρι τοῦ τελευταίου, ὅστις ἀπέδωκε τὸ κλειδίον εἰς τὸν Μόγγαν.

Εἰς τὰς τέσσαρας ὥρας, ὅταν ἔγινεν ἡ τρίτη νυκτερινὴ ἐπιθεώρησις, ὅλοι οἱ μαῦροι ἦσαν λυτοί, ἀλλὰ δὲν ἐκινήθη κανείς. Ὁ Μόγγας μόνον κατώρθωσε νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ κλειδίον εἰς τὸν Λίττελ, ὅστις, ἀφ' οὗ ἦλθεν εἰς τὸ κατάστρωμα, τὸ ἐναπέθεσε κρυφίως εἰς τὴν ἀρχαίαν του θέσιν.

Ζ'.

Τὸ πρωῒ τὸ γαλλικὸν πλοῖον εὑρέθη μόλις δύω μίλια μακρὰν τῆς Ναϊάδος· τότε ἤρχισε δίωξις ἀνένδοτος, ἐπίμονος, ἀδιάκοπος. Ἡ Ναϊὰς πότε ἐτάννυεν ὅλα της τὰ ἱστία ὡς ἐλπίζουσα ἐκ τῆς ταχύτητός της, πότε στρέφουσα αὐτά, ἐφαντάζετο νὰ διαφύγῃ διὰ πηδημάτων πρὸς δεξιὰ καὶ πρὸς ἀριστερά, ὡς ὁ ποντικὸς ζητεῖ ν' ἀπατήσῃ τὴν ἐπικειμένην

γαλῆν. Ἀλλὰ μάτην. Περὶ τὰς ὀκτὼ τὸ γαλλικὸν δίκροτον ἐκανονοβόλησε τὴν πρώτην βολὴν, καὶ ἡ σφαῖρα ἔσχισε τὸ μέγα ἱστίον τῆς Ναΐαδος. Αὕτη ἦν ἡ στιγμὴ τῆς πρωϊνῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν μαύρων.

— Ἄλλος τρόπος δὲν μένει, εἶπεν ὁ Κ. Σπραίϋ πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον. Πρέπει νὰ κάμωμεν χύσιν. Νὰ θυσιάσωμεν τὴν πραγματείαν ἵνα σώσωμεν τὴν ζωήν μας. Φέρε με τὰ κλειδία, καὶ τὸ πλήρωμα νὰ καταβῇ κατόπιν ἡμῶν. Προσοχὴ ὅμως, ἀπὸ δέκα δέκα νὰ ῥίπτωνται, καὶ ἐν ᾧ τοὺς μαζόνουν ἐκεῖνοι, ἡμεῖς ἂν κατορθώσωμεν νὰ χωθῶμεν εἰς τὸν πορθμὸν ἐδῶ τοῦτον, ἂς ἔλθῃ νὰ μᾶς εὕρῃ! Μόλις ἔχει τὸ στενὸν ὀκτὼ πόδας θάλασσαν· ἡ Ναΐάς μας τὸ περνᾷ. Ἂς ὁρίσῃ ὅμως καὶ ὁ κύριος Γάλλος, ἂν θέλῃ νὰ ῥιζώσῃ ἐκεῖ ὡσὰν τὸν πύργον τοῦ Λονδίνου.

Ἔπειτα δ' ἐξετάσας τὴν πυξίδα,

— Τὸ πηδάλιον ἀριστερά! ἐφώναξεν· ἀνατολικῶς ἓν δέκατον-ἕκτον βορείως!

Καὶ διὰ τῆς χειρὸς ἔδειξεν εἰς τὸν πηδαλιοῦχον ποῦ ἔχει νὰ διευθύνηται. Ἔπειτα δὲ, λαβὼν τὸν ὁρμαθὸν τῶν κλειδίων, καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ πληρώματος, κατέβη εἰς τὸν μεσόδομον.

— Ἀπὸ ἐκείνων ἐκεῖ κάτω ν' ἀρχίσωμεν, εἶπε, δεικνύων τὸ βάθος τοῦ μεσοδόμου. Εἶναι οἱ πλέον στενοχωρημένοι. Ὀλίγον νὰ τοὺς ἀραιώσωμεν.

Καὶ διηυθύνθη μετὰ τοῦ πληρώματος πρὸς τὸ βάθος. Ἐν ᾧ δὲ διήρχετο πλησίον τοῦ Μόγγα, ὁ Λίττελ κλίνας πρὸς αὐτὸν, «Καιρός!» ἐψιθύρισεν.

Ὁ πλοίαρχος μετὰ τοῦ πληρώματος εἶχε προχωρήσει ἕως εἰς τὸ μέσον τοῦ μεσοδόμου.

— Ἐπάνω Μόγγα! ἐπάνω Χόλλο-χό! ἔκραξεν αἴφνης ὁ

Μόγγας, μετὰ στεντορίας φωνῆς, ἀποτινάσσων τὸ ξύλον τῆς ποδοχάκης καὶ ἀναπηδῶν.

Ἐν τῷ ἅμα δ' οἱ τριακόσιοι εἴκοσι μαῦροι ἠγέρθησαν ὅλοι, ἀπέσεισαν τὰ δεσμά των, καὶ περικυκλώσαντες τὸ ἄοπλον καὶ καταπλαγὲν πλήρωμα, ἔῤῥιψαν κατὰ γῆς τοὺς ναύτας καὶ τοὺς ἔδεσαν εἰς τὰς ἰδίας ἁλύσεις των.

Ὁ Μόγγας δ' ἁρπάσας τὰ κλειδία παρὰ τοῦ πλοιάρχου, ἐκλείδωσε τὰς ἁλύσεις, καὶ ἀφεὶς πεντήκοντα μαύρους εἰς φυλακὴν τῶν δεσμίων, ἔτρεξε μετὰ τῶν λοιπῶν εἰς τὴν ὁπλοθήκην, ἐκυρίευσεν ὅλα τὰ ὅπλα, καὶ ῥιφθεὶς εἰς τὸ κατάστρωμα συνέλαβε καὶ ἔστειλεν εἰς τὰ δεσμὰ καὶ τὸν πηδαλιοῦχον καὶ τοὺς ὀλίγους ναύτας ὅσοι ἔμενον, χωρὶς αὐτοὶ νὰ τολμήσωσιν οὐδεμίαν ἀντίστασιν.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν δευτέρα σφαῖρα σφενδονισθεῖσα ἐκ τοῦ δικρότου, ἔκοψε τὸν κεροίακα τοῦ ἐπιδρόμου. Ἀλλ' ἡ Ναϊὰς, ἐξακολουθοῦσα ἣν εἶχε διεύθυνσιν, εἶχε διαβῇ διὰ τοῦ πορθμοῦ, καὶ ἔπλεεν ἤδη ἐντὸς βαθέως κόλπου, εἰς ὃν τὸ δίκροτον δὲν ἐδύνατο οὐδ' ἐτόλμα νὰ τὴν διώξῃ, ἐκτὸς μόνον διὰ σφαιρῶν, αἵτινες ἔφθανον μακρόθεν ἀσθενέστεραι πάντοτε.

— Τώρα τί κάμωμεν; εἶπεν ὁ Μόγγας πρὸς τὸν ἐλευθερωτήν του Τζὼν Λίττελ. Μαῦρος δὲν ξεύρει κυβερνᾷ πλοῖον.

— Θέλεις νὰ μὲ ὑπακούσῃς εἰς ὅσα εἰπῶ; εἶπεν ὁ Λίττελ.

— Σὺ γλυτώσῃς Μόγγα, καὶ γυναῖκα δική μου καὶ Δίγγα δική μου. Μόγγας ἀκούει ἐσένα, καὶ θάλασσα πέφτει, ἂν πῇς.

— Ἔχεις κανένα ἄνθρωπον πιστὸν καὶ γενναῖον;

— Βαρίδα! ἐφώναξεν ὁ Μόγγας.

Μαῦρος κολοσσὸς προσῆλθε πρὸς αὐτόν. Ὁ Λίττελ τότε

ὁδηγήσας αὐτὸν εἰς τὸν μεσόδομον, ὅπου ἦσαν οἱ δέσμιοι, καὶ ἀνοίξας μίαν τρύπαν.

— Λάβε, τῷ εἶπε, τὰ δύω ταῦτα πιστόλια. Ἂν συμβῇ ποτὲ αὐτοὶ ὅπως δήποτε νὰ θραύσουν τὰ δεσμά των καὶ νὰ νικήσουν τοὺς φύλακάς των, πυροβόλησον εἰς αὐτὴν τὴν τρύπαν. Ἐκεῖ εἶναι ἡ πυρίτις. Θὰ πετάξωμεν ὅλοι εἰς τὸν οὐρανόν.

Ὁ Μόγγας ἐξήγησε τὰς λέξεις ταύτας εἰς τὸν μαῦρον, ὅστις ἐκάθησεν εἰς τὴν τρύπαν μετὰ μεγάλης ἀταραξίας ψυχῆς, ἀπέναντι τοῦ ἐντρόμου πληρώματος.

— Τώρα σὺ, φίλε Μόγγα, ἐξηκολούθησεν ὁ Τζὼν Λίττελ, ἀνάβα εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ κράτει εἰς πειθαρχίαν τοὺς μαύρους σου.

Αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος ἔλυσε πρῶτον τὰ ἱστία τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, καὶ τ' ἀφῆκε νὰ πέσωσι, διότι δὲν ἐδύνατο μόνος νὰ τὰ διοικήσῃ. Διετήρησε δ' ἓν μόνον ἐκ τῶν μικροτέρων, καὶ ἔλαβεν εἰς χεῖράς του τὸ πηδάλιον, ἔχων κατὰ πρύμνην τὸν ἄνεμον.

Αἴφνης ἐμπρός του, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου, εἰς ὕψωμα προέχον εἰς τὴν θάλασσαν, βλέπει ἀντικείμενόν τι κινούμενον ἐν εἴδει σημείου. Ἦτο δὲ τοῦτο τέσσαρες λευκαὶ ὀθόναι δεδεμέναι εἰς τὴν κορυφὴν ξύλου. Ἀμέσως στρέφει τὸ πηδάλιον πρὸς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, κόπτει διὰ τοῦ πελέκεως τὸν κεροίακα τοῦ τελευταίου ἱστίου, ἵνα ἐμποδίσῃ τὸ πλοῖον νὰ προχωρῇ, καταβιβάζει βοηθείᾳ τῶν μαύρων τὴν λέμβον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀφήσας εἰς τὸν Μόγγαν τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Ναϊάδος, καταβαίνει μετά τινων μαύρων εἰς τὴν λέμβον, καὶ διευθύνεται πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἐκυμάτει ἡ αὐτοσχέδιος τετραπλῆ σημαία.

Περὶ αὐτὴν ἵσταντο τέσσαρες ἄνδρες. Ποία δὲ ὑπῆρξεν ἡ

χαρά του, ὅτε τοὺς ἀνεγνώρισεν ὡς τοὺς ἐγκαταλειφθέντας τέσσαρας ἀξιωματικοὺς τοῦ Δελφῖνος! Σπεύσας ἀμέσως πρὸς αὐτοὺς τοῖς διηγήθη ὅλα τὰ προηγηθέντα συμβάντα, καὶ παραλαβὼν αὐτούς, τοὺς μετέφερεν εἰς τὸ πλοῖον.

— Πλοίαρχε Φίλθων, εἶπεν, ἕως ἐδῶ ἐγὼ τὸ διεύθυνα. Τὸ παραδίδω ἤδη εἰς χεῖράς σας.

Η'.

Ὁ δὲ πλοίαρχος ἔλαβεν ἐν τῷ ἅμα τὸ πηδάλιον, καὶ μεταχειριζόμενος τοὺς τρεῖς ἀξιωματικοὺς καὶ τὸν Λίττελ ὡς ναύτας, ἔστρεψε τὰ ἱστία, καὶ ὥρμησε πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ πορθμοῦ.

Ἐμπρὸς αὐτοῦ παρεμόνευε τὸ Γαλλικὸν δίκροτον, ἑτοιμασθὲν νὰ συνάψῃ τὴν μάχην ἐπ' αὐτῆς τῆς ἐξόδου. Ἀλλ' ὁ πλοίαρχος Φίλθων, καταβὰς εἰς τὴν λέμβον, ἦλθε πρὸς τὸ δίκροτον, ἐδήλωσε τὸν βαθμόν του, ἐξήγησεν εἰς τὸν Γάλλον συνάδελφόν του τὴν παροῦσάν του θέσιν, καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειάν του. Λαβὼν δ' ἐπικουρίαν εἴκοσι ναυτῶν, ἐπανῆλθεν εἰς τὸν πάρνονα.

Ἡ πρώτη του φροντὶς ὑπῆρξε νὰ σχηματίσῃ στρατιωτικὸν δικαστήριον ὑπ' αὐτοῦ συγκείμενον καὶ ὑπὸ τῶν τριῶν ἀξιωματικῶν του, νὰ φέρῃ ἐμπρός του τὸν πλοίαρχον Κ. Σπραίϋ, καὶ τὸν ὑποπλοίαρχον, νὰ τοὺς δικάσῃ συνοπτικῶς, καὶ ἐντὸς ἡμισείας ὥρας νὰ κρεμάσῃ τὸν μὲν εἰς τὴν δεξιάν, τὸν δὲ εἰς τὴν ἀριστερὰν κεραίαν τοῦ μεγάλου ἱστοῦ. Ἡ δευτέρα φροντίς του ἦν νὰ διευθυνθῇ πρὸς βορρᾶν.

Μετ' ὀλίγων δ' ὡρῶν πλοῦν διῆλθεν ἐμπρὸς τοῦ λιμένος ὅθεν εἶχε ἀναληφθῇ ὁ Δελφὶν ὡς ἐκ μαγείας, καὶ ἀμέσως

μετὰ ταῦτα ἀνεγνώρισε τὴν ἐλαφράν του ἡμιολίαν χορεύουσαν ἐπὶ τοῦ ἀφροῦ τῶν κυμάτων.

Φαίνεται δ' ὅτι περιέπλεεν ἐδῶ περιμένουσα τὴν ἐπιστροφὴν τῆς Ναϊάδος ὅπως τὴν συνοδεύσῃ παρέχει· διότι ἅμα εἶδε μακρόθεν τὸν πάρνωνα, μετέβαλε τὴν πορείαν της, ὡς σπεύδουσα νὰ τὸν ἀπαντήσῃ.

— Ἆ! ἄ! ἔλεγεν ὁ νέος πλοίαρχος τοῦ Δελφῖνος. Εἰς τὸ δένδρον τῆς Ναϊάδος βλέπω ὅτι ἐφύτρωσαν καρποί. Νὰ ἴδῃς ὅτι εἶναι ὁ προκάτοχός μου εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Δελφῖνος. Χαίρετε, κύριε πλοίαρχε Φίλθων, πῶς σᾶς ἀρέσκει ἡ θέα;

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ θαλασσία σάλπιγξ προσεκάλεσεν εἰς τὸν πάρνωνα τὸν αὐτοχειροτόνητον πλοίαρχον καὶ τὸν ὑποπλοίαρχον τῆς ἡμιολίας. Ἀμφότεροι ἔσπευσαν νὰ ὑπακούσωσιν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ δικαστήριον συνεδρίαζε σταθερῶς, μετὰ ἓν τέταρτον ἀμφότεροι ἐκρέμαντο εἰς τὰς δύω ἄκρας τῆς κεραίας τοῦ ἐπιδρόμου. Οἱ τέσσαρες κωπηλάται τῆς λέμβου, ἥτις τοὺς ἔφερεν, ἐκρατήθησαν καὶ αὐτοί, καὶ μετ' ὀλίγον ἡ βασιλικὴ σημαία ἐκυμάτει πάλιν ἐπὶ τῆς ἡμιολίας, διοικουμένης ὑπὸ τοῦ ἀρχαίου αὐτῆς πληρώματος καὶ ἐχούσης δεσμίους εἰς τὸν μυχόν της τοὺς λῃστὰς οἵτινες τὴν ἐκυρίευσαν.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὰ δύω πλοῖα προσωρμίζοντο εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Μόγγα, καὶ ἀπέδιδον ἐκεῖ εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοὺς μαύρους, καὶ μετ' αὐτῶν καὶ τὸν Μόγγαν, ὅστις ῥιφθεὶς εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ Τζὼν Λίττελ, ἔκλαιεν ὡς βρέφος, καὶ ἔλεγε,

— Σὺ γλυτώσῃς Μόγγα, καὶ Μόγγα γυναῖκα, καὶ Μόγγα Λίγγα καὶ καϋμένο Μαῦρο. Πὲς Μόγγα τί θέλεις, Μόγγας δώσῃ ὅλα, ὅλα.

— Θέλω, εἶπεν ὁ Λίττελ, ἀποχαιρετῶν τὸν εὐγνώμονα

Μαῦρον, νὰ μὴ γίνεσθε μόνοι σας τὰ ὄργανα τῆς ἀθλιότητός σας· νὰ μὴ καταπροδίδητε τὴν ἐλευθερίαν σας, νὰ μὴ πωλῆτε τὸ αἷμα τῶν ἀδελφῶν σας.

Μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας τέλος ὁ Δελφὶν κατέπλεεν εἰς Λονδῖνον, ῥυμουλκῶν καὶ τὴν Ναϊάδα.

Ὁ Πλοίαρχος Φίλθων καὶ ὁ ἀκόλουθος Γρείδυφὶσχ, καθυπεβλήθησαν εἰς ναυτικὸν συμβούλιον καὶ ἐδικαιώθησαν. Τὸ δὲ πλήρωμα τῆς Ναϊάδος καθυπεβλήθη εἰς τὸ αὐτὸ συμβούλιον, καὶ ἐστάλη εἰς τὰ βασιλικὰ ναυπηγεῖα, ὅπερ ἐστὶ κατεδικάσθη εἰς διὰ βίου δεσμά.

Ἡ δὲ Ναϊὰς κατεσχέθη ὑπὸ τοῦ δημοσίου, καὶ καταδικασθεῖσα εἰς θάνατον, διελύθη καὶ ἐπωλήθη ὡς ξυλικὴ καὶ τὸ προϊὸν τῆς πωλήσεως, ἑξήκοντα χιλιάδες δραχμῶν, ἐχαρίσθη εἰς τὸν γενναῖον Τζὼν Λίττελ, ὅστις ἀφιέρωσε μέρος μὲν αὐτῶν εἰς ἐμψύχωσιν τῆς κατασκευῆς τοῦ ἐθνικοῦ ζύθου, μέρος δὲ εἰς ὑποστήριξιν τῆς ἑταιρίας πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν Μαύρων.

ΤΕΛΟΣ.

Η ΑΜΑΖΩΝ

Α'.

Πόσους ἀγῶνας δὲν καταβάλλουσι, πόσην φαντασίας δαπάνην οἱ συντάττοντες διηγήματα, ὅπως ἐφεύρωσιν ὁμοιάληθές τι τὴν πλοκὴν, καὶ συγχρόνως δραματικὸν ἔχον τὸ διαφέρον! Καὶ ὅμως ποσάκις δὲν συμβαίνουσι δράματα ἀληθῆ, κατὰ πολὺ ὑπερβαίνοντα τὰς θαῤῥαλεωτέρας αὐτῶν ἐπινοίας, τὰς περιπαθεστέρας αὐτῶν συνθέσεις!

Κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1853, ἐν τῷ Ἀγγλικῷ λιμένι τῆς Σουθαμπτῶνος ἐθαυμάζετο ἄρτι καταρτισθὲν τὸ ὡραῖον ἀτμόπλουν ἡ Ἀ μ α ζ ὼ ν, ἓν τῶν μεγίστων καὶ κομψοτάτων τῶν ὅσα ἕως τότε εἶχε παραγάγει ἡ Ἀγγλικὴ ναυπηγία. Πλῆθος συνέῤῥεεν ὅπως ἴδῃ τὴν βασιλίδα ταύτην τῶν θαλασσῶν, ἥτις ἐντὸς ὀλίγου ἔμελλε νὰ ἐκπλεύσῃ πρὸς τὰς δυτικὰς Ἰνδίας.

Εἰς τὰς ὀγκώδεις καὶ ἰσχυρὰς μηχανάς της, ἀριστουργήματα τῶν πρώτων τῆς Ἀγγλίας ἐργοστασίων, ἔστιλβεν ὑπὲρ χρυσὸν καὶ ἄργυρον ὁ χαλκὸς καὶ ὁ χάλυψ. Αἱ ἀποθῆκαι της περιεῖχον ἀφθονίαν τροφῶν, δεξαμενὰς ποτίμου ὕδατος, ἀνθράκων ἐφόδια, ὑπὲρ τὰς ἕνδεκα χιλιάδας τόνων,

ὅσα ἐδύναντο ν' ἀρκέσωσιν εἰς τὸν περίπλουν τῆς γῆς. Ὁ θάλαμός της ἦτον ἐστολισμένος ὡς θάλαμος ἡγεμόνος, καὶ τὸ σκάφος, τριχῇ διαιρούμενον, τοιαύτην εἶχε κατασκευήν, ὥστε ἂν ἡ μία, ἂν καὶ αἱ δύω τῶν διαιρέσεων ἐπόνουν, καὶ ἂν εἰσέῤῥει ἡ θάλασσα, ἡ τρίτη ἔμενεν ἀνέπαφος, καὶ ἐξηκολούθει ἐν πλήρει ἀφοβίᾳ τὸν πλοῦν της.

Οἱ ἔμπειροι τῆς ναυπηγικῆς μετ' ἀγάπης καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἔβλεπον ἐν τῷ λιμένι τὴν χάριν τῶν ἀναλογιῶν, τὸ κάλλος τοῦ σχήματος, τὸ σκόπιμον τῆς διαθέσεως τοῦ ὡραίου αὐτοῦ ἀτμοπλοίου. Οἱ δὲ ὑπερωκεανίων ὁδοιποριῶν ὀρεγόμενοι ἐφθόνουν τοὺς εὐδαίμονας οἷς ἐδέδοτο νὰ διατρέξωσι τὰς ὑγρὰς κελεύθους, τὸ ἥμισυ τῆς ὑδρογείου, ἀσφαλῶς καὶ ἀνέτως ἐντὸς τῶν πλωτῶν αὐτῶν ἀνακτόρων.

Ἀλλὰ τὸ πλεονέκτημα τοῦτο δὲν παρεχωρήθη εἰς τοὺς τυχόντας· οἱ ἐπιβάται ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ ἄνθους τῆς κοινωνίας. Ὅτε ἡ Ἀμαζὼν, κατὰ τὴν δευτέραν τοῦ Ἰανουαρίου, ἀνέπεμψε τὸν πρῶτον μέλανα καπνὸν ἀπὸ τῆς καμίνου της, καὶ ἔστρεψε πρὸς τὸν Ὠκεανὸν τὴν ἀνυπόμονον καὶ τῶν κυμάτων ἔτι ἄγευστον πρῶραν της, εἰς τὰ σπλάγχνα της περιεῖχεν ἑκατὸν πεντηκονταπέντε ναύτας καὶ ἐπιβάτας.

Τούτων δ' ἦσαν Ἄγγλοι οἱ πλεῖστοι, καὶ πολλοὶ λίαν διακεκριμένοι διὰ τὰς ἐπιστημονικὰς γνώσεις των, ἐπέμποντο ὡς ἐπιτροπὴ ὅπως σπουδάσωσι τὸ ζήτημα τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμα, τινὲς δ' ἦσαν συγγραφεῖς διάσημοι, ὡς ὁ Ἐλιῶτος Βαβυρτὼν, οὗ μεγάλην φήμην ἀπέκτησε τὸ μυθιστόρημα τὸ ἐπιγραφόμενον « Σταυρὸς καὶ ἡμισέληνος », καὶ μετὰ πλείστης εὐνοίας ἐγένετο δεκτὸν ἐν Εὐρώπῃ, καί τοι θέτον τὸν σταυρὸν ὑπὲρ τὴν ἡμισέληνον. Τοιαῦται ἦσαν αἱ ἰδέαι τῷ καιρῷ ἐκείνῳ!

Πολλοὶ δὲ συνωδεύοντο καὶ ὑπὸ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν

τέκνων των εἰς τὴν ὁδοιπορίαν ταύτην, ἥτις μᾶλλον ὡς τερπνὴ ἐθεωρεῖτο περιδιάβασις ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἡμισφαίριον.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν Ἄγγλων ἐπέβαινον τοῦ πλοίου καί τινες Γάλλοι, εἷς μάλιστα, ἀνὴρ ἐπίσημος, πεμπόμενος ὑπὸ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως εἰς Καλλιφορνίαν, ὅπως φροντίσῃ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἐκεῖσε διὰ τοῦ προϊόντος τοῦ περιπύστου λαχείου τῆς χρυσῆς πλίνθου προαποσταλέντων ἀποίκων. Οὗτος ἦν ὁ Κ. Βελλεμάῤῥης, ὅστις ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τοῦ Γαβριὴλ Φεῤῥῆ πολλά, καὶ ἰδίως τὰς σκηνὰς τοῦ Μεξικανικοῦ βίου ἐδημοσίευσε διὰ τῆς Ἐπιθεωρήσεως τῶν δύω κόσμων, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξέδωκε τὴν ζωηρὰν καὶ ἀκριβεστάτην εἰκόνα τῶν λαῶν οὓς ἄλλοτε εἶχε σπουδάσει καὶ πρὸς οὓς ἤδη ἐπέστρεφεν, ἐν τῷ ὡραίῳ μυθιστορήματι, τῷ ἐπιγραφομένῳ «ὁ Κυνηγὸς», ὃ κατεγοήτευσε τὴν Γαλλίαν, καὶ ὃ διὰ τῆς Πανδώρας προσήνεγκε τῇ Ἑλλάδι ὁ ἄοκνος ἡμῶν φίλος Ν. Δραγούμης, διὰ μεταφράσεως ἀξίας του πρωτοτύπου.

Κατὰ τὰς τέσσαρας μετὰ μεσημβρίαν τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀτμόπλουν ἐξῆλθε τοῦ λιμένος τῆς Σουθαμπτῶνος καὶ ἤρχισε διασχίζον τὰ κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ.

Ἡ ἐπαύριον, σάββατον, ἦν ἡμέρα ὡραία, καὶ οἱ ἐπιβάται, πλήρεις ἀγαλλιάσεως, συνέδεον γνωριμίας μετὰ τῶν νέων συνοίκων των, ἠσπάζοντο μετὰ συγκινήσεως τὴν ἀχανῆ πλάκα τοῦ ὠκεανοῦ, ὁριζομένην ὑπὸ τοῦ ἀχανοῦς θόλου τοῦ οὐρανοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα οἱ μὲν ἄνδρες περιήρχοντο ἐπισκεπτόμενοι λεπτομερῶς τὴν μεγαλοπρεπῆ κατοικίαν των, αἱ δὲ κυρίαι παρεδίδοντο εἰς τὰς γυναικείας ἐργασίας ὡς ἐν ταῖς ἀνέτοις τοῦ Λονδίνου αἰθούσαις, ἢ ἔψαλλον προσκυμβαλίζουσαι, καὶ τὰ παιδία ἔπαιζον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Μεταξὺ δὲ τῶν γυναικῶν μία, ἡ Ἐλεονόρα, ὡραιοτάτη τῆς Ἀγγλίας κόρη, ἐξ ἐκείνων ὧν τὸ σῶμα φαίνεται πεπλασμένον ἐκ χιόνος τῆς Ἄρκτου, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ ἐκ τῶν ἀκτίνων τῆς Μεσημβρίας, ἐκάθητο εἰς τὸ κύμβαλον. Παρὰ τὴν θύραν δ' ἵστατο ἐσταυρωμένας ἔχων τὰς χεῖρας καὶ ἀτενῶς προσέχων, ὁ ἡμέτερος Γαβριὴλ ὁ Φεῤῥῆς.

— Ἄ! ἐκεῖ εἶσθε, κύριε, εἶπε διακόπτουσα τὴν μουσικὴν ἡ Ἐλεονόρα, ἥτις πρὸ ὀλίγων ὡρῶν εἶχε γνωρίσει τὸν συνεπιβάτην της. — Δὲν σᾶς ἤκουσα ὅτε εἰσήλθετε.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία, ὅτι εἰσῆλθον χωρὶς νὰ μ' ἀκούσητε, ἀπεκρίθη ὁ συγγραφεύς. Ἀλλὰ σᾶς ὁμολογῶ ὅτι ἤμην ἄφωνος.

— Ἄφωνος! εἶπεν ἡ Ἐλεονόρα, προσποιουμένη. Ὁ ὑγρὸς ἀὴρ τῆς θαλάσσης σᾶς ἐπέφερεν ἀπόσβεσιν τῆς φωνῆς, τὸ σύνηθες πάθος τῶν ἰχθύων;

— Ὄχι ὁ ἀὴρ τῆς θαλάσσης, ἀπεκρίθη ὁ Φεῤῥῆς· ἀλλὰ τὴν γλῶσσάν μου ἐδέσμευσαν αἱ διπλαῖ εἰς ἓν συγχεόμεναι ἁρμονίαι, πέριξ μου ἡ μεγάλη ἁρμονία τῶν βοϊζόντων κυμάτων, καὶ πλησίον μου ἡ οὐρανία ἁρμονία τῶν ᾀδόντων ἀγγέλων.

Ἡ δ' Ἐλεονόρα ἐρυθριάσασα,

— Τῷ ὄντι, εἶπε, καταπληκτικὴ εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Ὠκεανοῦ. Ὁμολογῶ ὅτι ποτὲ δὲν τὸν ἀκούω μακρόθεν μυκώμενον, χωρὶς νὰ αἰσθανθῶ ἀόριστόν τινα συγκίνησιν· εὐλάβειαν τὴν λέγω, ἀλλὰ δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι μετέχει καὶ φόβου.

— Διατί νὰ τὸ ἀρνηθῆτε, κυρία; ὑπέλαβεν ὁ Γάλλος. Τίνος ἡ ψυχὴ δὲν συνιζάνει, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ δὲν ἐκτείνεται, δὲν ταπεινοῦται ἀλλ' ἐνταυτῷ καὶ δὲν ἐξυψοῦται, ὅτε τὸ μέγα στοιχεῖον, ἀνήσυχον εἰς τὴν κοίτην του, ἐγείρῃ ἐξ ἀγνώστων μυχῶν τὴν ἀχανῆ ὑλακήν του, τὴν γῆν ἀπει-

λοῦν καὶ πρὸς τὸν πλάστην ἀπέραντον ἀναπέμπον δοξολογίαν; Ἀλλὰ δὲν εἶναι πάντοτε τὸ μέλος του τοσοῦτον ἐπίσημον. Ἐνίοτε πόσον φιλοπαιγμόνως γελᾷ, πόσον χαρμοσύνως φιλεῖ τὰς κολπουμένας ἀκτάς του, πόσον ἥμερος εἶναι ὁ φλοῖσβός του καὶ γλυκεῖα ἡ μελῳδία του! καὶ ὅταν τις Σειρὴν ἀκούηται ψάλλουσα ἐπὶ τῶν κυμάτων του, πῶς γοητεύει τὰς ψυχάς, καὶ πῶς καθιστᾷ τὰ στόματα ἄφωνα!

— Ὦ! ἀνεφώνησεν ἡ Ἀγγλὶς μειδιῶσα, ὑμεῖς οἱ Γάλλοι, οἵτινες εἰς οὐδὲν πιστεύετε, πιστεύετε λοιπὸν εἰς τὰς Σειρῆνας!

— Καὶ οἱ δυσπιστότεροι ἐξ ἡμῶν, καὶ αὐτοὶ οἱ ὑλισταί, πιστεύουσι κἂν εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν αἰσθήσεών των, ἀπεκρίθη ὁ Φεῤῥῆς. Ν' ἀμφισβητήσω τῶν Σειρήνων τὴν ὕπαρξιν; Ἄπαγε. Οὐδὲ ἐκπλήττομαι ποσῶς ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς τὰς ἐνόμισε τόσον ἐπικινδύνους. Ὅ,τι ὅμως δὲν δύναμαι νὰ τῷ συγχωρήσω, εἶναι ὅτι ἐπέτρεψε νὰ δεθῇ εἰς τὸν ἱστόν, καὶ δὲν ἐῤῥίφθη εἰς τοὺς πόδας ἐκείνων, αἵτινες ἀνέπεμπον τοιαῦτα οὐράνια ᾄσματα.

— Λησμονεῖτε, εἶπεν ἀνακαγχάζουσα ἡ Ἐλεονόρα, δύω τινά· πρῶτον, ὅτι πόδας αἱ Σειρῆνες δὲν εἶχον, καὶ δεύτερον, ὅτι θὰ ἔπιπτεν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπου ἐκτὸς τῶν σειρήνων, θὰ εὕρισκε καὶ τὸν θάνατον.

— Τὸν θάνατον! εἶπεν ὁ Φεῤῥῆς μετά τινος συγκινήσεως. Ἅπαξ, κυρία, θεν' ἀποθάνωμεν. Εἰς τὴν θάλασσαν ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, τίς ἡ διαφορά; Εὐδαίμων ὅστις ἀποθάνῃ ὅπου εἰσὶν οἱ φίλτεροι τῆς καρδίας του πόθοι.

Ἡ συνδιάλεξις ἤρχισε λαμβάνουσα στροφὴν ὁπωσοῦν αἰσθηματικήν, ὥστε ἡ Ἐλεονόρα ὡς θεὸν ἐκ μηχανῆς εἶδε μίαν τῶν συνοδοιπόρων, τὴν νέαν σύζυγον τοῦ Κ. Μακκλάρεν, Ἄγγλου ὑπαλλήλου εἰς Δεμεράραν ἀπερχομένου,

κρατοῦσαν εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ οὔτε διετὲς βρέφος της, καὶ προσελθοῦσαν εἰς τοῦ θαλάμου τὴν θύραν.

— Ὁποῖος σᾶς φαίνεται ὁ καιρός; τὴν ἠρώτησεν ἡ Ἐλεονόρα, ὅπως τὴν ἑλκύσῃ πλησιέστερον, καὶ αὐξήσῃ τοῦ διαλόγου τὰ πρόσωπα.

— Πάντοτε ὡραῖος ὡς ἦτον, ἀπεκρίθη ἡ κυρία Μακκλάρεν. Ἐγὼ κατέβην ὅμως νὰ τυλίξω εἰς θερμότερον ἔνδυμα τὸ παιδίον μου, διότι τρέμω μὴ τὸ βλάψῃ ἡ ἑσπερινὴ δρόσος. Ταύτην τὴν στιγμὴν μάλιστα εἶναι λαμπροτάτη ἡ θέα. Ὁ ἥλιος δύει εἰς νέφη σεσωρευμένα, καὶ βάφει αὐτὰ καὶ τὴν θάλασσαν δι' ἐξαισίων χρωμάτων.

— Δὲν ἐπιθυμεῖτε νὰ ἴδῆτε τὴν θέαν ταύτην; ἠρώτησεν ἡ Ἐλεονόρα τὸν Φεῤῥῆν.

— Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ὁδηγήσω εἰς τὸ κατάστρωμα, ἀπεκρίθη αὐτὸς, προσφέρων φιλοφρόνως εἰς τὰς δύω κυρίας χεῖρα βοηθείας ἵν' ἀναβῶσι τὴν ἀπότομον κλίμακα.

Τῷ ὄντι τὸ θέαμα ἦτον ἀπερίγραπτον. Εἰς δυσμὰς ἐπυργοῦντο μεγάλα καὶ πολυσχημάτιστα νέφη, ἀλλαχοῦ μὲν ὑψούμενα ὡς γίγαντες κρανοφόροι, ἀλλαχοῦ δὲ ὡς ὄρη χιονοσκεπῆ σωρευόμενα· ὁ δ' ἥλιος, ὀπίσω τοῦ παραπετάσματός των κρυβεὶς, ἔβαφεν αὐτὰ αἱματόχροα, ῥοδόχρουν δὲ τὴν ἔκτασιν τῆς θαλάσσης, καὶ αἱ ἀκτῖνές του τὸ περίγραμμα χρυσοῦσαι αὐτῶν, ἐξεῖχον ὑπὲρ αὐτὰ καὶ τὰ περιέστεφον.

— Ἰδοὺ, κυρία, εἶπεν ὁ Φεῤῥῆς, ἄλλη ἁρμονία οὐχὶ κατωτέρα τῆς μουσικῆς ἐκείνης, περὶ ἧς ὡμιλοῦμεν, ἡ ἁρμονία τοῦ κάλλους. Ἑκατέρα αὐτῶν εἶναι οὐράνιον μειδίαμα εἰς τὴν γῆν. Ἀλλ' ὁποία ἐντέλεια ὅταν αἱ δύω εἰς ἓν ὂν συνδυάζωνται, πόσον εὐδαίμων ὁ εἰς ὃν δίδοται ἀμφοτέρων ν' ἀπολαμβάνῃ!

Ἦτο προφανὲς ὅτι ὁ ἀὴρ τοῦ καταστρώματος δὲν συνε-

τέλεσε πολὺ εἰς τὸ νὰ πραΰνῃ τὸν ἐξαφθέντα τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ ἐνθουσιασμόν. Ἀπὸ τῆς νέας δ' αὐτοῦ ἐκρήξεως ἔσωσε τὴν Ἐλεονόραν ὁ Εὐγένιος, τὸ βρέφος τῆς Κ. Μακκλάρεν, ὡς ἀπὸ τῆς πρώτης εἶχε σώσει ἡ μήτηρ αὐτήν. Παιδίον ὡραῖον, μεγάλους ἔχον γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς ἀγγέλου, ζωηρὰν δὲ φυσιογνωμίαν, μόλις ὑπετραύλιζε τὰς πρώτας λέξεις ἀκόμη· ἀλλ' αἱ ἄναρθροί του ἐκεῖναι φωναὶ ἦσαν τῆς μητρός του τὸ ἐγκαύχημα καὶ ἡ εὐτυχία. Αὐτὸ, τεῖνον τὸν μικρὸν δάκτυλόν του πρὸς τὸ μέρος τοῦ οὐρανοῦ ὅπου ὁ ἥλιος ἔδυε,

— Φωτιά! εἶπε, προφέρον μίαν τῶν ὀλίγων λέξεων ὅσας κατώρθου νὰ ἐκφέρῃ καταληπτῶς.

Ἡ μήτηρ του τὸ ἐφίλει περιπαθῶς εἰς τὸ στόμα.

— Τὸ παιδίον σας, κυρία, εἶπεν ὁ Φεῤῥῆς πρὸς τὴν Κ. Μακκλάρεν, ἐζωγράφισε ζωηρότερον τὴν σκηνὴν ἐκείνην ἀφ' ὅ,τι ἐδύνατο ὁ ἄριστος τῶν ποιητῶν.

— Τῷ ὄντι, εἶπεν ἡ Ἐλεονόρα, δὲν φαίνεται ἡ θάλασσα ὅλη ὡς φλογερὰ, καὶ τὰ νέφη ἐκεῖνα ὡς γλῶσσαι πυρὸς ἀπὸ πυρκαϊᾶς ἀναβαίνουσαι;

— Ὁμοιάζουσιν, εἶπεν ὁ κύριος Φεῤῥῆς, ὡς γιγαντιαῖον πλοῖον πυρπολούμενον ἐπὶ τοῦ πελάγους.

— Ὦ! τί φοβερὸν πρέπει νὰ ἦναι τὸ τοιοῦτον! ἀνέκραξεν ἡ Ἐλεονόρα. Ἐλέγετε, κύριε, πρὸ ὀλίγου, ὅτι ὅταν ἅπαξ μέλλωμεν ν' ἀποθάνωμεν, ἀδιάφορος εἶναι τοῦ θανάτου ὁ τόπος. Ἠμπορῶ νὰ συμφωνήσω μεθ' ὑμῶν, ἂν ὅμως ἐξαιρέσητε αὐτὸν καὶ μόνον· τὸν θάνατον ἐντὸς πλοίου πυρπολουμένου κατὰ τὸ πέλαγος! Ἐκεῖνον, σᾶς ὁμολογῶ, τὸν φοβοῦμαι.

— Τῷ ὄντι, ἀπήντησεν ὁ Κ. Φεῤῥῆς, δὲν εἶναι ὁ εὐαρεστότερος πάντων. Κατ' εὐτυχίαν ὅμως εἶναι ἐξ ἐκείνων οὓς

ἡ πεῖρα καὶ ἡ ἐπιστήμη ἐξήλειψαν ἀπὸ τοῦ καταλόγου τῶν πιθανοτήτων. Τὰ πλοῖα, μάλιστα πλοῖα ὡς τὴν Ἀμαζόνα ταύτην, εἶναι τόσον ἐντέχνως κατεσκευασμένα, τὰ πάντα ἐπ' αὐτῶν εἰσὶν ἐν τοιαύτῃ τάξει, ἡ ὑπηρεσία τόσον ἀκριβῶς ἐκτελεῖται, ὥστε δὲν εἶναι δυνατὸν οὐδ' ἀφορμὴ ποτὲ νὰ δοθῇ τοιούτου δυστυχήματος.

«Ἀλλὰ καὶ ἂν ἤθελε δοθῇ βλέπετε, τὴν λέμβον ταύτην εἰς ἣν στηρίζεσθε, καὶ τὴν ἀπέναντι ἐκείνην, τὴν ἄλλην; Αὗται λέγονται αἱ σωσάνδραι, καὶ δύνανται νὰ παραλάβωσιν ἐν καιρῷ ἀνάγκης πάντας τοὺς ἐπιβάτας καὶ πᾶν τὸ πλήρωμα, καὶ ν' ἀνθέξωσι, χωρὶς ν' ἀνατραπῶσιν, εἰς τὴν βιαιοτέραν ὁρμὴν τῶν κυμάτων.

— Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὸ ναυτικὸν τοῦτο μάθημα, εἶπεν ἡ Ἐλεονόρα. Λαμβάνω τοὐντεῦθεν κατοχὴν τῆς καλῆς αὐτῆς Σωσάνδρας.

— Ἄδικον! ἀνέκραξεν ἀστειευόμενος ὁ κ. Φεῤῥῆς. Ἂν ἀληθεύῃ τὸ πρὸς τὴν Κ. Στάελ ῥηθὲν ἐκεῖνο λόγιον, ὅτι «ἐπιπλέει τὸ πνεῦμα», εἰς ἡμᾶς πρέπει ν' ἀφήσητε τὴν σωσάνδραν.

— Θαυμάζομεν τῆς δύσεως τὴν καλλονὴν, τὰ ὡραῖα ἐκεῖνα πυρπολούμενα νέφη, κύριε Σίμμερς, εἶπε πρὸς τὸν ἐκεῖθεν διερχόμενον πλοίαρχον ἡ Ἐλεονόρα, ἧς ἡ τακτικὴ ἐφαίνετο νὰ νεοσυλλεκτῇ ἐπικούρους, ὁσάκις ἔβλεπεν ἐπιθετικώτερον τὸν ἤδη, ὡς φαίνεται, οὐχὶ ἐντελῶς ἀνεπίφοβον ἐχθρόν.

Ὁ Κ. Σίμμερς ἦν εἷς τῶν γενναιοτέρων καὶ ἐμπειροτέρων ναυτικῶν τῆς Ἀγγλίας, δι' ὃ καὶ κατὰ προτίμησιν ἐδόθη εἰς αὐτὸν ἡ διοίκησις τοῦ ὡραιοτέρου τῶν ἀτμοπλοίων.

— Ἐπεθύμουν, κυρία, εἶπεν ἐλαφρῶς κλίνων ὁ Κ. Σίμμερς, νὰ μὴ ὑπῆρχον ἐκεῖνα τὰ πυρπολούμενα νέφη, καὶ ἂς ἦτο μικροτέρα ἡ καλλονὴ τῆς δύσεως.

— Διατί; ἠρώτησεν ἡ Κ. Μακκλάρεν. Σᾶς προαγγέλλουσί τι δυσάρεστον;

— Εἰς ἐμὲ οὐδὲν, ἀπεκρίθη ὁ πλοίαρχος. Ἡ Ἀμαζών μου ἠξεύρει νὰ χορεύῃ εἰς τὸ ὑγρὸν ἔδαφος ὅ,τι σκοπὸν καὶ ἂν φυσᾷ ὁ καιρός· ἀλλὰ δι' ὑμᾶς, κυρίαι, ἐπροτίμων νὰ μὴ ἐστόλιζον ἐκεῖνα τὰ νέφη τὴν δύσιν, διότι μᾶς προαγγέλλουσιν ἄνεμον, καὶ θέλετε ἴσως τὴν νύκτα ἐνοχληθῆ.

— Ὁ μικρός μου Εὐγένιος, πῶς θὰ ὑποφέρῃ ὁ πτωχός! εἶπεν ἡ Κ. Μακκλάρεν, μετὰ φιλοστοργίας ἐναγκαλιζομένη τὸ παιδίον της. Θὰ μοὶ ἐπιτρέψητε, κύριε πλοίαρχε, νὰ σᾶς ὁμολογήσω ὅτι δὲν ἀγαπῶ τὴν θάλασσάν σας.

— Ὁ ἄνμος θὰ πνεύσῃ ἀπὸ δυσμῶν, παρετήρησεν ὁ Κ. Φεῤῥῆς. Θὰ τὸν ἔχωμεν ἐναντίον.

— Καὶ ἐπομένως θ' ἀναβάλῃ τὸν πλοῦν μας; ἐπρόσθεσεν ἐρωτηματικῶς ἡ Ἐλεονόρα.

— Βλέπετε, κυρία, τὰς προπαρασκευὰς αἵτινες γίνονται διὰ καθαρισμὸν καὶ εὐπρεπισμὸν τοῦ πλοίου πρὸς τέλεσιν τῆς κυριακῆς λειτουργίας, εἶπεν ὁ πλοίαρχος, δεικνύων τοὺς ναύτας οἵτινες ἤντλουν ὕδωρ ἐκ τῆς θαλάσσης, καὶ κατέθετον τοὺς πλήρεις κάδδους εἰς τὸ κατάστρωμα.— Ἐκτὸς τῆς αὔριον, ἄλλην μίαν κυριακὴν θὰ πανηγυρίσητε ἐπὶ τοῦ πλοίου μου, καὶ τὴν ἄλλην εἰς τὰς ἐκκλησσίας τῶν ἀντιπόδων· ἡ Ἀμαζὼν δὲν ἀναχαιτίζεται ὑπὸ τῶν ἀνέμων καὶ ὑπὸ τῶν κυμάτων. Τρέχει δώδεκα κόμβους τὴν ὥραν.

Β'.

Τῷ ὄντι ἡ Ἀμαζὼν προώδευε μετὰ μεγάλης ταχύτητος. Ἀλλ' ὅ,τι ἐφαίνετο ἔτι ταχύτερον προοδεῦον, ἦτον ἡ νεωστὶ ἀναφυεῖσα σχέσις μεταξὺ τοῦ Κ. Φεῤῥῆ καὶ τῆς Ἐλεονόρας.

Ἡ ὁμιλία αὐτοῦ ἦτο ζωηρὰ καὶ ἀποπνέουσα τὴν εὐφυΐαν ἐκείνην, ἣν ἴσως πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ ἀριστουργήματος αὐτοῦ, ἐκ τοῦ Κυνηγοῦ· ἐλάμβανε δὲ ἤδη καὶ ἰδιαίτερόν τινα χρωματισμὸν ἐκ τοῦ αἰσθήματος ὅπερ κατέκτα ταχύτερον τὴν καρδίαν του.

Ἡ δὲ τῆς Ἐλεονόρας, ἂν δὲν ἔτρεχε καὶ αὐτὴ δώδεκα κόμβους τὴν ὥραν, δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ εἴπωμεν ὅτι ἔμενε στάσιμος, καὶ ἴσως ἄν τις ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἀκριβὴς τῶν διατρεχόντων παρατηρητής, ἤθελεν εἰκάσει ὅτι τὴν τρίτην κυριακὴν αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἀντιπόδων θὰ πανηγύριζον ἄλλην τινὰ τελετὴν πλὴν τῆς συνήθους λειτουργίας.

Ἀπόδειξις δ' ὅτι ἡ Ἐλεονόρα εἶχέ πως τὴν συναίσθησιν τοῦ ἐν ἑαυτῇ συμβαίνοντος, εἶναι ὅτι ἅμα ἡ κυρία Μακκλάρεν εἶχεν ἀποσυρθῆ ἐκ μερίμνης διὰ τὸ βρέφος της, ἔδειξε καὶ αὐτὴ εἰς τὸν Κ. Φεῤῥῆν τὸν οὐρανὸν ἤδη καλυφθέντα ὑπὸ τῶν νεφῶν τῆς δύσεως, καὶ τὴν θάλασσαν ὀγκουμένην κατὰ μικρὸν, καὶ τὰς πρώτας τῆς βροχῆς ψεκάδας, ἃς ὁ ἐγειρόμενος ἄνεμος τῇ ἔπεμπεν εἰς τὸ πρόσωπον.

— Πολὺ ἀσφαλής, εἶπε, δὲν εἶμαι εἰς τοὺς πόδας μου ὅταν χορεύῃ τὸ πλοῖον· προλαμβάνω νὰ κατακλινθῶ ἐν ὅσῳ εἰμὶ ἀκόμη κυρία τῶν κινήσεών μου. Καλὴν νύκτα σᾶς ἐπεύχομαι, καὶ μὴ ὀνειρεύεσθε σειρῆνας καὶ θαλάσσης τέρατα·

— Καλὴν νύκτα κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Κ. Φεῤῥῆς. Θὰ σᾶς ὑπακούσω. Ἀγγέλους θὰ ὀνειρεύωμαι.

Καὶ μείνας πολλὴν ὥραν ἀκόμη ἀκίνητος εἰς τὸ μέρος ὅθεν τὴν εἶδε ν' ἀναχωρήσῃ, τέλος, ὁ ἔσχατος τῶν ἐπιβατῶν, κατέβη εἰς τὸν κοιτῶνά του.

Τὸ δ' ἀληθὲς εἶναι ὅτι οὔτε σειρῆνας ὠνειρεύθη οὔτε ἀγγέλους, διότι δὲν ἐκοιμήθη διόλου. Ἦτο δ' ἴσως πρώτη ἡ

ὥρα μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ὅτε αἴφνης ἤκουσεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του ἀντηχοῦσαν κραυγὴν ἀπαίσιον.

— Πῦρ! πῦρ εἰς τὸ πλοῖον! ἤκουσε φωνὴν ὀξεῖαν κράζουσαν.

Καὶ ἀμέσως, τὸν μανδύαν του ἐνδυθεὶς, ἐῤῥίφθη εἰς τὸ κατάστρωμα, ὅπου εὗρε προλαβόντα αὐτὸν, γυμνόπεδα καὶ ἡμίγυμνον τὸν πλοίαρχον Σίμμερς. Συγχρόνως δὲ εἶδεν ἀφ' ἑνὸς τῶν στομίων τοῦ καταστρώματος ἐξερχομένην ἰσχυρὰν γλῶσσαν φλογός.

— Κλείσατε τὰς καταπακτὰς, ἔκραξε στεντορίᾳ τῇ φωνῇ ὁ πλοίαρχος, ἐνῷ ἐπροσπάθει συγχρόνως νὰ ἐνδυθῇ. — Κρούσατε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου! Ὅλοι ἐπάνω!

Ὁ κώδων τοῦ κινδύνου ἤρχισεν ἠχῶν θλιβερῶς· αἱ καταπακταὶ ἐκλείσθησαν· ναῦται δὲ καὶ ἐπιβᾶται ἔντρομοι καὶ ἡμίγυμνοι ἐξέδραμον ἀπὸ τῶν κοιτώνων, ἐρωτῶντες ἀλλήλους τί τὸ συμβαῖνον· τοσαύτη δ' ἦν ἡ ὁρμὴ τοῦ πυρὸς, ὥστε πολλάκις τὴν ἀπόκρισιν τοῖς ἔδιδον αἱ φλόγες εἰσορμῶσαι διὰ τῶν σανιδωμάτων.

Ὁ Κ. Φεῤῥῆς εἷς τῶν πρώτων εἰσέδραμε διὰ τῆς κλίμακος πρὸς τὸν θάλαμον τῶν κυριῶν. Ἀλλ' ἐννοῶν ὅτι προὔκειτο ἤδη νὰ βοηθήσῃ, ἐπέστρεψε δρομαῖος πρὸς τὸν κοιτῶνά του νὰ ἐνδυθῇ, ὅπως εὑρεθῇ ἕτοιμος ἐν καιρῷ ἀνάγκης. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐξεχέοντο εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ διὰ τῶν κραυγῶν, καὶ διὰ τῶν συμβουλῶν, καὶ διὰ τοῦ τρόμου των, ηὔξανον μεγάλως τὸν θόρυβον καὶ τὴν δυσκολίαν τῆς ἐπωφελοῦς ἐργασίας.

Ἀλλ' ἐν ὀλίγαις στιγμαῖς ἡ κλεισθεῖσα καταπακτὴ κατέπεσεν εἰς ἄνθρακας, καὶ αἱ φλόγες ἐξώρμησαν μετὰ διπλασίας δραστηριότητος.

— Πλοίαρχε! ἐχάθημεν πλοίαρχε! ἠκούσθη γοερὰ φωνὴ ἀναπεμπομένη ἀφ' ὅλων τῶν ἄκρων τοῦ πλοίου.

— Σιωπή! καὶ καθεὶς εἰς τὸν τόπον του! διέταξεν ὁ πλοίαρχος μετὰ γενναίας ἀταραξίας.

— Ὅλοι εἰς τοὺς κάδδους!

Καὶ λαβὼν ὁ ἴδιος ἕνα τῶν κάδδων τῶν παρεσκευασμένων διὰ τὴν ἐπαύριον, ἔχυσεν αὐτὸν εἰς τὸν φλογερὸν κρατῆρα, καὶ ὅλοι οἱ ναῦται, ἐκτελοῦντες τὸ πρόσταγμά του, ἐκένωσαν εἰς τὸ μέρος ὅθεν αἱ φλόγες ἐξήρχοντο ὅλον ποταμὸν θαλασσίου ὕδατος. Ἀλλ' ἡ φλὸξ, ἀφανισθεῖσα ἐπὶ μίαν στιγμὴν, καὶ ἀντικαταστᾶσα ὑπὸ καπνοῦ μέλανος καὶ πυκνοῦ, ὅστις ἐφάνη μέχρις οὐρανοῦ ἀναβαίνων, ἐπανῆλθεν ἀμέσως ἐπιτείνουσα τὴν ὁρμήν της, ὡς ὀργιζομένη διὰ τὸν γινόμενον αὐτῇ πόλεμον.

— Ὑποπλοίαρχε! ἔκραξεν ὁ Κ. Σίμμερς, πρὸς ἀξιωματικὸν, ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὥρμησε διὰ τῶν φλογῶν, καὶ παρέστη εἰς τὸν πλοίαρχον ὅλος κατακεκαυμένος τὴν κόμην καὶ τὰ φορέματα, — ποῦ εἶναι ἡ ἑστία τῆς πυρκαϊᾶς; Πόθεν προῆλθεν.

— Ὅλοι οἱ ἄνθρακες καίουσιν, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικός. Ἦσαν ὑφυγροι ὅταν ἡ ἑταιρία μᾶς τοὺς παρέδωσε, καὶ ἀνήφθησαν αὐτομάτως. Ἡ ἀποθήκη εἶναι ἀπέραντος κάμινος. Ὅλην τὴν θάλασσαν ἂν χύσωμεν εἰς αὐτὴν, δὲν σβύνει, καὶ αἱ ἀντλίαι δὲν ἐργάζονται πλέον.

— Καιρὸς, ἂς φροντίσωμεν περὶ τῶν ἀνθρώπων, εἶπεν ὁ πλοίαρχος.

— Κάτω τὰς δύω σωσάνδρας.

Τινὲς τῶν ναυτῶν, ὅσοι δὲν εἶχον θορυβηθῇ εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ μὴν ἠξεύρωσι τί ἀκούουσι καὶ τί πράττουσιν, ὥρμησαν, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ὑποπλοιάρχου, πρὸς τὰς μεγά-

λας λέμβους, νὰ τὰς καταβιβάσωσιν. Ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα ἐπανελθὼν, — Πλοίαρχε, εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς, αἱ φλόγες κατέλαβον ὅλον ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ πλοίου. Αἱ σωσάνδραι καίονται.

— Τὸ πηδάλιον πρὸς τὸν ἄνεμον! ὅλοι εἰς τὸ πηδάλιον! ἔκραξε τότε ὁ πλοίαρχος, καὶ ὁ πηδαλιοῦχος ἀμέσως ὑπήκουσε, καὶ πολλοὶ ναῦται ἔτρεξαν νὰ βοηθήσωσιν. Ἀλλὰ μετὰ μίαν στιγμὴν,

— Τὸ πλοῖον δὲν ὑπακούει εἰς τὸ πηδάλιον, ἔκραξεν ὁ πηδαλιοῦχος.

— Ἀφῆτε τὸ πηδάλιον! Σβύσατε τὸ πῦρ τῶν μηχανῶν! ὑπέλαβε ταχέως ὁ πλοίαρχος.

Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἦτον ἀδύνατον. Ὁ θάλαμος τῶν καμίνων ἐφλέγετο ὅλος, καὶ οὐδεὶς ἀπολύτως ἠδύνατο νὰ πλησιάσῃ καὶ νὰ σβύσῃ αὐτάς.

Τότε τὸ πλοῖον ἐγκατελείφθη εἰς ἑαυτὸ, χωρὶς πηδαλιούχου, χωρὶς ὁδηγίας τῶν μηχανῶν. Ἡ δὲ ἀχανὴς ἐκείνη πυρκαϊὰ, ἡ θερμότης ἕνδεκα χιλιάδων τόνων καιομένων ἀνθράκων, ἀνέπτυσσε τὸν ἀτμὸν εἰς τὴν ὑπερτάτην αὐτοῦ δύναμιν, καὶ τότε τὰ δύω πανσθενῆ στοιχεῖα ἤρχισαν πάλην ἀνήκουστον. Ὁ ὠκεανὸς ὠρυόμενος, καὶ ὑπὸ σφοδρᾶς μαστιζόμενος λαίλαπος, ἐξώρμα ἐκ τῶν ἀπωτάτων δυσμῶν τὰ οὐρανομήκη του κύματα κατὰ τοῦ πλευστοῦ αὐτοῦ ἡφαιστείου, ὅπερ ὑπὸ τοῦ συρίζοντος ἀτμοῦ ἐλαυνόμενον, διέσχιζε τὸ ὕδωρ ὡς βέλος, μετ' ἀκαθέκτου ταχύτητος.

— Τὰς λέμβους εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τὰς κυρίας καὶ τοὺς ἐπιβάτας! ἠκούσθη πάλιν προστάττουσα ἡ καθαρὰ καὶ ἀτάραχος φωνὴ τοῦ πλοιάρχου, ὅστις, ἅμα δοὺς τὸ πρόσταγμα τοῦτο, εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν του, ἔλαβεν ἓν πιστόλιον εἰς τὴν χεῖρα, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ κατάστρωμα.

Ταύτην τὴν στιγμὴν ἐφάνη ἐξερχόμενος ἀπὸ τῶν κοίλων τοῦ πλοίου ὁ Κ. Φεῤῥῆς, φέρων εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν Ἐλεονόραν, ἥτις, κλαίουσα, παρεδαίρετο, καὶ ἐζήτει ν' ἀποσπασθῇ ἀπ' αὐτῶν.

Ἡ ταχύτης μεθ' ἧς ηὔξανεν ἡ πυρκαϊὰ ἦτο τοσαύτη, ὥστε μόλις ἐπρόφθασε νὰ ἐνδυθῇ ὁ Κ. Φεῤῥῆς, καὶ ἤδη ἡ πάροδος ἡ ἄγουσα πρὸς τὸν κοιτῶνα τῶν κυριῶν, διότι ἦν συνεχὴς μετὰ τῆς διαιρέσεως τῶν μηχανῶν, ἦτον ὅλη παρανάλωμα τῶν φλογῶν, καὶ ὅσαι γυναῖκες δὲν εἶχον προφθάσει νὰ προεκδράμωσιν, ἐκινδύνευον τὸν ἔσχατον κίνδυνον.

Ὡς μαινόμενος εἰσώρμησεν ὁ Φεῤῥῆς διὰ τῶν φλογῶν, ἅμα εἶδε τὴν Ἐλεονόραν εἰς μίαν γωνίαν ἐῤῥιμένην ὡς ἄπνουν, ὀφθαλμοὺς ἔχουσαν τεταμένους ὑπὸ τῆς φρίκης καὶ ἀτενίζουσαν τὴν πρόοδον τοῦ πυρός. Ὁ Φεῤῥῆς ἐῤῥίφθη ἀμέσως πρὸς αὐτὴν, καὶ ἡ Ἐλεονόρα τῷ ἔτεινε τὰς χεῖρας ὡς πρὸς σωτῆρα.

Ἀλλ' ἐνθυμηθεῖσα ἐν τῷ ἅμα ὅτι ὡς μόνον ἔνδυμα εἶχε τὸν ἁπλοῦν χιτῶνα τῆς κλίνης, διότι αἱ φλόγες εἶχον αἰφνιδίως ἐξυπνήσει τὰς κυρίας, καὶ διώξει αὐτὰς ἐντρόμους ἀπὸ τῆς κλίνης των, ἔφυγεν εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ κοιτῶνος, καὶ ἐζήτησε νὰ κρυβῇ, σταυροῦσα τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους της.

Ὁ Φεῤῥῆς ὅμως τὴν σωτηρίαν της μόνον πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχων, τὴν παρηκολούθησε μετὰ βίας, τὴν ἥρπασεν εἰς τοὺς στιβαροὺς του βραχίονας, καὶ ἀδιαφορῶν διὰ τὴν ματαίαν ἀντίστασίν της, ἔδραμε πρὸς τὴν θύραν.

Ἀλλ' ἐκεῖ παρέστη ἐμπρός του, τὴν κόμην λυτὴν, βλέμμα παράφορον ἔχουσα, καὶ τὸν χιτῶνα ἐν ἀταξίᾳ, ἡ κυρία Μακκλάρεν, καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὸ βρέφος της.

— Τὸν υἱόν μου, σῶσον τὸν υἱόν μου, τῷ ἐφώναζε μετὰ φωνῆς γοερᾶς.

Πολλάκις ἡ κυρία Μακκλάρεν, τὸ παιδίον της εἰς τὰς ἀγκάλας της φέρουσα, εἶχεν ἀποπειραθῇ νὰ ἐξορμήσῃ διὰ τῆς πυρπολουμένης θύρας· ἀλλὰ βλέπουσα τὰς φλόγας ἐτρόμαζεν, ἐτρόμαζε μάλιστα διὰ τὸν υἱόν της, καὶ ἐπέστρεφε μετ' ἀπελπισίας.

— Τὸν υἱόν μου, σῶσον τὸν υἱόν μου· δός τον εἰς τὸν πατέρα του, ἔκραζε.

Ὁ Φεῤῥῆς τότε, αἰσθανθεὶς συντριβομένην τὴν καρδίαν του ἀπέναντι τῆς ἀφάτου ταύτης μητρικῆς θλίψεως, εἰ καὶ βαρὺ κρατῶν φορτίον, ἔτι δυσφορώτερον γινόμενον, διότι ἡ Ἐλεονόρα ἤθελε νὰ τὸν διαφύγῃ, ἥρπασεν ὅμως καὶ τὸ βρέφος, καὶ οὕτω, δι' ἑνὸς ἅλματος, εὑρέθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν, ἐν ᾧ τὸ παιδίον, φοβηθὲν ὅτι ἐκρατεῖτο εἰς ἀγνώστους ἀγκάλας, καὶ τρομάζον τὸ πῦρ, ἔκλαιε, καὶ ἐκτεῖνον τὰς μικρὰς χεῖράς του, ἐφώναζε τὴν μητέρα του.

Εἰς τὴν φωνὴν δὲ ταύτην δὲν ἠδυνήθη ἡ μητρικὴ στοργὴ ν' ἀνθέξῃ, καὶ ἡ κυρία Μακκλάρεν, λησμονοῦσα φλόγας καὶ κινδύνους, ἐῤῥίφθη κατόπιν του, καὶ οὕτω μετὰ τοῦ Φεῤῥῆ ἀνέβη εἰς τὸ κατάστρωμα. Ἐκεῖ δὲ, ἥρπασε τὸν μικρὸν Εὐγένιον, καὶ νευρικῶς ὀλοφυρομένη, τὸν κατεκάλυπτε διὰ φιλημάτων, ὡς ἂν ἤθελε νὰ τὸν καταφάγῃ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἤρχισεν, ὅσον τὸ κυλινδούμενον πλοῖον τῇ τὸ ἐπέτρεπε, νὰ περιτρέχῃ τὸ μὴ καιόμενον μέρος τοῦ καταστρώματος, ζητοῦσα τὸν ἄνδρα της.

Τὴν δ' Ἐλεονόραν κατέθεσεν ὁ Φεῤῥῆς εἰς τὸ ἔδαφος ἅμα ἀνέβη τὴν κλίμακα. Καὶ ὁ ἔσχατος αὐτῆς χιτὼν εἶχε σχισθῇ εἰς τὴν πάλην ἣν ὑπέστη, καὶ ἐν ᾧ διέσχιζε τὰς φλόγας, εἶχε κατακαῇ ὡς καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς πολλαχοῦ ἐπω-

δύνως. Ἅμα δ' ᾐσθάνθη ἑαυτὴν ἐλευθέραν, ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς, καὶ ἀποσυρθεῖσα, ἐκρύβη εἰς μίαν γωνίαν ὀπίσω τοῦ πηδαλίου.

Ὁ δὲ πλοίαρχος ἐξηκολούθει μετὰ πάσης δραστηριότητος διατάττων τῶν λέμβων τὴν καταβίβασιν. Πολλοὶ τῶν ἐπιβατῶν, ἅμα ἤκουσαν τὸ πρόσταγμα τοῦτο, ὥρμησαν εἰς μίαν λέμβον, εἰσῆλθον εἰς αὐτὴν θορυβωδῶς, καὶ ἠθέλησαν οἱ ἴδιοι νὰ τὴν λύσωσιν. Ἀλλ' ἄπειροι ὄντες, καὶ ὑπὸ τοῦ φόβου παραφερόμενοι, ἔλυσαν τὸν ἕνα μόνον δεσμὸν, ἡ λέμβος ἐκρεμάσθη καθέτως, καὶ ὅλοι, μέχρις ἑνὸς, μεγάλην ἀφέντες καὶ τρομερὰν φωνὴν, ἔπεσαν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπνίγησαν.

Πρὸς τὸ ἄλλο πλευρὸν μία λέμβος κατεβιβάσθη εὐτυχῶς εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ἐῤῥίφθησαν τόσον ἀτάκτως πλῆθος ἐπιβατῶν, καὶ ὁ κυματισμὸς τῆς θαλάσσης ἦτο τόσον σφοδρὸς, καὶ τόσον ὁρμητικῶς ἔσχιζε τὰ κύματα τὸ καιόμενον πλοῖον, ὥστε καὶ ἡ λέμβος αὐτὴ ἀνετράπη, καὶ οἱ ἐπιβάται κατεποντίσθησαν. Τὸ ἀπαίσιον φῶς τῆς πυρκαϊᾶς ἔβαφεν αἱματηρὰν τὴν ἀγρίαν ἔκτασιν τῆς θαλάσσης, πτώματα κιλυνδοῦσαν εἰς τὸν ἀφρόν της ὡς τὸν Πυριφλεγέθοντα τῶν ἀρχαίων μύθων.

Ἡ θέα αὕτη πανικὸν ἐνέβαλε φόβον εἰς πάντας, καὶ ναῦται καὶ ἀξιωματικοὶ δὲν ἦσαν ἀπηλλαγμένοι αὐτοῦ. Μεταξὺ δὲ τοῦ γενικοῦ θορύβου, μία τῶν ἐπιβατῶν, ἡ κυρία Μακκλάρεν, ἐν ἐξάψει παραφορᾶς διατρέχουσα τὸ κατάστρωμα, ἦλθε καὶ ἐῤῥίφθη γονυπετὴς ἐμπρὸς τοῦ πλοιάρχου, καὶ ὑψοῦσα τὸ βρέφος της ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς της,

— Πλοίαρχε Σίμμερς, ἔκραζε, πλοίαρχε Σίμμερς, σῶσον τὸ παιδίον μου. Σῶσον τὸ ἀθῶον παιδίον μου. Αὐτὸ δὲν ἐγνώρισεν, αὐτὸ δὲν ἐχάρη τὸν κόσμον ἀκόμη. Μὴ ἀφίνῃς,

πλοίαρχε Σίμμερς, τὴν θάλασσαν νὰ μοὶ τὸ ἐπάρῃ· μὴ ἀφίνῃς τὴν φλόγα νὰ μοὶ τὸ φάγῃ.

Ὁ πλοίαρχος, ὡς βράχος ἱστάμενος ἀκλόνητος ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς καταπλήξεως, βλέπων ὅτι μία λέμβος κατεβιβάσθη τέλος εἰς τὴν θάλασσαν χωρὶς ἀπευκταίου συμβάντος, ἔτεινε τὴν χεῖρα εἰς τὴν Κ. Μακκλάρεν, καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὴν κλίμακα ὅπως καταβῇ εἰς αὐτήν. Ἀλλ' ἰδὼν ὅτι εἷς τῶν ἀξιωματικῶν τὴν εἶχε προλάβει, διηύθυνε κατ' αὐτοῦ τὸ πυροβόλον, καὶ ἐλθών, ἐστάθη ἄνωθεν τῆς λέμβου.

— Ἔξω, ἄνανδρε! ἐφώναξεν, ἢ πυροβολῶ καὶ σὲ φονεύω ὡς σκύλον.

Ὁ ἀξιωματικὸς τρέμων καὶ κατῃσχυμμένος ἀνέβη εἰς τὸ κατάστρωμα.

— Ἡ εὐθύνη τῆς ζωῆς τῶν ἐπιβατῶν βαρύνει ἐφ' ἡμῶν, κύριοι, εἶπεν ἔπειτα ἀποτεινόμενος εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν ἱσταμένους ἀξιωματικούς. Ἐν ὅσῳ μία μόνη κυρία, εἷς μόνος ἐπιβάτης, εἷς μόνος ναύτης μένει ἐντὸς τοῦ πλοίου, ἂν ἰδῶ κἀνένα νὰ θελήσῃ νὰ καταβῇ εἰς τὰς λέμβους, αὐτὸ τὸ πυροβόλον τὸ κρατῶ δι' ἐκεῖνον.

Ἔπειτα δὲ περιβλεψάμενος, εἶδε πλησίον του ἕνα νέον ἀκόλουθον, μόλις ἔφηβον, ὅστις ἑαυτὸν λησμονῶν ἠγωνίζετο μετ' ἐνθουσιώδους ζήλου ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἄλλων. Ὁ πλοίαρχος ᾐσθάνθη δάκρυα ἀναβρύοντα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, ἐνθυμηθεὶς ὅτι τὴν προτεραίαν ἔτι εἶχεν ἰδεῖ τὴν μητέρα τοῦ νέου τούτου ἀπαραμυθήτως κλαίουσαν, διότι ἐπ' ὀλίγους μόνον μῆνας, ὡς ἐνόμιζεν, ἔμελλε ν' ἀποχωρισθῇ τὸ προσφιλέστατον τῆς καρδίας της τέκνον.

— Ἀκόλουθε Ἑρρίκε, τῷ εἶπεν ὁ πλοίαρχος μετὰ φωνῆς εἰς ἣν ἐπροσπάθησε νὰ δώσῃ ἐπιταγῆς τόνον, σοὶ δίδω

τὴν ἐντολὴν νὰ ὁδηγήσῃς τὴν λέμβον ταύτην. Κατάβα ἀμέσως.

— Ἀλλὰ πλοίαρχε... ὑπέλαβε διστάζον τὸ παιδίον.

— Πῶς! ἀπεκρίνεσαι ὅταν προστάζω! εἶπε συστέλλων τὰς ὀφρῦς ὁ πλοίαρχος. Κάτω ἀμέσως!

Ὁ ἀκόλουθος ἔλαβεν ἐν τῷ ἅμα ἓν σχοινίον, καὶ δι' αὐτοῦ ὀλισθαίνων μετ' ἐξόχου ἐπιδεξιότητος, κατέβη εἰς τὴν κυμαινομένην λέμβον.

— Ἄνθρωπος εἰς τὴν θάλασσαν! ἔκραξεν εἷς ναύτης τῆς λέμβου.

Τῷ ὄντι, ἐν ᾧ ἡ Κυρία Μακκλάρεν ἐπήδα ἀπὸ τῆς κλίμακος εἰς τὴν λέμβον, τὸ βρέφος της διέφυγεν ἀπὸ τῆς ἀγκάλης της, καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλὰ καὶ ἐκείνη ἐῤῥίφθη ἀμέσως κατόπιν του, καὶ πρὶν αὐτὸ βυθισθῇ, κατώρθωσε νὰ τὸ συλλάβῃ ἐκ τοῦ φορέματος, καὶ τὸ ἐκράτει δι' ὅλης της τῆς δυνάμεως, βυθιζομένη μετ' αὐτοῦ, διότι νὰ κολυμβᾷ δὲν ἤξευρε.

Ἀλλ' ὁ ἀκόλουθος Ἐῤῥῖκος, ὡς εἶδε τὸ μέρος πρὸς ὃ ὁ ναύτης ἐδείκνυεν, εἰς μόνην τὴν γενναιότητά του πειθόμενος, ἐβυθίσθη ἀμέσως εἰς τὴν θυελλώδη θάλασσαν, καὶ εὐτυχῶς συνέλαβε τὴν κυρίαν Μακκλάρεν ἐκ τοῦ βραχίονος. Ἀλλὰ τὸ νὰ τὴν ἀνασύρῃ ἦτο δυσκολώτατον, καὶ πολὺ πιθανώτερον ἦτο νὰ πνιγῇ καὶ ὁ ἴδιος, διότι ἡ δυστυχὴς μήτηρ ἐκράτει πάντοτε σφιγκτὰ εἰς τὰς χεῖράς της τὸ φόρεμα τοῦ παιδίου της, καὶ δὲν ἄφινε ὥστε νὰ συνδράμῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν σωτηρίαν της.

Τέλος ὅμως, ἡ ἐπιδεξιότης καὶ ἡ ῥώμη τοῦ νέου ἀξιωματικοῦ ὑπερίσχυσαν, καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὴν λέμβον. Ἀλλ' ἐνῷ τὴν ἀνέσυρον εἰς αὐτήν, τὸ παιδίον τὴν διέφυγε πάλιν, διότι τὸ φόρεμά του ἔμεινεν εἰς τὴν χεῖρά της ἐσχισμένον,

καὶ τότε αὐτὴ, εἰς οὐδὲν λογιζομένη τὴν νέαν καὶ θαυμασίαν της σωτηρίαν, ἐῤῥίφθη αὖθις εἰς τὰ κύματα, καὶ ὑπὸ τῆς θαυματουργοῦ μητρικῆς στοργῆς ὁδηγουμένη, κατώρθωσεν αὖθις νὰ συλλάβῃ τὸν Εὐγένιον, ὥστε ὁ ἀκόλουθος Ἐῤῥῖκος ἠναγκάσθη νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ἔργον τῆς ἀφοσιώσεώς του· ἤδη δὲ μετὰ περισσοτέρας ἐπιτυχίας, διότι τὴν κατέθεσεν εἰς τὴν λέμβον, ὅπου ἔπεσε λειποθυμοῦσα, καὶ παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτῆς τὸ παιδίον της.

— Κύριε, ὑπάρχει λέμβος δι' ὑμᾶς ἑτοίμη. Το πλοῖον, βλέπετε εἶναι ἀδύνατον νὰ σωθῇ. Ἡ μόνη ἐλπὶς, ἂν καὶ ἀμυδρὰ, εἰς τὰς λέμβους στηρίζεται. Καιρὸς δὲν μένει· κατέλθετε.

Ταῦτα εἶπεν ὁ πλοίαρχος πρὸς τὸν Κ. Φεῤῥῆν, ὃν εἶδεν ἔμφροντιν διαβάντα ἐμπρός του.

— Κύριε πλοίαρχε, εἶπεν οὗτος, ἐκεῖ παρὰ τὸ πηδάλιον κεῖται ἀκόμη μία γυνή· ἐκείνης ἐπιμεληθῆτε τὴν σωτηρίαν. Διατάξατε νὰ τὴν καταβιβάσωσιν εἰς τὴν λέμβον.

Ὁ πλοίαρχος ἔδωκεν ἀμέσως τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς, καὶ ἐν τῷ ἅμα δύω ναῦται ἔλαβον τὴν Ἐλεονόραν κειμένην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἄνευ αἰσθήσεως, ὅπως τὴν φέρωσιν εἰς τὴν λέμβον. Ἀλλ' ἡ κίνησις αὕτη τὴν ἐπανέφερεν εἰς ἑαυτήν· καὶ ὅταν ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶδεν ὅτι εἶναι εἰς στάσιν γυμνότητος σχεδὸν ἐντελοῦς, ὑπ' ἀνδρῶν περιεστοιχισμένη, διέφυγε τρέμουσα τῶν χειρῶν τῶν ναυτῶν, καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸ ἀπώτατον μέρος τοῦ καταστρώματος.

Ὁ Κ. Φεῤῥῆς τὴν ἠκολούθησε καὶ τὴν παρεκάλεσε μετ' ἐνθέρμων λόγων, μετὰ δακρύων, νὰ λησμονήσῃ πρὸς στιγμὴν τὴν ἄκαιρον αἰδῶ, καὶ νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς σωτηρίας της· καὶ ὅταν εἶδεν ὅτι ἀντὶ ν' ἀποκριθῇ, ἔκρυπτε τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖράς της καὶ ἔκλαιε, παρεκάλεσε τοὺς ναύτας νὰ τὴν φέρωσιν αὖθις εἰς τὴν λέμβον, ἔστω καὶ διὰ τῆς βίας·

Οἱ ναῦται ὑπήκουσαν· μόλις πλὴν τὴν ἀφῆκαν ἐλεύθε-
ραν, ὅπως καταβῇ, καὶ ὡς ἔλαφος δραπετεύουσα, ἔφυγε πά-
λιν τὸν ὅμιλον τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐκρύφθη εἰς τὴν γωνίαν της·
διότι οὔτε ὑπὲρ τῆς ζωῆς της συγκατένευε νὰ θυσιάσῃ τὴν
σεμνότητα, τὸν χνοῦν τῆς καρδίας της. Ὁ Κ. Φεῤῥῆς τὴν
εἶδε διελθοῦσαν ἐμπρός του, καὶ αἴρων τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς
τὸν οὐρανὸν, ἐκτύπησε τὸ μέτωπον διὰ τῆς χειρός του.

— Μὴ χρονοτριβῆτε, κύριε, εἶπε πρὸς αὐτὸν εἷς Γάλλος
συνοδοιπόρος, ὅστις διηυθύνετο πρὸς τὴν λέμβον. Στιγμὰς
μόνον ἀκόμη θὰ ὑπάρξῃ τὸ πλοῖον. Ἐδῶ ὁ θάνατος εἶναι
ἄφευκτος.

— Ἀφ' οὗ, φίλε, ἅπαξ πέπρωται ν' ἀποθάνωμεν, ἐδῶ ἢ
ἀλλαχοῦ, εἰς τὴν θάλασσαν ἢ εἰς τὴν ξηρὰν, τίς ἡ διαφο-
ρά; εἶπεν ὁ Φεῤῥῆς, ἐπαναλαμβάνων αὐτὸς ἐκείνας τὰς λέ-
ξεις ἃς ὑπὸ τόσον ἀλλοίους οἰωνοὺς καὶ μετ' ἄλλου τόνου
φωνῆς εἶχε προφέρει πρὸ ὀλίγων ὡρῶν.

Καὶ ἀφῆκε τὸν συμπατριώτην του νὰ καταβῇ μόνος του
εἰς τὴν λέμβον· δραμὼν δὲ πρὸς τὴν Ἐλεονόραν ἐκ νέου, ἐῤ-
ῥίφθη γονυπετὴς ἐμπρός της.

— Μὴ καταστρέφητε δύω ὑπάρξεις συγχρόνως, τῇ εἶπε·
καὶ τῇ ἔῤῥιψεν εἰς τοὺς ὤμους τὸν ἐπενδύτην του.

Αἱ λέξεις αὗται καὶ ἡ πρᾶξις αὕτη τὴν ἔπεισαν, ὥστε ἠ-
γέρθη τέλος, καὶ δειλῶς στηριζομένη εἰς τὸν βραχίονά του
ἦλθεν εἰς τὴν κλίμακα. Πλὴν φεῦ! πολὺ βραδέως. Αἱ λέμ-
βοι εἶχον ἅπασαι ἀποπλεύσει.

Ἡ ὁρμὴ πρὸς αὐτὰς ἀπέβη εἰς πολλοὺς ὀλεθρία. Πολλοὶ
ἐν τῇ ἀνυπομονησίᾳ των, θέλοντες νὰ εἰσπηδήσωσιν, ἐπή-
δων εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγοντο. Μία κατεποντίσθη,
διότι εἰσώρμησαν περισσότεροι τῶν ὅσους ἠδύνατο νὰ φέρῃ.
Αἱ δὲ λοιπαὶ, ἅμα οἱ διοικοῦντες αὐτὰς ἔβλεπον ὅτι δὲν ἐπ-

δέχετο ἀκινδύνως νὰ προστεθῶσι καὶ ἄλλοι ἐπιβάται, ἐμακρύνοντο ἀλληλοδιαδόχως, καὶ ἀπὸ τοῦ κύκλου ὃν ἀγρίως ἐφώτιζεν ἡ πυρκαϊά, ἐβυθίζοντο εἰς τὸ παχὺ καὶ ἐξώτατον σκότος.

Γ'.

Ἡ ἐσχάτη ἀποπλεύσασα ἦτον ἡ περιέχουσα τὴν κυρίαν Μακκλάρεν μετὰ τοῦ βρέφους, καὶ τὸν συμπατριώτην τοῦ Κ. Φεῤῥῆ. Ὅλων τῶν ἐπιβατῶν αὐτῆς τὰ βλέμματα ἦσαν ἀτενῶς ἐστραμμένα πρὸς τὸ πυρπολούμενον πλοῖον, ὅπερ, οὔτε ὑπὸ κυμάτων οὔτε ὑπὸ ἀνέμων ἀναχαιτιζόμενον ἔτρεχε μετ' ἀκαθέκτου ὁρμῆς ἐπὶ τῆς θαλάσσης, λεῖχον τὰ νέφη διὰ τῶν φλογερῶν του γλωσσῶν, καὶ φαινόμενον ὡς τεραστία κάμινος φερομένη εἰς τοῦ ὠκεανοῦ τὴν ἀχανῆ ἐπιφάνειαν.

Ὅτε τὸ τελευταῖον ἡ λέμβος διέκρινε τὰ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀντικείμενα, ὁ πλοίαρχος Σίμμερς ἵστατο παρὰ τὸ πηδάλιον καὶ ἡ φλὸξ ἀντανακλωμένη καθέτως ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ἐδείκνυε τοὺς εὐγενεῖς χαρακτῆράς του, ἠρεμίαν ἡρωϊκὴν καὶ τῆς ἐγκαρτερήσεως τὴν μεγαλοπρέπειαν πνέοντας.

Παρ' αὐτὸν δέ, ἀφ' ἑνὸς ἵστατο ὁ Κ. Μακκλάρεν καὶ ὁ Ἄγγλος συγγραφεὺς Βαβυρτών, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ κ. Φεῤῥῆς, εἰς οὗ τὸν ὦμον ἐστήριζε τὴν κεφαλήν της ἡ νέα Ἐλεονόρα, διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὰ ῥάκη τοῦ χιτῶνός της αἰδημόνως συνάπτουσα. Πέριξ δ' ἵσταντο ἐν κύκλῳ ὅλοι οἱ ἐπιβάται, ὅσοι δὲν εἶχον κατορθώσει νὰ ἐπιβῶσιν εἰς λέμβους, ἢ ὅσοι ἐκ τῶν δύω ἀπελπισιῶν ἐπροτίμησαν τὴν ἀπονωτέραν, καὶ οἱ ἀξιωματικοί.

Μετ' ὀλίγον ὅλοι ἐγονάτισαν, καὶ φωνὴ ἐπίσημος ἤρθη

ἀπὸ τοῦ κύκλου αὐτῶν, ὁ ψαλμὸς τῆς ἐπιθανάτου δοξολογίας.

Ἀλλ' ἡ λέμβος ἐμακρύνθη, καὶ κατ' ὀλίγον τὰ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐφαίνοντο ἀμυδρότερα, καὶ τοῦ ψαλμοῦ ἔφερε μόνον σπανίους τόνους ὁ ἄνεμος, ὅταν ἐφύσα σφοδρότερος. Τέλος ἐσβέσθησαν καὶ αὐτοί, καὶ μακρὰν πρὸς δυσμὰς ἐφαίνετο μέγας τις δαυλὸς μακρυνόμενος μετ' ἀκατανοήτου ταχύτητος.

Αἴφνης μέγας ἠκούσθη πάταγος, ὡς ἑκατὸν τηλεβόλων ἐκρηγνυμένων, καὶ οὐρανὸν καὶ θάλασσαν ἐφώτισε λάμψις λαμπροτέρα πολὺ τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν ἀέρα ἐπλήρωσαν φλογερὰ σώματα σφενδονιζόμενα μέχρι τῶν νεφελῶν, διαγράφοντα παντοίας καμπύλας,καὶ βυθιζόμενα εἰς τὰ κύματα.

Ἀλλὰ μεθ' ἓν δεύτερον τοῦ λεπτοῦ ἐσβέσθη ὁ κρότος, ἐσβέσθη ἡ λάμψις, καὶ οὐρανὸς καὶ θάλασσα ἐβυθίσθησαν πάλιν εἰς σιγὴν καὶ εἰς σκότος. Ὅλοι ἐν τῇ λέμβῳ ἐῤῥίφθησαν εἰς τὰ γόνατα αὐτομάτως,

Ὅλοι, πλὴν μόνης τῆς κυρίας Μακκλάρεν, διότι αὕτη ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἔκειτο ἐν λειποθυμίᾳ εἰς τῆς λέμβου μίαν γωνίαν. Τέλος δὲ συνῆλθε, καὶ ἡ πρώτη της λέξις ἦν·

— Εὐγένιε, Εὐγένιε, τέκνον μου!

Καὶ τὸ πρῶτον της κίνημα, νὰ ζητήσῃ τὸ παιδίον της. Εὑροῦσα δ' αὐτὸ πλησίον της, τὸ ἥρπασε περιπαθῶς, καὶ κλαίουσα ἤρχισε νὰ τὸ καταφιλῇ. Ἔπειτα δ' ἠρώτησε ποῦ εἶναι ὁ κύριος Μακκλάρεν, ἂν ἦναι ἐντὸς τῆς λέμβου· ἀλλ' οὐδεὶς ἀπεκρίνετο.

— Ποῦ εἶναι; ἐπανέλαβεν ἔντρομος ἡ δυστυχὴς γυνή, ἥτις πρὸ δύω ἐτῶν μόλις, ἦτον ἡ εὐδαιμονεστέρα τῶν συζύγων. Διατί σιωπᾶτε; Ἐπνίγη, ἀπώλετο; Ἔμεινεν εἰς τὸ πυρπολούμενον πλοῖον; Εἰπέτε μοι, ἂν ἔχητε εὐσπλαγχνίαν.

Ὁ Γάλλος τέλος ἀνέλαβε νὰ τὴν καθησυχάσῃ, εἰπὼν εἰς αὐτὴν διὰ γενικῶν ἐκφράσεων, αἵτινες ἐπέτρεπον τὴν ἐλπίδα, ὅτι πολλαὶ λέμβοι ἀνεχώρησαν ἀπὸ τοῦ πλοίου, καὶ ὅτι πλεῖστοι τῶν ἐπιβατῶν εἶχον κατέλθει εἰς αὐτάς.

Ἐν τούτοις ὁ ἄνεμος ἦτο σφοδρότατος, ἡ θάλασσα ταραχωδεστάτη, τὸ σκότος πυκνότατον, ἡ βροχὴ ἔπιπτε ῥαγδαία, καὶ οἱ πλεῖστοι ἐν τῇ λέμβῳ δὲν εἶχον οὐδ' ἕνα ἐπενδύτην, ἡ δὲ κυρία Μακκλάρεν διὰ μόνου ἐκαλύπτετο τοῦ νυκτικοῦ χιτῶνος, καὶ αὐτοῦ τὸ πλεῖστον μετεχειρίζετο ὅπως προφυλάττῃ τὸ σχεδὸν ἐντελῶς γυμνὸν βρέφος της· οἱ δὲ γυμνοὶ πόδες της ἐβάτευον εἰς τὸ ὕδωρ, ὅπερ ἐκ τῆς βροχῆς καὶ τῶν κυμάτων ἐπλήρου τὸν πυθμένα τῆς λέμβου, καὶ ηὔξανε τοὺς κινδύνους, μόλις ἀντλούμενον διὰ τῶν ἐναγωνίων προσπαθειῶν τῶν ἐπιβατῶν.

Οὕτω παρῆλθεν ἡ τρομερὰ ἐκείνη νύξ, καὶ τέλος ἀνέτειλεν ὁ παρήγορος ἥλιος. Ἀλλὰ καὶ τὸ πελιδνὸν αὐτοῦ φῶς οὐδεμίαν ἀνακούφισιν ἔφερεν εἰς τοὺς κατατριχομένους ναυαγούς. Μάτην περιέφερον πέριξ τὰ βλέμματα· οὐδαμοῦ σκιὰ γῆς, οὐδαμοῦ τὸ ἐλάχιστον σημεῖον ἐπικούρου πλοίου. Τὰ δὲ κύματα ἐκορυφοῦντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ὁ ἄνεμος ἐπέτεινε τὴν λύσσαν του· ἡ βροχὴ ἔπιπτε κρουνηδόν, καὶ οὐδεμία τροφή, καὶ οὐδὲ σταλαγμὸς ποτίμου ὕδατος ἐν τῇ λέμβῳ. Ἡ μόνη δ' ἐλπὶς σωτηρίας ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ ἀκολούθου Ἐρρίκου, ὅστις μετὰ μεγάλης φρονήσεως, καρτερίας καὶ δραστηριότητος διηύθυνε τὴν ἀπηλπισμένην καὶ δεινὴν θαλασσοπλοΐαν.

Διαιρέσας ναύτας καὶ ἐπιβάτας εἰς δύω λόχους, διέταξε νὰ κωπηλατῶσιν ἀμοιβαδόν, ὥστε οἱ κεκμηκότες ν' ἀναλαμβάνωσι τὰς δυνάμεις των, καὶ ἐβοήθει τοὺς δραστηριωτέρους, καὶ ἐνεθάρρυνε τοὺς ἀτολμοτέρους διὰ λόγου καὶ ἔργου·

Οὕτω παρῆλθε καὶ αὕτη ἡ ἡμέρα, ὠχρὰ, θυελλώδης καὶ ἀτελεύτητος, καὶ ἐπῆλθε πάλιν νὺξ φοβερὰ, χωρὶς οὐδεμιᾶς πιθανότητος σωτηρίας. Τὰ πνεύματα ἦσαν ἤδη καταβεβλημένα, ἡ ἀπελπισία εἶχεν ἤδη καταλάβει τοὺς εὐψυχοτέρους, καὶ πεῖνα καὶ πρὸ πάντων δίψα τοὺς ἐτυράννει.

Ὁ μικρὸς Εὐγένιος τῆς Κυρίας Μακκλάρεν ἔκλαιε ζητῶν νὰ φάγῃ, ἢ ζητῶν ὕδωρ, καὶ αἱ φωναί του ἐθέριζον τὴν καρδίαν τῆς μητρός του, ἥτις μόνον δάκρυα εἶχε νὰ τῷ προσφέρῃ.

— Αἴφνης Πλοῖον! πλοῖον! ἔκραξεν εἷς τῶν ναυτῶν, καὶ ὅλοι ἀπέβλεψαν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο· καὶ ἰδοὺ τῷ ὄντι ἱστὸς πλοίου ἐφαίνετο εἰς τὸ λυκαυγὲς τῆς ἑσπέρας, καὶ μετ' ὀλίγον ἐφάνη καὶ τὸ σκάφος αὐτό. Οἱ ναῦται ἤγειραν ὅλοι διὰ μιᾶς τριπλῆν κραυγὴν, ἥτις ἤχησε μακρὰν ἐπὶ τοῦ πελάγους, καὶ ἐλλείψει ἄλλου ὑφάσματος ἔσχισαν λωρίδα τοῦ χιτῶνος τῆς κυρίας Μακκλάρεν, καὶ τὴν ὕψωσαν εἰς μίαν κώπην.

Αἴφνης εἰς τὸ πλοῖον ἐφάνη φῶς κινούμενον ἄνω καὶ κάτω. Τοῦτο ἦτο σημεῖον προφανὲς ὅτι τὸ πλοῖον τοὺς εἶδε. Πλήρεις χαρᾶς καὶ ἐλπίδος ἐξηκολούθησαν ἐπαναλαμβάνοντες τὰς κραυγάς των ἀπὸ λεπτοῦ εἰς λεπτὸν, ὅπως ὁδηγήσωσι τὴν πορείαν τοῦ πλοίου.

Ἀλλὰ τὰ λεπτὰ παρήρχοντο, τὸ φῶς ἐσβέσθη, καὶ τὸ πλοῖον δὲν ἐφαίνετο πλέον. Περιέμειναν ἓν τέταρτον, περιέμειναν ἡμίσειαν ὥραν, μίαν ὥραν, ἀλλ' οὐδὲ φωνὴ ἀπὸ τοῦ πλοίου οὐδὲ ἀκρόασις. Πρόδηλον ἦτον ὅτι ἢ δὲν τοὺς ἐνόησεν, ἢ ὅτι νοῆσαν εἶχε τὴν βαρβαρότητα νὰ τοὺς ἐγκαταλείψῃ εἰς τὴν δεινὴν θέσιν των, καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον του.

Μετὰ λαμπρὸν φῶς πόσον ζοφερώτερον φαίνεται τὸ σκό-

τος! μετὰ τοιαύτην ἐλπίδα πόσον μεγαλητέρα κατέλαβεν ἀπελπισία τοὺς δυστυχεῖς ναυαγούς!

Ἡ κυρία Μακκλάρεν, ἐν ὅσῳ ἐνομίζετο ὅτι ἤρχετο τὸ σῶζον πλοῖον, ἐχόρευε τὸ παιδίον της εἰς τὰς χεῖράς της, καὶ διὰ τῶν τρυφερωτέρων λέξεων τῷ ὑπέσχετο τροφὴν καὶ ὕδωρ. Ἀλλ' ἅμα ἤκουσε τοὺς τρομεροὺς λόγους: « Τὸ πλοῖον δὲν ἔρχεται, »

— Ἀπόθανε καὶ σὺ ἄθλιον! ἀνέκραξε, καὶ ἐλειποθύμησε πάλιν.

Ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνδρῶν δὲν ἀντέσχε περαιτέρω ἡ γενναιότης. Ὁ Γάλλος ἐπιβάτης ἐπλησίασεν εἰς τὸ χεῖλος τῆς λέμβου ἵνα ῥιφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τελειώσῃ τὰ δεινά του ἐφ' ἅπαξ· ἀλλ' ὁ ἀκόλουθος Ἐῤῥῖκος, ἐννοήσας τὴν πρόθεσίν του, τὸν συνέλαβεν ἀπὸ τοῦ βραχίονος.

— Κύριε Γάλλε, τῷ εἶπε, περιμείνατε κἂν ὡς αὔριον, καὶ ἂν ἡ ἡμέρα δὲν φέρῃ βελτίωσιν εἰς τὴν τύχην μας, σᾶς ἐπιτρέπω νὰ ἐκτελέσητε τὸν σκοπόν σας, ἐπανιστάμενος κατὰ τῶν σκοπῶν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Γάλλος ᾐσχύνθη βλέπων εἰς τὸ μειράκιον ἐκεῖνο τοιαύτην εὐψυχίαν, καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν του.

— Θωμᾶ, εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ εἷς ναύτης εἰς ἄλλον γείτονά του· ὅταν ἤμην εἰς Καναδάν, ἤκουσα τοὺς ἀγρίους ἐκεῖ λέγοντας, ὅτι τὸ κρέας τῶν μικρῶν παιδίων εἶναι τρυφερὸν καὶ γλυκὺ ὡς τῶν ἀρνίων.

Ὁ Θωμᾶς ἠτένισε τὸν ὁμιλήσαντα διὰ φλογεροῦ βλέμματος.

— Ἰωάννη, ἔχεις μάχαιραν; τὸν ἠρώτησε μετὰ μικρὰν σιωπήν.

— Ἔχω, καὶ πολὺ κοπτεράν, εἶπεν ὁ Ἰωάννης.

— Τὸ παιδίον μου! ἀνέκραξεν ἀναπηδῶσα ὡς λέαινα ἡ

Κ. Μακκλάρεν, ἥτις ἐφαίνετο πρὶν λειποθυμοῦσα ἢ κοιμωμένη. Τίς θέλει νὰ μ' ἀφαιρέση τὸν Εὐγένιόν μου; Ἐλθέτε, ἐδῶ εἶμαι. Ἂν ἔχητε μαχαίρας, ἔχω τοὺς ὄνυχάς μου, ἔχω ἐγὼ τοὺς ὀδόντας μου. Δὲν θὰ μ' ἁρπάσητε τὸν Εὐγένιον.

Ἀλλὰ διὰ μιᾶς πίπτουσα εἰς τὰ γόνατα,

— Πεινᾶτε, εἶπεν· ἔχετε δίκαιον. Θέλετε νὰ φάγητε, ἔχετε δίκαιον. Ἀλλὰ σᾶς παρακαλῶ, ἀλλὰ σᾶς ἱκετεύω γονυπετῶς· λυπηθῆτέ με προσπίπτουσαν εἰς τοὺς πόδας σας. Ἀφήσατε τὸ παιδίον μου. Θυσιάσετε ἐμέ. Σᾶς εἶναι πολὺ συμφερώτερον. Ἀπὸ ἓν μικρὸν παιδίον τίς πρῶτος θὰ φάγῃ; Ἀπὸ ἐμὲ δύνασθε νὰ τραφῆτε δύω ἡμέρας τοὐλάχιστον, καὶ ἐν τούτοις θὰ φανῇ ἡ ξηρά, ἢ θὰ ἔλθῃ πλοῖον πρὸς σωτηρίαν σας. Μὴ ἀποβάλλετε τὴν δέησίν μου.

Ἔπειτα δέ, στραφεῖσα πρὸς τὸν ἀκόλουθον,

— Κύριε ἀξιωματικέ, τῷ εἶπε, σᾶς παραδίδω τὸν υἱόν μου. Βοηθήσατε, κύριε ἀξιωματικέ· σώσατε τὸν υἱόν μου. Θέλουσι νὰ τὸν φονεύσωσι. Θέλουσι νὰ τὸν φάγωσι. Σώσατέ τον, καὶ ἀποδόσατε ποτὲ εἰς τὸν πατέρα του τὴν φίλην αὐτὴν παρακαταθήκην.

— Ἡσυχάσατε, κυρία, εἶπεν ὁ νέος ἀκόλουθος, ὅστις εἶχεν ἐπίσης ἀκούσει τὴν συνδιάλεξιν τῶν ναυτῶν. Τὸ παιδίον σας δὲν διατρέχει τοιοῦτον κίνδυνον. Δὲν ἠξεύρω ἂν σωθῶμεν ἢ ἂν ἀποθάνωμεν. Σᾶς ἐγγυῶμαι ὅμως ὅτι θ' ἀποθάνωμεν ἢ θὰ σωθῶμεν ὅλοι ἐμοῦ. Καὶ ὅ,τι δύναται νὰ πείσῃ ἕκαστον περὶ τούτου, εἶναι αὐτό! ἐπρόσθεσε, σύρων ἀπὸ τῆς ζώνης του πυροβόλον, οὗ ἡ θέα ἐπέβαλεν εἰς ὅλους σέβας καὶ σιωπήν.

— Εὐχαριστῶ! εὐχαριστῶ! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Μακκλάρεν, γελῶσα ἐνταυτῷ καὶ κλαίουσα, καὶ κρατοῦσα σφικτὰ

τὸ βρέφος της, χωρὶς νὰ συγκατανεύῃ πλέον οὐδὲ στιγμὴν νὰ τὸ ἀφήσῃ ἀπὸ τῆς ἀγκάλης της.

Οὕτω παρῆλθε καὶ ἐκείνη ἡ νύξ, ζοφερωτέρα, θυελωδεστέρα, ἀγριωτέρα τῆς προτέρας. Ἡ βροχὴ οὔτε στιγμὴν δὲν ἔπαυσεν, οὐδ' ἐκόπασε διόλου ὁ ἄνεμος· ἐξ ἐναντίας δὲ, πρὸς βοῤῥᾶν μεταπηδήσας, προσέθηκε καὶ τὸ δριμὺ ψῦχος εἰς τὰς λοιπὰς βασάνους τῶν ναυαγῶν.

Δ'.

Τέλος ἡ αὐγὴ ἤρχισε νὰ ὑποφώσκῃ, καὶ εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς ἀκτῖνα εἶδον μετ' ἀγαλλιάσεως καὶ μετὰ φρίκης συγχρόνως πλοῖον, ὅπερ ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς δὲν τοὺς εἶχεν ἰδῇ, καὶ ἔπλεεν ἐπ' αὐτοὺς ὀρθὸν, ὥστε ἡ πρύμνη του σχεδὸν τοὺς ἤγγιζεν ἤδη. Ὁ ἀκόλουθος Ἐῤῥῖκος ἔσπρωξεν ἀμέσως ἰσχυρῶς τὸ πηδάλιον, καὶ ὅλοι ὁμοῦ ἐξέπεμψαν μεγάλην φωνὴν, ἥτις ἠκούσθη εἰς τὸ πλοῖον.

Ἀνεκώχισεν ἀμέσως αὐτὸ, κατεβίβασε τὴν ἀναβάθραν του καὶ ἐδέχθη τοὺς δυστυχεῖς. Τὴν κυρίαν Μακκλάρεν ὅμως ἀνεβίβασαν οἱ ναῦται αὐτοῦ φοράδην, διότι ἐκ τοῦ ψύχους, τῆς ὑγρασίας, καὶ πρὸ πάντων ἐκ τῆς ψυχικῆς ἀγωνίας, εἶχεν ἀπολέσει τὴν χρῆσιν τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν της.

Τὸ πλοῖον τοῦτο ἦτον Ὁλλανδικὸν, καὶ διηυθύνετο πρὸς τὴν Ἀμερικήν. Ἀλλ' ἀναλογισθεὶς ὁ πλοίαρχος ὅτι δὲν εἶχεν ἱκανὴν ποσότητα τροφῶν καὶ ὕδατος διὰ τοὺς προσθέτους του ἐπιβάτας, προὐτίμησε νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν Εὐρώπην, ἀφ' οὗ ὅμως ἐφ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλοξοδρόμησεν εἰς ἐκεῖνα τὰ ὕδατα, ὅπως σώσῃ καὶ ἄλλους τῶν ναυαγῶν, ἂν ἤθελεν ἀπαντήσει. Καὶ τῷ ὄντι περὶ τὴν ἑσπέραν ηὐτύχησε

νὰ εὕρῃ καὶ ἑτέραν λέμβον ἔχουσαν ἑπτὰ ἐπιβάτας, καὶ τὴν ἐπαύριον εἰσέπλευσεν εἰς Βρέττην τῆς Γαλλίας, καὶ ἀπεβίβασεν αὐτόθι τὴν λείαν τῆς φιλανθρωπίας του.

ΤΕΛΟΣ.

ΕΜΑΗ

Α'.

Τῆς νέας Σεελανδίας ὁ εὐρωπαϊκὸς ἀποικισμὸς δὲν εἶναι ἀρχαῖος. Κατὰ πρῶτον Γάλλοι τυχοδιῶκται ἦλθον εἰς αὐτὴν, καὶ κερδήσαντες τὴν εὔνοιαν τῶν ἐγχωρίων, ἠγόρασαν γαίας αὐτῶν, καὶ συνέζων μετ' αὐτῶν εἰς σχέσεις φιλικωτάτας. Ἔπειτα δ' ἱεραπόστολοι Ἄγγλοι μετέβησαν νὰ διαχύσωσιν εἰς τὰς νήσους ταύτας τὸ φῶς τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ φιλόφρονος τυχόντες ὑποδοχῆς, περιωρίζοντο εἰς τὸ νὰ ἐξευγενίζωσι τὸν λαὸν, χωρὶς νὰ ἐπεμβαίνωσιν εἰς τὰ κυριαρχικὰ αὐτοῦ δικαιώματα.

Ἀλλὰ μόλις ἐγνώσθη εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ κάλλος καὶ ἡ εὐφορία τῶν τόπων τούτων, καὶ ἡ εὐκολία τῆς αὐτόθι ἀποκαταστάσεως, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐκινήθη τὸ πνεῦμα τῆς κερδοσκοπίας, καὶ ἑταιρία ἐμπορικὴ συστηθεῖσα, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Ἰνδικῆς, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, κατέλαβε δι' ἀγορῶν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον εἰλικρινῶν, μεγάλας κτήσεις, ἐφ' ὧν ἀνήγειρε πόλεις, καὶ μετὰ τῶν δυνάμεών της συναυξάνουσα καὶ τὰς ἀξιώσεις

της, ἐζήτησεν ὡς δικαίωμα ὅ,τι τῇ εἶχε δοθῇ ὡς φιλόξενος παραχώρησις, καὶ ἠθέλησε ν' ἁρπάσῃ τὴν ὑπερτάτην τῶν νήσων κυβέρνησιν, ἀφαιροῦσα αὐτὴν ἀπὸ τῶν ἐγχωρίων.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ τοιαύτη τῆς ἑταιρίας διαγωγὴ διήγειρε τῶν ἀρχαίων ἀρχηγῶν τῆς νήσου τὴν γενικὴν ἀγανάκτησιν, ὑπεκκαιομένην κατὰ μέρος, ὡς ὁ ἀγγλικὸς τύπος διϊσχυρίζετο, καὶ ὑπὸ τῶν ζηλοτύπων σκευωριῶν τῆς Γαλλίας, καὶ δικαιουμένην ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων, οἵτινες ὀρθῶς, εἰ καὶ κατά τι ἰδιοτελῶς, ἐπρέσβευον ὅτι οἱ ἄγριοι ἐκεῖνοι, ἐξημερωθέντες διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, ἔπρεπε ν' ἀναπτυχθῶσιν ἀφ' ἑαυτῶν καὶ δι' ἑαυτῶν.

Ἀλλ' οἱ φιλάνθρωποι οὗτοι λόγοι δὲν ὑπερίσχυσαν, καὶ ἡ ὑπόθεσις, καθυποβληθεῖσα εἰς τὰς ἀγγλικὰς βουλὰς καὶ ἐξογκωθεῖσα εἰς ὑπουργικὸν ζήτημα, ἐλύθη κατὰ τῶν ἱεραποστόλων καὶ ἐγχωρίων, καὶ ὑπὲρ τῆς ἑταιρίας, ἤτοι διὰ σοφίσματος διαφανεστάτου ἡ ἀποικία μετεβλήθη εἰς κατάκτησιν, καὶ οἱ ξενοδόχοι εἰς αἰχμαλώτους.

Ἀλλ' οἱ Νεοσεελανδοὶ εἰσὶν ἀνδρειότατοι μεταξὺ τῶν ἀγρίων. Προσέτι δὲ κέκτηνται καί τινας ἠθικὰς ἀρετάς, ἀξίας λαῶν μᾶλλον ἐξηυγενισμένων, καὶ μεταξὺ ἄλλων τὸν πατριωτισμόν. Δὲν ἠθέλησαν ἑπομένως νὰ κλίνωσι τόσον εὐκόλως τὸν αὐχένα εἰς τὸν ζυγὸν ὅστις τοῖς ἐπεβάλλετο δι' ἁπλοῦ βουλεύματος ἔθνους μεμακρυσμένου καὶ ξένου, ἀλλ' ἀντέστησαν ἐνόπλως, καὶ ὑπέκυψαν μὲν εἰς τὴν ἀνωτέραν δύναμιν τῆς τακτικῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ διεμαρτύροντο διὰ συνεχῶν ἐπαναστάσεων κατὰ τῆς αὐθαιρέτου ταύτης παραβιάσεως τῶν δικαιωμάτων των, καὶ πολλάκις ὁ ἐνθουσιασμός, ἡ ἀνδρία καὶ ὁ ἀριθμός των ἔφερον ὄλεθρον εἰς τοὺς κατακτητάς.

Πρὸ πάντων δὲ δὲν ἐδίδετο εἰς τούτους ἡ ἐλαχίστη ἀνε-

σις· ἀλλ' ἅμα ἡ μία τῶν φυλῶν κατετροποῦτο, ἢ ἐξιλεουμένη κατέθετε τὰ ὅπλα, ἀμέσως ἡ ἄλλη τ' ἀνελάμβανε. Καὶ τοῦτο μὲν προεμήνυεν αἴσιον τὸ τέλος τῶν προσπαθειῶν των εἰς τοὺς Ἄγγλους, διότι δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἀπαιτουμένη ὁμόνοια καὶ ἑνότης μεταξὺ τῶν ἐγχωρίων, ὥστε ν' ἀποφύγωσι τὸ νὰ νικηθῶσιν ἢ καὶ νὰ ἐξολοθρευθῶσιν ἀλληλοδιαδόχως· ἀλλὰ τοῦτο καὶ διαιώνιζε τὸν πόλεμον.

Κατὰ τὸ 1842, αἱ δύω φυλαὶ Χουράκη καὶ Χούκη-Ἄγγα, ἐκ μικρῶν ἀφορμῶν ὁρμώμεναι, ἡνώθησαν, καὶ ὕψωσαν τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως, ὁμώσασαι εἰς τὸν Τιπόκον, τὸν θεὸν τοῦ θανάτου καὶ τῆς ὀργῆς, ν' ἀποδιώξωσι τοὺς ξένους ἀπὸ τῆς νήσου των, καὶ θαῤῥαλέως ἐλθοῦσαι μέχρι Τερανάκης, καὶ ἔξω τοῦ νέου Πλυμοὺθ, ἔκαυσαν καὶ ἐλεηλάτησαν ἀγροικίας τῆς κόμης ταύτης.

Τότε δ' ἐκδραμόντες οἱ Ἄγγλοι, οὐ μόνον τοὺς ἀπεδίωξαν, πληγώσαντες πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ συλλαβόντες ἕνα τῶν ἀρχηγῶν των, τὸν γηραιὸν Χουράκην (τὸν ὠκύποδα), τὸν ἐκρέμασαν ὑβριστικῶς ὑπ' ὄψιν τῶν ὀπαδῶν του, οἵτινες τὸν ἠγάπων ὡς πατέρα καὶ τὸν ἐτίμων ὡς βασιλέα των.

Τοῦτο, ἀντὶ νὰ ταπεινώσῃ τὸ φρόνημα τῶν ἀτρομήτων ἐκείνων υἱῶν τῆς φύσεως, ἐκορύφωσεν ἐξ ἐναντίας τὴν λύσσάν των, καὶ τοὺς παρώξυνεν εἰς ἀδιάλλακτον μῖσος· δύω δὲ νέαι φυλαὶ, οἱ Χόγγοι, καὶ οἱ Βεϊ Κάτω προσετέθησαν εἰς τὰς ἐπαναστάσας, ὥστε αἱ ἀγγλικαὶ ἀρχαὶ ἐθεώρησαν τὰ συμβάντα ὡς λίαν σπουδαῖα, καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ λάβωσι σύντονα μέτρα.

Ἐκστρατεία λοιπὸν ἡτοιμάζετο εἰς Νέον Πλυμοὺθ, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ σβεσθῇ ἡ στάσις εἰς αὐτὴν τὴν ἑστίαν της. Πᾶσαι αἱ διαθέσιμοι στρατιωτικαὶ δυνάμεις, πεζικὸν καὶ πυροβολικὸν, ἐτίθεντο εἰς κίνησιν, καὶ ἐπικουρία ἐζητήθη καὶ

παρὰ τοῦ ἐκεῖ σταθμεύοντος δικρότου τῆς Ἀμφιτρίτης.

Ἀφ' ἑσπέρας τῆς ἐκστρατείας, οἱ ἀξιωματικοὶ ὅσοι ἔμελλον νὰ ὁδηγήσωσι τὸν στρατὸν, καὶ οἱ ἐπισημότεροι τῶν κατοίκων τοῦ Νέου Πλυμοὺθ, ἦσαν συνηγμένοι εἰς τὴν συναναστροφὴν τοῦ διοικητοῦ τῆς ἐπαρχίας, τοῦ συνταγματάρχου Οὐΐντερβίλου.

Οἱ πλεῖστοι, κατὰ συστήματα ἀνὰ δύω ἢ τρεῖς διῃρημένοι ἐντὸς τῆς αἰθούσης, συνδιελέγοντο περὶ τοῦ πολέμου, τῆς πιθανῆς αὐτοῦ ἐκβάσεως, καὶ τῶν συνεπειῶν του ὡς πρὸς τὴν ὁλοσχερῆ τῆς νήσου κατάκτησιν, ἢ ἀπεχαιρετῶντο ἀμοιβαίως.

Παρὰ δὲ τὴν στρογγύλην τράπεζαν, κατὰ μέσην τὴν αἴθουσαν, ἐκάθητο, προχέουσα τὸ τέϊον, ἡ Μὶς Ἐλισάβετ Οὐΐντερβίλη, Ἀγγλὶς γλαυκῶπις καὶ λευκὴ ὡς κρῖνος, ἥτις καὶ εἰς τοῦ Οὐέστ-Ἐνδ τὰς συναναστροφὰς ἤθελεν ἴσως παρατηρηθῆ διὰ τὸ κάλλος της, πολλῷ δὴ μᾶλλον εἰς τῆς Νέας Σεελανδίας τὴν ἔρημον, ὅπου αὐτὴ ἔθαλλε μόνον ἄνθος τοῦ εἴδους της. Προσέτι δὲ ἦτον ἡ Μὶς Οὐΐντερβίλη κληρονόμος τῆς οὐ μικρᾶς περιουσίας τοῦ συνταγματάρχου, ὅστις, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἦν γνωστὸς καὶ ὡς ἀπολαμβάνων τῆς ἰδιαιτέρας εὐνοίας τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν.

Δι' ὅλα ταῦτα ἐννοεῖται ὅτι ἡ Μὶς Ἐλισάβετ ἦτον ἐπιζήτητος νύμφη, διὰ νέους ἀξιωματικοὺς μάλιστα θαυμάζοντας τὸ κάλλος της, ὀρεγομένους τοῦ πλούτου της, καὶ ἔχοντας ἀνάγκην τῆς συστάσεως τοῦ πατρός της. Ἑπομένως ἡ τράπεζα, ἧς προήδρευε, δὲν ἦτο κενὴ, ἀλλὰ περιεβόμβει περὶ αὐτὴν τὸ σμῆνος τῶν ἀξιωματικῶν τῆς ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, καὶ πάντες ἐφιλοτιμοῦντο ν' ἀρέσωσιν εἰς τὴν καλὴν τεϊχόον.

Ἀλλ' εἷς πρὸ πάντων ἐφαίνετο ἐπιτυγχάνων εἰς τοῦτο,

νέος ἀξιωματικὸς τοῦ Βασιλικοῦ ναυτικοῦ, οὗ τὰ κυριώτερα πλεονεκτήματα ὑπὲρ τοὺς λοιποὺς ἀντιζήλους του ἦσαν τὰ ἀκόλουθα· πρῶτον, ὅτι εἶχε χαρακτῆρας προσώπου ἀληθῶς διακεκριμένους, ἀνακαλοῦντας κατά τι τὴν μορφὴν τοῦ Ἀντινόου, ἐκτὸς ὅτι, ἢ ἴσως, προσθήκῃ ὅτι, τὸ βλέμμα του εἶχέ τι τὸ τολμηρὸν μέχρι προπετείας, καὶ τὸ στόμα του, αὐταρέσκως διαστελλόμενον, ἐσκιάζετο ὑπὸ ἀρτιγεννήτου μύστακος, ὃν κομπαστικῶς ἔστριπτε πολλάκις ὁ ἰδιοκτήτης του· δεύτερον ὅτι ἐχόρευε τὸν στρόβιλον καὶ τὴν νεωστὶ ἐφευρεθεῖσαν πόλκαν ὡς οὐδεὶς ἄλλος τοῦ ἔθνους του, καὶ οὐδὲ αὐτῶν τῶν σκηνικῶν ἀτελέστερον· τρίτον ὅτι, ἔχων φωνὴν βαρυτόνου, καὶ λαβών τινα μαθήματα αὐτοῦ τοῦ Ταμβουρίνη, ἐτραγώδει μετὰ τῆς Μὶς Οὐΐντερβίλης τὴν Λουκίαν πρὸ πέντε ἡμερῶν, ἀφ' ὅτου δηλαδὴ προσωρμίσθη ἡ Ἀμφιτρίτη εἰς Νέον Πλυμούθ· καὶ τέταρτον, τινὲς φρονοῦσι τὸ κυριώτατον, ὅτι ὁ νέος ἀξιωματικὸς ἐκαλεῖτο λόρδος Ἀλβέρτος Βεβλαίϋ, καὶ ἦν δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Μαρκεσίου Φιτζ-Οὐΐλλιαμ, ἔχων ἑπομένως νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν μέλλουσαν σύζυγόν του πλοῦτον μὲν οὐχὶ, καθ' ὃ δευτερότοκος, ἀλλ' ὄνομα ἐκ τῶν ἀριστοκρατικωτέρων.

Τούτου τὰς περιποιήσεις ἐφαίνετο μᾶλλον ἐνθαῤῥύνουσα ἡ ὡραία τοῦ συνταγματάρχου θυγάτηρ, διὰ τῆς προτιμήσεως καὶ τῆς προσοχῆς ἣν εἰς αὐτὰς ἐχορήγει.

— Καὶ τί μὲ διατάττετε νὰ σᾶς φέρω ἐκ τῆς ἐκστρατείας μας, κυρία; εἶπεν ὁ λόρδος Ἀλβέρτος γελῶν, ἐνῷ ἐῤῥόφα τὸ τέϊον. Τὴν λευκὴν λίμνην, ἥτις ὁμοιάζει γάλα μακρόθεν, οὔτε τὸν θολωτὸν σκόπελον τοῦ Τογαδοῦ κατὰ δυστυχίαν δὲν δύναμαι· ἀλλ' ἂν θέλητε τινὰς Μοκομοκάϊ ἢ τεταριχευμένας κεφαλὰς τῶν Ῥαγκατίρας, ὡς ὀνομάζονται

αἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἀγρίων αὐτῶν βαρβάρων, σᾶς ὑπόσχομαι πλήρη αὐτῶν συλλογήν.

— Ἄπαγε! Ποίαν πρότασιν, λόρδε Ἀλβέρτε! ἀπήντησεν ἐπιπληκτικῶς ἡ Μὶς Οὐΐντερβίλη. Ὅ,τι ἀπαιτῶ παρ' ὑμῶν, κύριοι, εἶναι νὰ μᾶς φέρητε ὀπίσω ὑμᾶς αὐτοὺς σώους καὶ ὑγιεῖς, ἐπρόσθεσε, διὰ μὲν τοῦ στόματος ἀποτείνουσα τούτους τοὺς λόγους εἰς ὅλους τοὺς περιϊσταμένους, διὰ δὲ τοῦ βλέμματος εἰς τὸν ἀξιωματικὸν τοῦ ναυτικοῦ.

— Ὦ! περὶ τούτου μὴ ἀνησυχῆτε, εἶπε κομπορρημονῶν ὁ Ἀλβέρτος, ὅστις κατὰ πρῶτον ἐξεστράτευεν εἰς τὴν Πολυνησίαν. Βεβαίως δὲν ὑποπτεύετε ὅτι οἱ γυμνῖται αὐτοί, οἱ ἔχοντες ψιάθους ἀντὶ ἐνδυμάτων, καὶ ὀστᾶ τῶν ἰχθύων ἀντὶ ὅπλων, θέλουσι τολμήσει νὰ πλησιάσωσι τόσον εἰς τὸ πῦρ τῶν γρανιτοβόλων τῆς Ἀμφιτρίτης, ὥστε καὶ νὰ μᾶς βλάψωσιν!

«Ἀλλ' ἂν δὲν καταδέχησθε τὰς κεφαλάς των, — καὶ ἔχετε δίκαιον· δυσειδέστερον δῶρον δὲν ἐδύνατο νὰ σᾶς προταθῇ, — σᾶς ὑπόσχομαι ὁλόκληρον ἀγέλην δεσμίων ἡγεμονίδων, ἐξ ὧν νὰ συνθέσητε τὴν αὐλήν σας, νὰ τὰς ἔχητε ὑποπόδιά σας ὅταν κάθησθε εἰς τὸν οἶκον, καὶ ὑποζύγια ὅταν ἐξέρχησθε διὰ τοῦ ὀχήματος.

— Ὦ κύριε, εἶπεν ἡ Μὶς Ἐλισάβετ, ἡ φαντασία σας εἶναι λίαν ἀσιατική. Στοιχηματίζω ὅτι προσφάτως ἀνέγνωτε τὴν Λάλλα-Ῥούχ [1]).

— Σᾶς συμβουλεύω, νέε μου φίλε, εἶπεν ὁ αἰδεσιμώτατος Δανιὴλ Ῥιγγβέλλ, πρό τινων ἡμερῶν ἐλθὼν εἰς Νέον Πλυμποὺθ νὰ ἱερουργήσῃ, σᾶς συμβουλεύω νὰ μὴν ἀναλά-

1). Τὸ Ἰνδικὸν ποίημα τοῦ Θωμᾶ Μώρου.

ῦητε τοιαύτην ὑποχρέωσιν. Δὲν γνωρίζετε τῶν ἐγχωρίων αὐτῶν τὴν ἀνδρίαν.

— Περὶ τούτου, ἀπεκρίθη προπετῶς ὁ λόρδος Ἀλβέρτος, ὁμιλοῦμεν εἰς τὴν ἐπιστροφήν μας. Καὶ προθύμως ἀναλαμβάνω τὴν πρόσθετον ὑποχρέωσιν νὰ φέρω καὶ εἰς τὴν αἰδεσιμότητά σας δύω ἀρχηγοὺς ἢ βασιλεῖς των, νὰ τοὺς ἔχητε κωδωνοκρούστας εἰς τὴν ἐκκλησίαν σας.

— Κύριέ μου, ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὁ ἱερεύς· ὅταν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι προσβάλλωσι τὴν ἀποικίαν μας, πρέπει βεβαίως νὰ τοὺς ἀποκρούωμεν, καὶ νὰ καθιστῶμεν αὐτοὺς ἀκινδύνους. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι, ἂν καυχώμεθα διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς θρησκείας μας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν φώτων μας, αὐτὴ ἡ θρησκεία καὶ αὐτὸς ὁ πολιτισμὸς καθῆκον μᾶς ἐπιβάλλουσιν, ὄχι νὰ καταδυναστεύωμεν αὐτοὺς διότι εἶναι ἡμῶν ἀσθενέστεροι, ἀλλὰ νὰ τοὺς προστατεύωμεν, ὄχι νὰ γινώμεθα ἅρπαγες τῆς γῆς, τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῆς ἐλευθερίας των, ἀλλὰ διὰ τοῦ λόγου καὶ δι' ἔργου νὰ παύωμεν αὐτοὺς τῆς ἁρπαγῆς, καὶ νὰ τοῖς διδάσκωμεν τὴν ἠθικὴν τοῦ θείου ἡμῶν ἀρχηγέτου· τέλος νὰ τοὺς μεταχειριζώμεθα οὐχὶ ὡς ὑποπόδια καὶ ὡς ὑποζύγια, ἀλλ' ὡς ἀδελφοὺς πεπλανημένους, οὓς ἐκλήθημεν οὐρανόθεν ὅπως φέρωμεν εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀληθείας.

Οἱ πλεῖστοι τῶν περιεστώτων ἐπεκρότησαν εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο μάθημα τὸ δοθὲν εἰς τοῦ λορδίσκου τὴν ὑπεροψίαν, καὶ πρὸ πάντων ἔρριψεν εὐγνῶμον βλέμμα πρὸς τὸν Κ. Ῥιγγδὲλλ ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ συνταγματάρχου, ὁ λοχαγὸς Φρέϊζερ, ὅστις ἄλλοτε συλλαβὼν τινας ἐλπίδας νὰ ἑλκύσῃ τὴν καρδίαν τῆς Ἐλισάβετ, εἶδε δύσαντα τὸν ἀστέρα του, ἀφ'

ῆς στιγμῆς ἀνέτειλεν εἰς τὰς συναναστροφὰς τοῦ Πλυμοὺθ ὁ λαμπρὸς ἀξιωματικὸς τῆς Ἀμφιτρίτης.

Ἀλλ' ὁ λόρδος Ἀλβέρτος δὲν ἦτον ἄνθρωπος νὰ μείνῃ ἀναπολόγητος. Τὸν παρώξυνε δὲ καὶ ἡ τῶν λόγων τοῦ ἱερέως εὐμενὴς ὑποδοχή· δι' ὃ

— Δὲν ἐκπλήττομαι διόλου, αἰδεσιμώτατε, εἶπε μετὰ πολλῆς ζωηρότητος, ἀκούων ἐκ τοῦ στόματός σας τὴν συνηγορίαν τῶν ἀγρίων ἐκείνων· τὸ ἐναντίον ἤθελε μοὶ φανεῖ παράδοξον. Ἠξεύρω ὅτι ἔχουσι τὴν εὐτυχίαν ν' ἀγαπῶνται καὶ νὰ προστατεύωνται θερμῶς ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων, καὶ τόσεν θερμῶς μάλιστα, ὥστε τὰ συμφέροντά των προτιμῶνται ὑπὲρ τὰ συμφέροντα τῆς Ἀγγλίας. Ἐννοῶ ὅτι εἴς τινας θὰ ἐσύμφερεν ἂν εἶχον ὅλην τὴν ἐξουσίαν εἰς τὴν νέαν Σεελανδίαν οἱ ἄγριοι Ῥαγκατίραι, ἵνα ἄρχωσιν αὐτοὶ ὑπ' ἐκείνων τὸ ὄνομα, καὶ ἂν ποτὲ ἡ ἀγγλικὴ σημαία δὲν ἐκυμάτει ἐπὶ τῶν νήσων τούτων. Ἴσως δὲ ἀκόμη καὶ σήμερον αἱ εὐχαὶ τινῶν εἰσὶν ἐναντίαι τῆς ἐπιτυχίας τῶν ὅπλων ἡμῶν.

— Εἰς τὰς αἰτιάσεις ταύτας, εἶπεν ἐγειρόμενος ὁ ἱερεὺς, θὰ μοὶ ἐπιστρέψητε, κύριε, νὰ μὴν ἀπαντήσω. Σιωπὴν ἐτήρησα καὶ ὅταν αἱ ἐφημερίδες τῆς ἀντιπολιτεύσεως τὰς ἐτόξευον εἰς εὔγλωττα ἄρθρα. Δὲν εὔχομαι τὴν ἀποτυχίαν τῶν συμπατριωτῶν μου, ἀλλὰ μάλιστα θέλω συνοδεύσει τὴν ἐκστρατείαν των.

«Χρέος μου ὅμως θέλω νομίζει νὰ ἐπικαλῶμαι τὴν θείαν ἀῤῥωγὴν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην εὐσπλαγχνίαν ἐπὶ τῶν θυμάτων ἑκατέρων τῶν μερῶν, ἐπὶ ὅλων τῶν πασχόντων ἀδελφῶν μου, εἴτε ἄγριοι εἶναι εἴτε ἥμεροι· καὶ ὅταν ἐκεῖνοι ξένους, ἀγνώστους, φέροντας ἄλλα ἤθη καὶ ἄλλην θρησκείαν, μᾶς ὑπεδέχθησαν φιλοφρόνως καὶ ἀνυπόπτως, δὲν πρέπει ἡμεῖς οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ, οἱ ἐγκαυχώμενοι εἰς τὸν πολιτι-

σμόν μας, νὰ τοῖς ἀποδίδωμεν τὸ κακὸν ἀντὶ τοῦ καλοῦ, οὔτε καλοῦντες αὐτοὺς περιφρονητικῶς ἀγρίους, νὰ φαινώμεθα αὐτῶν ἀγριώτεροι.

Καὶ, ταῦτα εἰπὼν μετά τινος πικρίας ὁ ἱερεὺς, ἐμακρύνθη πρὸς ἄλλο μέρος τῆς αἰθούσης, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνεχώρησεν ὅπως προετοιμασθῇ διὰ τὴν ἐπαύριον.

'Αλλ' ὁ λόρδος Βοβλαίϋ ὀλίγον ἐφρόντισε διὰ τὰς ὁπωσοῦν ἀποτόμους ταύτας ἐπιπλήξεις, καὶ χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τοὺς μικροὺς ψιθυρισμοὺς οἵτινες ἠγέρθησαν πέριξ του, διότι ἡ ὑπόληψις πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἁγιότητα τοῦ Κ. 'Ριγγβὲλλ ἦτο γενικὴ εἰς ὅλην τὴν ἀποικίαν, ἐξηκολούθησε τὰς περιποιήσεις του πρὸς τὴν Κ. Οὐΐντερβίλην, ἔψαλε μετ' αὐτῆς τὰς διφωνίας τῆς Λουκίας, ἔγραψε στίχους εἰς τὸ λεύκωμά της, καὶ διὰ τῆς ἀκενώτου εὐτραπελίας καὶ προπετείας του, κατώρθωσε μέχρι τέλους νὰ κυριεύσῃ ἐξ ἐφόδου τὴν συνδιάλεξιν, νὰ μακρύνῃ ὅλους τοὺς λοιποὺς, καὶ αὐτὸν τὸν λοχαγὸν Φραΐζερ, καὶ νὰ μείνῃ δι' ὅλης σχεδὸν τῆς ἑσπέρας μόνος μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ συνταγματάρχου.

Τὴν δ' ἐπαύριον, ὅτε τὸ στράτευμα ἀνεχώρει, ὁ Βοβλαίϋ, ἀποχαιρετῶν ἕνα τῶν συντρόφων καὶ ὁμοβαθμίων του ἐπὶ τοῦ δικρότου, ὅστις τὴν προτεραίαν τὸν συνώδευεν εἰς τὴν συναναστροφὴν τοῦ συνταγματάρχου,

— Φίλε Πουλλρὸπ, τῷ εἶπεν, ἐγὼ ἀπέρχομαι· σὲ δὲ ἀφίνω πληρεξούσιον καὶ ἐπίτροπόν μου, καὶ ἐκτελεστὴν τῶν τελευταίων παραγγελιῶν μου.

«Εἶδες, φίλε, ὅτι ἡ Μὶς 'Ελισάβετ δὲν εἶναι ὅλως διόλου δυσμενὴς πρὸς ἐμέ. Ἂν, ἀντὶ νὰ μὲ στέλλωσι νὰ σωφρονίσω τὰ ἄγρια κτήνη, τοὺς προστατευομένους τοῦ αἰδεσιμωτάτου Δανιὴλ 'Ριγγβὲλλ, μὲ ἄφινον ἕνα μῆνα ἀκόμη εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πλυμοὺθ, ἴσως ὁ ῥηθεὶς αἰδεσιμώτατος θὰ ἠλό-

γει εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς τὴν ἕνωσίν μου μετὰ τῆς ὡραιοτέρας καὶ πλουσιωτέρας Μὶς τῆς Νέας Σεελανδίας καὶ ὅλων τῶν ἀντιπόδων.

«Ἀλλὰ τώρα ἀναχωρῶ, καὶ γνωρίζω λοχαγόν τινα ὅστις μένει πλησίον της, καὶ ὅστις σοὶ ὁμολογῶ ὅτι μοὶ φαίνεται πολὺ ὕποπτος. Βλέπε λοιπὸν συνεχῶς τὴν Μὶς Οὐΐντερβίλην. Ἂν ἔχῃς τινὰ πιθανότητα νὰ μὲ ὑποσκελίσῃς, ἀγαθῇ τύχῃ, μὴ τὴν ἀμελῇς. Ἂν ὅμως πεισθῇς ὅτι κἀμμίαν δὲν ἔχεις, τότε μὴ κάμνῃς ὡς τὸν χαιρέκακον ἐκεῖνον κύνα, ὅστις κριθὴν δὲν ἔτρωγε, καὶ ὅμως ὑλάκτει πρὸς τὸν ἵππον ὅταν ἤθελε νὰ τὴν πλησιάσῃ, ἀλλὰ βοήθει με καὶ ἀπόντα, ἀναπόλει με εἰς τὴν μνήμην της, φύλαττε τὸ φρούριον μὴ μᾶς τὸ καταλάβῃ ὁ ἐχθρὸς ἐξ ἐφόδου, καὶ πρὸ πάντων ἐπιτήρει τὸν λοχαγόν.

«Μέχρις ὅτου γίνῃς ὁ ἴδιος πλούσιος, δὲν θέλεις ἴσως δυσαρεστεῖσθαι, ἔχων τὸν φίλον σου πλούσιον.

Καὶ τοιαύτας δοὺς ὁδηγίας, ἀπῆλθεν.

Β΄.

Οἱ ἄγριοι ἦσαν ἐστρατοπεδευμένοι παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Θαμέσιος ποταμοῦ, οὕτως ἐπικληθέντος ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, κατὰ τὸ κέντρον τῆς νήσου, καὶ ἐκεῖ περιέμενον ἀτρομήτως τὸν ξένον στρατόν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ γέροντος Χουράκη, ἀρχηγὸς ἀνηγορεύθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ Βίδης (ὁ *ἐμμανής*), ὅστις διὰ τὴν μεγάλην ἀνδρίαν του ἐπεκαλεῖτο καὶ Ναπουλῶν [1]), δηλαδὴ Ναπολέων, διότι μέχρι τῶν ἀγρίων αὐ-

---

1)· Ὁ Νεοσεελανδὸς Ἴης ὠνομάζετο τῷ ὄντι Ναπουλῶν καὶ Πουναπαρτῆς (Βοναπάρτης) διὰ τὴν ἀνδρίαν του.

τῶν εἶχεν ἀντηχήσει ἡ φήμη τοῦ ἥρωος τῆς Γαλλίας. Ὁ δὲ Βίδης οὗτος, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου τοῦ πατρός του, συνέλαβεν ἀδιάλλακτον μῖσος κατὰ τῶν Εὐρωπαίων, καὶ ἀκόρεστος ἦν ἡ ἐκδίκησις ἣν ἔπνεε κατ' αὐτῶν.

Ἡ πρώτη προσβολὴ τῶν Ἄγγλων ὑπῆρξεν ὀλεθρία εἰς τοὺς ἀγρίους· διότι, μὴ γνωρίζοντες οὗτοι τὴν ἄφιξιν τῆς Ἀμφιτρίτης εἰς νέον Πλυμοὺθ, καὶ μὴ περιμένοντες ἐπομένως προσβολὴν διὰ πυροβόλων, ἔμενον ἐντὸς τῆς πεδιάδος εἰς θέσιν ἀσθενεστάτην, καὶ περιφρουρούμενοι μόνον ὑπὸ ἁπλοῦ χαρακώματος ξυλίνου.

Ἀλλ' οἱ Ἄγγλοι, χωρὶς κἂν νὰ πλησιάσωσιν ἐντὸς βέλους βολῆς, ἀνέτρεψαν καὶ ἐπυρπόλησαν τὸ Πᾶ ἢ περίφραγμα αὐτῶν, και ἐν μέσῳ τῆς συγχύσεως εἰς ἣν ἡ ἔκπληξις τοὺς ἐνέβαλεν ὁρμήσαντες κατ' αὐτῶν, τινὰς μὲν ἐφόνευσαν, καὶ ἤθελον ὅλους τοὺς κατακόψει, ἂν δὲν ἐσώζοντο ῥιφθέντες εἰς τὸν ποταμόν· ὥστε καὶ ὁ Ἀλβέρτος ἔγραψε πρὸς τὸν φίλον του Πουλλρὸπ νὰ εἰπῇ εἰς τὴν Ἐλισάβετ, ὅτι παρ' ὀλίγον ἤθελε τῇ στείλει ἵνα πληθύνῃ τὸ κτηνοτροφεῖόν της ὁλόκληρα τὰ ἔθνη τῶν Χουράκη καὶ τῶν Χούκη καὶ τῶν Χόγγη καὶ τῶν Βάϊ, ἂν τὰ χερσαῖα ταῦτα θηρία δὲν εἶχον διὰ μιᾶς μεταβληθῇ εἰς ἰχθεῖς· ἀλλ' ὅτι ἂν διὰ τοῦτο ἠναγκάζετο νὰ μεταβάλῃ εἰς ἁλιείαν τὴν θήραν του, εἶχεν ἤδη ἑτοιμάσει τὰς ὁρμιάς του, καὶ ἦτο βέβαιος περὶ τῆς προσεχοῦς του ἐπιτυχίας.

Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι καὶ οἱ ἧττον κομποῤῥήμονες, καὶ οἱ ἧττον εὔπιστοι τοῦ στρατοῦ, ἰδόντες τὴν παντελῆ καταστροφὴν καὶ διάλυσιν τῶν ἐχθρῶν, ἐθεώρησαν ὡς δαμασθεῖσαν τὴν ἐπανάστασιν, καὶ ἐπείσθησαν ὅτι τοῖς ἔμενε πλέον νὰ περιέλθωσι μόνον θριαμβευτικῶς τὴν νῆσον

ἵνα δεχθῶσι τῶν ἀγρίων τὴν ὑποταγὴν, καὶ τιμωρήσωσι τοὺς πρωτουργοὺς τῆς στάσεως.

Ἀλλ' ἠπατῶντο μεγάλως. Τὴν τρίτην πρωΐαν, ἐν ᾧ συνεσκευάζετο διὰ ν' ἀναχωρήσῃ τὸ ἀγγλικὸν στράτευμα, εἰς τὰς πρώτας ἀκτῖνας τῆς διαυγαζούσης ἡμέρας, εἶδον αἴφνης τοὺς δεξιόθεν ὑπερκειμένους λόφους καταμέλανας ὅλους, ὡς ἂν σκοτεινὸν νέφος ἐπεκάθητο ἐπ' αὐτῶν· καὶ ὅτε τὸ φῶς ηὔξησε, καὶ τ' ἀντικείμενα ἐγένοντο εὐκρινέστερα, ἐφάνησαν τὰ ὑψώματα ὅλα κεκαλυμμένα ὑπ' ἐνόπλων ἀγρίων, ἀσυγκρίτως πολυπληθεστέρων ἢ τοὺς διωχθέντας ἀπὸ τοῦ Πά. Κατεῖχον δ' αὐτοὶ θέσιν, ἧς ἡ ἐκλογὴ ἀπεδείκνυεν ὀρθοτάτην στρατηγικὴν κρίσιν παρὰ τοῖς βαρβάροις ἐκείνοις, προσέτι δὲ καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐπιτεθῶσι, καὶ οὐχὶ νὰ περιμείνωσιν ἀμυντικῶς τὸν ἐχθρόν.

Ὅσην δ' ἐθνικῆς καὶ ἀτομικῆς ὑπεροψίας δόσιν καὶ ἂν εἶχεν ὁ λόρδος μας, τὸ ἀπροσδόκητον ὅμως καὶ τὸ ἐκπληκτικὸν τοῦ θεάματος τούτου προσέβαλε τὴν φαντασίαν του ἰσχυρῶς. Οἱ ἄγριοι, εἰς τρεῖς σειρὰς παρατεταγμένοι, ἐπέστεφον τὰς ὀφρῦς τῶν λόφων. Οἱ πλεῖστοι αὐτῶν ἦσαν ἐντελῶς γυμνοὶ, ἄλλοι δὲ ῥάκη λινὰ ζωγραφικῶς περιβεβλημένοι. Τὸ πρόσωπόν των καὶ τὰ λοιπά των μέλη, παραδόξως κατεστιγμένα, ἔδιδον εἰς τὴν μορφήν των θηριώδη τινὰ καὶ ἀποτρόπαιον ἔκφρασιν, καὶ εἰς τὴν ἄφθονον κόμην των, συνδεδεμένην ἐν εἴδει κροβύλου εἰς τῆς κεφαλῆς των τὴν κορυφὴν, ἦν ἐμπεπηγμένον, καὶ ἔνευεν ἀπειλητικῶς, μακρὸν πτερὸν σαρκοφάγου τινὸς ὀρνέου· εἰς δὲ τὰς χεῖράς των οἱ μὲν ἐκράτουν τὸ φοβερὸν ῥόπαλον, τὸ Μ έ ρ ε καλούμενον, οἱ δὲ λόγχας ἐχούσας ἀντὶ αἰχμῶν ὀξεῖς λίθους ἢ ἰχθύων ὀστᾶ, καί τινες πυροβόλα, ὧν τὴν χρῆσιν εἶχον μάθει

οἱ Νεοσεελανδοὶ παρὰ τῶν κατακτητῶν των. Ἵσταντο δὲ ἀκίνητοι καὶ σιωπηλοὶ ὡς ἀπολελιθωμένοι.

Ἀλλὰ τέλος, ὑπεράνω τῶν κορυφῶν ἐφάνη προκύπτων ἀκτινοβόλος τοῦ ἡλίου ὁ δίσκος. Διὰ μιᾶς ὅλος ὁ στρατὸς τῶν ἀγρίων ὡς εἷς ἄνθρωπος ἐκινήθη, καὶ μετ' ἐῤῥύθμου βήματος ἤρχισε πυῤῥίχιον φοβερὸν, ἱκανὸν νὰ ἐκπλήξῃ πολεμιστὰς ἧττον πρωτοπείρους τῶν τοιούτων θεμάτων ἀφ' ὅ,τι ἦν ὁ ἡμέτερος λόρδος. Ὡς ἐξ ἑνὸς δὲ στόματος ἀντήχησεν ἀπὸ τῶν χιλίων στομάτων τὸ Πὶ-Χὲ, τὸ πολεμιστήριον ᾆσμά των, οὗ αἱ θηριώδεις κραυγαὶ ἐμπνέουσι φρίκην εἰς τὸν γενναιότερον, καὶ οὗ οἱ ὀξεῖς τόνοι ἐῤῥύθμιζον τῆς ὀρχήσεως τὰς κινήσεις.

Πρῶτον ἔψαλλον τὸν ὕμνον τοῦ θανάτου, τὸ μέγα μυστήριον, δι' οὗ ὁ Ἀτούας, τὸ ὑπέρτατον ὂν, καταστρέφων τὸν ἄνθρωπον, συνενοῖ τὴν ἀθάνατον αὐτοῦ οὐσίαν μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τῆς αἰωνίας οὐσίας του, καὶ ἐπήνεσαν τὸ ἱερὸν θυμίαμα, ἐφ' οὗ ἀναβαίνουσιν αἱ ψυχαὶ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ παρατίθενται εἰς τὸν Ἀτούαν, ὡς εὐαρεστοτάτη τροφή. Ἡ φωνή των κατ' ἀρχὰς ἦν βαρεῖα καὶ σοβαρὰ, τὰ βλέμματά των ἐστρέφοντο συνεχῶς πρὸς τὰ ἄνω, καὶ τὰ σχήματά των ἦσαν ἐπίσημα, ἐκφράζοντα βαθεῖαν εὐλάβειαν. Ἀλλὰ κατ' ὀλίγον ἐξαπτομένου τοῦ θρησκευτικοῦ των ἐνθουσιασμοῦ μέχρις ἀγρίας παραφορᾶς, τὸ βλέμμα των ἐπυρώθη, ἡ φωνή των εὗρε λαρυγκισμοὺς ὀξεῖς, οἵτινες οὐδὲν ἀνθρώπινον εἶχον, καὶ τὰ κινήματά των ἦσαν ὡς δαιμονιζομένων.

Μετ' ὀλίγον μετεβλήθη ὁ τόνος τοῦ ᾄσματος εἰς θρηνῳδίαν παράδοξον, καὶ ἤρχισαν νὰ ἐκπέμπωσι κραυγὰς ὡς ὠρυομένων θηρίων· ἔψαλλον τὸ μοιρολόγιον τῶν ὅσοι ἔμελλον νὰ πέσωσιν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ τὸν κλαυθμὸν ἐπὶ τῆς καταστροφῆς τῶν σωμάτων αὐτῶν.

'Αλλ' ἐν τῷ ἅμα τὰ μέλη των ἤρχισαν ὡς σπασμωδικῶς νὰ κινῶνται, οἱ ὀφθαλμοί των ἐστρέφοντο φρικωδῶς ἐντὸς τῆς κόγχης αὐτῶν· τὰ στόματά των ἠνοίγοντο τεραστίως, ἀφρὸν ἀποπτύοντα, καὶ οἱ βρυχηθμοί των ὡμοίαζον βροντῆς πάταγον. Πάλλοντες δὲ καὶ συγκρούοντες τὰ ῥόπαλα καὶ τὰς λόγχας των, ἐκτύπων πάντες ὁμοῦ τὴν γῆν διὰ τῶν ποδῶν των μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς, ὥστε ἐβόμβει ὅλη καὶ ἐκλονεῖτο ὡς σπαραττομένη ὑπὸ σεισμοῦ. Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ᾄσματός των ἦτον ὁ ὕμνος τῆς ἐκδικήσεως.

Κατ' ὀλίγον ὅμως ἐπραΰνθησαν πάλιν οἱ τοῦ σώματός των σπασμοὶ, τὰ κινήματά των ἔγιναν εὐρυθμότερα, ἡ φωνή των σοβαροτέρα, καὶ σχεδὸν κατανυκτική. Οἱ μέλλοντες νὰ πέσωσιν εἰς τὴν μάχην παρηγόρουν τὰς μητέρας των διὰ τὴν πικρὰν αὐτῶν στέρησιν.

Οὕτως ἐτελείωσεν ὁ Πὶ-Χὲ, παράδοξος ἐπιτάφιος ὃν οἱ ἀτρόμητοι ἐκεῖνοι υἱοὶ τῆς φύσεως ἔψαλλον εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτῶν θάνατον.

Οἱ δὲ Ἄγγλοι, οἵτινες ἅμα τοὺς ἀνεκάλυψαν τόσον πλησίον των, ἔσπευσαν εἰς τὰ ὅπλα, καὶ ἡτοιμάζοντο νὰ ὁρμήσωσι κατ' αὐτῶν, ἐστάθησαν ὅμως κυριευόμενοι ὑπὸ αἰσθημάτων ἐκπλήξεως οὐχὶ ἀμιγοῦς φρίκης, καὶ περιέμειναν ὡς ἀκουσίως τὸ τέλος τῆς ἀγρίας τελετῆς ταύτης.

Γ'.

Ἅμα δ' ἐτελείωσε τὸ ᾆσμα καὶ ὁ χορὸς, δὲν ἐπρόσμειναν οἱ Νεοσεελανδοὶ τῶν Εὐρωπαίων τὴν ἔφοδον, ἀλλὰ προπέμψαντες ὡς ἀκροβολιστὰς τοὺς ὡπλισμένους διὰ πυροβόλων, ἐῤῥίφθησαν μεθ' ὁρμῆς ἀκατασχέτου κατόπιν αὐτῶν, καὶ πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ τοὺς βλάψῃ τῶν Ἄγγλων τὸ πυροβο-

λικὸν, ἡ συμπλοκὴ ἔγινε γενικὴ, καὶ ἤρχισεν ἡ ἀψιμαχία.

— Πῶς! — ἔκραξεν ὁ Βοβλαίϋ, ὅστις διῴκει κανονοςοιχίαν προτεταγμένην τῆς δεξιᾶς πτέρυγος, — οἱ ἄπιστοι αὐτοὶ, νομίζω μὰ τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὠνειρεύθησαν νὰ μᾶς κυριεύσωσιν ἐξ ἐπίπλου. Μᾶς προσβάλλουσι, βλέπετε, κατὰ πρύμνην καὶ κατὰ πρώραν. Πῦρ ὅλα τὰ καταςρώματα, πῦρ νὰ τοὺς πελαγώσωμεν! Πρῶτον πυροβόλον, πῦρ!

Ἀλλ' ὁ Βίδης Ναπουλὼν, ὅστις ἐκαυχᾶτο ὅτι εἰς πᾶσαν μάχην ὁ πρῶτος ἐχθρὸς ὑπὸ τὴν χεῖρά του ἔπιπτε, πηδήσας αἰφνηδίως ἐμπρὸς τοῦ στόματος τοῦ πυροβόλου, ἐξέτεινε νεκρὸν ἐπ' αὐτοῦ τὸν στρατιώτην ὅςις ἐπλησίαζεν εἰς τὴν πυρίτιν τὸ ἔναυσμα.

— Εἰς τὸ κατάστρωμα εἰσεπήδησαν οἱ ἐχθροί! ἔκραξεν ὁ Βοβλαίϋ, ἐξακολουθῶν τὴν ναυτικήν του φρασεολογίαν. Τὰς μαχαίρας σας, παλληκάρια! Εἶναι ὅλοι κρέας γυμνόν. Κτυπᾶτε ὡς ν' ἀπαυδήσητε!

Καὶ πρῶτος, σύρων τὸ ναυτικόν του ἐγχειρίδιον, ἐῤῥίφθη κατὰ τῶν ἀγρίων. Ἀλλ' ἔμελλε νὰ γνωρίσῃ ἐκ πείρας ὅτι τὸ γυμνὸν ἐκεῖνο κρέας εἶχε καὶ ὀστᾶ καὶ νεῦρα ἰσχυρώτερα τῶν ἐδικῶν του. Κατὰ τοῦ πρώτου ὀπαδοῦ τοῦ Βίδη δν ἀπήντησεν ἐμπρός του, ὥρμησεν ὁ νέος λόρδος ὡς ἐμμανὴς, καὶ ἤγειρε τὸ ξιφίδιον νὰ τὸ ἐμπήξῃ εἰς τὸ ἀπροστάτευτον στῆθός του. Ἀλλ' ὁ ἄγριος ἀνεσκίρτησε διὰ μιᾶς εἰς τὰ ὀπίσω μετ' εὐκινησίας αἰλούρου, καὶ ἀπέφυγε τὴν πληγήν· ἐπιστρέψας δ' ἐν τῷ ἅμα ὡς ἀστραπὴ ταχὺς, κατέφερε τὸ ῥόπαλον κατ' αὐτοῦ, καὶ ἤθελε τῷ συντρίψει τὴν κεφαλὴν ὡς κάρυον, χωρὶς ἀπροσδοκήτου τινὸς βοηθείας, ἥτις τῷ ἦλθεν ὅθεν δὲν τὴν ἐπρόσμενεν.

Ὁ Βίδης, ἐμπεσὼν αἴφνης εἰς τὴν χεῖρα ἥτις τὸν προσέβαλλε, τὴν ἐκράτησεν ἰσχυρῶς, ἀναφωνῶν· Τάγκα τα!

Τάγκατα! (*ἀξιωματικός, ἀξιωματικός*). Καὶ νὰ προλάβῃ μὲν τὴν κατάπτωσιν τοῦ ῥοπάλου, ἅπαξ σφενδονισθέντος, δὲν ἐδυνήθη, ἀλλ' ἤμβλυνε κἂν τὴν δύναμίν του, ὥστε δὲν ἐφόνευσε τὸν Βοβλαίϋ. Οὐχ' ἧττον ὅμως ἔπεσεν αὐτὸς ὡς ἐμβρόντητος· ὁ οὐρανὸς τῷ ἐφάνη ὅτι ἐστράφη ὡς ἀπέραντος μύλη, μύριοι σπινθῆρες ἀνέθορον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, σκηναὶ φόνου καὶ θηριωδίας διῆλθον ἐμπρὸς τοῦ τεθολωμένου του βλέμματος, βλασφημίαι καὶ ῥόχθοι θνησκόντων προσέβαλον τὰ βομβοῦντά του ὦτα, καὶ ἔπειτα ἡ ὅρασις καὶ ἡ ἀκοή του ἐσβέσθησαν, καὶ ἔμεινεν ὡς νεκρὸς κατὰ γῆς.

Ὅτε δὲ τῷ ἐπανῆλθεν ἡ αἴσθησις, καὶ ἠνέῳξε τοὺς ὀφθαλμοὺς πάλιν, εἶδεν ἑαυτὸν περιβάδην καθήμενον εἰς τοὺς εὐρώστους ὤμους ἑνὸς τῶν ἀγρίων, ὅστις ἔτρεχε παντὶ σθένει, συνοδευόμενος ὑπὸ πολλῶν ἄλλων. Τὸ πρῶτον δὲ κίνημά του ὑπῆρξε νὰ φέρῃ τὴν χεῖρά του εἰς τὸ ξιφίδιόν του, ἀλλὰ τὰ ὅπλα τῷ εἶχον ἀφαιρεθῇ, καὶ αἱ χεῖρές του ἦσαν δεδεμέναι διὰ χορδῶν τόξων.

Μάτην ἐπροσπάθησε νὰ διαῤῥήξῃ τὰ δεσμά του· οἱ ἀγῶνές του συνετέλεσαν μόνον εἰς τὸ νὰ ἐξαντλήσωσι τὰς δυνάμεις του, ἤδη ἐξησθενημένας ὑπὸ τῆς ἀφθόνου του ἀφαιμάξεως, καὶ ν' ἀναπτύξωσι σφοδρὸν πυρετὸν, ὅστις ἐμάστιζε τὸ αἷμά του, καὶ τὸν ἐβύθιζε συνεχῶς εἰς ἀναισθησίαν. Ὅταν δὲ, εἰς τὰς περιοδικὰς διαλήψεις τῶν παροξυσμῶν, τῷ ἐπανήρχετο ἡ αἴσθησις ἑαυτοῦ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἀντικειμένων, ὁτὲ μὲν εὑρίσκετο ἔτι ὀχούμενος ἐπὶ τοῦ ἀγρίου του, —καὶ τῷ ἀπῆλθε μάλιστα ἅπαξ ὁ διαλογισμὸς, ὅτι ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν ὀρθῶς εἶχε προφητεύσει ὑποσχεθεὶς νὰ καταστήσῃ ὑποζύγια τοὺς ἀγρίους·—ὁτὲ δὲ ἔκειτο ἐντὸς δάσους πρωτογενοῦς, προσδεδεμένος εἰς ἰσχυρὸν κορμὸν δένδρου, καὶ περιφρουρούμενος ὑπὸ δέκα ἢ δώδεκα φυλάκων,

καὶ ἄλλοτε πάλιν ἦν ἡπλωμένος εἰς τὸ βάθος Πιρόγης, ἐρεσσομένης ὑπὸ τῶν δεσμοφυλάκων του, καὶ διευθυνομένης πρὸς ἀγνώστους ἀκτάς.

Τέλος ᾐσθάνθη ποτὲ διὰ τῆς καριβαρίας τοῦ πυρετοῦ ὅτι ἀνεβιβάζετο δυσκόλως εἰς ὑψηλήν τινα θέσιν, καὶ ἡ τερατουργοῦσα φαντασία του, ἥτις ἐγρηγόρει ἐν ᾧ ἐκοιμᾶτο τὸ σῶμά του, τὸν ἔπεισεν ὅτι εἶχε μεταβληθῇ εἰς ἄγκυραν τῆς Ἀμφιτρίτης, ἀνελκομένην διὰ τοῦ ὄνου ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης. Ὅτε δ' ἠνέῳξε τοὺς ὀφθαλοὺς, εἶδεν ἀντικείμενα πέριξ του, ἐξ ὧν ἐσυμπέρανεν ὅτι ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα τῆς ἀκουσίου ὁδοιπορίας του.

Τὸ μέρος ὅπου ἔκειτο ἦτον ὑπόστεγος εἴσοδος ξυλίνης οἰκίας, εἰς ἧς τοὺς τοίχους ἦσαν ἄγκυστρα ἐμπεπηγμένα κατὰ σειρὰν, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἐκρέμαντο διάφορα σκεύη. Ἠνοίγετο δ' ὁ πρόδομος οὗτος εἰς εἶδος πλατείας, ὑπὸ ξυλίνου χαρακώματος περιλαμβανομένης, ἐχούσης δὲ πέριξ διαφόρους ἄλλας ὁμοίας οἰκίας, ἢ μᾶλλον καλύβας πλεκτὰς ἐκ φρυγάνων καὶ κλάδων, καὶ κατὰ τὸ μέσον τριγωνικόν τι οἰκοδόμημα, ὑψούμενον ἐπὶ δύω στύλων, ἔξωθεν δὲ κεκοσμημένον διὰ τορευμάτων μιλτοβαφῶν καὶ ἀμόρφων. Ἦσαν δ' ὑπὸ τὸ εὐρὺ στέγασμα τοῦτο διάφορα ἀγγεῖα σεσωρευμένα, καὶ περιέχοντα ζωοτροφίας, καθ' ὅσον ἐφαίνετο.

Ὁ λόρδος Βοβλαῖϋ περιέφερε βλέμμα ἄτονον περὶ ἑαυτὸν, ἔπειτα δὲ, δοκιμάσας νὰ κινηθῇ, ᾐσθάνθη ὅτι δὲν ἦτο δεδεμένος ὡς πρὶν, ὥστε ἐνόησεν ὅτι εὑρίσκετο ἐντὸς Πᾶ τινος, ἢ ὠχυρωμένου χωρίου, ὅπου δὲν ἦτο πλέον ἄφευκτον νὰ φυλάττηται δέσμιος· δὲν ἐγνώριζεν ὅμως ἂν τὴν ἄνεσιν ταύτην τῆς κατ' αὐτοῦ αὐστηρότητος ἔπρεπε νὰ ἐκλάβῃ ὡς οἰωνὸν ἀγαθῆς πρὸς αὐτὸν διαθέσεως, ἢ ὡς ἀπόδειξιν πεποιθήσεως τῶν ἀγρίων περὶ τῆς ὀχυρότητος τοῦ φρουρίου των,

Ἠθέλησεν ἑπομένως νὰ ἐγερθῇ, ἀλλ' ᾐσθάνθη ὅτι αἱ δυνάμεις του τὸν ἐπρόδιδον. Εἰς τὸ κίνημα δὲ τοῦτο, μεταστραφεὶς, εἶδεν εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν ἄγριον, προσερειδόμενον εἰς τὸν κίονα τοῦ τριγώνου οἰκοδομήματος, καὶ θεωροῦντα αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτὶ, ὡς ὄφις ὅστις ἀτενίζει τὸ πτηνὸν πρὶν ἢ τὸ καταβροχθίσῃ. Τὸ βλέμμα τοῦτο προσέβαλεν ἰσχυρῶς τὴν ἤδη ἐξησθενημένην φαντασίαν αὐτοῦ, καὶ τὸν προσήλωσεν ἀκίνητον εἰς τὴν λιθίνην στρωμνήν του.

Ἐκεῖ δ' ἔκειτο, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων εἰς τοὺς τοῦ ἀγρίου ἀκουσίως προσηλωμένους, ἡμιηνεῳγμένον τὸ στόμα, ἐναγώνιος καὶ ἀσθμαίνων, καὶ μὴ δυνάμενος οὐδὲ φωνὴν νὰ ἐκπέμψῃ, ὡς ἐφιάλτης ἂν ἐπεκάθητο εἰς τὸ στῆθός του, ὅτε εἶδε προσερχόμενον ἄλλον ἄγριον, εὔσωμον, νέον, καὶ εὐειδῆ ὅσον δέδοται εἰς τὴν φυλὴν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, καὶ μεγαλοπρεπῶς περιβεβλημένον εἶδος χλαμύδος ἐκ δερμάτων θηρίων, εἰς δὲ τὰς χεῖρας κρατοῦντα τὸ Μέρε ἢ ῥόπαλον. Ἐλθὼν δ' ὁ ἄγριος οὗτος πρὸς τὸν συμπατριώτην του, τὸν ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς, προσέτριψε τὴν ῥῖνά του εἰς τὴν ῥῖνα αὐτοῦ, ὅπερ εἶναι τῶν Νεοσεελανδῶν ὁ συνήθης χαιρετισμὸς, καὶ

— Ὁ Ἀτούας (ὁ *Θεὸς*), τῷ εἶπε, φυλάττοι Βίδην τὸν Ναπουλών.

— Ὁ Ῥαύγας Ῥάγγης (*ὁ ἐν οὐρανοῖς οἰκῶν*), ἀπεκρίθη οὗτος, δοίη ἔτη μακρὰ εἰς Κάϊ-Κούμουν (*τὸν τρώγοντα τῶν ἐχθρῶν του τὰς σάρκας*) τὸν αἱμοπότην.

— Ἐδικός μου ἄνθρωπος! ἔκραξεν ὁ Κάϊ-Κούμους, δεικνύων τὸν αἰχμάλωτον, καὶ μεταχειριζόμενος τὸ ἐπινίκειον ἐπιφώνημα τῶν συλλαμβανόντων ἐχθρὸν εἰς τὸν πόλεμον. Διὰ τούτου τὸ μέρε τὸν ἥπλωσα κατὰ γῆς, καὶ εἶχον δικαίωμα νὰ τὸν φάγω, νὰ κάμω τὴν ζωήν του ζωήν μου καὶ

ἀνδρίαν μου τὴν ἀνδρίαν του, ὡς ὁ Θεὸς Μ ο ύ α ς ἔφαγε τὸν ἀδελφόν του Π ο τ ί κ η ν, ἂν δὲν μ' ἐμπόδιζες, Βίδη Ναπουλών.

— Ἐδικός μου ἄνθρωπος! ἀπεκρίθη ὁ Βίδης. Τὸν σοφὸν Χουράκην, τὸν πατέρα μου, ἐκρέμασεν ὁ Π α κ έ κ α ς (ὁ *Εὐρωπαῖος*) ὑβριστικῶς. Ἐδῶ εἰς τὴν Ο ὐ δ ο ύ π α ν του (εἰς τὸν τάφον του) περιπετᾷ ὠργισμένη ἡ β α ϊ δ ο ύ α του (ἡ *ψυχή* του). Τῇ ἔφερα τροφὰς νὰ χορτάσῃ, ἀλλ' ἦτο ῥ α γ κ α τ ί ρ α ς (*ἀρχηγὸς*) ἐκεῖνος, καὶ θέλει αἷμα Τ ά γ κ α τ α (*ἀξιωματικοῦ*) ὅπως πραϋνθῇ. Μετὰ εἴκοσιν ἡλίους εἶναι ἓν ἔτος ἀφ' ὅτου ἐφόνευσαν τὸν πατέρα μου· διὰ τότε φυλάττω αὐτὸν τὸν αἰχμάλωτον· τότε θὰ ῥοφήσω τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμόν του, ὅστις εἶδε τὸν θάνατον τοῦ πατρός μου, ὥστε ὅταν ποτὲ ὁ ὀφθαλμός μου θ' ἀκτινοβολῇ ὡς ἀστὴρ εἰς τ' οὐρανοῦ τὸ στερέωμα, νὰ ἦναι διπλασία ἡ λάμψις του· τότε θὰ φάγω τὴν δεξιὰν χεῖρά του, ἥτις ἐνήργησε τὸν θάνατον τοῦ πατρός μου, ὥστε, ὅταν πολεμῶ τοὺς Π α κ έ κ α ς (*Εὐρωπαίους*), νὰ ἦναι διπλασία ἡ δύναμις τῆς χειρός μου. Ἐπειδὴ ὅμως εἶσαι συγγενής μου, Κάϊ-Κούμου, ἐπειδὴ μ' ἔφερες τοῦ μνηστῆρος τὰ δῶρα διὰ τὴν ἀδελφήν μου, θὰ δώσω εἰς σὲ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν του καὶ τὴν ἀριστερὰν χεῖρά του, καὶ θὰ σοὶ δώσω τὰς κνήμας του νὰ κάμῃς αὐλούς, σὺ ὅστις παίζεις τόσον καλὰ καὶ χορεύουν αἱ κόραι τοῦ Πᾶ.

— Ὁ Π α κ έ κ α ς (ὁ *Εὐρωπαῖος*) κατέστρεψε τὴν δύναμίν μας, ἔσφαξε τὸ ἄνθος τῶν πολεμιστῶν μας, εἶπεν ὁ Κάϊ-Κούμους. Ὁ καταστροφεὺς Τ ι π ό κ ο ς ἂς μὴ φέρῃ τὴν διχόνοιαν ν' ἀνοίξῃ εἰς τοὺς ξένους τὰς θύρας καὶ τούτου τοῦ Πᾶ, τοῦ τελευταίου καταφυγίου τοῦ ἔθνους μας. Δέχομαι τὴν πρότασίν σου. Ὁ Ἀ τ ο ύ α ς φυλάττοι Βίδην τὸν Ναπουλών!

— Τὸ Π ᾶ τοῦτο ἀπεκρίθη ὁ Βίδης, εἶναι γνωστὸν εἰς μόνα τ' οὐρανοῦ τὰ ὄρνεα. Τὴν φωλεὰν τῶν λεόντων δὲν θ' ἀνακαλύψῃ ποτὲ ὁ Π α κ έ κ α ς. Ἐδῶ θὰ συνάξωμεν τοὺς υἱοὺς τοῦ Μ α ο ύ η [1]). Ἀπὸ τοῦ βράχου τούτου θὰ ἐξορμήσῃ ὁ κεραυνὸς, ὅστις θὰ συντρίψῃ τοὺς ξένους. Ὁ Ῥ α ύ γ α ς-Ῥ ά γ γ η ς δοίη ἔτη μακρὰ εἰς Κάϊ-Κούμουν τὸν αἱμοπότην.

Ἔπειτα δ' ἔτριψαν πρὸς ἀλλήλας τὰς ῥίνας των καὶ ἀπῆλθον κρατούμενοι ἀπὸ τῶν χειρῶν.

Ὁ Ἀλβέρτος ὀλίγας εἶχε περιστάσεις καὶ ὀλίγην ἐπιθυμίαν νὰ μάθῃ τὴν γλῶσσαν τῶν ἐγχωρίων. Λόρδος αὐτὸς, ὑπηρετῶν μόνον ἵνα κερδήσῃ τὰς ἐπωμίδας του, τί ἀνάγκην εἶχε νὰ σπουδάσῃ τοὺς ἀνάρθρους τῶν ἀγρίων ἐκείνων γρυσμούς; Τινὰς ὅμως λέξεις ἐγνώριζε, διότι πρὸ ἑνὸς ἔτους, ὅτε δηλαδὴ τὸ πρῶτον διέβη ἡ Ἀμφιτρίτη διὰ τῆς Νεοσεελανδίας, ὁ πλοίαρχος ἔλαβεν ἕνα ἐγχώριον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Ὑπονοήσας ἑπομένως ὅτι ἡ συνδιάλεξις τῶν δύω ἀρχηγῶν δὲν τῷ ἦτον ἴσως ἐντελῶς ἀδιάφορος, τὴν ἤκουσε μετὰ πολλῆς προσοχῆς, καὶ ὅλην μὲν δὲν τὴν ἐνόησεν, ἀλλὰ τινὰ μέρη αὐτῆς, τὰ περὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὰ περὶ τῶν χειρῶν, εὐκαταληπτότερα τῶν λοιπῶν, τῷ ἐφάνησαν εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν ὕποπτα.

Δ'.

Μείνας λοιπὸν μόνος, ἐνόμισε προὐργιαίτατον νὰ ἐρευνήσῃ ὀλίγον πλέον ἐμπεριστατωμένως τὴν θέσιν του, καὶ ἤρχισεν ἀπὸ τῶν πλησιεστέρων ἀντικειμένων. Τὰ εἰς τοὺς τοί-

---

(1) Ὁ Ζεὺς τῶν Νεοσεελανδῶν.

χους κρεμάμενα άγγεῖα δὲν εἶχον τίποτε περιεργείας ἄξιον. Ἀλλὰ τὰ ἄγκυστρα ἀφ' ὧν ἐκρέμαντο, ὢ! ἐκεῖνα ἦσαν λίαν περίεργα! Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισεν ὅτι τὸν ἀπατᾷ ἡ ἐξησθενημένη του ὅρασις· ἀλλ' ὅσῳ μᾶλλον τὰ ἠτένιζε, τόσῳ μᾶλλον ἐπείθετο ὅτι ἦσαν ξηραὶ χεῖρες ἀνθρώπιναι, καθηλωμέναι εἰς τὰς σανίδας, καὶ ἔχουσαι ὡς πέντε ἄγκιστρα τὰ πέντε δάκτυλα.

Εἰς τὴν θέαν ταύτην ᾐσθάνθη φρικίασιν καθ' ὅλον τὸ σῶμά του, καὶ ἐξακολουθῶν τὴν ἔρευνάν του, ἐσύρθη βραδέως μέχρι τοῦ κέντρου τῆς αὐλῆς, ὅπου ὑψοῦτο ἡ Οὐδοῦπα ἢ τάφος τοῦ Χουράκη. Ἐγερθεὶς δ' ἐπὶ τῶν γονάτων του, εἶδε τὰ δοχεῖα ὅλα πλήρη, ὢ φρίκη! τεταριχευμένων ἀνθρωπίνων μελῶν! Αὗται ἦσαν αἱ ζωοτροφίαι, ἃς ὁ εὐσεβὴς υἱὸς ἐπρόσφερεν εἰς τοῦ πατρός του τὴν Β α ϊ δ ο ύ α ν.

Αἱ τρίχες ὠρθώθησαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἀντλῶν δύναμιν ἐκ τοῦ φόβου του καὶ ἐκ τοῦ διπλασιασθέντος πυρετοῦ του, ἀνεπήδησεν, ὡς ὄφιν πατήσας, καὶ ἤρχισε νὰ τρέχῃ παραφόρως ζητῶν ἐκφυγὴν ἀπὸ τοῦ ἀποτροπαίου τούτου μέρους. Ἀλλ' ἐκφυγὴ δὲν ὑπῆρχεν· ὁ φραγμὸς ἦν κεκλεισμένος πανταχόθεν, καὶ καλύβαι ἐπλήρουν τὸ ἐμβαδὸν αὐτοῦ. Ἔκειτο δὲ τὸ Πᾶ ὡς φωλεά τις θαλασσίων ὀρνέων ἐπὶ κορυφῆς ὀξείας ἀμφιῤῥύτου σκοπέλου, ὑψουμένου πανταχόθεν διὰ σχεδὸν καθέτων κρημνῶν εἰς μέγα ὕψος ὑπὲρ τὴν θάλασσαν.

Μάτην ἔτρεξεν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν αὐτοῦ. Πανταχόθεν τὸν περιεκύκλουν κρημνοὶ ἀπρόσβατοι, πανταχόθεν ἀπελπισία! Τέλος δὲ, κεκοπιακὼς, πνευστιῶν καὶ ἐξηντλημένος, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πρώτην του θέσιν, ὅπου, ὑπὸ σωματικῆς ἀδυναμίας καὶ ψυχικῆς συγκινήσεως, ἐλθὼν ἔπεσεν εἰς λειποθυμίαν.

Εἰς τὴν κατάστασιν λοιπὸν τῆς καρώσεως ταύτης, ἀδελφὴν τοῦ θανάτου, κατέκειτο πρὸ πολλοῦ, μέχρις οὗ ἡ αἴσθησις ὡς ψυχρᾶς νοτίδος ὑγραινούσης τὸ μέτωπόν του, καὶ ὀσμὴ καυστηρὰ κνίζουσα τὴν ὄσφρησίν του, τὸν ἀπέσπασαν ἀπ' αὐτῆς. Ἀνοίξας δὲ τοὺς ὀφθαλμούς του, προσήλωσεν αὐτοὺς μετὰ χαρμοσύνου ἐκπλήξεως εἰς τὸ πρῶτον προσβαλὸν αὐτοὺς ἀντικείμενον.

Μελανόφθαλμος νεᾶνις ἔκυπτεν ὑπὲρ τὴν κεφαλήν του, τὸ πρόσωπόν του ἔψαυον οἱ ἄφθονοι βόστρυχοί της, διὰ τῆς μιᾶς της χειρὸς ἐκράτει ὑπὸ τοὺς ῥώθωνάς του πτερὰ καιόμενα, διὰ δὲ τῶν δακτύλων τῆς ἄλλης ἐῤῥάντιζε καθαρὸν ὕδωρ ἐπὶ τὸ μέτωπόν του. Οἱ χαρακτῆρες τῆς κόρης ἦσαν σύμμετροι καὶ ὡραῖοι, καὶ τὰ ὀλίγα στίγματα δι' ὧν ἀκέμψως διεποικίλλοντο, δὲν κατώρθουν νὰ καταστρέψωσι τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν καθαρότητα. Πρὸ πάντων δὲ ἀπέπνεε τὸ βλέμμα αὐτῆς γλυκύτητα, καὶ ἐφαίνετο ἐπιχέον εἰς τὰς πληγάς του τῆς συμπαθείας τὸ βάλσαμον.

Ὁ Ἀλβέρτος προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς μετ' ἀπλήστου χαρᾶς εἰς τὴν ὡραίαν αὐτὴν ὀπτασίαν. Ἀλλ' ὅτε ὕψωσε τὸ βλέμμα, εἶδεν ὑπεράνω αὐτῆς ἱςάμενον τὸν Βίδην, ἀπειλητικὸν καὶ ἀγριωπὸν, ὡς ὄρνεον σαρκοφάγον ἱστάμενον ὑπὲρ ἀθώαν περιστεράν.

— Ἐμάη, εἶπεν ὁ Βίδης, ὁ Ἒκο-Τόρος (*ὁ θεὸς τῆς μαγείας*) σ' ἐδίδαξε τὰ βότανα ὅσα κλείουσι τὰς πληγὰς, καὶ ἀνακαλοῦσιν εἰς τὸ σῶμα τὴν βαϊδούαν ἑτοίμην ν' ἀναβῇ εἰς τὸν οὐρανόν. Ἰάτρευσον, ἀδελφή μου, αὐτὸν τὸν Πακέκαν. Πρέπει νὰ τὸν θρέψωμεν καὶ νὰ τὸν παχύνωμεν· μετὰ εἴκοσιν ἡμέρας θὰ τὸν σφάξω, ἵνα φάγῃ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρός μας τὸ πνεῦμά του, καὶ ἐγὼ τὸν ὀφθαλμὸν καὶ τὴν χεῖρά του. Εἰς σὲ, Ἐμάη, θὰ δώσω τοὺς δύω βρα-

χίονάς του, νὰ κατασκευάσῃς λ ε χ ο ὺ (*μικροὺς αὐλοὺς*), καὶ νὰ παίζῃς μετὰ τοῦ Κάϊ-Κούμου τοῦ αἱμοπότου.

Ἡ Ἐμάη, μετὰ τὴν παραγγελίαν ταύτην, ἰδοῦσα τὸν Ἀλβέρτον ἀναλαβόντα τὰς αἰσθήσεις του, τὸν ἔλαβεν ἐλαφρῶς ἐκ τῆς χειρὸς, καὶ τῷ εἶπεν ἀγγλιστί·

— Ποῦ πονεῖς;

Ἔκθαμβος ἔμεινεν ὁ Ἀλβέρτος. Ποτὲ γλυκύτερον ᾆσμα δὲν ἀντήχησεν εἰς τὴν ἀκοήν του παρὰ τὰς δύω ταύτας λέξεις τῆς γλώσσης του, προφερομένας ὑπὸ τῆς ὡραίας ἀγρίας.

— Ὁμιλεῖς ἀγγλιστί! ἀνέκραξε πλήρης χαρᾶς, καὶ ὅλους τοὺς πόνους του λησμονῶν. Ποῦ ἔμαθες τὴν γλῶσσάν μου;

— Οἱ Ἀ ρ ί κ α ι (*ἱερεῖς*) μοὶ τὴν ἐδίδαξαν. Ἀλλὰ δεῖξόν μοι, ποῦ πονεῖς;

— Ἐδῶ καὶ ἐδῶ ἐπληγώθην, εἶπεν ὁ Ἀλβέρτος, δεικνύων τὸν βραχίονα καὶ τὴν κεφαλήν του. Ἀλλὰ μὴ φροτίζῃς περὶ τῶν πόνων μου. Ἂν ἀντὶ τῶν ἀγρίων ἐκείνων προσώπων, βλέπω τὴν γλυκεῖαν μορφήν σου ἐμπρός μου, ἂν ἀκούω τὴν φωνήν σου νὰ μοὶ ὁμιλῇ τῆς μητρός μου τὴν γλῶσσαν, δὲν αἰσθάνομαι πόνον, καὶ ὁ θάνατος θὰ μοὶ εἶναι γλυκύς.

Ἡ Ἐμάη ἔῤῥιψε ταχὺ βλέμμα πρὸς τὸν ἀδελφόν της, καὶ ἰδοῦσα αὐτὸν ἀτενίζοντα τοῦ πατρός του τὸν τάφον, ἔθεσε μετὰ χαρίεντος σχήματος τὸν δάκτυλόν της εἰς τὸ στόμα τοῦ αἰχμαλώτου, ὡς ἐπιβάλλουσα εἰς αὐτὸν σιωπήν.

Ἔπειτα δὲ, πορευθεῖσα πρὸς τὸν οἶκον, ἐπέστρεψε μετ' ὀλίγον, φέρουσα ποτόν τι ἐντὸς μεγάλου ὀστράκου, καὶ τῷ εἶπε·

— Πίε νὰ λάβῃς δυνάμεις.

Ὁ Ἀλβέρτος ἔλαβε διὰ τῶν δύω χειρῶν τὸ ὄστρακον, καὶ συγχρόνως τὴν χεῖρα ἥτις τῷ τὸ ἐπρόσφερε, καὶ ἐῤῥόφησε

βραδέως τὸ περιεχόμενον, ἂν καὶ ἡ γεῦσις αὐτοῦ τῷ ἦτο δυσάρεστος. Ἀλλὰ δὲν ἤργησε νὰ αἰσθανθῇ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ. Κατ' ὀλίγον ἡ νάρκωσις τοῦ σώματός του ἠλαττώθη, καὶ τὰ νεῦρά του ἔλαβον ὡς νέαν ἐλαστικότητα.

Ἐν τούτοις δ' ἡ Ἐμάη, λαβοῦσα διαφόρους βοτάνας, τὰς συνέθλιψε μεταξὺ δύω λίθων, καὶ ἐπιχέουσα τὸν ὀπὸν τοῦ Κάβα, κατεσκεύασεν εἴδη ἐπιθεμάτων, καὶ ἐπέδεσεν αὐτὰ εἰς τοῦ ἀσθενοῦς τὰς πληγάς. Τέλος παρέθηκεν εἰς αὐτὸν τινὰς ῥίζας πτερίδος, καὶ δύω ἢ τρεῖς ἰχθεῖς τετυλιγμένους εἰς φύλλα λαχάνου, καὶ ἐψημένους εἰς θερμοὺς λίθους, καὶ τὸν προσεκάλεσε νὰ φάγῃ.

Ἀφ' ὅτου ἡ ἐπιμέλεια τοῦ αἰχμαλώτου ἀνετέθη εἰς αὐτὴν, ἡ ἀγρία κόρη ἐπανελάμβανε πολλάκις τῆς ἡμέρας τὰς τοιαύτας περιποιήσεις, καὶ ἡ θέα της ἐνήργει ἰαματικώτερον ἐπ' αὐτοῦ ἢ ὅλα τὰ ποτὰ καὶ τὰ βότανά της, ἂν καὶ τῇ ἐδίδαξεν αὐτὰ ὁ Ἔκο-Τόρος.

Μάτην ὅμως ὁ Ἀλβέρτος τῇ ἀπέτεινε κολακευτικοὺς, ἢ ἐνίοτε ἱκετευτικοὺς λόγους, προσπαθῶν νὰ διεγείρῃ αὐτῆς τὴν συμπάθειαν, καὶ πεπεισμένος ὅτι οὔτε ὁ Βίδης, οὔτε ὁ Κάϊ-Κούμους, οὔτε οἱ λοιποὶ ἄγριοι ὅσοι παρῆσαν συνήθως, ὅταν αὐτὴ τὸν ἐπεσκέπτετο, ἐνόουν ποσῶς τὴν γλῶσσάν του. Ἡ Ἐμάη ἔμενε σιωπηλὴ πάντοτε, ἢ ἀπεκρίνετο δι' ἀδιαφόρων μονοσυλλάβων, πρὸς μεγίστην ἀπελπισίαν του.

Ἐνίοτε ὅμως τῷ ἐφαίνετο, ἐφαντάζετο ἴσως, ὅτι οἱ ὀφθαλμοί της ἐξέφραζον οἶκτον, ὅτι καὶ ὑγραίνοντο μάλιστα. Δὶς ἢ τρὶς ἦν βέβαιος ὅτι καὶ τὴν εἶδε θέτουσαν, ἐν ᾧ ἀνεχώρει, κρυφίως τὸν δάκτυλον εἰς τὸ στόμα της, ὡς ἵνα τῷ συστήσῃ καὶ πάλιν τὴν σιωπήν.

Ε'.

Τὴν δεκάτην δ' αὐγὴν μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Βοβλαίϋ, μεγάλη ταραχὴ ἐπεκράτει ἐντὸς τοῦ Πᾶ. Ὅλοι οἱ ἄνδρες ἔτρεχον θορυβωδῶς πρὸς τὸ περίφραγμα καὶ πρὸς τὴν ὄχθην τοῦ βράχου· μετὰ ταῦτα δ' ἐπιςρέψαντες εἰς τὰς οἰκίας των, ἥρπασαν τὰ ὅπλα των, καὶ ἀνεχώρησαν μετὰ βίας, ἀφήσαντες μικρὰν φυλακὴν εἰς τὸ φρούριον.

Ὁ Ἀλβέρτος εἶδε τὰ κινήματα ταῦτα μετὰ μεγάλης ἀνησυχίας, καὶ δὲν ἤξευρεν ἂν ἔπρεπεν ἐλπίδα ἢ φόβον ν' ἀρυσθῇ ἐξ αὐτῶν· δι' ὃ καὶ ὅταν ἦλθεν ἡ Ἐμάη φέρουσα τὴν τροφήν του, καὶ ταύτην τὴν φορὰν εὑρέθη μετ' αὐτῆς μόνος, τὴν ἠρώτησε ποῦ ἀπῆλθον οἱ ἄνδρες, ἂν καὶ σχεδὸν πεπεισμένος ὅτι δὲν θέλει λάβει ἀπόκρισιν. Παρὰ πᾶσαν ὅμως ἐλπίδα ἡ κόρη τῷ ἀπεκρίθη.

— Μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν, εἶπεν, ἐφάνη τ ε π ά ϊ (*πλοῖον*), καὶ ἔτρεξαν νὰ τὸ κατασκοπεύσουν εἰς τὸ πέραν ἀκρωτήριον, φοβούμενοι μὴ εἶναι πλοῖον ἐρχόμενον ν' ἀνακαλύψῃ τὸ τελευταῖόν των καταφύγιον, μὴ εἶναι πλοῖον τῶν ἀδελφῶν σου, ἐρχόμενον νὰ σὲ σώσῃ.

— Καὶ μελετῶσι τῷ ὄντι νὰ μὲ φονεύσωσιν; Δὲν μὲ κρατοῦσιν ἆρά γε ὅπως ζητήσωσι πλούσια λύτρα; ἠρώτησεν ὁ Βοβλαίϋ.

— Δυστυχῆ, δυστυχῆ Πακέκα, εἶπεν ἡ Ἐμάη δακρύουσα. Ἡ ἐλπὶς εἶναι ἀπατηλὴ σύντροφος. Ὅταν δύῃ ὁ εἰκοστὸς ἥλιος, σὲ, τὸν υἱὸν τῆς ἀνατολῆς, σὲ τὸν λευκὸν ὡς αὐτὸν τὸν ἥλιον, θὰ σὲ σφάξῃ ὁ υἱὸς τοῦ Χουράκη, νὰ θρέψῃ διὰ τοῦ πνεύματός σου τοῦ πατρός μου τὸ πνεῦμα.

— Ἀλλ' ἂν εἶναι ἀδελφός σου ὁ Βίδης, δὲν δύνασαι νὰ μεσιτεύσῃς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς αὐτόν;

— Ἡ φωνὴ τοῦ αἵματος τοῦ πατρός μου εἶναι τῆς φωνῆς μου ἰσχυρωτέρα, εἶπεν ἡ Ἐμάη περίλυπος. Ἡ αἰχμαλωσία σου πανηγυρίσθη ὡς ἑορτή. Οἱ ἀδελφοί σου ἐκρέμασαν τὸν γέροντα Χουράκην, οἱ ἀδελφοί σου ἐφόνευσαν τοὺς νέους πολεμιστάς μας. Ἡ ἐκδίκησις εἶναι τῶν Νεοσεελανδῶν ἡ ὑπερτάτη τρυφή. Καὶ ἂν δὲν σ' ἐφόνευεν ὁ Βίδης, ὁ ἀδελφός μου, εἶσαι πάντοτε κτῆμα Κάϊ-Κούμου τοῦ αἱμοπότου, ὅστις ἐπρόσφερε δι' ἐμὲ εἰς τὸν ἀδελφόν μου τοῦ μνηστῆρος τὰ δῶρα.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ Βοβλαίῦ. Ὁ θηριώδης ἐκεῖνος, ὁ αἱμοβόρος, ὁ ἄγριος, θὰ γίνῃ ἰδικός σου σύζυγος, ὦ Ἐμάη; Σὺ ἡ ὡραία, σὺ ἡ γλυκεῖα, ἥτις ἔχεις βλέμμα ἀγγέλου καὶ οὐρανίαν καρδίαν, θὰ συζήσῃς μετ' αὐτοῦ, ὅστις τὸν φόνον ἔχει χαρὰν, καὶ τὴν ἐκδίκησιν ἔχει ἀπόλαυσιν;

— Οἱ Ἀ ρ ί κ α ι σας (*οἱ ἱερεῖς σας*), ἀπεκρίθη ἡ Ἐμάη, μ' ἐδίδαξαν ἕνα Ἀ τ ο ύ α ν, ὅστις ἀγαπᾷ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀποστρέφεται τὸ αἷμα καὶ τὴν ἀνθρωποφαγίαν. Ἀλλὰ, κόρη τῶν ἐρήμων, εἰς τὰς ἐρήμους εἶμαι προωρισμένη νὰ ζήσω, καὶ τῶν ἀδελφῶν μου τὰ ἔθιμα πρέπει, ἂν καὶ τὰ ἀποστρέφωμαι, νὰ τὰ στέργω.

— Διατί νὰ ζήσῃς εἰς τὴν ἔρημον εἶπεν ὁ Ἀλβέρτος, λαμβάνων περιπαθῶς τὴν χεῖρά της. Ἐλθὲ εἰς τὴν κοινωνίαν, ἐλθὲ εἰς τὰς πόλεις μας, καὶ θὰ εἶσαι ἡ στολὴ καὶ τὸ καύχημά των. Ἂς φύγωμεν ἀπὸ τοῦ βράχου αὐτοῦ τοῦ ὀλέθρου. Βοήθησόν με νὰ δραπετεύσω, ὁδήγησόν με εἰς τὰς ἀγνώστους αὐτοῦ ἀτραποὺς, καὶ ἀντὶ καλύβης θὰ ἔχῃς χρυσοῦν οἶκον νὰ κατοικῇς, καὶ ἀντὶ νὰ περιφέρησαι εἰς τὰ δάση, θὰ ἔχῃς λαμπρὰς ἁμάξας νὰ σὲ σύρωσιν.

— Ἡ εὐτυχία, ἀπεκρίθη στενάζουσα ἡ νεᾶνις, δὲν εὑρίσκεται εἰς πλουσίους οἴκους καὶ εἰς ὡραίας ἁμάξας, ἀλλά..

— Ἀλλά; ἠρώτησεν ὁ Ἀλβέρτος.

— Ἀλλά, ἀπεκρίθη ἐκείνη μετὰ διςαγμοῦ, ἀποδεικνύοντος φυσικὴν αἰσθημάτων λεπτότητα παράδοξον εἰς ἀγρίαν· ἀλλά... κατοικεῖ εἰς τὰς καρδίας, εἰς τὰς καρδίας, αἵτινες ἀγαπῶνται.

— Καὶ ποῦ, φιλτάτη κόρη, ἔκραξεν ὁ Βοβλαίϋ, πλήρης συγκινήσεως, καὶ ποῦ θέλεις εὕρει καρδίαν αὐτῆς θερμότερον πάλλουσαν ὑπ' ἀγάπης καὶ ὑπ' εὐγνωμοσύνης;

Καὶ τὴν εἵλκυσεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ ἔκλινε τὸ πρόσωπόν του πρὸς τὸ πρόσωπόν της, καὶ αἱ δύω πνοαί των συνανεμίγησαν εἰς μίαν, ὅπερ εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα εἶναι τῆς ἀγάπης τὸ ὑπέρτατον δεῖγμα, καὶ ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ ἐκεῖ ἀγνώστου φιλήματος.

Ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα ἡ Ἐμάη ἀνεσκίρτησε καὶ ἀπῆλθε, διότι ἡ γεγυμνασμένη ἀκοή της ἐνόησε τὸ βῆμα τῶν ἀγρίων προσερχομένων. Καὶ τῷ ὄντι, μετὰ δύω λεπτὰ οἱ εἰς κατασκόπευσιν ἀπόντες ἐπέστρεψαν χαίροντες, καὶ κηρύττοντες ὅτι τὸ πλεῖον ἔφερε γαλλικὴν, ὄχι ἀγγλικὴν σημαίαν, καὶ διηυθύνετο πρὸς ἄλλας θαλάσσας.

Μετὰ τὴν συνδιάλεξιν ταύτην ὁ Ἀλβέρτος ἔμεινε πεπεισμένος ὅτι ἡ Ἐμάη τὸν ᾤκτειρε, καὶ ἔτι πλέον, ὅτι μάλιστα τὸν ἠγάπα. Ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος; Αὐτὴ μόνη πῶς νὰ τὸν βοηθήσῃ κατὰ τόσων ἀγρίων περιμενόντων ἀνυπομόνως τὴν ὥραν νὰ τὸν καταφάγωσι; Καὶ αὐτὴν κἂν μήπως ἐδύνατο νὰ τὴν ἰδῇ πλέον, νὰ τὴν ὁμιλήσῃ ἐλευθέρως, ἀφ' οὗ οἱ ἄγριοι ἐπέστρεψαν εἰς τὸ Πᾶ; Τί ἄλλο λοιπὸν τῷ ἔμενεν, εἰμὴ νὰ μετρᾷ τὰς στιγμὰς ὅσας εἶχεν ἀκόμη νὰ ζήσῃ;

Μετὰ τοιούτων θλιβερῶν στοχασμῶν κατέπεσεν εἰς τὴν

σκληρὰν κλίνην του ἀλλ' ὁ ὕπνος δὲν κατῆλθεν εἰς τὰ κεκμηκότα του βλέφαρα, εἰμὴ ἀφ' οὗ ἡ σελήνη διέτρεξε τὸ ἥμισυ τῆς πορείας της. Καὶ τότε δὲ ἦλθε μετὰ συνοδίας ἀγρίων καὶ ἀσυναρτήτων ὀνείρων, παριστώντων τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀνθρωποθυσίαν, καὶ τοὺς ἀγρίους ὑπὸ μορφὴν δαιμόνων σπαράττοντας εἰς πυράγρας τὰ μέλη του, καὶ τὴν Ἐμάην ὑπὸ σχῆμα ἀγγέλου πλησίον του καθημένην καὶ κλαίουσαν, καὶ ἔπειτα ἁρπάζουσαν αὐτὸν ἐκ τῆς κόμης, καὶ μεταφέρουσαν αὐτὸν ἐναέριον εἰς τὴν ἑσπερινὴν συναναστροφὴν τοῦ συνταγματάρχου Οὐϊντερβίλου.

Ἐν ᾧ ὅμως οὕτως ἐτερατούργει ἡ φαντασία του, καθ' ἣν στιγμὴν ἔβλεπε καθ' ὕπνον ὅτι ὁ Κάϊ-Κούμους ἔξεε τὸ ὀστοῦν τοῦ βραχίονός του ἵνα κατασκευάσῃ αὐλὸν, αἴφνης ἠσθάνθη ὅτι συνελαμβάνετο ἐξ αὐτοῦ τοῦ βραχίνος, καὶ ἀνεπήδησεν, ἀνοίγων τὸ στόμα του νὰ φωνάξῃ. Ἀλλὰ πρὶν ἢ προφθάσῃ, χεὶρ τρυφερὰ τῷ τὸ ἔκλεισε, καὶ ἐγερθεὶς εἶδεν ἐμπρός του γυναῖκα κρατοῦσαν πτηνὸν εἰς τὸ στῆθός της.

Κατ' ἀρχὰς τεταραγμένος ὁ Ἀλβέρτος ἀμφέβαλλεν ἂν ἦναι αὐτὴ ἡ Ἐμάη, διότι τὸ σκότος ἐσκίαζε τὸ πρόσωπόν της καὶ ἠλλοίου τοὺς χαρακτῆράς της. Ἀλλὰ τέλος καθησυχάζουσα αὐτὸν,

— Ἐγὼ εἶμαι, τῷ εἶπεν αὐτή. Ὅταν κοιμᾶται τὸ Πὰ, καὶ μόνη ἀγρυπνεῖ ἡ σελήνη, ἠγέρθην ἐκ τῆς κλίνης μου, καὶ ἦλθον πρὸς σὲ τὸν φίλον μου νὰ σὲ σώσω. Ἂν μ' ἐννοήσῃ ὁ ἀδελφός μου, θὰ μὲ σφάξῃ εἰς τοῦ πατρὸς τὴν ο ὐ δ ο ύ π α ν (τὸν *τάφον*)· ἂν μὲ ἴδῃ ὁ μνηστήρ μου, θὰ ῥοφήσῃ τῶν φλεβῶν μου τὸ αἷμα. Ἀλλ' ἂς μὲ σφάξῃ ὁ Βίδης, ἂς ῥοφήσῃ ὁ Κάϊ-Κούμους τὸ αἷμά μου· δὲν τρομάζω τὸν Τ ι π ό κ ο ν (τὸν *θάνατον*), ἀρκεῖ νὰ σ' ἀποσπάσω τῶν χειρῶν τῆς ἐκδικήσεως.

— Νὰ μὲ σώσῃς ἦλθες, ὦ Ἐμάη! ἀνεφώνησεν ὁ Ἀλβέρτος. Δὲν εἶναι πλάνη τῆς ἀκοῆς μου, δὲν εἶσαι ἀπατηλὸν ὅραμα κατερχόμενον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ νὰ μὲ παρηγορήσῃ; Νὰ μὲ σώσῃς, Ἐμάη, νὰ μοὶ ἀνοίξῃς τὰς πύλας τούτου τοῦ Πᾶ! Ἀλλὰ, φίλη, ματαία ἡ ἀγαθότης σου. Τ' ἀκατοίκητα ταῦτα δάση, αἱ ἄγριαι αὐταὶ ἔρημοι μοὶ εἰσὶν ἄγνωστοι ἐντελῶς. Θὰ πλανηθῶ εἰς αὐτὰς ἀνοδήγητος, καὶ θὰ μὲ θανατώσῃ ἡ πεῖνα, ἢ θὰ μὲ συλλάβωσιν οἱ συμπατριῶταί σου.

— Ὄχι, εἶπεν ἡ Ἐμάη. Θὰ σ' ὁδηγήσω ἐγὼ, θ' ἀφήσω τὴν πατρικὴν καλύβην, θ' ἀπαρνηθῶ τοὺς συμπατριώτας μου, καὶ θὰ ὑπάγω ὅπου μὲ φέρῃς, νὰ ζήσω ἐκεῖ ὁποῦ ζῇς, νὰ βλέπω μετὰ σοῦ τὸν ἥλιον καὶ νὰ χαίρωμαι, ἡ πνοή μου ν' ἀπαντᾷ τὴν πνοήν σου, καὶ ὁ τάφος μου νὰ σκαφῇ πλησίον τοῦ τάφου σου.

— Ὦ! ἐλθὲ, φιλτάτη Ἐμάη, εἶπεν ὁ Ἀλβέρτος περιπαθῶς, καὶ ἐγκλείων αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του· ἐλθὲ ἐκεῖ ὅπου ζῶσιν ἥμεροι ἄνθρωποι, ἐκεῖ ὅπου ἀγαπῶνται ὡς ἀδελφοί. Θὰ σὲ θαυμάζωσιν ὡς τὴν γλυκεῖαν κόρην τῶν θαλασσῶν, θὰ σὲ λατρεύωσιν ὡς τὴν ὡραίαν ἡγεμονίδα τῶν νήσων, ὡς τὴν θυγατέρα τοῦ σοφοῦ Ῥαγκατίρα.

— Μοὶ ἀρκεῖ ἡ μήτηρ σου νὰ μ' ἔχῃ ὡς θυγατέρα της, καὶ νὰ εἶμαι ὡς ἀδελφή σου πλησίον σου· διὰ δὲ τὸν κόσμον καὶ διὰ τὸν θαυμασμόν του ἀδιαφορῶ, εἶπεν ἡ Ἐμάη μετὰ φωνῆς ἥτις ἐκ τῆς καρδίας ἐξήρχετο.

— Λοιπὸν ἐλθὲ, ὦ ἀδελφὴ τῆς καρδίας μου, εἶπεν ἐγειρόμενος ὁ Βοβλαίθ, καὶ θέλων νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν πύλην τοῦ Πᾶ. Ἐλθὲ, ἂς φύγωμεν πρὶν σβεσθῶσιν οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ, πρὶν ἡ αὐγὴ προδώσῃ τὰ βήματά μας.

— Ὄχι, ἀπεκρίθη ἔντρομος ἡ Ἐμάη. Μεῖνε, πρόσεξε μὴ κινηθῇς, ἢ ἐχάθης. Νομίζεις ὅτι ἀρκεῖ νὰ θέλωμεν, καὶ θὰ

διαφύγωμεν; Ἄφρον! Εὐκολώτερον φεύγει ἡ ἔλαφος ἀπὸ τοῦ ἄντρου τοῦ λέοντος. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν υἱῶν τοῦ Χουράκη εἶναι ἄγρυπνοι ὡς οἱ ἀςέρες τοῦ οὐρανοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἂν διαφύγωμεν, οἱ πόδες τῶν υἱῶν τοῦ Χουράκη εἶναι ὡς οἱ ἄνεμοι εἰς τὰ ὄρη ταχεῖς, καὶ θέλομεν συλληφθῇ πρὶν φθάσωμεν εἰς τὰς κατοικίας τῶν ἀδελφῶν σου.

— Λοιπὸν ἀπελπισία, πανταχόθεν ἀπελπισία!

— Ἰδοὺ, δυστυχῆ ξένε, τί ἀπεφάσισα διὰ σέ. Ἂν ἔγκλημα πράττω, ὁ ἰσχυρὸς Ἀ τ ο ύ α ς τῶν Π α κ έ κ ω ν (*θεὸς τῶν χριστιανῶν*) ἄς μοὶ τὸ συγχωρήσῃ. Ὅταν μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος, πολλαὶ τῆς φυλῆς μας γυναῖκες θέλουσιν ἀπέλθει εἰς μεμακρυσμένον Π ᾶ, ἵν' ἀνανεώσωσι τὰς ζωοτροφίας μας. Μετ' αὐτῶν θ' ἀπέλθω κ' ἐγὼ, ὥστε οὐδεὶς θέλει μὲ ὑποπτεύσει.

«Εἰς τὸ ἀντιπέραν ὄρος γνωρίζω θέσιν μεμονωμένην, ὅπου, προσπαθῶν νὰ διδάξῃ εἰς τοὺς συμπατριώτας μου τὴν ἡμερωτέραν θρησκείαν σας, πολλάκις ἀποσύρεται εἷς τῶν ἐδικῶν σας Ἀ ρ ί κ ω ν (*ἱερέων*), ἐκεῖνος ὅστις καὶ τὴν γλῶσσάν σου νὰ ὁμιλῶ μοὶ ἐδίδαξε, καὶ τοῦ Θεοῦ σου νὰ γνωρίζω τὴν δύναμιν. Καθ' ὁδὸν θὰ διαφύγω κρυφίως μίαν στιγμὴν πρὸς αὐτὸν, θὰ τῷ εἰπῶ τὸν κίνδυνόν σου, καὶ θὰ τῷ δηλώσω τὸ μέρος ὅπου εἶσαι αἰχμάλωτος, ἵνα τρέξῃ ὅπου ἠξεύρει ὅτι κατοικοῦσιν οἱ ἀδελφοί σου, καὶ φέρῃ τὰ στρατεύματά των ἕως εἰς τὴν ὄχθην τὴν πέραν τῆς νήσου ταύτης. Θέλω τῷ δώσει αὐτὴν τὴν Κ ο υ κ ο ύ π α ν (*περιστερὰν*), ἣν φέρω εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Αὐτὴ τρώγει ἐκ τοῦ στόματός μου σῖτον, καὶ πίνει ὕδωρ ἐκ τῆς χειρός μου· ἅμα δὲ φθάσωσιν οἱ συμπατριῶταί σου εἰς τὴν πέραν ἀκτὴν, ἂν δέσωσιν εἰς τὸν πόδα της φύλλον φιλύρας, καὶ τὴν ἀφήσωσιν ἐλευθέραν, αὐτὴ θέλει πετάξει εὐθὺς πρὸς ἐμὲ, νὰ μᾶς αναγ-

γείλῃ τὴν ἄφιξίν των. Τότε, ἂν μόνον κατορθώσωμεν νὰ φύγωμεν μέχρις αὐτῶν, ἐσώθης, καὶ εἶσαι ἐλεύθερος!

«Ἀλλ' ἰδὲ, τοῦτο πράττουσα, γίνομαι προδότις τῶν ἀδελφῶν μου· παραδίδωμι εἰς τοὺς ἐχθρούς των τὸ τελευταῖόν των ἄσυλον. Εἰπέ μοι ὅτι, ἤδη σωθεὶς, δὲν θέλεις ἐπιτρέψει εἰς τοὺς πολεμιστάς σας νὰ προχωρήσωσι πρὸς τὸ Πᾶ τοῦτο, οὐδὲ νὰ βλάψωσι κἀνένα τῶν υἱῶν τοῦ Χουράκη.

Ὁ Ἀλβέρτος ὑπεσχέθη ὅ,τι ἤθελεν ἡ Ἐμάη, καὶ μετ' ὀλίγον αὐτὴ ἀνεχώρησε μετὰ πολλῶν ἄλλων γυναικῶν τοῦ Πᾶ. Θανάσιμοι ἦσαν διὰ τὸν Ἀλβέρτον αἱ τρεῖς ἡμέραι τῆς ἀπουσίας της. Κατώρθωσεν ἆρά γε αὕτη νὰ ὑπεκφύγῃ τὰς συνοδοιπόρους της καὶ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸν ἱερέα; τὸν εὗρεν εἰς τὸ ἀναχωρητήριόν του, ἠθέλησεν οὗτος ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀποςολήν; ὅλα ταῦτα ἦσαν δι' αὐτὸν ζητήματα ζωῆς ἢ θανάτου, καὶ ὁ Ἀλβέρτος ἐφαίνετο οὐκ ὀλίγον ἐκτιμῶν τῆς πρώτης τὰ πλεονεκτήματα.

Τέλος ἡ Ἐμάη ἐπέστρεψε καλῶν ἄγγελος. Εὗρε τὸν Ἀρίκην εἰς τὸ δάσος, καὶ ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς ἀνέλαβε προθύμως τὴν ἀποστολήν. Ἡ πλησιεστέρα ἀγγλικὴ ἀποικία ἦτον εἰς Κοροράϊκαν, ἀπέχουσα τρεῖς ἡμέρας περίπου, ὥστε σπεύδουσα ἡ βοήθεια, δὲν ἦτον ἀδύνατον νὰ φθάσῃ κἂν μίαν ἡμέραν πρὸ τῆς προσδιωρισμένης διὰ τὴν ἱλαστήριον θυσίαν τοῦ Ἀλβέρτου.

Οὕτω παρήρχετο ἡ μετὰ ταῦτα ἑβδομὰς μεταξὺ ἐλπίδος καὶ φόβου, καὶ πᾶσα στιγμή της ἦτον αἰώνων βάσανος διὰ τὸν Ἀλβέρτον. Καὶ τὴν μὲν ἡμέραν ἡ Ἐμάη, ὅτε τῷ ἔφερε τὴν τροφήν του, προσήρχετο εἰς αὐτὸν σιωπῶσα καὶ τὸ πρόσωπον ἔχουσα σκυθρωπόν. Τὴν δὲ νύκτα, ὅταν ὁ ὕπνος ἔκλειε τὰ ὄμματα τῶν υἱῶν τοῦ Χουράκη, τοὺς εὕρισκον ἡνωμένους ἀνατέλλουσα ἡ σελήνη, καὶ δύοντες οἱ ἀστέρες.

Ἀλλὰ παρῆλθον αἱ ἓξ ἡμέραι, ἀνέτειλε δὲ καὶ ἡ ἑβδόμη, μεθ' ἣν ἄλλη διὰ τὸν Ἀλβέρτον δὲν ἔμελλε ν' ἀνατείλῃ, καὶ ἡ περιμενομένη βοήθεια δὲν ἐφαίνετο. Τὴν ἐπαύριον, ἅμα ἡ αὐγὴ διεγέλα, ἡ βαϊδούα τοῦ Χουράκη ἔμελλε νὰ καταβῇ ἐπὶ τῆς πρώτης ἀκτῖνος, ὅπως τραφῇ ἀπὸ τῆς ψυχῆς τοῦ ξένου.

Αἱ προπαρασκευαὶ τῆς μεγάλης θυσίας, μεγάλης διότι ἦτον ἡ πρᾶξις τῆς ἐκδικήσεως, ἤρχισαν ἤδη νὰ γίνωνται· ὅλα τὰ ξόανα ἐβάφοντο διὰ νέας μίλτου· νέαι ψίαθοι ἡπλοῦντο εἰς τὴν οὐδοῦπαν (τὸ *κενοταφεῖον*) τοῦ ἀπαγχονισθέντος γέροντος ἀρχηγοῦ, καὶ ξύλινον ἠγείρετο τὸ ἰκρίωμα τῆς θυσίας. Κάτωχρος ὁ Ἀλβέρτος παρίστατο εἰς τὰς ἐργασίας ταύτας, καὶ ἕκαστον κτύπημα τοῦ πελέκεως ἀντήχει θανατηφόρως εἰς τὴν καρδίαν του.

Κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἡ Ἐμάη τῷ προσέφερε τὴν τροφήν του, τὴν τελευταίαν ἧς ἔμελλε νὰ γευθῇ. Στιγμῆς δὲ δραξαμένη καθ' ἣν δὲν παρετηρεῖτο, ἐπλησίασε πρὸς αὐτὸν, καὶ

— Ἀδελφὲ, θ' ἀποθάνω μαζῆ σου, τῷ εἶπε.

ΣΤ'.

Μετὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν ἤρχισαν οἱ ἀγῶνες, δι' ὧν προοιμιάζονται αἱ ἐπίσημοι θυσίαι παρὰ τοῖς ἀγρίοις.

Εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Πᾶ, συνηγμένης ὅλης τῆς φυλῆς, καὶ παρόντος καὶ αὐτοῦ τοῦ θύματος, πρῶτον ᾄδοντες οἱ πολεμισταὶ ἐχόρευσαν τὸν Πὲ-Χί. Μετὰ ταῦτα δ' ἐπ' αὐλῶν κατεσκευασμένων ἐξ ὀστῶν τῶν ἐχθρῶν των, ἔψαλλον πένθιμα ἐλεγεῖα νεκρώσιμα, καὶ εἰς αὐτὰ νικητὴς ἀνεδείχθη ὁ Κάϊ-Κούμους. Ἔπειτα δ' εἰς τὴν πάλην ἀπεπειρά-

θησαν τῆς σωματικῆς ῥώμης, καὶ ὁ Βίδης ἀνεκηρύχθη ἀνδρειότατος πάντων. Μετὰ τοῦτο ἔγινε τοῦ Μ έ ρ ε ἀγὼν, καὶ ὁ μὲν Καΐ-Κούμους ἔθραυσε διὰ τῆς πρώτης πληγῆς τοῦ ῥοπάλου του δένδρου κορμὸν ἔχοντα παχύτητα σχεδὸν ἀνθρωπίνου σώματος, ὁ δὲ Βίδης κατέφερε τὸ ῥόπαλόν του εἰς βράχον ὀγκώδη, καὶ ὁ βράχος συνετρίβη ὡς ὕαλος.

Κατόπιν τούτου ἠγωνίσθησαν εἰς τὸ τόξευμα. Εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ Πᾶ ἵστατο εἷς τῶν ἀγρίων, φέρων κατὰ τὸ ἔθος αὐτῶν ὀρθὸν πτερὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ὁ Βίδης ἔλαβε τὸ τόξον, καὶ πρὶν ἢ ὁ ἄγριος προφθάσῃ κἂν νὰ ἰδῇ ὅτι περὶ αὐτοῦ πρόκειται, ἐτόξευσε, καὶ ἔκοψε τὸ πτερὸν εἰς τὴν μέσην. Τοῦτο ἐκίνησε γενικὸν γέλωτα εἰς τὰ Πᾶ.

— Ὡραῖον! εἶπεν ὁ Καΐ-Κούμους. Ἀλλὰ βλέπεις τὸ μέλαν ἐκεῖνο σημεῖον εἰς τὸν οὐρανόν;

— Τὸ βλέπω, ἀπεκρίθη ὁ Βίδης, ἀλλὰ δὲν ἠξεύρω τί εἶναι.

— Ἂς ἴδωμεν λοιπὸν τί εἶναι, ἀπεκρίθη αὐτὸς, καὶ ἐτόξευσε κατὰ κάθετον.

Τὸ μέλαν σημεῖον, διευθυνόμενον πρὶν ὁριζοντίως, ἤρχισε διὰ μιᾶς νὰ κατέρχηται, ταχέως αὐξάνον εἰς ὄγκον, καὶ μετ' ὀλίγον ἔπεσε κατὰ γῆς λευκὴ κ ο υ κ ο ύ π α (*ἡ ἐγχώριος περιστερὰ*), φέρουσα εἰς τὸ σῶμά της βαθέως ἐμπεπηγμένον τὸ βέλος.

— Τί ὡραῖον πτηνόν! ἀνέκραξεν ἡ Ἐμάη, καὶ ῥιφθεῖσα ἐπ' αὐτοῦ, τὸ ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς της ὡς ἵνα τὸ θαυμάσῃ. Στραφεῖσα δ' ἀφανῶς πρὸς τὸν Ἀλβέρτον, καὶ δεικνύουσα αὐτῷ τὸν πόδα τῆς περιστερᾶς,

— Τῆς φιλλύρας τὸ φύλον! εἶπε κρυφίως.

Ὁ Ἀλβέρτος ἀνεσκίρτησεν εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο, καὶ ἐφλογίσθησαν αἱ πελιδναὶ παρειαί του.

Τὸ δ' ἆθλον τοῦ τοξεύματος ἔλαβεν ὁ Κάϊ-Κούμους.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει ἐν τούτοις, καὶ οἱ ἄγριοι ἐσκορπίσθησαν εἰς τὰς καλύβας των, περιμένοντες ἀνυπομόνως τὴν νέαν αὐγὴν, καθ' ἣν ἤθελεν ἐξακολουθήσει ἡ φοβερὰ τελετή.

Ἀλλὰ περὶ τὸ μεσονύκτιον ἡ Ἐμάη ἦλθε πρὸς τὸν Ἀλβέρτον, ὅστις ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἐκοιμᾶτο. Εἰς τοὺς ὤμους του ἔῤῥιψε μανδύαν ὁποῖοι οἱ τῶν ἀγρίων, καὶ λαβοῦσα αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς, τῷ ἔνευσε σιωπηλῶς νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ.

Ἡ πανσέληνος ἔφεγγε λαμπρὰ εἰς μέσον τὸν οὐρανόν. Ὅταν δ' ἔφθασαν εἰς τὴν ἄκρον τοῦ Πᾶ, εἷς ἄγριος κοιμώμενος παρὰ τὸν φραγμὸν, ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ἠρώτησε·

— Τίς πορεύεται;

— Κοιμήσου, Κάρε-Τέτε, εἶπεν ἡ Ἐμάη. Ἐγὼ εἶμαι, εἶμαι ἡ Ἐμάη.

Καὶ ἐν ᾧ ἔλεγεν, ἔτρεμεν ἡ χεὶρ της εἰς τοῦ Ἀλβέρτου τὴν χεῖρα.

— Καὶ ἐκεῖνος τίς εἶναι; ἠρώτησεν ἐπιμένων ὁ ἄγριος.

— Ἐδικός μου ἄνθρωπος, ἀπεκρίθη ἡ Ἐμάη. Κοιμήσου, Κάρε-Τέτε.

Ὡς πρὸς τὴν Ἐμάην βεβαίως οὐδεμία ὑποψία ἐδύνατο νὰ ὑπάρχῃ, οὐδ' ἤθελεν ἐπέλθει εἴς τινα τῶν ἀγρίων νὰ τὴν ἐμποδίσῃ νὰ ὑπάγῃ ὅπου ἤθελεν. Οὕτω λοιπὸν ὑπερέβη τὸν φραγμὸν τοῦ Πᾶ μετὰ τοῦ Ἀλβέρτου. Ἔπειτα δ' ἤρχισαν νὰ καταβαίνωσι βράχον ἀπότομον καὶ κρημνώδη, ὅπου ἄνευ τῆς χειραγωγίας καὶ τῆς βοηθείας τῆς Ἐμάης, ἤθελεν ἀφεύκτως κατακυλισθῇ εἰς τὸ χαῖνον βάραθρον ὁ Ἀλβέρτος.

Τέλος δ' ἔφθασαν εἰς μέρος ὅπου ἐκοιλαίνετο ὁ βράχος εἰς μικρὸν σπήλαιον, μὴ φαινόμενον ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ Πᾶ τὸν φραγμόν. Ἐδῶ δὲ σταθεῖσα ἡ Ἐμάη,

— Δὲν δύνασαι νὰ μ' ἀκολουθήσῃς περαιτέρω, τῷ εἶπε, χωρὶς μυριάκις νὰ συντριβῇς κατὰ τῶν κρημνῶν.

Δέσασα δ' αὐτὸν ὑπὸ τὰς μασχάλας διὰ στερεοῦ σχοινίου, καὶ μετὰ ταῦτα προσδεθεῖσα ἡ ἰδία ἐκ τοῦ σώματος εἰς ἐκεῖ που παραφυόμενον ἰσχυρὸν κορμὸν πίτυος, ἔλαβε τὸ σχοινίον εἰς τὰς χεῖρας, τὸν ἐκρέμασεν ἐπὶ τοῦ βαράθρου, καὶ οὕτω, βοηθούμενον διὰ τῶν χειρῶν καὶ διὰ τῶν ποδῶν ἐπὶ τῶν προεχόντων λίθων, τὸν κατεβίβασε μέχρι τοῦ παραλίου.

Μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς εἶδεν ὁ Ἀλβέρτος καταβιβαζόμενον διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου ἕτερόν τι σῶμα, καὶ ἐξεπλήττετο τίνα εἶχε βοηθὸν ἡ Ἐμάη, ὅστις ἐκράτει τὸ σχοινίον διὰ τὴν κατάβασίν της. Ἀλλὰ ταχέως ἐγνώρισεν ὅτι τὸ κατερχόμενον ἀντικείμενον δὲν ἦτον ἡ Ἐμάη, ἀλλὰ δέρμα βοὸς συνεῤῥαμμένον κατὰ τὰ ἄκρα, οὗ τινος αὐτὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ τὴν χρῆσιν.

Τέλος εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης εἶδε μετὰ θαυμασμοῦ καὶ τὴν Ἐμάην ἐρχομένην πρὸς αὐτὸν, παρακολουθοῦσαν μετ' ἐλαφροῦ καὶ ἀσφαλοῦς ποδὸς πάσας τοῦ κρημνοῦ τὰς καμπὰς, καὶ συνελισσομένην μετὰ τῶν ἑλιγμῶν αὐτοῦ, ὡς ἂν ἦν προσπεφυκυῖα αὐτῷ, ὡς ὁ ὄφις καθέρπων σύρει ἐπὶ τῶν καθέτων βράχων τοὺς δακτυλίους του.

Ὅταν δ' ἔφθασεν ἡ νέα κόρη πλησίον του, δεικνύουσα αὐτῷ τὴν θάλασσαν, ἥτις ἐνταῦθα ἦτο στενὴ, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ἐκυμάτει σφοδρῶς,

— Αὐτὸς ὁ πορθμὸς, τῷ εἶπε, σὲ χωρίζει ἀπὸ τῆς σωτηρίας σου. Νὰ καταβιβάσω πιρόγαν (πλοιάριον) μόνη καὶ χωρὶς νὰ προδοθῶμεν, δὲν δύναμαι. Δύνασαι νὰ τὸν διαπλεύσῃς;

— Αὐτὰ τὰ κύματα! ἀνέκραξεν ὠχριῶν ὁ Ἀλβέρτος. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἄφευκτος θάνατος.

— Φοβεῖσαι νὰ δοκιμάσῃς; τὸν ἠρώτησεν ἡ Ἐμάη.

— Δὲν φοβοῦμαι, ἀπεκρίθη αὐτός. Ὁ θάνατος μὲ περιστοιχεῖ πανταχόθεν. Ἴσως ἡ θάλασσα εἶναι ἡμερωτέρα τῶν ἀδελφῶν σου

Καὶ ἐῤῥίφθη εἰς τὴν θάλασσαν εὐτόλμως, κατόπιν δ' αὐτοῦ καὶ ἡ Ἐμάη, ἕλκουσα τὸ δέρμα τοῦ βοὸς διὰ σχοινίου δεδεμένου εἰς τοὺς δύω της ὤμους.

Κατ' ἀρχὰς ὁ Ἀλβέρτος ἐπάλαισε ῥωμαλαίως πρὸς τ' ἀφρίζοντα κύματα. Ἀλλ' ἡ διεύθυνσις αὐτῶν ἦτον ἐναντία, καὶ ἡ ὁρμή των μεγάλη· δι' ὃ καὶ ἤρχισε ν' ἀπαυδῇ μετά τινα ὥραν, καὶ ἐν ᾧ ἀσθμαίνων ἠγωνίζετο, τὰ κινήματά του ἐγίνοντο ταχέα καὶ ἄτακτα.

— Ἀνάβα εἰς τὸ δέρμα ἐκεῖνο, τῷ εἶπεν ἡ Ἐμάη, ν' ἀναπαυθῇς.

Ὁ Ἀλβέρτος ἀνέβη εἰς αὐτὸ, ἔχον, ὡς ἦν ἐῤῥαμένον, σχῆμα σκάφης, καὶ ἡ εὔρωστος κόρη, πλέουσα ὡς ἡ φώκη τῆς Πολυνησίας, ἢ ὡς Νηρηῒς ἀρχαία, τὸν ἐῤῥυμούλκει μέχρις οὗ ἀναπαυθεὶς ἐδύνατο νὰ κολυμβᾷ πάλιν μόνος. Οὕτως ἐξηκολούθησαν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, καὶ ἡ αὐγὴ ἤρχισεν ἤδη νὰ ὑποφώσκῃ, ὅταν ἡ Ἐμάη,

— Τάχυνε, τάχυνε! εἶπεν εἰς τὸν σύντροφόν της, διπλασιάζουσα ἡ ἰδία ταχύτητα. Τάχυνε! τοὺς ἀκούω.

— Ποίους ἀκούεις;

— Μᾶς ἐνόησαν, ἔρχονται οἱ υἱοὶ τοῦ Χουράκη. Τοὺς ἀκούω, καταβαίνουσι τοὺς βράχους, θὰ ῥιφθῶσιν εἰς π ι ρ ό γ α ς, καὶ μετ' ὀλίγον θὰ μᾶς προφθάσωσι. Τάχυνε, νὰ εὕρωμεν τοὺς συμπατριώτας σου πρὶν ἢ ἔλθωσιν.

Οἱ λόγοι οὗτοι τῆς Ἐμάης, ἀντὶ ν' αὐξήσωσι τὴν δραστηριότητα, παρέλυσαν ἐξ ἐναντίας τὰς δυνάμεις τοῦ Ἀλβέρτου, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ κρατηθῇ πάλιν ἀπὸ τοῦ δέρμα-

τος, καὶ τρομερὰ ἦτον ἡ σκηνὴ καθ' ἣν οἱ ἄγριοι, εἰς τὰς ταχείας πιρόγας των εἰσπηδήσαντες, ἐδίωκον διὰ κώπης καὶ δι' ἱστίων τοὺς δύω φυγάδας, αὐτοὶ δὲ, ἐκτείνοντες τὰς δυνάμεις των πάσας, ὡς ἂν ἔμελλον νὰ διαῤῥήξωσι τοὺς μυῶνάς των, ἐπάλαιον μετ' ἀπελπισίας κατὰ τῶν κυμάτων, ὥρμων παραφόρως εἰς τὰ ἐμπρὸς, καὶ ὁσάκις ἔστρεφον τὰς κεφαλὰς, ἔβλεπον ὀπίσω των τὰς πιρόγας, αἵτινες κατ' ἀρχὰς ὡς ἔνυδρα μόνον πτηνὰ φαινόμεναι, ηὔξανον ταχέως, καὶ ἐδείκνυον πλησίον καὶ πάντοτε πλησιέστερον τοὺς ἀπειλητικοὺς καὶ μέλανας ὄγκους των.

Τὸν Βοβλαίϋ ἐξήντλει ἡ ἀσυνήθης ἄσκησις οὐχ ἧττον ἢ ὁ τρόμος, καὶ ὅσῳ μᾶλλον ᾐσθάνετο ὅτι ὑπὲρ τῆς ζωῆς του πρέπει νὰ σπεύσῃ, τόσῳ ἀνικανώτερος καθίςατο νὰ κινηθῇ, καὶ ἐκινδύνευε νὰ βυθισθῇ εἰς ἕκαστον κίνημα. Ἡ δ' Ἐμάη, ἥτις μόνη ἐδύνατο νὰ σωθῇ, διότι ἔσχιζεν ὡς ὄφις τὰ κύματα, ἵστατο ὅμως, καὶ προσέφερεν εἰς τὸν φίλον της τοῦ δέρματος τὴν βοήθειαν, καὶ ἐκολύμβα δι' ἀμφοτέρους ἡ ἀνδρεία κόρη, βραδύνουσα τὰς κινήσεις της, καὶ ἐξαντλοῦσα πρὸς σωτηρίαν του τὰς ἐναπολειπομένας δυνάμεις της, ἂν καὶ ἐγνώριζεν, ὅτι συλληφθεῖσα ἔμελλεν ἀφεύκτως νὰ σπαραχθῇ μετὰ λύσσης ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν της, καὶ ὅτι διὰ τὸν ἐχθρὸν καὶ τὸν αἰχμάλωτον ἐδύνατο νὰ ὑπάρξῃ παρ' αὐτοῖς ἔλεος καὶ συγχώρησις, δι' αὐτὴν ὅμως, τὴν δραπέτιν καὶ τὴν προδότιν, δὲν ὑπῆρχεν εἰμὴ θάνατος ἐν μέσῳ σκληροτάτων βασάνων.

Ἀλλ' ἦλθε στιγμὴ καθ' ἣν ᾐσθάνθη ὅτι πάντες της οἱ ἀγῶνες ἔμελλον ν' ἀποβῶσι μάταιοι. Ἀσθμαίνουσα ὥρμα εἰς τὰ ἐμπρὸς, ἀλλ' αἱ πιρόγαι ἐπέκειντο, ἔφθανον, καὶ ἠκούοντο ἤδη αἱ κῶπαι πλαταγοῦσαι ἐπὶ τοῦ ὕδατος, καὶ τῶν ἀνθρώπων αἱ φωναὶ καὶ αἱ βλασφημίαι, ἡ δὲ ὄχθη ἦν ἔτι μα-

κράν. Τὴν πνοήν της ἐπροσπάθει νὰ κρατήσῃ μὴ τὴν ἀκούσωσιν οἱ διώκοντες, ἐδυθίζετο σχεδὸν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ ὕδατα, μὴ τὴν ἴδωσιν, ἀλλ' ἐνόει ὅτι τὰ πάντα εἰς μάτην, καὶ τὸ αἴσθημα τῆς ἀπογνώσεως ἤρχισε καὶ αὐτὴν κυριεῦον, καὶ τότε, ἴσως κατὰ πρῶτον εἰς τὴν ζωήν της, ἐνεθυμήθη ὅτι ὁ Ὠκεανὸς ἔχει βάθος, καὶ ὅτι, ἂν δὲν δυνηθῇ νὰ φθάσῃ ἀντιπέραν, θέλει πνιγῇ, καὶ ἡ ἰδέα αὕτη τὴν ἐξενεύρου, καὶ ὁ πυθμὴν ἐφαίνετο ἤδη ὡς ἕλκων αὐτὴν μαγικῶς.

Ἀλλ' αἴφνης, στρέψασα τὴν κεφαλὴν, ἀνέπνευσε βαθέως, καὶ ἤρχισε μετὰ διπλασιασθείσης δραστηριότητος νὰ προβαίνῃ· διότι εἶδεν ὅτι αἱ πιρόγαι ἔστρεψαν τὰς πρύμνας πρὸς νότον, ἐν ᾧ ἐκείνους τῶν κυμάτων ἡ βία τοὺς ὤθει πρὸς βορειοτέραν ἀκτὴν, ὥστε προφανὲς ἦτον ὅτι, ὑπὸ τοῦ λυκαυγοῦς προστατευόμενοι, δὲν εἶχον εἰσέτι ἀνακαλυφθῇ ὑπὸ τῶν διωκτῶν.

Ἡ παρατήρησίς της αὕτη ἐνεθάῤῥυνε καὶ τὸν Ἀλβέρτον, ὅστις ἐῤῥίφθη αὖθις εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ οὕτω μετά τινος ὥρας ἔτι ἐπίπονον καὶ ἔντρομον πλοῦν, ἔφθασαν τέλος εἰς τὸ παράλιον, καὶ ἐπέβησαν αὐτοῦ τινὰ λεπτὰ μόνον πρὶν αἱ πιρόγαι προσορμισθῶσιν ὡς ἑξακόσια βήματα δεξιῶς.

Ζ'.

Ποίαν δ' ἐντεῦθεν ἔπρεπε νὰ λάβωσι διεύθυνσιν δὲν ἤξευρον οἱ φυγάδες· διότι οἱ Ἄγγλοι, ὅπως μὴ τοὺς κατανοήσωσιν οἱ ἐγχώριοι, δὲν ἀνῆψαν φῶς, οὐδ' ἄλλο τι σημεῖον ἔδωκαν δυνάμενον νὰ τοὺς προδώσῃ. Τὸ μόνον δὲ προφανὲς εἰς αὐτοὺς ἦτον, ὅτι ὤφειλον ὅσον τάχιον καὶ ὅ,τι πλεῖστον νὰ μακρυνθῶσι τοῦ μέρους ὅπου ἐπλησίαζον ν' ἀποβῶσιν αἱ

υἱοὶ τοῦ Χουράκη, καὶ τραπέντες ἑπομένως πρὸς βοῤῥᾶν, ἐβυθίσθησαν εἰς τὸ δάσος, πρὶν δυνηθῇ τις νὰ τοὺς ἀνακαλύψῃ.

Μετ' ὀλίγον κραυγαὶ μεγάλαι ἠκούσθησαν πέραν πρὸς νότον, καὶ ὅπλων κλαγγὴ, καὶ πυροβόλων ἀδιάκοπος κρότος. Ἡ Ἐμάη ἐκρεμάσθη ἀπὸ τῶν κατωτέρων κλάδων μεγάλου δένδρου, καὶ ἐκεῖθεν, σκίουρον ὁμοιάζουσα εἰς τὴν ἐλαφρότητα καὶ τὴν χάριν τῶν κινημάτων, ἀνεῤῥιχήθη μέχρι τῆς κορυφῆς. Μετὰ ἓν δὲ λεπτὸν κατέβη μετὰ τῆς αὐτῆς πάλιν εὐκινησίας·

— Νὰ φύγωμεν, εἶπε. Δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς ἀπ' ἐδῶ. Δὲν δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τοὺς συμπατριώτας σου, χωρὶς νὰ διέλθωμεν διὰ τοῦ στρατοῦ τῶν ἐδικῶν μου συμπατριωτῶν. Ἤδη ἀπηντήθησαν, καὶ ἤρχισαν οἱ ἀκροβολισμοί. Ἂς ἐλπίζωμεν ὅτι θὰ μᾶς λησμονήσωσιν εἰς τῆς μάχης τὴν ἔξαψιν· καὶ ἐν ᾧ ἀπασχολοῦνται, ἂς μὴ χρονοτριβῶμεν, ἂς φύγωμεν.

Καὶ ἐπροχώρησε μετὰ τοῦ Ἀλβέρτου πρὸς τὰ ἔνδον τοῦ δάσους, προτιμῶσα τὰ πυκνότερα μέρη, ὅπου τὸ φῶς τοῦ ἡλίου μόλις εἰσέδυεν ἐξασθενούμενον εἰς σκιάφως ἀμφίβολον, καὶ τὰς μᾶλλον ἀβάτους διόδους, ὅπου ἔπρεπε νὰ ἕρπῃ πολλάκις ὑπὸ θάμνων ἀδιάσχιστον πλέγμα, ἢ ν' ἀναῤῥιχᾶται εἰς βράχων πλευρὰς καθέτους, καὶ ἀπέφευγε τὰ ξηρὰ φύλλα, μὴ ὁ θόρυβος αὐτῶν τοὺς προδώσῃ, καὶ ἀνώρθου τὸν κλάδον ὅστις ἐκάμφθη ὑπὸ τὸν πόδα της, μὴ ἡ πίεσίς του γίνῃ μηνυτὴς τῆς φυγῆς των.

Αἴφνης δὲ ἔμεινεν ἀκίνητος, καὶ, τείνουσα τὸ οὖς, ἔθεσε τὸν δάκτυλον εἰς τὰ χείλη της.

— Σιωπὴ, ἐψιθύρισεν. Ἀκούεις;

— Ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ Ἀλβέρτος. Τίποτε δὲν ἀκούω.

— Σιωπή! Διωκόμεθα.

— Καὶ τίς, ἠρώτησεν ὁ Ἀλβέρτος, ἠδύνατο ν' ἀνακαλύψῃ τὸν δρόμον μας;

— Οἱ υἱοὶ τῶν ἐρήμων, ἀπήντησε ταπεινῇ τῇ φωνῇ ἡ Ἐμάη, ἔχουσι τὴν ἀκοὴν τοῦ ὄφεως καὶ τὴν ὅρασιν τοῦ ἀετοῦ. Ἐλθέ! διωκόμεθα.

Καὶ λαβοῦσα αὐτὸν ἐκ τῆς χειρός, ἤρχισε νὰ τρέχῃ μετὰ μεγάλης ταχύτητος, ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς ὑψηλὸν κρημνὸν καθέτως ἐπικρεμάμενον εἰς χείμαρον βαθὺν καὶ ὁρμητικόν.

— Τὰ ἴχνη μας ἀνεκαλύφθησαν, εἶπεν. Ὅσῳ ταχύτερον φεύγομεν τόσῳ ταχύτερον διωκόμεθα· ἀλλ' ὁ διώκων μας εἶναι εἷς.

Καί, εὑροῦσα στενωπὸν ἑλισσομένην περὶ τὸν βράχον, κατῆλθε δι' αὐτῆς εἰς τὰ χείλη τοῦ ποταμοῦ, ὃν ἐζεύγνυε μακρὸς κορμὸς δένδρου ἐν εἴδει γεφύρας. Διαβάντες δ' ἀμφότεροι ἐπὶ τῆς ἐπισφαλοῦς ταύτης ὁδοῦ, συνήνωσαν τὰς δυνάμεις των, καὶ κατεκύλισαν τὸν κορμὸν εἰς τὸν χείμαρον, ὅστις ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ τὸν παρέσυρεν εἰς τὰς δίνας του.

Ἔπειτα δέ, ὡς δορκὰς δρομαία, καὶ πάντοτε παρακολουθουμένη ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου, ἀνέβη ἡ Ἐμάη τῆς ἀντιπέραν ὄχθης τὸ μέτωπον, ἐπίσης καθέτως ὑπερτεῖνον τὸ ῥεῦμα. Ἀλλὰ μόλις ἔφθασεν εἰς τὴν κορυφὴν αὐτοῦ, καὶ ἤκουσε φωνὴν ἥτις τὴν ἐκάλει ὀνομαστί· μεταστραφεῖσα δέ, εἶδεν ἀπέναντί της, ἐπὶ τοῦ βράχου ὃν εἶχε πρὸ ὀλίγου ἐγκαταλείψει, ἱστάμενον τὸν Κάϊ-Κούμουν.

— Ἐμάη, τῇ ἔλεγε, ποῦ φεύγεις Ἐμάη; Διατί ἀκολουθεῖς ἐκεῖνον τὸν ξένον; Ἐλησμόνησας ὅτι ἐγὼ σοὶ ἔφερα τοῦ μνηστῆρος τὰ δῶρα; Ἐπίστρεψον, Ἐμάη, εἰς τὸ Πᾶ τῶν πατέρων σου καὶ εἰς τὸν οἶκον τῶν συγγενῶν σου.

— Ὕπαγε, Κάϊ-Κούμου, ἀπεκρίθη ἡ Ἐμάη. Ὕπαγε ὁ-

θεν ἦλθες. Ἡ ἰδική μου τύχη ἀπεφασίσθη· ἐγὼ πλέον δὲν ἐπιστρέφω. Τὸ ἰδικόν μου Πᾶ θὰ εἶναι ὁ οἶκος τούτου τοῦ ξένου, συγγενεῖς μου θὰ εἶναι οἱ συγγενεῖς του.

— Καὶ δὲν ἠξεύρεις, Ἐμάη, ὅτι καὶ ἂν τρέχῃς ὡς τὴν δορκάδα εἰς τὰ βουνὰ, ὡς τὴν ἀλκὴν εἰς τὰ δάση, ὁ Κάϊ-Κούμους ὅμως τρέχει ὡς ὁ βορέας εἰς τὰς κορυφάς; Δὲν ἠξεύρεις ὅτι δὲν δύνασαι νὰ τὸν φύγῃς;

— Τὸ ἠξεύρω, ἀπεκρίθη ἡ κόρη, καὶ διὰ διὰ τοῦτο βλέπεις ὅτι δὲν φεύγω, ἀλλὰ σοὶ λέγω, Κάϊ-Κούμου, ὕπαγε ὅθεν ἦλθες.

— Ὄχι, Ἐμάη, εἶπεν αὐτὸς πικρῶς μειδιῶν, ἀλλὰ σοὶ λέγω ὅτι μετὰ εἴκοσι βήματα θέλω φθάσει σὲ καὶ τὸν ἀχρεῖόν σου ἅρπαγα.

— Καὶ ἐγὼ σοὶ λέγω, ἀπεκρίθη ἡ κόρη, ἐλθοῦσα εἰς τοῦ βαράθρου τὸ χεῖλος, ὅτι ἓν βῆμα ἂν προχωρήσῃς, ῥίπτομαι εἰς τοῦτον τὸν ποταμὸν, καὶ δύνασαι νὰ λάβῃς τὸ πτῶμά μου.

Ὁ ἄγριος ἔμεινεν εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἐκπεπληγμένος, διότι ἐνόει ὅτι δὲν ἦσαν μάταιαι ἀπειλαί. Μὴ τολμῶν ἐπομένως νὰ προβῇ εἰς τὰ πρόσω,

— Ἐμάη, τῇ εἶπεν, οὕτως ἐγκαταλείπεις λοιπὸν ἐκείνους οἵτινες σὲ ἀνέθρεψαν διὰ τῶν φροντίδων των, ἀρνεῖσαι τὴν πίστιν τοῦ Ἀτούα σου, τὴν ἀγάπην τοῦ ἀδελφοῦ σου, φεύγεις ἐκείνους, εἰς οὓς τὸ μειδίαμά σου ἦτον ἀκτὶς ἡλίου, ἡ κατήφειά σου ἦτον ὁμίχλη χειμῶνος; Θὰ σὲ κλαίει τὸ Πᾶ ὅπου ἐβασίλευες, καὶ θὰ σὲ ζητοῦν τὰ δάση ὅπου ἔτρεχες ἐλευθέρα καὶ φαιδρὰ ὡς ἡ αὖρα, οἱ ποταμοὶ ὅπου ἐλούεσο ὡς ὁ κύκνος. Θ' ἀκολουθήσῃς αὐτὸν τὸν ξένον εἰς τὴν πνιγηρὰν πόλιν του, ὅπου ἡ ἐλευθερία δεσμεύεται, ὅπου αἱ καρδίαι εἶναι διεφθαρμέναι, ὅπου ὁ Πακέκας θὰ σὲ χλευάζῃ καὶ θὰ σὲ

περιφρονῇ, σὲ τὴν ἀγρίαν, σὲ τὴν κόρην τοῦ Ῥαγκατίρα; Ελθὲ, Ἐμάη, ἐπίστρεψον μετ' ἐμοῦ εἰς τὰ μέρη ὅπου σὲ προστατεύει ἡ μνήμη τοῦ πατρός σου καὶ τῆς μητρός σου ἡ Βαϊδούα.

— Σοὶ εἶπα, Κάϊ-Κούμου, τὴν ἀπόφασίν μου. Οἱ λόγοι σου δὲν θέλουσι τὴν μεταβάλει. Μὴ μάτην τοὺς δαπανᾷς.

— Καὶ εἶναι λοιπὸν αὕτη ἡ σταθερά σου ἀπόφασις; ἠρώτησεν ὁ Κάϊ-Κούμους μετὰ φωνῆς εἰς δάκρυα πνιγομένης. Μᾶς ἐγκαταλείπεις, Ἐμάη, σὺ ἡ χαρά μας, σὺ ἡ δόξα μας, μᾶς ἐγκαταλείπεις διὰ τοὺς ξένους αὐτούς;

— Εἶναι ἡ ἀπόφασίς μου, εἶπεν αὐτή.

— Ἡ ἀμετάτρεπτός σου ἀπόφασις;

— Ἀμετάτρεπτος, ἀπεκρίθη ἡ Ἐμάη. Ἂν θέλῃς, δύνασαι βεβαίως νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ συλλάβῃς, ἀλλὰ θὰ μὲ συλλάβεις νεκράν. Εἴδεμὴ ἐπίστρεψον πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ Χουράκη, καὶ φέρε τοις τὸν τελευταῖόν μου ἀσπασμόν.

— Ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ Κάϊ-Κούμους, κινῶν τὴν κεφαλὴν μετὰ παραδόξου ἐκφράσεως. Δὲν θὰ ἔλθω νὰ σὲ συλλάβω νεκράν· ἀλλ' οὔτε πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ Χουράκη θὰ ἐπιστρέψω. Ἀφ' οὗ ἐφύσησας εἰς τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς μου καὶ μοὶ τὴν ἔσβυσας, ἀφ' οὗ μὲ ἀφίνεις ἔρημον εἰς τὸν κόσμον καὶ φεύγεις, καθὼς ἀφίνει τὸ σῶμα ὅταν φεύγῃ ἡ β α ϊ δ ο ύ α (ἡ *ψυχή*), ἐγὼ σοὶ εὔχομαι ὅλην τὴν εὐτυχίαν ὅσην μοὶ ἀφαιρεῖς, καὶ ἰδοὺ ποῦ ὑπάγω.

Καὶ, τοῦτο λέγων, δι' ἑνὸς πηδήματος ἐῤῥίφθη ἀπὸ ἑκατὸν ποδῶν ὕψους εἰς τὸν ὁρμητικὸν χείμαρον, ὅστις ἀμέσως τὸν περιεκάλυψεν εἰς τὸν ἀφρόν του καὶ τὸν παρέσυρεν.

— Ὢ! κατάρα εἰς ἐμέ! ἀνέκραξεν ἡ Ἐμάη, ὑψοῦσα τὰς δύω της χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν. Ὁ Κάϊ-Κούμους ἦτον ὁ ἀνδρειότερος τῶν ἀνδρείων, ἐφθονεῖτο ὑπὸ τῶν νέων, ἠγαπᾶτο

ὑπὸ τῶν νεανίδων. Κατάρα εἰς ἐμὲ, διότι ἐπρόδωκα τὴν ἐμπιστωσύνην τῶν ἀδελφῶν μου. Ἀλλὰ διὰ σὲ τὸ ἔπραξα, ἀγαπητὲ ξένε. Εἰς τὴν ὁδὸν αὐτὴν ἐπιστροφὴ δὲν ὑπάρχει.

Καὶ ἐξηκολούθησαν τὴν ὁδοιπορίαν των.

Ὁ Ἀλβέρτος ἔτρεμεν ὑπὸ βαθείας συγκινήσεως, καὶ ἡ φωνὴ τῷ ἐκόπη. Ἡ δὲ Ἐμάη ἦτον ὠχρὰ ὑπὲρ τὸ σύνηθες, καὶ συνεχῶς ἡ κεφαλή της ἔκλινε πρὸς τὸ στῆθός της, ὡς ὑπὸ βαρείας πιεζομένη τύψεως συνειδότος.

Ἀλλὰ καθ' ὅσον ἐπροχώρουν καὶ ἐμακρύνοντο τῆς κατοικίας τῶν ἀγρίων, κατὰ τοσοῦτον διεσκεδάζετο ὁ κίνδυνος, τὸ δάσος ἠραιοῦτο, τ' ἀντικείμενα ἐφαιδρύνοντο, καὶ ἡ ἐντύπωσις τοῦ θανάτου τοῦ Κάϊ-Κούμου ἐξηλείφετο, τοὐλάχιστον εἰς τοῦ Βοβλαίῳ τὸ πνεῦμα.

Η'.

Μετὰ μίαν ἀκόμη ἡμέραν ἔφθασαν εἰς πεδιάδας καλλιεργημένας, φερούσας ἴχνη τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἀποίκων. Μετ' ὀλίγον ἀπήντησαν γεωργοὺς Ἄγγλους διεσπαρμένους εἰς τοὺς ἀγροὺς, καὶ εἰς τὴν φίλην ταύτην θέαν ἠσθάνετο ὁ Ἀλβέρτος ἰσχυρῶς πάλλουσαν τὴν καρδίαν του, καὶ αἱ ἀρχαῖαί του ἀναμνήσεις ἐπανήρχοντο σωρηδὸν, συνδέουσαι τὴν διατμηθεῖσαν ἅλυσιν τῆς ζωῆς του.

Τέλος ἔφθασαν εἰς Κοροράϊκαν, καὶ ἐδῶ εἶδε μετ' ἀπροσδοκήτου χαρᾶς τὴν Ἀμφιτρίτην, ὡς ἐλαφρὰν πυραμίδα ταλαντευομένην ἐντὸς τοῦ λιμένος. Μετὰ μίαν δὲ στιγμὴν ἀπήντησεν ὅλους τοὺς ἀρχαίους συντρόφους του, καὶ ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῶν μετ' ἀνεκφράστου ἀγαλλιάσεως, καὶ εἰς τὸ κοινὸν ξενοδοχεῖον ὅπου τοὺς ἠκολούθησε μεταξὺ τῶν ἀλλεπαλλήλων προπόσεων τοῦ καμπανικοῦ καὶ τοῦ ζύθου,

ῶν εἶχεν ἀκουσίως ἀπογαλακτισθῇ ὑπὲρ τὸν ἕνα μῆνα, τοῖς διηγήθη τέρατα καὶ σημεῖα περὶ τῶν συμβάντων του, περὶ τῶν κατορθωμάτων του, περὶ τῆς ἐπιτηδειότητος τῆς φυγῆς του, καλλωπίζων τὴν ἀλήθειαν, ὡς ὀνομάζουσιν οἱ μυθιστοριογράφοι κατ' εὐφημίαν τὸ πρᾶγμα.

Ἐπὶ δὲ τῆς Ἀμφιτρίτης οὐδεμίαν εὗρε μεταβολὴν, ἐκτὸς ὅτι ὁ φίλος του Πουλλρὸπ, ἀπολέσας πᾶσαν ἐλπίδα προβιβασμοῦ, ὃν περιέμενε πρὸ εἰκοσαετίας, ἐξετέλεσε τέλος τὸ ἀρχαῖόν του προσφιλὲς σχέδιον ἀγοράσας γαίας εἰς τὴν νῆσον, ἐπ' ἐλπίδι ν' ἀποκτήσῃ δι' αὐτῶν πλοῦτον, ὃν ἴσως ἔμελλε νὰ περιμείνῃ ἐπὶ ἄλλην εἰκοσαετίαν.

Ἡ Ἀμφιτρίτη δ' εἶχε καταπλεύσει ἀπὸ τῆς προτεραίας εἰς Κορoράϊκαν, ὅπως μεταφέρῃ τὸν ἀρχαῖον ἀξιωματικόν της εἰς τὰ νέα του κτήματα, κείμενα εἰς τὴν κώμην ταύτην.

Παρ' αὐτοῦ ὁ Ἀλβέρτος ἔμαθε περὶ τῶν κατοίκων τοῦ νέου Πλυμοὺθ εἰδήσεις λίαν εὐχαρίστους, συγκεφαλαιουμένας εἰς τὰ ἀκόλουθα.

Ἡ Μὶς Οὐΐντερβίλη, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν στρατευμάτων, ἀπὸ εὐθύμου καὶ φαιδρᾶς ἔγινε σκεπτικὴ καὶ περίλυπος, ἐν ᾧ ὁ ὑπολοχαγὸς Φραΐζερ ἀπὸ μελαγχολικοῦ καὶ κατηφοῦς, ἔγινε ζωηρὸς καὶ φαιδρός. Ὅτε δὲ μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὰ στρατεύματα ἐπέστρεψαν νικηφόρα, καὶ ὁ Ἀλβέρτος δὲν ἐπέστρεψεν, ἡ μὲν Μὶς Ἐλισάβετ ἔκλαυσεν ἀναφανδὸν καὶ σχεδὸν ἐπενθηφόρησεν, ὁ δὲ λοχαγὸς Φραΐζερ ἔγινεν ὑπέρποτε εὔθυμος, καὶ μετὰ μίαν ἑβδομάδα τὴν ἐζήτησεν ἐπισήμως εἰς γάμον, ἀλλ' ἡ Ἐλισάβετ ἐπισήμως τὸν ἀπεποιήθη.

Δύω δὲ ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἦλθεν ἡ εἴδησις ὅτι ὁ ἀδελφὸς τοῦ συνταγματάρχου Οὐΐντερβίλου, ἀποθανὼν εἰς Ἰνδίας, ἀφῆκε κληρονομίαν εἰς τὴν ἀνιψιάν του δύω ἑκατομ-

μύρια· ἀλλὰ τοῦτο δὲν παρηγόρησε τὴν Ἐλισάβετ. Τέλος δ' ὅτε πρό τινων ἡμερῶν διεδόθη ἡ φήμη ὅτι ὁ Ἀλβέρτος ἔζη καὶ θὰ ἐπανέλθῃ, ἡ χαρὰ τῆς Ἐλισάβετ δὲν ἐγνώρισεν ὅρια, καθὼς οὔτε ἡ λύπη τοῦ Φραΐζερ.

Αἱ εἰδήσεις αὗται ἦσαν εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν σπουδαῖαι, καὶ ἐκορύφωσαν τὴν ἀνυπομονησίαν τοῦ λόρδου Βοβλαιῢ ὅπως ἐπιστρέψῃ εἰς Νέον Πλυμοὺθ.

— Ἀλλ' εἶδον, τῷ εἶπεν ὁ Πουλλρὸπ, ὅτι συνοδεύεσαι ὑπὸ μιᾶς ἀγρίας. Δὲν ἔχεις βεβαίως σκοπὸν νὰ παρουσιασθῇς εἰς τὴν Ἐλισάβετ μεθ' ὅλου γυναικωνίτου ἐφωδιασμένος. Ἡ πολυγαμία εἶναι ἴσως ἐπιτετραμμένη εἰς τῶν ἀγρίων τὰ Πᾶ, ἀλλ' εἰς Νέον Πλυμοὺθ δὲν εἶναι τοὐλάχιστον νενομιμοποιημένη, καὶ δὲν πιστεύω ἡ Μὶς Ἐλισάβετ νὰ παραβλέψῃ πρὸς χάριν σου τοῦ νόμου τὴν αὐστηρότητα.

— Ἀλλ' ἡ δυστυχὴς αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς οἰκείους της, ἀπεκρίθη ὁ Βοβλαιῢ μετὰ ταραχῆς προφανοῦς. Θὰ τὴν κατασπαράξουν καὶ θὰ τὴν φάγουν ἂν τὴν συλλάβουν ποτέ.

— Ὢ τοὺς ἀγριανθρώπους! ἀνέκραξεν ὁ Πουλλρόπ. Ἄς εἶναι δὰ πάλιν, ἐγὼ νὰ ἔλθω εἰς βοήθειάν σου καὶ τώρα, φίλε Βοβλαιῢ. Εἰς τὰ κτήματά μου ἔχω ἀνάγκην καὶ γυναικῶν νὰ ὑπηρετοῦν. Πώλησόν μοι τὴν ἀγρίαν αὐτήν.

— Ὢ! τί μοὶ προτείνεις!

— Σοὶ πρωτείνω νὰ μοὶ τὴν πωλήσῃς, καὶ σοὶ ὑπόσχομαι νὰ μὴ τὴν φάγω. Ἐκτὸς ὅμως ἂν προτιμᾷς νὰ τὴν προσφέρῃς εἰς τὴν Μὶς Ἐλισάβετ, ἐκπληρῶν τὴν παλαιάν σου ὑπόσχεσιν.

— Ἀλλὰ θὰ συγκατανεύσῃ ποτὲ νὰ μείνῃ; εἶπεν ὁ Ἀλβέρτος διστάζων.

— Ὦ! ἂν θὰ συγκατανεύσῃ! Μεγάλη δυσκολια τῷ ὄντι! Πώλησόν μοι σοὶ λέγω αὐτήν.

— Δύω ἑκατομμύρια, εἶπεν ὁ Βοβλαίϋ, κληρονομεῖ ἡ Ἐλισάβετ. Δὲν σοὶ τὴν πωλῶ, σοὶ τὴν χαρίζω, Πουλλρόπ.

Τὴν ἑσπέραν ἡ Ἀμφιτρίτη εἶχεν ἀνασπάσει τὴν ἄγκυραν. Ὁ Ἀλβέρτος ἐξῆλθε νὰ περιδιαβάσῃ, ἔπειτα εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἀμφιτρίτην, ἥτις ἀνεπέτασε τὰ ἱστία της, καὶ ἀπέπλευσεν εἰς Νέον Πλυμούθ. Ἐνταῦθα ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ λόρδου Βοβλαίϋ πανηγυρίσθη ὡς κοινὴ ἑορτή, καὶ μάλιστα εἰς τοῦ συνταγματάρχου τὴν οἰκίαν ἔσφαξαν τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.

Μετά τινας δ' ἡμέρας ἐζήτησε τὴν χεῖρα τῆς Ἐλισάβετ, καὶ ἔγινε προθύμως δεκτός. Ἡ δὲ τελετὴ τοῦ γάμου προσδιωρίσθη εἰς τὴν ἐπομένην Κυριακήν, ὅταν ἔμελλε νὰ φθάσῃ ἀπὸ τῆς εὐσεβοῦς του περιοδίας καὶ ὁ αἰδεσιμώτατος Κ. Δανιὴλ Ῥιγγβὲλλ ἵνα τὴν εὐλογήσῃ.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸ Νέον Πλυμοὺθ ἦτον ὅλον εἰς κίνησιν. Πάντες ἐπευφήμουν καὶ ἐσχολίαζον διαφόρως τὴν τελουμένην εὐτυχῆ συζυγίαν μεταξὺ τοῦ εὐγενοῦς λόρδου καὶ τῆς ὡραίας καὶ πλουσίας κληρονόμου. Πρὸ πάντων δὲ πολυπραγμονοῦσα περὶ αὐτῆς ἐφαίνετο γυνή τις τῶν ἐγχωρίων, ἥτις πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀποβῆ ἐμπορικοῦ πλοιαρίου, καὶ πολλάκις ἐζήτησε νὰ τῇ δειχθῇ ἡ οἰκία ὅπου ἔμελλεν ὁ γάμος νὰ τελεσθῇ.

Περὶ δὲ τὴν δείλην ὅλη ἡ ἀριστοκρατία τοῦ Νέου Πλυμοὺθ, καὶ οἱ ἀξιματικοὶ τῆς Ἀμφιτρίτης, καὶ οἱ δύω νυμφίοι, ἦσαν συνηγμένοι εἰς τὸ ἑστιατόριον τοῦ συνταγματάρχου, θάλαμον πρόσγαιων καὶ εὐρύχωρον, κοινωνοῦντα διὰ τῆς πρωτίςης του θύρας μετὰ τοῦ κήπου, καὶ ἐνταῦθα περιέμενον τὸν αἰδεσιμώτατον Κ. Δανιὴλ ἵν' ἀρχίσῃ ἡ τελετή.

Αἴφνης ἡ θύρα ἀνεπετάσθη βιαίως, καὶ εἰσώρμησεν ὁ ἱερεὺς εἰς κατάστασιν μεγάλης ἐξάψεως·

—Δὲν εὐλογῶ τὸν γάμον τοῦτον, ἀνέκραξεν. Τὸν γάτοῦτον τὸν καταρᾶται ὁ οὐρανός.

Ὅλοι τὸν περιεστοίχισαν ἀμέσως, ζητοῦντες τῶν παραδόξων καὶ ἀπρεπῶν τούτων λέξεων τὴν ἐξήγησιν.

— Ἰδοὺ ἡ ἐξήγησις! εἶπεν ὁ Δανιὴλ Ῥιγγβὲλ, καὶ ὁρμητικῶς ἀνέσπασε τὰ δύω θυρώματα τῆς θύρας πρὸς τὸν κῆπον.

Οἰκτρὸν δὲ καὶ φοβερὸν θέαμα παρέστη εἰς ὅλων τὰς ὄψεις. Νέα κόρη ἀγρία, ὡραιότητος ἐξαισίου, ἐκρέματο ἀπηγχονισμένη εἰς τὴν φιλύραν ἥτις ἐσκίαζε τῆς θύρας τὴν εἴσοδον.

— Τί δηλοῖ τοῦτο; ἀνέκραξεν ὁ συνταγματάρχης Οὐΐντερβίλος, ἐν ᾧ ὁ λόρδος, ὠχρὸς ὡς τὸν κηρὸν, ἠρείδετο εἰς τὴν τράπεζαν ἵνα μὴ πέσῃ.

— Τοῦτο δηλοῖ, ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς, ὅτι ἡ ἀγαθὴ αὕτη κόρη, εἰς ἣν εἶχον διδάξει ποτὲ τοῦ εὐαγγελίου τὰς ἀληθείας, ἦλθε πρὸς ἐμὲ διὰ μυρίων κινδύνων νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου τούτου (καὶ ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου τὸν Βοβλαίϋ), ὅτι δι' αὐτὸν ἐγκατέλιπε τὸν οἶκόν της, τοὺς συγγενεῖς της καὶ τὸ ἔθνος της, ὅπου ἦτον ἡ πρώτη μεταξὺ τῶν πρώτων, ἠνέωξεν εἰς τοὺς Ἄγγλους τῶν συμπατριῶν της τὸ ἄσυλον, ἠψήφησε μυρίους θανάτους ἵνα τὸν σώσῃ. Ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος τῇ ὑπεσχέθη προστασίαν, ἀγάπην, τῇ ὑπεσχέθη νὰ τὴν λάβῃ σύζυγον καὶ σύντροφον τῆς ζωῆς του, καὶ ἀντὶ τούτου, ἐλθὼν τὴν ἐπώλησεν εἰς Κορσράϊκαν, ὅπου τὴν εὗρον δουλεύουσαν, καὶ ὅπου οἱ δύω της ὀφθαλμοὶ ἦσαν δύω κρῆναι δακρύων. Τέλος ὅτι ἡ εὐγενὴς αὕτη κόρη, ἥτις ἐξ ἡγεμονίδος ἔγινε δούλη, ἥτις ἀντὶ

εὐγνωμοσύνης ἔδρεψε τὴν αἰσχροτάτην ἀχαριστίαν, ἐν ὀλεθρίᾳ στιγμῇ ἀπογνώσεως, ἐλθοῦσα ἀπηγχονίσθη ἔξωθεν τοῦ θαλάμου ὅπου ὁ λόρδος Βοβλαίϋ ἑτοιμάζεται νὰ τελέσῃ γάμους.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ Ἐλισάβετ ἐλυποθύμησε, καὶ ἡ συνέλευσις διελύθη ταραχωδῶς.

Τὴν δ' ἐπαύριον ὁ λόρδος Βοβλαίϋ ἔλαβε ψυχρὰν ἐπιστολὴν τοῦ συνταγματάρχου Οὐΐντερβιλου, ἀναγγέλλοντος αὐτῷ ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ἐπισκέψεις του τοῦ λοιποῦ. Οἱ δ' ἀξιωματικοὶ τῆς Ἀμφιτρίτης ἀνέφερον εἰς τὸν πλοίαρχον ὅτι δὲν δύνανται νὰ συνυπηρετήσωσι τοὐντεῦθεν μετὰ τοῦ Βοβλαίϋ.

Μετὰ ἓξ μῆνας ἡ Μὶς Ἐλισάβετ ἐνυμφεύθη τὸν κατὰ πάντα ἀξόλογον λοχαγὸν Φραΐζερ. Περὶ δὲ Βοβλαίϋ οὐδεὶς πλέον ἤκουσέ τι. Μόνον δὲ μετά τινα ἔτη εἰς τοὺς καταλόγους τῶν ἁπλῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἐφονεύθησαν εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας πολεμοῦντες κατὰ τῶν Σείκων, ἀνεγινώσκετο καὶ τὸ ὄνομα Α. Ἀλβέρτος Βοβλαίϋ.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΕΚΑΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

